

4412. O. K. 3. d.

„ La place Maubert à Paris n'est que la place Magni Albert, où Albert le Grand faisait ses cours au grand air, aucune salle, aucune enceinte ne pouvait contenir la multitude de ses auditeurs. Ventum, conférences, pag. 107, note (1)

Alberti M.

I

[illegible][illegible]

nis. 7. hanc. d. l. g. an. o. m.
utina. o. m. i. g. ut dulc
to. ms. 7. caligo. ms. q. fut.
s. g. **V**enit. d. l. g. an.
exapuit. o. m. r. ap. p. si
ho uenit q. n. m. g. ap. p.
p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
auto. b. u. d. n. m. e. n. b. p. p. p.
t. e. o. s. o. b. n. u. i. p. l. i. s. r. i. d.
m. a. b. l. i. s. d. u. o. r. a. m. b. o. q. n. n.
q. b. q. n. n. n. u. i. p. l. i. s. o. n. o. m.
l. i. e. 7. p. o. n. t. o. p. l. a. t. e. n. n. b. r. i. d.
c. l. i. n. a. b. l. i. a. h. o. m. u. n. e. m. o. l. a. t. i. o.
p. p. m. i. l. i. o. p. o. l. u. n. t. o. 7. p. e. r. m. i. l. i. o. 7.
h. m. o. i. u. b. a. l. i. a. n. b. i. l. i. o. m. s. r. e. o.
m. e. r. o. m. s. q. c. g. **I**n. n. s.
n. g. ut coru. barbam si iue
niant. 7. sint p. p. n. o. i. a. u. i. o.
u. i. s. o. g. ut elau. **I**n. b.
n. l. i. m. l. a. t. i. n. u. n. o. m. i. n. c. i. t. u. r. b.
a. r. b. a. m. s. i. m. u. e. n. i. a. n. t. u. r. 7. s. i. n. t.
p. p. n. a. n. o. i. a. u. i. o. r. u. m. s. m. g. u.
a. c. o. l. m. l. i. e. r. s. f. g. n. m. a. b.
In. c. d. u. o. n. e. u. t. i. n. c. i. t. u. r. u. l. a. c.
u. s. r. a. l. e. c. t. i. s. b. a. r. b. a. m. s. i. u. e.
n. i. a. t. 7. s. i. n. t. p. p. n. a. n. o. i. a. u. i. o. r.
s. m. b. ut p. l. a. c. m. l. i. e. r. s. f.
f. g. n. l. a. m. e. r. **I**n. d. s. n. g.
ut quid. 7. aliquid. b. a. r. b. a. m.
s. i. m. u. e. i. a. n. t. u. r. 7. s. i. n. t. p. p. n. a. n.
o. i. a. u. i. o. r. u. m. s. m. g. ut d. a. u. i.
r. **I**n. g. n. l. i. m. l. a. t. i. n. u. r. n. o. g.
m. u. s. i. c. i. t. u. r. b. a. r. b. a. m. s. i. u. e. i. a.
n. i. a. t. 7. s. i. n. t. p. p. n. a. n. o. i. a. u. i. o. r.
s. m. b. ut g. g. 7. m. a. g. o. g.
In. p. n. l. i. m. l. a. t. i. n. u. r. n. o. m. i.
n. c. i. t. u. r. b. a. r. b. a. m. s. i. u. e. i. a. n.
7. s. i. n. t. p. p. n. a. n. o. i. a. u. i. o. r. s. m.
b. ut i. s. e. p. **I**n. e. s. n.
b. ut ap. p. u. t. a. l. i. u. s. o. p. i. n. e.
ut ap. p. u. t. a. l. i. u. s. o. p. i. n. e. p. r.
o. p. i. a. 7. s. i. l. l. a. b. i. a. n. a. q. a. l. i. u. s.
p. n. a. p. u. s. d. i. g. n. o. s. a. t. u. r. ut q.
l. i. e. r. p. r. e. t. t. o. r. a. m. e. r. q. c.

o. i. s. b. n. u. i. p. l. i. s. 7. m. s. **I**n. a. l.
s. n. b. n. a. l. p. r. s. u. l. q. a. p. u. t.
a. n. t. i. q. u. e. s. e. u. r. n. b. a. p. h. m. s.
e. m. **I**n. e. l. s. n. g. ut m. e. l.
r. e. l. p. r. p. p. n. a. n. o. i. a. u. i. o. r. l. a. n.
g. r. i. o. r. ut m. i. c. h. a. e. l. 7. g. a. b. r. i. e. l.
q. s. m. b. **I**n. d. s. m. g. p. u. s.
u. l. t. u. g. u. l. p. r. u. g. u. l. 7. p. u. g. u. l. a.
s. t. c. o. i. s. b. n. u. i. m. i. c. h. a. e. l. s. n.
7. u. n. d. e. l. a. **I**n. e. l. s. n. g. u. l. a.
p. r. m. i. c. e. l. q. c. s. g. **I**n. u. l. s.
m. b. ut s. i. l. i. p. s. e. l. i. u. t. p. i. n. t. a.
s. c. b. **I**n. a. m. u. u. y. l. a. m. u. y.
n. o. m. i. n. c. i. t. u. r. ut n. e. c. q. c. o.
g. r. i. d. o. p. r. i. e. n. i. o. u. l. a. l. a. b. i. o. n. u.
e. x. l. u. s. p. n. a. p. u. s. d. i. g. n. o. s. a. t. u. r.
ut q. u. i. d. **I**n. m. d. u. o. n. e. u. t.
i. n. c. i. t. u. r. ut e. n. d. r. a. y. n. o. m. l. i. e.
e. o. d. y. s. i. e. o. b. n. u. i. p. l. i. e. u. i. d.
7. p. r. m. i. a. l. i. a. ut t. r. e. 7. n. o. u. e. m.
q. s. o. b. n. u. i. p. l. i. s. 7. u. n. d. e. l. a.
i. e. r. l. i. n. u. o. s. g. **I**n. m. s. n. g.
g. ut e. m. p. r. d. e. n. u. b. i. m. 7.
s. u. p. h. i. m. q. s. m. p. l. i. s. u. i. a.
u. n. d. e. m. 7. u. n. d. e. m. s. m. b.
b. n. u. i. p. l. i. s. r. i. d. e. l. a. **I**n. u. l. s.
n. b. ut t. e. p. l. i. z. a. s. a. m. u. r. p. r.
o. p. i. a. a. b. o. b. l. i. q. u. e. s. a. u. i. r. ut
p. a. s. s. a. m. i. l. i. a. r. 7. m. a. g. i. m. i. l. i.
q. a. l. i. u. s. d. i. g. n. o. s. a. t. u. r. p. p. n. a. n.
m. i. a. u. i. o. r. u. m. s. m. b. ut e. l.
i. e. n. u. r. o. p. u. l. i. e. r. s. f. g. u. i. s. t. o.
a. u. i. 7. t. i. l. o. r. a. m. C. e. n. t. u. r. u. e. s. g.
b. n. u. i. p. l. i. s. 7. e. n. d. **I**n. a. n.
s. m. s. u. i. p. e. a. n. 7. t. i. t. a. n. **I**n.
s. m. g. u. i. c. a. m. s. u. s. 7. n. o. c. s.
u. s. p. p. e. t. o. l. i. m. a. n. o. i. b. i. s. i. l. u.
u. i. r. a. c. a. n. s. u. s. ut s. i. d. u. e. n. t.
s. e. r. m. e. e. n. s. e. t. p. r. l. i. e. n. u. e. n. s. p.
s. p. l. e. n. p. e. a. t. e. n. s. l. a. m. e. n. p. l. a. t. e.
e. x. p. o. n. s. 7. u. m. e. n. q. s. s. g. u. i. s.
s. c. e. s. g. **I**n. u. i. u. s. n. o. u. t.
i. n. c. i. t. u. r. ut d. e. n. u. b. i. m. 7. e. l. e.
p. h. i. m. m. b. n. u. i. p. l. i. s. 7. u. n. d. e. l. a.

Alberti Magni. In Euangelium Missas est
Gabriel Angelus. O. 2 15

Alexander ...

M D XXVII
Melio. GEORGI
casteni Fiscalis
& Contrarolatoris
Generalis Status
Ces.

Conventus Castagnovicensis
Dono d. G. G. B. Vatta

1853.

Incunab.
1
3.

Lara est: et que nunquam mar-
cescit sapientia: et facile vult
ab his qui diligunt eam et iuvenit
ab his qui frunt eam. Preoccupat
que se concupiscit. ut illi se
prior ostendat. Qui de luce vigilauerit
ad eam non laborabit. Audent enim illam
foris suis iuvenit. Cogitare ergo de il-
la sensus est consumatus: et qui vigilauerit
propter illam cito erit securus. Qui dignos
se circui ipsa aens: et in vijs suis ostē-
det se illis hilariter: et in oi. puidētia oc-
curret illis. Item scriptum ē. Qui eduxit
me adhuc esuriet: et qui bibuit me adhuc
sinit. Qui audit me non confundet et qui
operantur in me non peccabunt. Qui elucida-
bit me vitam eternam habebunt. huiusmodi la-
gis sue spōsionis subnixus auxilio fidu-
cialiter mitto manum in opus: alias certe
super meum ingenuitatem et scientiam meam nimis
elevatorum. Scio autem quod non est abbrevi-
ata manus vestra: sed quod et adhuc omnia pos-
sibilia sunt credite. Est autem opus quod ad
tepto modo dñice incarnationis exordium
describens ac nre redēptōis sacramētum
Quod quē in laudē et gloriā: et honore glo-
riofissime et soli vere honorate super om-
nem purā creaturā virginis mris dei assu-
mentes: et de ipsi auxilij spālissima colla-
tōe pñdētes pñdenter suscipimur: in ei-
us misericordia tāq. i firmis in spei nre aho-
ra collocati: ab ipsa expectātes sine cō-
sumatōis in pñui laboris. q. est mortis
volūtatis: causa opatōis: et ispe: trix i-
tentōis. Obsecro igitur impūnis misē-
cordia dei oipotētis: pñis misericordiarū
quod lucē inhabitat iaccessibile: ut effuga-
tis lūmē sue claritatis erōdis fallacia:
falsitatis zizaniam. vanitatis glia. det mi-
hi verū intelligere. et viderē de matre
ipsius misericordie veritatis. Obse-
cro et eos qui pñis opusculū dignabunt i-
spicere ut si quod in ipso ex sin forsitā (ut
pñgunt) monitū ipso: aures tāq. dubi-
um pñsauerit: non facile scribāt temeri-
tati sed parcant poti. simplici deuotio-

ni. Non enim intendimur gloriosā virginē
nris mēdacijs adornare. vel ēt stilo al-
tiloquo aut captatōis eloquijs aliquid
nouū et magnū eudere et nō gloriōsā vir-
ginē laudare. et nosmetipsos ostentā:
sed rudib. et simplicib. nri similib. de
uotōis munus per verba simplicia ministra-
re. Necū enim bene agit si quāvis nihil
dignū de benedictissima vna: tāq. indi-
gnū vita et minus sciētia de mei pecto-
ris ore ptulero. occasione tñ de ipsa feri-
bendi et loquēdi sapientib. submūtre.

Ut autē lector i huius opīs mē min. la-
bōis beat: et cōtinentiā ipsi plen. sum-
mati pñgnoscat: qdā quasi pñcipia pre-
mittemur: que lucē sequentibus misera-
bit: et titulos supponemur: per quos et mā-
diuersa cōprehendit: et lectori id quod de
materia inspicere pro tpe voluerit: ex-
peditus demonstretur.

Presuppositiones.

Uti quid tibi occurrit: ut recte sa-
ciendū: scias fecisse deū tāquā bo-
norum oium pñditorē. hoc Augustinus
de libro ar. Lū nimis bonū cōmunicā-
uit: oē cōicabile alicui. hoc dyonisi. Quod
oēs pprietates iserioz hnt supiores cū
excellētia. dyonisi i libro age. hierar.
Lex quē hec ē vinitatis sacratissima p-
pñia sedā ad suā diuinitatē reducet lu-
cē. dyonisi i quito c. ecclesie hierar. ad
omne inuēniēs i deo segtur iposibi-
le: et ad oē pñmēs cui maior rō non re-
pugnat: sequit. necessariū. Anselmus.
Auctoritas fidē flagitat: et rōnē pparat
bōi: rō ad intellectū cognitionēq. pdu-
cit: quāq. auctoritati rō penit. deferat:
cū cōsiderat cui credendū sit et certissi-
ma ē ipsi iam cognite atq. pspicue v-
tatis auctoritas. Augustin. de vā reli-
gione. Querendū rōc qd pñsentiat veri-
tati. fiatq. ipsa veritas auctoritas sine
quā nec est: nec valet auctoritas. Augu-
stin. de morib. ecclesie. Ibi seure quis
gs i sensu suo abundet vbi vlt. certe rō
ni vel māfeste auctoritati non obuiat

exordium
incarnationis
dmice

qđ sentit. Bene. Cū quisq; i scripturis sanctis id conat sentire qđ in eis sensit ille q scriptis: qđ mali est si hoc sentiat qđ tu lux oīum veridicaz mēti ostendis: Augustin⁹ in xij. cōfess. Cū aliū dixerit hoc sensit Moyses qđ ego: & ali⁹ imo illū qđ ego religiosi⁹ me arbitroz dicere: cur nō vtrūq; pot⁹ si vtrūq; verū est: Et si qđ tertiu⁹ si qđ quartū & siquid oīno aliud verū quispiā in his v⁹ bis videt: cur nō illa oīa vidisse credatur. p. quē de⁹ vnius sacras litteras vā & diuersa vsuris multoz scētib⁹ tpaunt: Augustin⁹ in eodē. Ego certe qđ intrepidus de corde meo pronicio: si ad culmē auctoritatis aliqd scriberē: sic male scribere: ut qđ veri quisq; de his reb⁹ capere posset: mea vba resonaret: qđ ut vnam verā sententiā ad hoc apt⁹ ponerē: ut excluderē ceteras quaz falsitas me nō possz offendere Augustin⁹ in eodē. Sensit Moyses oīno in his v⁹ bis in principio & atq; cogitauit: cū ea scriberet quicqd hic veri potuimus inuenire & qđqd nos nō potuim⁹ aut non dū possum⁹: & tñ in eis inueniri pōt. Augustin⁹ i eodē. Qđ nec in corpali⁹ nec in spūali⁹ est aliqd vacuū. Pbs. Beata vgo a nullo illustrū vicit i aliquo. Damasc. Cū d peccatis agit nulla de ipa fit qđ. Augustin⁹ de natura & g^{ra}. B^{ea} vgo ea puritate nitebat. qua maior sub deo negitelligi. Anselmus. Ego puto q; copiosior scificatiois bñdictio in eam descēderit: q̄ ipsi⁹ nō solū scificaret oz tū: s; vitā ipsi⁹ ab oī deiceps peccato custodiret imūne: qđ nemini i natis mulierū credit esse donatum. Decuit nūm⁹ ruz reginā virginū singulari pñlegio absq; peccato ducere vitā: que dū peccati mōtisq; peret pemptio: mun⁹ vite & iusticie oībus obtineret. Ber. Qđ ei nullū bonū defuit: cū⁹ pura creatura i statu vie capax fuit. Hieronymus. & Bernardus.

Incipiunt tituli articuloz. i.
Incipit tabula capituloz totius operis
Alberti magni super missus est An ne
cesse fuerit hāc missionē fieri cap⁹. i.
Per quē nūciū conueniat fieri missio.
Si per hominē ca. ij.
Si per angelum ca. iij.
Si per archangelū. ca. iij.
Si per principē. ca. v.
Si per potestates. ca. vi.
Si per virtutes. ca. vij.
Si per dominationes. ca. viij.
Si per thronos. ca. viij.
Si per cherubin ca. x.
Si per seraphim. ca. xi.
Si p tres p^{ri}os ordies. ca. xij.
Si per omnes Angelos. ca. xij.
Si per spiritum sanctum. ca. xiiij.
Si per filium. ca. xv.
Si per patrem. ca. xvi.
Si per totam trinitatem ca. xvij.
In qua specie apparuit. Si in serpenti
na. ca. xvij.
Si in colūbina. ca. xix.
Si in humana. ca. xx.
In quo sexu. ca. xxi.
In cuius etatis specie ca. xxij.
Si in iuuenili. ca. xxij.
In qua ueste. Si i cādida. ca. xxij.
Si in sordida ca. xxv.
Si in bicolorata. ca. xxvi.
Si in alba. ca. xxvij.
Qua hora t^{em}pis. Si i ortu diei. ca. xxvij.
Si in meridie. ca. xxvij.
Si in vespere. ca. xxx.
In quo loco. Si in ciuitate ca. xxxi.
Quare in galilea. ca. xxxij.
Quare in nazareth. ca. xxxij.
Quare ad Virginē. ca. xxxij.
Quare nō ad Ioseph. ca. xxxv.
In quo actu fuerit. Si in contempla
tione. ca. xxxvi.
Si in actione. ca. xxxvij.
Si desponsari potuit. ca. xxxvij.
In qua etate desposata fuit ca. xxxix.
De pulchritudine beatissime virginis
a 2

Si corporaliter.	ca. xl.	Iusticia.	ca. lxxix.
De pulchritudine in speciali primo de corporis quantitate.	ca. xli.	De speculatio iusticie.	ca. lxxx.
De membrorum proportionem.	ca. xlii.	De dulcia.	ca. lxxxi.
De colore cutis.	ca. xliij.	De penitentia.	ca. lxxxij.
De colore capillorum.	ca. xliij.	De prudentia.	ca. lxxxij.
De colore oculorum.	ca. xlv.	De fortitudine.	ca. lxxxij.
De hoc quod dicitur virgo.	ca. xlv.	De magnanimitate.	ca. lxxxv.
De hoc cui nomen erat.	ca. xlvij.	De magnificentia.	ca. lxxxvi.
De hoc quod dicitur Ioseph.	ca. xlvij.	De fiducia.	ca. lxxxvij.
Quare de domo dauid.	ca. xlvij.	De securitate.	ca. lxxxvij.
Quare in genealogia eius boni et mali ponuntur.	ca. l.	De patientia.	ca. lxxxix.
De nobilitate virginis.	ca. li.	De constantia.	ca. lxxxix.
Cur beata virgo non per se sed per Ioseph ge- nealogizetur.	ca. liij.	De perseverantia.	ca. lxxxix.
De eo quod dicitur. Et nomen virginis in gentitio.	ca. liij.	De temperantia.	ca. lxxxix.
Quare nomen Maria.	ca. liij.	De spebus patientie et primo de castitate. c. s.	ca. lxxxix.
De hoc quod dicitur ingressus.	ca. lv.	De sobrietate.	ca. lxxxix.
Quod repetit angelus et nomen gabriel.	ca. lvi.	De modestia.	ca. lxxxix.
Si ad solam.	ca. lvij.	De donis.	ca. lxxxix.
De salutatione.	ca. lvij.	De sapientia.	ca. lxxxix.
Quare fuit sine peccato.	ca. lvij.	De intellectu.	ca. lxxxix.
De generali consuetudine qua additum est maria.	ca. l.	De dono consilij.	ca. c.
De gratie plenitudine.	ca. lxi.	De dono fortitudinis.	ca. ci.
Quare non plena spiritu sancto.	ca. lxij.	De dono scientie.	ca. cij.
De differentia istius plenitudinis.	ca. lxij.	De pietate.	ca. cij.
In quo differat a plenitudine christi.	ca. lxij.	De timore servili.	ca. cij.
De plenitudine apostolorum.	ca. lxx.	De timore initiali.	ca. cv.
De gratie plenitudine.	ca. lxxi.	De timore casto.	ca. cvi.
De operibus in hac plenitudine et primo de baptismo.	ca. lxxij.	De beatitudinibus.	ca. cvij.
De confirmatione.	ca. lxxij.	De beatitudine pauperum.	ca. cvij.
De penitentia.	ca. lxxij.	De eumitate.	ca. cvij.
Quis confessor.	ca. lxx.	De beatitudine luctus.	ca. cx.
Si habuerit ordinem.	ca. lxxi.	De beatitudine esurietis et siti iusticie. c. xxi.	ca. cxij.
De extrema unctione.	ca. lxxij.	De misericordia.	ca. cxij.
Quid fecerit a sacramento altaris. c. lxxij.	ca. lxxij.	De nudicia cordis.	ca. cxij.
Quid confitebatur.	ca. lxxij.	De beatitudine pacis.	ca. cxij.
De virtutibus.	ca. lxxv.	De persecutione.	ca. cxv.
De fide.	ca. lxxvi.	De aureola martiris.	ca. cxvi.
De spe.	ca. lxxvij.	De aureola predicatorum.	ca. cxvij.
De charitate.	ca. lxxvij.	De aureola virginum.	ca. cxvij.
De virtutibus cardinalibus et primo de		De fructibus quos ponit apostolus ad gala- tas. s.	ca. cxvij.
		De charitate.	ca. cxv.
		De gaudio.	ca. cxvi.
		De pace.	ca. cxvij.
		De patientia.	ca. cxvij.

De longanimitate. ca. cxxij.
De bonitate. ca. cxxv.
De mansuetudine. ca. cxxvi.
De benignitate. ca. cxxvij.
De fide. ca. cxxviii.
De modestia. ca. cxxviii.
De continentia. ca. cxxx.
De castitate. ca. cxxxi.
De gratijs gratis datis. 7 primo de sapientia. ca. cxxxij.
De scientia. ca. cxxxiiij.
De mechanicis. ca. cxxxiiij.
De artibus liberalib⁹. ca. cxxxv.
De grammatica. ca. cxxxvi.
De rethorica. ca. cxxxvij.
De legibus. ca. cxxxviii.
De logica. ca. cxxxviii.
De speciebus logice. ca. cxli.
De physica. ca. cxli.
De quadrato. ca. cxliij.
De musica. ca. cxliij.
De astronomia. ca. cxliij.
De arismetica. ca. cxlv.
De geometria. ca. cxlvi.
Si sciuerit theologiam. ca. cxlvij.
Si sciuerit librum scripturaz. ca. cxlviii.
Si sciuerit omnia. ca. cxlix.
De fide. ca. cli.
De gratia sanitatum. ca. cli.
De opere virtutum. ca. clij.
De prophetia. ca. cliij.
De discretione spirituum. ca. cxliiij.
De genere linguarum. ca. clij.
De interpretatōe sermonum. ca. clvi.
De gratijs que ponunt ad ephesios. 4. ca. clvij.
Et primo de aplis. ca. clvij.
De prophetis. ca. clvij.
De euangelistis. ca. clx.
De pastoribus. ca. clx.
De gratijs specialibus. cap. clxi.
Qualiter fuerit prefigurata. ca. clxij.
Qualiter fuerit prophetata. ca. clxij.
Qualiter fuit annunciata. ca. clxiiij.
Qd fuit miraculose pcepta. ca. clxy.
Qd fuit i vtero scificata. ca. clxvi.
De spaliibus gratijs q circumstant con

uersationem eius. ca. clxvij.
De spaliib⁹ gratijs circa mortē. ca. 163.
Utrū mortē psciuerit. ca. clxix.
Utrū inuitata obierit. ca. clxx.
Si sine dolore obierit. ca. clxxi.
Si statim in aia 7 corpe assumpta fuerit. ca. clxxij.
De quattuor suppositis cōtra aduersitates assumptōni carnali. ca. clxxiiij.
De priuilegijs btē virgis. Et p de peccati inuitate. ca. clxxiiij.
De impossibilitate peccadi. ca. clxxv.
Utrū quol; motu merebaf. ca. clxxvi.
Utrū q; passioe merebaf. ca. clxxvij.
De puritate in summo. ca. clxxvij.
Utrū hanc puritatē simul l' successine suscepit. ca. clxxix.
De eo quod est mater dei. ca. clxx.
Quod est mater 7 virgo. ca. clxxi.
Quod est virgo virginū. ca. clxxij.
Quare non dr mī matrū. ca. clxxiiij.
Quod sit mater oīum. ca. clxxiiij.
Quod dr stella maris. ca. clxxv.
Quod dicitur porta celi. ca. clxxvi.
De cōicatiōe passionis. ca. clxxvij.
Utrū in passione hūit summū gaudium 7 dolorem. ca. clxxvij.
De gaudijs btissimē virgis q hūit i passione. 7 de cōpatisōe cor. ca. clxxix.
Quod sup oēm creaturā i quarta iera 7 ebia est exaltata. ca. lxxx.
Utrū hūit b. vgo ppietates omnium angelorum. ca. clxxxi.
Utrū hūit ppietates singulorum ordinū. ca. clxxxiij.
De ppetatib⁹ se ierarchie. ca. clxxxij.
De suprema ier archia. ca. clxxxiiij.
Qd ē regina misericordie. ca. clxxxv.
Recapitulatō priuilegiōz 7 aditō ca. 196.
De sufficiētia priuilegiōz. ca. clxxxvij.
Epilog⁹ quod nobis ex illa plenitudine venerit. ca. clxxxvij.
De hoc. dñs tecum. ca. clxxxix.
De hoc. Bñdca tu i mīerib⁹. ca. cc.
Qualr eius benedictio omnē bñdictio nem comprehendit. ca. cci.

De bñdictione dici septime. ca. cclij.
 De bñdictione Ade ⁊ Eue. ca. cclij.
 De bñdictione Jacob. ca. cclij.
 De bñdictione singulorum filiorum Jacob ⁊ primo Jude. capi. ccv.
 De bñdictione zabulon. ca. ccvi.
 De benedictione Isachar. ca. ccvij.
 De benedictione dan. ca. ccvij.
 De benedictione Gad. ca. ccviii.
 De bñdictione Neptalim. ca. ccx.
 De benedictione Aser. ca. ccxi.
 De benedictione Ioseph. ca. ccxii.
 De benedictione Beniamin. ca. ccxiiij.
 De bñdictione pria Balaā. ca. cc. iiij.
 De bñdictione scda balaam. ca. ccxv.
 De bñdictione tertia Balaā. ca. ccxviij.
 De bñdictione q̄rta Balaā. ca. ccxviij.
 De bñdictionibus datis populo a moyse. ca. ccxviij.
 De bñdictionibus datis filiis Israhel ⁊ primo Ruben. ca. ccxix.
 De bñdictione Jude. capi. ccxx.
 De bñdictione leui. ca. ccxxi.
 De bñdictione Beniamin. capi. ccxxiiij.
 De bñdictione Ioseph. ca. ccxxiiij.
 De benedictione Gad. ca. ccxxiiij.
 De bñdictione Neptalim. ca. ccxxv.
 De bñdictione Aser. capi. ccxxvi.
 De bñdictione oīum simul. ca. ccxxviij.
 De hoc quod dñs benedict⁹ fructus v̄tris tui. ca. ccxxviij.
 Quid hec benedictio fructus ventris tui importet. capi. ccxxix.
 Utz p̄treat i se bñdictiones oīum. ca. 230.
 De ipsius turbatione. ca. ccxxxi.
 De ipsius cogitatione. ca. ccxxxiij.
 De ipsius timore. capi. ccxxxiij.
 De ipsius verecundia. capi. ccxxxiij.
 De hoc qđ dñs iuenit gratia. ca. ccxxxiij.
 De hoc qđ dñs apud dñm. ca. ccxxxiij.
 De solutione p̄dictorum. ca. ccxxxiij.
 De hoc qđ dñs. Ecce concipies de quo tāq̄ cōcipiente. capi. ccxxxiij.
 De quo tāq̄ materia. ca. ccxxxiij.
 De modo cōcipiendi. ca. ccxxxiij.
 Quāto tpe fuerit i vtero dñs. ca. ccxxxiij.

Qualiter egressus fuerit. ca. ccxxxiij.
 Utrum in conceptione habuerit delectationem. ca. ccxxxiij.
 Utrum in portando habuerit gravitatem. capi. ccxxxiij.
 Utrū in partendo dolorem vel delectationem habuerit. capi. ccxxxiij.
 De solutione p̄dictorum. ca. ccxxxiij.
 De hoc qđ dicit in vtero. ca. ccxxxiij.
 De hoc nōie iesus. ca. ccxxxiij.
 Quis iposuit h nomen. ca. ccxxxiij.
 Qñ instituti sunt hoc nomē. capi. ccxxxiij.
 De hoc cui cōueniat hoc nomē. ca. ccxxxiij.
 De solutione p̄dictorum. ca. ccxxxiij.
 De hoc qđ dñs h erit magn⁹. ca. ccxxxiij.
 De hoc quod dicit filius altissimi deca bitur. ca. ccxxxiij.
 De hoc qđ dicitur dabit illi sedē dauid. ca. ccxxxiij.
 De hoc quod dñs regnabit in domo Jacob in eternum. ca. ccxxxiij.
 Utrum dñs iquātū hō sit rex āgelorum ⁊ ecclesie militantis. ca. ccxxxiij.
 De solutione p̄dictorum. ca. ccxxxiij.
 De h qđ dñs qñō fiet istud. ca. ccxxxiij.
 De hoc quod dicitur quia virum non cognosco. capi. cc. lx.
 De hoc quod dicitur spiritus sanctus superueniet in te. ca. ccxxxiij.
 De hoc quod dñs ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. ca. ccxxxiij.
 De hoc qđ dñs quod. n. n. ex. te. sa. vo. fi. dei. ca. ccxxxiij.
 De hoc quod dñs Ecce elisabeth cognata tua. ca. ccxxxiij.
 De hoc quod dicitur non erit iposibīle apud de. o. u. ca. ccxxxiij.

Explicit tabula capitulorum.

Excellentissimi ⁊ sanctissimi viri do-
mini Alberti magni epi ratisponensis
ordinis predicatorum .in euangelium
Missus est gabriel angelus : aureum
⁊ deuotissimum opus feliciter incipit .

An necesse fuerit hanc missionē fieri .
Capitulum primum .

P

Rimo queritur an
necesse fuerit hanc
missionem eē . Et
videt q nō . Inter
quecumq; nulla ē
distātia : nulla ne-
cessaria ē missio .
Iter deū ⁊ vginem
btissimā nulla est
distātia . Ergo nul-

la debuit interuenire missio . Media pz
q deus fuit cum beatissima virgine p
essentiam . pñtiam . ⁊ potentia . sicut est
i creaturis gñrali . ⁊ per ibitatē grām
sic ē i scis spāl . Ergo vbi oī mō affuit
grā nullomō dñuit grā . ergo nulla mis-
sio possibil fuit . Itē oīs missio ē p me-
diū . s; iter ipsam ⁊ deū nullū ē mediū .
ergo nulla missio . Minor pz : qz ipsa fu-
it dignissima creaturaz vtpote regina
angeloz ab eterno electa ⁊ pfirmata
iuxta illd ecclia . xxiij . Ab initio ⁊ añ
secula creata sum . Itē missio ē pp in-
digētia . hic nulla fuit indigētia missiois
ergo nulla missio . Minor pz . De⁹ n̄ idī-
get nūcio qē tor⁹ ⁊ vbiq; pñs . Btissi-
ma virgo n̄ indiguit nūcio . qz imediate
poterat accipe a deo ergo zē . Itē nū-
ci⁹ pz⁹ accipit nūciatū q̄ ille cui mit-
tit . ergo si fuit nūciat⁹ h . p⁹ descēdit il-
lusiatio ad āgelū q̄ ad vginē . ergo nō
descēdit ordīate qd ē p b . dyonisiū dicē-
tē . Lex qdē diuinitatis h ē sacratissima .
p pma fā ad diuinitatē suā lucē redu-
cere . vult . n . p vtrūq; libz vtrūsq; ie-
rarchie : q qēqd dñuit ad īferiores an-
gelos īfuit ad supiores . ⁊ n̄ ecōuerso .

Itē beati⁹ est dare q̄ accipere . ergo
beati⁹ ē dāns q̄ accipiēs īquātum ac-
cipiens . ergo nūci⁹ beati⁹ fuit h . b . v . g .

Itē sic se h; finis ad finē . ita qd ē ad
finē ad id qd ē ad finē . ergo si nūciatū
ē sup nūciatū iproportōabilr . ⁊ nūci⁹
sup nūciū iproportōabilr . S; naturalr
xpī est sup natiuitates alioz ipoportō
nabilr . ergo nūci⁹ sup nūciū ipoportō
bilr . s; ille fiebat p āgelos . ergo ista de-
buit fieri p supiorem oī angelo . igitur
de⁹ debuit illā reuelatōē facē p seipz .

Item magis ē dare eē mrem dei . q̄
dare fidem vel caritatem . quia illud ī-
cludit illud i se . sed illud operatur de⁹
sine ministerio creature per se . qd mi-
nus est . ergo illud quod maius ē . Itē
pphetia pdestinatōis impletur sine no-
stro libero arbitrio . vt dicit glo . super
Mat . sed de cōceptōe filij dei ē pphā
predestinationis . ergo illa nō dēpēdet
a libero arbitrio . ergo non fuit nūcia-
tio necessaria propter cōsensum btissi-
me vrgis . Ex his ergo videt q nō fuit
necessaria nūciatio . Cōtra alij sci fue-
runt nūciati . ergo xps debuit nūciari .

Contra

Itē nō est laudabile nisi cōstitutum
aliquomō libero arbitrio . S; fieri ma-
trem dei ē laudabile marie . ergo fuit
necessaria nūciatio pp cōsensum li . ar .
i psona copulāda . ergo ī isto sūmo mī-
mō debuit cōsensu vrgis regri . ergo
ad h̄ necessaria fuit nūciatio . Item
clandestinū mīmonū ē diminutū s; iura
⁊ priuilegia matrimonij . Sed illz
mīmonū ī nullo debuit eē diminutum
ergo nec debuit fieri clandestinū . ergo
necessaria fuit nūciatio . Solut⁹ . Cō-
cedim⁹ q cōgrua ⁊ necessaria fuit ista
annunciatio propter quattuor .
Propter dei honorationem .
Propter Angelice dignitatis cōfessionē .
Propter btissime vrginis cōmēdatōē .
Propter nostram vtilitatem .
Deus . n . honoratur in annūciatōe tri-
plici . Quātū ad potētia : i eo q āgelos

Solutio

Ad Vsu Dom Angel Ant

suos ministros habuit. Quantum ad sapientiam: in eo q̄ modo proditionis. modo liberationis directe obuiuit. In eo q̄ virginem per angeluz docuit. sicut angelus virginem decepit. Quātum ad bonitatem in eo q̄ nihil de contingentibus omisit i omni eo q̄ ad honorem matris sue ⁊ nostram vtilitatez; necesse fuit. Congrua ergo fuit ad dei honoratiōē. Necessarius etiam fuit ad angelice dignitatis ostensionem: que similiter hic ostenditur in tribus. Primo q̄ angelus hic suum officium i. nunciandi exerceit. Secundo q̄ summe consci⁹ fuit. Tercio q̄ summa; beatitudinem homini nunciavit. Fuit etiam ad beatissime virginis commendationem necessaria que fit in tribus. Nam virtus virginis manifestatur: meritum eius augmentatur: intus ⁊ extra illuminatur. Et vnumquodq; illoz tripliciter. Manifestatur enim virtus humilitatis in turbando: virtus discretionis in querendo: virtus fidei in consentiendo: meritum eius augmentatur in tribus. i. credendo nuncio. in consentiendo nunciato. in humilando se deo. Intus ⁊ extra illuminatur tripliciter. in potentijs primis medijs ⁊ vltimis. In primis. i. sensualitatis: per allocutionem ⁊ responsionem. In medijs per ymaginationem ⁊ cogitationem. In vltimis per inspirationem. ⁊ sic fuit vtilis annuntiatio ad vginis commendationem. Fuit etiam necessaria ad nostram vtilitatem. ad hanc quoq; tripliciter. s. ad fidei confirmationem: ad deuotionis accensione: ad actuum informationem. Fides confirmatur in eo q̄ origo ⁊ exordium ⁊ processus nostre redemptionis seriatim ⁊ ordinatē describitur: ⁊ sacri euangelij testimonio roboratur. deuotio accenditur cum toti humano generi median te beatissima virgine perfecta pax ⁊ reconciliatio nunciatur: ⁊ humana natu

ra deo ⁊ angelis ablecta ⁊ inimica deo etiam prior per angelum saluitur. actus nostri in hac annūciatione infor mantur. tum per illud q̄ beatissima virgo gessit quando ad ipsam angelus venit: ⁊ per id q̄ angelo respondit. ⁊ per id q̄ post receptionem plenitudinis fecit elegantissime instruimur qualiter nos debeamus ad recuperanda; gratiam preparare: qualiter recuperatam augmentare: qualiter auctam cōseruare. ⁊ sic patet ad quid ⁊ ad que necessaria fuit hec annūciatio. Nunc ergo respondendum est ad obiecta. Ad id q̄ dicitur q̄ missio distantium est: dicendum q̄ distare secundum q̄ dicitur per oppositum ad inhabitandum per gratiam preparare: simul in esse cūz habitatione respectu diuersarum gratiar. ita q̄ deus inhabitat per hanc gratiam. distat quantum ad illam. Unde licet deus inhabitaret virginem per gratiam distabat tamen per corporalem presentiam. Ad id q̄ dicitur q̄ missio est per medium. dicendum q̄ medium accipitur dupliciter in operatiōe. vno modo secundū q̄ medium accipit a primo ⁊ influit vltimo. ⁊ habet rationem motiui respectu vltimi. ut in quodā primo mutat mutans. ⁊ tale medium nobilius est vltimo. Alio modo est medium ut per quod tanquam per instrumentum est operatio. ⁊ hoc medium quandoq; est agentis ad agēduz. quandoq; recipientis ad recipiēduz. ⁊ hoc medium non est dignius vltimo. Primomodo angelus fuit medium quantum ad illuminationē sensitiuam secundum quam angelus est superior beatissima virgine nunciato ipso xpo: sicut intellectuum super sensitiuum. Secundomodo fuit angelus medium quantum ad illuminationem intellectiuam in quantum mediabat beatam virginem illuminatio sensitua: sed ipsam illuminationem intellectuā

Deus ipse infundit mediante intellectu
ua. Et ex his patet solutio vsq; ad vlti
nam objectionem. qua obicitur q; pro
pheta predestinationis sui nostro libero
arbitrio impletur quod verum est sine
libero arbitrio operante. sed non sine
libero arbitrio consentiente. Quod
obicitur de indigentia solutum est in
distinctione.

Per quem nuncius conueniat fieri mis
sionem. Si per hominem. cap. l. m. fin.

Est hoc queritur per quem nun
cium conueniat fieri hanc annun
tiationem. Et videtur q; per hominem
Tribus enim modis notificabatur in
carnatio. Primo per prophetiam rea
lem vel verbaalem. Secundo per digiti
demonstrationem ad oculum. Tercio
per annuntiationem. Extrema fiebant
per hominem. ergo et media quia medi
um communicat naturam extremorum.

Item angelus non ordinatur medius
inter hominem et hominem. tum sit su
per hominem. ergo si extrema fiebant
per hominem: media sit per hominem.

Item lex et propheta fuerunt vsq; ad
iohannem qui fuit propheta prophetā
do. et plus q; propheta demonstrando.
ergo quicquid est citra demonstratio
nem erit prophetatio. sed annuntiatio
erat citra. ergo debebat per prophetas
fieri. ergo per hominem. Contra. Nul
lus hominum superior fuit beatissima
virgine: sed inferiorum est recipere il
luminaciones a superioribus: ergo ipsa
non debuit illuminationem recipere
ab aliquo homine. Item ista beatitu
do que immediate annuntiatur beatis
sime virgini in ipsa et per ipsam annun
ciatur toti humano generi. ergo homo
fuit loco recipientis: ergo non debuit ef
se nuncius. Item officium hominū ē
recipere. et angelorum nunciare.

Si per angelum. ca. 7.

Idetur autem q; de bene esse nun
cius angelus ordinatur. Nam re
gulariter illuminationes descendunt a
superioribus ad inferiora: Sed huma
na natura est constituta sub angelica:
ergo hec debuit illuminari ab illa. Item
dicit phs. Quod anima est substantia in
tellectualis: illuminationem a primo de
scendentium vltima relatione percep
tina. ergo illuminatio descendit a deo
ad angelos et ab angelis ad homines. er
go illuminatio ista fuit per angelum.

Item angeli sunt qui singulis homi
nibus presuntur: et sic sunt imedia
ti prelati hominum. sed denunciations
et prelationes descendunt a prelati in
subditos: ergo videtur q; per angelus
virgini deputatus debebat fieri ista an
nunciatio. Item ecclesiastica ierar
chia immediate ordinatur ad celestem
super se. ergo in ecclesiastica supremū
erit ad infimum in celesti ordinatum
immediate. Sed beata virgo est supre
mum in ecclesiastica: ergo debuit illu
minationem recipere ab infimo in cele
sti ierarchia. Item per tertium euan
gelij appellatur angelus: et ita videtur
q; fuerit angelus. Sed contra illumi
natores sunt superiores eis quos illu
minant sicut vult dyonysius per totū
librum de ange. hic. Sed angeli non
fuerunt superiores beata virgine. er
go angelus non debuit eam illumina
re. Item super illud ysa. 63. Quis
est iste qui venit de Edom. dicit ieronim^{us}
q; hec questio est in psona minorum an
gelorum ignorantium misterium ierar
chonis: si ignorauerunt ergo non nū
ciauerunt. Item voluit vnus de se
raphin etc. Si ergo de maioribus fuit
qui prophetam ad prophetandam ierar
chonem purgabat: de minoribus nul
lomo modo esse debuit qui ipsam incarna
tionem nuntiavit.

Adit aia

*Angeli no
fuerunt super
B. virgine*

Si archangelus. cap. 4.

Item nuncius iste fuit Gabriel q
fuit archangelus ut supponit ec
clesia : ergo nuncius iste fuit archan
gelus adminus. ⁊ non angelus. Itē
iohannes nunciatus fuit per archange
lum. ergo ⁊ dominus adminus. Itē
Archangeli sunt qui maiora nunciant
ut dicit ber. ⁊ Gregorius. sed illud fu
it maximum nunciatum : ergo debebat
fieri per archangelum. Item ber.
dicit. Putem⁹ his preesse archangelos
qui conscij diuinorum misteriorum nō
nisi ob precipuas ⁊ maximas causas
mittuntur ex quibus ille magnus ga
briel archangelus missus legitur ad
mariam ob causam vtiq; que maior es
se non potuit. Item cuiuscunq; offi
cium est aliqđ proprie illius est in illo
officio primum medium ⁊ vltimum.
Sed archangelorum officium est reue
latio secretorum. ergo ⁊ ista reuelatio
summū secretorum pertinebat ad illo
rum officium.

Si principatus. cap. 5.

Idetur autem q nuncius debuit
esse de principatibus. dicit enim
btus bernar. q principatus sunt quo
rum moderamine ⁊ sapientia omnis i
terza cōstituitur principatus. regitur.
limitat. transfertur. nunciatur. muta
tur. sed hic annunciabatur mutatio re
gni ⁊ sacerdotis ⁊ electio tenebrarū.
ergo fieri debuit per principatus.

Item secundum beatum dyonisiū
principatus sunt qui principibus presi
ciuntur. Ergo cui; beatissima virgo fue
rit nobilissima princeps. ei fieri debe
bat reuelatio per principatus. Item
probatur per proprietates principatū;
quas ponit dyon. sius dicens : Manife
stat autem ipsa celestium principatū;
illud diformiter principale ⁊ ductiuū;
cum ordine sacro ⁊ principalibus de
centissimis virtutibus ad super pinci
pale principium eas vniuersalr con

ueri ⁊ alias hierarchias ducere ad
ipsum primum quantum possibile for
mare pontificum principium. Sed in
hac annunciatione ducebatur virgo
beata hierarchie ad super principale
principium quantum possibile fuit. er
go debebat fieri per principatus.

Si potestates. ca. 6.

Idetur autem q adhuc debebat
esse superior nuncius. s. de pote
statibus. Potestates sunt ut dicit ber.
quarum virtute potestas tenebrarum
comprimitur. Hic autem potestas prin
cipis tenebrarum maxime comprime
batur. ergo debebat fieri per potesta
tes. Item Blō super missus est dicit q
ides Gabriel fortitudo dicitur quia il
lum nunciabatur qui ad debellandum
dyabolum ueniebat. hoc autem est po
testatum. ergo debebat fieri per pote
states.

Si virtutes. cap. 7.

Idetur etiam q debuit esse d vir
tutibus. Dicit beatus ber. virtu
tes sunt quorum nutu vel opere signa
⁊ prodigia fiunt. Istud autē; fuit mira
culorum miraculosissimū; ergo debu
it fieri per virtutes. Item vna pro
prias virtutum est secundum dyoni
sium largitas ad inferiores. hic autem
annunciabatur largitas. quia plenitu
do gratie ergo ⁊c.

Si dominationes. ca. 8.

Idetur etiam Quod debuit fieri
per dominationes ⁊ per proprietates
tes ipsi; assignatas a beato dyoniso.
que sunt liberalis serenitas. minutue
seruitutis superioritas. nullius subiec
tionis egestas. dissimilitudinis immu
nitas. dominādi ordinata potestas. Om
nia ista exercebantur in opere incar
nationis. vbi nos deus sua liberalita
te serenitate passionis liberauit ab in

digna seruitute dyaboli ⁊ peccati. in libertate filiorum dei adoptauit. ab omni contagio dissimilitudinis culpe ⁊ pene emundauit. ⁊ nos in regnum ⁊ sacerdotum ordinauit. Ergo ista nunciatio debebat fieri per dominationes.

Sithronos. ca. 9.

Idetur etiam q̄ per thronos debebat fieri ⁊ per proprietates thronorum positas a beato dyoniso que sūt celsitudo. regis circūdatō. stabilis collocatō. regis susceptō. regis dilectō. familiaris apertio. Unde beatus dionysius dicit. Ipsa autem altissimarum ⁊ cōpactarum sedilium omnium diligētur exaltari ignominia subiectōis ⁊ ad summum supermundane sursum ferens ⁊ omni extremitate ineffabiliter in sublimissimum ⁊ circa vere excelsum totis virtutibus immutabiliter ⁊ stabiliter collocatum ⁊ diuinū superaduentus impassibilitate ⁊ immortalitate acceptum ⁊ deiformiter ⁊ familiariter in diuinas suscepciones apertum. hec autē omnia completa sunt in beatissima uirgine quando celsior omnibus creaturis ipsius deum ueteri sui gremio circūdedit: per q̄ se ⁊ nos ī eterni regni solio collocauit. ⁊ regem glorie quem in se suscepit per totum mundum cōmunicauit. ⁊ tanquam familiarissima mediatricem totum mundum sibi reconciliauit ⁊ per quam tāquam sibi coniunctissimū medium omne bonum effluxit. ⁊ omne genus humanū per se tanquam per portam celi ad summam familiaritatem patris intro duxit per hec q̄ ipsum deū cum homine familiarissime in unam personam coniunxit. hec autem omnia annunciantur in ista annunciatione. ergo propriissime debet fieri p̄ thronos.

Si cherubin. ca. 10.

Idetur etiam q̄ debebat fieri per cherubin per proprietates positas a beato ber. qui dicit. Putemus Cherubin ex ipso sapientie fonte ore altissimi haurientes ⁊ refundentes fluentia scientie vniuersis ciuius suis. Lūz ergo hic annuncietur prima repletio fontis. qui creuit in fluium maximum. cuius impetus lerificat ciuitatem dei. vtpote plenus gratia ⁊ veritate. de cuius plenitudine omnes accepimus. ymo ipse filius dei qui est virtus ⁊ sapientia dei in quo sunt omnes thesauri sapientie ⁊ scientie dei absconditi. Adant festum est q̄ hec annunciatio pertinet ad cherubin. Item videtur per proprietates positas a beato dyoniso que sunt in circuitu esse reductiua: actiua ⁊ exemplatiua. ī circuitu quia ad totū qd̄ est non intrant. Reductiua ut ad dominum tendant. Actiua ut ad deū incedant. Exemplatiua ut secundum suum exemplum hec faciant. In hac autem annunciatione beatissima uirgo ita in circuitu fuit q̄ magis coniungit deo nisi deus esset non poterat. Reductiua etiam fuit q̄ omnem creaturā que per peccatum cecidit in statum pristinum duxit. et super ducit. ⁊ in hoc actiua fuit. quia illum genuit qui omnia regenerauit ⁊ reduxit. Item actiua fuit quia per ipsam ⁊ in ipsa quicquid deus creauit recreauit quia mater bonorum est. Est ⁊ exemplatiua que omnis pulcritudinis ⁊ innocentie speculatio oīa ad primā pulcritudinem dirigit ⁊ omnes aberzantes ut stella maris ad portum reducit. hic autem omnia hec annunciantur. ergo videtur q̄ ad cherubin pertineat.

Si seraphim. ca. 12.

Idetur etiam q̄ ad Seraphim ⁊ hoc p̄ proprietates positas a beato bernard. dicit. Putemus Seraphim spiri-

tus totos diuino igne succensos succen-
dere vniuersa. Beata ergo virgo igne
spiritus sancti ita totaliter fuit succen-
sa: ut flamma ignis omnem etiam fo-
mitem libidinis extingueret: ut ipsum
solem iusticie intra se continens totus
mundum illuminaret: et ad dei amo-
rem accenderet. Cum ergo iste sint pro-
prietates Seraphin: manifestum est qd
ista annuntiatio debuit fieri per Sera-
phin. Item videtur per proprietates
positas a beato dyonysio qui dicit. Pri-
ma igitur celestium terarchiarum ab
excellētissimis essentijs sanctificatur
ordinem habens omnibus altiores h
est circa deum immediate collocatus.
et primo operantes theophanie. et per
fectiones in eam tanquam in proximā
principalius deferuntur. et enī immo-
bile eorum semper circa diuina et inces-
sabile et in calidum et in acutum et sup-
feruidum intente et forsā intine infie-
ribilis semper motionis et suppositorū
reductiue et actiue. Exemplatiū tan-
q̃ recalificans illa et resuscitās in simi-
lem caliditatem et igneitate; celurus ēē
holocauste purgatiua et in circūuelatā
et inextinguibilem habentem. sic semp
luciformem et illuminatiua; propieta-
tem omnis tenebrose obscurificatiōis
persecutricem et manifestatrice. Illa
autem summa perfectio caritatis que
hic describitur ad deum ascendendo
et ad proximū descendendo completa
fuit in beata vrgine in hac annuncia-
tione. Ergo manifestum ē qd debuit fie-
ri p̃ Seraphin. Si primi tres ordies.
Videtur autē qd n̄ vnus. sed omnes
tres primi ordies debebant mitti. Pri-
mus enim ordo nomen habet a carita-
te. Secundus a cognitione. Tertius a
potestate. Sed hec omnia hic monstrā-
tur et in summo. Ergo debuit fieri per
omnes tres. minor patet per damascē
qui dicit. Magnum circa ipsum fit an-
tropic. idest amor hominum clemētie

demonstratur pelagus. Ipse enim con-
ditor et dominus eam quā proprio plas-
mate fecit reiteratione et opere magi-
ster fuit: et que bonitatis specie inimi-
cus decepit hominem. carnis problema-
te decipitur. Demonstratur similiter bo-
nitas et iusticia et sapientia et potentia
dei. Nam bonitas quidem. quia nō de-
spectit proprij plasmatis infirmitatem:
sed viscera eius commota sunt in ipso
cadente. et manum porrexit. Iusticia
quoniam homine victo non alium vin-
cere fecit naturam: neq; vi eripuit ho-
minem ex morte. sed quem quondam
per peccatum in seruitutem redegit
mors. hunc bonus et iustus victorem
fecit. Rursus. et simile simili re salua-
uit et quod ad soluendum erat difficile
sapientia aperit difficilium solutiōes val-
de decentissimam. Ergo cum hoc annū-
cietur in quo omnium istorum trium
demonstratur proprietates ordinum. vi-
detur qd omnes tres ordines deberent
mitti.

Si omnes angeli. ca. ij. ;

Videtur autem qd omnes debeant
mitti. quia sicut se habz nunciās
ad nunciantem. et recipiens ad recipiē-
tem. sic se debet habere nuncius ad
nuncium. Sed alia omnia hec fuerūt
in summo. ergo et ratio nuncij debz eē
in summo. minor patet. Non potuit eē
maior nunciāns deo nunciante nec
maior recipiens illa recipiente que fu-
it suprema in ecclesia militante: etiam
statum et locum tenet recipientis.

Item negotium non potuit magis ef-
se arduum nec vtilitate nec dignitate
nec nouitate. ergo si omnia alia fuerūt
in summo et ratio nuncij debet esse in
summo: sed rationem nuncij augmen-
tat pluralitas. Solemnus est enim
multos mittere et magnos quam
vnum. quanto ergo plures num

9- 7
cij sūt ⁊ magni ⁊ solennes: tanto solen-
nior est nunciatio. ergo si totum debet
esse in summo: oportet q̄ omnes mit-
terētur angeli.

Si spiritus sanctus. ca. 14.

Idetur autem q̄ spiritus sanctus
debit mitti. hic enim annuncia-
tur effectus summe bonitatis i summo.
illa autēz appropriatur spiritui sancto.
ergo videtur q̄ spiritus sanctus debuit
mitti. Item ista conceptio que hic an-
nunciatur attribuitur spiritui sancto:
dicitur enim conceptus de spiritu san-
cto: licet tota trinitas operata sit illaz
cōceptionem: ergo ⁊ proprie debet mit-
ti spiritus sanctus. Item ad reple-
tionē apostolorum mittebatur spiritus
sanctus: ergo multo fortius ad plenitu-
dinem beatissime virginis ergo ⁊c.

Si filius. cap. 15.

Idetur q̄ debuit mitti filius. fili⁹
enim qui est sapientia mittitur cū
cognitio de spiritualibus datur: hic au-
tem ipsa sapientia per seipsa: totaliter
infunditur ergo filius mittitur.

Si pater. cap. 16.

Idetur autem q̄ pater. Patri enī
appropriatur summa potentia:
que manifestatur hic in summo. ergo
pater debebat mitti. minor pater: Ma-
gis enīz manifestat potētā recreatio q̄
creatio. licet vtrūq; sit ex nichilo: quia
in superiorem ⁊ perfectiorem statum
ordinatur. q̄ creatio. ergo. Item in
figura huius incarnationis legitur
Judicā. 14. q̄ dixit Sampson patri suo
Uidi mulierem de filiabus philistino-
rum. quā queso ut mihi accipias vxorē.
Et infra descendit pater eius ad
mulierem. ⁊ fecit filio suo sanfon con-
uiuium. Si ergo pater descendit ad ac-
cipiendū filio vxorem videtur q̄ pater
missus sit ad annuncandū incarnationēz

Si tota trinitas cap. 17.

Qd tota trinitas debuit mitti vi-
detur sicut pater per auctoritatē
dictaz supra positam in incarnationē mō-
stratur potētā sapiētia ⁊ bonitas siml
Et illa appropriantur tribus personis
ergo tres persone simul debebant mit-
ti. Itē videtur per ipsam euangeliūz
luc. primo. ubi dicitur. Spiritus san-
ctus superueniet in te: ⁊ virtus altissi-
mi obumbrabit tibi: vbi omnes perso-
ne tanguntur Nam per hoc qd dicitur
virtus accipitur fili⁹. per hoc qd dicit
altissimi accipit pater: spiritus sanct⁹
ponitur manifeste. Itē in annuncia-
tione ysaac que fuit figura euangeliūz
tionis huius dicit q̄ apparuerunt tres
viri idest tres angeli in specie virozūz
per quos dicitur trinitas intelligi. quia
dicitur. tres videt ⁊ vnum adorauit. ⁊
ibi commiscuit sarra tria sara. i. corpus
⁊ animam ⁊ deitatem. ergo trinitas fu-
it missa ad annuncandū incarnationē.

Solutio. ad hoc soluentes dicim⁹ q̄ i
hac annunciatōe triplex ⁊ triplicis ra-
tionis fuit missio. Una filij. secunda spi-
ritus facti. tertia angeli. Filij duplex.
Una quia mittebatur in carnem que
idē ē qd icarna: io: altera quā mitteba-
tur in mentem: que idem est qd interi-
or illuminatio mentis beatissime virgi-
nis. Missio spiritus sancti fuit ibi pleni-
tudinis gratie infusio. i. summa virtutūz
gratularum prout in creatura pura es-
se potuit in via perfectio. Missio ange-
li fuit ibi intimationis illius q̄ ipsa es-
set illa que deberet esse mater dei mi-
nisterialis: ⁊ exterior ad sensum dela-
tio. Unde angelus non fuit illuminator
sed illuminationis exterioris delator.
Illius autem illuminationis cui opus
est visione: trinitas per se fuit inspira-
trix ⁊ interpretatrix sicut ⁊ nunciati-
uūz trix. his habitis respondem⁹ ad
obiecta concedentes q̄ filius mitteba-

tur secundum q̄ dictum est. Spiritus sanctus mittebatur secundum q̄ dictum est. pater autem non mittebatur; in incarnatōe aliqd̄ sit appropriabile patri in effectu. Ad missionē enim alt cuius persone tria exiguntur. Primus est q̄ aliquis effectus sit in creatura a tota trinitate. Secundum q̄ ille effectus appropriabilis sit illi persone. Tertius q̄ manifestet illius processionem ab altera. Et sic patet q̄ pater non mittitur. quia mitti est vt dicit Augustin⁹ cognosci ab altero esse. Pater autem non est ab alio. Et eadem ratione trinitas non mittitur. quia idem sequeretur si trinitas mitteret. ergo pater mittitur. Item concedimus rationes q̄ probant q̄ homo non fuit nuncius. Nec obstat q̄ lex et pphete vsq; ad iohannem. Ista enim annunciatio non fuit ordinata ad demonstrationem iohannis tanq̄ medium. hec enim fuit nobilior illa tanquam finis et complementum omnium reuelationum et apparitū omnium precedentium. scilicet propter p̄sentialem exhibitionem lūmis. quod il luminat omnem hominem etc. Et fuit completior in ratione illuminandi. q̄ intus et exterius illuminauit. mediante qua deus luce sue deitatis testam̄ nostre mortalitatis accendit. quia omnes tenebras profugauit. Iohannis autē demonstratio lumen non accendit. sed senticlausis et lipentibus oculis solem digito ostendit. nec tam quia secretum reuelauit sed manifesta incredulis inculcauit. Plus ergo quam propheta dicitur non propter nobilitatem reuelationis. sed propter p̄sentia lucis quā non futuram predixit. sed presentem d̄monstrauit. Item concedimus q̄ multi angeli non debebant mitti. quia multitudo impugnatur archano mysterij. Non enim est archanum quod multis est cognitum. nec ē familiariter et amabilius intimatum quod prius ē mul-

titudini reuelatum. Item concedim⁹ q̄ iste angelus non fuit de maioribus sed fuit archangelus. et hoc in beatissima virginis honorationem. quia siquis de superioribus mitteretur. ab ipso il luminari crederetur. De minoribus ergo mittitur: vt ostendatur q̄ angel⁹ tantum est negocij minister et exterior delator. Deus autem per seipsum ē negocij inuentor. salutationis dictator. intelligentie inspirator. et mentis ad consensum inclinator: modi executionis expositor. Unde angelus requisitus de modo transmittit ad spiritum sanctum dicens. Spiritus sanctus superueniet in te etc. Nam beatissima virgo licet in alijs hoc non sit impossibile: nihil interioris illuminationis accepit. nec ab angelo. Et vt euangelista hoc signanter exprimeret. et omnem contra hoc opinio- nem remoueret: ipsum qui reuera archangelus fuit per totum euangelium non archangelum sed angelum nominauit.

In qua specie apparuit. Si in serpentina. Cap. 12.

Ost̄ b̄ queritur in qua specie apparuerit angelus. Et videtur q̄ i serpentina. Dicit enim Beda q̄ mors intravit per feminam. Si ergo congruebat similitudinem inesse q̄ femina eēt principium perditionis et principij saluationis. et angelus principium deceptionis. et principium illuminationis. Itaque etiam q̄ serpentis esset instrumentum deceptionis et instrumentum illuminationis. Ergo angelus debuit apparere in specie serpentina.

Si columbina. Cap. 13.

Videtur autem q̄ debuit esse in specie columbina. Contraria cōtrarijs curantur. Ergo si deceptio fuerat per calliditatem serpentinam: curatio debuit fieri per simplicitatem columbinam.

Si in humana. Cap. 20.

Idetur autem q̄ apparitio debuit esse in specie humana. Alii enim apparitiones fiebant in specie humana. sicut manifestum est per biblā ergo et ista cum sit omnium aliarum plenitudo et dignissima. Item inter euangelistas Matheo ascribit facies hominis. quia plura principaliter scripte de incarnatione dei hominis. ergo species hominis conuenit ad annunciationem incarnationis christi hominis.

Quod concedimus dicentes q̄ i specie serpentina non debuit esse illuminatio: quia cum illa non ordinetur ad illuminationem sed potius ad deceptōem. cum nec in deceptione species serpentina congruat. nam per se congruissima esset persuasio: quia ut dicit magister in sententijs. Venit in specie serpentina. quia si permitteretur: venisset in specie columba. Et isra. Non ergo nisi per serpentem temptare permissus est dyabolus: ut per illud quod foris erat astutiam temptantis aduertere semina quiret. Unde Augustinus. Non est putandum q̄ dyabolus serpentem per quem temptaret elegerit. sed cuius scire cuperet non nisi per id animal potuit. per quod posse permissus est. Unde accidit q̄ serpens fuit instrumentum deceptionis. non ergo debuit esse instrumentum illuminationis. Item in specie columbina venire non debuit Beata enim virgo sensibiliter ab angelis illuminari debuit. Illuminatio autem sensitiua ad cognitionem fit mediante locutione. ergo medium illuminationis debuit esse locutionum: sed nullum sensitiuum est locutionum nisi homo. ergo debuit fieri in specie humana ut sicut nobilissimum intellectum erat qd̄ illuminabat eam interius utpote deus: sic nobilissimum esset instrumentum per quod illuminaretur exterius sicut species humana.

In quo sexu. Cap. 21.

Ost hoc queritur in quo sexu. Et videtur q̄ in femine. Assumptō enim forme humane non ē nisi propter eam que recepit illuminationem. ergo quicumq; sexus magis congruebat ei cui fiebat reuelatō debebat mitti. hic autem est sexus femineus. congruentius enim loquitur femina femine: virgo virgi: et sine perturbatione minori audit virgo virginem: q̄ virgo virum. ergo i sexu femineo virgineo debuit fieri apparitio. Sed contra super illud. Que cum audisset tur. Glo. dicit. Proprium est virginis etc. Ergo fuit vir. Preterea in omnibus alijs apparitionibus et in figuris istius annunciationis apparuerunt angeli in forma virilis sexus quod concedimus. Ad obiecta respondentem dicimus q̄ sexus femineus non est illuminatiuus sed magis illuminabilis. Secundum apostolum qui dicit. 1. cor. xiii. Quod mulieres in ecclesia taceant sed domini interrogent viros suos. Caput enim mulieris est vir. Unde cum illuminans in quantum talis dignior sit illuminato. potius illuminatio beatissime virginis debuit fieri in sexu digniori.

In cuius etatis specie. Cap. 22.

Ost hoc queritur in cuius etatis specie. Et videtur q̄ in etate puerili. quia de eodem est annuntiatio de quo precessit prophetia sed prophetia fuit de puero. ergo et annuntiatio de puero. Item proprietates nunciandi sunt esse secundum proprietates nuntiati ut dictum ē supra quideo Gabriel appellatus est. 1. fortitudo dei etc. Ergo in specie pueri apparere debuit quia puerum nunciant. Sed contra Augustinus. Nunciare venit id quod erat supra naturam et id quod erat gratie non nature. Sed qd̄ femina eo

capit paulum hoc est scdm naturam. q
autem femina circumdat virum in vte
ro erat supra naturam. ergo angelus
per se annunciat virum ergo in specie
virili. 22. Item figura de annuncia
tione ysaac fiebat in specie virili. ergo.

Si iuuenili. cap. 23.

Idetur autem q fieri debuit in
forma iuuenili. Senex enim inqñ
tam huiusmodi dicit defectum. simili
ter 7 puer in quantum huiusmodi. Ju
uenis autem dicit nouitatem cum per
fectione. hic autem annunciat ille q
fuit nouus secundum humanitatez. p
fectus secundum diuinitatem. ergo in
specie iuuenili debuit nunciare. Itē
ad idem dicit dionysius q iuuenile
signat innouantis 7 semper vitalis vir
tutis. Innouāns ecce nouitas humani
tatis. Semper vitalis virtutis. ecce eter
nitas deitatis. ergo iuuenile nouum cō
plectitur humanitatis eterneq; deita
tis virtutem. ergo in forma iuuenili.
Quod concedimus. Ad contrariū re
spondentes dicimus q forma iuuenilis
aggruebat simili illuminatiōi 7 nō pueril
uel senilis. Pueri. n. nundum perfe
cte vtuntur discretionē sensuuz. senes
autem deficiunt secundum sensum.
Neutra ergo cōueniebat simili illumi
nationi. ubi necessaria erat discretio
sensuum 7 vigor organozum. Nec ob
stat cum paruulum appellatum esse ab
ysaia cum appellaret eum patrem futu
ri seculi.

In qua veste. Si i candida. cap. 24.

Ost hoc queritur in qua veste ap
paruerit cum alij angeli descri
bantur vestiti. Et videtur q in veste
candida. Idē. n. cōcipitur 7 nunciatur
qui postmodum surrexit ergo in consi
mili habitu annuciari debuit. s; in re
surrectione apparuerunt in vestibus
albis. ergo 7 modo. Itē dicit Gregori

Laudor enim vestis iocunditatem futu
re signat solēnitatis. Sed hoc fuit ma
ximum festum quando humanitas di
uinitati in vnam personam copulata
fuit. ergo illud angelus in candore ve
stis nunciare debuit. Itē in anfigu
ratione apparuerunt vestimenta eius
candida sicut nix: qualia non pōt fullo
facere super terram Mat. 17. 7 dicit
Blō q tunc ostendit speciem qualem
habuit per naturā. ergo albam vestem
habuit per naturā. in qua cōcept' fuit.

Si in sordida. ca. 25.

Idetur autem q in grām 7 sordi
dam debuit habere vestez. zacha
rias enim vidit ihm sacerdotem ma
gnū indutum sordidis vestibus Zac.
3. Et exponit hoc Blō de induitōe que
facta fuit in incarnatione. ergo ange
lus hoc nunciāns debuit esse indutus
vestibus sordidis. Itē ps. Conciasti
saccum meuz. ergo dominus in incar
natione induit saccum nostre morta
litate i quo tulit thesaurum pecunie
redemptiōis nostre. ergo angelus hoc
nunciāns debuit esse indutus sacco.
Itē in resurrectione angeli apparue
runt in vestibus candidis quando an
nunciauerunt a penis absolutuz. ergo
in veste nigra nunciare debuerunt in
carne passurum.

Si bicolorata. ca. 26.

Idetur autem q in veste bicol
rata. In canticis. 4. caplo dicitur
Dilectus meus candidus 7 rubicūdus
Laudor signat innocentia. rubedo pa
tientia hec autēz proprie est vestis do
minica. 7 nec angelica. nec humana
Angeli enim innocentiam sed non pa
tientiam habēt. homines autem patiē
tiam sed non innocentias. omnes enīz
peccauerunt 7 egent gloria dei. Ipse
autem solus habuit innocentiam qui
peccatum non fecit 7. 7 patientia qui
peccata nostra pertulit in corpore suo

peccauerūt ⁊ egerūt gloria dei. Ipse autē solus habuit innocentia qui peccatū nō fecit ⁊ ⁊ patientiam qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum ⁊ ⁊ ergo illa vestis sibi soli est propria. Item ille annūciatur hic incarnandus-ergo angelus hec nuntians debuit esse indutus veste alba ⁊ rubicunda. Item homo quē vidit Ezechiel figurabat xpm hominē: compositus fuit ex electo. Electum autē habet argentum quod est albū ⁊ aurū quod ē rubicundū. ergo angelus hunc nūciās debuit indutus esse veste alba ⁊ rubicunda. Item querentibus angelis. ysa. 63. Quis est iste qui vēit de Edom ⁊ ⁊. Rēspōdit. Ego sum qui loquor iusticiā ⁊ ⁊. quasi diceret. Ego sum qui bēo innocentiam. Et ipsi replicant. Quare ergo rubrum est indumentū tuū ⁊ ⁊. q̄ si mutati decorē albi ⁊ rubei. i. innocentie ⁊ patientie. ergo illa propria ē vestis domini. ergo ⁊ angeli.

Si in alba. ca. 27.

Idē autem q̄ adhuc vestis alba debuit esse: q̄ legitur in Eze. p̄rio q̄ vidit virū indutū lineis. ⁊ alios: sex secum: ⁊ exponit glo. q̄ vnus solus indutus sine lineis fuit: q̄ vnus solus sine peccato conceptus fuit. Ad solutōnem hōr ⁊ siliū notandū q̄ beatus dyonysius de hac materia loquēs dicit Est autē quādo ⁊ in nos diuinorū indictionū sunt symbolica illa que acta sunt a scīs angelis organa alijs quidē declarantibus corrigentem disciplinam aut punientem iusticiam: alijs vero ab angustia libertatem. aut discipline fidei. aut prioris beneficētie presumptionem aut appositū aliorū donorū paruorū. aut magnorū sensibiliū aut inuisibiliū aut omnino forsan nō dubitaret perspicax animus inuisibilib⁹ adunare visibilia. Ex hac auctoritate colligit q̄ oīa q̄ fuit circa forme assumptionē in qua sit

apparitio: debēt visibiliter declarare illū inuisibile. q̄ p̄rio ⁊ principalit⁹ venit angelus annūciare. Dico ergo q̄ angelus iste venire debuit in veste clara per totū. ⁊ propter se ipsum annūciatē. propter recipientē. ⁊ propter annūciatū. Propter se. Candor enim vestimenti innocentia designat angelū. Nec cōgruit angelo vestis rubra ⁊ alba: q̄ nullo modo aptus natus ē hīc passionem cū innocentia. Item quantū ad recipientē cōgruebat vestis clara: q̄ illa que cōcepit sine peccato fuit: ⁊ sine peccato cōcepit eum qui peccare nō potuit. Inde totum album nū de nigro ibi fuit. Itē sine libidine concepit ⁊ sine dolore peperit. ergo sine rubore passionis hec cōceptio consummata fuit. ergo cū angelus iste per se nō intēderet nūciare nisi in carnationē: non debuit habere vestem rubricatā uel bicolatā: sed tantū clarā. Item quantū ad annūciatū: hic annūciatur ille qui sumpsit primitias masse nostre cū immunitate culpe: ⁊ sic in prima puritate ⁊ claritate. Itē modus sumēdi siue p̄cedendi in hac incarnationē fuit sine corruptione. sine diminutōe. sine mixtione sicut lux p̄cedit de luce. ergo. quo ad oīa que fuerūt in hac annūciatōe congruebat angelū venire in clara veste. ergo oēs rōēs ⁊ auctoritates ille q̄ probāt dñi sacco vestiri. uel tunica polimita. uel cādido. uel rubeo. uel vestimento sordidato. locūtur de corpore dñico f̄z statū passiois ⁊ f̄z pprietatē incarnationis.

Qua hora t̄pis si in ortu diei. ca. 28.

Ost hōc q̄rit qua hora t̄pis facta fuit hec annūciatio. ⁊ videt p̄mo q̄ in die. Opus enī creatiois inceptit a luce. Gen. p̄rio. Fiat lux ⁊ ⁊. Ergo m̄lto fort⁹ opus recreatiois q̄ est nobilitus. Itē in incarnatione inceptit dies gratie: omnis autem dies incipit a luce. ergo recreatio inceptit a luce. Itē ponit

q̄ sol factus fuit et luce sine nubecula
Sed factō solis de nubecula figura est
corpiis dñici de beatissima v̄gine: ergo
illa d̄buit fieri existere luce. ergo in die
Itē dñs eodē die passus fuit ⁊ incar
natus: ergo eadē rōe ⁊ eadē hora. Sed
passus fuit circa meridiē. ergo ⁊ incar
natus. Sed statim ad annūciationē fie
bat incarnatio. ergo ⁊ in meridiē annū
ciatio.

Si in meridiē. ca. 29.

Itē in meridiē sol est i altissimo.
⁊ sol in altissimo caritatē signat i
summo: hic autē monstrabat caritas i
summo. ergo fieri debuit in meridiē.

Itē iohānes nūciatus fuit in meridiē
q̄m gessit officiū luciferi. ergo multo
fortius x̄ps qui fuit sol verus. Item
maria venit ad monumentū cū adhuc
tenebre essent. Maria dicit venire in
tenebris quia adhuc manēs in infideli
tate fuit: cū ad angelos venit. ergo per
oppositum angelus ad illā venire debu
it in luce que fide plena fuit. Ecōtra
videtur q̄ fieri debuit in nocte. quia
Sapi. 18. dicit. Dū mediū silentiū tene
rēt oīa ⁊. oīpotens ser. tu⁹ ⁊. Itē
popul⁹ qui ambulabat in tenebris ⁊.
ergo lux orta fuit in nocte.

Si in vespere. ca. 30.

Idetur autē q̄ in vespere debuit
ista annūciatio esse. Quia postq̄
venit plenitudo t̄pis ⁊. ergo ista annū
ciatio fiebat in vespere diei. Qd̄ autē
in meridiē videt̄ p̄ figuram. Quia dicit̄
tur Gen. 18. q̄ abrahā sedet in hostio ta
bernaculi in ipso seruoze diei q̄m annū
ciatus fuit ysaac qd̄ fuit figura istius.
ergo ista debuit fieri in meridiē. So
luto. Ad hoc dicim⁹ fm̄ auctoritatem
Dyonisi sup̄a posita circūstantie an
nūciantis debet exprimere pp̄rietatem
annūciati. Unde cū angelus iste nō an
nūciat t̄ps incarnādi. nec pp̄rietatē co
rum pp̄ter quos fiebat incarnatio: sed

ip̄am incarnationē. s. cū suis pp̄rietati
bus. Illa autē cū sit ortus veri solis su
per terrā qd̄ est initū diei: sine p̄sūptio
nis sup̄cilio credi? q̄ h̄ annūciatio fuit
i ortu diei ⁊ nō in vesp̄e: q̄ annūciabat
t̄ps incarnādi. Nec in nocte q̄ nō an
nūciabat statū eorū pp̄ quos fiebat incar
natio. Auctoritōs ergo illa dū medi
um silentiū ⁊. t̄gūt statū hominis q̄ fuit
it q̄m d̄buit incarnatū fuit. Ad illud at
q̄ d̄r d̄ abrahā gerit figurā patr⁹ ⁊ ser
uorū diei seruoze desiderij quē hebāt ad
incarnationē v̄bi. Quod autē obicit d̄
hora passiois facit p̄ nobis: q̄ sicut so
le mūdi ad occasū tēdere p̄gruebat ve
rū solē relinq̄re mundū: ita cōgruebat
q̄ sole mālī oriēte oriētes simul sol iusti
cie. Ad id qd̄ obicit q̄ hic caritas mō
strabat i summo ⁊ iō debebat i meridiē
p̄cipi: dicim⁹ q̄ i ope redēptōis caritas
mōstrabat i summo: S; incarnatio sine
passioe nō fuit op⁹ redēptōis. vñ l; i se
magis esset incarnatio q̄ passio t̄m ca
ritas mōstrabat i passioe ip̄o dño testā
te. Maiorē caritatē ⁊. Un̄ non fuit s̄m
mū: qd̄ recepit augmentū. Est. n. au
gmentū testāte p̄bo p̄existētis magni
tudis additamentū. vnde magnitudinē
caritatis q̄ ostēdit i incarnationē. facta
ē additio q̄ ē i passioe. p̄ quā caritas est
vitiata i passioe in ostensiois p̄fectioe.
hoc autē cōgruebat fieri i meridiē. Et
sic p̄ q̄ aliud t̄ps p̄gruebat cōceptōi ⁊
aliud passioni.

In quo loco. Si in ciuitate. ca. 31.

Ost hoc querit de loco. Et dicit
euangeliū q̄ fuit i ciuitate. Ecōtra
hoc sic obicit. Dñs extra ciuitatē fuit
nar⁹. passus. ⁊ sepult⁹. ⁊ resurrexit. er
go extra ciuitatē debuit cōcipi. Itē
dignior annūciatio debuit fieri i dignio
ri loco. vñ admin⁹ i eque digno: sed an
nūciatio dñi dignior ē annūciatioe Jo
hānis: illa at̄ fiebat in tēplo. ergo ⁊ ista

Itē iter opationes locales ⁊ loca in
 quibus sunt attendit. pportio: sicut vi
 gnior est oratio q̄ negociatio: ita sic in
 digniori loco: oratio i choro: negociatio
 in foro. Unde Augustin⁹ i regula. In
 oratorio nemo aliud agat ⁊c. Et dñs i
 euāgelio Mat. 21. Domus mea domus
 oronis vocabit⁹. Itē ista annūciatio
 ne cōpleta fuit dignissima opatio. quia
 in carnatio. ergo i dignissimo loco. ergo
 i tēplo. Solutio. Ad hoc dicim⁹ rōde
 do q̄ dñs in oibus p̄cipalib⁹ factis q̄
 in mūdo gessit: quare in mūdu venit
 sct ostēdit. Inter homines peccatores
 natus. ante bouē ⁊ asinū iacuit. inter
 peccatores cōuersat⁹ fuit ⁊ cū ipsis co
 medit. Inter latrones crucifixus fuit:
 peccatrici resurrexio apparuit: om
 nibus in ope ostēdens q̄ venit xps ihs
 in hūc mūdu pec. sal. fa. Non ergo in
 mari. qui est locus pisciū: nec in aere q̄
 est loc⁹ auiū. nec in cāpo qui est agrestis
 um aialium: sed i ciuitate qui est locus
 p̄p̄ius hominū concipi debuit. qui p̄
 nos ⁊ ppter nrām salutē de celo descē
 dit. Qd aut obicit q̄ extra ciuitatez
 nat⁹ fuit. passus. ⁊ sepultus. ⁊ resurre
 xit. Dicim⁹ q̄ duplex fuit xpi natiuitas:
 in vtero. ⁊ ex vtero: p̄ma in secreto. se
 cūda in manifesto. p̄ma congruit
 mīsterio. Secūda exemplo. In ciuitate
 ergo concipi voluit. vt mīstice doceret
 q̄ pro omnibus venit. in via autē: na
 tus fuit ad ostēdendum q̄ sua vita no
 bis via fuit ad regnum celozum. Extra
 portā passus fuit ad ostēdēdū q̄ p ipsi⁹
 passiōē nō liberamur. nisi a conuersio
 ne peccati ad ips⁹ ⁊ p ips⁹ egrediamur.

Quod aut obicitur de tēplo. dicimus
 q̄ locus nō sanctificat hoies: sed hō lo
 cum. Dignius ergo templum est i quo
 est dignitatis habitatio. ⁊ in quo exer
 cetur excellentior operatio. Sed in ora
 torio beatissime virginis fuit dignissi
 ma habitatio in quo dignissima ⁊ scissi
 ma creaturā habitauit. quā ipse san

ctus sanctorum nunq̄ solam reliquit.
 quam angelorum multitudo frequen
 tauit. Exercebatur etiam ibi in nobilis
 sima operatione videl: sanctissime ora
 tionis ⁊ contemplationis ⁊ deuotionis
 oblatione. Dignius ergo oratoriu: hoc
 templo iudaico in quo fiebat thauo
 rum ⁊ vitulorum mactatio thuris ma
 terialis accensio. fiebat ergo ista annū
 ciatio in loco dignissimo similiter ⁊ in
 carnatio fiebat in templo sacratissimo.
 quia sicut dicit sanctus Ber. Non fuit
 in terris locus dignior virginali vtero
 quia ut dicit beatus Augustinus fuit
 thronus dei. thalamus domini celi. ta
 bernaculum xpi. Illud inquam taber
 naculum quo xps assistens pon. futu
 rozū bonozū ⁊c. Est ⁊ alia ratio
 q̄ dominus voluerit in ciuitate concipi
 pi. Dominus enim quando de celo de
 scendit non sine celis nec sine regno
 celozum venit. sed celum celozū ⁊ re
 gnum celozum secum tulit. hoc enim
 lucifer non fecit. quia sicut fulgur de
 celo cecidit. ⁊ celum ibi totum re
 liquit. ignem suum secum modo dese
 rens quocūq; vadit. Dominus autē:
 id qd fuit per mansit. ⁊ ad matrem
 veniens de bonis p̄mis non expulsus
 fuit. vnde nunquam extra regnum ce
 lozū fuit. vnde ⁊ quando in vtero cō
 ceptus fuit ipsa virgo suum regnum ce
 lozū fuit. de hac ergo ciuitate glorio
 sa dicta sūt. quia omnia que ad perfe
 ctionē ciuitatis p̄tinēt i b̄ssima v̄gine
 inuenti. ⁊ de b̄ssima v̄gine dici p̄t.
 Fuit enī sūdata sup̄ b̄ilitatē. p casti
 tatē murata. curata p caritatē. ditata p
 paupertatez. custodita p discretionē. libe
 ra immūitate peccatoz. pacifica sup̄
 tione tentationum. diuino officio orna
 ta per elegantiam morū. edificata i
 refugium peccatozū. populosa virtu
 te ⁊ oīum donozū gratuitoz. irrigua
 abundanter mīserationē i altissimo lūa
 p excellentiam p̄uilegioz.

Quare in galilea. ca. 32.

Ost hec querit de regione i qua nunciatus fuit: et dicit euangelium luc. 2. q. in galilea. Sed cōtra. Judeis xps promissus et exhibitus fuit: ergo i terza ipsos cōcipi debuit. Item in iudea nat. puerfatus. passus. et sepult. ergo ibi annūciari debuit. Itē ipse dicit Mat. 15. Nō sum missus nisi ad oues tē. Si ergo tantū eis missus fuit: ergo inter eas cōcipi debuit. Itē salus ex iudeis ē ioh. 4. et nō ex gētibz tē. Si dicit q. ppter hoc dñs in galilea nūciatus fuit: q. pphā p̄dixit ysa. 9. Popul⁹ gentiū tē. hoc nihil v̄r esse dictū. cum propter hoc impletū sit qd ppheta p̄dixit. si ideo ppheta p̄dixit: quia sic futur⁹ sit. Unde vbiq; sic dicit ut scriptura impleret: sensus est. Et sic scriptura adimpleta est. Solutio ppter ea dicitur q. annūciatio de cōceptio dñica fieri debuit in galilea et ppter factum qd fiebat et ppter finem propter quez fiebat. Dñs enim incarnatus fuit ut iudeos et gentiles saluaret: ppter ea i regione que ab utrisq; inhabitabat annūciari et cōcipi voluit. Quod autem ab vtriusq; inhabitaret p per pphā. Qd a gentibus per hoc qd dicit trans iordanē galilee gentiū. Quod a iudeis patet per euangelistam lucā qui dicit. 2. caplo. Ascēdit autē et ioseph a galilea ciuitate nazareth in iudeā. Et sic in regione communi concipi voluit: quia pro oibz nasci voluit. Nō enī iudeoz deus tñ. sed et gentiū. Itē regio illa suo nomie pphetatē incarnationis propriissime expressit. Galilea enī interpretatur reuelatio siue transmigratio. In hac autē annūciatōe fiebat summi secretor: reuelatio: qñ verbi qd in principio erat apud deum et lucē inhabitat inaccessibilem: quā nemo vnquā vidit: caro factū est: et vidit omnis caro salutare dei nri qd librum aperuit et signacula oia soluit: et nobis oia que cūq; audi

uit a patre nota fecit. Similimō fiebat hic transmigratio maria de ignorantia i scientiā. d. culpa in grāz. d. ymbra i veritatē. de finitute i libertatē. de tiorē i amorē. d. gravitate i leuitatē. d. austeritate in benignitatē. de diuinitate in humanitatē. q. maria transmigratio fuit q. i ea primū ad vltimū i vnā psonā transmigravit. Qd igit obicit q. iudeis solis missus fuit: falsū est. ymo et gentibz. sicut p. p. oēs pphas de uocatione gētiū scribētes et loquētes: cōcedimus tñ q. solis iudeis. missū fuit q. xps de eoz semine nascere: q. et eis solis est salutē. et sic originaliter sal⁹ ex iudeis v̄r sed nō propter eos tantū.

Quare in nazareth. ca. 33.

Ost hec querit de ciuitate in qua xps annūciatus fuit. Et videtur q. non debuit esse nazareth. Ad dauid enī dictū est. de fructu v̄tris tui po. super sedē tuā. Videt ergo q. poti⁹ i citate dauid debuit cōcipi q. in nazareth. Itē et hoc videt p Micheā. qui dicit. 5. caplo. Et tu betleem effrata tē: eras egrediēti tē. ergo v̄r q. ista annūciatio debuit fieri in iherl̄m. Item ioh. p̄rio. A nazareth pōt aliqd boni eē: Quasi diceret. Bonū qd expectam⁹ nō venit de nazareth. sed de betleem ergo tē. Itē nulla pphā videt eē q. dñs cōcipiat in nazareth. Si pcedat cōtra. Egrediet virga de radice yesse ysa. 9. tē. ergo videt pphetiā esse q. in nazareth. Itē postquā dixerat nazthanael a nazareth pōt aliqd boni esse: oīs approbādo et cōmēdando dictū suū dixit. Ecce vere israhelita tē. ergo v̄r intellexisse q. eēt pphā de incarnatione dñi in nazareth. Solutio super idē quod dictū ē quare i galilea et qre i citate dñs pcept⁹ fuit. dicendū q. nomē citatis nazareth pgruebat: et q. i galilea eē debebat. Sicut enī dñe generatōis ita et hūane gēnitōis floris d. flore assū

milatur. *Flos. n. pullulat de vno inde
core z decor cum spe vtilitatis i fruc
tu.* Similiter filius secundum diuinam
generationem procedit de vno qui est in
celo sine matre z secundum generatōez
humanā de vna i teris sine patre. Bñ
ergo in nazareth conceptus fuit qui si
cut flos de flore sine mixtione de vna
matre saluo virginittis decore cū ma
tris vtilitate pcessit. vnde *Ber. Semi
na diuine generatiōis esse videtur allo
cutiones z promissiones facte ad p̄res*
Floruit autem hoc semen i mirabilib⁹
que extēsa sunt i eritu d̄ egipto. Susce
ptio autē humanitatis est huius semis z
hoy flos fructus a nazareth. ergo an
nūciatur xps nasciturus. quia in flore
spatur fructus processurus. Nōm ergo
ciuitatis i quo cōcipitur expūm̄it z sta
tum t̄p̄is: z finē operis ad quem v̄it
Lum enim xps in nazareth concipitur
yems transijt. t̄cpus inuatiōis adue
nit. fruct⁹ appropinquauit. oib⁹ se eri
buit: medicinam confecit: sensum refe
cit: coronandis peccatorib⁹ venit. hec
autem sunt proprietates floris: propter
quas congruit nazareth ad locū diui
ne conceptionis. Qd̄ ergo obicitur d̄
betleem dicimus qd̄ hoc intelligendum
est de natiuitate xpi ex vtero z non in
vtero. Quod obicitur qd̄ sedere debuit
super sedem dauid. Dicimus qd̄ ille au
ctoritates loquūtur de mō obtinēdi re
gnū dauid spūale fm̄ ius z actum: z
vtrunq; factū fuit in iudea z ierusalem;
qz ibi passus ē dñs z sic p ius redēptō
nis regnū accepit super eos. p qbus
passus fuit: ibidem etiam resurrexit z
tunc actuali in throno glorie sedet.

Quare ad virginem. Cap. 34.

Ost hoc ar̄it qd̄ dicit ad virginēz.

*Ūt qd̄ pot⁹ debuit dicere ad mu
lierē hac rōne.* Per idēz genus debuit
ēē liberatio: per qd̄ intrauit dñatio. si
cut p hoīem mors ita p hoīem vita: z

sicut p seia: p d̄itio ita p seiam saluatiō.
Sed eua licet eēt virgo p totū appellat
mulier. vbi aḡt de p̄ditiōe n̄ra. ergo
btissima virgo debuit appellari mulier
vbi aḡt de redēptiōe. Itē vbiunq;
figurat ista cōceptiō que hic annūcia
tur. figurat sub rōne mulieris z non
vginis. ergo cū figura debeat r̄ndere
figurato z ecōuerso. hic cū annūciat p
ceptō. debet et describi sub nomie mu
lieris. minor p̄z in multis locis puerbi
orū. si. Mulierem fortem quis inueni
et zc. p̄z q illa mulier fortis fuit beata
virgo que vltimos fines deitatem. s. z
humanitatē cōiungit. Nam gignēdo sa
pientiam q̄ attingit a fine vsq; ad finē
zc. Item lucas. io. Intrauit ihs in
quoddā castellū zc. Constat qd̄ ista mu
lier que suscepit dñm fuit beatissima
vgō. Item benedicta iter multiplicis
iabel *Iud. 5.* dicit in figura dñe n̄re.

Itē *hester. 2.* dilexit eam sup omnes
mulieres zc. Itē in euāgelio. Mulier
miscuit tria sata. Illa mulier fuit br̄a
virgo que tria sata. i. diuinitatē z aīaz
z corpus cōiunxit: z fermētū fuit fidel
vginis. sicut dicit *beat⁹ ber.* Et sic ma
nifestū est in oībus figuris cōceptionis
qd̄ dñā n̄ra describit sub noīe mulieris
ergo z mulier debet hic nominari.

Item z dominus frequēter in euāge
lio appellat eam mulierē: z omnis sua
actio est n̄ra instructio. ergo z euāgel
ista debuit eāz appellare mulierē. Itē
in hac annūciatione implet p̄ph̄ia de
cōceptiōe filij dei sz illa expressissime p
ph̄at p *Jeremiā.* Mulier circūdabit vi
rū *Jer. 31.* Sed ibi pph̄at sub noīe mu
lieris. ergo z hic debuit mulier notari.

Itē oēs alle natiuitatū annūciatōes
siebāt tm̄ v̄l ad viros v̄l ad mulieres
ut i *Johāne. ysāac z Sampsone.* ergo
cū rota sit in rota z in ve. te. nulla fuit
annūciatio ad virginē. ergo z i nouo

Quare non ad Joseph. ca. 35.

b 3

Item videt qd hec annūciatio de-
buit fieri ad virū: dicit. n. Apł's .
Caput mulieris ē vir. Eph. 5. A capi-
te aut descendunt sensus ad corpus z nō
ecceverso. ergo vř qd a viro qui ē caput
dē descendere reuelatio ad mulieres .
Itē apł's. Mulieres i ecclesia taceant .
sed domi itērogant viros suos. i. cor.
xiii. Ergo reuelatio dē innotescere mu-
lieribus p viros. Itē etiā post natiui-
tatem filiū dei sic factū fuit qđ angelus
apparuit in somnis Ioseph zē. Tolle
puerū zē. Mat. 2. Ubi reuelatō fuge vi-
des ad dñam puenir p Ioseph. Si hoc
post natiuitatem filiū dei qđ ipsa dignis-
sima fuit. ergo potius ante. Itē qritur
eum ista virgo sit singularis inter oēs
z multis pīuilegijs pīnlegiata. qđ nō
additur nota singularitatis vt dicat ad
virginem quandāz. Solutio ad hoc nō
tandū qd initium peccati ē a mulie-
rōne mulieris. Eua. n. inquatū vgo
nos nō perdidit. Sed inquantū pīucta
viro cui copulariter iuncta gñauit. qz
sicut dicit Augustinus. Peccati origi-
le nascit ex vulnere cōcupiscētie qđ an-
te nra est cōmixtioni semīz; vñ vulnere
subiacere nō debuit. qui vulnus cura-
re vnit. Preterea generatio tpālis
ymago ē generatōis eterne. Vñ sicut
eterna ē de vno manente incorrupto z
indiuiso. ita generatio tpālis debuit eē
de vna incorrupta hoc est de virgine.
z sic patet qd origini per ditiōis pgrue-
bat rō mulieris: z origini saluationis
rō virginis. Quod at obicitur qd oēs
figure fiebant sub rōne mulieris z oēs
annūciatōes ad viros z mulieres z nō
ad virginē. dicendū ē qd figure z pphe-
tie semiplenā lucē cōtinentes: oēs desi-
ciūt ab ipsa luce. Unde nulla figura in
facto poterat exprēmere plene istā; an-
nūciatōem ad virginem: qz nūqđ ali-
qua virgo pceptura fuit. z vsqđ ad vir-
ginez hanc virginitas maledicta z ob-
probriosa fuit. hec at virgo obprobriū

virginitatis abstulit: z virginitatē cor-
serant. Unde ipsa initium virginitatis
fuit: z sic est virgo virginum que sine
precepto: sine consilio. sine exēplo glo-
riosūz; virginitatis munus deo obtulit
p quod p imitatioem oēs virgines deo
virgo generauit. ergo quicqd ante eāz
vtilitatis vel dignitatis feminis attri-
bui debuit. hoc sub ratione mulieris z
non virginis fieri debuit. vt benedictio
virginitatis benedictissime virgini tā
quā virginitatis matri. pprio pīuile-
gio seruaretur. Prophetie aut que de
ipsa persona beatissime virginis loquū-
tur: in excellentissimis ppbetis z expes-
sissimis ppbis ipsam appellant mō vir-
ginem. mō mulierē. virginē ysa. 7. Ec-
ce virgo cōcipiet. Mulierē. Jeremias.
xxi. Geia circūdedit virū zē. ad signā-
dum qd mater dei habitura fuit z vir-
ginitatis integritatem. z mulieris fecū-
ditatē. Itē qd virgo futura fuit qđ mu-
lieris peccati aboleuit z sic. quia ista
virgo inter oēs vgenes singularis fuit
vřpote que nec primā similem vřsa est
zē. Ideo sub nō singularitatis qñq; figu-
ratur. vt quoddam castellū z quedam
mulier zē. qz ipsa vere sola virginitatē
perfectissimā i summo habuit. vt infra
patebit. Ideo virgo sine additione āto
nomasice noīatur. Fuit enīz hec virgo
cā z principium oīum aliaz in virgini-
tate i summa puritate. peccati immū-
tate. peccadi impossibilitate. virginitatem
hēns cū fecunditate. mī sanctissimū hoīs
mater creatoris. mī dei z hoīs carna-
nalis. mī oīum hoīz spīal. mī machi-
ne mundialis. mater angelice restaura-
tionis. Qđ aut obicit qd ista annūcia-
tio debebat fieri mediante viro. Rñde-
mus qd ad eundem pīner annūciatō ad
quē z generatio. Unde illi. quorum ge-
neratio fuit ex cōmixtione viri z mulie-
ris. illorum annūciatio fieri debuit ad
viros z mulieres. illius aut annūciatio
debuit esse ad solā virginem. qui sol

de sola natus est virgine. Nec Ioseph caput fuit beatissime virginis maxime quatum ad istam cōceptionē. que n̄ ab ipso in ipsam sed a spiritu sancto venit. Quod autem post natiuitatem filij agel? Ioseph fugam nūciat. archanum est. q̄ ad Ioseph ante cōceptionem et natiuitatez nihil ptinebat. Sed post natiuitatē btissime virgini et pauperi filio dei vnus saltē serui opera opus erat. Mititur ergo angelus ioseph nūciaturus ei seruitium qd̄ facturus erat. et quia facit erat fidei et p̄mpte obediētie. leui illuminatiōe vtpote in somnis indiguit. quam ab angelo accepit. ut sciret quid facere deberet non vt faciendum beatissime virgini intumaret. que prius q̄ ipse sciebat quicqd̄ ad eius btitudinez vel operandi necessitatem pertinebat. nec ad hoc aliquo indigebat documēto. idē homine vel angelo. quia illū habebat in gremio qui est doctor et magister angelorum in celo.

In quo actu fuerit. Si in contemplatiōe. capi. 36.

Ost hoc queritur in quo actu fuerit btissima virgo qm̄ angelus ei annūciauit. Videt enī fuisse i actu cōtēplatiōis. Dicit enī ysa. xix. In silentio et spe erit fortitudo vestra. Sed dñā nostra hic maxie indigebat fidei fortitudine. ergo debuit esse i silentio et spe. sed hoc est esse in cōtēplatiōe. ergo fuit in contemplatiōe. Item ducāte in solitudinē et loquar tecū. per hoc tāgit status p̄tēplatiōis. Itē sedebit solitarius et tacebit et leuabit se super se. Ex hoc sic arguitur sic. Mouens n̄ quo cuiq; mō se hñs mouet. sed s; appropriatōnem oportet esse. sed dñs appropriat btissime virgini descendendo. ergo ipsa debebat obuiare ascendendo. ergo debebat se leuare super se. et hoc per contemplatiōem. ergo debuit eē in cōtēplatiōe. Item philosophus.

Alia quiescedo et sedendo sit prudens. s; beatissima virgo s̄bebat hic fieri vgo prudentissima mater vñz ipius sapie. ergo cōgruebat ei sedere et quiescere. et s̄ est esse i cōtēplatiōe. ergo fuit in cōtēplatiōe. Itē nobilissima opatio cōgrui nobilissimo statui. s; hic fuit nobilissima opatio. qz cōceptio filij dei. ergo debuit fieri in nobilissimo statu.

Itē si substantia sup̄ substantiā. et potētia sup̄ potētiā. et actus super actus. sed i hac btissime virginis substantiā. eleuabat ad summā propinquitatē euz deo. nisi enim deus fieret. non poterat magis eleuari. q̄ vt esset mater dei. ergo si substantia eleuabat i summū debuit esse in altissimo statu cōtēplatiōis. Item dantis et recipientis debz esse ad inuicem conuersio. Anima autēz duas habet facies secundum rationem. portionem superiorem. et inferiorem. Inferiorem que tēporalibus pertractandis intendit. superiorem que spiritalibz cōsulendis inheret. ergo si dei et beatissime virginis tanq; dantis et recipientis debet esse conuersio adinuicem. necessarium est qd̄ secundum illam partem comparatur. secundum quam ad deū conuertitur. ergo fuit in cōtēplatiōe.

Si in actione. capi. 37.

Contra in canticis. can. p. Luz cēt rex i accubitu s. nar. ma. 26. Nar dus significat hūilitatem. ergo videtur qd̄ humilitas fuerit dispositio preparatoria beate virgini ad concipiendū deū. Dicit autē Augustinus. qd̄ humilitas genuit nobis deum. humilitas autē semper ē in descendendo. semper enīz recūbit in nouissimo loco. descensus autem in actione. et ascensus in contemplatiōe. Ergo beatissima virgo debuit eē i actōne. Itē luc. 14. Qui se exaltat hūiliabitur. hec propositio ē p se ergo qm̄ maxima exaltatio est i actu. tu ne et maxima

humiliatio d; esse in actu. Sed in hac annunciatione beatissima virgo maxime exaltabatur actu. ergo maxie humiliari debuit actu. humiliatio autē in descendendo & contemplatio in ascendendo. ergo non fuit in contemplatione sed in actione. Item in Genesi. loquar ad dominum meum cum sim pulvis & cinis. ergo pulverizatio & incineratio qua se annihilat & humiliat homo: est preparatio ut homo loquatur cum deo & deus cum ipso. sed hic deus familiarissime locutus est beate virgini. ergo hic maxie debuit iterari & humiliari. Itē lu. 2. Abscondisti haec a sapientibus & prudentibus: & revelasti ea paruulis. ergo quod considerat revelationem: oportet quod paruulum se reputet per humilitationem.

Item Jac. 4. humilibus dat gratiam. hoc est per se. ergo humili datur maior gratia. ergo summa gratia actu datur summe humili actu. sed hic dabatur beatissime virgini summa gratia actu ergo debuit esse in summo humili actu. humilitas autem est in descendendo si est contemplatio in ascendendo. ergo non debuit esse in actu contemplationis qui est in sursum sed in actu humilitationis qui est in deorsum. Si concedatur contra. Vidit Jacob scalam. Glo. dicit Illi diuina conspiciunt: qui ab appetitu temporalium oculos claudunt. Sed beatissima virgo hec dei fortissimum aspectum habuit. ergo maxie oculos ad temporalia clausit. ergo contemplationi non actioni vacauit. Solutio. Concedimus quod beatissima virgo in actu contemplationis fuit quā ei ista annunciatio venit. Quod autem gratia per quam actum ad gratiam istam maxie prepararet. Dicitur quod beata virgo in hac annunciatione in summo pure creature eleuabatur caliter. in summa potestate. in summa dignitate. in summa caritate. In summa potestate quia super naturam deum genuit. in summa dignitate quia per hoc totius creature precreationem miris effecta est. in summa caritate quia deo per beatissimam

ma & omnium propinquitate propinquissima fuit utpote quā ipsius filia mater & soror & sponsa fuit. Ad potestatem eleuabat fides. Iuxta illud Mar. 9. Omnia possibilia sunt credenti. Ad dignitatem eleuabat humilitas: Iuxta illud luc. 14. Qui se humiliabit exaltabit. Ad caritatem eleuabat caritas. Iuxta illud ps. 2. Ego diligentes me diligo. Itē eleuabat ad summam familiaritatem. & illam faciebat castitas. Iuxta illud. Sapi. 6. Incorruptio facit eam proximam deo. Ad obiecta ridemus quod ascensionem per contemplationem non contrariatur descensus per humilitatem. sed descendere ad opera actōis propter deum. hoc est ascendere per humilitatem ad deum. & hec mutuo se cōsecunt: quia quāto magis anima eleuatur in cognitionem dei. tāto magis descendit in humilitationem suam ut frequenter legitur in prophetis. quod quando diuina conspiciunt: in terram cadunt. & e converso. quāto magis quis descendit in humilitationem suam: tāto magis ascendit in cognitionem dei. Unde in libro numeri. 24. Dixit homo cui obscuratus est oculus. quod cecidit per humilitationem suam & sic aperuerunt oculi eius per dei cognitionem. Et in euangelio. luc. 10. Releuasti ea paruulis. quia ubi humilitas ibi sapientia. & apostolus 1. cor. 3. Qui vult sapiens esse: stultus fiat ut sit sapiens. Et dyonisi. Tenebre occultant a lumine & magis a multo lumine. Et sic patet quod per humilitationem descensus non impedit ascensus contemplationis. unde iter virtutes preparantes beatissimam virginem ad istam conceptionem. fides eleuabat rationalem potentiam: humilitas irascitiam suam ardui appetitum. caritas affectum. & uirginitas ex parte corporis preparabat generatiam & susceptum: & sic tota eleuabatur: quae tota replebatur: & tota glorificabatur. Si autem queris utrum istis motibus simul moueret. Dicimus quod non. sed alie virtutes preparabant suas potentias eleuando habetualiter: caritas autem tāquam forma alia

rum et vinculum perfectionis ex parte beatissime virginis fecit coniunctione actualiter. unde caritas fuit complementum ex parte suscipientis sicut et complementum ultimum ex parte dantis et mouentis ad mouendum et dandum. Ipsa enim ut dicit hugo de sancto victore. Deum captiuatum et ligatum de celo duxit in hunc mundum.

Si desponsari potuit. ca. 38.

Est hec querit de hoc quod dicit de sponsata. Videtur quod beatissima virgo non poterat de iure desponsari. Ipsa enim fecerat votum continentie quod obligauit eam ad continentium. Sponsalia autem obligant ad matrimonium. et matrimonium tempore debito ad soluendum debetur. ergo si obligauit se ad sponsalia venit contra votum suum. Item si sic obligata fuisset ad opposita. Item autem consensit in carnale copula; aut non. si sic ergo prima fidei iurata fecit. quia talibus non tantum nubere sed etiam velle nubere damnable est. Si non consensit ergo nullum fuit matrimonium. Item conditio adiecta que est contra substantiam matrimonij impedit ne matrimonium fiat ubi gratia contraham tecum ut pures mihi venenum sterilitatis. hoc non esset matrimonium. quia purcatio sterilitatis est contra substantiam matrimonij quia iterum bonum plus. ergo impedit matrimonium. Si autem ergo si diceret contraham tecum sub hac conditione ut nunquam me cognosceas. non videtur esse matrimonium: ita nec erit matrimonium cum conditio continentie est adiecta. ergo vix quia ista nulla fuit desponsatio: quia non potuit sequi matrimonium. Si procedat contraria sunt iura. et Augustinus quod dicit. quod matrimonium non facit copula carnalis sed pactio coniugalitatis. et quod sanctiora sunt coniugia pari voto continentie: et multa similia. Item vix quod si esse potuerit tamen non cogruet beatissime virginis desponsari. Spiritus sanctus discipulis effugiet fictum: ergo in ista summa spiritus sancti operatione

nulla debuit esse fictio. ergo beatissima virgo pro nuptia se gerere non debuit quia virgo innupta fuit. Item matrimonium prius institutum fuit in officium causa prolis. postea in remedium: causa vitande fornicationis. ut dicit apostolus. i. cor. 7. Unusquisque suam uxorem habeat propter fornicationem. Sed propter neutram istarum causarum congruebat esse matrimonium in beatam virginem. ergo videtur quod inutilis fuerit ista de desponsatione. Sed ad hoc dicimus quod ista de desponsatione et possibilis fuit et utilis. possibilis. quia licet beatissima virgo fecisset votum et habuisset firmitatem votum continentie: poterat tamen consentire in maritalem societatem: facta tamen diuitius inspiratione vtriusque de altero quod vellet homo manere et sic consentire in societatem maritalem et non in copulam carnalem absolute. Et quod videtur dicere Augustinus quod consensit in copulam carnalem intelligendum est non absolute sed sub conditione si deus sic vellet.

Quod autem obicitur quod ista conditio sit contra matrimonium. Dicimus quod dicitur iura de conditione adiecta contra substantiam matrimonij: intelligendum est de conditione in honesta. conditio autem licita et honesta non impedit matrimonium. Unde non est simile de voto continentie et de purcatio sterilitatis et similibus: cum etiam coniuges pro carnale copula possint votum continentie emittere. et si emisserint: tenentur obseruare. et sic ista desponsatio possibilis fuit. Fuit utilis ad multa. Prius ut matrimonium bonum ostendat. Secundo ut dominum bonorum nullo bono priuaret. Tercio ut hostis fallat. Quarto ut testis castitatis habeat. Quinto ut origo esse describat quia non consuevit scriptura feminas genealogizare. Sexto ut ab infamia seruet. Septimo ut pena careat. Octauo ut christo persecutio tollatur. Nono ut filius procuretur. Decimo ut domino seruiatur. Undecimo ut spirituale matrimonium significetur. Duodecimo ut

3. scilicet dicimus
tates

parētes spūales ostēdant. Tertio decio
ut humilitas virginitati coniungatur.
Quarto decio ut occasio inuicē de fa-
ma vgnibus tollat. Quinto decio . ut
humilitas et caritas filij ostendat q po-
tius voluit filius fabri reputari q̄ mrez
infamari. Sexto decio ut matris dig-
tas humilitati societ ut quāto maior
sic humiliet se in omib⁹ . ut sit et ma-
ter dei et vxor fabri. Qd̄ autem obicif
de simulatione. Dicim⁹ q̄ est simulatio
deceptōis ut in ypocritis: et simulatio
hūilitatōis qua quis nō vult magnus
vl' hūilis p̄dicari sed vilis reputari. Pri-
mā simulationē effugit spūs sanct⁹. Se-
cundā inbitat. Unde ista. Sup̄ quē re
quiescet rē. Qd̄ obicif q̄ cā mīmo
nij debet eē proles. vl' cā vitande forni-
cationis. dicim⁹ q̄ hoc intelligendū est
de mīmonio p copulā carnalem consu-
mato. Istius autē mīmonij cause fue-
runt que iam dicte sunt.

In qua etate desponsata fuit. ca. 39 .

Ost̄ hoc querit de etate in qua fu-
it qñ contraxit cū Ioseph: et quan-
do cōcepit dñm. Et videt̄ poni q̄ admi-
nus fuerit xij . ānoz. hec enī est legiti-
ma etas ad matrimoniū cōtrahendū.
Omnia autē facta sunt rite circa illud
matrimonij a spū sancto ordinatū . er-
go etas legitima est seruata. Itē cū mi-
rabilia sint que deo imēdiate opante
fiunt: quāto aliqd̄ est mirabili⁹ tātō lau-
dabili⁹ alijs parib⁹. s; vite pfectio. et v-
tutū consummatio mirabilior est in iuue-
ne q̄ in sene: et quāto laudabilior tātō
mirabilis. ergo vbi erit laudabilissima
erit mirabilissima. Sed pfectio est mi-
rabilior in iuvene quāto psona est mi-
nor. ergo btissima vgo in infima etate
qua hui⁹ gr̄e capax fuit. ipsa deū susce-
pit. Itē quāto qd̄ minus est debitu⁹:
tanto magis gratū: sed est minus debi-
ta perfectio in iuvene q̄ in sene. Sed
in btissima virgīe fuit gratissima. ergo

fuit in etate minimā qua esse potuit cū
consentire potuit. consentire autē potu-
it cum usum rōnis habuit: ergo tunc
istā grām suscepit ergo. Itē eiusdē est
potētie et etiā misericordie grām dare et
gratā conseruare et quāto pius datur
tanto plus dat. Iuxta illud. Qui cito
dat bis dat. S; btissime virgini tantū
dedit quantū pure creature dari potu-
it. ergo tam cito dedit quam cito acci-
pere potuit. Item p̄scit tarda moliri
mīna spūs sancti gr̄atia. ergo ex parte
dantis nulla fuit mora dandi. ymo vi-
detur affectasse dationē. qz ipse exulta-
uit ut gigas ad cur. viam. ergo statim
dedit qñ susceptiū capax fuit. Cōtra
btissima virgo i annūciatione illumina-
batur actualiter summa illuminatione.
ergo illa debuit fieri quādo maxie fuit
illuminabilis scdm̄ intellectū hoc autē
est in senio. Iuuenes enī viget sensu.
Senes autem intellectu. ergo btissima
virgo debuit illā illuminationē recipere
in senectute. Itē figura hui⁹ con-
ceptionis sup̄naturalis in virgine fuit
Barre conceptus sterilis in senectute.
quādo nonagenaria fuit. ergo si figura
tum debuit rādere figure et ista cōcep-
tio fieri debuit in senectute. ergo de-
sponsatio que p̄cessit istam cōceptionē
nem. Itē nō est congruū matrimoniū
inter senem et iuuenulam. sed in-
ter iuuenem et iuuenē: et senem et senē.
Illud autē matrimoniū fuit congruen-
tissimum et Ioseph fuit senex. ergo et
beata virgo. Itē contra gratuitatez
bonorum morum et honestatem est ac-
celeratio matrimoniorū. hic autē nihil
fuit incongruū. ergo expectatū fuit tē-
pus congruū et maturū. Item a cor-
pore beate virginis formabatur corp⁹
perfectissimum secundū naturā. ergo
ex tali tale. et ex magis tali magis tale.
corpus autē illud p̄fectissimū debuit eē
se secundū naturam: corpus autem p̄-
fectum non est ante statum augmenti.

Status autem ille ad minus non est ante xrv. annos. ergo corpus beate virginis debuit esse ad minus xrv. annorum quando concepit xpm. Item consilium iuris est. si dubitetur de quantitate numeri q. equaliter ius et iudex debeat medium numerum determinare. ubi gratia. Si dubitetur vtrum quis teneat isti xx. vel tanti decem: iudex faciat solui medium ergo a simili in proposito. si dubitetur quando facta fuerit ista desponsatio et conceptio interpretandus erit tempus medium inter primum et vltimum tempus quia talia consueuerunt celebrari. Primum autem tempus est. xij. annorum: vltimum tempus ut in pluribus l. annorum. horum autem medium. 30. ergo videtur q. circa illam etatem debuit esse beatissima ego quando ista in ea fiebant. Solutio. Supponendo q. in beatissima egine fuit omnis congruentia tam ex parte nature quam ex parte gratie ad hoc ut mater dei fieret: credimus concedendo q. deum concepit tali etate qua perfecta fuit in statu corporis et quantitate: et q. circa eandem quantitatem desponsata fuit tantum quantum ante sponsalium scilicet matrimonium prece dere: viz. circa duos menses. Quod ergo obicitur q. mirabilior et laudabilior esset in inuenture ista perfectio. Dicimus q. cum nihil sit laudabile nisi aliquo modo dependeat ab arbitrio libertate et ab habitu virtutis non statim illud fieri debuit: cum beata virgo libero arbitrio uti potuit. sed intervenire debuit temporis protractio: in quo fieret et meritum accumulatio et purificationi quae acceperat in vitio maior succederet et puratio et virtutum exercitatio. ut omnium virtutum apice sublimata de congruo suo singulari merito mundo subleuaret perditio. saluatores gignendo. Et sic patet q. non statim deus hoc donum dedit ei: eius beatissima virgo capax fuit. Sed quia non tantum dedit sed

congruentissimo modo tunc demum statim dedit: quia susceptum congruentissimo modo capax fuit: ut non esset tantum datum optimum sed donum perfectum et perfectissimo modo datum: nec illa velocitas donum duplicat quae temporis congruitatem anticipat: et a dato modum dandi deformat et a recipiente gloriam minuit. et dignitatem recipiendi ab ipso excludit.

De pulcritudine virginis et corpora liter. cap. 40.

Ost hoc queritur de pulcritudine beatissime virginis vtrum pulcritudinem corporalem habuerit. Et videtur q. sic. figura siue signum similitudinem debet habere cum signato. Sed omnes mulieres beatissimam virginem figurantes te ste scriptura fuerunt pulcherrime. ergo et beata virgo. minor pars. Quatuor enim inueniuntur mulieres beatissimam virginem expressissime figurantes. bester coniugata. Judith vidua. Rachel et Rebecca virgines. de bester scribitur primo capitulo. Erat autem bester pulchra valde et incredibili pulcritudine gratiosa omnium oculis et amabilis videbatur. Similiter et Judith legitur iudit. 3. Erat autem eleganti aspectu nimis. Et iterum ibi. Considerabant faciem eius et erat stupor in oculis eorum quoniam eius pulchritudinem mirabantur nimis. Et item. Non est talis mulier super terram in aspectu et pulcritudine et sensu verborum. Simili modo de Rebecca legitur q. fuit puella decora nimis viz. 30. pulcherrima et incognita viro.

Item de Rachel q. erat venusta facie et decora aspectu. Et sic scriptura omnes mulieres beatam virginem figurantes laudat in pulcritudine. ergo et beatissima ego. Item corpus ordinatum ad gloriam ut supra dicitur est q. antequam nobiliori debetur corpus nobilius. ergo pulcritudo corporis ad pulcritudinem

ne; anime. ergo vbi fuit perfectissima pulcritudo anime ibi perfectissima pulcritudo corporis debuit esse. Item in canticis. quarto capi. describitur summa pulcritudo spiritalis. et hoc per symbola corporalia. Illa autem scriptura spalis et anthonomice expoit de beata virgine. ergo illa que ibi dicuntur. debet concurre re anthonomice beate virgini. Item per pulcritudinem exteriorē ducitur intellectus ad interiorē. ergo in beata virgine debuit esse pulcritudo exterior et interior.

Item pulchritudo et bonum addito pulchro et bono facit magis pulchrum et bonum. ergo pulcritudo et bonitas exterior addita pulcritudini et bonitati interiori facit magis pulchrum et bonum. Sed beatissima virgo inter puras creaturas optima et pulcherrima fuit. ergo habuit pulcritudinem exteriorē et interiorē. Item etiam in prosa dicitur. Castissima corpore. sanctissima moribus. omnis pulcherrima: virgo virginum. Item corpus humanum est nobilius omnibus corporibus bautoz; propter unionem ad animam rationalem. ergo nobilitas corporis attenditur secundum nobilitatem anime ad quam ordinatur. forma. n. et materia debent esse proportionabilia. Sed anima beatissime virginis fuit nobilissima propter aiam filij dei. ergo et corpus erat nobilissimum et pulcherrimum post corpus filij dei. Item corpus unitum diuinitati perfectissimum est in pulcritudine. ita ut etiam in ipsum desiderent angeli prospicere. ergo corpus immediate ordinatum ad ipsum erit secundo loco pulcherrimum. Sed illud fuit corpus matris: prius formabatur id quod dicitur uniebatur ergo illud fuit secundo loco pulcherrimum.

Item philosophus. Natura est vis in se rebus et simili simile procreans. Nisi ergo natura impediatur vel errat filius est similis patri vel matri. ergo qui nascitur de matre et non de patre. et tali operante qui non potest impediri vel er

rare: ibi necesse est filium similem esse matri et e converso. sed ipse beate marie virginis filius est pulcherrimus. ergo et ipsa. Item qui viderunt veronicam dicunt quod pulcherrimam et gloriosissimam representet faciem. Item ordo est in rebus naturalibus et in corporibus humanis. Natura enim aliquid facit pulchrum et aliud pulchrius. ergo et aliud debet esse pulcherrimum secundum naturam. Natura enim aliquem habet terminum ad quem potest et non ultra: aut ergo illum alicubi continget aut nusquam. si nusquam. ergo deficit respectu suarum operationum. hoc autem est falsum. quod dicit philosophus quod natura non abundat superfluis nec deficit necessariis. ergo natura alicubi habet suum terminum. Corpus autem naturale quicquid format a corpore naturali ipsa natura creata operante naturaliter. aliquid quando deo operante supernaturaliter. ergo alicubi est summum in corpore humano deo operante: et alicubi summum natura operante. et sic natura operans est immediate sub deo operante. Sicut ergo corpus dei quod deus per se ipsum formauit. est perfectissimum et pulcherrimum in natura quod deus potuit facere secundum statum vite: ita corpus beatissime virginis ad se immediate ordinatum erit pulcherrimum secundum statum vite quod natura potuit facere se operante. Item dicitur. dicitur quod ipsa a nulla illustrum superatur. Sed alie virgines et sancti laudantur de pulcritudine corporali quoniam est coniuncta speciali. ut illud per se facie sed pulchrior fide tenetur. Et similiter in predictis mulieribus veteris testamenti. ergo beata virgo omni laude dignissima debuit et vtrique perfectissime laudari. Item castitas laudabilior est pulchritudine. sic corpus secundum se in deformibus vitupatur: sed beatissime virginis castitas fuit laudabilissima. ergo ipsa fuit pulcherrima.

Contra. per. vlti. dicitur. Gallax gra: et vana est pulchritudo. Sed in beata virgine minime fuit de vanitate. ergo nec pulchritudo.

Item pulcritudo mulierum magna
 ē occasio mali. Ecclesiastici. 9. Urgie;
 ne conspicias: ne forte scandalizeris i
 decore illius. Et item ibidem. Propter
 speciem mulieris multi perierunt. Uñ
 Job. 31. Pegigi sedus cum oculis meis.
 vt ne cogitarem qdem de virgine. Sed
 beatissima virgo oibus debuit esse cā
 saluandi. ergo nulli cā pereūdi. Ite;
 quanto plures sunt cause humilitatis
 tanto maior ⁊ fortior humilitas. Ergo
 que summam habuit humilitatem oēs
 cās habet debuit humilitatis. Et qz fa
 ctus inest pulchris ⁊. Deformitas autē
 est causa humilitatis. ergo beatissima
 virgo debuit esse deformis. Item do
 minus in incarnatione maximā osten
 dit humilitatem. qz exmanauit semetip
 sum. sed maior humilitas est assumere
 carnem de deformi qz de pulchra. ergo
 dñs nasci debuit de deformi. Solutō
 Rñdendo dicimus qz sicut dñs nř i cř
 xps speciosissimus fuit forma pre filijs
 hořum. Ita beatissima virgo pulcherrīa
 fuit inter omnes filios ⁊ filias hořum.
 Et qz ipsa habuit summā in pulcritu
 dine quod potuit esse in corpore morta
 li natura operante. Qd autem euāge
 liū nihil scribit super eo pñt eē plures
 cause. Vna qz cā dñi nostra nob sit po
 sita i speculū ⁊ exemplum saluos fiedi
 si eam vult de talibus laudare quorū;
 inordinat⁹ appetitus vel abusus ē mul
 tis causa peccandi. Alia causa ē qz scri
 pture sufficit hoc per locum a minori
 inferre qz quicquid bonitatis vel pñcri
 tudinis in aliquo sedum fuerit: in ipsa
 dubitem⁹ minime defuisse. Vnde scri
 ptura magis laudat eam hic tacite sup
 ponendo qz verborum explicando.
 Tacēdo. n. pro reuerētia regulā nobis
 tradidit infallibilē qz quicqd boni vel
 laudis in alijs fuit. hoc de ipsa n̄ opor
 teat dubitari. nec i qñez venire debe
 at. qd nephas ē dubitare. Item sicut
 angeli summi a donis meliorib⁹ laudā

tur ⁊ denominātur ⁊ non ab inferiori
 bus que tñ in ipsis esse non dubitatur
 ita ⁊ btā virgo donis spūalibus plenif
 sima donis gratuitis ⁊ nobilissimis ita
 occupat ⁊ implet animas laudantium
 euangelistarū. qz obliuiscuntur bono
 rum corporalū. Itē cū rota sit in me
 dio rote euangelium magis respicit spi
 ritualia. lex uetus plus corporalia. pro
 priū ergo ē euāgelij de gratuitis lauda
 re: ⁊ propriū veteris testamēti corpora
 lia commendare. Ideoqz dñs nřa in ve
 teri testamēto de pulcritudine corpora
 li commendatur per figuras: in nouo te
 stamēto de spirituali pfectiōe per ange
 los ⁊ euangelistas. Raro enim vř nul
 quā in nouo testamēto inueniē qz aliqs
 a corporali pulcritudine cōmendetur.

Quod autē obicit de mali occasione
 respōdemus qz pulcritudo corporalis
 simpliciter in suo genere bona est: Ni
 hil autē a deo bonū est: in quo nō contin
 gat malos scandalizari. Qui nō tantū
 in xpo homine scandalizabantur sicut
 scriptū est Mar. 6. Et scādalizabant i
 eo. Et Mar. xi. ⁊ luc. 7. Bñs qz fuerit
 scandalizatus in me: ymo in ipso deo
 scandalizant. Vnde scriptū illud. ps. quā
 bonus israel deus his qui recto sūt cor
 de. Glō. Peruersis autem peruersus
 esse videtur. Talis autem occasio mali
 siue scandali passiui nō est vicium bō
 nam naturam habētis sed culpam pati
 entis. Sicut ⁊ ipsi demones in pulchē
 rima dei iusticia scandalizantur. vnde
 ps. Superbia eorum qui te od. a se. sp.
 Nec propter hoc debet esse iniusticia.
 Si mali vel demones scandalizantur i
 ipsa. maxime cum boni in ea edificen
 tur. vnde mali scādalizantur. Eōgrna
 ergo fuit pulcritudo beatissime vgis: ⁊
 ad sui ipsius commendationem. vt na
 turam perficiat. ⁊ gratiam augmentet
 quia forma pudicie rara sed opta co
 mes. ⁊ ad nostram edificationem. ⁊ ad
 deuotionem. Sapi. 4. Pulchra enim est

casta generatio cū claritate. Et ad corporis dominici commendationem. Nō potest arbor bona et nobilis fructū malum et ignobilem facere. Nec esset perfectior humilitas que est ex pluribus causis: quarum aliquę essent naturales et aliquę gratuite: q̄ illa que est ex solis gratuitis. ymo sicut gratia est nobilior natura et perfectior. ita hūilitas que est ex gratia perfectior est illa que est partim ex gratia et partim ex natura. Nec etiam esset maior humilitas q̄ deus incarnaretur de deformi q̄ de pulcra. humilitas enim est gratie collatiua et augmentatiua et nunq̄ diminutiua. Non esset igitur filij humiliatio maior que humilitatem matris in sua nobilitate diminueret et laudez castitatis auferret. Unde non mirū neq̄ laude dignum hominū opinio indicaret. si virgo quia deformis esset humilis et quasi despecta viro. virgo permāeret. Econtrario autem quanto virgo beatissima profundior ē humilitate. et quāto ab altiori inferius ī seipsam descendit. tanto maior est filij dei humiliatio qui se a summo celo post ipsam inclinauit.

De pulcritudine in speciali et primo de corporis quātitate. ca. 41.

Acto de pulcritudine in communi: consequenter inquirendum est de pulcritudine in speciali. que in tribus consistit. In debita corporis quantitate. et in eleganti membrorum dispositione. et proportionē. et in coloris venustate. Primo ergo queritur de quātitate. Que conuenientior probari potest a quantitate corporis sui filij qui tanq̄ perfectissimus in suis naturalibus de beatissimam habuit quantitatē. Corp⁹ enim filij formatur a corpore generantis. ita q̄ de tali tale. et de tanto tantū nisi error aut impotentia impediāt. ut per viam accidentis aliter fiat. sed na-

turaliter et regulariter magnus generat magnum. et paruum paruum. et tātus tantum. ergo si corpus dominicus in summo habuit debitam quantitatē viro congruentem. et mater sua habuit debitam quantitatē femine congruentem. Quod concedimus esse verum et credimus. idē de qualitate dicentes. Modi enīz qualitatē corporis sunt quīq̄. Trāsicies inima. carnositas. extenuata macies. synthēsis. et equalitas. Piguēdo causatur ex frigēditate et humiditate. carnositas ex caliditate et humiditate. extenuata macies ex caliditate et siccitate. equalitas ex omni humorum equalitate. synthēsis ex frigēditate et siccitate. cuius qualitatis crediū corpus beatissime virginis extitisse.

De membrorum proportionē. ca. 42.

Ost hec queritur de membrorum dispositione et proportionē. Et illa similiter probatur ex parte generati. In formatione enim corporis a generante sic formatur totum de toto: q̄ a qualibet parte generantis formatur pars generati illi cōrespondens. Unde iter generantem et genitum regulariter et naturaliter singulorum membrorum ad inuicem est simulatio. ī forma et figura nisi per viam accidentis impediatur. ergo cum in corpore dominico nullus potuerit intercidere impedimentum et membra illius corporis fuerint elegantissime dispositionis et cōgruentissime proportionis. eadem dispositio et proportio erit in membris matris. quod cōcedimus esse verum.

De colore cutis. cap. 43.

Ost hec queritur de colore et venustate. Triplex est diuersitas coloris in corpore humano. scilicet color ī cute. color in capillis. color in oculis. Primo ergo queritur de colore cutis. et videtur q̄ debuit esse nigrā in cute.

Color enim est proprium obiectum visus. ergo ille color qui magis est visui congruus plus attestabitur coloris bonitati et perfectioni: nigredo autem magis est congrua visui. est enim congrua visui. ergo nigredo est color perfectissimus ad videndum. ergo debuit esse color perfectissimi corporis secundum quod videri debet. Item simplex nobilior est composito. ergo nigredo et albedo sunt colores simplices nobiliores quam alii coloribus compositis. ergo alter eorum erit in corpore perfectissimo. sed non albedo. ergo nigredo. Quod non albedo videtur. albedo enim est color corporis in quo est abundantia frigiditatis et etiam visui incongruus. quia disgregatius visus. Item color est in motione visus secundum actum lucidi. ergo illi colores qui sunt motui secundum actum lucidi in ratione coloris magis sunt perfecti. Sed sicut dicit philosophus extrema sunt magis sensitiva et motius ergo albedo et nigredo qui sunt extremi magis sunt perfecti in ratione coloris ergo alter eorum debet colorare corpus secundum naturam perfectam. Sed dicit philosophus quod in corporibus sunt lux et tenebre hoc est album et nigrum. Sed perfectior est lux tenebris. ergo in perfecto corpore potius erit effectus lucis quam tenebrarum. hic autem est albedo. ergo corpus perfectum potius erit album quam nigrum. Videtur autem potius quod debuit esse rubeum. Corpus enim rubrum maxime encraticum sanguineae est complexionis. Sanguini autem attestatur rubedo. ergo corpus optime complexionatum debet esse rubeum. Videtur autem quod debeat esse mixtum ex albo et rubeo quia sicut auctores medicine dicunt. in cute color ab interioribus accenditur duobus modis aut ex abundantia aut ex equalitate humorum. Ille ex equalitate qui est compositus ex albedine et rubore. Alii vero ex inequalitate. Sed nobilior

est color qui procedit ab equalitate humorum. ergo ille debet esse in corpore encratico. Videtur autem quod in hoc corpore debuerit esse color glaucus. Ille enim color signat frigiditatem in corpore dominantem. Sed videtur quod corpus beatissime virginis debuit esse frigide complexionis hac ratione. Quod natura tale est. magis tale est. ergo quod natura castum est magis castum est. sed quod natura frigidum est natura magis ordinatum est ad castitatem. ergo corpus castissimum debuit esse frigide complexionis. Item omnis inclinatio que est a duobus. ceteris paribus fortior est illa que est ab altero tantum: ergo inclinatio ad castitatem si causatur ex natura et gratia. fortior est illa quam tantum ex gratia. ergo castissimum corpus frigide complexionis fuit. Contra bonum additum bono facit magis bonum. ergo bonum gratie additum bono nature erit magis bonum ceteris paribus. ergo plena secundum gratiam debuit esse perfecta secundum naturam. ergo non debuit esse frigide complexionis.

Item magis manifestat potentiam contrarium secundum naturam et contra naturalem inclinationem contrarium elicere. quam a tali tale. Sed perfectius et nobilius est in quo magis manifestat potentiam. ergo nobilior et perfectior est castitas in calidis quam in frigidis. Sed castitas beatissime virginis fuit perfectissima. ergo debuit esse calide complexionis. Item ubi maior prietas ibi maior pugna et difficilior victoria. ubi autem difficilior victoria ibi maior gloria. ergo gloriosior castitas in calidis quam in frigidis. Item philosophus. Incontinentis est qui patitur et deducitur. Insensibilis est qui nec patitur nec deducitur. Continens qui patitur nec deducitur. Et hoc est medium virtutis. ergo virtuosior est castitas ubi maior passio. Hoc autem est in calidis.

De colore capillorum ca. 44.

Ost hec queritur de colore capillorum: qui secundum auctores medicos sunt quatuor. Niger. Rubeus. glaucus. Canities. Cum autem glaucus consistet ex humore abundante melancolico. Canities autem ex nimia defectione naturalis caloris: et ex effecta putridi slegmatis quod plurimum fit in senibus: de illis duobus non fit quod. Sed tamen de nigro et rubeo. Videtur autem quod capilli eius debent esse rubei. Rubedo. enim. attestat abundantiam caloris non adusti. Nigredo autem est ex abundantia colerici in censi: vel adustione multa sanguis. quod ut dicit Galienus. Rubedo attestatur sanguinea. nigredo autem melancolice vel colerice complexionis. Ergo cum nobilior sit complexio sanguinea quam colerica. color attestans sanguinem nobilior erit: quam attestans colerice complexionis. ergo nobilior rubedo quam nigredo. ergo erit in colore nobiliori. Item Galienus ubi describit corpus enervatum in regni dicit. Expetentis crasseos cognitiones: sed in tota animalis habitudine hec sunt. scilicet. color ex rubeo et albo commixtus: capilli vero rubei et mediocriter crispi in pluribus. Ergo in enervato corpore capilli debent esse rubei. Item in eodem. Nam si euratione cerebrum existat finem quatuor qualitates omnia que dicta sunt habebit cum modo: et suppurates que cumque pallarum aut aures aut nares et oculos expurgant et hec habebit moderate: et minime ledetur ad omnia quicunque extrinsecus calefaciunt et infrigidant siccant et humectant. Talibus quidem capilli infantibus existentibus subruvi si pueris vero subrubri. perfectis vero rubei sunt. ergo in optime complexionato cerebro capilli debent esse rubei. hoc autem fuit cerebrum domine terre. Unde autem quod debeant esse nigri. Constantinus in paterne tres causas pilorum ponit dicentes. Capilli caput custodiunt et defendunt et

honestant: quibus si careat homo maxima est inhonestas et precipue mulieri bene. et iuxta hoc fecit natura corpori in uanitate atque ornamenta. Et iterum: Est autem causa cur masculi et non femine barbescent. quia masculi sunt calidiores: in quibus fumus qui est pilorum natura magis augmetur. que quia natura non sufficit expellere: expellit per duo loca per caput et barbam. Unde fit ut femine calidissime barbescere videantur et e converso in masculis frigidis. unde non barbescent eunuchi. quia perdiderunt membra calidiora. Pili ergo isti facti sunt a natura ut essent inuamenda et ornamenta. Ex hoc patet quod tres sunt cause pilorum. Expulsio fumose suppuratis in uanitate: et defensio a calore et frigore exteriori: et ornatus capitis. Quamvis ad primam utilitatem magis videntur committi enervatio conuenire nigri capilli. Si enim expulsio suppuratis nocive est quicunque inuamenda: suppuratis magis est nociva. et illi expulsio maxime est inuamenda. Sed colerici in censi et sanguinem adustum magis est nocivum quam sanguis non adustus. Ergo magis est inuamenda expulsio istius quam illius. Sed ad istius expulsionem sequitur generatio nigrorum capillorum et non rubeorum. ergo quantum ad illam causam enervati magis debent habere nigros capillos quam rubeos. Si quantum ad defensionem. Nigri. enim. capilli fortiores sunt quam rubei. Si quantum ad ornamentum. Pulchrior. enim. est et aptior propter extremum ad extremum quam medius ad extremum. Opposita. enim. iuxta se magis elucescunt. ergo supposito colore cutis albo et rubeo magis venustat in capillis nigredo quam albedo vel rubedo. Item quantum ad sensum visus nigredo est convenientior. quod est congregativa visus: rubedo autem disgregativa. Item quantum ad signatorem rubedo enim attestat mobilitatem et infidelitatem. nigredo stabilitatem et firmitatem. quod respondet elemento quod

Colori

est tercia. Itē constantius in pāteg. vbi describit corpus enetricū sic dicit in superioribus ptribus libri meminim⁹ dixisse. de intempata complexionē corporis quantum ad compositionē ineq̄lis. Oportet ergo nos dicere de equali complexionē ⁊ de eius significatione. Corpus enim equale neq; multum macidū est: neq; pigue color eius inter album ⁊ rubeum medius. pili eius in infācia rufi. in pueritia ⁊ in iuuetute nigri. ergo ad enetricū corpus pertinet nigredo in capillis secundū Cōstātinum. ⁊ sic etiā videtur cōtrouersia inter constantinū ⁊ Gal. cum hic nigrū colorem ponat capillorū in equali corpore. ille autem rubeum. Item earū contrarietas inuenitur inter illos qui locuntur de corporis pulcritudine. quoz vnus sic dicit. femineū capiti si vis formare decorē ⁊ cūmbus irzutilit nitor aurum ⁊ c. ergo vult q̄ capilli debeant eē aurei coloris. Alter autē dicit sic. Spectandū nigris oculis nigroq; capillo. Item i canticis. vbi describitur pulcritudo spūalis per exteriores expositionē. dicit. Lome eius sicut elate palmarum: nigre quasi coruus. ergo videt q̄ ad exteriorē pulcritudinē. per quā hic iterior describitur pertinet ad nigredō in capillis. quia ut dicit magister Richardus de sancto uictore super illis gene. 49. Neptalim ceru⁹ emisus dans eloquia pulcritudinis. Pulcre hominem interiorē eisdem vbis reficit ⁊ exteriorē dum per exteriora uisibilia ad inuisibilem pulcritudinem intellectum traducit: ergo ad exteriorē pulcritudinem pertinet nigredo capillorū. Item secundum complexionem innatam soboles solent assimilari parentibus ⁊ ecōuerso. Sed uidemus q̄ genus iudeorum ut in plurib⁹ habent nigros capillos. ergo ⁊ domina nostra cum fuerit de progenie iudeorū. Item veronica preteritū nigras bar

bam ⁊ nigros crines in domino fuisse. ergo in domina nostra cū maxima fuerit assimilatio inter eos.

De colore oculorum. ca. 45

Ost hec querit de colore oculorū qui quadruplex est. Niger. subalbidus. varius. ⁊ glaucus. Et videt q̄ debeat esse niger. Ille enim ut in pluribus concōitatur nigrum colorem in capillis: q̄ habentes nigros capillos habent nigros oculos ⁊ maxime videtur congruere venustati. Unde. Spectandum nigris oculis ⁊ c. In contrarium videtur q̄ alius describens pulcritudinem quo ad oculos dicit. Radiant vtrūq; gemelli luce smaragdina vel sideris instar ocelli. Illi autem colores nō sunt nigri. Item nigredo oculorum ut dicit Johānicus. pcedit ex defectu visibilis spirit⁹ vel perturbatōe eiusdē aut ex cristallini penuria humoris aut quia plurimum resedit interius cristallinus humor. aut ex humore abundantia qui est similis albugini oui: aut ex perturbatione ipsius aut ex abundantia qualitatis niuci humoris. ergo cū iste color in oculis causetur maxime ex defectu eorum in quibus consistit oculi perfectio ad videndum: ut est spirit⁹ visibilis. ⁊ humor cristallin⁹ nullo modo erit iste color oculorū enetrici corporis. de glauco autem ⁊ alijs non fit q̄ cum attestentur minus nobili complexionī. Solut⁹ ad primū. Rāndendū est q̄ cum sex sint colores cutis: ex albo ⁊ rubeo compositus. niger. citrin⁹. glaucus. albus ⁊ rubcus. solus ille qui est compositus ex rubore ⁊ albedine ut dicit Johānicus est ab equalitate pcedens: omnes vero alij ab inequalitate: prim⁹ est nobilissimus ⁊ corpori enetrico determinatur. Ut supra a Galieno in temperata complexionē posuit ibi competentis crascos ⁊ c. Et similimodo a Constantino in pāteg ibi.

In superiorib⁹ 27. hunc ergo concedi
mus in corpore beatissime vginis exti
tisse. Ad obiecta in contrariū respon
demus q̄ licet color niger magis sit ui
sui cōgruus alteri ad uidendū alteri nō
tamen magis ē encratico corpori deter
minatus ad habendū. Color enī corpo
ris est p̄cipaliter ad corpus propriū
ueniendū. et suam complexionem
ostendendā q̄ ppter corpus alienū ad
uidendū. Item cum uisus delectet
in pulcro et luce proportionabili: tele
cratior et t̄liciosior ad uidendū lu
men est color albus mixtus cum rubo
re q̄ nigredo: Nec est contra q̄ extre
mi colores magis sunt sensibili. Illa
enim p̄minētia sumitur respectu alte
rius uidentis. ista autē respectu habē
tis. Natura enim ut dicit p̄s: intendit
sibi nisi sit ebria. Ergo color corporis
bet determinari potius s̄m congruen
tiam sui subiecti q̄ respectu alieni. Nec
etiā obstat q̄ simplex nobilior est cō
posito. hoc enim uerum est iter res ge
nere differentes. ut anima dignior est
corpore: et non i ijs i quibus est simplex
pars composita: cum i ijs semper totū
dignius sit sua parte. Qd̄ autem obi
citur q̄ debuerit esse frigide complexio
nis et habere colorem illi attestantem:
dicimus q̄ nō. Luz enī gratia nobilior
sit q̄ natura. castitas que totaliter est
a gratia nobilior est ea que partim est
a gratia et partim a natura: et tanto ma
iorem manifestat gratiam quanto for
torem vincit naturam. Nec tamen in
beatissima virgine aliqua fuit pugna:
quia fomes omnino extinctus fuit i ea
Unde tanto nobilior et perfectior fuit
eius castitas: quanto nec hosti aut car
ni aliqua tentandi fuit possibilitas: et
nihilominus tanto de hoste triumph⁹
gloriosior est quanto etiam ipsa caput
eius contriuit sub pedibus. ut nec ad
p̄imum motum se unquā contra ipsaz

erigere fuerit ausus. Non enim omni
nuit rationē uictorie nō posse impugna
ri sed nolle impugnari nec posse resiste
re. Illa igit simul gloriofissima et nobi
lissima castitas fuit. que in se nunquā
saltem aliquem motum concupiscentie
sensit. et se in aliqua subiecta dissemi
nans exemplariter cōcupiscentiā a m̄
tis cordibus profugauit. quorum se in
virginitate oīum matrem fecit. Ad
illud quod obicitur de colore capillozū
dicimus q̄ color in capillis immediate
significat dispositionē cerebri. Unde
optimus color in capillis debet deter
minari secundum optimam complexio
nem cerebri. Optima autē complexio
cerebri determinatur secundum duos
modos. Unomō est cerebrum optime
complexionatum quando est optime or
dinatum ad actiones virtutis natura
lis. ita q̄ dispositiones cerebri maxime
ordinantur secundum equalitatem ad
operationes cordis et epatis et aliorum
mēbrozū principalium. et secundum
hoc cerebrum debet ēē calidum et hūi
dum. et secundum hoc capilli talis cere
bri in infantibus sunt subrucci. in pue
ris vero rufi vel subrubei. i perfectis
hō sūt rubei sic dīc̄ Balenus in tegni
in auctoritate supra posita. Nam si en
craticum cerebrum 27. Et secundum
hunc modū loquebatur qui dixit. Cri
nibus irruilet 27. Et secundū hanc le
gem procedunt rationes pro illa parte
Aliomodo dicitur encraticū cerebrū
secundum q̄ est optime dispositum ad
operatōnes aiales que proprie sunt in
cerebro et mediātē spiritū aīalē qui na
scitur in cerebro: et secundum hoc cali
dum et siccum debet ēē cerebrū. quia
ille due qualitates maxime subseruiūt
cognitioni. A caliditate enim est velo
citas apprehendendi. a siccitate firmi
tas retinendi. a calore est motus et mo
bilitas. a frigore quies et immobilitas.

Item a siccitate et firmitas retinendi. Siccitas enim est bene terminalis proprio termino male alieno. humiditas autem male terminalis proprio termino bene alieno. et sic patet quod magis congruit perfectioni cerebri caliditas quam humiditas. ut enim Galienus in tegni dicit frigidioris quam oportet cerebri cognitiones superfluas plures habent secum dum proprias effluxiones. et capilli recti et rufi manentes et post multum temporis nascentes subtiles et eriles plurimum et facile a frigidis causis leduuntur. et secundum idem tempus lesionis a catarrhis et coriis consumuntur et somnolentiores quodammodo sunt. In calido autem cerebro contraria sunt et sic patet quod nobilior est calidum cerebrum quam frigidum. Simili modo patet quod siccum est nobilior quam humidum. Galienus in tegni Siccioris cerebri sunt cognitiones. Non superflui in effluxionibus. et sensum perfectum habent. vigilantes hoc sunt et et. humidioris vero cerebri capilli pluri et non omnino calui sunt et sensu hebetes sunt. et superfluitatum multitudo somni multi et profundi. Et sic patet quod nobilior est cerebrum quantum ad virtutes animales si fuerit siccum et calidum quam si fuerit humidum et calidum. Nam ut dicit Galienus ibidem Compositi vero calida et sicca complexione primum quidem quod nec superfluitatum abundantes sunt sed perfecti sensibus et vigilantissimi. Prima generatio capillorum citissima est i eis et plenissima. Nigri capilli et crispi. Si vero humiditas caliditati accedat. parum quidem supergredientibus utriusque mediocritatem bonus color et caliditas. et in oculis vene magne et superfluitates pluri me et mediocriter digeste et capilli recti et subrubet. repletur aures et gravatur caput a calefacientibus. Et infra. his est nobis contrarius semper. op

time vero in borea degunt. neque excitari possunt usque ad multum. et ad somnum convergentes se ipsos et grauius dormientes sunt et vigilantes fantasias vident. et sensibus imperfecti. Et sic iterum patet ex coniunctione qualitatum quod optima est complexio cerebri quantum ad virtutes animales calidum et siccum. et cerebro sic existenti debentur capilli nigri. Et hoc est quod dicit constantinus in patet. In superioribus et et. Cum ergo cerebrum encraticum sit uno modo respectu virtutis naturalis alio modo respectu virtutis animalis. et nobiliores sunt operationes virtutis animalis quam naturalis. melius erit cerebrum quod est encraticum ad operationes animales quam quod est perfectum ad operationes naturales. ergo perfectissimi corporis cerebrum debet esse calidum et siccum. Cum ergo corpus domine nostre fuerit perfectissimum secundum omnia membra ipsa habuit cerebrum calidum et siccum et capillos nigros et sic procedunt rationes et auctoritates ad hoc inducte. Ad hoc quod obicitur de colore oculorum. respondemus quod cum color oculorum attestetur complexionem proprii subiecti. conuenienter cerebro sicco determinabitur color oculorum niger qui dominatur. Et quod obicitur quod nigredo oculorum causatur ex defectu spiritus visibilis et humoris cristallini dicimus quod hoc verum est. Sed paucitas spiritus visibilis et humoris cristallini causatur ex caliditate et siccitate cerebri. Spiritus enim naturalis perueniens usque ad cerebrum. si cerebrum fuerit calidum repertum maiorem ibi recipiet depurationem et subtiliorem substantiam. Quanto autem substantia est subtilior tanto plus habet de forma et minus de materia: et quanto substantia est subtilior et for

formalior tanto magis ē acuta z fortis
ris opatōis. z sic a tali cerebro trāsmi-
tit spūs visibilis ad oculū paucior z sub-
tilior z fortior. Sili mō nutritiū pau-
cius z subtilius z forti. paucitas ergo
spūs z nutritiū cāt nigredinē vt dicit
auctor. S; subtilitas cā ē nobilioris z
fortioris opatōis. z sic tales oculi erūt
magis ppter pcedēz spūm paucitatē.
sed clariores ad videndū z nobiliores
ppter sensū subtilitatem z nutrimen-
ti puritatē: z sic brā virgo ī color cutis
alba z rubra mixta ī capillis āt z ocu-
lis nigra tēperate sicut z eius filiū dile-
ctum spectosissimum forma p filiis ho-
minū credimus fuisse coloratum.

De hoc q dicit viro. ca. 46.

Ost hec querit d hoc q dicit viro
q frustra vī addi. Oīs. n. despōsa-
tio virginis fit viro. Qd autēz hic nihil
frustra debeat poni. dicit beatus Ber.
Sic enim nec foliū ab arboze sine causa
nec passer unus sine patre uestro cele-
sti cadit super terram. Potest ergo de
oze euangeliste superfluum defluere. p
sertim in sacra scriptura vbi vt puto
(plēa gippe sunt omnia supernis mis-
eris ac celesti singula dulcedine redun-
dantia) si tū diligentem habeant inspe-
ctorem qui sciat mel suggere de petra
oleumq; de saxo durissimo. ergo nō sū
causa debet hic poni viro. Solutio.
hic nō additur viro ad denotandam se-
rus discretionem sed ad tangendā spō-
si beatissime virginis commendatōez.
z sponse in sponso honoratōez. vir autē
non notat hic sexum vel eratē sed vtu-
tem. fuit ergo ioseph vir p constantiā
fidelitatis quantū ad iusticiā pmet. z
per virtutē castitatis quātū ad tēpātiā
per excellentiam discretionis quantūz
ad prudentiā: p strēmumtatem ope-
rationis quantum ad fortitudinē. Et
sic in viro notatur excellētia quattuor
virtutum cardinalium.

De hoc cui nomen erat. cap. 47.

Ost hec quis de hoc q dī. Cui nō
men erat. Ut aut q in hoc nimis
diffuse loquat: z superflue. cū id potu-
isset breuius expōnisse dicēdo viro ioseph
vel noīe ioseph. Natura. n. vt dicit phi-
losofhus: nihil facit frustra. ergo mīto
fortius ī verbis a spū scō dictatis nihil
ē frustra. Itē nā nec deficit ī necessa-
rijs nec abundat superfluis. Itē natura
inquātū pōt pauciorib; se expedit. Itē
p. 10. Qui moderat labia suā. i. suos
fīmones: prudētissimus ē. Itē Mat. 12.
de oī verbo otioso reddent hoīes rōem
zē. De his oībus vī q nihil debeat hic
poni superfluum. Quod cōcedū? di-
cētes q dicendo. Cui nomē erat ioseph
nō tū voluit nomē expōnere qd fecit
set d. cēdo ioseph. Sed insup qd ē nota-
bilius ipm nomē designare. suā. i. hic z
supra ubi dixit. Cui nomē nazareth nu-
merus cāp ē 6; numerz līaz. s. ut nihil
poni frustra sciatur: ut plenius z ordiā
bilius describat. ut pbabilius credat:
torum plectum monstretur. locus z p-
sona ēt noīe honoretur: vt doctrina in-
nuatur. ut ecclesia exercitetur. ut euā-
gelista familiaris z fidelis cōprobetur:
ut humilitas sponse declaretur: cui ita
nominatū z expresse humilis sponsus
describatur: ut iustus apud deum mon-
stretur: cuius nomen tanquam ī libro
uite scriptum in euangelio tam signan-
ter exprimit. ut notus hoīb; intelligat
qui testis uirginitatis beatissime uirgī
adhibetur. ut nomen eius digne in me-
moriam hominum uertatur qui in pīez
dei assumitur putatiuum.

De hoc q dicitur ioseph. cap. 48.

Ost hec auentur de hoc q dicitur
ioseph. Videtur autem q sponsus
beatissime uirginis non debuit ioseph
appellari. Sicut enim rota est in ro. a.
ita uetus lex in noua. Videtur ergo q

illud coniugium virginis debuit alicui
 bi i lege figurari: hoc aut interpretat
 ecclesia factū fuisse i hester ⁊ assuero.
 Si ergo illd cōiugium representat istd
 figuratiter ⁊ cōiuges illi. ergo nomina
 ista rñdebunt nobis istis. Sed p̄m̄x
 hester est assuerus. ergo cōiunx dñe no
 stre debuit vocari assuerus. Item sar
 ra i senectute ⁊ sterilis gignens filium
 cōtra naturā i monte ymolanduz figu
 ra est dñe nre. que genuit filiū sup na
 turam i cruce ymolandum. Si aut sar
 ra signat dñam nostram. ergo ⁊ sp̄suf
 sare sponsum dñe nre. ergo debuit ap
 pellari Abrahaz. Itē si dñā nrā fuit
 figurata per rebecca. ego marie⁹ ei⁹
 debuit appellari ysaac. Item si dñs
 per Sampsonē. ⁊ mater eius sicut m̄
 Sampsonis. ergo sponus eius debuit
 vocari Manne. Itē si ioseph iterpta
 tur augmentū. in isto aut p̄iugio nullū
 fit augmentū per ioseph. ergo nō bene ap
 pellatur ioseph. Querit ergo quis fu
 erit figura huius ioseph in veteri testō
 Non. n. ioseph ille filius iacob. cuz ille
 gesserit figurā dñi nostri. vtpote filius
 Rachel natus in senectute patris. ⁊ in
 venditione. ⁊ fratrum liberatione. ⁊
 in mundi saluatione. ⁊ in multis alijs.
 vt patet in Gen. 41. ⁊ sequentibus capi
 tulis. Ad hoc dicimus q̄ vna persona
 in veteri testamento propter plures sui
 proprietates q̄q; plures figurauit. Vñ
 Abraham vbi dicitur ei Gen. 22. Tolle
 filium tuum ⁊c. Figurauit deū patrem
 qui proprio filio suo nō pepercit. vbi vō
 eidē dicitur. 12. Egredere de terra tua
 ⁊ de cognatione tua. ⁊ figurauit filium
 qui egressus a patre venit in munduz.
 Cum autem dicitur de eo. 13. capi. q̄ se
 dit in hostio tabernaculi in ipso seruo⁹
 diei: figurat antiquos patres. qui sub
 vmbra legis sederūt. ⁊ incarnationem
 verbi cuz seruo⁹ desiderij expectabāt
 Simili modo dicimus q̄ iste ioseph in

venditione. in libatione. ⁊ incarcerationē
 ne. ⁊ egipti saluatione. dñm figurauit.
 Sed in fidelitate. ⁊ castitate. ⁊ i misse
 riorum reuelatione. purgationis p̄mis
 sione. cibi cōseruatione. ⁊ terre prelati
 one. illius ioseph figura fuit. Vñ ber
 nar. Nec vir ergo matris. nec filij p̄
 extitit. quāuis certa ⁊ necessaria dispē
 satōe vtrūq; ad tēpus ⁊ appellatus sit
 ⁊ putatus. Conijce tñ ex hac appellatō
 ne qua licet dispēfatoria meruit hono
 rari a deo: ut pater dei ⁊ dictus ⁊ cre
 ditus sit. Conijce ex proprio vocabulo
 quod augmentum non dubites interpre
 tari. quis ⁊ qualis hō fuerit iste ioseph
 Simul ⁊ memento magni illius quon
 dam patriarche venditi in egipto. ⁊ sci
 to ipsius non solum vocabulum fuisse
 sortitum. sed ⁊ castitiam adeptum ⁊
 innocentiam assecutum ⁊ gratiā. Sig
 dem ille ioseph fraterna ex inuidia vē
 ditus ⁊ ductus in egiptum xpi venditi
 onem prefigurauit. Iste herodianā fu
 giens inuidiam christum in egiptū por
 tauit. Ille domino suo fidem seruās do
 mine noluit commisceri Iste dominaz
 suam domini sui matrem virginē agno
 scens ⁊ ipse continens fideliter custo
 diuit. Illi data est intelligentia i misse
 rijs somniorum. isti datum est consciū
 fieri atq; participem celestium sacramē
 torum. Ille frumenta seruauit nō sibi
 sed omni populo. Iste panem vñum ce
 lo seruādū accepit tam sibi q̄ toti mun
 do. Non est dubium quin fidelis ⁊ bo
 nus homo fuerit iste ioseph. cui mater
 desponsata est saluatoris. fidelis seru⁹
 ⁊ prudens quem constituit domin⁹ sue
 matris solatium. sive carnis nutritiū.
 solum deniq; in terris magni consilij
 coadiutorem sibi fidelissimum. Et sic
 patet q̄ congrue prefiguratus est iste
 ioseph. nec congruebat cum prefigura
 ri per aliquem qui maritus per carna
 lem copulam extiterit: cum ipse sine

carnali copula sanctius coniugium per
 pactonem conjugalem contraxerit. ⁊
 coniungit virgo virginem custodit. ⁊
 debitum ministerium reddendo ⁊ mī
 ⁊ filio paterno affectu inseparabiliter
 coniunctus fuit. Proprietas etiam no
 minus ⁊ significatio que incrementum
 sonat ipsi nihilominus optime congruit.
 qui per hanc desponationem quantu
 ad seipsum ⁊ q̄tū ad proximu ⁊ q̄tū ad
 deum sublimatus fuit virtutū v3 aug
 mentatione. fame celebritate. hominū
 reuerentia ⁊ dilectione. matris dei fa
 miliaritate. ⁊ diuina (vt putabatur) pa
 ternitate.

Quare de domo dō. ca. 49.

Ostendit hoc queritur de hoc quod dī
 de domo dauid. Non enim videt
 q̄ iste fuerit de domo dauid. Ubicūq;
 enim in biblia numeratur populus resol
 uendo a multitudi ne in unitatem: prio
 fit diuisio in tribus. ⁊ tribus in cognatio
 nes: cognationum in familias: familia
 rum in domos. sicut patet in ioseph. vbi
 per inquisitionem huiusmodi furtū in
 uenit apud Achor. Sed h̄ modo ioseph
 non fuit de domo dauid. Item ut p3
 per genealogiam descriptam in euange
 lio liber generationis. Ioseph distabat
 a dauid. xviii. generatōe. ergo n̄ erat
 de domo dauid. Similiter queritur o
 hoc q̄ dicitur Dauid. Cū enim melior
 ⁊ nobilior sit cognitio per causam ime
 diatam: ⁊ propinquā q̄ per causam re
 motam. melius notificasset ioseph per
 patrem immediatum q̄ per dauid.

Si autē dicitur q̄ describatur a da
 uid eo q̄ dauid promissionem eius ac
 ceperit. hic autem annunciatu in car
 natus. dicitur q̄ secundum hoc debe
 ret dici de domo abazabe. qui primo ac
 cepit promissionē q̄ in eius semine be
 nediceret omnes gentes. gene. 22. Un

ad gala. 3. Non dico in semibus s; semi
 tuo: qui est xps. Iuxta hoc queritur
 quare in hac annunciatōe in qua mū
 dissima filij dei conceptio describitur.
 Dauid qui quādoq; notorius peccator
 extitit. ponatur quāuis remotus inua
 tur. Item cum in genealogia domini
 ⁊ peccatores ⁊ peccatrices recitentur.
 hic vnus peccator ⁊ nulla peccatrici
 tangitur. Ad primum dictum q̄ dicit
 tur de domo dauid. non tantum ppter
 generis successione. sed et principalē
 propter virtutum imitationem. ⁊ talē
 proprie dicunt esse de vna domo. iuxta
 illud. Qui habitare facit vnanimes in
 domo. Ex conuictu. n. formant mores
 Unde Ber. huc accedit q̄ dī fuisse de
 domo ⁊ familia dauid. Vere. n. de do
 mo dauid. vere de regia stirpe descen
 dit vir iste ioseph. nobilis genere. mē
 te nobilior. Plane filius dauid non de
 generans a patre suo Dauid. Proxius
 inq; filius dauid. non tñ carne sed fī
 sed scitate. sed deuotione. Quē tanquā
 alterum dauid dominus inuenit scdm
 cor suum: cui turo cōmitteret secretissi
 mum atq; sacratissimum sui cordis ar
 chanus. Cui tāquā alteri dauid secreta
 ⁊ occulta sapientie sue manifestauit. ⁊
 dedit illi non ignarum esse misterij. qd̄
 nemo principū huius seculi cognouit
 Cui deniq; datus est. qd̄ multi reges ⁊
 pphe videre uoluerunt ⁊ non viderūt
 audire ⁊ non audierūt. Et n̄ solū vidē
 ⁊ audire. sed etiam portare. deducere.
 amplecti. deosculari. ⁊ nutrire. ⁊ custo
 dire. Non tñ autem ioseph sed ⁊ ma
 riam credendum est de domo dauid de
 scendisse. alioquin nō fuisset despōsata
 viro de domo dauid si non ⁊ ipsa esset
 domo dauid. Ambo igitur erant de do
 mo dauid. sed in altera completa ē ve
 ritas quam iurauit dominus dauid al
 tero tñ conscio ⁊ teste adimplete pmi
 sionis. Recte ergo dicitur spōsus yz

gūis de domo dauid vt scandalū euite
tur. ut eadē trib⁹ eē p̄betur: vt amor
legis in vtroq; ostendatur. ut humilitas
nobilitate regia exaltetur: ut paupertas
nobilitati non repugnare doceatur. vt
dauidis humilitas euāgelizetur. vt imi
tatio humilitatis in ioseph insinuetur:
vt veritatis promissio adimpleatur: vt
genealogia domie describatur: ut pau
pertas mirabilior demonstretur. vt no
bilis exemplum paupertatis et humili
tatis detur. Quod autē queritur q̄
dauid hic ponitur cuius peccator fuerit.
R̄ndemus q̄ non ideo hic ponitur. q̄
peccator fuerit. sed q̄ ioseph cānaliter
ab ipso descēdit et per imitationē i vir
tutib⁹ similis ip̄i fuit. Nec propter pec
cati maculam quā penitētia deleuit mi
nus in genealogia dñi nominari debuit
sed audacter predicari. cum hoc pecca
toribus confidētia generet. et misericō
diā ei augmentet. q̄ dicit. Eze. 18. Qua
hora peccator a via sua conuersus fue
rit. oīum iniquitatum suarum nō recō
dabor. Quod aut nulla peccatrix hic
tangitur. causa esse pōt. vt oīs peccati
imitatio vel etiam suspicio a beata vir
gine excludatur. cum sicut a patre in fi
lios sic a matribus in filias soleat imi
tatio deriuari.

Quare in genealogia eius boni et ma
li ponuntur. cap. 50.

Uod autem in genealogia domie
vbi plene describitur. et bōi et ma
li in serie nominant. nō caret rōne. Qd
enim a bonis orta fuerit triplex est rō.
Una vt antiquitas nobilitatis ipsaz no
bilitate extolleret. alia vt sanctitas ip
sam vndiq; circumdaret. Tertia vt hu
militas laudabilior apperet. Qd aut
antiquitas nobilitatem extollat et aug
mentet p̄z. q̄ non pōt arbor bona fruc
tus malos facere. et vnde vna queq; ar
bor ex fructu suo cognoscitur: et q̄ na

turaliter tale est magis tale ē. et magis
ad virtutem perficitur. qui ad ipsaz ex
nature origine inclinatur. virtutes. n.
partim sunt a natura: et partim a con
suetudine. Unde iob. 31. Ab infantia cre
uit mecum miseria. et ab vtero egres
sa est mecum. Unde sicut diuturnitas
non minuit peccatum. sed auget tanto
enim maiora sunt peccata: quanto diu
tius infelicem animam detinent alliga
tam: et sicut dicitur Sapi. 4. Adulter ie
plantationes nō dabunt radices altas
Ita conuerso vt ibi dicitur. Pulcra ē
casta generatio cum cla. Immutabilis
est enim memoria illius. quia apud de
um nota est et apud homines. Et sicut
ex iniquis omnes filij qui nascuntur te
stes sunt nequitię aduersus patres in
interrogatione sua vt dicit sapi. 4. Ita
generatio rectorum benedicitur. et ui
sicia eius manent in seculū seculi. et glo
ria et di. i. do. eius. Et sic beatissima vir
go orta ē ex bonis et magnis: vt antiqui
tas nobilitatem extolleret. Secda cā
fuit vt sanctitas eē vndiq; circumdaret
retro p nobilitatē. atē per humilitatē.
supra per dignitatem. infra per p̄atez.
a dextris per virtutum sūmitatem. a si
nistris per peccati immunitatem. intra
per caritatē. Tertia causa fuit vt hu
militas laudabilior appareat. quia vt di
cit Ber. In altum n̄ altū sapere. s; hu
milibus consentire nihil deo carius: ni
hil apud homines rariius inuenitur.
his ergo tribus de causis nata est d bo
nis. Triplici etiam ratione orta fuit
a mal. Iuxta illud philosophi. Opposi
ta iuxta se posita magis elucescunt. Et
illud cānt. 2. Sicut lilū inter sp̄ias et.
Et illd ecclie. Sicut spina rosam gēuit
iudea mariam. Secda cā vt sapia dei
misericorditer apperet. Est. n. exitus
quo de bono bonum. et est exitus vt de
malo malum. De primo. Gen. 1. Et vidit
deus cuncta que fecerat. et erant val
q iij

de bona. De scdo ecclesi. 10. Initium omnis peccati superbia. Tertius exitus ut de bono malum. ut de muliere initium peccati. Quartus exitus ut de malo bonum et hoc solius dei est proprium. cuius sapientia vincit malitiam attingens a fine usque ad finem fortiter: disponens omnia suauiter ut dicit sapi. 7. Tertia ut confidentia peccatoribus augmeret: per hoc quod mediatrix eorum eadem propinquitatem vestramque extremitatem committeret: ut sicut est mater. soror. et filia dei sic etiam a natura inclinaretur ad misericordiam peccatorum. Propter quod figuratur per arcum in nubibus celi: in signum: federis inter celum et terram. Gen. 9. Non enim potuit deus cum peccatoribus efficere stabilire pacem quod quod filiaque peccatorum suo filio accepit uxorem et sponsum et matrem: Nec aliquis fideliter iter deum et hominem paces facit quod quod mater utrinque fuit. Ex predictis ergo relinquitur quod et Ioseph et beatissima virgo de domino dauid intimatur esse.

De nobilitate virginis. ca. si?

Ostendit hec querit de nobilitate virginis. Querit ergo utrum matrem dei nobile congruat esse secundum carnem et videtur quod non. i. cor. i. Non multi sapientes secundum carnem: non multi potentes: non multi nobiles. Sed ignobilia mundi et contemptibilia et ea que non sunt elegit deus. Sed beatissimam virginem elegit et preelegit. ergo debuit esse ignobilis. Item glo. super illud. Venit enim humilis deus querens humiles non altos Item ibidem. Non elegit reges vel senatores vel philosophos vel oratores sed plebeios pauperes indoctos piscatores. ergo etiam beatissima virgo sit pre omnibus istis electa pre omnibus istis debuit esse plebeia et paupercula. Item maior humilitas videtur ex parte dei. de ignobili quod de nobili incarnari. Quod si conce-

datur. Tertia quanto plus est aliquid eleuatum in summum tanto plus potest deprimi in deorsum. quanto enim mons altior tanto vallibus profundior. ergo quanto magis aliquid eleuatum est in sursum per nobilitatem et dignitatem. tanto plus potest descendere per humilitatem. Sed beatissima virgo fuit humilitatis profundissima. ergo debuit esse nobilitatis et dignitatis excellentissime. Unde Augustinus. Que nunquam fuisset super omnes choros angelorum exaltata nisi fuisset super omnes homines humiliata. Item Bernardus in alto non altum sapere ut supra. Sed beatissima virgo fuit deo carissima. ergo debuit esse alta et non sapere alta sed humilibus consentire. Item Bernardus non ferret tollerabilis superbiam in diuite quod in paupere. ergo superbia est tollerabilis in diuite quod in paupere. Sed humilitas in beata virgine fuit laudabilissima. ergo fuit in nobili et diuite. Item Ieronimus quod seruitia minus sunt grata quanto magis sunt debita. sed seruitia magis sunt debita in seruis quod in ingenuis. ergo minus sunt grata in his quod in istis. et plus grata in ingenuis. Sed seruitia beatissime virginis que erat maxime seruitutis ut cessus et solutio et professio et similia erant deo gratissima. ergo erat in persona nobilissima. Ex his videtur quod congruit quod beata virgo fuerit nobilissima. Quod autem sic fuerit sic manifestum est. Nobilitas rei tribus consideratur in causa in substantia in efficientia. In causa si a nobili origine principium ducat. In substantia si nobilem substantiam et proprietatem in se possideat. In efficientia si nobiles effectus ex se producat. Beatissima virgo fuit nobilissima tripote filia principis in quo sibi deus populum peculiariter elegit et distinxit ab alijs. Abraham videlicet a quo ipsa. xl. et una generatione descendit. In substantia qua et nature perfectione et gratie plenitudi-

nem in se hereditauit. In efficiētia quā ipsum deum de se filium generauit. ergo beatissima virgo in omnibus in quibus nobilitas consideratur in summo nobilis inuenitur. Juxta hoc queritur in quibus consistat ista nobilitas secundum carnem. Et q̄ dicitur q̄ nobilitas nihil aliud sit nisi inueterate diuitie. ergo uidet q̄ sunt diuitijs. Secūdu autē hoc beatissima virgo non fuisse nobilis que fuit paupercula et a pauperibus generata. uidetur ergo q̄ nobilitas ista nō sit a rebus. Similiter autem q̄ neq; a corpore. nobilitas enim corporis est a nobilitate complexionis. Inueniuntur autem reges et principes q̄ nobilitas dicuntur et sunt secundum carnis complexionem melancholici vlt̄ Aegmatici et e contrario rustici sanguinei et colerici. ergo nobilitas ista non trahit a corpore. Item videtur q̄ nec ab anima. Anime enim non sunt ex radice ergo anima filij nihil nobilitatis accipit ab anima patris. Seneca dicit q̄ non facit nobilitatem atrium plenum fumosis ymaginibus quia quod ante nos est nostrum non est: non enim ad nostram vixerunt gloriā. Et vult probare sicut omnes qui locuntur in hac materia q̄ tātum nobilis est ille quem nobilitat sua virtus. Et nobilitas est sola animi que morib; ornat: Et sic videtur q̄ nobilitas secundū carnem nihil sit. Ad hoc dicimus q̄ beatissima virgo secundū omnem nobilitatis et dignitatis modum eē debuit et fuit nobilissima et dignissima in summo. Notandum ergo q̄ sicut in opponendo tactū est genealogie nobilitas completa in tribus consistit. In conditionis libertate in officij dignitate in vite sanctitate. Libertas conditionis in tribus consideratur in causa. in substantia. in efficiētia. In libertate. que est in causa siue origine beatissima virgo fuit liberzima. ut pose

filia principis. cui deus dixit gen. 21. In ysaac vocabitur tibi semen. Isaach autem non est filius ancille sed libere.

Item ad patrē. Princeps dei es apud nos. Item ad filiā. cant. 7. Quas pulchri gressus tui in calciamētis filia principis idest opera tua in exemplum sanctorum quos imitaris: et oēs excellis. Et sic fuit liberzima in substantia quā facit immunitas a peccato. et gratie plenitudo. Unde Ave gratia plēa Joh. 3. Qui facit peccatū seruus ē peccati. Ita eod̄ uerso. Ubi spiritus dñi tibi libertas. 2. cor. 3. Ipsa ergo b̄issima virgo semen abrahe est peccato nō seruiuit unquā: implens illud ap̄licum Jaco. 2. Sic incipite sic loquimini sic facite tanquā incipientes iudicari p̄ legem perfecte liberatis: et sic liberzima fuit in substantia que nūquam peccatū fecit. et gratie plena fuit. Fuit etiā liberzima in efficiētia passiuā et actiuā. passiuā. Seruis enim dicitur Joh. 8. Si filius uos liberauerit. vere liberi eritis. Et secundū glossā. liberauerit ponitur pro liberabit. Si ergo seruus a filio liberatur. multo fortius n̄r quia n̄r filij liberzima erit.

Itē si veritas illos liberat quos illuminat: potius illā liberant que eā generant. Itē in efficiētia actiuā liberzima est. ipsa enim est que omnes creaturā a seruīute corruptōis liberant i libertatē gl̄ie filiorū dei. vbi cessat omnis platio vbi seru? liber est a dño suo.

Sicut autē orta est a nobilissimis sic a dignissimis. vt eius nobilitas completa esset quasi a dignissimis et nobilissimis traducta. ergo fuit b̄issima virgo nobilissima in causa substantia et efficiētia. In causa triplex erat dignitas a quibus est originata. regalis. sacerdotalis. prophētica. Pr̄ia corporalis. Secunda spiritalis. Tertia celestis. quia futura predicere donum dei est.

Orta ergo est de stirpe regali ut in dauid et in alijs. patriarchali ut in abraham et in alijs. prophetali ut in nathanael. et sic fuit dignissima in causa. Similiter in substantia. Ipsa enim istam triplicem dignitatem habuit in substantia sua et persona. fuit enim regia. ut ait ps. que assistit a dextris eius in vestitu de aurato. fuit et sacerdos iustitie que proprio filio suo non pepercit. Sed stabat iuxta crucem ihu ut dicit Ambrosius non ut mortem filij aspiceret. non ut dolorem filij consideraret. sed ut salutem humani generis expectaret. Fuit et prophetissa sapientie ysa. 2. Accessi inquit ad prophetissam et. Et sic fuit dignissima in substantia. Fuit etiam dignissima in efficientia. Ipsa enim triplicem dignitatem originaliter transmisit in filium principaliter. specialiter in nos. Nam filium genuit. qui rex. et sacerdos et propheta fuit. Rex. quia in vestimento et in semore suo scriptum habet. i. thim. 6. Rex regum et dominus dominantium. De quo solo sapientes sapienter quesierunt dicentes mar. 2. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Sacerdos ad hebr. 6. Qui est sacerdos iustitie secundum ordinem melchisedech. et ibidem. 9. Qui per proprium sanguinem introiuit semel in sancta eterna redemptione inuenta. Propheeta. luce 4. Ipse enim fuit propheta potens in opere et sermone. Istam triplicem dignitatem in nos beata virgo transmisit. que nos deo fecit regnum et sacerdotes. ymo regale sacerdotium. et sacerdotale regnum. de quo luce. 1. Et regnabit in domo iacob in eternum. Sic ergo patet quomodo nobilissime genealogie beata virgo fuit. Ad autem queritur quid fuerit ista nobilitas secundum carnem respondemus. quod nobilitas secundum carnem est tractatio carnalis originis a parentibus secundum seculum in diuitijs vel potestate vel domino con-

stitutis. ex quibus quantum ex parte nature est causatur in filiis similitudo complexionis et conformitas morum et imitationis operationis. homo enim pauper et ignobilis si diuitijs ceperit affluere incipiet delictijs magis vacare. cibis delicatioribus se nutrire. et sic complexionem nobilitare. exercitijs honestioribus occupari. parua damna minus curare. paruis lucris minus inhiare. dona minus curare. alienum dominum minus timere. libertatem magis appetere. maiorum confortia contrahere cum ipsis murmur iungere et eorum opera et mores imitari. et sic natura primo seruilis et ignobilis vieta per consuetudinem in contrarium transmutatur. Et quanto hec a remotiori et diuturniori radice ad ramos tras mittitur. tanto magis nature inclinati induratur. et inseparabilior efficitur. ut in filiis quantum ex parte nature est ad consimilia patribus inueniatur. scilicet natio naturalis. et hec appellatur nobilitas carnis que quantum est de sui natura semper ad honesta et decentia plus quam ad vilia inclinat. et hoc totum verum est nisi libertas arbitrij vel consuetudo vel alia causa extrinseca contrarium operetur. Et sic patet quod nobilitas non est tantum ex qualitate complexionis. cum rex vel digna persona melancholicæ complexionis magis sit audax vel largus rusticus. qui est sanguineæ complexionis. propter consuetudinem. Licet etiam anima non sit ex traduce. tamen existens in carne operatur plus vel frequentius secundum quod a carne amplius ad aliquid inclinatur. Si queratur etiam an sola nobilitas mentis sit laudanda. Respondemus quod si qualitas operationis contraria sit nobilitati originis. tanto viciosior et detestabilior est deformitas operationis. quanto magis est contra naturalem inclinationem; originis: et sic magis culpabilis est nobilitas viciosa quam ignobilitas

lis. Ubi autem nobilitas originis perficitur et ornatur nobilitate morum et operis: utraq; alteri prestat incrementum; laudis. Deinde virtus originis ostenditur in operatione si non quasi aduenticiam vel cito mutabilem sed quasi propriam et immutam et debitam nobilitatem contraxerit a parente. Et cum virtus mentis dictum fundamentum et radice habet. scilicet nobilitatem carnis. difficultus a virtute mouetur: dignitatibus non mutabilibus sed quasi innatis minus eleuatur: et humiliationibus quasi magis indignis altius exaltatur. et si virtus mentis forsitan tepuerit: ipsa carnis nobilitas ipsam ad nobilia excitat. Inde est quod quibus due nobilitates coniunguntur ambe merito collaudantur. Si autem separantur nobilitas carnis non laudatur sed vituperatur: nobilitas autem mentis sine nobilitate carnis tanto amplius laudatur quanto etiam proprias vincens naturam laudabiliter operatur. Unde Iuuenalis. Malo pater tibi sit terfites. dummodo tu sis Lacedaemonius: Vulcaniaq; arma capeffas. Quas te terfites simile producat achilles. Item alius. Consulto procerum seruos contemne bilingues. Quos autem obicitur quod non multi potentes sed carnes: et non multi sapientes et. dicimus quod hoc intelligendum est de predicatoribus per quos mundus erat ad fidem conuertendus quos congruebat esse plebeios et indotatos: ne eorum potentie et sapientie vel dignitati ascriberet illud quod deus per gratiam et eorum ministerium operabatur: et sic crux christi euacuaretur. Unde congruebat quod non in doctis humane sapientie verbis nec in potentia dignitatis homines ad fidei deciperent vel cogerentur: Sed simplicibus simplicium verbis exterius cooperantibus diuina virtute interius operante humiles ad humilem humiliter vocarentur

et sic deus humilis exaltetur et dyabolus qui per superbiam vincebat: per humilitatem vinceretur. Unde glossa ibidem. Nisi fideliter precederet piscator: non humiliter sequeretur piscator. Aliud autem reformabat pactum in matre quam decebat modis omnibus quibus potuit exaltari et sibi nostram naturam vniendam in ipsa. de qua eam assumpsit: per omnia honorare. ut sua erga nos gratia tanto maior appareret: quanto nostram naturam sibi inseparabilius vniiret. Et quanto modestus illius unionis multiplicius decoraret: eius quoque humilitas tanto profundior et maioris gratie capacio fieret: quanto etiam de gratie plenitudo et nobilitas eleuaret.

Eur beata virgo non per se sed per Ioseph genealogizetur. ca. 52.

Ost hec querit cum de nobilissima genealogia descendisset Ioseph beata: quare per se non sit sed per Ioseph genealogizata. Ad quod respondet Dama. Oportet scire quod non fuerit consuetudo hebreis neque diuine scripture genealogizare mulieres: lex autem erat non de sponsare tribum ex alia tribu: Ioseph autem descendens ex dauidica stirpe et iustus existens. hoc enim illi testatur euangelium diuinum. non vtiq; inquit virginem sanctam ad desponsationem duxisset: nisi ex eius sceptro descendisset. monstrans ergo viri Ioseph desensionem contentus est: Ex hoc autem oritur questio quare sacra scriptura non genealogizet mulieres et maxime beatam virginem. Et si hoc esset propter sexus indignitatem tunc cum maior sit indignitas culpe quam nature: potius mali quam mulieres non debent genealogizari. hoc autem patet esse falsum: ut in capitulo et exau. Si autem hoc diceret quod hoc sit per

generandi principalitatem quia masculus generat in altero. per hoc ad hoc non soluitur quia genealogizandi a maribus et feminis generantur. Si autem dicitur quod hoc sit propter peccati initium quod fuit a muliere. secundum hoc viri non debent genealogizari. quia per virum transmissum est peccatum originale et in adam omnes peccaverunt. Non enim peccatum originale contraxissemus si adam non peccasset.

Item si dicitur quod propter misterium. quia filij significat opera virtutum. si licet opera infirmitatis. hoc sufficere non videtur cum mali filij expressius opera mala significant quam filie. Et sic nulla videtur causa quod mulieres non genealogizentur in sacra scriptura. Item constat quod hoc ipsum quod non genealogizantur sit in aliquam penam mulierum. ergo quicquid fiet de alijs illa benedicta inter mulieres que exempta est ab omni peccato muliebri. cessante causa maledicti debuit genealogizari. Ad quod respondemus quod non est sacre scripture mulieres genealogizare propter causas in apponendo tacitas simul etas. quia sexus indignior. natura posterior. culpa prior. ad opera infirmitatis congruentior figuranda. Unde apostolus. i. thim. 2. Mulier cum silentio discat cum omni subiectione. docere aut mulieri non permitto. neque dominari in virum. sed esse in silentio. Adam. n. primo formatus est. deinde eva. Sed adam non est seductus. mulier autem seducta in prevaricatione fuit. Quod autem obicitur quod mali genealogizantur dicimus quod non est inquantum mali vel quia mali. nec est de principali intentione scripture inquantum huiusmodi genealogizare. sed accidit. quia mali si inquantum mali genezantur a bonis et etiam boni licet inquantum huiusmodi non descendunt ab ipsis. Unde

cum alicuius activa generatio describitur. quandoque mali. quandoque boni ponuntur qui omnes inquantum boni bonitate nature a bono naturaliter oriuntur. Similiter quando alicuius boni generatio passiva describitur et boni patres et mali numerantur. quia bonus. et a bonis et a malis propagatur. Item transgressio peccati principaliter imputatur. quod origo peccati adeo et per consequens omnium peccatorum ipsa fuit. Item filie congruentius significant opera mala quam filij mali. rōe scilicet infirmitatis et sic opera infirmitatis significant congruentius. his ergo rationibus mulieres in penam earum non genealogizantur. a qua maledictione penitus exempta est beatissima virgo. cuius genealogia expressissime declaratur. et patentissime hoc evangelizatur. et quoque commendat eius primum dignitatis. quod pro omnibus mulieribus genealogizari notat excellentiam dignitatis. Quod autem hic fit per virum desponsatum sibi. declarat eminentiam dignitatis et humilitatis. ut manifestetur mirabilis pulchritudo dignitatis et humilitatis. cum et dignitas extollit dignitatem. et humilitas super omnia precipue ornat dignitatem. Unde Bernardus in libro de consideratione. Qui virtutum eque potens omnem demonum debellare superbiam. tyrannidem hominum. Letetur cum omni indifferenter persone. hec sit quedam turris fortitudinis a facie inimici. ne scio quo pacto. tamen vis eius maior est maioribus. et clarior in clarioribus comprobatur. Nulla splendidior gemma est omni precipue ornatu summi pontificis. Quo enim celsior ceteris. eo humilitate apparet illustrior et seipso. Sic ergo dominus privilegiauit matrem suam super omnes mulieres in eo quod genealogizaretur. et humilitate adoravit quia hec genealogia ad ipsam per virum descendere demonstratur.

De hoc q̄ dicif z nomen v̄ginis .c. 53.

Ost hec queritur de hoc q̄ dīr no
men virginis in genituo: z sup̄
de ioseph. Cui nomen per datuūz. Ad
q̄d r̄ndemus q̄ datuūz cōstruif acq̄si
tue: genitūz vero possēsiue: z nomen
ioseph ascribit p̄ datuūz. q̄ significatō
sui noīs p̄sonat augmētū p̄ sp̄salia cū
b̄tissima virgīe et accidētālī acq̄sitūz.
B̄tā āt virgo significatiōe noīs sui n̄
quasi de nouo acq̄sitūz: sed ī hoc etiā
nata fuit. Semp. n. stella maris fuit z
tam p̄cedētes se q̄ sequētes illumināuit
q̄ nisi p̄ fidē verbi incarnati. vel icar
nandi de virgīe nūq̄ alitū salū fuit
vnde ipsa in fide z hominū z dei elec
tione z cōfirmatiōe dñā z regina crea
turarū oīum semper fuit.

Quare nomen marīa. Lapt. 54.

Ost hec querit q̄uo matrem dei
cōgruat appellatā fuisse marīa.
Et videt q̄ post appellari debuit eua.
q̄ in Gen. 3. dicitur. Et vocauit nomē
eius eua. eo q̄ esset n̄r oīum viuetūz.
Si ergo illa ē appellata eua que erat
mater oīum viuentiū. v̄ita nature. m̄l
to fortius illa beatissima virgo debuit
vocari Eua que ē mater oīum: viuetūz
tūm aīa ḡfē. Eua enim interpretatur
vita. Itē nūq̄ inuenit in veteri testō
p̄ aliquā mulierē tuius noīs figurata.
ergo v̄t q̄ post debet vocari Rachel
vel Rebecca v̄t Judith vel hester per
quas fuit beatissima virgo figurata.

Item cū ista virgo facit singularis
īter oēs que nec p̄mā similit̄ v̄sā ē nec
habere sequētē: iure ergo nec similit̄
hēre debuit in noīe. ergo cū multe p̄
z ante fuerint marīe. dñā nostra n̄ de
buit illud nomē hēre. Itē sicut se h̄z
res ad rem. ita nomen ad nomē. s̄ b̄tī
sima virgo filio suo dñō iesu x̄pō s̄sisti
ma fuit in re. ergo z in noīe. ergo vide
tur q̄ a p̄o debuit xp̄iana vocari. vel a

recreatōe recreatrix appellari: v̄t aliō
dignissimūz nomē cogitari. Itē canit
eccles. a. Sumens illud aue zē. videtur
ergo q̄ b̄tissima virgo debuerit aue ap
pellari. Ad hoc r̄ndemus q̄ hoc nomē
beatissime virgīni in hoc loco cōgruen
tissime adaptat. z propter rei p̄fectōz:
que ī noīe denotatur. z ad exp̄mendā
proprietatem conceptionis que hic an
nūciatur. z ad significandum statūz
mediationis beatissime virginis quo
mediante genus hūmānū p̄ mare huius
seculi ad portū celi: exemplo. suffragio
z merito reuocatur. Unde Bēnar. Lo
quamur pauca sup̄ hoc nomē. q̄d itēz
p̄teratum maris stella dicit: z m̄rī v̄gī
valde cōuenienter aptatur. Ipsa nāq̄
sideri aptissime comparat. q̄ sicut sine
sui corruptione sidus emittit radiūz
sic absq̄ sui lesione virgo p̄turit filiūz.
nec sideri radiūz suūz minuit clarita
tem. nec virgīni filiūz suūz integritatē
Ipsa ē ergo nobilis illa stella ex iacob
orta. cuius radiūz vniuersū orbem il
luminat. cuius splendor p̄fulget ī sup
nis z inferos penetrat terras et per lu
strans z calefaciens magis mentes q̄
corpora. fouet virtutes. excoquit vicia
Ipsa inq̄ est p̄clara z extima stella s̄r
hoc mare magnū z sp̄ciosum nec s̄a
rio subleuata. micās meritis. Illud r̄s
exemplis. O quisquis te intelligis ī hu
ius seculi profluuiū magis īter p̄cellas
z tempestates fluctuare q̄ p̄ terrā ābr
lāre. ne auertas oculos a fulgore hui
syderts si non uis obuiū p̄ocellis. Si ī
surgant venti tentationum. si incurras
scopulos triblacionūz respice stellam
voca marīam. Si iactaris superbie v̄n
dis. si ambitidis. si detractōis. si emu
lationis. respice stellam. uoca marīa.
Si iracundia. si auaricia. aut carnis il
lecebra nauiculam concusserit mentis
respice marīam. Si criminum immō
tate turbatus conscientie feditate cō
fusus. iudicij horrore p̄teritus baratis

incipias absorberi tusticie . desperati-
onis abisso cogita mariam . In p. culis :
i angustijs : in rebus dubijs . Nazam
cogita : Maria inuoca . Non recedat ab
ore . non recedat a corde . Et ut ipetres
eius orationis suffragii ne deferas con-
uersionis exempli . Ipsam sequens non
deuias : ipsa rogus si despas . ipsam co-
gitans : non erras . Ipsa tenente non cor-
ruis . ipsa protegente non metuis . ipsa
duce non fatigaris : ipsa propitia pueris .
Et sic i temetipso experiris qd merito di-
ctum sit et nomen virginis maria . Ma-
ria . n . interpretat dñā . stella maris . il-
luminata . illuminatrix . amara . mare . Ip-
sa . n . oium quozq; deus dñs : ē ē dñā . i
quo notatur signa excellentia veri sol-
sine corruptione vel diminutioe . in quo
exprimitur proprietates sue conceptus
Ipsa diuina; illuminationis immediata :
susceptiua . ipsa oium bonitatu vnuer-
saliter distributiua . Inde dñ stella mar-
is . quia ipsa omnibus pñtis vite gr̃ijs
semper plena . Unde dñ maria : qd sic
in mari est omnium aquarum cōgrega-
tio . ita in ipsa est congregatio omnium
gratiarum . Unde Gen . p . Congregatō
nes aquarum vocauit maria . locus ac
omnium gratiarum vocat maria . Ipsa
in sui ipsius conuersione per totum
amarā : in filij passione amarissima . oī-
bus de amaritudine exeuntibus ipsa
exemplum fuit et cā . his autem rōibus
beatissima virgo hic appellatur maria
nō autem hic debet eua appellari eo qd
sit mater cunctorum videntiu p gene-
rationem spūalem : cum de illa spūtua-
li generatioe hic per se nō agatur . s; d
carnali eius generatione : qua ex suis
castissimis carnib; sanguibus genuit
deum eius vnigenitum et pñmogenitū
et omnium redemptorem . hec enim in
filij conceptione sine dolore antequam
parturiret peperit . et antequam veniret
partus eius peperit masculū filiu; suū
primogenitum iesum christum . sine do-

lore . sine corruptione . sine diminutioe .
Et ideo congruenter designatur noīe
stelle : quia sicut sidus radium profert
virgo filiu; pari forma . Neq; sidus ra-
dio . neq; mater filio sit corrupta . Tem-
pore vero passionis vbi mater misericō-
die pñi misericōdiar; i opere summe mi-
sericordie affuit . et dolorem passionis se-
cum sustinuit . nam ipsius animam per
transiuit gladius . et confors passionis
adiutrix facta est redemptionis . et ma-
ter generationis . propter fecunditate;
spūtualem qua totius generis huma-
ni mater spūtuallis effecta est : non
sine parturitione doloris omnes nos in
vitam eternam in filio et per filium vo-
cauit . et regenerauit . Ideoq; mulier me-
rito dicta fuit . Nomine autē eue voca-
ri non debuit cui in re et effectu contra-
ria fuit per omnia . Illa enim damnat
ista saluat . Unde ipsa nomē eue muta-
uit non voce quidem sed re . Illa qdē
omnes homines generat in mundum
ista in celum . Illa mater carnalis . ista
spūtuallis . Illa mīr miserie . ista mater
misericordie . Illa principium mortali-
tatis . ista principiu; regenerationis . il-
la gratiam perdidit . ista gratiam inuenit .
Illa trāsiuit et nos transire fecit d gr̃a
in culpam . ista surrexit et nos secū; sur-
gere fecit de culpa in gratiā . Illa de la-
tere uiri dormientis scā . ista de corde
dei uigilātis . Illa in eo occasio pdi-
ctōis . hec viro adiutoriu; redemptionis
Illa desponsatur origo corruptay . hec
desponsatur mansura virgo virginū . Il-
la pñma uirginitatē perdidit . ista pñma
uiginitatē deo consecrauit . Illa a dya-
bolo decepta : hec ab angelo edocta .
Illam dyabol; vicit p superbiam . ista
dyabolū vicit p humilitatem . Et sic
patet qualiter mutauit nomē eue . Qd
autem obici qd per nullā huius noīs
figuratur . Dicimus qd hoc congrua dis-
pensatione agitur . vt dum nulla ipsam
figurans simile habeat nomē . ipsa signā

tū ōmū ōndatur trāscendere rōnē vt
pote que nec pūmā ſimilē viſa ē nec ha
bere ſequētē. Qd autem huius noīs
ante z poſt ſemine iueniuntur datur ī
telligi nobis q̄ lz nulla ſeīaz ei ſimile
per egpantiā. nullus tñ ab eius grē pti
ciparē excludit. In ſignū ergo q̄ rem
ſui noīs oībus coicare deſideret per ef
fectū z nū ſibi retinere cupiēs pūuate
pprium: cōicat etiam alijs ſuum nomē

Item nō debuit ei eſſe aliquod nomē
a creatore vel a chriſto acceptū: quia
in iſta annūciatione non agitur qualr
ipſa a xpo: ſed qualiter xpūs ab ipſa p
ceſſit. Xpīam nomen ē nō ſuit ei ſpe
cialiter imponendū qd erat ad oēs ge
neraliter deriuandū z ſi aliquod no
men ei aptari potuerit ex excellentiori
dignitate: nullum tamē a maiori de q̄
agitur proprietate vt patet per ſupradi
cta uerba bti Bernar. Ex quibus col
ligitur q̄ tribus de cauſis p hoc nomē
in hoc loco beatiffima virgo cōgruētis
ſime noiatur. ſcilicet propter perſone
ſue dignitatē: accōis ſue vtilitatē. cōce
ptionis ſue proprietatem. Dignitas autē
perſone exprimitur p naturā lucis que
intelligitur in ſtella maris. Nihil enī
dignius vel nobilius luce eſt. cuius rō
primo z pūcipaliter diuine nature cō
uenit. p nature angelice: vtiſio corpe
creature. z nūbil ē nobilius ī corporali
bus luce corporali. nūbil ī ſpiritualibus
luce ſpirituali. In ſummo autē nobilis ē
lux diuine nature. i. ioh. p. Deus. n. lux
eſt. z tenebre in eo non ſunt vllē. Un
lux ad illam lucē immediatiſſima ē ſo
loco nobiliſſima. hec autē erat btiſſima
virgo que non ſolum ab hac luce ſicut
luna a ſole illuminata fuit. ſed ſicut au
roza ſolem de ſe produxit. qui omnia il
luminabilia illuminauit: z ſic per natu
ram lucis exprimitur dignitatis excellē
tia beatiffime virginis. Per hoc autē
quod additur maris. dicēdo ſtella ma
ris tangitur. vtilitas operationis. in p

q̄ omnes naufragos deducit conducit
z perducit ad portum ſalutis eterne. tā
gitur nihilominus etia; per hoc q̄ dicit
ſtella. proprietatē conceptionis. quia ſic
fidus radium ſic virgo filium. viz ſine
corruptione. ſine diminutione. ſine po
lutione pducit.

De hoc q̄ dicitur ingreſſus. 55.

Deſequētē queritur de hoc q̄ di
citur ingreſſus vtrum v; ianuis
clauſis vel apertis ſit ingreſſus. Et
videtur q̄ ianuis apertis. quia beatiffi
ma virgo vidit eum oculis non gloriſi
catis non ſine miraculo. ergo z ange
lus habuit corpus aſſumptum non glo
rificatū. ergo nō potuit intrare ianuis
clauſis. Item ſcriptura non dicit. ſ; ſi
factum eſſet dīet ſicut de domino dīc
qui ad diſcipulos ianuis clauſis intra
uit. Lōtra dicit Auguſtin⁹: q̄ angeli
ſumunt ſibi corpus in quibus appareant
de puriſſimo ethere. ergo potuit ianuis
clauſis intrare.

Quare repetit angelus z non ga
briel. capi. 56.

Item queritur quare hic dicitur
repetendo. hoc nomen angelus z
non gabriel cum in proprio intelligat
nomen cōmune. z non econuerſo.

Si ad ſolam. 57.

Item queritur de hoc qd dicit ad
eam. qualiter ad eam. ſ. qualiter
ſecundum ſitū ſe bēntem ſiue poſitio
nem. Diuerſa eſt enim poſitio corporis
ī vacātibus ōni. ſ. proſtratio. genicu
lario. ſeſſio. ſtatō. ſellatio. Querit ergo
ī q̄ iſta fuerit qñ ei āgel⁹ iſſa plenitudi
nē nūciauit. Videt autē q̄ debuit ſede
re. hoc enī pūmū ē cōtēplantū. Juxta
illō lu. io. Maria ſedēs ſec⁹ pedes dñi
z. Et iuxta illud p̄m. 7. phy. Ania ſe
dendo z quieſcendo ſit prudens. Qd
autē proſtrata debuerit eē videt. qz illa
maxie pūmet ad humiliationē. Unde

Apoc. vii. Cecidi ad pedes ágeli. Itē
q̄ stare debuit videt̄ quia exterior ho-
minis status est signū status interioris
sed scđm hominē interiorē maxime tūc
fuit erecta. ergo scđm exteriorem ho-
minem stare debuit erecta. Item si
sedit. vtrū angelo veniēte surrexerit.
Et videtur q̄ sic: q̄ hoc ad honestate;
pertinebat. Unde Rachel se excusauit
q̄ patri assurgere nō potuit. Item in
altari domini suscipimus stādo. ergo
ille ē reuerentissimus modus dñm su-
scipiendi. Ad primū respondem⁹ per
beatū Ber. qui dicit. Quo ingressus ad
eam: Puto in secretariū pudici cubicu-
li. vbi illa forassis clauso super se ostio
orabat patrē suum in abscondito. So-
lent angeli astare orantibus. ⁊ delecta-
ri in his quos videt̄ puras manus in
oratione leuare: holocaustum scē deu-
otionis gaudent se offerre deo in odore;
suauitatis. Marie autē orōnes quātus
placuerunt in cōspectu altissimi angeli⁹
indicaui qui ingressus ad eam tam re-
uerenter salutauit. Nec fuit difficile an-
gelo per clausum hostiū penetrare ad
abditā virginis: qui vtiq; ex subtili-
tate substantie sue hoc h̄z in natura q̄ nec
ferreis seris eius arceatur ingressus:
quocunq; eū suus impetus ferat. Ange-
licis enim spiritibus parietes non absi-
stunt: sed cuncta illis visibilia cedunt:
cuncta eque corporea. quātūlib; solida
uel spissa: penetrabilia sunt eis ac puia
Suspiciandū igit̄ non est q̄ apertū iue-
nerit ágelus hostiōlū virginis cui nimi-
rū in pposito erat hominū frequentias
fugere. vitare colloquia: ne vel orātis
perturbaret̄ silentium: vel cōtinentis
castitas tentaretur. Clauserat itaq; eti-
am illa hora super se bitaculum suum
prudētissima virgo sed hominib; nō
angelis. Proinde ⁊ si potuit ad eam in-
trare angelus: sed nulli hominū facilis
patebat accessus. Ex his colligendo
credimus angelum clausis ianuis in-

trasse ⁊ hoc potuisse ppter nature sub-
tilitatem. ⁊ assumpti eb̄et̄ corporis q̄
lilitatem: beatissimā autem uirginem in
aduentu eius inclinatis genibus. ⁊ ele-
uatis puris manibus. erectis ad celus;
oculis ad patrē misericordiaz pro incar-
natione filij sui: deuotissimas preces
cū lacrimis fudisse. ⁊ angelo venienti
reuerenter assurrexisse ⁊ percepta ei⁹
nunciatione credentē in eam assensisse
⁊ quantotū impleri flexis rursus in ter-
ram genibus. ⁊ eleuatis in celum ocu-
lis ac manibus. ex intimo corde eorum
pentibus pre gaudio lacrimis deuotissi-
me flagitasse: ⁊ sic deum patrē ⁊ ho-
minem concepsisse. Et iste quidem est
modus positionis: ⁊ situs eorum qui d̄
manu angeli ⁊ sacerdotis suscipiūt do-
municum corpus de altari. Ad autē
repetitur hoc nomē cōmune angeli cū
dicitur Ingressus angelus. per hoc da-
tur intelligi q̄ omnino in ratōe nuncij
venit: scilz q̄ sua auctoritate non venit
q̄ negotiū non inuenit: non nisi missus
intrauit: non sua verba sed diuina pro-
tulit: salutationem nō dictauit sed de-
tulit: q̄ omnium nouorum nouissimuz
nunciavit.

De salutatione. ca. 58.

Um autē queramus de salutatiōe
que non cōgrue videtur incipi ab
aue cum in salutationib; soleant ppria
nomina ⁊ dignitates premitti. ⁊ post
hoc persone recipienti salus optari uel
gratia v̄seruiui vel dilectio demāda-
ri. que oīa in hac salutatione nō viden-
tur obseruari. Itē iste modus salutā-
di per secundā personā est modus salu-
tandi a se ipso personaliter ⁊ non ab
alio. ergo videtur q̄ angelus salutaue-
rit ipsam ab ipso ⁊ non a deo. Item
aue dicit remotionem pene. Salue au-
tem presentiam boni ⁊ pmanentiā salu-
tis. ergo maior perfectio significatur p
salue q̄ per aue. ergo ista perfectissima

salutatio debuit incipi potius a salute
q̄ ab aue. Item aue p̄tinet ad inci-
pientes. salute ad proficiētes. gaude ad
p̄fectos. ergo cū beatissima uirgo esset
perfectissima per gaude fuit salutāda.
q̄d etiam uidetur per locum a minoꝝ.
Angelus enim salutauit Thobiaz. San-
dum tibi sit zc. Thobi. 4. Item con-
suetudo z mod⁹ salutandi quē ipse do-
minus tenuit z docuit fuit Pax uobis
ioh. 20. Item pax hinc domui zc. ergo
ille modus ē nobilissimus salutandi. er-
go debuit ī salutatione nobilissima ob-
seruari. Item non bene neq; uere v̄r
ei angelus dicere. Aue : aut enim hoc
ei dixit optādo. aut predicando de futu-
ro. aut narzando de presenti. Si narzā-
do de presenti. falsū dixit : quia adhuc
sine ue non fuit. si optauit. ergo uolūta-
tem suam uoluntati diuine non cōfor-
mauit : quia eam adhuc multa pati vo-
luit. Si autem futura predixit non salu-
tauit. sed prophetauit. p̄terea hoc est
commune omnium saluandorum quod
quandoq; erit sine ue.

Quare fuit sine ue. ca. 59.

¶ Si contrarium autē probatur q̄
beatissima uirgo fuit sine ue. Se-
neca ad Serenū probat q̄ sapiens nō
turbatur hoc modo. Valdius est q̄d le-
dit eo q̄d leditur. fortior nō ē nequitia
virtutē. sed infirmior. nō leditur autē
quis nisi a malis. ergo nō leditur sa-
piens. Item dicit. Quicq; sit in sapi-
entem petulanter proterue superbe : te-
tatur frustra. Item ibidem in eodez
diuinitati non nocetur sed omnis sapi-
ens participatione deus est. ergo sapi-
ens non nocetur. Item omnis iniuria
est alicuius rei que p̄di potest. Sapiens
nihil p̄t perdere. oia in se reposuit ni-
hil credidit fortune. bona sua habet in
solido. nihil eripit fortuna : q̄ non de-
dit. Ex his autem concluditur q̄ nul-
la turbatio cadit ī sapientem. Sed om-

ne ue est turbatio. ergo nullū ue cadit
in sapientē. Sed citra deū in statu uie
brissima uirgo fuit omni sapiente sapi-
entior. ergo debuit esse sine omni ue.

Quod si cōcedatur. cōtrariū uidet
esse cū adhuc sit sub ue subiectōis q̄d ē
ex peccato subsecutū. Juxta illd Gen.
3. Sub potestate uiri eris. Itē sub ue
afflictionis. Juxta illud lu. 2. Et tuā ip-
sius aīam p̄transibit gladius. Itē sub
ue damni. s. sub maledicto legis quia
sterilis fuit. Ad predicta rādemus q̄
cū duplex sit modus salutandi p̄ seipm
z p̄ aliū. amicabilior z nobilior est ille
qui est p̄ seipsum q̄ qui est p̄ aliū. hec er-
go salutatio p̄fectissima z amicabilissi-
ma nō fit tāquam ad absente z per ali-
um sed tanq; p̄sentis ad p̄sentē z seip-
sum. Recte ergo modo p̄sentialiter
salutātis ab aue inchoatur salutatio il-
la in qua deus trinitas p̄ns p̄sentē vir-
ginem in angelo salutauit. Uerbum ē
deprecariū z salutariū. z nunciariū
fuit quia beatitudinē quā angelus bea-
tissime uirginini nunciavit illa sibi ex-
hiberi z impleri ardentissime concupi-
uit. z deuotissime optauit. Aliquod eti-
am uerbum salutādi poni nō debebat
in quo salutis status uel p̄fect⁹ uel p̄-
cipio notaret. quia ista salutatio est to-
tius salutis inchoatio que primo z p̄-
cipaliter z per se beatissime uirgini nū-
ciatur z in ea z per eam toti generi hu-
mano destinatur. Recte autem ab aue
incipitur quia initij beatitudinis ē re-
motio miserie. Singularē autē ei⁹
beatitudinem uidetur exprimere per
alia uerba in salutatione sequentia utp̄
infra. Concedimus etiā q̄ beatā uir-
go fuit diuersimode sine diuersis ue.
fuit enim sine ue. cōmū oibus homini-
bus. sine ue sp̄ali mulieribus. sine ue p̄-
prio matribus. Ex parte enim corporis
per peccatum omnis homo incurrit tri-
plex ue ipsius corporis diuersam si-
ue dissemperationem z naturalium

appetitū inordinatiōē. Itē ipsius āte
mortē corporis ad animā repugnatiōē
fm q̄ caro concupiscit aduersus spiri
tū. Itē post mortē corporis incineratiō
nem. De primo dicitur in Ben. 3. Male
dicta terza in opere tuo. In laboribus
comedes ex ea cunctis diebus vite tue.
spinas et tribulos germinabit tibi et co
medes herbas terree. In sudore vultus
tui vesceris pane tuo dōcē reuertaris
in terrā d̄ qua sumptus es: quia puluis
es et in puluerem reuerteris. In male
dictione operū: notatur inordinatio ap
petituum naturalium. In spinis et tri
bulis: concupiscētia cōtra spiritū. In
labore et sudore: cōpōis distemperatiō
per reuersionē in puluerem incinera
tio. Sine isto triplici ve fuit beata viz
go in corpore: que et corpus habuit en
craticum cum spiritu per omnia pacifi
catum. et nāquam in cineres resoluē
dum. Similiter ex parte anime om
nis homo incidit triplex ve. Errorem.
dolorē. et pudorem. Errorem in ratio
nali. dolorē in concupiscibili. pudorē
in irascibili. Error triplex in eligēdo. i.
discernendo. in exequendo. Dolor tri
plex. in presenti. in preterito. in futuro.
hoc est. meror. dolor. timor. Pudor tri
plex. de essēdo de agēdo. de patiēdo.
hoc est q̄ turpis est q̄ turpia fecit. q̄
turpia sustinuit. De ve erroris dicit Au
gustinus. Error nō est natura hominis
instituti s; pena dānati. De ve doloris
Ben. 2. Quacūq; die comederis ex eo
morte morieris. De ve pudoris Ben. 3.
ante peccatū dicitur. Erat vterq; nu
dus adam. s. et vxor eius nec erubescē
bant. Post peccatum autē dicit ibidē.
Quis enī indicauit tibi q̄ nudus esses.
nisi q̄ ex ligno de quo preceperat tibi ne
comederes comedisti. Et sic ve pudoris
ex peccato scuti est. Ab isto triplici
ve immunis fuit beatissima virgo. que
nec in discretionē. nec in electionē. nec
in executionē vñquā errauit. utpote

que virgo prudentissima fuit. propter
qđ ecclia libros sapientie de ipsa expo
nit: qz sine consilio sancti spiritus nihil
fecit. et sic fuit sine ve erroris. Dolorē
quoq; sue rationi dominantē ut probat
auctoritates Senecę nāquam habuit.
vtpote que i omnibus et per omnes po
tentias ordinatissima fuit: in qua ratio
semper superior et imperans semper fu
it. Unde quicquid doloris sustinuit ei
in materiam amoris et gaudiū semper
totum cessit. et sic in ea dolor gaudiō ra
tionis nunq; contrarius fuit. et sic fuit
sine ve doloris. Item nihil turpitudi
nis fecit vñquam. nec habuit. nec etiā
sustinuit: et sic ab omni ve pudoris im
munis fuit. Item ex peccato secutus
fuit triplex ve. In coniunctione. ve cul
pe. ve pene. ve ignoratiōe. Ve culpe tri
plex. Originalis actualis venialis. ac
tualis mortalis. Culpa actualis triplex
habz ve. Ve auaricie in opere. ue luxu
rie i corpore. ue superbie in corde. De
isto triplici ve dicitur Apoc. 3. Ve ve
ve habitantib; in terra. Item ve pe
ne triplex est. Ve pene gehenne. ve pe
ne purgatorie. ve pene penitētie. Itē
ve ignorantie triplex est. Ignorantia
credendi. ignorantia operandi. ignorā
tia saluandi. hoc est q̄ homo ignorat in
statu. quid credendū. quid operandū
et vtrum odio vel amore dignus sit ad
saluandū. Sine omni isto ve tripli
ci fuit beatissima virgo. Sed tripliciter
sine ve culpe actualiter. sine ve pene
causaliter. sine ve ignorantie habitua
liter. Ignorantie autem eorum dico q̄
pertinet ad salutē vel miserij incar
nationis reuelationem. De his enim
omnibus plene edocta fuit per cum cu
ius vñctio docet de omnibus. Item
triplex ve in mulieribus spāliter. In
virginibus. ve sterilitatis. In coniuga
tis ve subiectionis: In viduis ve deso
lationis. Quibus vltis duob; annexū
ē ve corruptiōis. Ab isto triplici ve im

munis fuit beatissima virgo. Fuit eni; virgo sine sterilitate. coniugata sine corruptione et sterilitate. vidua cum virginitate et sine desolatione ut infra manifestius explicabitur super benedicta tu.

Item triplex ve in matribus ve damni. ve indigentie. ve culpe et pene siml. Et quodlibet istorum triplex. Oia eni; alia mater conceptu perdidit virginitatem et post conceptum corporis venusta tem uel sanitatem. in partu hominum societatez. Ab isto triplici ue immūis fuit beatissima virgo que in conceptu non perdidit uirginitatem sed acquisiuit eam qua sub deo maior nequit itel ligi puritate nec post conceptum perdidit pulcritudinem ymo tanta pulcritudine radiat q eam Ioseph inspicere non potuit. Unde sup illud luce. 2. Et non cognouit eam donec peperit filium suūz vngentū. glo. dicit Ioseph mariam facie ad faciem non poterat uidere quam spiritus sanctus a conceptione penitus impleuerat. et ideo nō cognoscebat facie ad faciem quam despō sauerat: donec uterus euacuaretur. Et sic constat q post conceptum non perdidit pulcritudinem. Item nec in partu perdidit hominum societatem. ymo tunc mediatrix dei et hominum constituitur. Unde in puerperio a pastoribus et regibus visitatur. Item ve indigentie triplex est. Matres enim future in conceptu indigent compare: post conceptum quiete: in partu obstetricatione. hoc autem beatissima virgo in conceptu non habuit comparem quia concepti spiritus sancti cooperante: et neq; post conceptū indiguit quiete. ymo surrexit et abiit in montana iudee Elisa beth salutare et ei ministrare luce. i.

Item in partu non indiguit obstetricatione sed gaudebat dei genitricis quam obstetricum vice circumstantant angeli concinentes glorias deo. Item ve culpe et pene in matribus est triplex. Est

enī eis libido in cōcipiēdo. grauitas in portādo. dolor in pariēdo. A quib⁹ omnibus immunis fuit beatissima virgo q cōcepit sine libidine. gauida fuit sine grauiamine. peperit sine dolor. unde Ista. 66. Antequā parturiret peperit. anteq; veniet partus eius peperit masculum. et sic concedimus vlr q beatissima virgo fuit sine omni ve uel actualiter. uel causaliter. uel habitu aliter zc.

De generali consuetudine qua additū est hoc nomen Maria. ca. 60.

Ost hec queritur quare ecclesia in generali consuetudine apponit Maria in salutando dicēdo. Ave maria cum nihil liceat apponi ad euangeliz iuxta illud Apoc. vlr. Si quis apposuerit ad hec: apponet deus plagas sup illū scriptas i libro isto. Et si qd diminuēit de his pphie hui⁹ auferet deus ptem ei⁹ de libro uite. Et silr habet i deutēono.

Item damus oia que tradita sunt p legē pphas aplos et euangelistas suscipimus ueneramur et cognoscim⁹ nihil vltra hoc iquirētes. Ergo cū euangelista nō apposuerit maria non debemus apponere. Item angelus uel sine causa omisit. uel propter causam. si sine causa. male fecit omittendo. si autem propter causam omisit: nos malefacimus apponendo. Videtur autem q angelus male omiserit: quia ppria nomina in salutationibus apponere est consuetudo.

Item in collatione dignitatū magnatū solet fieri mutatio nominū ut; i papa. Unde dñs ad petrū ioh. i. Symon iohā tu uocaberis cephas vlr q ista collatōe sūme dignitatis collate beatissime hgi nomē eius digne debuit commutari.

Ad hoc dic⁹ q ad euāgelizū apponē ē falsa ueris cōmiscere uel contraria his q i euāgelio sūt sūctas. Un aplos ad gal. pzo. Si angel⁹ de celo uenerit. et aliud euāgelizauerit uobis q; accepistis anathēa sit. Et sic intelligunt auctoritates

serius

alie cōsimiles. Concedim⁹ ergo q̄ an-
gelus non errauit non apponendo nec
errat ecclesia apponendo maria. Ange-
lus enim dignissime salutandam nouo
noue dignitatis nomine salutauit ut p
mutationē nominis pmutatio status si-
gnaretur. ⁊ eminentia dignitatis. Un-
de de proprio nomie. s. maria nomen
nouū ei imposuit. s. gratia plena iuxta
illud ysa. 62. Et vocabis tibi nomē no-
uum qd̄ os dñi nominauit. hoc autem
quod dico gratia plena circūlocutio est
tantū proprii nōinis bñissime virginis.
⁊ plene ipsius. qd̄ nulli alij proprie con-
uenit: neq; deo. neq; creaturis scdm
q̄ plenitudo gratie intelligitur suscep-
tue. deus enim nihil hui⁹ gracie suscep-
tue. ⁊ nulla alia creatura plēa est gra-
tie susceptiue preter beatā virginem.
que sola tantū recepit qd̄ pura creatu-
ra plus recipere nō potuit. Unde ei hoc
ita propriū fuit: q̄ ei angelus illud p
proprio nomie hoc est grā plena impo-
suit. Ecclesia nomen maria apponit in
salutatione ad gratia plena ut p gratia
plena recolat beatissime virginis digni-
tatem. per maria inclinet eam ad no-
stram necessitatem. Ipsa enim gratia
plena per influentia diuine bñitatis da-
ta est nobis stella maris maria. ut ei⁹
plenitudo gratie suppleat in nobis de-
fectū culpe: ⁊ ipsa stella in firmamento
glorie fixa nos naufragos de statu mi-
serie traducat ad portum salutis eter-
ne. hac ergo de causa apponit in saluta-
tione ista ecclesia hoc felix nomen ma-
ria.

De gratie plenitudine. ca. 61.

Onsequenter queritur de gratie
plenitudine que fuit in beata vir-
gine. ⁊ primo queritur de ratione nōi-
num: postea de diuersitate ⁊ significa-
tione rerum signatarum.

Quare non plena spū sancto. c. 62.

Idetur ergo q̄ melius diceret glo-
ria plena q̄ gratia plena cū gloria
sit pfectior gratia. ⁊ pfectio gratie scōz
q̄ dicitur ysa. 51. Ignis in sion: ⁊ cami-
nus in ierusalē. Et illud lu. 7. Qui mi-
nor est in regno dei maior est iohanne
baptista. ergo in perfectissima salutatio-
ne debuit poni qd̄ pfectionem maxime
iportaret. Item gratia cōe est ad gra-
tiā gratum facientem ⁊ gratiam gra-
tis datam ⁊ neutrum quantū est de se
determinat. Sed hoc q̄ dico spirit⁹ san-
ctus semper dicit gratiā gratum facie-
tem ⁊ illam in nobilissimo esse. s. secun-
dum q̄ est in spiritu sancto ergo magis
debut dicit spūs sancto plena q̄ gratia
plena. Ad hoc dicim⁹ q̄ hic annuncia-
tur beate virgini plenitudo gratie que
est origo ⁊ mediū ⁊ causa omnis gratie
in humanum genus trāsfundende ⁊ se-
cundum statū vie ⁊ secundum statum
prie. Unde ecclesi. 24. Ego mater pul-
chre dilectōis. ⁊ timoris ⁊ agnitionis.
⁊ sancte spet. In me gratia omnis vie
⁊ veritatis. Trāste ad me omnes ⁊ c.
Item sapi. 7. quoniā omnium bonorū
mater est. Initium ergo beatitudinis
signatur per gratiam: consumat⁹ o per
gloriam: ergo cum hic annuncietur ini-
tium beatitudinis. potius ponitur gra-
tia q̄ gloria. Item spūs sanctus pro-
prie tantum nominat gratiam spālem:
gratia autem pmiue est ad gratiam cor-
poralem ⁊ spiritalem. Unde cum ista
plenitudo sicut patebit inferius cōtine-
at gratias spirituales ⁊ corporales pl⁹
expiuntur per gratia plena q̄ per spī-
tu sancto plena.

De differentia isti⁹ plenitudinis ca. 63.

Ost hec queritur de differentia
isti⁹ plenitudinis in scriptura in-
uenta vbi ab omnibus alijs plenitudi-
nibus per propria sua istam plenitudi-
nem separant.

In quo differat a plenitudine xpi. c. 64.

Uteritur ergo in quo differat a plenitudine xpi de qua legitur i iohāne. i. capi. Plenum grā et veritate. Grā respicit perfectionem affectus: et veritas perfectionem intellectus. Iste autem due perfectiones equaliter currunt in statu vie et in statu patrie. Quanto enim quis plus credit. tanto plus diligit. et ecōuerso in statu vie: et quātū agnoscit tantum diligit in patria. qz vt dicitur i Apoc. 21. Latera ciuitatis sunt equalia ergo quicūq; est plenus gratia. plen⁹ ē veritate. ergo et. Ergo cu; beatissima virgo sit plēa gratia. plena erit veritate. ergo plenitudo beate virginis eadē erit cum plenitudine redēptōis. Quō si cōcedatur. contra hoc est qd xps accepit spm sciz. Pater. n. diligit filiū nō ad mensuram. Jo. tertio. Nō. n. ad mēsurā dat deus spm. Pater. n. diligit filiū; et oia dedit in manu eius. Bñissime aut virginis grā ē i mensura. cū sit creata. deus. n. omnia creauit in numero. pondere: et mensura. sapientiē. xi.

De plenitudine apostolorum. capi. 65.

Ost hec queritur de plenitudine de qua legitur i actibus apłoz. 8. capi. Stephan⁹ plen⁹ grā et. Repleti sunt oēs spū scō. Obicit ergo i hūc modū. Quicqd ē duobus bonis plenus sic se hēntibus qd quātitas vnius nō diminuit quātitate; alteri⁹: et pñtia vni⁹ non expellit pñtiam alterius. nobiliori et perfectiori modo est plenū qd illud qd est plenum altero tñ bonoz illoz. Sed grā et fortitudo est duplex bonum vel duo bona sic se hēntia qd pñtia vni⁹ nō expellit pñtiam alterius: et quātitas vnius nō diminuit quātitate; alterius. ergo nobiliori et perfectiori mō ē plenū quod est plenum grā et fortitudie qd qd est plenum gratia tñ. et ita nobilior sci stephani vñ plenitudo: qd illa que bñissime virgini appropriatur. Contra. Item obicitur in hunc modum. Nihil

melius gratia potest excogitari. ergo necquid diuersum ē a grā. minus ē nobile qd illa. Aut ego fortitudo aut similia adiuncta grē dicit aliqd diuersū a grā vel n. Si nō. ergo supflue adiciuntur. Si sic. sed oē diuersum a grā ē nō grā. et oīs non gratia minus nobilis est qd gratia. ergo omne plenum gratia et nō gratia in quātū est plenum non gratia in tantum est vacuum gratia. ergo perfecti⁹ plenū ē plenū grā. qd plenū grā et nō grā. Exēplū huius patz in vase qd nobiliori repletionē plenū est si fuerit plenum auro qd si fuerit plenum auro et azgento. et sic patet qd nobilior est plenitudo que hic signatur cu; dī. que gratia plena. qd illa de qua dicitur plenus grā et fortitudie. et similia. Solutio. Ad 3 dicimus qd plenitudo dupl^r dī. Est enī plenitudo gratie datina tñ et effluxua et non receptua. alia aute; primo receptua. et post effluxua. Prima est plēitudo eterna et soli deo cōtineat: et illa sub figura describitur. hester. xv. Vidi te domine quasi angelum dei. et purbatū est cor meū pre timore glorie tue. Valde enī mirabilis es dīe: et facies tua plena ē gratia. Secūda plenitudo cōuenit creaturis. et participatur ex tēpō. Postq; n. venit plenitudo tēporis. vñ et tēpus plenitudis. et triplice nobis plēitudinem addurit. quarū prima pprie ē beatissime virgīs. luc. i. Ave grā plēa. Secūda pprie est xristi nōis. Joh. i. Plenum gratia et veritate. Tertia cōmūis oībus scīs. et de illa legitur in diuersis locis. Act. apłozum. Stephanus plen⁹ gratia et forti. Item. 9. capi. Thabita plena opibus bōis et elemosinis et sūpia. Prima istarum plenitudinum est plenitudo gratie. Secūda aute; plena gratie et veritatis. Tertia plena fidei et dilectōis operantis. Prima gratia replet ventrem et mentem. Secūda affectū et intellectum. Tertia replet interius mentem. et effluit exter⁹ p operatōem.

Beatissima virgo plenissima fuit ventre z mente: quia plenitudinem gratie habuit in mente. sed certe ipsum dñm omnium virtutum habuit in ventre. Unde plena fuit gratia quantum ad affectum sed non mente quantum ad intellectum. quia i via non habuit cognitōz omnium. nec plenam deitatis cognitio nem per speciem. Christus autem plen⁹ fuit gratia z veritate. quia ille hō hñt oia per gratiam que deus habuit p naturam. Et preterea nulla grā i ipso fuit diminuta sed nec ociosa vel aliquid habuit cōtrarium. z hec gratia fuit vnio nis. Unde plenus fuit veritate quātūz ad cognitioē. Unde ysidor⁹. Trinitas sibi soli nota ē z homini assumpto. Plenus ergo fuit gratia fm humanitatem q prius nihil habuit meriti. plenus veritate fm deitatem in qua nihil fuit vani vel falsi. In ipso. n. erant oēs thesauri sapientie z scientie absconditi. Et hec ē plenitudo veritatis. z in illo inhabitat plenitudo diuinitatis corporaliter. z hec est gratie plenitudo propria xpi hominis. Plenitudo autē scōrum ē fides z opatō. Sic. n. expōit glo. illud act. 6. Stephanus plenus grā z for. i. fide z operibus Alias. n. mala copulatio inter gratiaz z fortitudines. z iter opera bona z ele mosinam. nisi hoc qd est opibus supponeret pro operibus bonis interioribus p caritatem. etia hō p opib⁹ extēsiōib⁹ hōis p fidē operātem per dilectionē. Sic ergo differunt iste plenitudines substantia liter. dñunt et origia. Est. n. prima istarū plenitudinū quasi fontis plenitudo. Secda quasi plenitudo fluminis. Tertia quasi plenitudo rui a flumie descēdētis. De prima hesier. 10. Fons puul creuit i flumiū maximū. Brā virgo dñ fons pp abundantia grāz. paruos pp hñilitatis excellentiā. z pp hoc creuit i flumiū maximū. qñ genuit dñm nrūz iesum xpm qui dicit Eccl. 1. 24. Ego q aque ductus egressus sum de paradiso

dei. Et ab isto flumie descēdit plēitudo scōz quasi quidā riuulus quia de plenitudine eius oēs accepimus. Prima istarū plenitudinū pūuat vacuitatē. Secunda negat particularitatem. Tertia iporat redidatōē. plēitudo btissime virgis pūuat vacuitatē. Quādiu. n. vas recipe aliquid pōt. tā diu hz aliquid de vacuitate. Un oīs creatura alia vacuitatis aliquid habuit. qz maiorem grāz recipe potuit. Ipsa autē sola plena grā fuit. qz maiorem grāz hēre non potuit nisi ipsa deitati vniret. Maior. n. grā nō potuit intelligi qz q de ipsa accipere tur qd vniretur. hoc est. nisi ipsa esset deus non posset gratia maior intelligi qz q esset mater dei. Un Bcr. legimus in actib⁹ apłorum. Stephanū plenum gratia z for. z apłos repletos fuisse spū scō. sed lōge dissimiliter a maria. Alioquin nec in illo habitauit plenitudo diuinitatis corporalr quemadmodum in maria. nec illi conceperunt de spū scō quō maria. z sic plenitudo virginis pūuat vacuitatem z plenitudo xpi negat particularitatem. Job. 3. Non enim deus dat ad mensuram spūm scēm. glo. Nō particulariter neqz sub diuisione. sed vlt z generalr. Plenitudo scōrum q est cōis importat redidatōē. Replet enim aiām interi⁹ z effluit per opationēz exterius. Et hec effusio ē duplex. Quidaz enim effluunt de interiori per sectionē ad exteriorē pfectionem ad sui ipsius saluationem z aliorū p exēpla edificationem. z hec ē cōis omnib⁹ scis bñtib⁹ tēpus operandi. z hec plenitudo sufficientie appellatur ad quāz tenentur oēs. Alij autē effluunt nō tāti per bonam operationē i sui z aliorū saluationem. sed etia in doctrina salutarem z in ecclesie totius edificationē. De prima istarū effusionū dñ act. 2. Thabita plena operibus bonis tē. De secda dñ act. 2. Apostoli repleti sunt oēs spū sancto. Et hec vltima ē duplex.

Quidam enim effluunt bonam operatorem et instructionem. Quidam autem super hoc et sui effusionem per aie p fide positionem. Prima est cois oibus doctoribus. Secunda est doctoribus et matribus. et ad ultimas ista dupliciter ex officio nri prelati tenentur. et hoc potest appellari plenitudo excellentie. in qua oibis subditos suos excellere debent. et de ultima istarum dicitur. Stephanus plenus gratia. Plenus inquit gratia ad peccatores conuertendos. fortitudine ad passionem sustinendas. De omnibus istis plenitudinibus dicitur eccles. p. Ad locum ubi exeunt flumina reuertantur. et. Locis istarum plenitudinum est abyssus deitatis. Unde exeunt flumina per gratiarum effusionem. et redeunt per gratiarum accedentem. ut iter fluant per gratiarum multiplicationem.

De gratie plenitudine. capi. lxxv.

Ostendit hanc queritur spalius de gratie plenitudine. que fuit in beatissima virgine. quid intelligatur per hanc plenitudinem. aut. n. vniuersali dicitur gratia plena vel quia maior gratia non fuit. l. quia maioris gratie non fuit capax. vel quia summam vel omnem gratiam habuit. Et constat. quia nec summa. nec omnes gratia habuit. quia gratia vniuersalis non habuit. que in numero gratiarum summa fuit. per idem p. q. maior gratia fuit. Ut autem q. gratia plena dicitur. quia maioris gratie capax non fuit. sed hoc quoque videtur falsum. quia in sua glorificatione maiorem gratiam recepit. Queritur autem vtrum hoc quod dicitur gratia plena. supponat per omnia gratia cuius pura creatura capax fuit. et videtur quod non. quia cum terminus indefinite sumitur ex indefinita. vltis non infertur.

Quod si concedatur. Contra Ecclesiasticum xliij. In me ois gratia vite et veritatis. hoc interpretatur ecclesia de beata virgine. ergo fuit ois gratia plena. Preterea indefinita est in arte logica vniuersaliter intelligenda. Item beneficia pri-

cipum largissime sunt interpretanda. ergo cum dominus in privilegio suo per angelum transmissio appeller gratia plena. nullam gratiam specificando. erit per omnibus vltis interpretandus. preterea deus influit suarum bonitatem vniuersaliter et suam bonitatem et virtutem et capacitatem. vltis in euangelio Mat. 25. Et tradidit illis bona sua. Ergo quicunque creatura est capax omnis gratie cuius capax est pura creatura. illa erit plena omni gratia cuius capax est pura creatura. Talis autem creatura fuit beatissima virgo. ergo ipsa erit plena ois gratia cuius particeps potest esse ois creatura pura.

De contentis in hac plenitudine et primo de baptismo. capi. lxxvj.

Veneramus ergo per ordinem de vniuersitate gratiarum in hac plenitudine preterita. Prius ergo gratia de gratiis sacramentalibus vltis in hac plenitudine continetur. et primo de prima. scilicet de gratia baptismalis. Et prius queritur vtrum beatissima virgo fuerit baptizata. et videtur quod sic. Quicquid habet omnem gratiam. habet omnem conferens gratiam. Sed beatissima virgo habuit omnem gratiam. ergo habuit omnem conferens gratiam. ergo habuit baptismum. Item preceptum de baptismo per promulgationem obligabat omnes ad susceptionem sui. ergo et beatam virginem. Item dominus baptizatus fuit cuius non indigeret. ergo beata virgo debuit baptizari. Item ioh. tertio. Amen dico vobis. Nisi quis renatus fuerit. Sed beata virgo regnum dei intrauit. ergo baptizata fuit. Item si non baptizaretur. ignominiam sue scificationis scandalizaret. Sed non scandalizauit. ergo baptizata fuit. Item legalia seruauit sicut purificationem mulierum. ergo et euangelica seruauit. Item dominus dixit iohanni. Mat. 3. Sic. n. decet nos adimplere omnem iusticiam. glo. i. perfectam humilitatem. ergo propter eandem causam debuit beata

uirgo baptizari. Itē de apl's suppositio q fuerint baptizati per illud Jo. 13. Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet. ergo multo fortius debet illud supponi de beata uirgine que fuit perfectissima obseruatrix cōsiliozū ⁊ pcep- torū. Item si non eēt baptizata nō haberet caracterē: per quē distingue- retur a gētilibus ⁊ indeis. Iuxta hoc queritur utruq; fuerit baptizata baptis- mo iohānis. Et uidetur q sic. Cum enī humil ma fuerit nullum gradu; humi- litatis pretermisit. Si cōcedatur: ob- citur per hunc modum in cōtrauium. Sapiētis est nihil frustra facere. Sed frustra accipit medicinam qui nō indi- get. Sed baptisū est medicina cōtra ori- ginale iustitū: a quo fuit beatissima v- go i vtero sanctificata. ergo baptizari nō indiguit: ergo uidetur q baptizata nō fuerit. Item facti sunt sicut dicit Au- gustinus qui sacramētum ⁊ nō rem sa- cramenti accipiunt. Sed si beata uirgo baptizaretur nō reciperet rem sacramē- ti. i. gratiam qua prius esset plēa. ergo esset ficta. hoc autē est falsum. Sanct⁹ enim spīritus discipulis effugiet fictum Sapi. p̄io. Item d domino legitur q fuit baptizat⁹. ergo de beata uirgine si fuisset baptizata legeretur. Item qz fuit purificata agitur eius festū purifi- catiōis: Similiter si baptizata esset age- retur ⁊ eius festum baptismatis. Itē diuina operatio nō procedit a perfecto ad imperfectū sed cōuerso. Sed maior perfectio est in vtero sanctificatorū q baptizatorum. ergo in vtero sanctifica- ti non debent baptizari. Item si nihil accepit dom⁹ a baptismo consulit ta- men vim regeneratiuā aquis cōtactu sine carnis. Sed beatissima uirgo si ni- hil reciperet a baptismo nec cōferret baptismū: frustra susceperet baptismū. Queritur ergo si fuit baptizata: quare nō sit scriptum eū tū et tam solēne sa- crum multum ordinaretur ad edificā-

tionem fidelium.

De confirmatione. ca. 68.

Ost hec queritur de confirmatio- ne vtrū beata uirgo fuerit confir- mata. videt autem q potius debeat cō- firmari q baptizari: qz confirmatio est sacramētū maiori reuerentia tenendū. Unde Rabanus. Scitote vtrūq; ma- gnum esse sacramētū: sed vñ maiori reuerentia tenendum sicut a maiorib⁹ datur. Item beata uirgo fuit plene xpiana. S; hoc fit per sacramētum con- firmationis. ergo fuit pfirmata. Media patet per Rabanū qui dicit oīs fideles per manū epōz impositiones post bap- tismū debēt accipere spīritū sanctum ut pleni inueniant xpiani. Si conce- datur. cōtra dom⁹ non legitur cōfir- matus. ergo beata uirgo nō debuit cō- firmari: cum in omnib⁹ esset illi⁹ imi- tatrix. Itē dñs qui solus potuit ei le- gem dedisse: nō legitur hoc sacramētū instituisse. ergo nec ipsa tenebatur hoc sacramētū recipere. Item Raban⁹ A sūmo sacer dote p manus impositio- nem. paracletus traditur baptizato: ut roboretur p spīritū sanctū ad predicā- du; si necesse fuerit alijs qd ipse conse- cutus est in baptismo. Sed beatissima uirgo ad nullius man⁹ impositionē pa- racleti recepit: nec robore spīrit⁹ indi- guit que plenitudinem habuit. ⁊ etiam predicare non debuit. ergo confirman- da non fuit de sacramento altaris. Si militer gr̄t de sacramento altaris vtrū btissima vgo sub sacramēto illo corp⁹ vnicū receperit: s; p ⁊ gratiā q pillud cōferē sacramētū. Et videt q sic. do- min⁹ i Johāne. 6. ca. Nisi māducaveri- tis carnē filij hoīs ⁊c. ergo oēs fideles i ecclia tpe determinato ab ecclia tenē- tur cōmunicare. ergo si btā vgo nō cō- municaret scādalizaret: sed nō scādali- zant. ergo communicant. Itē hoc ē sacramētū amoris. ergo ipm maxime

debutit suscipere q̄ fuit summa in amore. Quod si cōcedatur cōtra, hoc sacramentū propter tria institutū est. propter caritatis augmentū. in remissionē venialū. et in cautelam moralīū. et ut signū passionis rememoret. Sed propter nullum istorū debuit bt̄a virgo cōmunicare. Augmēto enī caritatis non indiguit quia plēna caritate fuit. Remissione nō indiguit vel cautela quia nunq̄ peccauit nec peccatū potuit. Signo sē sibi passiōis rememoratio nō indiguit q̄ xp̄iformis scdm sensum et deiformis scdm intellectū fuit. Itē dici nō poterit q̄ ppter humiliationem illud sacramentū suscepit: cū non sit humiliatō dñi in cibū recipere sed magis immēsa dignatio sua: q̄ ipse dignat se ipso nos cibare. et ita videt q̄ beata virgo neq; ratione humilitatis nec vtilitatis debuit accipere eucharistiam.

De penitētia. ca. 69.

Ost hec querit de sacramēto penitentie utrū pro illud aliquā grām recepit. Et videt q̄ nō q̄ penitētia est scda tabula post naufragiū: quia si q̄ vestem innocētie in baptismo pcepta; peccādō corrūpit: per penitētiā; reparare poterit. Sed bt̄a virgo nunquam fuit cōtrita: sed sine contritione nō est gratia per sacramentū penitētie. ergo bt̄a virgo nō recepit grātiā per sacramentū penitentie. Itē confessio est ficta sine cōtritione. ergo nec confessio.

Itē utrūq; est de peccatō. hic autē nullum peccatū. ergo nec cōfessio nec cōtritio nec penitētia. Cōtra. cōfessio fuit in lege noua et veteri. ergo omnes tenebant cōfiteri. Itē beata virgo fecit cōfessionem op̄is seruādō purificatōnem et offerēdo oblationē statutā purificationis. ergo debuit facere cōfessionez oris. Itē Mat. 3. Penitentiam agite. glo. prima vñs est: ppenitentiam veteri bonitūe perimere. Itē alia glo. pe

nitētia est p̄ia virtus. sed bt̄issima virgo habuit omnē virtutē. ergo et penitētiā. Itē non obstat q̄ nō habuit peccatū quia dicit Gregoriū. Bonarū mentium est culpa cognoscere vbi culpa nō est. ergo poterat cōfiteri.

Quis confessor. ca. 70.

Verit ergo quis fuerit confessor. Et videt q̄ fuerit beat⁹ petrus. q̄ ordo est inter cōfidentes et cōfidentes. et confessores et cōfessores. ergo cū beata virgo fuerit suprema cōfidentis. debuit cōfiteri supremo p̄fessori. et dignissimo. hic autē est papa. ergo debuit cōfiteri bt̄o petro. qui fuit papa. Sed p̄ superior pelatus nō debuit se intromittere de administratiōe sui inferioris: utpote metropolitani sui suffraganei nisi in determinatis canonib⁹. ergo cū beata vgo esset sp̄aliter bt̄o Johanni pmissa. ab ipso debuit recipere sacramēta.

Si habuit ordines. ca. 71.

Ost hec querit de sacramēto ordinū utrū ista bt̄issime vgis gr̄e plenitudo cōprehendat et illā grām q̄ p̄fertur sub ordinū sacramēto. Et videt q̄ sic. Ordo enī est ad multiplicatiōem spiritualis. Sed multiplicatio spiritualis p̄inet ad matrē spirituale. Bt̄a autē vgo ē m̄r sp̄alis omnīū fidelium. ergo ipsa debuit h̄re ordinū sacramētū.

Itē penes ordines distinguunt i ecclesia dignitates vtz. in papa. archiep̄is et ep̄is. Sed bt̄issima vgo i ecclesia sup̄mā cōtinet dignitatē. ergo et sup̄mū h̄z ordinē. Itē ecclesiastica ierarchia est ad exēplar celestis ierarchie formata. S; i celesti ierarchia ut dicit dyonisi⁹ oēs superiores habēt p̄prietates inferiorū et excellēt⁹ ergo in ecclesiastica ierarchia fuit sup̄ma et dignissima p̄sona. hec autē debuit ēē bt̄issima vgo. ergo hēbit et ignitates et p̄prietates inferiorū. et sic hēbit oēs ordines. Itē character ordinū est

character excellentie. ergo potissime in
ait ei q̄ oēs creaturas excellit dignita
te. Itē ap̄ls ad ro. 13. Dis aīa potesta
ribus sublimiorib⁹ subdita sit. sed bea
tissima vgo nulli pt̄ari humane teneba
tur subdita esse. ergo suprema fuit ordi
ne ⁊ dignitate. Itē cui inest magis ⁊
minus poterit inesse ⁊ magis ē q̄ per
aliquid consensum ⁊ verbū de carne p
pria formetur corpus dñici: q̄ q̄ per
eius m̄ nisteriū panis transformetur
in ipsum corpus. primum enim facit es
se matrem dei. secundum autē; m̄st̄
x̄i. Sed primum in beatissima virgine
factum fuit. ergo ⁊ secundum fieri po
tuit. Item si mulieribus pro maledicto
impositum fuit. q̄ nō sint susceptivæ sa
crozū ordinum. ab hoc maledicto im
munis esse debuit. que ab his mulieri
bus excepta fuit. eo q̄ sola inter mulie
res benedicta fuit. ergo si mulieres nō
deberent ordinari. hec tamē debuit q̄
omnibus principium vite fuit. Item
quecūq; cā generalis in alijs mulieri
bus extitit: beatam virginē non inclu
dit. que non de numero oīum fuit sed
super oēs fuit. Juxta illud b̄ster. xv.
Quid b̄s b̄ster ego sum frater tuus.
Et infra. Non enim pro te sed pro omni
bus hec lex cōstituta est. quasi diceret
Tu non es de omnibus sed super om
nes. Jux̄ hoc q̄ritur quare mulieres
ad sacros ordines non promoveantur.
Si dicitur q̄ hoc est propter originem
culpe per eam trāsmisse: non videtur
q̄ hoc stare possit. quia pro illa culpa
beata virgo satisfecit. ergo non con
surgit duplex tribulatio: ⁊ deus his in
idipsum non indicabit. Si autem dicit̄
q̄ sit propter sexus indignitatem uel na
ture. hoc non potest esse. quia maior ē
indignitas culpe q̄ nature. ⁊ tamē pec
catum mortale non impedit quin possit
vir licet non debeat in peccato morta
li promoueri. Item si hoc esset pro
pter sexus inferioritatem. per hoc etiā;

mulieras non deberent communicare
cum maius sit hoc sacramentum recti
pere q̄ dare alijs. Item queritur cum
dominus nūq̄ videatur prohibere mu
lieres a sacramento ordinum. qualiter
hoc eccl̄a per se ausa fuit invenire.

Qd̄ autem beatissima virgo non de
buit aliquos ordines habere probatur
hoc modo. Quādo dominus ī cena cor
pus discipulis de sit ⁊ potestatem confi
tendi contulit: non exprimitur q̄ aliq
bus nisi discipulis dedit: sed in talibus
qd̄ invenitur vni concessum alijs ē p
hibitu. ergo tantū discipulis ⁊ eozū
successoribus est collata potestas confi
tendi. Item quando dixit dominus
Mat. 16. Tibi dabo claves regni celo
rum. petrus pro omnibus respondit. ⁊
dominus ī petro omnibus respondens
potestatem ligandi ⁊ solvendi contu
lit. ergo potestas ordinis est tantum in
apostolis ⁊ eozū successoribus. Qd̄
ergo mulieres non recipiant ordinem
est ex impediēte sexu ⁊ constitutione
ecclesie. Itē beatissima virgo modo
est super omnes ordines angelozū in
ecclesia triumphante. ergo hec erat su
per omnes in ecclesia militante. Itē
omnes ordines ecclesie sunt in ministe
rium. Unde etiam pastores nominan
tur. quibus dicitur per prophetam Je
re. p̄rio. Constitui te super gentes ⁊ re
gna. Beata virgo non est assumpta a
domino in ministerium sed in conforti
um ⁊ coadjutoriu. iuxta illud. faciam⁹
ei adiutoriu simile sibi. Sed si sic est
non ipsa debuit habere aliquem ordinē
Summus enim in ordine ecclesie papa
est vicarius ihu xpi. Beata autem vir
go non est vicaria sed coadjutrix ⁊ so
cia p̄iceps in regno que fuit particeps
passionis pro genere humano: quando
omnibus ministris frugientibus ⁊ disci
pulis sola sub cruce perstitit: ⁊ vulne
ra que filius corpore mater corde su
cepit. Unde ⁊ tunc gladius ipsius ani

ma; pertransiuit.

De extrema unctione. ca. 72.

2^oio queritur de extrema unctione utrum ipsius gratia contineatur in hac plenitudine: Et videtur q^d sic Iaco. 2. Siquis totam legem seruauerit offenderit autem in vno: factus est omnium reus. ergo qui tenetur ad legem tenetur ad totam legem. Unus enim aper^t de lege non peribit. Sed beatissima virgo tenebatur ad legem. ergo ad totam legem. Sed extrema unctionio fuit de lege a domino instituta et ab ecclesia. Unde in Mat. Q^d apostoli circuibant castella oleo curantes infirmos. ergo beatissima virgo tenebatur ad extremam unctionem. Item scandalizasset si non suscepisset ecclesie sacramenta. Item si alia propter humilitatem suscepit. et illud suscipere debuit. Sed contra Mat. 9. dicitur. Non est opus valentibus medicus sed male habentibus. ergo medicina curatua perditur que sanis conferitur. ergo et apostoli animarum medici si medicinam suam domine nostre contulerunt.

Item secundum generale consuetudine; paruuli non inunguntur. ergo multo minus beata virgo que sanctior et sanior est omni paruulo. Item Iac. 5. Infirmatur autem quis ex vobis et. ergo illud sacramentum non confertur nisi infirmantibus. Sed beatissima virgo per infirmitatem non fuit mortua. ergo non fuit inungenda. Q^d autem si ne dolore mortua fuit. patet per id q^d legitur de Iohanne euangelista q^d descendit in desolatum sepulture sue locum et facta oratione positus est ad patres suos tam extraneus a dolore mortis q^{uam} a corruptione carnis alienus: Sed hoc collatum fuit Iohiratioe virginis multo autem fortius beatissime virgini: cum ipsa. vt dicit Daniel. a nullo ilustrium superetur. Item beatissima

virgo peccasset si ore cum intentione dixisset peccauit: quia falsum dixisset: sed plus est dicere opere q^{uam} ore. Sed si extremam unctionem accepisset dixisset opere peccauit: ergo falsum dixisset. ergo extremam unctionem non accepit.

Solutio ad predicta. Soluitur quod obicitur de ratione plenitudinis donec omnia hanc plenitudinem intrata prosequamur: differemus? Ad illud q^d obiecitum est de gratijs sacramentalibus respondemus q^d beatissima virgo omnia tunc ecclesie sacramenta suscepit que tempore suo fuerunt omnibus hominibus generaliter instituta et promulgata omnibus obseruanda. Et hoc multiplici causa. Primo igitur ad sui ipsius humilitationem. Secundo propter scandali euitationem. Tertio propter precepti implentionem. Quarto propter meritorum superrogationem. Quinto propter heresim confutationem: illa scilicet q^{uod} non ipsa; hominem sed angelum assereretur: Sexto ad perfectiorum instructionem: ut qui est sanctus scilicet adhuc. Septimo ad peccatorum redargutionem. Possunt etiam iste casus reduci ad tres causas propter quas sacramenta dicuntur i. 4. libro sententiarum instituta viz ad humiliationem. ad eruditionem. ad exercitationem.

Quare autem de ista sacramentorum susceptione a beatissima virgine nihil inuenitur expressum: hoc quoque sine causa non credimus esse factum. Est autem prima causa ut per hoc fidelium deuotio exercitetur. Iuxta illud ecclesiastici 24. Qui edunt me adhuc eluzient et. et infra. Qui elucidant me vitam eter nam habebunt. Secunda uero nostra vana gloriatio reprimatur: nostra bona opera pro magno computando. Plura enim opera excellentissimi meriti a beatissima virgine facta. ymo et ab ipso domino vsq^{ue} ad annum trigessimu[m] impleta credimus: que scriptura quasi nihil estimans preterit subitudo quasi tacendo dicat nobis scriptura illud lu. 17.

Cum omnia bene feceritis que prece-
pio vobis: dicite serui inuitiles sumus
Et noli tuba ante te canere: quia
non respondebis ei vnum pro mille:

Tertia causa ē qd dñs z dña suas se-
cretas habitudines per se sibi notas no
luerit manifestare iuxta illud. ps. 27.
Sileat os tuum: laudet te alieni. Un-
que in presentia discipulorum vel popu-
lorum fecerunt scripta sunt ad nostraz
edificationem. vt z nos similiter facia-
mus vt glorificetur pater noster qui i
celis est. Ea autē que apostolis vel alijs
ignorantibus gesta sunt. tacuerunt. Et
hec quoq; p nostra doctrina vt nesciat
finit. quid fa. der. tua. Quia vt dicit
Brego. Studium celestis desiderij a ma-
lignis spiritibus custodire non sufficit
qui hic ab humanis laudibus nō custo-
dit. Unde defdari desiderat q thesau-
rum publice in manu portat. Un Ber.
Incepit christi natiuitas se laudan-
tes z se ostentare cupientes. Unde idē
Nocte voluit christus nasci. Ubi sūt
qui tam impudenter gestiunt ostenta-
re semetipsos: Deniq; tacet christus
z nunciat angelus. laudat multitudo
celestis exercitus. Sileat os tuum lau-
te alienus. Quarta causa potest ēē qd
dominus circa nos quedam vult dabi-
tare in via vt mentes nostras alluciat
ad concupiscendum perfectam cogniti-
onem in patria. Unde Exod. xij. Non
remanebit ex eo quicq; residuum sed
igni combures. Glosa Gregorij. Quod
ex agno remanet igni comburimus vt
quod de misterio eius incarnationis pe-
netrare vel intelligere non possumus.
prān scī spūs humilr referuem⁹: vt nō
quis superbe audeat vel contemnere l'
denunciare quod nō intelligat. s; igni
tradat. i. spiritui scō reliquatur. viz do-
nec omnia in futuro quilibet in quo co-
gnitus sit. z cognoscat. nec tamē iteri;
nostra deuotio sine exercitatione torpe-
scat. fm id quod precedit ibidez. caput

cus pedibus z intestinis vorabitis. nec
remanebit ex eo quicquam vsq; mīe
glo. Gregorij. Caput agni vorare. est di-
uinitatem illius fide percipere. pedes
vorare est vestigia humanitatis aman-
do z imitando tenere. Vorare intestia
est verborum christi occulta z mystica
mandata perquirere. que voramus cū
auide sumus. In vorationis autē vbo
pigritia nostra reprehenditur. qui vba
eius atq; misteria nec per nosipfos re-
quirimus. z dicta ab alijs inuiti audius
Non remanebit ex eo quicq; vsq; mīe
quia eius dicta magna sunt excutiēda
solicitudine. vt anteq; veniat dies re-
surrectionis in nocte presentis vite om-
nia mandata eius intelligenda penetre-
mus. Quinta potest esse quia sicut
beatus Augustinus de beata virgine
vnam ponit regulam vt vbicunq; de
peccatis agitur de ea nolit fieri questio-
nem. ita z pro regula z pro pīcipio per
se noto de ipa supponatur. In bono qd
qd bōi aliqua natura pura fecerit l' re-
ceperit. de hoc exps esse non liceat du-
bitari. cum sicut damus dicit. Nullo
illustrum superetur. Seta causa ē
qd sicut nīl diminutum. ita nīl sup-
fluum in sacra scriptura ponitur. quia
vt dicit philosophus. Qui vnum dicit
quodammodo plura dicit. Unde dico
z pro constanti tenco qd si apostoli z
alii sancti receperunt gratias sacramē-
tales. superfluum esset hoc addere de
ipsa que gratia plena sunt. Unde ber.
Si enim nec solum de arbore. nec
vnius de passeribus cadit super terrā
sine patre celesti presente. ergo de ore
euangeliste superfluum defluere ver-
bum presertim in sacra hystoria non
puto. Omnia quippe plena sunt super-
nis misterijs ac celesti singula vulcedi-
ne redundantia: si tamē diligenter ha-
beant inspectionem eius qui nouit sug-
gere mel de petra: oleumq; de sa. du-
bis ergo rōnibus beatissima virgo

crea

29

sacramentorū humilem susceptionem
 ⁊ in se habere voluit ⁊ tacere. vt dum
 se magis omnibus in omnibus humi-
 liaret. ⁊ ipsam sui humilitatem quātū
 in se erat modis omnibus occultaret.
 sicut humilitate perfecta. ita omni gra-
 tia plena: eam etiam tacendo tota scri-
 ptura proclamaret. Ad obiecta de
 singulis sacramentis per ordinem con-
 cedimus eam omnium sacramentorū
 gratias vel in seipsis vel in equipolen-
 ti excellenter suscepisse. Suscepit ergo
 per baptismum characteris impressio-
 nem. virtutum exercitationem. merito-
 rum augmentationem. Quare autem;
 non agatur festus ei⁹ baptismatis sicut
 purificationis. vna ratio eē potest. quia
 baptism⁹ eius celebratus fuit in secre-
 to. oblo autem post purificationem in
 manifesto. Alia ratio quare baptisma-
 tis non celebratur festum. quia per se ⁊
 principaliter datus est in medicinā pec-
 catorum. Nec obstat q̄ ecclesia baptis-
 mus domini solemnizat. quia sua bap-
 tizatio baptismi nostri fuit consecratio.
 nostra autem ad gratiam ⁊ gloriam re-
 generatio. Beatissima autem virgo ad
 baptismum accedens ficta non fuit: quia
 eo qd̄ hēre debuit non caruit. sed abū-
 dauit peccati festatione: ⁊ fidei p̄fectōe
 que requirunt in accedente. Alia de
 baptismo obiecta: soluta sunt p̄ predcā
 Uñ eodem mō rādēdum ē de sacramento
 p̄firmatiōis i quo recepit alterius cha-
 racteris ip̄pressionē amplioz. meritoy
 augmētationē p̄fectionē. virtutū exerci-
 tationem ⁊ declarationem.

Quid recepit a sacro altaris. ca. 73.

a Sacramēto altaris recepit dñice
 passionis rememoratōem. deuoti-
 onis actualis exercitationē. cōtra cō-
 pozalem absentiam filij consolationē.
 A sacramento p̄rie recepit grātiā in
 excellenti equipollenti. Pro cōtritione
 innocentie conuersationē. p̄ p̄fectionē.

gratum actōez: pro satisfactiōe. supero-
 gationem. Item triplex ē cōfessio accu-
 satio peccorū. recognitio inēgritatis:
 vel magnitudinis beneficior: cōfessio
 de infusiōe meritoy. ⁊ hec fuit p̄prie
 beatissime virginis confessio.

Quid cōfitebatur. ca. 74.

Uid cōfitebatur deo. Qd̄ tantas
 gratiam recepit quā nunq̄ cū cōdigno
 meruit l̄ quā ois creatura mereri potu-
 erit. licet ipsa d̄ congruo meruerit. hec
 ⁊ similia fuit confessio b̄to iohanni cū a-
 geliste suo proprio cōfessori. Itē i ex-
 tremā vñctione recepit complete victo-
 rie p̄terite. ⁊ plene glorie future sig-
 nificationē. ⁊ loco remissionis venialiy
 totius doloris mortis remissionē: pro i
 firmitatis alienatione. totius corporis
 glorificationem. Et q̄ hoc sacramētū
 potuerit beatissima virgo non recipere
 tanq̄ exempta per priuilegium qd̄ con-
 fert dñs his quos sūe ifirmitate ⁊ mō-
 tis dolore dignatus fuerit euocare. quī
 vt videtur non tenentur ad vñctionē;
 extremā cum oleo ad ifirmos pro i
 firmitatibus institutam. Videtur tamē
 verisimile esse q̄ beatissima virgo isti
 priuilegio pro se introducto propter hu-
 militatem abrenūciauerit. sicut ⁊ alia
 sua priuilegia dum viueret occultauit.
 ⁊ q̄ sacm̄ istud peccatoribus institutū
 humiliter suscepit. ut humilitatē quā p̄
 totam vitam tenuerat egressura cōsu-
 maret. Et dum in extremo vite articulo
 ad cōformitatem peccatorum descēde-
 ret. domino illas exaltante. choros oēs
 trāscenderet. angeloy. In sacramē-
 to matrimoniij triplex bonū hūit b̄tissi-
 ma virgo. Unde Augustin⁹. Omne nu-
 ptiarum bonum impletum ē in parenti-
 bus xpi. fides. proles. sacramentum.
 Prolem cognoscimus ipsum dñm. fidē
 quia nullum adulterium. sacramentū
 quia nullum diuortium. habuit ergo
 beatissima virgo istam gratiam excelle-
 ntis. coniugia cum fuit sanctiora pari

voto cōtinētū. Unde augustinus. ymo
vero tanto sanctius coniuges manebat
tis. q̄nto sanctiora concorditer deo pla
cita seuiabatis. Solum autem sacra
mentum ordinis beatissima virgo non
recepit. hoc enim secundū exteriorem
hominum quandam representationē.
p̄fert dignitatem. interius autē fm
veritatem humilem pertinet ad seruitu
tem. Un̄ per oppositum statū br̄ssime
virginis opponebatur. que interius sū
mam habuit coram deo dignitate; . ex
terius summam habuit coram homini
bus humilitatem. ⁊ ita hoc sacramētū
non recepit beata virgo. Primo p̄pter
status sui contrarietatem. Secundo p̄
pter humilem aliarum mulierum con
fornitates. que ab hoc sacramento ex
cluduntur p̄pter tria. p̄pter sexus
videl; indignitatem. maiorem peccan
di fragilitatē. ⁊ p̄pter eam que ex his
sequitur regiminis incongruitatē. Ter
tio ad designandum status sui eleuatō
nem. Omnes enim dignitates ecclesie
sunt inroducere in seruitium. in solutē
fidelium aīarū. Unde dñs in euāgelio.
Mat. 20. Reges gentium dominantur
eorum ⁊c. Vos autem non sic. S; q
maior est vestrū ⁊c. unde ⁊ omnes pa
stores noīantur. Unde ber. Non ē qđ
blādiatur celsitudo vbi sollicitudo ma
ior. Illa discrimen intendit. hec amicitū
probat. Et infra. Ad quid oīmodis at
tendendum. Non. n. ad dñandum opt
nor. Nam ⁊ p̄pha cū similiter leuare
audiunt. Ut euellas ⁊ destruas ⁊ disper
das ⁊ disspes ⁊ edifices ⁊ plantes .
Quid horum fastum sonat? Rusticani
magis sudoris stemate quodā labor spi
ritualis expressus est. Et nos igitur ut
multum sentiamus de nobis. vel nob̄ i
positum in seipsum de nobis. nō dñū
datum. Et infra. Disce exēplo p̄phetico
presidere non tam ad impitādum q̄ ad
facitandum quod tempus requirit. Di
sce sarculo tibi opus esse. non seceptro.

vt opus facias prophete. Et quide; ille
non regnatus ascendit. sed extirpaturus.
Et infra. Antecessores tui apostoli
audierunt. quia messis quidem m̄tra
operarij autē pauci. Paternā. tibi ven
dicato hereditatem. tram si filius ⁊ he
res. Ut probes heredem euigila ad cu
ram. ⁊ non ocio torpeas ne ⁊ dicat tibi
Quid hic stas tota die ociosus? Multo
minus inueniri oportet aut delicias re
solutum aut resapium pompis. Nil ti
bi horum tabule testatoris assignant.
Sed quide; Si illay tenore content? sis
curam potius hereditabis ⁊ operam.
q̄ gloriā. ⁊ diuitias. Blād tur carbe
dras? Specula est. inde deniq; supintē
dis. sonans tibi epi nomine nō dominū
sed officium. Quid nī loceris in cminē
ti. unde oīa per spectes. qui speculator
super omnia constitueris. Enimvero
prospectus iste prociectū parit. n̄ otū.
Nā liber gloriari. vbi ocīari non licet.
Nec locus ē ocio. vbi sedula vrget solli
citudō omnium ecclesiarum. Nūquid
tibi aliū dimisit sanctus apostolus? Qđ
habeo inquit hoc tibi do. Quid illud ē
Unum scīo non est aurum. neq; argē
tum. cum ipse dicat. Argentum ⁊ aux
non est mibi. Et infra. Neq; ille tibi da
re potuit. quod non habuit. Quod ha
buit hoc dedit. sollicitudinē vt alij sup
ecclesias. Nunquid dominationem? Au
di ipsum. Non dominantes inquit ī cle
ro sed forma facti gregis. Ex his ⁊ si
milibus patet qđ dignitates ecclesie in
trodūte sunt in seruiciū ⁊ ministē
riū. Beatissima autē; virgo assumpta
est in salutis auxiliū ⁊ regni cōsortiū
Ipsa enim sola ministris fugientib; pa
tienti compassa est. Unde etiā; sola re
gni cōsortiū obtinuit. que laboris ad
iutrix fuit. Iuxta illud faciamus ei ad
tutorium ad yma. simile sibi. Licet at
beatissima virgo sacramentum ordinis
non receperit. quicquid tān dignitatis
vel gratie in ipsis cōfertur. de hoc ple

per ordo nō
vult muli
ribus

na fuit. In ipsis enim confectur septiformis gratia. hec aut omnifariaz gratia plena fuit. Itez tria sunt in sacramento ordinis. dignitas. ministerialis. potestas spiritualis. amministratio executionis. hec autem tria beatissima virgo habuit in se equipolenter et excellenter. Ministri ecclesie habent dignitatem beneficalem per characterem excellentie. beatissima autem virgo habet eorum nam regni ecclesie militantis et ecclesie triumphantis. Unde summus ministrorum papa scilicet appellatur et est seruorum dei seruus. hec autem est regia et domina angelorum. Ille seruus seruorum dei. ista imperatrix totius mundi. Item in ministris est potestas spiritualis. temporalis. delegata a deo. vlt subdelegata et vicaria. In ipsa autem est plenitudo potestatis celestis perpetua ex auctoritate ordinaria. Item in ministris est executio ligandi et soluendi per usum clauium. in ipsa autem est dominandi legitima potestas ad ligandum et soluendum per imperium. Et sic quicquid est dignitatis et gratie in ordinibus in gire. constat beate virgini minime de fuisse.

De virtutibus. capit. 75.

Ed ne videat virtutes siue dignitates generales habuisse et spalius caruisse. dicimus ipsam singulorum ordinum dignitates et gratias per equipolentiam et cum excellentia possedisse. habuit autem cum exorcistis demonum expulsionem. unde gen. 3. Ipsa conteret caput tuum. et iudith holoseriem interfecit hester vicem Amam. Cum hostiis habuit introductionem mundorum et exclusionem imundorum. Eze. 44. Porta hec clausa erit et non aperietur. Princeps ingrediatur per eam. quod porta hec principum et imitatores suos introducit et idignis clausa erit. habet etiam cum acolitis illuminationem. Cant. 3. Que est

ista que as. 22. Et illud Num. 24. Orietur stella ex iacob. habuit cum lectoribus orium prophetiarum expositionem ad fratrum se ipsa. Unde ysa. 7. Ecce virgo concipiet et pariet. doctrix est enim discipline dei.

habet cum subdyaconis doctrine apostolice ostensionem. Unde signat per archam in qua fuerunt deutronomus et manna et diuina sapientia. habet cum dyaconis verbi domini conseruationem alijs ad scribendum narrationem. consiliorum domini perfectam impletoem. Unde luc. 2. Maria conseruabat. o. h. hec. habet cum sacerdotibus officii corporis per seipsam formationem. tractationem. communicationem. hoc est quod corpus dominicum mediante eius verbo et consensu de carnibus et sanguinibus ipsius formatum fuit. et ipsum familiarissime et diutissime tractauit. et cibum et potum nobis communicauit. et per hoc nos omnes ad iugum suum suauem et onerale. caritatem. scilicet ligauit. et ab omnibus culpis et penis non solum solutos ostendit sed etiam absoluit. iuxta illud Johan. vi. Qui manducat carne meam. habet cum episcopo clericorum ordinatorem. prebendam collationem. templorum consecrationem. sacrarum virginum velationem. Ordinat. n. episcopi sacerdotes per sacramenti collationem. Beatissima autem virgo per continentie obligatoem. Juxta illud ysa. 52. Mundamin quod fertis vasa domini. Confert et episcopus prebendas instituendo. beatissima virgo prebendas faciendo. Consecrat et episcopus templa corporalia dedicando. beatissima virgo templa spiritualia confirmationem inspirando. et sibi illa specialiter vendicando. Consecrat etiam episcopus virgines exterius benedicendo. beatissima virgo consecrat virgines interiorum virtutibus adornando. et eas filio suo desponsando et non tantum virgines. sed et uirginitatem perorando. Et si quid obprobrium sterilitatis eis auferendo. sed eas sibi specialiter in filias adoptando.

z ad statum dignissimū exstans: Iuxta illud Sapi. vi. Incorruptū facit eē primum deo. habz autē cū papa beatissima virgo oīum ecclesiarū sollicitudinez p̄tatis spiritualis plenitudinē: p̄uilegiatorum actuum vniuersitatem. Ecclesiarum sollicitudinez: qz papa ē pater p̄iuz ipsa autem mater oīum xpianorū ymo oīuz bonorū. Iux illō Sapi. 7. Qui oīuz bonorum mīr est. P̄tatis plenitudinez: habet. n. dñs papa p̄tatis plenitudinez in vita ista. sed non in celo. nec i purgatorio nec in inferno. Beatissima autē virgo hz potestatem in celo. z i purgatorio: z in inferno. P̄uilegiatorum actuum vniuersitatē. ut patebit infra. cū de p̄uilegijs eius inquirē. Et nota qz cū beatissima virgo sacramēta pro peccatoribus instituta humiliter suscepit. nō propter hoc peccatricē se mētīel opere falsum dixit. sed vltra debuit in bonis. peccatoribus se conformans se vere opere esse humilē deniciens per omnia veruz dixit. Sic ergo manifestū est qz quicqd ē dignitatis vel gratie in sacramētis ecclesie. plenitudinē gratie q̄ fuit in beatissima virgine oīno nihil deesse: sed eam hoc totum vel in gr̄ijs sacramētalibus vel in earum equipolētibz vel excellentibus plenarie posse disse.

De fide. capi. 76.

Ostēdēdū quid sit scōz qd gratia ē in virtutibus cōtēta in plenitudine beate virginis fides sit cōprehēsa. Et q̄ ritur primo de gratia fidei. vtrū beatissima virgo habuerit fidem. Et videt qz non. latera enim ciuitatis sunt equalia z vnusquisqz quātā habet fidem. tātaqz habet dilectionem z ecōuerso. z hoc sp̄ z vbiqz. Sed beatissima virgo tāta habuit dilectionē que erat sup oēm dilectionem in via. ergo z tantaqz habuit cognitionem que erat super oēm cognitionē nē. quā nūqz hūit aliq creatura. ergo recognitō beatissime virginis in via fuit

excellētiōr. cognitione raptus que est creature existētis in via. sed cognitō raptus excellit fidem z non ē fm modum fidei. ergo non habuit fidem. Item z ad cor. 12. Raptus vsqz ad tertiam celū. Super hoc dicit glo. qz paulus vidit in raptu sicut qui sunt i tertia ierarēbia. ergo beatissima virgo similiter vidit z excellētius. Sed illi qui de tertia ierarēbia sunt nō vident per fides. ergo nec beatissima virgo habuit fidē. Itē mūdicia cordis est dispositio ad vidēdū deum. Iuxta illud Mat. 5. Beatimūdo corde zc. ergo vbi maior mundicia ibi maior visio. Sed nulla creatura vnquā habuit puritatē quantā illa que ea puritate nitebat qua sub deo maior: negat intelligi. ergo nūqz creatura aliq hūit tam altam cognitionem. ergo ei' cognitio fuit super raptum. ergo super fidē. Quicqd. n. superius ē superiōre. sup̄ ē inferiōre. Item entis ad non ens infinita est distantia. ergo peccator z non peccatricē distantia est in infinitum. Sz tñ peccata nostra diuidūt inter nos z deum. ergo vbi plus de peccato maior diuisio z vbi minus de peccato maior: p̄unctio. ergo vbi oīno nihil de peccato proxima cōfictio. Sed nulla pura creatura est vel fuit omnino in via sine peccato iuxta illud. i. ioh. i. Si dixerimus peccatum nō hēmus zc. excepta beata virgine de qua dicit Augustinus. Lūm de peccatis agit zc. Ergo nūqz aliqua pura creatura ita cōiuncta fuit deo sic beatissima virgo. Sed illa cōiunctio ē per cognitionem z dilectionē. ergo super raptum. ergo super fidem. Item tres sunt actus ierarēbie purgari: illuminari perfici fm dyonisiuz: z sunt il li tres actus adinuicem ordinati qz maiorē purgationem sequit maior illuminatio: z maiorē illuminationem sequit maior p̄fectio. Sed beatissima virgo iter puras creaturas purgata fuit i summo. ergo eius cognitio fuit super oēm cognitōez

omnis creature in uia. Itē per cognitionē eleuatur aīa ad deū: et in illo mota est: natura hō est que eleuatur: de⁹ ē motor qui eleuat. et ubi et ad quē natura eleuat. gratia autē dispositio ē media per quā fit eleuatio: Natura autem ē in omnibus equaliter ad hoc qd sit dei capax per cognitionē et dilectionē. Si militer deus in se eodem mō se habet: et spectu omnium. ergo si aliquis magis eleuatur ad cognoscendū deum qm̄ alter. hoc erit propter mediū eleuātis qd ē gratia. Sed gratia beatissime uirginis. maior fuit omni gratia pure creature. ergo altius eleuabatur ad cognoscendū deum qm̄ aliqua creatura. ergo cognitio eius fuit super raptum. et sup fidem.

Item gratia et glia sic se habēt inuicē ut proportionabiliter habēs maiorē gratiam: habeat maiorē gloriam. iuxta illō zacharie. 4. Exequabitur gratiā gratie. Sed inter comprehensores nūquā habuit aliqua pura creatura tam altā cognitionem quāta habet beatissima uirgo in pīa. ergo inter uiatores nūquā habuit aliqua pura creatura tam altā cognitionē in uia. ergo super raptū et fidem. ergo eius cognitio fuit sup raptum et fidem. Item quicqd continet uacūū ipsum simpliciter nō est plēnū: quia cōtentū cōtenti est cōtentum cōtinentis. ergo si cōtentū in se pōt plus recipere. ergo et cōtinentis. Exemplū i dōmō plena uolūtis uacuis. ergo si. beatissima uirgo hūit fidei uacuitatē respectu gratie. nō fuit plena gratia. quod falsū ē. Itē qd beatissima uirgo fuit sapiētiōr omni creatura. signū est qd liber qd de sapiētia intitatur d̄ beatissima uirgine spālter exponit. et que d̄ sapiētia dicūt qd de ipsa dicātur eccl̄ia interpretat ut pz in epl̄is qd ipsa legunt. In sapia autē nihil est de stulticia vī ignorantia. ergo beatissima uirgo plena fuit sapiētia. Sed in fide non est plena sapiētia s; ex parte iuxta illud. i. cor. 13. Ex parte co

gnoscimus. ergo beatissima uirgo non habuit fidem sed plēnā cognitionem.

Itē Greg. Quibuslibet in hac carne uiuentibus sed cū inestimabili uirtute crescentibus actiue contemplationis: potest claritas dei uideri: si tamē huic uite funditus moriantur. Sed nulla pura creatura in hac uita tam limpide uidit claritatem dei sicut qualiter beatissima uirgo. ergo eius cognitio fuit super raptum et fidem. Item qd cognitio beate uirginis fuit super fidem et excellentior cognitionibus aliorū uidetur per beatum Ber. qui dicit. Quis enim excepta fortassis illa que hec sola in se felicissime meruit experiri. intellectu capere. rōne discernere possit qualiter splēdōr ille inaccessibilis uirginis sese uisceribus infuderit: et ut illa quod inaccessibile est accedere ad se ferre potuisset: de portuincula eiusdē corporis cui se immediate aīa cōtēperauit relique mās se umbraculus fecerit. Et forte propter hoc maxime dictum est. Obumbrabit: quia res nimirum erat in bramento. et qd sola per se trinitas in sola et cum sola uirgine uoluit operari. Soli enim datum est nosse cui soli datum est experiri. Dicatur ergo spiritus sanctus sup ueniet in te: qui utiq; potētia sua fecū dabit te: et uirtus altissimi obumbrabit hoc est illum modum quo de spiritu scto concipies: dei uirtus et dei sapiētia xps sic in sui secretissimo consilio. obūbrando cōteget: et occultabit: quātēus qui tantū notus est patri: notus sit et tibi. Ac si angelus respōdeat uirgini. Quid a me queris qd in te mori experieris? Scies. scies et felicitate scies sed illo doctore quo et auctore. Ego autem missus sum uirginalem conceptum nunciare non creare. nec potest doceri nisi a uocante. nec potest addisci nisi a suscipiente. Ex hac auctoritate colligitur qd beatissima uirgo de incarnatione et de filio dei incarnato habuerit cognitio. rez

que fuit supra fidem q. s. tantū notus
esset sibi qui notus erat pñ. quod non
pōt intelligi de cognitione fidei secundū
quam notus erat ⁊ multis. Ex his au-
tem concluditur q. cognitio beatissime
uirginis fuit supra fidem ⁊ super om-
nem cognitionem pure creature exi-
stentis in uia.

De spe. ca. 77.

Onsequēter queritur de spe utrū
beatissima uirgo habuerit spez. ⁊
potest uideri q. non per eadem que de
fide posita sunt argumenta. Primo
si spes est certa expectatio future beati-
tudinis ex meritis ⁊ gratia proueniēs
⁊ si sequitur spes ad fidem ⁊ certitu-
do spei ad fidei certitudinem ⁊ certitu-
do ad certitudinem. ergo si
cognitio ad cognitionem ⁊ certitu-
do ad certitudinem. ergo si cognitio
beatissime uirginis super omnem vie
cognitionem fuit ⁊ transcendens fidez
ergo certitudo spei eius est super omnē
vie certitudinem ⁊ transcendens spē.

Item certitudo spei nō est fallibilis
uel conditionalis. Si enim incertus ē
quis de eterna beatitudine. falli potest
quia cadere potest. Si autē sperat sub
condicione. s. si permanserit in carita-
te: tunc sua certitudo est conditional.
Sed certitudo beatissime uirginis de
eterna beatitudine fuit absoluta ⁊ ifal-
libilis. ergo fuit maior omni certitudi-
ne spei. ergo non fuit per modum spei.
ergo non habuit spem. Itēz cui inest
vnum oppositorum alterum inesse non
potest. Sed timor separationis ⁊ spes
opponuntur. ⁊ beatissima uirgo habu-
it timorem separationis. ergo non spē.
Item inter gratiam amissibilem ⁊ glo-
riam inamissibilem medium est gratia
inamissibilis. ergo beatissima uirgo
certitudinem habuit ⁊ statum gratie
medium inter statum patrie ⁊ statum
uie. ⁊ certitudinem patrie ⁊ certitudi-
nem uie. Sed certitudo spei pertinet

simpliciter ad statum uie. ergo inferior
est illa certitudine que fuit in beatissi-
ma uirgine. ⁊ ita beata uirgo non hūit
spem sed maiorem certitudinem.

Da caritate. ca. 78.

Onsequenter queritur de carita-
te utrum in beatissima uirgine
fuerit: Et uidetur q. habuerit carita-
tem excellentem omnis pure creaturę
In luca. 7. ca. legitur q. premissa que-
stione de duobus debitoribus quorum
vnus debuit denarios. l. alius. c. ⁊ nō
habentibus illis unde redderent dona-
uit utriq; ⁊ querente dño quis plus
dilexerit respondetur. Estimo q. is cui
plus donauit. Ex hoc colligitur q. ille
plus tenetur diligere cui plus donat.
Sed beatissime uirgini super omnes
creaturas donatum fuit. ergo plus dili-
gere tenebatur. Sed quantum diligerē
tenebatur tantum dilexit. ergo ipsum
plus q. aliqua creatura dilexit. ⁊ ita vi-
detur q. maiorem caritatem habuerit
angelis. Item gratia gratis data or-
dinatur ad gratiam gratum facientez.
Sed beatissima uirgo habuit gratiam
gratis datam super omnem creaturaz
in uia uel in pñā existentem in hoc q.
meruit esse beata mater si. ergo ⁊ gra-
tiam gratum facientem habebit. grātiā
omnis creature excellentem. Item
caritas est de corde puro ⁊ cōscientia
bona ⁊ fide non ficta. ergo ubi maior
puritas ibi maior caritas. Sed beatissi-
ma uirgo habuit puritatem in summo
qua sub deo maior nequit intelligi. er-
go caritatem habebit in summo cui in
creaturis equalis nequeat intelligi.

Item nullus tantum tenetur iure di-
ligere sicut pater ⁊ mater. Sed inter
creaturas sola fuit beatissima uirgo
mater dei. ergo nulla creatura teneba-
tur diligere deum tantum. Sed quan-
tum tenebatur diligere tantum dilexit
ergo beatissima uirgo deum plus q. ali-

qua creatura dilexit. Item prob. 8. Ego diligentes me diligo ergo plus diligentes plus diligo. ergo quicumq; deus maxime diligit: ille deum maxime diligit. Sed deus super omnem creaturam maxime dilexit beatissimam virginem. ergo ipsa ad ipsum maiorem suam omnem creaturam habuit dilectionem.

huius etiam signum ē q̄ de ipsa cantica canticorū que amoris continent p̄fectionem specialiter exponuntur. et ibi amica et carissima per excellentiam nominatur. Item Gregorius. Exhibito operis est probatio dilectionis. Sed deus nunquam alicui creature tantum beneficium exhibuit in opere. ergo nullam creaturam tantum dilexit. ergo ipsa deum plus q̄ omnis creatura redilexit. Item licet deus de omnibus habundanter et illuminet omnem hominem non tamen omnes recipiunt equaliter nec omnes equaliter illuminantur. Lutus diuersitatis duplex causa esse videtur. Una ex parte recipientis et altera ex parte dantis. Ex parte recipientis quia vnum recipiens capacius est altero. et propter hoc recipit magis alterum altero. Iuxta illud Mat. 25. Diuisit illis bona sua unicuiq; sicut propriam virtutem glo. capacitate hanc autem capacitate operatur humilitas iuxta illud Jac. 4. humilibus dat gratia. ergo vbi maior humilitas. maior capacitas. Sed in beatissima virgine inter omnes creaturas maior fuit humilitas. ergo maior capacitas ergo maxime gratiam recipere potuit. sed quantum recipere potuit tantum recepit. ergo gratiam in summo creature recepit. Item ex parte dantis est diuersitas doni. quia cum datus dat secundum rationem et ratio respiciat finem. maius donum dat quod dat ad maiorem finem. ut imperator magis dat cui daret donum ad essendum se maiorem. q̄ cui daret ad essendum simplicem seruientem. Sed beatissime vir-

gini dabatur donum ad essendum matrem dei. omnibus autē alijs dabatur gratia ad eundem seruū dei. Sicut ergo iproportionabiliter maius est esse matrem dei q̄ seruū dei. ita improporcionabiliter maius est donum quod datur ad eundem matrem dei. q̄ ad eundem seruū dei. Sed donum in quo alia omnia donantur est caritas. ergo caritas beatissime virginis est improporcionabiliter maior caritate omnis creature. Unde Augustinus in libro de natura et gratia. Inde enim scimus q̄ ei plus gratie sit collatum ad vincendum ex omni parte peccatum: q̄ concipere et parere et meruerit quem constat nullum habuisse peccatum. Et iterum. Illa autem uirgo singulari gratia preuentā est atq; repleta: ut ipsam haberet uentris sui fructum quem ex initio habuit uniuersitas deum. Itē eadem numero ē caritas quam habet beatissima uirgo modo in patria: quam habuit in uia in substantia. Sed quicumq; sunt eadē numero secundum substantiam eadē se per sunt p̄ substantiam. ergo si nūc huius maiorē caritatē caritate ois angeli. et tunc habuit. Itē arguit p̄ effectū. Quicūq; effectus sequit̄ aliquā formam sicut substantiam si semper manet idē effectus. non augmentat̄ p̄ substantiam. ergo et caritas eadē erit sicut secundum substantiam. Sed facere dignum uita eterna. ē effectus qui sequitur formam q̄ ē caritas secundum substantiam et ille effectus extat in uia et in patria non augmentatus p̄ substantiam. ergo et caritas eadem erit in uia et in patria non augmentata p̄ substantiam. Cū ergo beatissima uirgo habuerit maiorem caritatem omni angelo in patria habuit maiorē caritatē omni angelō in uia. Itē sublato a beatissima uirgine omnino fomite et post peccatitate et tandē corporis animalitate habuit maiorē caritatē omni angelō in uia. Sed ista ablata non est aliqua adiectio facta caritati. q̄ntū ad substantiam sicut

quantum ad actus elevationē ⁊ exten
sionem ⁊ expeditionem . ergo caritas
eius in substantia fuit maior in substan
tia caritate angeli : licet minor fuerit
quantum ad actū . ⁊ hoc propter condi
tionem ⁊ statum subiecti in quo erat .

Item dicit Augu. q. hoc preceptum.
Diligēs om̃em deum tuū ⁊c. non potest
impleri in via : ⁊ cōstat q. hoc est prop
ter conditiones vie : que sunt : vno ad
corpus corruptibile penale ⁊ animale :
⁊ visio per speculum in enigmate : ⁊ cō
stat q. his omnibus sublati plene ad
impletur : ⁊ ita videtur q. perfectio cari
tatis vie in caritate p̃rie non fiat per
aliq. adiectionem quantum ad substanti
ā . sed per extensionem ⁊ elevationem
quantū ad actum eadem substantia per
manēte . ergo si beatissima virgo habu
it maiorem caritatem quantum ad sub
stantiā omni angelo nūc in p̃ria . habu
it etiā in via . Juxta hoc ergo queris
vtrum caritas beatissime virginis in
via fuerit in statu tali q. potuerit aug
mentari . ⁊ videtur q. sic . Omne enim
quod est citra summū . melioris condi
tionis est si potest augmentari in bono
Sed constat q. caritas beatissime vir
ginis fuit citra summū ⁊ in optimo sta
tu . ergo potuit augmentari . Item au
gustinus ad Ieronimū . Caritas est vir
tus qua id quod diligitur est diligitur
tur . hec in alijs maior . in alijs mi
nor . in alijs nulla est . plenissima ve
ro que iam non possit augeri q̃dā hic
bono vivit . inuenitur ī nemine . Quā
dā ergo hic est vivens augeri potest .
Quod si concedatur . contra . Caritas
beatissime virginis fuit perfectissima
secundum statum vie . sed perfectius
est qd̃ ē in termino q̃ qd̃ est citra termi
num . Sed quod augmētabile est citra
terminum est . sed caritas beatissime v
ginis nō est augmentabilis sed in sum
mo complemento secundum statum vie
Item sicut in corpore alibus ita nec ī

spiritualibus quicq. est vacuum secūdu
actum . Sed inter caritatem inaugmē
tabilem p̃rie ⁊ caritatem augmentabi
lem vie mediū ē caritas vie inaugmen
tabilis . ergo cū extrema extēnt vel me
dium erit vel aliquid erit vacuū . Illū
autem medium nō congruit nisi beatif
sime virginē . que fuit in statu vie sum
ma ⁊ propinquissima statui p̃rie . ergo
habebit caritatem vie inaugmentabi
lem ⁊ in summo . Item inter carita
tem augmentabilem quantum ad sub
stantiam ⁊ quantum ad actum . ⁊ cari
tatem in augmentabilem quantū ad
substantiam ⁊ quantum ad actum me
diat caritas inaugmentabilis quantū
ad substantiā . augmentabilis autem
quantum ad actus . Quarta enī differē
tia est impossibilis . s. q. sit augmētabil
secundum substantiā ⁊ non secundū
actum . Sed medio perfectibili debet
media perfectio . ergo cum beatissima v
go habuerit medium statum in via in
ter perfectibilia mediani habebit per
fectionem . ergo habebit caritatem in
augmentabilem sū substantiā ⁊ aug
mentabilē secundū actum . Item om
ne creatum certo termino ⁊ quātitate
est mensuratum . Omnia enim fecit de
us . numero . pōdere . ⁊ mensura ut dī
sapi . xi . ergo nullius creati potētia erit
īfinita in via . ergo alr erit in suo sumo
S; sumū pfectibile pfectionis vie fuit
brissima vgo . ergo hūit caritatē vie in
sumo . Juxta hoc q̃rit . vtrū brā vgo
hūit fructū i via p modū p̃rie . Et videt
q. sic . Augu. s. doc. xpia . Frui ē amore
inherere alicui rei ppter se . S; brissi
ma vgo inherēbat sumo amore pp se . ⁊
nō paraboliter . ergo fruebat . Itē in
ter tñ comprehēsores ⁊ tñ uiatores
triplex ē mediū . cōprehēsores simpliciter
t uiatores simpliciter sunt . sicut dñs ihs
⁊ ps . ⁊ cōprehēsores simpliciter . ⁊ uiatores
secundum quid sicut angeli . custodijs
s; ministerijs hominū deputati s; na

qd sunt viatores vsq; ad diem iudicij. Tertiu medium e viator simpliciter. ⁊ cōprehēdens ⁊ fruēs fm quid. ergo cū inueniat aliquis cōprehensōr tñi vt homines scī in patriā: ⁊ aliquis viator tñi vt hoīes in viā: ⁊ aliquis cōprehensōr ⁊ viator vt homo deus: ⁊ aliquis scdm quid viator ⁊ simpliciter cōprehensōr vt angel: inuenietur quarta differētia vel aliquid exit vacuū. ⁊ ita erit aliq; persona viatrix simpliciter ⁊ cōprehēdens ⁊ fruēs fm quid. ⁊ erit summa in statu viē ⁊ propinquissima statui patrie. hec autem est beatissima virgo ergo ipsa est viatrix simpliciter ⁊ cōprehēdens ⁊ fruēs secundum quid.

Ex his autem omnibus videt q; beatissima virgo non habuit gratiam. vtu tum theologicarum fm modum cōem sed perfectiori modo ⁊ excellentiori oī mō perfectionis pure creature. Qd si concedatur. contra. q; perfectio ad dita perfectioni non destruit ipam sed auget. Item quia status viē inferior est statui patrie. ergo summū viē inferius est infimo patrie. Item domin⁹ in Mat. xi. Qui minor ē i regno celozū maior ē iohanne baptista. Glosa dicit. Dis sanctus qui est cum deo. maior ē eo qui iam est in mundo. Item super illud. Ecce ego mitto angelum meum ⁊ c. dicit glo. Nouissimus angelus celi maior est quousq; hoīe. Post hec qritur de caritate beate virginis quā habuit ad primum vtrum illam haberet ad proximum i summo creature. Et p̄ q; non. Quia maiorem caritatez nemo habet ⁊ c. sed ipsa animam suam nō potuit p̄ amicus suis. ergo non habuit maiorem caritatem alijs qui animas suas pro proximis suis posuerunt. Contra. Propter quod vnumquodq; ipsuz magis vt propter quod amat. ipsuz magis diligimus vt dicit phs p̄. poste. S; proximum amamus propter deum. ergo qui plus amat deum. plus amat p-

ximum. Item eadem caritas est quā diligitur deus ⁊ proximus. ergo qui habet summam caritatem ad deum. summam habet ad proximum. Sed beatissima virgo summam caritatem habuit ad deum. ergo ⁊ ad proximum.

De virtutibus cardinalib⁹ ⁊ primo de iusticia.

Consequēter queritur d virtutib⁹ cardinalibus. ⁊ primo de iusticia in quo statu habuerit eam beatissima virgo respectu viatoruz. Iusticia. n. ⁊ misericordia opponuntur in effectibus. ergo qui habet de iusticia magis: minus habet de misericordia. ⁊ e cōuerso. Sed beatissima virgo vtputa mater misericordie fuit misericōdisima. ergo minimum habuit de iusticia. Item ysa. 32. Opus iusticie pax. ⁊ item. 26. Iusticiam non fecimus in terra. ideo ceci derunt habitatores eius. Item in puer. 13. Iust⁹ accusator est sui. Ex istis omnibus colligitur q; actus iusticie in viā est iustificare mala: ⁊ punire: ⁊ vicia castigare. que non fuerunt i beatissima virgine. ergo non habuit actum iusticie in viā. Item due sunt partes iusticie declinare a malo ⁊ facere bonum. sed vtrunq; istorum habuit beatissima virgo super omnes puros viatores. ergo iusticiam habuit super viatores. Quod autem beatissima virgo declinationem a malo habuerit excellētius omnibus viatoribus. patet ex hoc q; ipsa sola viatrix fuit que nunquam peccauit. Unde Augustinus. Excepta igitur hac virgine de qua propter honorem domini cum de peccatis agitur nīlam volo fieri mentionem. si omnes sācti ⁊ sancto conuenirent ⁊ decernerent q; peccatu; non habemus quid responderemus eis nisi quod dicit Iohannes in primo capitulo prime cano. Si dixerimus q; peccatum non habemus nosip-

contra

fos seducimus et veritas in nobis non
est. Excellet enim omnes viatores i ope
ratione boni. In eo enim q deus genu
it qui omnia regeneravit tantum effec
tum boni protulit de se q nullius pur
creature effectus illi i dignitate vel vti
litate poterit coequari. Item habu
it opera misericordie que sunt ex com
passione. et cum relevatione miserie que
propter hoc dicuntur misericordie opa.
sed eadem sunt opera iusticie ad que
omnes tenentur vt patet in vltima dis
cussione. Esurui et tibi sit discipulatus
et ad iudicatio damnatorum pro huius
modi operum omissione. Illa autē opa
etiam exercuit beatissima virgo i sum
mo super omnes viatores. Operum n.
misericordie alterum altero est maius
vel quia fit ex maiori caritate vel quia
fit magis indigenti vel magis digno vel
quia fit cum maiori effectu impense vel
q fit ex magis necessario et minus sup
fluo. hec autem omnia fuerunt in beatis
sima virgine in summo. Caritas enim
ex qua opera misericordie fecit. omnem
creaturam excellit. vt infra patebit.
Maxime indigenti exhibuit. quia nemo
inter viatores pauperior iesu xpo fuit.
Dignissimo pauperi tribuit. quia nemo
dignior medico q mendicus deus fuit.
Magnum enim esset opus misericordie
q fieret pauperi laico maius quod fie
ret pauperi clerico et maius quod fie
ret pauperi religioso. adhuc maius qd
fieret pauperi episcopo. sed summū qd
fieret pape mendico. ergo impropor
tionabiliter summum opus misericordie
fuit quod fiebat pauperimo deo. Ma
ximum etiam affectum nobis misericor
die impendit quia nobis miseri capti
uis et mendicis dedit filium suum deū.
captiuus in pretium. famelicus in viati
cum. laborantibus in premium. infir
mis in medicamentum. et cum ipso de
dit nobis regnum celorum et omne bo
num. Que enim proprio filio suo nō pe

percit quomodo cum illo nobis omnia
non donauit. Item beatissima virgo
de nullo sibi superfluo. sed omnino ne
cessario op misericordie fecit filio suo
pauperimo et peregrino de proprijs suis
purissimis carnibus et sanguinibus tu
ncam poluitam fecit. in gremio vteri
sui hospitauit. de proprio corpore ciba
uit et lactauit. Sic ergo patet q bea
tissima virgo iusticiam quo ad partes
et effectus suos habuit in summo.

De speciebus iusticie. 20.

Est hec videndum est de specie
bus iusticie que sunt. latría. di
lia. obediētia. qualiter et he fuerunt
in beata virgine. Et primo de latría.
Est autem latría honor soli deo debi
tus et exhibitus. Et intenditur honor
iste per tria. Primum est dignitas per
sone exhibentis. secundum est minus
debitum exhibitionis. tertius est excel
lentia impense seruitutis. Dignitas
persone exhibentis respectu omniū via
torum in summo fuit in beata virgine.
Ipsa enim mater dei alij omnes serui
et improporcionabiliter maius est esse
matrem dei q esse seruū dei. ergo im
proporcionabiliter maior est latría ma
tris dei q seruorum dei. Item minus
debitum exhibitionis fuit in beatissi
ma virgine respectu aliorum sanctorū
Quanto enim quis inferior. tato ma
gis tenetur ex debito necessitatis ad
seruitium. Sed beatissima virgo fuit
suprema et dignissima omnium sancto
rum. ergo exhibitio eius seruitutis ex
minimo debito necessitatis. et ex ma
iō debito caritatis. ergo quantum ad
hoc fuit eius latría in summo. Item
impensa seruitutis latric consistit in tri
bus. In actu cordis qui est cognitio di
lectio. in actu oris qui est laus et ora
tio. In actu operis vt genuflectio. ado

ratio ymolatio ⁊ huiusmodi. Omnia
hec in beatissima uirgine in summo fu-
erunt. Virtutibus enim interioribus
omnem creaturam excellit. ut infra pa-
tebit. habent enim angeli uirtutes in-
amissibiles. sed non meritorias premij
substantialis. habent etiam homines
uirtutes meritorias. sed amissibiles.
habuit autem beatissima uirgo virtu-
tes inamissibiles ⁊ meritorias cum an-
gelis ⁊ hominibus. ⁊ ita utrisque ex-
cellens. ⁊ ita habuit excellentissi-
mam patriam in actu cordis. Item
actus patrie ab ore ut est laus ⁊ oratio
excellentissime fuit in beata uirgine
Oratio enim aliorum sanctorum non
ininitur alicui iuri ex parte sui sed ta-
tum misericordie ex parte dei. Oratio
autem beatissime uirginis ininitur gra-
tie dei ⁊ iuri naturali ⁊ iusticie euan-
gelij vel decalogi. quia filius tenetur
non tantum exaudire. sed obedire ma-
tri iuxta illud. Exo. vigesimo. honora
patrem ⁊ matrem. Et ap. offolus ad ephe.
sexto. Filij obedite parentibus uestris:
quod ⁊ ipsa uidetur innuere. in modo
orandi. non utens obsecratione simpli-
ci sed insinuatione dicens. vinum non
habent ⁊c. Dicit magister hugo de sa-
cto victore. q. nobilissima species ora-
tionis est insinuatio exemplificans in
eodem verbo scilicet vinum non hēnt
Et sic patrie orationis eius fuit i sum-
mo. tum quia ibi erat nobilissim⁹ mo-
dus orandi. tum quia eius oratio habe-
bat rationē iussioneis ⁊ imperij. tūz qz
erat impossibile eam non exaudiri.
Iuxta illud. 3. R. secundo. Pete mater
mea neq. eni phas est ut auertam fa-
ciem meam. Et iterum. hester. quito.
Que est petitio tua hester? Pro qua re
postulas? Etiam si petieris dimidiū re-
gni mei obtinebis. Item actus patrie
in opere exteriori principalis est in ob-
latione ⁊ excellentior in templorum ꝑ
structione ⁊ cōsecratione. hoc autem

totum fuit in beatissima uirgine i sum-
mo que de corde ⁊ corpore templum san-
cto spiritui construxit. in quo filius dei
corporaliter habitauit. In quo seipsa
⁊ in seipsa summam castitatem cordis
⁊ corporis deo omni sacrificio accepta-
bilis obtulit. ymo ipsum filium suum
⁊ filium dei. non prout panis ⁊ uinum
in corpus ipsius transferebatur ⁊ sub
specieb⁹ alienis ymolabatur. sed fm q
in eius propria carne ⁊ sanguine scdm
corpus formabatur sub ipsa sua specie
propria in qua euz genuit. spontaneo ꝑ
sensu. in eius passionem pro omnibus
nobis obtulit per quam sufficiensimā
⁊ gratissimam hostiam semel oblatam
deum toti generi humano reconciliauit
qui nimum excellentissimus actus pa-
trie i opere fuit. Et sic patet. quomodo
beata uirgo omnem actum patrie fm
omnem modum habuit in summo.

De dulcia. capi. 21.

Consequenter videndum est d du-
lia. Est autem dulcia honor creatu-
re exhibitus ⁊ debitus. ⁊ hec hz duas
partes. Dulcia simpliciter que oblatam
cōter creaturis. ⁊ ypdulia que debet
excellentibus creaturis. ut beate uir-
gini ⁊ sancte cruci. habuit autē brissi-
ma uirgo ypdulie actus i summo resse-
ctu altari creaturarum. Improprie dā-
biliter. n. maius est adorari q. adorari
ypdulia. Sed omnes alij sancti adorāt
beatam uirginēz ypdulia: ipsa autē ado-
ratur ob omnib⁹ ypdulia. ergo ipsa oēs
excellet ypdulia. Itē actus dulie ha-
buit super omnes excellentes. act⁹. n.
dulie intenditur per eadem per que ⁊
actus patrie intendebatur. per dignita-
tem viz persone exhibentis per minus
debitum exhibitionis. ⁊ ꝑ humilitatem
seruitutis. Per dignitatē ꝑsone exhibē-
tis. excellit oēs. Nulla enim digna ꝑ-
sona vel creatura potuit aliā creaturā

tantū honorare quātū dignissima crea-
turarū mater dei. Itē cum ipsa sit sup-
ma z dignissima creaturarū omniū quā
omnes debebāt reuerēti z honorare mi-
nime debitum fuit: ut alias creaturas
honoraret. Item seruatus humilima
z indebitissima fuit quā inferiorēs se ho-
norauit: quādo prima deo p̄ incorruptō-
nez puzit carionē pollutis matribus p̄
futura absq; legis p̄cepto obseruauit. z
filiū cū oblationib; offerens sacerdoti-
bus legalibus reuerentiā exhibuit: per
quod obedientiam z humilitatē consu-
mauit. sicut scriptū ē Mat. 3. Sine mo-
do sic decet nos rē. glo. p̄fectam humi-
litem. Et distinguit ibi triplicem hūi-
litem z obedientiam. P̄ia que exhi-
betur superiori. Secūda que pari. Ter-
tia que inferiori: que vocat omnis iusti-
cia. i. p̄fecta iusticia: quam btissima viz
go exhibuit in sūmo. quādo deo propi-
quissima z dignissima fuit: inferiorib;
z sibi subiectis iure ipsa supra legem
posita sed; legem legi z ministris legis
obediuit in quo se in sūmo inclinauit z
humiliauit. Summū enim citra deum
insursus est sūma in corruptio. Iuxta il-
lud Sapi. 6. Incorruptio facit eē pri-
mam deo. Summe autē distans ab ieor-
ruptione deorsum est corruptio. Post
corruptionē sequitur pena posita p̄ cor-
ruptionē. vt ē mulierū corruptarū puzi-
ficatio. Sūma ergo inclinatio humilita-
tis fuit. quādo se excellentissima in in-
corruptione vgo sub omni corruptioni
impositum spontanee inclinauit. Et sic
patet quō in beata virgine z latia z du-
lia z obediētia z hūilitas fuit in sūmo.

De penitentia. ca. 32.

St adhuc alia virtutis species q̄
ad iustitiā potest reduci. s. penitē-
tia que q̄ sit virtus patet p̄ glossā super
illud Mat. 3. Penitentia agite. P̄ima
virtus est per penitentia veterem hoīez
perimere. Et itē. Virtus penitētie timo-

re concipitur. Qd̄ aut penitētia s. t spēs
iusticie p̄: qz oēs tenent veterem hoī
nē perimere. z oēs peccatores penitere
Qd̄ autē actus penitētie fuerit excel-
lentius oibus viatorib; in beata virgi-
ne. p̄ ex hoc q̄ in oibus actibus alijs
penitētie requiritur peccatū esse vel fuis-
se. In beatissima aut virgine fuit act;
penitētie sine presentia vl p̄cessionē cul-
pe. Item cū nulla virtus quantū ad
habitū cesset i p̄ia: habitus penitētie
erit in p̄ia. sed habit; patrie p̄fectio
res habet actus q̄ habit; vie. ergo pe-
nitētia erit in p̄ia z habebit p̄fectionē
actum q̄ habeat in via. Ille at ē desti-
tio peccati siue nolle peccare. ergo cū
beatissima virgo habeat actū peniten-
tie. non fm actum vie habebit ipm f;
actū p̄ie. ergo hūit actum penitētie ex-
cellentius alijs creaturis vie.

De prudentia. ca. 33.

Onsequenter arit de prudentia z
p̄io vtrū fuerit in btā virgine. f;
q̄ est in alijs viatorib;. Et videt q̄ nō
Dicit enī Augustin;. Prudentia ē amor:
ea qbus adiuvat ab alijs quib; impeditur
sagaciter eligens. Itē Augu. Pru-
dentia est in precauēdis insidijs. S; bea-
tissima vgo nō impediēbat ab aliquo:
nec indigebat cautela cōtra insidias qz
decipi nō poterat. ergo nō habuit actū
prudentie. hoc quoq; modo sic habent
eā cōmuniter viatores. ergo ipsa nō ha-
buit actū prudentie p̄ modū vie. ergo
p̄ modū p̄ie. Item prudentia respicit
cognitionem eoz que pertinet ad actio-
nem fm q̄ est virtus cardinalis. Agēda
aut sūt exteriora z corporalia z quedā
interiora z spūalia z cōtingit aliqū es-
se exercitātū in tēporalibus z ineptū;
i spūalibus. aliqū ecōuerso. P̄ia p̄-
fectio p̄tinet ad actionē. Secūda ad cōte-
plationē circa vtrāq; cōtingit errorem
eē i viatorib; cōmuniter. Sed i btissi-
ma vrgine fuit p̄fectio vtriusq; sine er-

ror vlt' possibilitate erradi. ergo hñit ac-
tuz prudētie excellētius omni viatore.

De fortitudine. ca. 84.

Onsequēter qñtur de fortitudine
fm quē statū fuerit i btissima vgi-
ne. Et p ordinē qñr de spēbus siue pti-
bus ipsius. Et primo de magnanimita-
te q sic describit.

De magnanimitate. ca. 85.

Aganimitas ē rationalis aggres-
sio terribiliū. Qd hec in sumo fue-
rit in btissima vigne sic videt. Terribi-
lissimū i hac vita ē dolor mortis z quā-
to natura nobilior tāto mors dolorosi-
or z terribilior. Sed spūs impropor-
tionabiliter melior ē corpore. ergo marti-
riū spūale improporcionabiliter est ma-
ius martirio corporali. sicut pz de mar-
turio z aureolis. ergo aggressio terribi-
lium improporcionabiliter maior fuit i
beata virgine. qm alijs.

De magnificentia. ca. 86.

Ecunda est magnificētia q sic de-
scribit. Magnificētia est rerū be-
ne gestaz felix cōsumatio. Cōsumatio
rerū bene gestaz p beatā virginē excel-
lit improporcionabiliter oīs pure crea-
ture cōsumationē. ergo i actu magnifi-
centie excellit omnem viatorem.

De fiducia. ca. 87.

Ertia spēs est fiducia q sic describi-
tur. Fiducia ē certa spes pducēdi
ad finem rē q cepta est. Sed certitudo
spēs btissime vgnis fuit absoluta z ines-
cabilis. oīum autē alioz viatoz fiducia
pditionalis est vlt' fallibilis. s; ifallibile
excellit fallibilē iporcionabiliter in
quātū tale. ergo sic fiducia btissime v-
gnis excellit fiduciā oīum viatorum.

De securitate. ca. 88.

Quarta est securitas q sic describi-
tur. Securitas est bitus fm quēz

supuenientes incommōditates nō formi-
dant. quū q inceptū est ad finē pducā-
tur. Securitas btē vgnis fuit sine tio-
re separatōis. ergo ei' securitas excel-
lit securitatem omnis viatoris.

De patietia. ca. 89.

Quinta est patietia q sic describit.
Patietia est bon' bitus aīe oēs ad
uersitates equaniter portās. Patietia
btissime vgnis fuit inuincibilis z ab
omni malo culpe ipassibil' oīuz at alio-
rū patietia fuit vincibilis z a malo cul-
pe passibil'. ergo ipsi' patietia fuit oīuz
alioz patia maior iporcionabiliter.

De constantia. ca. 90.

Sexta ē constantia q sic describitur.
Constantia est stabilitas i pposito
nō vacillās. Stabilitas btē vgnis fuit
oīo imobilis: sed oīum alioz mobilis.
ergo eius constantia aliozū constan-
tie est improporcionabilis.

De perseverantia. ca. 91.

Ost hec qñr de pseuerantia. q du-
plex dicit. vnomō ppositū pseue-
rādī vsq; i finēz. aliomō act' pseueran-
di. volūtas btē vgnis ad pseuerādū fu-
it inflexibil' z act' incessabilis s; oīuz alio-
rū volūtas flexibil' z act' cessabil'. er-
go hui' pseuerantia alioz pseuerantie ē
improporcionabilis.

De temperantia. ca. 92.

Onsequēter qñr de temperantia q
sic describit fm pios. Tēperantia
est ptra illicitos aīni impetus firma z
discreta vñatio. Itē Mar. 8. Erāt q
māduconerāt qñ qñuor milia hoīum.
Flo. Tēperantia est refrenatio cupidita-
tis ab his q tpaliter delectāt: pz q in
his diffinitōib' diffinit tēperantia fm
actū vie z nō pñe: z q fm istos actus
nō fuit tēpantia i btissima vigne. ergo nō
hñit tēpantia p modū vie s; p modū pñe.

Itē Augu. Tempantia est amor icōr rupt⁹ in deo ⁊ integer. S; tā amor q̄ incōruptio ⁊ q̄ integritas fuit ipropor tionabiliter excellentius in brā ḡgine q̄ in aliquo viatore. ergo habuit tpantiā iproporcionabiliter sup oēs viatores.

De speciebus tempantie. p^{ro} de casti tate. ca. 23.

Equit de spēs⁹ tpantie q̄ sunt ea stitas. modestia. ⁊ sobrietat. ⁊ p^{ri} mo de castitate. Q^{uo} autē btissima vir go omne creaturā excellat castitate sic probat. In omnib⁹ viatorib⁹ puris ho minib⁹ castitas ē cū pugna cōtra fomi tem: ⁊ cū casu. admin⁹ in primū motū veniale: ⁊ cū possibilitate cadendi. etiā in mortale. exceptis i utero scificatis ⁊ aplis spū scō repletis. In btissima autē virgine fuit castitas sine pugna fomicis sine casu mortali sine possibilitate cadē di ēt casu veniali. ergo ei⁹ castitas om ni hōi fuit iproporcionabil⁹. Itē castitas btissime ḡginitas castitatē angeloz quin q; gradib⁹ excellit. Est enī multiplicior nobilior. vtilior. gl^{ori}osior. laudabilior. Multiplicior. Angeli enī habēt castita tē tū in spū. hec autē in carne. ⁊ spiritu Itē est nobilior. q; illa naturalis ista gratuita. Itē vtilior. Illa enī ē natu ral ista meritoria. Itē gl^{ori}osior. hec enī est cum victoria illa sine victoria.

Itē laudabilior. hec enī ē voluntaria illa necessaria. p^{er} ergo q^{uo} btissima ḡgo omne creaturā excellit in castitate.

De sobrietate. ca. 24.

Equit de sobrietate q̄ duplex dici tur. Est enī sobrietas tempantie spēs. Est etiā sobrietas que est abstinen tia ⁊ p^{ro} satisfactōis penitētie ⁊ spēs iu sticie. Prima sobrietas ē cum pugna in omni viatore. ⁊ cū errore cū possibilitate cadendi in primū motū gula. Sed i btissima virgine fuit sine pugna sine er rore sine possibilitate cadēdi etiā in pri

mū motū gula. ergo excellentius fuit i ea sobrietas q̄ in aliquo alio viatore.

Item alia abstinentia est q̄ fit de trib⁹ causis. p^{ro} debito satisfactōis. p^{ro} pec cato p^{re}terito. p^{ro} cautela euasōis. p^{ro} fu turo peccato. p^{ro} deletionē pene debi te in p^{re}sentī. Sed in beata virgine non fuit abstinentia p^{ro} debito satisfactōis. nec p^{ro} peccato p^{re}terito sed p^{ro} merito su pererogātōis. nec p^{ro} cautela. p^{ro}uisionis se i p^{ro} exēplo edificatōis: nec p^{ro} dele tione pene sed p^{ro} merito gl^{ori}e. ergo ei⁹ abstinentia fuit nobilior q̄ alicui⁹ viato ris.

De modestia. ca. 25.

Equitur de modestia que con sistit in duobus: in dictis ⁊ in fa ctis. Utrūq; habebat brā virgo in sū mo. In dictis. q; nemo vnq; lingua; domare potuit: ut dicit Jac. 3. hoc in telligit p^{ro}muniter de viatoribus. Sed btissima virgo ligūā in sūmo domauit quia nunq; in lingua lapsa fuit. ergo modestia beatissime virginis in dictis omnem creaturam excellit. Item in factis ecclesi. 7. Non est iustus qui nō peccet p^{er} 24. Septies in die cadit iu stus. hoc intelligit p^{ro}muniter de viato ribus ⁊ de casu veniali. Sed btissima virgo nunq; peccauit ⁊ nūquā cecidit. ergo in modestia facti omnem creatu ram excellit.

De modestia in cultu vestituz. ca. 26.

Equitur de modestia in cultu ve stium. Q^{uo} autem modus in cultu vestium pertineat ad mod. nam p^{ro} batur per illud. i. ad Ibm. 2. Similr autem ⁊ mulieres in habitu ornato cū verecundia ⁊ modestia ornantes se nō in totis crinibus ut auro vel margari tis aut veste pretiosa. Sed quod deceat mulieres promittentes pietatem per omnia bona opera. Item per illud. i. pe. 3. Quarum non sit exterius capilla tura aut circumdatio auri aut indumē

ti vestimentoꝝ cultus gloꝛ. Sicut cri-
spatus habitus. hieronimus. Mulie-
res serico ꝛ purpura induite xpm indu-
re non possunt: auro margaritis ꝛ mo-
nibus adornate ornamenta cordis ꝑ-
diderunt. Item luc. is. homo quidaꝛ
erat diues ꝛꝛ. gloꝛ. Si in cultu pretiosa-
rum vestium culpa nõ esset. sermo do-
mini non tam vigilanter exprimeret:
qꝫ diues purpura ꝛ bisso indutus apd
inferos iramed. ab iliter torqueretur.
Ex his auctoritatibus inuit qꝫ adhibe-
dus est modus in habitu ꝛ cultu vesti-
um. Queritur ergo qualiter ista mo-
destia vestium in beatissima virgine
fuerit. utrum descendendo ad despe-
ctissimum habitum uel considerando
mediocritatem. Qd̃ primõs uide-
tur. Jeronimus. Lunis ꝛ cilicium sunt
arma penitentium. Item Crisostom⁹
de tunica incoꝛsutili opatur qd̃ dici
incoꝛsutilis: sicut mulier dicitur defor-
mis qꝫ sit non sine forma: sed qꝫ habe-
at malam formã. ita incoꝛsutilis non qꝫ
fuerit sine futura: sed qꝫ habuerit ru-
des ꝛ ineptas futuras: ꝛ desuper con-
texta per totum. i. appetitata. Si ergo
vestitus domini a deo fuit despectus ꝛ
vilis ꝛ asperrimus: etiam in matre q̃
in omnibus eius imitatrix fuit debuit
esse habitus despectissimus. Item se-
cundum p̃m diuersum est iudicium d̃
habitu vulgi ꝛ sapientum. Interroga-
tus enim quis de vulgo quis sit habi-
tus congruus respondebit. Decorus.
qui decor attestatur honestati. Si in-
terrogemus virum de sapientibus ꝛ
de hoꝛum famosissimis virum scilicet
Johannẽ Baptista. respondebit. De
pilis camelorum. ergo si secundum iu-
dicium sapientum eligat vilitas in
cultu. ergo cum beatissima virgo fue-
rit prudentissima ipsa elegit vilitatem
in vestitu. Qd̃ autem mediocritates
videtur per beatum Jeronimuꝛ qui di-
cit ornatus vestium ut sordes parti mo-

do fugiendi sunt. Item nihil tantum
placet deo quantum zelus animarum
ad hunc autẽ ordinatur conformitas.
Iuxta illud. Omnibus omnia factus sũ
ut omnes lucrificarem. i. cor. 9. Con-
formitas autem est i mediocritate. er-
go cum beatissima virgo fuerit maxi-
ma zelatrix animarum que omnes ma-
xime lucrificare voluit: ipsa omnibus
hominibus se maxime comparauit. er-
go mediocritatem habuit in cultu.

Item virtus in mediocritate consi-
stit. ergo cum beatissima virgo omni-
bus exemplum virtutum extiterit: eti-
am in mediocritate habitus exempluz
dedit. Solutio. Ad predictoꝝ om-
niu euentia ꝛ ad obiectoꝝ plenioꝛem
solutõẽ: ꝛ ad ipsius solutionis intelle-
ctum ꝛ intelligẽtiam facilioꝛem hic
quedam sunt p̃notanda. Scribitur i
euãgelio Mar. ultimo. Predicate euã-
gelium omni creature gloꝛa. humano
generi quod habet aliquid commune
cũ omni creatura. esse cum lapidibus
sentire cum brutis. intelligere cum an-
gelis. hec autẽ: communitas est causa
ꝛ aptitudo quedã: naturalis in virib⁹
apprehẽsuis anime humane ad appre-
hendendum vniuersaliter species om-
nium creaturarum cognoscibilem. Et
similiter est causa ex parte reruꝛ: eo: no-
scibilem a cognoscente: cum ad spect-
es obiectas conuertuntur apprehensi-
ue per similitudinem ꝛ per quoddam
desiderium: qd̃ iterum est naturale.
Ipsa autem ratio in homine cum su-
periori habet actionem omniu inferioru
virium. Unde p̃s. Quicqꝫ potest
virtus inferior potest ꝛ superior. Qui
consonat dyonisi⁹ de celesti ierarchia
Ordines excellentes habent inferiori
dispositioꝛ: virtutes ꝛ non eõuerfor.
Et ideo omnium sensibilem creatura-
rum ꝛ intelligibilem est ratio natura-
liter cognoscituaꝛ rōẽ communitatis nat̃:
ꝛ ipsa cũ sit collatus nat̃er cognoscat

creaturas esse signum aliquod vel vestigium sicut artificiatum artificis. ex quo ratio naturaliter est cognoscitiva creatoris cuius creature sunt vestigia et signum. Et sic patet quod ratio humana habet in sua natura quod sit cognoscitiva sensibilium creaturarum et intelligibilium et creatoris earum et quod habet desiderium ductivum ad cognoscendum hoc. Et potest dici ductus naturalis rationis. quo ex solis bonis naturalibus ducitur tanquam ex primis motibus ex parte ipsius. Similiter ex parte affectus sunt quedam aptitudines naturales ad bonum. quas quidam philosophi appellabant seminaria virtutum quibus moveatur anima rationalis ad bonum naturaliter. Ipsa vero anima rationalis sic existens est receptiva habitus multiplicis scilicet artium et scientiarum ex parte virtutis apprehensivae. Sed huiusmodi habitus non ducunt rationem extra metas vel terminos ei debitos secundum aptitudinem naturalem. sed sunt facultates et directores quedam ad cognoscendum ea ad que naturaliter se habent. Et hi sunt habitus acquisiti per ingenium siue dati vel infusi. Ex parte vero virtutis motive est receptiva habitus consuetudinalis: quo non erigitur affectus supra ductum nature vel supra quam naturalis ratio dicat. Affectus vero sic se habentem cognoverunt philosophi quidam non sufficere ad beatitudinem. Unde Iulius. Sepe diximus et sepe dicendum est. naturaliter avidissimi siue appetentissimi. quia honesta sunt nobis innata virtutum seminaria. ita ut si pateremur et anhelare liceret ad beatitudinem. cum divino munere natura nos ipsos perduceret. Sed igniculos natura nobis inditos sepe retundimus. Ecce quod erigitur divinus munus. Est ergo preter huiusmodi habitus anima rationalis susceptiva ignis fidei. que est domus flumens a deo modo nobiliori et virtuosiori quam sit modus secundum quem fluunt nature et

bona naturalia. huiusmodi autem gratia ducitur anima rationalis ad cognitionem talium ad que non poterat ratio ductu suo naturali adiuta arte. vel scientia vel habitu consuetudinali. Longitudo autem huiusmodi sunt deus trinus et unus et verbum eorum factum est et huiusmodi. ad que non sufficiunt bona naturalia sine fide. quia ad hoc est parva natura et statuta pusilla. que si gnatur in lucam xix. De zacheo. Qui cum non posset videre iesum ascendit in arborem syco. etc. glo. De notione fidei ad videndum salvatores quod natura minus habet supplet ascensus arboris. et sic patet quod fides sursum trahit ultra ductum rationis. Et iste duplex ductus si gnatur in lucam xv. De filio prodigo qui dixit patri. da mihi portionem substantie que me contigit. Iste voluit id ad quod seipso contingere potuit. hoc enim fuit contingere seipsum. Unde glo. Iste sua potestate voluit vti. ut nullo formidante. vel nullo regnante. vel regente vivat. et diuisit illis bona sua. glo. fidelibus siue gratie portionem quam desiderant impartiendo infidelibus solum naturalis ingenij beneficium concedendo. Et sic patet qualiter anima rationalis auxilio gratie super suum posse naturale elevatur in cognitionem divinarum videlicet ad primam veritatem et ad summam. Et notandum quod in huiusmodi elevatione anima non tantum naturalem terminum supergrreditur. sed super se elevatur. et siue perfectioni appropinquat meliorando: et renouatur. et hoc secundum potentias ipsius rationalis ut rationalis est: siue sint apprehensivae siue motive ut rationalis irascibilis et rationalis concupiscibilis. In rationalibus enim. et apprehensivis. et motivis est ymago dei: et in his est renouatio per iesum christum. Apprehensivae enim rationales habent dilectionem suam in homine et in deo. in homine. scilicet christo secundum utramque naturam.

Sed nota q̄ veritas duobus modis
se h̄z ad speculationem siue cognitionē
Aut sc̄z vt sui p̄sentia remoueat igno-
rantia. ⁊ hoc modo se habet oīs v̄itas
ad intellectū speculationū dū apprehen-
ditur ab illo. ⁊ tūc delectatur rō vel in-
tellectus. Sic dilectionē cōuenit eē in-
sciendo. Aut ut ipsius p̄sentia nō tantū
remoueat ignorātia: sed etia; nobili-
tetur ⁊ melioretur: potētia p̄sentia ipsius
veritatis vt clare videat. ⁊ aperte. sine
enigmate eo q̄ p̄m se meliorari nō pos-
sit. huiusmodi vero ē diuina veritas.
cuius p̄sentia rō se sentit perfici ⁊ melio-
rari ex quo h̄z dilectionem talem ⁊ tan-
tam qualem ⁊ quantā h̄ere non poss;
ex p̄sentia ⁊ in p̄sentia alterius veritatis.
Similr autem humana natura in xp̄o
ex v̄isione ad diuinā h̄z sūmum suū
vt sc̄z tū sit meliorata quantum potest
⁊ in tū etiam vt per hōiem illum ducā-
tur ad v̄isionem diuinitatis alij hōies.
Vnde ⁊ veritas talis apprehēsa a vir-
tute cognitiua non tantū remouet igno-
rantiam non prius apprehensiu. s; ē
videt ⁊ sentit vt sit meliorata ⁊ etia;
p̄ illum qd̄ ē eiusdē nature ducit ad v̄isio-
nē deitatis. ⁊ hoc ē qd̄ dicit. i. Cor. iij.
Cum tradiderit regnum deo ⁊ p̄ri tē.
glo. Cum perduxerit credētes ad contē-
plationē dei patris. vbi ē finis oīum ⁊
reges sempiterna ⁊ gaudiū. Sic ergo
p̄z q̄ aīa rōnalis h̄z illas vires gaudet
de v̄isione deitatis tanq̄ de v̄isione sui
mi boni perficientis ipsam: ⁊ de v̄isio-
ne dei hōis. i. xp̄i tanq̄ de v̄isione optimi
⁊ perfectissimi sue nature. cuius influen-
tia sic se videt meliorari ⁊ nobilitari:
vt videat deum. ⁊ v̄isio ista est eterna
vita. Job. xviij. In qua summa veritas
⁊ summa bōitas. ⁊ sic reficit rōabile
v̄itū q̄ ex toto eam decorabit ⁊ afficiet
vt nihil aliud querat videre ⁊ habere
nisi ipsum aut propter ipsum. ⁊ ideo exit
ibi continuatio v̄isionis. Item sum-
mū delectabile concupiscibile sic sua

suauitate perfundet vt nihil aliū amet
aut querat nisi ipsum. aut propter ip̄s.
⁊ ideo non erit fastidium. Item sum-
me arduum summa sui immobilitate ir-
scibile roborabit. ⁊ securabit. ut nihil
tenere aut tractare queat nisi ip̄s; aut
propter ipsum: ⁊ ideo ibi non est fatiga-
tio. Vnde Augustin⁹. 22. de ciuitate di.
Ego ero quecunq; ab omnib⁹ honeste
desiderantur. Et infra. Ipse erit finis
omniū desideriorū nostrorū qui sine finē
uidebitur sine fastidio amabitur. ⁊ sine
fatigatione laudabitur. Ut aut ad hoc
perueniat aīa rōnalis oportet q̄ hōib⁹
inter medijs eleuetur. in qua eleuatiōe
sunt gradus ⁊ ordo. Quos vt plene co-
gnoscas. nota q̄ est uerum bonum per-
fectū delectabile remotū inspectionis
⁊ indigentie. ⁊ hoc h̄z ordinē eā ad cau-
satum. Item est in causato imperfec-
tio ⁊ hoc respectu sue cause ⁊ indigen-
tia. scilicet regressibilitas in nihilum.
nisi cōtinuē suum esse per suā causā
⁊ hec omnino possunt cognosci. ⁊ pōt
gentilis hec contingere ⁊ cogitare in
aliqua v̄isione prime ueritatis. Dicit
ergo Augustin⁹ lib. de trinitate 4. Nō
nulli sapientes mundi potuerūt aciem
mentis ultra omnem creaturam trans-
ferre. ⁊ lucem incommutabilis uerita-
tis cōtulerūt ex parte contingere. hoc
autēz uidentes ⁊ cognoscentes possunt
habere dilectionem. ⁊ sicut est delecta-
tio in sciētia q̄ illa ueritas eis appareret
sicut lucens. sic eam amant. ⁊ non ap-
paret eis sicut purgans. Augustinus d̄
cimo confes. Cur ueritas parit oīum.
nisi quia sic amatur ueritas. ut quicū-
q; illud amant illud uolunt esse uerita-
tem quia falsū nolunt. hi amant ueri-
tatem lucētem ⁊ non redarguentem.
Ecce q̄ illa ueritas multis modis po-
test apparere. Et cum appareret eis sicut
lucens. possunt cogitare q̄ per eam p̄-
ficiuntur imperfectiones naturales in
cāso. ⁊ remouentur indigentie. ⁊ amāt

illam primam veritatem qui sic cognoscunt eam. Et amor est naturalis inclinatio affectus ad illam veritatem; sic cognoscunt. sed amare non potest plus homo quam se extendit naturalis cognitio. Et non potest sic operari nisi attingat illam. Cuius due sunt cause una infusio scientia nature institute. alia imperfectio que provenit ex destitutione nature. scilicet miseria penalis ex culpa originali. quo ad reatum. hunc autem defectum vel imperfectionem si cognoverunt philosophi ignorantes hominem fuisse in duplici statu. et propter hoc miserias veras esse que contracte sunt. nec illa veritate sic lucente cognoscunt. Sed si viderent illam ut redarguentem tunc cognoscerent illam penalitatem esse per causas a suo creatore. Appareret autem eis illa veritas. si vellent credere. Ex his patet quod gentilis non est in via. Nutritur enim in se et ex hoc non habet spem neque formatam nec informem. Si autem spes dicitur que non est veritas sed confidentia ex consideratione libertatis diuine non dico nisi cordie. Sic potest infidelis habere spem id est confidentiam. Et hec confidentia facit naturam nisi quantum potest esse secundum se. sed totum parum prodest.

De fidei autem aliter. Est autem status naturalis respectu fidelium. Et sciendum quod gratia sacramentalis in qua sunt omnes virtutes naturaliter. cum suscipitur ut huiusmodi est introducens in vitam. quia hec remouet impedimentum. pueniens ex destitutione nature et iuuat ipsam et roborat et eleuat et perducit. hoc autem sufficit ut consecratus hac gratia collocetur in patria. si decedat ante tempus liberi arbitrii determinatum ad operandum. et hic est status vnus vite. In alio vero aliter. Gratia enim sacramentalis semper stat: cum gratia virtutis. vel que est virtus. que est ad operandum propter deum. qua gratia si non opere

tur cum debet operari homo. non habetur nisi signum vite et memoriale aliquod et deformatur virtutes in ea. et habet spem et fidem informem. quia si non operatur cum debet operari. et non impedit aliquid de vel simpliciter vel ad tempus. tunc peccat mortaliter. vel ex omissione vel ex negligentia vel ex alio modo. et sic est extra viam. quia cum signum vel memoriale vite habet. habet ad hoc aliquam spem. sed per illam nullum habet gaudium. quia est valde remora a fide. quia illa non est ad obtinendum aliquem terminum. sed illa spes est idem quod non diffidentia de dei misericordia. hoc autem non potest habere gentilis. Vel illa spes est respectu misericordie ut iterum reuocetur. quod iterum non potest habere gentilis. Si autem operatur et est in peccato mortali in idem redit. cum hoc qui non operatur. Sed si in veniali. non tamen hoc est extra viam. sed plus moratur in via. et a recta cadit in non rectam. sicut inter duos terminos et eisdem potest esse linea recta et curva. et dyametria et costa. scilicet dyametria est breuior. Unde rectum diffinitur inter terminos spatium breuissimum.

Si autem sine peccato est tunc habet spem formatam; ex qua oritur gaudium licet non omnino plenum. quia adhuc non nisi spe habetur premium: quanta est de ipsis virtutibus fide spe et caritate. Si autem superaddita fuerint dona ut apostolorum sit gratia. iam habetur pignus aliquod. Item quod dicit apostolus. 2. Cor. i. Dedit pignus spiritus in cordibus nostris gloriose. id est dona que sunt spiritus pignus. scilicet. quod est in nobis. Et talis sic se habens iam plus habet quam spem. quia iam habet quandam similitudinem eius per gratiam facientem deiformem. Et de tali dicitur in sententijs. quod talem rem aliquatenus non solum tamen spe. sed in re. Potest tamen in via adhuc plus habere a quibusdam. qui iam habent non tantum modo pignus. sed etiam arraz. sed in quod arraz est pars premij. Sed illi et

si sint in uia non tamen hec habet secti-
dum statum vie. sed vt sunt preter sta-
tum vie. Augustinus. xij. super Gene.
ad litteram. Nemo deum vidit viuens
vita ista nisi ab hac vita aliquo mō mo-
riatur siue oīno eīens a corpore. siue
ita auersus ⁊ aliēatus sensibus: vt me-
ritoneficiat vtūm in corpore vel extra
corpus sit vt dicit Apostolus. 2. Cor. 12.
hanc enim visionē mens ab oīni cor-
pore ⁊ ab omni labe mundata ⁊ a simi-
litudine corporis alienata ⁊ abrupta
corpore habere potest. Tollige ergo
ex predictis ⁊ nota q̄ tripliciter possūt
distingui gradus quibus ascenditur ad
deum. Primo secundum ordinem ac-
tuum naturalium in se sicut docet Au-
gustinus in libro de quantitate anime.
ponens primum gradum inter actus
anime vegetationem. que est cōmunis
cum arbutis. Primus gradus vidēdi
deum. Secōdo sensus qui est in nobis cō-
munis cum brutis. In tertio memoriā
intelligibilem que est communis doctis
⁊ indoctis bonis ⁊ malis. Quart⁹ gra-
dus est eleuare se supra se ⁊ mundare
oculum anime ab omni terrenitate.
Quintus est ipsam custodire atque fir-
mare sanitatem. Sextus est serenū ⁊
rectū aspectum in id quod videndū
est dirigere. Septimus gradus est non
tam gradus sed mansio ⁊ visio ipsa ve-
ritatis. Item eōdem gradus aliter
nominat dicens sic. Ascendentibus igitur
sursum versus. primus actus docē-
di causa dicitur animatio. secund⁹ sen-
sus. tertius ars. quartus virtus. quint⁹
tranquillitas. sextus ingressio. septim⁹
contemplatio. Possent ⁊ hoc modo ap-
pellari. De corpore per corpus circa cō-
pus ad seipsam. in seipsa. ad deum
ap̄ deum. Possunt ⁊ sic. Pulchriorē
de alio. pulchriorē per aliud. pulchre
circa aliud. pulchre ad pulchrum. pul-
chre in pulchro. pulchre ad pulchri-
tudinem. Sed ista vt videnda sunt ve-

re paucorum est. nec ad hoc quisquā
nisi vera religione sit idoneus.
Est enim religio vera qua se vnit deo
anima. Unde se peccato velut abru-
perat reconciliatione religat. Item
distinguntur isti gradus secundū sta-
tum personarum respectu obiectorum.
vt primus gradus sit visio i sensu secū-
dum ymaginationem. ⁊ hic utitur mū-
do tanq̄ speculo. Secūdo grad⁹ i yma-
ginatione secundū ymaginationē. hic
non mundo s̄ mundi ymagine utit̄ ut
speculo. Tertius gradus ē visio i yma-
gine secundū rationē quādo ratio yma-
ginis queritur. ⁊ cum admiratione iue-
nitur. Quartus in ratōe secundū yma-
ginationem. quādo per uisibilem simi-
litudinem in inuisibilia ratio subleuat̄.
Quintus in ratōe secundū ratōnem. q̄
ex quibusdā cognitis ad aliqua īco-
gnita ratio ratiocinando progreditur.
Sextus supra rationem nō preter ratōnem
quando per mentis subleuationem cer-
nit quod nature metas transcendit. ⁊
ei quod per aciem intelligentie cernitur
natura rerū acquiescit. Septius supra
rationē. ⁊ hoc est speculo fidei. que est
substantia rerū sperandarū; argumen-
tū; non apparētū; ad hebr. xi. Octau⁹
est extasis siue raptus i qua rachel. i.
ratio moritur. ⁊ Beniamin idest perfe-
ctio contemplationis generatur. Dēs
hi gradus distinguuntur secundū ordi-
nē; potentiarū; ⁊ actū; respectu obie-
ctorum. Secundo modo sunt grad⁹
in huiusmodi eleuatione anime ad de-
um sed in maiorem habitū; gratuito-
rum perfectionem animam super posse
nature magis ⁊ magis eleuantium ⁊
deo propinquius conuergentium. In-
ter quos primo gradu eleuant gratie sa-
cramentales. impedimenta culpe ⁊ pe-
ne remouentes. ⁊ fomitem diminuen-
tes. que animam trahunt deorsum.
Secundo gradu sūt uirtutes animi in
cōse gratuito perficientes. post ⁊ per

operatione in fine dirigētes. Tercio gra-
du sunt dona aīas ad excelletiores ac-
tus gratuitos perficiētes et magis eas
fini cōiūgētes. In quarto sunt fructus
aīam scdm possibilitatē vie deo cōiū-
ctam delectātes et reficientes. cuꝫ his
quattuor gradibus a latere currūt bea-
titudines circa subiectum in quo sunt
predicti habitus statum pfectionis sꝫ
modum vie cōplētes. Tercio mo ē
ordo in predicta eleuatōe aīe ad deū
scdm diuersitatem status subiecti quod
eleuatur. et diuersitatem mediꝫ p quod
eleuatur. Diuersitas status subiecti
quadriplex est. Eorū enī qui eleuantur
ad vidēdū. Alij sunt in statu vie. Alij
preter statum vie. Alij super statū vie
et iuxta statum patric. Alij in statu pa-
tric. Illi qui eleuatur per modum vie:
vident per speculum in enigmate. et fa-
ciunt qnqꝫ gradus. Primus gradus est
videre per vestigium in creaturis. Se-
cundo per imaginē in aīa. Tertius fide
informi. Quartus fide formata. Quis
cōtēplantiū. Illi qui vident pter sta-
tum vie vident p speculū in lumie. et fa-
ciunt quattuor gradus. Primus ē vi-
sio pphetay. Secūdu moysi facie ad
faciem: de quo dī exo. 33. qꝫ loquebatur
ei deus. nō sicut in pphetis sed ore ad
os. sicut loquebat amicus amico. Ter-
tius est visio Johānis in pectore dñi. sꝫ
quo Augustinus. Trāscendit oēs nebu-
lam qua oīs terra tegitur et peruenit ad
lympidum celum. s. deitatis claritatez.
Item Augustin⁹. Deitatis potētia lym-
pidius cōtēplans ceteris: cū dñō ad ce-
lum volans. celestis sapiētie haustum
de domini pectoris fonte lympidi⁹ ce-
teris porauit: qđ intelligit respectu alio-
rum euāgelistarum. Quartus gradus
ē visio aīe Ade in statu innocētie. que
fuit intellectus etōis sine omni enigma-
te non tñ culpe. sed et pene et potētiam
anime erētis i corpore quodāmo et sui
omni fo mite et ita nature nō deteriora-

te per peccatū. et ideo est victima i gñre
illo. Illi qui vident supra modū vie
sine speculo in lumine: et faciunt tres
gradus. In primo gradu ē cognitō ade
in sopore. de quo super illud Gen. 2. Im-
misit dñs soporem in Adam. glo. becta-
sis illa ad hoc immissa est. vt mēs ade
intrans sanctuariū dei nouissima intel-
ligeret. particeps angelice curie. Secū-
dus gradus ē raptus. sicut vidit paul⁹
et Johānes in apocalipsi. De visioe pau-
li dī in glo. 2. Cor. 12. qꝫ apostolus vidit
deum in illa vita qua vidēdus ē i eter-
nū. Et item qꝫ vidit sicut illi. De tertia
ierarchia. i. sine medio. De visioe iohā-
nis dī in prologo super Apocal. Intel-
lectualis visio est qñ spū scō intīmantē
aliquis cōcipit aliquod mysticum. sicut
iohānes in hoc libro fecit. Itaqꝫ nō reali-
ter ista vidit. sꝫ diuino sufflamine in spi-
rante. conueniētia. n. signa passionum
designatur et intellectui suo cōfigurāt
et ita visio iohannis et pauli ponimus
in eodem gradu. Tertius gradus est co-
gnitio beate virginis i via que oēs pre-
dictas cognitiones tribus gradibus su-
pergreditur. Primū ē eleuata puritas
qua excellit omnem viatorem. Scdm
ē mediꝫ eleuatis iproportionalit̃ qntitas
viz gratie plenitudo que in ea tāta fuit
qꝫ in pura creatura equalis esse nō po-
tuit. Tertium est eleuantis caritas. s.
dei que eam super omnem creaturā di-
lexit. et iproportionabili caritate sibi eā
sociant. Et ideo hec visio eius dīc oēs
visioez vie propinquissimā visioni pa-
tric: et in citra quātum ad actū. Illi
aut qui eleuantur scdm statum patric
vident per speciem. et faciunt tres gra-
d⁹. In primo gradu est visio hominum
aīa et corpore glōzicatorum de qua dī-
cit Augustinus. Hoc mūne dubitandū
est raptam hominis a carnis sensibus
mentem et etiam post mortem ipsa car-
ne depurata videre deum sicut vident
angeli. Angeli enim vident deus ab oī

corporali forma ⁊ a corpore separati. Cognitiono autem anime glorificate propter unionem anime ad corpus est inferiorior gradus: ⁊ hoc intelligendum est secundum qd ordinatur natura ad naturam. Secundum enim eē gratie habent se vt excedentia ⁊ excessa. In huiusmodi eleuatione secundus gradus ē visio angelorum. tertius vero gradus visionis prius est visio gloriosissime virginis matris dei q̄ super omnes puras creaturas disproportionabiliter limpidissime ⁊ purissime cōtemplat maiestatem dei utpote sup oēs choros angelorum exaltata. ⁊ ideo tres ierarchias supergressa in quartā dextris eius filio dei. i. in potioribus bonis collocata.

Sup omnes visiones has dei est visio dñi nostri ihu xpi: in qua possumus quoq; tres gradus assignare. Primus est visio dñi nri ihu xpi quā h̄ per gratiā cōprehensoris. quā inter omnes cōprehensores perfectissime uidet deum ⁊ omnia ad suam ⁊ suorum beatitudinē spectantia. Secund⁹ gradus est p gratiā unionis quā ad hoc excellenti⁹ cognoscit aīa xpi naturam diuinā sibi unitā ⁊ oīa ad misterii unionis ⁊ incarnationis spectantia. Ultra visio est dñi nri ihu xpi quē debet ei ratione diuinitatis: quē ē eadem quē ē visio totius trinitatis respectu cui⁹ oēs predictę cognitōnes ⁊ uisiones sunt ipse perfecte sicut creatura respectu creatoris essentie. ⁊ respectu hui⁹. dicit gregorius. Quō eēntia dei a nullo plene uidetur. Et ysidorus qd trinitas sibi soli nota ē ⁊ homini assumpto. Nunc ergo reuertamur ad cognitionē beate uirginis propter quā hec omnia sunt introducta. Concedimus ergo qd beata virgo omnes cognitionem ⁊ modum cognoscendi quam aliqua creatura habuit i tribus (ut dictus est) gradibus est supergressa. Et preter hoc tripliciter excellit alias cognitiones oīum uiatorum in perfectio-

nis cognitione. in habitus possessione in modo cognoscendi cum quiete ⁊ sine abstractione: qualis ē in raptu. Perfectio enim cognitionis maior debetur ei ratione maioris eleuationis per habitus nobiliores ⁊ excellentiores: habitus possessionem dico. quia talis habitus actus qualem habuit paulus i raptu ad tēpus ⁊ post statim non habuit. sed habitus cū actu cessauit. Talem in quā generis habitū. sed perfectiorē beatissima virgo semper ⁊ continue habuit ab eo quo primū mater dei facta est. ⁊ fuit. vsq; dū idem habitus in gloriosam cognitionem fm statim prius perfectus fuit. Et ita continuatio possessionis debebatur ei ratione perfectionis maioris: quā huic vite sup omnes viatores funditus mortua fuit propter qd vita eius cū xpo in deo abscondita semper fuit ⁊ curie angelice p̄sens: intra sacuarium dei habitauit. Modus etiā cognoscendi non fuit per modū abstractionis vel stuporis vel extasis vel etiā soporis: hec autē contingūt per excellentiam ⁊ iproportionabilitatem luminis ad intellectum illuminabilem ut p̄ in lumine corporali: in transfiguratione dñi. quādo ostendit eis claritatem similitudinā claritati gl̄ie. Dicitur enim mat. 17. ⁊ luce. 9. qd petrus ⁊ qui cum eo erant. grauati erant somno: ita ut videre nō possent. Unde domino petrus. Bonū est nos hic eē nesciens qd diceret: stupor enim circumdederat eum. Similiter in lumine spiritali est. Unde paulus excellentiori uisione stupefactus dicit. 2. cor. 12. Utrum in corpore vsq; extra corpus nescio deus scit. hunc autē stuporem beatissima virgo non habuit cuius intellectus disformior ⁊ illi luci proportionabilior fuit. Unde sicut luce eadem quē est egris oculis odiosa: sanis oculis ē amabilis. ⁊ sicut per eandem lucem clari oculi perfectius vident ⁊ sine perturbatione: egrī autem

minus perfecte et cum perturbatione: ita lux spiritualis que oculis pauli fuit in proportionabilis raptum fecit cum stupore. Talis autem; lux oculis beatissime virginis fuit proportionabilis sine stupore cum delectatione. hoc enim debebat fieri ei ratione puritatis et munditie qua super paulum et omnes viatores nitentur improporcionabiliter et excellenter.

Concedimus ergo quod in beatissima virgine fuit habitus fidei: et possunt duo habitus esse simul unus ad unum perfectum habitum alter ad magis perfectum. Si cur et actus qui est in raptu potest esse cum habitu fidei: et tamdiu est aliquid de obscuritate et non ita plene depurata sicut in statu comprehensibilis: quodiam est in via illi tamen depurationi similitima que est in prima quando potentia omnia erit difformis. Ex his per solutionem ad ea que de fide beatissime virginis sunt obiecta. Ad ea autem que de ipsius caritate sunt obiecta responduri prenotamus similiter et ad ea que de spe sunt obiecta quod tria exiguntur ad hoc quod caritas viatoris perficiatur ut transeat in caritatem comprehensibilis in subiecto caritatis. Primum est depuratio. Secundum est sui in se collectio. Tertium est alienatio. primum ergo quod quod fiat separatio a contrariis dispositionibus in subiecto que impediunt per contrarias dispositiones caritatis perfectionem. Sunt autem tria a quibus debet et purgari et segregari. viz culpa. pena. corpulentia. Per omnia ista tria impeditur perfectio caritatis in viatoribus in statu isto. per primum peccatores. per secundum tantum impediunt presens in limbo: per tertium tantum Adam in paradiso. Et de his tribus impedimentis dicitur in libro Sapientie. 9. Corpus quod cor uripitur aggrauat animam: et Corpus corpulentia. corruptio culpa: aggrauatio pena: Nec obstat quod in domino ihesu christo fuit fructio ubi tamen fuit corpulentia et pena: quia uno ad diuinam

naturam uicem et abstulit hec impedimenta. Secundum quod exigitur ad caritatis perfectionem est subiecti in se collectio per quod etiam tria ponuntur impedimenta. Anima enim secundum quod quedam natura est et forma corporis naturalis ligatur ad corporalium ymagines et species obligatur ad diuersas corporis passionem. et diuiditur in diuersas ymagines Augustinus in libro de trinitate. Tanta vis est amoris ut que cum amore diu cogitauerit: eis cure glutino inbaseret: attrahit secum etiam cum in se cogitandam quodam modo redit. Et infra. Errat igitur mens cum se istis ymaginibus tanto amore coniungit: ut etiam se esse aliud habet motus existimet. Post hoc dicit quod fuerunt ex hoc diuersi errores philosophorum aliquorum ponentium eam esse ignem. alij aethos et sic de alijs: et ibi subiungit sic. hic enim oboritur erroris dedecus: dum rerum sensitiuarum ymagines secernere a se non potest: ut se solam videat. Coheret enim ei mirabiliter glutino amoris: et hec est eius immutabilitas quoniam dum se solam nititur cogitare. hoc se putat esse sine quo se non potest cogitare. Cum igitur ei precipitur ut seipsam cognoscat non se sibi tanquam detracta sit addere precipitur: sed ut sibi id quod addit detrahat. Hec est ergo prima collectio ab ymaginationibus corporalibus detractio. de obligatione ad corporis passionem. Augustinus in libro de anima et spiritu. Quibusdam affectibus et quadam amicitia anima corpori iungitur: secundum quam amicitiam nemo carnem suam unquam odio habuit. Socio namque eius est licet ei societate pregrauetur. Ineffabili namque conditione diligit illud. amat eumdem suum. et ideo libera esse non potest. Doloribus eius vehementer afficitur. formidat interitus;

que mori non potest oculorum speculacione depascitur: sonoribus delectatur auditibus: suauissimis locundatur odoribus: larga epulatione reficitur: et licet his rebus nullatenus utatur: graui tamen meiore afficitur si subtrahatur.

Tertium impediuntur: est omnino ad operationes de qua Augustinus in libro de spiritu et anima. Anima autem secundum sui corporis effectus varijs nuncupatur nominibus. Dicitur enim anima dum vegetat: Spiritus dum cōtemplatur: sensus dum sentit. Anim⁹ dum sapit: mens dum intelligit. ratio dum discit: dum recordatur memoria dum consentit voluntas. Ab istis ergo tribus colligitur anima in seipsa: Per corporalem ymaginem abstractio nem: per passionem corporis cessatio nem: per operationum vnionem. De vnione actuum dicit Augustinus. Sēsus vertetur in ymaginatione: ymaginatio in rationem: ratio in intellectus: intellectus in intelligentiam. intelligentia in deū. De abstractione a passionibus. Augustinus in libro Soliloq. Dū in hoc corpore est anima etiam si plenissime videat hoc est intelligat deum quia tamen corporis sensus vtuntur proprio opere. si nihil valent ad fallendum: non tamen nihil ad ambigendum: et potest adhuc dici fides ea qua resistitur. et illud esse verum potius creditur.

Item quia in vita ista quā deo intellecto anima beata sit: tamen quia multas molestias sustinet: sperandum est post mortem omnia ista incommoda non futura. ergo nec spes que in hac vita est deserit animam. Sed cum post hanc vitam totam se in deum colligit caritas: restat quod ibi teneatur. Item Augustinus in libro de anima et spiritu. Lumen anime est deus cum affluentia dulcedinis sue. Bonum carnis est mundus cum humana iocunditate. Sed mū-

ditus exterior: deus autē interior. Nihil enim deo interius est nihil eo presentius: interior est omni requie. ipse est super omnia. Ab hoc ergo mundo reuertentes ad deum et quasi abhinc sumus reuertentes per nosmetipsos transire debemus ad deum hoc est intrare ad semetipsum. et non solum intrare ad se sed ineffabili quodammodo introitus seipsum transire. Qui est inferius intrans et intrinsecus penetrans. ille se ipsum transcendit: ille istic ad deum ascendit. Ab huiusmodi ergo detractōnibus nostrū cor colligamus et ad eterna gaudia reuocemus vel saltem ab illicitis et vanis cogitationibus restringamus: ut aliquando radium cognitionis in lumine figere valeamus: hec est enim requies cordis nostri: cum deum suum contemplatur: et per ipsum sua contemplatione suauiter reficitur et dulcis est illi semper ad desiderandū ad laudandum et amandum: et semper suauē. Nihil enim ad beatam vitam prestantius videtur quā clausis carnalibus desiderijs. et sensibus extra carnem mundumque effectum quempiam intra semetipsum conuerti aliumque effectum a cupiditatibus mortalium sibi soli et soliloquio. De ista triplici collectōne simul scilicet actuum et affectuum Augustinus in libro de quantitate anime purgatur mens a peccati collusione. ab errorum obtenebratione. a rerum fantastica ymaginatione. a rerum naturalium fallaci proportionē. a rerum temporalium vana delectatione. Tertium quod exigitur ad caritatis perfectōnem est eleuatio que fit per tria. Sit enim natura conante. gratia subleuante. deo attrahente. De conante nature dictū ē supra de zacheo quod pusillus erat de subleuante in deū quia ascendit in azyborem cum glo. supra dicta. Sed quia non sufficit ad cōiunctionem que est in

caritatis perfectione nec conatus nature nec subleuatio gratie sine diuinitatis attractione ideo clamat sponsa. Trahe me post te can. i. Et dominus in euangelio ioh. 6. Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum etc. Ad conatum nature disponit antecedentes miseriarum presentium stimulationes proprie defectibilitatis cognitio. ac summe perfectionis naturalis appetitus. Ad istam eleuationem disponit antecedentes inchoatiue gratie sacramentales: et virtutes. Gratia sanando a malo culpe et pene: virtutes adiciendo in bonum. Progressiue dona et fructus. dona ad excellentiores actus adiuvando: fructus laborantem reficiendo. Completiue autem: secundum statum vite beatitudines secundum statum prece dotes. De attractione. Nota quod sicut in naturalibus maior est motus quanto maior sit appropinquatio ad suum vbi: ita et in voluntariis. Et non est sola appropinquatio causa augmenti sed similitudo et conuenientia ad suum vbi: Unde quanto magis lapis mouetur deorsum: tanto magis intenditur suus motus. et similiter ignis sursum. Et ita in naturalibus motus naturalis sufficit mutare comparationem mobilis ad suum vbi. et per hoc solum fit propinquum. Sed in voluntariis motus naturalis non sufficit mutare situm ipsius virtutis ad suum vbi sine ipso vbi. Et hoc est quod in naturalibus est tantum vbi. ita quod vbi est motor tantum. sed in voluntariis ipsum vbi est motor et cooperato: Et ita per id ad quod motus est: et quod mouet ipsum: habet motus quod sit propinquum. Est autem istius appropinquationis terminus perfecta conformitas voluntatis diuine: et humane diuini formis affectio. Ad hanc autem attractionem et appropinquationem et conformitatem etiam specialiter disponunt antecedenter in via opera. scilicet instructionis vel edificationis: opera patientie vel pas-

sionis: opera supererogationis. De operibus instructionis. Augustinus lex est hec diuine providentie ut nemo nisi a superioribus adiunget ad cognoscendam vel participandam gratiam. Unde et in Iohanne xi. ca. legitur de Laypha. Cum esset pontifex anni illius prophetauit. in quo dominus ostendit quod etiam in malis ratione prelationis ad utilitatem aliorum dona tribuit. Unde de Saul legitur. i. reg. io. quod post victionem in regem introiuit in eum spiritus domini et prophetauit. De operibus patientie et passionis dicit apostolus 2. cor. 12. Nam virtus in infirmitate perficitur. Quod et figuratur in Job vite. ca. qui post perfectam victoriam per patientiam suam omnia bona sua recepit dupliciter. De operibus supererogationis Mar. x. Amen dico vobis nemo est qui reliquerit domum etc. qui non accipiat centies tantum nunc in tempore hoc etc. Consistit ergo ista perfectio caritatis transcendens de statu vite in statum prece in plena depuratione. in omni modo collectione. in perfectissima eleuatione. propterea ergo quod perfectio caritatis de statu vite in statum prece transmutande fit sine substantiali additione per perfectionem sui in se. per actus extensionem. per actus et habitus meliorationem et nobilitatem. et per summam cum summo bono consummationem. Unde credimus quod sicut corpus glorificatur suo modo: ita anima glorificatur suo modo et caritas glorificatur suo modo. Manifestum est autem quod corpus glorificatur per depurationem et eleuationem et nobilitatem sine extrinseca adiectione. Corpus enim constituitur ex quatuor elementis et quanta essentia. et secundum duos ordinatus statum. statum scilicet corruptionis et statum incorruptionis. Cum enim quatuor elementa sint corporalia secundum preces: et quanta essentia sit incorporea: quantum in corpore humano operantur et diuersant qualitates elementales: et sunt actiue et formales et sancte;

eas regit ⁊ administrat corpus. proprie-
 tates quinte sunt sopite quasi sine ac-
 tione. Necessse ē ergo corpus subiacere
 penalitati passibilitati ⁊ corruptioni
 ⁊ tandem dissolui propter continuam
 pugnam contrariorū; adinuicem repu-
 gnantium quorum tandem necesse ē al-
 terum vincere super alterum. ⁊ sic al-
 terum expelli ⁊ armoniā destrui ⁊ ani-
 ma; separari ⁊ corpus dissolui. iuxta il-
 lud phi. Egrediente aīa corpus expirat
 ⁊ marcescit. Cum aut natura semper i-
 tendat sui continuationem ⁊ sui esse p-
 petuationem. ⁊ sublimationem. inq̄ritū
 pōt. incōducens eēt q̄ in corpore com-
 posito ex natura incorporeali vt ex natu-
 ra lucis. ⁊ naturalibus corruptibilib⁹
 vt sunt elemēta. semp essent formales
 ⁊ actiue proprietates naturarum min⁹
 nobilium ⁊ corruptibilium. ⁊ nunquā
 regularetur ⁊ administraretur corpus
 sc̄cundum naturam incorruptibilem ⁊
 meliorem. ergo necessario erit transir⁹
 de proprietatibus naturarum corrupti-
 bilium ad proprietates nature incorru-
 ptibilis: ⁊ de actionibus naturarum
 corruptibilium ad actionem nature in-
 corruptibilis. hoc autem fit cū corrup-
 tibile hoc induerit incorruptionē. In
 quo quidem statu remanebunt elemē-
 ta sc̄cundum substantias suas sopitas
 cessantes ab actionibus malibus sc̄cū
 naturam corporis gnti dominio existē-
 te ⁊ oēs exercēte actiōes. Et sic nature
 prius agentes nō sopiūtur. ⁊ sopite nō
 omnes operationes in corpore operan-
 tur. Simili modo gloriificatio anime vi-
 detur fieri per hunc modum. Cum enī
 anima habeat modo operationes qual-
 dam sc̄d; proprietates naturales ⁊ gra-
 tuitas. opatiōes que fiunt sc̄d; qualita-
 tes naturales. fortes ⁊ euidentes sunt.
 ⁊ frequētes. opatiōes aut gratuite debi-
 les ⁊ rare ⁊ exiles ⁊ immanifeste. Incon-
 ueniens aut ē q̄ substantia rōnalis ha-
 bens opatiōes magis ⁊ minus nobiles

semper exerceat minus nobiles. cū enī
 dentia ⁊ excellentia ⁊ frequentia. ergo
 necessario erit alter status anime. quo
 operationes nobiliores erunt euidentes
 ⁊ excellentes ⁊ animam perficientes.
 Proprietates autē naturales sopite ⁊
 materiales ⁊ sine actione. hoc aut erit
 q̄ neq; exurient. neq; sitient amplius
 quantum ad nutritiā; neq; nubent.
 neq; nubentur quātum ad opa vegeta-
 tiue. ⁊ sensus in ymaginationē. ⁊ yma-
 ginatio in rōnem. vsupra quātum ad
 opera sensitiua. Et sic in statu illo tantū
 erit operatiua. sc̄cundum potētiā i deū
 conuersuas per actiones qualitatis
 gratuitis informatas. ⁊ hec ē gloriifica-
 tio aīe sc̄cū se. Cum autem ⁊ ipse ppe-
 tates gratuite. quedam sunt ipsefecte.
 quedam aut etiam ipsefectis cōiuncte.
 nec possint esse plene. perfectū; quod i
 se est ipsefectum. vel ipsefecto cōiunctū
 cum proprietates huiusmodi fiant. sum-
 mo aīe perfectio. necesse ē ipsefectū eua-
 cuari. ⁊ perfectum ab ipso sc̄pari. So-
 la aut caritas perfecta ē. que est vincu-
 lum perfectionis. ergo necesse est oēs
 alias virtutes euacuari vel ab actiōib⁹
 sopiri. solum aut caritatē dīni. ⁊ exer-
 cere oēs opationes. Et tunc implebit⁹
 bene qd̄ preceptū ē. deut. vi. ⁊ mat. 22.
 ⁊ mar. 12. ⁊ luc. 10. Diliges dñm deum
 tuum ex toto corde tuo. quod tunc imple-
 bit⁹ q̄ oīs actus naturalis cessabit q̄
 tum ad actum: ⁊ oīs alterius virtutis
 habitus sopitus erit quātum ad actus.
 ⁊ anima i esse suo nobilissimo toto no-
 bilissimo habitu implebitur. ⁊ nihil ni-
 si caritas in anima ad actum egrediet⁹
 cum oīa ptercant preter amare deū;
 Tūc fiet sermo qui scriptus ē. i. cor. 13.
 Siue pphetie euacuabūtur. siue lingue
 cessabunt. siue scientia destruet⁹. Ipsa
 enim scia materia est affectionis ⁊ via
 in dilectionem. Unde actus scientie se-
 cundum q̄ est motus ad affectionē; de-
 structur sola caritate totum occupāte.

Et hec est glorificatio caritatis que glorificatio; generat leticia. de qua dicit petrus. Credentes aut erubitis leticia inenarrabili et glorificata reportantes finem fidei vestre salutem animarum; ut stratum. ut habetur. i. petri. i. Ex predictis ergo collige; qd sicut glorificatio corporis fit sine extrinseca adiectione. et etiam anime sine extrinseca adiectione; et qd est eadem secundum substantiam caritas vie et caritas patrie. Sicut ergo caritas beate virginis modo in statu patrie maior est caritate omnis pure creature. et quantum ad substantiam et quantum ad actum. ita et eadem caritas in statu vie maior fuit omni caritate pure creature secundum substantiam. sed non quantum ad actum. Fuit enim caritas beate virginis maior caritate omnium angelorum quantum ad substantiam sed non quantum ad actum. minor autem fuit quantum ad actum caritate minimi angeli beati. Quod autem maior substantia minor est in actu facit subiecti conditio. contrarij coniunctio. minor motoris attractio qd tamen attractio spiritus in actu est si ex parte attractibilis ex parte sui gratia adiuncti non statet. hoc autem intelligimus qd si deus angelum ex nouo crearet. et ei illam caritatem quam beatissima uirgo in uita habuit infunderet. ille angelus tantum deum diligeret. quantum beata uirgo modo in patria diligit. Nota etiam qd hanc caritas beatissime uirginis minor est caritate alicuius angeli quantum ad actum maior tamen fuit quantum ad affectum. Caritas enim angeli est in statu merendi quantum ad premium substantiale. Qui libet autem actus caritatis in beata uirgine fuit meritorius uite eterne et beatitudinem habuit beatitudinem angelorum transcendentem. habuit etiam beatissima uirgo caritatem ad proximum sicut ad deum ut patuit in opponendo. et hoc si tantum quantum ad actum interiore sed quantum ad operis exhibitionem.

ita qd maria fuit in effectu. Nec obstat quod dicitur qd animam pro proximo non posuit. ymo animam filij et ipsum filium pro proximo posuit. quam plus quam propriam animam dilexit: et propriam animam si necesse fuit passioni obtulit propria uoluntate et eam in passionem filij crucifixit cum filio. et sic duas animas obtulit. sicq; effectum dilectionis duplicauit. et hoc est quod dicitur. luce. 2. Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Credimus etiam sine preiudicio melioris sententie. beatissimam uirginem in conceptione filij dei. caritatem filij talem ac tantam accepisse qualis et quanta pertingi poterat a pura creatura in statu vie. et nobilioris conditiois quam caritas que est in summo augmento secundum statum; vie augmentabilis et possibilis ad illam. Concedimus etiam qd beatissima uirgo habuit medium statum inter statum simplicis viatoris et statum simplicis comprehensoris. scilicet statum secundum quem fuit simplex viatrix et simplex comprehensens. De uirtutibus autem cardinalibus dicimus qd habuit eas per modum patrie quantum ad actum perfectionem. per modum vie quantum ad merendi conditionem. et ita habuit eas medio modo inter comprehensores et viatores. Medio modo participationem; talem inquam participationem; qua accipit meliores partes ab utroque extremo. Comprehensores habent uirtutes has secundum actuum perfectionem sed preter merendi conditionem. viatores autem cum merendi conditione sed cum actuum imperfectione. Ipsa autem habuit eas cum actum; perfectione sicut comprehensores et cum merendi conditione sicut viatores. Unde habuit eas excellentius viatoribus quantum ad effectum. Unde concedimus omnes obiectiones ad hoc inductas. Ad hoc quod ultimo expositum est de modestia et animi cultu distinguentes respondet

do dicimus. q. habitus secundum qualitates tripliciter distinguuntur. Est enim habitus triplex. habitus vanitatis. habitus humilitatis. habitus mediocritatis. de primo loquitur primum auctoritates. Secundus habitus pertinet ad modestiam temperantiae secundum communem statum ad quem tenent omnes boni et imperfecti. Omnes enim habere tenent habitum mediocrem. Tertius habitus humilitatis est habitus perfectiorum. qui ad habitum humilitatis et huiusmodi similes sua extrema et suum medium. Potest enim esse parum humilis vel minus humilis vel mediocriter humilis. Dicimus autem quod habitus beatissime virginis sunt habitus humilitatis sed mediate id est mediocriter humilis et in illo sensu loquitur Ieronimus cum dicit. quod ornatus vestitus est. Idem etiam creditur de vestitu domini et aliorum sanctorum. Sed queritur qualiter beatissima virgo alios viatores ista mediocritate poterat excellere. cum de quocumque panno vestes habuerit. alij de eodem vestiri potuerunt. Ad hoc dicendum secundum primum quod circa pericula in huiusmodi ars mediū determinat nescit. Descendente enim ad individua plato iubet quiescere. Singularia enim sunt infinita nec eorum est disciplina. In huiusmodi enim gratia potentior est arte. Dicimus ergo quod beatissima virgo alios in hoc excessit in cultu et quod super artem perunctionem. scilicet spiritus sancti precise mediocritatem in habitu humilitatis observare.

De donis. cap. 97.

Ostenditur quod queritur de donis qualiter septiformis plenitudo gratie per septiformium donorum distributa in ista plenitudine sit contenta. Et videtur quod similiter. scilicet excellentiam sicut dictum est de virtutibus. et hoc hac ratione.

Sicut se habet virtus ad virtutem. sic se habet donum ad donum. Sed virtutes in beatissima virgine excellunt omnes

virtutes viatorum. ergo et dona. Item quicquid est superius superiore. superius est inferiore. virtutes beatissime virginis excellunt omnes viatores. et dona excellunt virtutes in suis actibus. ergo dona beatissime virginis excellunt omnes viatores. Item in hierarchia celestium superioris ordo est seraphim. et qui excellit in caritate. que est excellentissimum donum excellit in alijs omnibus donis. ergo et in ecclesiastica hierarchia erit sic. Sed beatissima virgo excellit omnem creaturam in caritate. ergo et in alijs donis.

Item dicit beatus gregorius. Quod sapientia oppositur stulticie siue insipientie. scilicet luxuria. intellectui gula. rationi superbia. fortitudo accidia. pietati auaricia.

Item in lucam. xi. et mat. i. assumit se pater alios spiritus nequiores se. Super quo dicitur quod intellectui opponitur ebrietas. consilio temeritas. precipitius fortitudini. remissio timori. scientie ignorantia. Ex his patet quod dona in viatoribus communiter sunt cum permixtione ad contraria. igitur cum pugna ad contraria. ergo sunt in ea secundum modum qui est secundum statum viatorum. In beatissima virgine non sunt passibilia cum pugna ad contraria. ergo sunt in ea secundum modum qui est super statum viatorum.

De sapientia. cap. 98.

Ostenditur quod queritur de sapientia specialiter. prouenit. xi. Ubi humilitas. ibi sapientia. Nec propositio est per se in theologia. ergo ubi maior humilitas ibi maior sapientia. ubi summa ibi summa. Sed in beatissima virgine improporcionabilis fuit humilitas. ergo improporcionabilis sapientia. minor pro in euangelio per illud quod dicitur luc. 14. et 18. Qui se humiliat exaltabitur. que similiter est per se. ergo quod improporcionabiliter alijs exaltat. improporcionabiliter alijs humiliat. Sed beata virgo super omnes creaturam angelorum secundum ieronimum in quatuor

Jerazchiaz exaltata improporcionabi
liter alijs super choros angeloruz asce
dit. ergo omnium bonum et angeloruz hu
milima fuit. ergo et in sapientia omnes
transcendit. Item. Sapientia est qui
dam gustus spūalis prime veritatis p
mo. ius summe bonitatis. In gustu au
tem tria sunt consideranda. primū ut
dicit phis. Gustus ē quidam tactus.
Item in gustu discretio est gustabilium
Item ibi est delectatio quedam ex cōiū
ctione gustabilis cū gustante: et sic tria
sunt in gustu: scilicet data coniunctio di
cretio. et dilectio. Sed in his omnib⁹
excellit beatissima virgo omnes viato
res. ergo et sapientia excellit omnes via
tores. Qd autem in tactu sine imme
diata cōiunctione excellit omnes. p. q
illa cōiunctio est per caritatem. ergo
vbi maior et inseparabilior dilectio: ibi
propinquior. et indissolubilior. et imme
diatior ē coniunctio. Item incorrup
tio proximum facit deo. ergo vbi summa
incorruptio ibi proxima coniunctio. hec
autem omnia fuerunt in beatissima v
gine super omnes viatores. ergo in ta
ctu et in immediata cōiunctione excel
lit omnes viatores. Item q. i discre
tione excellat p. discretio gustatiui fal
litur duobus modis. Uno modo ex par
te gustabilis propter saporum et gusta
bilium coniunctiones vel simulationē
Alio modo propter gustatiui organi di
scursivam infectionem. Et hec decep
tio nō tantum contingit i corruptibilib⁹
etiam in gustu spiritali ex parte gusta
bilis. ut quando transfiguratur se ange
lus hanc in angelum lucis. et quan
do affectio naturalis videtur eē gratui
ta vel cōuersio: tunc et saporum cōmi
xtio siue cōfusio generat deceptionem
in gustante. Ex parte autem gustatiui
ut gustus spiritalis ē infectio ex con
traria delectatione vel ad minus forni
tis corruptione. que sensui nō spiritalis
delectationis impediunt: et saporem di

minuunt: et discretionem perturbant: s
ut dicant bonum malum et malum bo
num: ponentes lucem te. et tene. lucem
ut hēt ysa. s. hic est enim animalis ho
mo qui non percipit nec discernit que
dei sūt ut hēt i. cor. 2. Cuius deus vē
ter est. et esse sub sensibus delicias com
putat: māna iustitias quod venit de
celo: murmurans pro panibus et oleis
et cepibus que erant in egipto ut patet
de populo israel. nume. xi. hec autem
deceptio vel decipiendi potestas licet
secundum magis et minus est in omni
viatore fornicis corruptione in aliquo
remanente. hec autem deceptio siue
deceptiones possibilitas nullomodo fu
it in beata virgine que per omnia astu
tias dyaboli non ignoravit: et semper
ut virgo prudentissima reprobaui ma
lum: et bonum sine errore elegit. cuius
palatus spiritalis ab omni corruptioe
fornitis purus et sanus fuit et spiritali
dulcedine plenus. nihil nisi deum et pre
ter deum gustavit: et sic gustus eius spi
ritualis falli non potuit. ergo in discre
tione spiritali omnes viatores excellit

Item q. in dilectione que est in gustu
spiritali antecellat patet. Dicit enim
beatus Gregorius super Job q. sapien
tia est donum reficientis spe et certitu
dine. Sed spes et certitudo beatissime
virginis est omnibus viatores impro
porcionabilis. ergo eius resectio est im
porcionabilis et inequalis. Item
inter esurire et saturari medium est co
medere: sed vnum extremorum. s. esu
rire et sitire iusticiam proprium est v. a
torum. saturatum esse proprium est cō
prehensorum: ergo comedere proprie ē
qd pertinebit ad statum medium. Sed
illum tenet beata virgo. ergo videtur
q. eius pregustatio sit per modum com
missionis inter famem et saturitatem.

De intellectu ca. 99.

Ost hec queritur de dono intel

ctus qualiter fuerit in beata virgine. Et videtur qd similiter medio modo inter viatores et comprehensores. Cum enim donum intellectus sit cognoscere deum expresse in sua ymagine: et inter cognoscere per ymaginem et sine lumine cum fidei obscuritate et cognoscere lumen in lumine sine ymagine medium sit cognoscere deum in sua ymagine. Unus autem conuenit puris viatoribus: alium vero comprehensoribus competit: ita medium ad statum medium pertinebit.

Item inter cognoscere creatum per creatum et cognoscere increatum per increatum medium est cognoscere increatum per creatum vel e converso. Tria istorum diuidentium reperiuntur et nihil est vacuum: ergo reperietur et quartum. Puris viatores deum vident: creatum per creatum. i. creaturas per fidem. Unde Isa. 6. Ea que sub ipso erant replebant templum glorie. Grego. Cum mens in contemplatione proficit non iam qd ipse est sed qd sub ipso est conspiciat. Nemo autem deum vidit vnquam. ioh. pro. hec est cognitio viatorum. Comprehensores autem vident deum increatum per se ipsum: vident etiam creatum per increatum creaturas. s. in deo et per deum: iuxta illud i. cor. 13. Tunc cognoscam: sicut et cognitus sum. i. deum et omnia cognoscam in se sicut et ipse me cognoscit in se. ergo cum vnum mediorum reperietur inter hec extrema: reperietur et reliquum viz videre increatum per creatum. Sed cognitio media pertinet ad statum medium: status autem medius ad beatissimam virginem pertinet: ergo cognitio beatissime virginis erit talis qd cognoscat lumen increatum non qd per speciem nec etiam per ymaginem sed per lumen creatum. et sic cognoscit increatum per creatum. Et: illud lumen non erit medium sicut per speculum vel vestigium vel ymago vel sicut signum est medium inter apprehensum et signatum. Sed

sicut lumen solis est medium commune visibile et visum.

De dono consilij. ca. 100.

Est hec queritur de dono consilij. qualiter et ipsum fuerit in beata virgine. Et qd similiter excellentius: videtur per hunc modum. i. ioh. 2. Unctio eius docet vos de omnibus. Sed beatissima virgo omnibus alijs improporcionabiliter plus habuit unctionis. ergo improporcionabiliter plus habuit in tertioris instructionis. ergo donum consilij habuit alijs improporcionabiliter.

Item ioh. 16. Cum venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Sed beatissime virgini spiritus factus venit improporcionabiliter et docuit omnem veritatem. Iuxta illud luce. 1. Spiritus sanctus supueniet in te etc. ergo pre alijs eas improporcionabiliter omnem veritatem docuit. Item dominus in euangelio ioh. 15. Jam non dicam vos seruos sed amicos. ergo reuelatio secretorum effectus est dilectionis. Sed in beatissima virgine fuit improporcionabiliter dilectio respectu omnium: ergo improporcionabiliter reuelatio secretorum respectu cunctorum. Item omnium secretissimorum secretorum. s. incarnationis misterium ipsi soli reuelauit. ergo nullum aliorum minus secretorum ignorauit. Item ut dicit plus. Ad illum pertinet motus cui sit nunciatio: cuius enim est operari eius est et cognoscere ergo cuius pre omnibus et super omnes est operari. eius pre omnibus et super omnes est operanda cognoscer. Sed beatissima ergo fuit perfectissima obsequatrix consiliorum super omnes viatores. ergo cognitionem consiliorum habuit super omnes viatores. hoc autem est donum consilij. ergo donum consilij habuit super omnes. Item Ero. 12. Non remanebit ex eo queque usque mane. Si quid residuum fuerit igni comburentis.

Slo. Quid ex agno remanet igni comburi
mus quado hoc qd de mysterio incar-
natis eius intelligere et penetrare no
possumus: potestati spūs sancti humilit
reſeruamus. Ex ista auctoritate videt
q misteria diuina in statu vie no possu-
mus ad plenū rursari. et penetrare. sed
qdam spiritui sancto oportet reſeruare
Ex alia parte videtur q nihil de verita-
te misteriorum remaneat indiscuſſus:
et q nullū verbum domini reuertatur
ad ipsum vacuū quod a nullo fuerit in-
tellectum. Iuxta illud ysa. 55. Quomō
descendit ymber et nix de celo: et illuc
ultra no reuertitur. s; inebriat terras:
et infundit eam: et germinare eā facit:
et dat semen ſerenti. et panē comeden-
ti. sic erit verbū meū qd egredietur ō-
re meo. Non reuertetur ad me vacu-
um: sed faciet quicūq; volui: et proſpe-
rabit in his ad que miſi illud. Ex hoc
videtur q supra cōmūtem statū viato-
rum sit perfecta cognitio misteriorum
oīū: et diuino eloquio: et tamen re-
peritur in aliquo reuelatio omnīū ſe-
cretorū. hoc autē debetur maxime ſa-
miliari et maxie amico et maxime ſapiē-
ti: hoc autē totū est beatissima virgo.
que est familiarissima vtpote dei filio.
amicissima et prudentissima de qua li-
ber amoris qui est cātica canticorum
et liber ſapientie ſpāliter exponuntur:
ita ut ea que de ipsa ſapientia dicuntur
de ipsa intelligantur. In ſapientia autē
nulla ē ignorātia ſecretorum. ergo vi-
detur q beatissima virgo perfecta co-
gnitionem omnium ſecretorū habuit
vniuerſalē. vtpote vniuerſalis cōſilia-
trix. alij autem viatores omnes pſicla-
rem vtpote nūcij diuerſi ad diuerſa nū-
cia deſtinati.

De dono fortitudinis. ca. i. i.

Ost hec queritur de dono fortitu-
dinis. Quid autem fortitudo fuerit
in beata uirgine in ſūmo probatur hoc

modo. Quicquid est fortius fortior for-
tius est infirmiore. Beatissima uirgo
fuit fortior tribus fortioribus omni uir-
tute. ergo ipsa fuit fortior omni uiatore
Tres fortiores omni uiator sunt deus.
mors. et dyabolus. humilitas beate uirgi-
nis deum superauit quodammodo quan-
do eum de celis ad terras humilitate
deducens caritate uinculati pariter et
humiliatum et uulnerati in sua uirgi-
nitate incarcerationi. Unde Lan. primo
Dum esset rex in accubitu suo etc. et p-
uer. ult. Mulierem fortem quis inueni-
et: procul et de ultimis finibus pretium
eius. Ultimi fines sunt deitas et hūani-
tas maxime a se distantes. Unde for-
tissima mulier fuit que hec coniunxit.
Sic ergo fortitudo beatissime uirginis
rigorem fortitudinis et diuine ſeuerita-
tis superauit ō quo Num. 23. Cuius for-
titudo similis ē rinocerōtis. cuius for-
titudo in gremio uirginis manueſcit
Et sic patet p quem modum beatissima
virgo dei fortitudinem superauit. Itē
ſecundus fortis ē mors. cui nemo mor-
taliū reſistere potest. 2. Reg. 14. Om-
nes enim morimur. et quasi aque dila-
bimur in terrā que non reuertuntur.
hac fortior erat beatissima uirgo que
mortem destruxit. Sicut enim mors in-
trauit per feminam et uitam destruxit
ita et uita rediit per feminam que mor-
tem destruxit. et ita beatissima uirgo ſu-
it destructio mortis: et ita fortior fuit
morte. Tertius fortis ē dyabolus de
quo dicit Job. 41. Non ē potestas super
terram: que ei poſſit comparari. Beatif-
sima uirgo fuit fortior illo. Iuxta illud
Gen. 3. Ipsa conteret caput tuum. Itē
actus fortitudinis eēntialis ē firmiter
adherere: Beatissima uirgo adhebat
deo inſeparabiliter. ergo fuit alijs forti-
or improporcionabiliter. Ites actus
fortitudinis ē terrenas cupiditates no
tantum reprimere sed penitus obliui-
ſci. hoc autem non contingit in aliquo

viatore in via interim q̄ fomes aliquo modo viguit: sed solum in ipsa virgine potuit: in qua fomes extinctus fuit. ergo habuit actum fortitudinis per modum p̄rie. ⁊ super omnem viatorem si ne proportionem.

De dono scientie. ca. 102.

Est hec queritur de dono scientie qualiter fuerit in beata virgine. Et videtur q̄ excellenti⁹ hac ratione. Augustin⁹ in libro de ciuitate dei 14. dicit. huic scientie tantum illud tribuendum ē in quo fides saluberrima. q̄ ad veram ducit beatitudinem. ḡratā nutrit roboratur. defendit. Et israh. Scire quē admodum hoc ipsum ⁊ p̄is opituletur ⁊ cōtra impios defendatur. ē ipsius scientie. Iste est actus vnus scientie. Alius actus scientie ē abstinere a malis. Tertius eius actus est in medio p̄aue ⁊ per uerse nationis cōuersari. Isti tres act⁹ excellentius fuerūt in beata virgine omni viatore. Qd̄ autem primum act⁹ habuerit excellentius. s. fidei defensionem per testimonium ipsius ecclesie p̄ dicētis ymo cantātis. Lunctas hereses sola interemisti. Qd̄ secundum act⁹ abstinendi a malis excellentius habuit p̄ quia ad minus puluis ventalis peccati omnium aliorum adhesit pedibus. Ipsa autem sola immunis a peccato fuit iuxta illud can. 4. Tota pulchra es amica mea ⁊c. Similiter presumitur de actu tertio. Sola enim super omnes in medio p̄aue ⁊ per uerse nationes conuersari scuit. q̄ nihil faciendorū omisit: ⁊ nihil omittendorū fecit: nulli in malo cōmunicauit: nulli bonū suū non cōmunicauit. Item actus huius boni sunt in p̄ria. Scire deus in p̄ria colere. ⁊ proximi glorie cōgaudere. hec autē omnia fuerunt in beatissima virgine excellentius omni viatore.

De pietate. ca. 103.

Est hoc q̄rit d̄ dono pietatis cui⁹ quoq̄ act⁹ sūt tres vn⁹ est moueri ad opa misericordie: Ali⁹ ē scripture nō cōtradecere siue itellecte siue nō itellecte. Terti⁹ ē scā honorare. q̄ ibi Mar. 5. Beati mites glo. Qui pie q̄runt ⁊ honorāt scā. Qd̄ illi tres act⁹ fuerit excellenti⁹ in b̄tā v̄gine omni viatore. De primo actu q̄ ē moueri ad opa misericordie ipendenda p̄rio p̄: q̄ ipedit deo ⁊ imagini dei. pietas enī que mouebat beatā v̄ginē ad ipendenda opa misericordie mouebat ipsam ad cōpatiendū p̄rio. nō q̄ ymago dī sed q̄st de⁹. S̄z cōstat q̄ iproportionabil⁹ ē pietas q̄ debet deo: simili ter illa q̄ debet ymagini ei⁹ ergo pietas b̄tissime v̄ginis ē iproportōabil⁹ pietatis ois viatoris. Itē p̄ de scdo actu q̄ est scripture nō p̄dicere quod ē fidei defensio. Illa enī iproportōabiliter oib⁹ fidez defēdit q̄ sola ster oēs i vnuerſo mūdo hereses vicit. Itē p̄ d̄ tertio actu q̄ ē honorare scā. Ipsa enī iproportōabiliter oib⁹ scā honorauit p̄ quā oēs sci celesti gl̄ia sūt honorati ⁊ coronati. vnde Apoc. 12. Apparuit signū magnū in celo. mlt̄ amicta sole ⁊ lūa sub pedib⁹ ei⁹: ⁊ i capite ei⁹ corōa stellarū duodeci. Ipsa enī oēs sanctos corōauit que cā coronā di oib⁹ fuit. Un⁹ ⁊ alibi. s. apoc. 4. Legit q̄ uiginti quorū sciores ⁊ quorū aialia corōas suas aī thronū mutūt sedētis ad pedes: q̄ p̄ xpi hūanitatē quā d̄ mīre p̄xit se corōatos recognoscūt: ⁊ sic b̄tī oēs act⁹ pietatis excellenti⁹ oī viatōe.

De timore seruili. ca. 104.

Est q̄rit d̄ timore. Et p̄rio q̄rit d̄ timore seruili. v̄t: fūit i b̄tissima v̄gine. Et v̄t q̄ sic. Nullū enī bonū ei defuit q̄ gr̄a plēa fuit. Dic enī Aug. q̄ timor fuit bon⁹ ⁊ vtil. Itē glo. Timores duos legim⁹ fūisse ⁊ castū: ⁊ v̄terq̄ ē initium sapientie. ergo v̄t q̄ timor fuit i b̄tā v̄gine. S̄z p̄. Timor fuit ē cū p̄o d̄ quo i b̄tā v̄gine nullā l̄z fieri mēdōz.

De timore initiali. ca. 105.

Ost hoc querit de timore initiali
vtr fuit i beatissima virgie. Et vtr
q sic. qz ille simpliciter bonus est z do
num sci spūs. ergo ille fuit in beatissima
vgine. Sz cōtra. Perfca caritas. foras
mittit timorem. i. ioh. 4. Sed beatissima
virgo pfectissima hūit caritatē. ergo nō
hūit timorem seruile nec initialem.

De timore casto. capi. ioh.

Ost hoc qrit de timore casto vtr
fuerit i beatissima virgine. Et vide
tur q sic. qz ille ē timor pmanens in se
culi seculi. qui ē timor i dño iesu xpo.

Itē iste timor crescit crescente carita
te. ergo d; in summo ē cū summa cari
tate. Itē iste timor nascit ex amore.
ergo si amor nascitur impoportio nabi
lis z timor ē impoportio nabil. Sz amō
brē virginis fuit ipoportio nabilis oī via
toze. ergo z timor. Sz cōtra timor ca
stus timet separari. Sed brā virgo nō ti
met separari. ergo nō hūit timorē castū

Lōcedimus sicut ēt de virtutibus di
ctū ē q brā virgo hūit actus donorum
illoz quozū actus cōsistit in cognitōne
z affectione. vt sapie. intellectus z con
silij z scie. excellentius oī viatore z me
dio modo inter statum vie z statū; pa
trie. ita q circa statum patrie quātum
ad actū patrie sue ad actū perfectō;
z super statum prie quātum ad affectū
actū sue merendi conditionem. sup
statum vie quātum ad hūit z actū;
perfectionem z meritū supergressioez.
dona vero in actione cōsistentia hūit p
modum patrie quantū ad actū perfe
ctionem. Sed secundum statum vie q
tum ad merendi conditionem. z ita q
tum ad actum super statum patrie quā
tum ad affectum. De timore seruili
respondem⁹. In timore seruili duo sūt
timor z seruitas. timor i brā virgine
fuit. non seruitas. Similiter de timore
initiali secundum quod dicitur respec
tu augmenti in beata virgine nō fuit.

Nec tamen propter hoc aliquod bonū
defuit. sed perfecte affuit. z imperfecti
ones excludit. Timor castus duos h; ac
tus: vnum secūdu statum vie qui ēti
mere separari. z iste non fuit in beata
virgine. Alium secundum statum prie
qui est reueren. z ille fuit in beata vir
gine. Est autem reuerentia mixta cum
dilectione subiectio. habuit aut actū;
istius timoris excellentius omni viato
re. Unde si reuelaretur alicui viatori
q deberet saluari. non timeret separa
ri sicut videtur de beato paulo qui dic
ad Rom. 8. Certus sum enim. quia ne
q; mors: neq; vita zc. Non tamen in
hac certitudine coequaretur beate vir
gini. Illa enim certitudo esset per scien
tiam z per effectum. per posterius.
Certitudo autem beatissime virginis
qua sciuit se nō separari fuit per modū
cause. Sciuit enim se in vtero sanctifi
catam. z sciuit se matrem dei esse effec
tam. z sciuit se non peccasse. z de cete
ro non peccare posse: z sic sciuit se sepa
rari non posse per modū; cause. Sic
ergo manifestum est qualiter beata vir
go septiformem gratia; spiritus sancti
in septem donis diuisa; habuit excellē
tius omni viatore. z quodammodo oī
creatura.

De beatitudinibus. ca. ior.

Ost hec queritur de beatitudini
bus qualiter fuerūt in beatissima
virgine. Et videtur similiter q excellē
tius omni viatore. Sicut enim se ha
bet beatitudo patrie ad beatitudinem
patrie. ita beatitudo vie ad beatitudi
nem vie. Sed beata virgo in beatitudi
ne patrie excellit omnes cōprehenses
ergo z in beatitudine vie excellit om
nes viatores. Item omnis arbor ex
suo fructu cognoscitur. ergo si fru
ctus fructum excellit impoportio na
biliter. z arbor arborem impoportio
nabiliter. Sed fructus quem adpta
est beata virgo ex beatitudine vie

excellit omnem fructum patrie pure creature. ergo et ei beatitudo uie excellit omnem beatitudinem uie pure creature. Item omnis perfectio spiritualis gratuita est a caritate. ergo cum beatissima uirgo excellat omnes puras creaturas in caritate. omnes excellit qualiter spirituali perfectione. Item seraphim supremus ordo qui excellit caritate excellit et omnibus alijs donis.

Item sicut se habet substantia ad substantiam. et potentia ad potentiam; et habitus ad habitum. ita proprietates ad proprietatem. ergo si substantia super substantiam et proprietates super proprietatem et potentia super potentiam. Sed substantia sue personae beatissime virginis post deum est altissima et dignissima excelsus omnem creaturam. ergo et eius potentie habitus et proprietates erunt excellentes omnem creaturam.

De beatitudine paupertatis. ca. 103.

Ostendit quod beatitudine paupertatis. qualiter fuerit in beata uirgine. Et uidetur quod in summo. Mat. 23. Bati pauper spiritu etc. glo. Pauper spiritu est humilis corde. Sed beatissima uirgo habuit humilitatem in proportionabilem omni viatore: ut probatum est supra. ergo et paupertatem et humilitatem.

Item alia glo. ibidem dicit. Beati pauperes etc. quia non necessitas sed fides et deuotio paupertatis beatos facit: ut eodem tempore omnibus domino uiuat. hec autem omnia fides: deuotio: mundum continere. deo uiuere. fuerunt in beata uirgine excellentius omni viatore. Item in glo. predicta subiungitur. hec habet duas partes abiectionem rerum. et contritionem spiritus. Sed hec duo fuerunt in beata uirgine in summo. ergo et paupertas. Quod contritio spiritus sue humilitatis fuerit in summo in beata uirgine iam ostensum est. Quod autem abiectio in ipsa fuerit in summo sic p

batur. Abiectio fit duobus modis per rerum subiectionem vel per rerum omnimodam abiectionem. Sed magna est paupertas per rerum subiectionem: maior per rerum abiectionem. maxima que est ex utroque composita de qua dicit Aplos. 2. cor. 6. Nihil habentes et omnia possidentes. hoc autem non potuit esse nisi in beata uirgine omnino proprie et perfecte. Omnes alij si res abiecerunt non retinuerunt: et si retinuerunt non abiecerunt quia tantum procuratores sue fructuarij et non domini fuerunt. Beata autem uirgo existens mater dei. et regina celi ius et dominium et usufructum possessionis habuit in rebus filij sui. Unde bene potuit relinquere et omnia possidere. Relinquere quantum ad usum et fructum: possidere quantum ad ius proprietatis et dominij. Et sic beata uirgo potuit habere perfectissimam paupertatem. Item in rerum abiectione. ordo est graduatus. Quidam enim dant superflua nature sed non persone. Unde Augustinus de verbis domini. Utere superfluis da pauperibus necessaria. Utere pretiosis da pauperibus uilia. Iste est primus gradus paupertatis.

Alij dant superflua nature et persone luc. xi. de eo quod superest date elemosinam etc. Glo. de eo quod super necessaria est dandum est pauperibus preter victum et vestitum. Tertius gradus est dare non tantum superflua sed etiam necessaria. unde de glo. Non solum exteriora et non necessaria sed etiam interiora et valde necessaria cum proximis diuidamus. Quartus gradus est omnia superflua et necessaria simul dare: sed semetipsum retinere: quod etiam aliqui philosophorum fecerunt licet non propter deum. Unde super illud mat. 19. Ecce nos reliquimus omnia. etc. Glo. Non dixit tantum qui reliquistis omnia hoc enim et Socrates philosophus fecit et multi alij qui diuitias contempserunt. sed qui secuti esum me quod i

paupertatis

1. x

est apostolorum. Quintus gradus est oia dare et seipsum superaddere. In euangelio. Mat. 19. Si vis perfectus esse. vade et vende omnia que habes et da pauperibus et habebis thesaurum in celo. et veni sequere me. Sextus gradus est oia dare et seipsum relinquere. et preterea laborare manibus ut habeat. unde tribuat patienti necessitatem. releuans ei⁹ miseriam corporalem. sicut dicebat apostolus ad eph. 4. In hunc statum attigit ipse beatus paulus qui omnia reliquerat et in loco et tempore laborabat manibus: ut sibi et suis subueniret ut hetur act. 20. Unde dicebat. 1. cor. 4. Laboramus operantes manibus nostris. Septimus gradus est omnia et seipsum dare et spiritu et corpore laborare. ut pascat proximum pane spirituali et iste gradus est maior predicto. quia ut dicit gregorius. Maius est reficere animam semper victuram. quam ventrem quandoque mortuum. Octauus gradus est omnia et seipsum relinquere et de substantia sui corporis partem accipere. et ad refectioem animam primis dare. In isto gradu fuit beatissima virgo que de purissimis carnibus et sanguinibus suis viaticum nobis confecit panem. scilicet vinum quod de celo descendit. qui est vere vita. que qui manducauerit mortem non gustabit in eternum. hunc autem toti mundo me dico dedit beatissima virgo de qua dicit in euangelio. Mat. 13. et luce. 13. Mulier commiscuit sata tria. donec fermentetur totum. Tria sata diuinitas corporis et anima. fermentum autem ut dicit Bernardus. est fides virginis que dum humane nature commixta. et hoc refectioem fecit. Idem fere dicit Augustinus de anima et spiritu. Siue ingrediar siue egrediar pascua inueniet intus in diuinitate creatoris. foris in carne saluatoris. Nonus gradus est oia primo dare et corpus et animam propria et diuinitatem habens vnitam in cibum anime. sub specie tamen aliena et hoc fuit

opus misericordie et summus paupertatis domini nostri ihesu christi in via. Decimus gradus est dare seipsum totum corpus et animam et diuinitatem sub specie propria in cibum corporis et anime simul et semper in eterna beatitudine. id quo luce. 14. Beatus qui manducabit panem in regno dei. Ex his patet quod beatissima virgo spiritus paupertatem quantum ad rerum abiectionem habuit excellentius omni homine preter dominum christum. Item in carentia necessarium non est virtus vel beatitudo. Unde glossa super illud mat. 5. Beati pauperes spiritu. Quoniam non necessitas fides et deuotio paupertatis beatos facit. Penes ergo infirmitas carnis vel maiorem necessitatis defectum non contingit ponere inproportionabiliter excellentiorem. ergo non attenditur perfectio paupertatis penes propinquantem ad summum defectum. sed penes voluntatem et deuotionem et persone dignitatem. Si enim eque parum habeant miles et rusticus. pauperior est miles quam rusticus. imo quod rustico diuicie. paupertas militis. et quod militi diuitie. principi paupertas. Et sic ascendendo quanto quis dignior sit in eodem defectu. tanto erit inferioribus pauperior. ergo cum beatissima virgo precellat omnes in dignitate et equalem alijs habuerit paupertatem. excellit omnes in paupertate inproportionabiliter.

De mititate. ca. 109.

Consequenter queritur de mititate vel mansuetudine. Quod autem illa excellentius fuerit in beata virgine videtur per canticum ecclesie. scilicet. Virgo singularis inter omnes mitis. Item Mat. 23. Beati mites. glossa. Mites sunt qui malis moribus dominantur. Sed beatissima virgo malis moribus perfectissime dominabatur. quia eius dominus fuit sine pugna. omnium autem aliorum cum pugna. ergo habuit mititatem cum excellentia. Item alia glossa. ibidem. Ma-

suetus nō irritat. nec irritatur. nec nocet. nec nocere cogitat. hec aut oīa fuerunt in beata virgine cum impropor-
tionabili excellentia. quia nullum iri-
tare et omnia placare distant ipropor-
tionabili distantia. Similiter nulli nocere et omnibus in summo prodesse. hoc autem solum fuit in beatissima v-
gine. ergo habuit nitiditatem sine proportione super omnes alios. Item alia glo. ibidem. Mi-
tis est quē nō rancor vel ira afficit. sed oīa equanimiter sufficit. huiusmodi vir-
tutis magistrū se fecit dñs. qđ nō face-
ret nisi via summe perfectionis ista v-
eretur. Sed beatissima virgo a rancore et
ira omnibus alijs iproporcionabilior fuit
imūtor et magister iij domi capacioz. et
obedientior. et i via perfectionis altior.
ergo oib⁹ alijs iproporcionabiliter fuit
maior. Itē sicut pñmū ad pñmū. ita
meritū ad meritū. Sed bñā ego pos-
sessione terre viventū qđ ē premū mā-
suetudis hūit alijs excellentius. ergo et
meritū. Itē himnus. Nos culpis solu-
tos mites fac. et castos. Sed bñissima vir-
go omni viatore magis soluta fuit a cul-
pis. ergo magis mitis fuit. Contrariū
autem v-
eretur quod legi de moysē
Num. 12. Erat aut moyses vir mitissim⁹
super omnes homines qui morabatur
in terra. ergo mitior qđ bñissima virgo.

De beatitudine luctus. capi. iio.

Ostendit hec querit de beatitudine lu-
ctus. Et probatur similiter qđ fuit
excellētius i bñā virgine. qđ cuius cā-
nobilitas. et effectus. sed omnes alios viato-
res instigabat peccatum ad flendum.
beatissimā aut virgine sola caritas. et
si modus iproporcionabiliter super modum
et mortis super mortum. Item Jerō-
nimus. Servitia quāto minus debita. tā-
to magis grata. Sed luctus beatissime
virginis nullo modo fuit debitus de-
bito necessitatis. sed tantummodo caritatis.
omnium autem aliorum debitus debi-

to necessitatis. ergo ei⁹ luct⁹ fuit alijs
iproporcionabilis. Itē ei⁹ cōsolatio alijs
est iproporcionabilis. ergo et eius luctus.
qđ scilicet premium ad premium et. Itē
iuxta hec queritur virum beatissima v-
go lux erit pro solatu miserie et p dila-
tione pñe. Et v-
eretur qđ sic qđ hoc v-
eretur ad ca-
ritatis perfectionem. pertineat. cupe dis-
solui et eē cū xpō. Unde vnus pfectoz ad
Rom. vij. clamabat. Infelix ego homo
quis me liberabit de corpore mortis hu-
ius. Sed contra. Aia in statu innocē-
tie nollet separari a corpore iuxta illud. 2.
cor. v. Nolumus expoliari. sed supuesti-
ri. Itē in statu glorie aia nollet separari
a corpore. ergo v-
eretur aiam nollet separari a
corpore. qđ sit ideo. qđ spūs cōcupiscit
aduersus carnē et cōcūcūso. ergo cum i
bñissima v-
gine nō fuerit huiusmodi pugna
vel inobedientia videtur qđ lux erit p i-
colatu miserie.

De beatitudine esuriei. et siti iusticie. ca. iia.
Consequenter queritur de beatitu-
dine esuriei et siti iusticie. Et vide-
tur qđ similiter fuerit i ea excellentius.
Esurire et sitire proprie est viatorum. sa-
turatum esse proprium cōprehensorum.
Sed inter esurire et saturatum esse. me-
dium est comedere. Sed cum nihil sit
vacuum. cum existunt extrema. et inter
et medium. Sed mediū pertinet ad sta-
tum medium. Ille autem status ē bea-
tissime virginis. ergo habebit istā bea-
titudinem citra comprehensores et su-
pra viatores. Item eius cōsolatio est
improporcionabilis alijs. Item iusti-
cia fuit in beata virgine iproporcionabilis
ergo et eius esuries.

De misericordia. ca. iij.

Ostendit hec querit de beatitudine miseri-
cordie. Et v-
eretur si sit nō v-
eretur p d eum ē
qđ fuerit in bñā virgine hac rōne. Bñā
virgo sūm vñem vñum ecclesie appellat
et ē nīr i misericordie. qđ nō conuenit p-
prie alicui alijs creature. Dicitur aut
aliqui et viri misericordie. i. viri bñales

miseriordia. ⁊ sic habent omnes alij ꝑ
parationem ad misericordiā per modū
participatiū ⁊ per modū accidentaleꝝ.
Ipsa autē sola habz cōparationē ad mi
seriordiā per modū originis essentialē
⁊ per modū matris. Conuenientia autē
essentialis ipzportōabiliter excellit modū
inherentie per modum accidentis. ergo
beatissima virgo ipzportōabiliter excel
lit i misericordiā vniuersos. Itēz dī
etiam secūdum vsum ecclesie. Regina
miseriordie. Et cōstat q nō fm eandē
rōnez qua dicitur mater misericordie.
Alia est. n. rō matris ⁊ alia regie. ergo
ꝑpter aliam rōnem dicitur regina mi
seriordie q illa; qua dicit mī misicor
die. Et videt q regia misericordie dī
catur q ab ipsa fuit origo regni miseri
cordie. ⁊ ab ipsa est potestas pīa misi
cordie ⁊ gratie. Cum. n. sit regnum glo
rie qd est regnū iusticie in quo vnusq
qz recipit ꝑout hic gessit in corpe: cuiꝝ
potestas ē a rege glorie ⁊ a rege iusticie
idest a scā trinitate. Est ⁊ regnum grē
siue misericordie. vbi nūdum recipitur
fm merita. sed adhuc regnat misicor
dia peccata dimittēdo. penas diluēdo.
bona multiplicādo. mala differēdo. hu
ius autem regni origo ⁊ prima ptās est
a beatissima virgīe. per quā suscepit
in medio tēpli iesum xpm. per quez mi
seriordia ⁊ veritas scā est: qui proprio
modo regnat super eos quos ꝑprio san
guine redēit: ⁊ passiōe ⁊ morte regene
rauit. ⁊ sibi cōfigurauit. donec in fine ī
pletis oibus tradidit regnūz deo ⁊ pī.
Dz ergo. q oēs alij serui misericordie
sunt. Btā autē vgo regina misericordie
Sed ipzportōabiliter ē maius eē reginā
miseriordie q esse seruū misericordie
ergo beatissima virgo ipzportōabiliter
excellentiꝝ se hz ad misericordiā q alij
Item Mat. v. Bt misicordes. glo.
Misericordia est dare ⁊ dimittere. S;
btissima virgo ipzportōabiliter plus
dedit ⁊ dimisit oibus viatoribus supe

omnes creaturas. ergo hz beatitudines
miseriordie super oēs. Item Ambrosi
us. Misericordia ē nullum relinque
re in miseria ⁊ nullū miseriū facere. hoc
autē in summo fuit in beata virgīe. er
go habuit in summo btitudinem miseri
ordie. Item Bernar. Misericordia
non solum in eis cōsistit. sed in oī pec
cato corrigēdo. hoc autē in summo fuit
in beata virgīe respectu oīs creature.
ergo habuit super oēs btitudinem miseri
ordie. Itē misericordia reddita ē ei
ipzportōabiliter ad oēm misericordiā
que est premiū. ergo ⁊ beatitudo misi
cordie erit ei ipzportōabiliter ad oēm
miseriordiam que ē meritiū. Itē q
quid est cā cāe ē cā causati. btissima vir
go ē cā filij. filius ē cā totius boni ⁊ oīs
miseriordie. ergo ⁊ mater erit cā totiꝝ
miseriordie. hoc autēz nō cōuenit alij
creature. Item illud qd eque ꝑꝑrie ⁊
principaliter hz duas naturas incōfusās:
eque ꝑꝑrie hz proprietates duaz: natu
raz. Ihs xps eā ꝑꝑe duas naturas hz
ergo eque ꝑꝑrie proprietates hz duaz:
naturaz. Unde iste eque ꝑꝑrie sunt
xps est deus. xps ē homo. ergo be xps
natus ē a deo. xps natus ē ab hoīe. ergo
etiāz ⁊ be xps ē a deo. xps est ab hoīe.
Sed xps oēs operatōes attribuit patri
a quo ipse ē. ergo ⁊ matri de qua ipse ē
attribuentur opationes eius. que cōue
niunt ei rōne humane nature. sicut et
patri opationes que cōueniūt diuine
nature. Sed humiliaz naturā xps exhi
buit nobis in effectū summe miseriordie.
s. in passiōe. ergo btissime vginī at
tribuetur summus effectus miseriordie.
Quod et patet in modo loquēdi ec
clesie dicentis. hodie mortē quā femina
intulit. scia fugauit. Et itē qz mors itra
uit per feminā. apꝑe redit ⁊ vita ꝑꝑe
minam. Et illud. Mulier que dānauit
ipsa saluauit. Quicqd ergo misericordiē
nobis filius exhibuit. hoc totū nob mī
ꝑꝑrie ꝑtulit. que filium genuit. i quo

nobis omnia donauit. Ex his pz q be
atissima virgo excellit in misericordia
omnem creaturam.

De mundicia cordis. ca. iij.

Ost hec qrit de mūdicia cordis.

Et pbatur q hec fuerit i btissima
vgine sicut nō sicut de pdictis per id
quod dicit Ansel. q ca puritate nitebat
qua sub deo maior negt intelligi. Itē
caritas est de corde puro z conscia bo
na zē. i. thim. i. Sed in btā virgine fu
it summa caritas. ergo summa puritas.

Item actus fidei est purificans: sed
beatissima virgo habuit fidem pfectissi
mam. ergo cordis puritatē. Item fm
dyonysium in quinto ca. eccle. hierar. .
Tres sunt actus Jerarchie. purgare .
illuminare. z pficere: z sunt ad se ordi
nata: ita q magis purgatus ē magis il
luminatus z magis perfectus. Sed be
ata virgo fuit in summo perfecta. ergo i
summo purgata z illuminata. Item vi
sio dei que est premiū huius mūdicie:
improporcionabiliter maius est visionib⁹
omniū aliorum. Item mat. s. Beati
mūdo corde glo. Mūdo corde sūt quos
conscia non arguit peccatorū. Item
mundum cor hz qui sibi nihil conscius
est. hec autē in beatissima virgine fue
runt in summo. ergo habuit mūdici
am cordis in summo.

De beatitudinis pacis. ca. iij.

Ost hec qritur de pace. Et q ipa
similiter fuerit in beatissima vir
gine probatur hoc modo glo. sup illud
mat. s. Beati pacifici zē. sic dicit. Paci
fici sunt qui omnes motus animi rōi
subiiciūt: quia his nihil repugnat: qui si
miles pñi sunt: qui ē summa quies.
hoc totū autem est in summo in beata
vgine. ergo z pacifica ē in summo. Itē
alia glo. ibidem. Dum lex carnis repu
gnat legi mentis: nō modo alteri sz nec
nobis possumus esse pacifici. ergo sup

omnes iproporcionabiliter pacifica exti
tit. in qua caro aduersus spiritū nō re
bellauit. Item sicut est premiū ad p
mum ita meritiū ad meritum zē. Sed
alijs pacificis datur in pñiū q filij dei
sunt p adoptionem: btissime vgni da
tum est q sit mī dei per naturā. hoc au
tem iproporcionabiliter plus ē q esse fi
lium per adoptionē. ergo premiū beatis
sime vginis est iproporcionabiliter sup
premiū aliorum. ergo meritiū supra me
ritum. hec autē ē pacificatio. ergo bea
ta virgo in hac beatitudine excellit om
nes. Itē beata virgo fuit mediū vlt
i causa pacis: vtilis enī fuit mediatrix
z reconciliatrix: omnes enim fuerunt
reconciliandi per ipsam. ergo in pacifica
tōe excellit omnes viatores.

De persecutione. ca. iij.

Ost hec querit de persecutiōe qua
liter hec btitudo fuerit in btā vir
gine. Et nō agitur de quacūqz persecu
tione sz de illa que est martirum cui ō
betur aureola.

De aureola martirū. ca. iij.

Vteritur ergo vtrum beata virgo
habuerit aureolā martir. Et vide
tur q nō: quia cessante cā cessabit effe
ctus. Cū igitur beatissima vgo nō susti
nuerit mortem que per martirū infer
tur: nec habebit aureolam martirum.

Itē aureola nō debetur volūtati sed
actui: hic aut non fuit actus mīij. ergo
non aureola. Si dicatur q habuerit
dolorē spirituale pro martirio: fm hoc
eius aureola esset inferior aliorū mar
tirū aureolis qui dolorem habuerūt z
spiritualem z corporalem: Si autē vi
citur q meruit aureolā: per compassio
nem filij: hoc nō videt posse stare. Au
reola enī martirū determinat pones sū
mā z pfectissimā. hec aut est sustinētia
pprie mortis: pl⁹ enī cōpatit aia corpo
ri vniū q nō vniū. ergo nō ē diffictū mū

fortitudinis in cōpassione aliene passio-
nis: Ex his itaq; videt q non habue-
rit aureolam martiriū. Contra. Supe-
riores ordines habet pprietates iserio-
rum cum excellentia: Sed beatissima v-
go omnū ordinū ē suprema. ergo habe-
bit aureolam martiriū quam habent
inferiores. Itē damns a nullo illustriū
vincitur. sed vinceretur ī aliquo: si nō
haberet aureolā martiriū. ergo habet
aureolam martiriū. Item damus.
Sed ē ipsa beata ē eārū que sunt per
martiriū donationē digna facta volo-
res quos effugit pariens hos in xpi pas-
sione sustinuit a maternali compassio-
ne viscerum laceratione tollens. et
quem dum cognouit per generationē
hūc ut maleficum videns interfectū.
velut gladio cogitatibus lacerabatur
Et hoc ē Tuam ipsius aīam pertransi-
bit gladius. Ex hac auctoritate proba-
tur multipliciter q beata vgo gratiam
habuit martiriū. Itē dāoni anie de-
bet aureola martiriū. Sed beatissima
vgo dedit p̄iosissimā et dilectissimā ani-
mā: ergo habet p̄iosissimā aureolā.
Media p3. Qd enim beatissima vgo de-
derit dilectissimā aīam est manifestū.
Ipsa enī in infinitū plus dilexit aīas. i.
vitam filij sui quam beat⁹ petrus vi-
tam et aīam sui ipsius. Item q pretio-
sissimā animam dederit p3. quia datio
huius anie fuit pretium totius mundi
et redimibil creatur. et sic beata vgo de-
dit animā in infinitū plus dilatatā et p̄-
tiosā q aliquis sanctorum. ergo ha-
bebit in infinitum p̄tiosorem aureolā
q aliquis sanctorum. Itē alij marti-
res dederūt tantū animam et corpus.
btissima autem virgo obtulit ad crucē
animā et corpus et diuinitatez. ergo im-
proportionabiliter plus dedit ī merito.
ergo iproportionabiliter plus accepit ī
p̄mio. Itē aliqui debitorum mortis exi-
stētes nō dederunt vitam gratuite. s. q
si donū. sed reddiderūt ex debito quasi

censum. Beatissima autē virgo illum
dedit qui solus inter mortuos liber fu-
it: et nō necessitate sed sola cāitate mor-
tem sustinuit. Itē omnis dolor est ex
amore: quod enī cum amore possidet
cum dolore amittitur. Ubi ergo impro-
portabilis amor: ibi iproportionabilis
dolor. Sed dolor quo dolebāt sancti in
passiōe. causabāt a natura et amore na-
turali. dolor autem quo dolebat beata
virgo. cābatur a grātia et dilectiōe gra-
tuita. Sed grātia iproportionabiliter p-
fectior et fortior ē natura. ergo ipropor-
tionabiliter maior ē amor grātuitus q
amor naturalis. ergo dolor cātus a gra-
tia iproportionabiliter est maior q dolor
cātus a natura. dolor sanctorum cāba-
tur a natura dolor autē vginis a natura
et grā. sed maior a grā. ergo in infinitū
erat maior dolor beate vginis q dolor
aliorum. ergo et aureola eius erit ma-
ior aureolis aliorum.

De aureola predicatorum. ca. ii7.

Actione predicta queritur d aureo-
la predicatorū vtrū fuerit ī bea-
ta vGINE. Et videtur q nō. Lesante cā
cessat effectus. Beatissima vgo nō ha-
buit statū pdicatorum vlt doctoziū. er-
go non hūit aureolā pdicatorū. Media
p3 p aplm. i. 102. 14. Mulieres ī ecclesijs
taceant. Sed cōtra. Plus est pdicār
scō q verbo. Alij pdicatores pdicaue-
runt verbo: beatissima vgo principalr
pdicauit facto: s; iproportionabiliter est
pfecti⁹ factū q vbi: ergo iproportionabi-
liter pfecti⁹ pdicabat btā vgo q alij. er-
go pfectiorē hūit aureolā. Et si dicit
q alij pdicauerunt scō hoc fuit per ac-
cīdes. Accidit enī scō q sit signum vel
exemplū. btissima autē virgo p se factis
vtebat p verbis in sua pdicaciōe. in v-
cōsimiliū quibus vtebatur nō ad sui p-
fectionem sed ad nostrā instructionē
et vtilitatez. Item maria cōseruabat

omnia verba hec luce. 2. Sci dicit q
ideo cōseruabat vt opportunis tēpibz
ad scribēdū euāgelistis reuelaret. ergo
beata vgo nobis p euāgelistas predi
cabat. Itē doctrina prudentū facilis
est. p̄. 14. S; btissima vgo breuissime
z lucidissime oīa p̄dicabilia vno verbo
p̄dicauit qm dixit in nuptijs ioh. 2. Qd
enīq; dixit vobis facite Qui enī facit
quēcūq; filius dei dixerit omnia p̄dica
bilia impleuit. ergo beata vgo omnia
vno vbo p̄dicauit. Itē dicit q de sa
piētia spāliter intelligunt de beata vgi
ne. De illa autē dicit q est doctrinā disci
plīne dei. Sapi. 2. ergo btā virgo ē do
ctrinā. ergo debet ei aureola predicatorū.

Itē p̄p̄he sunt doctores. ergo p̄p̄bis
se doctores. Sed btissima vgo fuit p
phetissa. ergo doctrinā. mior p̄ i. Ysa. 2.
Accessi ad p̄phetissimā. glo. v. virginem
mariā. Qd autē mulieres possunt eē
p̄phetisse. patz Act. 21. q. 4. filie virgi
nes erant q p̄phetabant. Itē omnes
alij predicatoris p̄dicabāt p verbum
creatum. btissima autē virgo p̄dicabat
per verbum increatum. ergo p̄dicauit
excellētius omni predicatorē. ergo hz
aureolam predicatorū excellētiorem
omni aureola predicatorum.

De aureola virginum. ca. ii.

Onsequēter queritur de aureola
virginū z videt q non habuerit
aureolam virginū hac ratōe. Aureola
debet fm perfectissimū z difficilissimū
cōtinētie. ergo vbi nō ē pugna. nec vi
ctoria. Itē Apl's. 2. thim. 2. Nemo co
ronabit nisi qui legitime certauerit.
Beatissima autem uirgo non certauit
certaminē vginum. ergo nō hz aureolā
virginum. Item p̄p̄s. Qd cōtinēns
est qui patit z non deductur. insensibi
lis qui nec patitur nec deductur. Btā
vgo nō patiebatur. ergo nec fuit conti
nens. ergo nec hz aureolā; cōtinēti

sue virginittatis. Contra. beata virgo
dicitur virgo virginum. z hic loquen
ti modus dicitur uel vocatur excellen
tia vel origo excellētie. vnde Rosa
flos florum. i. dignissimus inter flores
Uel dicit originem: ut maria iacobi.
Si ergo dicitur Maria virgo virgi
num. i. excellētissima inter virgines.
ergo quicquid debetur alijs virginibz
debetur ei excellētius. Si autem vi
catur virgo virginum per originem ut
sit sensus virgo mater virginum: tūc
ipsa est mater virginum in virginita
te: z sic erit mater virginittatis. alie au
tem sunt nutrices virginittatis. ergo
beata virgo improporcionabiliter eū
tialius se habet ad virginittatem q
alie virgines. ergo improporcionabili
ter perfectius habebit aureolam super
alias virgines. Item beatissima vir
go est regina virginum z hoc sibi soli
conuenit: ipsa enim sola a maledicto
legis quasi a seruitute carceris z capti
uitatis virginittatem liberauit. z eam
liberam z gloriosam reddidit: z sic om
nes virgines in quantum virgines a
seruitute legis liberauit: z sue serui
tuti mancipauit: z sic est effecta regina
virginum. Omnes alie sunt ancille
virginis z pedisseque. Sed impropor
tionabilis est corona ancille z regine.
ergo improporcionabiliter perfectio
rem habet aureolam super aureolam
virginum. Item beatissima virgo ha
buit virginittatem in summo ut patebit
infra. ergo habet aureolam virginita
tis in summo. Post hec qritur quo
modo fuerint fructus in beata virgīe
qui distiguntur secundum statum in
nocentie vel continentie trigessimus se
xagesimus centenus. Et videtur q il
los non potuerit habere excellētius
quia trigessimū; nō excellit trigessimū;
nec sexagesimū; sexagesimū. nec cētē
cētē. Solutio ad hoc solutres dici
m. q nūc btitudines determinant fm

actus pfectissimos vie. ⁊ propter hoc
cuiacuabunt in p̄ria ubi nō est pauper
tas nec luctus nec esuries ⁊c. Et cō
cedimus q̄ beata virgo habuit omnes
istas scōm q̄ probatum est sc̄z excellen
tius omni viatore concedentes omnia
q̄ opposita sunt de paup̄tate similiter ⁊
de mititate. Qd̄ aut̄ obicitur d̄ Moy
se q̄ erat misericors? intelligendū est in
generatōe sua vel respectu precedent
um vel contemporāzū suozū: q̄ beatissi
ma virgo nō cadit in numerū cū alijs:
quia nō est vna de oībus sed ē sup̄ om
nes. Concedimus ⁊ q̄ beatissima virgo
habuit oēs aureolas ⁊ oīa dona gratul
ta omniū aliorum scōrum. De aureo
la martirū. Ber. Longe eam plus q̄
martir̄ ē censemus in qua passionis sen
sum cōpationis superauit affectus. Itē
de omnibus aureolis simul. Ber. super
illud ecclesi. 24. In plenitudine scōrum
detentio mea. Merito in plenitudine scō
rum eius erat detentio: cui nec fides
defuit p̄riarcharū. nec spūs p̄pharum
nec zelus ap̄lozū. nec constantia mar
tirū. nec sobrietas cōfessorum. nec ca
stitas virginū. nec secunditas coniuga
tarum. nec puritas angelozū. Ex hac
auctoritate p̄z q̄ beatissima virgo ha
buit oēs proprietates gratuitas alioz.
Ratōes in p̄trariū positas p̄ cōtrarias
rationes credim⁹ sufficēter eē solutas.
Ad illud qd̄ vltimo obicitur de fructi
bus. dicim⁹ q̄ illos habuit excellenti⁹
omnibus viatozib⁹ duplici ratōe. Una
quia hūit eos omnes simul vtpote vir
go. vidua. ⁊ iugata. Altera quia vni
quodq̄ excellenti⁹ habuit. In xxx. enī
fructu qui debet coniugatis. per dena
rium gl̄ie eterne perfectio signat⁹. per
ternarium tria bōa coniugij. s. fides. p
les. sacramentū. p̄ que coniugati tēdūt
ad vitam eternam. Illa autem tria ha
buit excellentius beata virgo: ut p̄ba
tum est supra. ergo habuit fructum tri
gesimum oībus excellentius. Itē in lx.

per denarium signatur perfectio eter
ne glorie. In senario. s. opa misericordie
per que vidue tendit in vitam eternā.
Illa autē opera misericordie fuerunt ex
cellentius in beata virgine omni viato
re. ergo habuit fructus sexagesimū ex
cellentius vniuersis. Centesimū fru
ctus seu numerus qui cōsistit ex dena
rio in se ducto vitam angelicam in ter
ris significat. p̄ quā tenditur ad societa
tem angelozum in celis. Titā vero an
gelicam habuit beatissima virgo excellen
tius omnibus i terzis. ergo beatissima
vgo habuit fructum centesimū excellē
tius vniuersis. Et sic pat̄z quāter bea
tissima vgo omnes beatitudines. ⁊ om
nes aureolas. ⁊ huiusmodi fruct⁹ om
nes habuit in summo.
De fructibus quos ponit apostolus ad
gal. 5. ca. iij.

Est hec queritur de fruct. b⁹ quos
ponit Ap̄s ad Galathas v. Fru
ctus autē sp̄rit⁹ est caritas. gaudium.
⁊c. Qualiter fuerint in beata v̄gine.
Et videtur q̄ excellentius omni viato
re. ⁊ hac ratōe. Gratia ⁊ peccatū oppo
nuntur. cōiunctio ⁊ diuisio similiter op
ponantur: a peccato ē diuisio. ergo a gra
tia ē cōiunctio. Sed in beata virgine
fuit ip̄portionabilis gratia. ergo ip̄po
tionabilis cōiunctio. Sed ad cōiun
ctionem cū deo sequitur resectio siue
fructus: ut; in fructōe p̄rie que sequit⁹
ad summā cōiunctionem. Sed in beatis
sima v̄gine fuit sūma ⁊ ip̄portionabi
lis piunctio vie. ergo ip̄portionabi
lis resectio. ergo habuit oēs fructus in
summo. Itē ysa. 3. Dicite iusto quātam
bene. quoniam fructum adinuentio
nū suarū comēdet. Et in ps̄. Labores
manuum tuarum ⁊c. ergo in operibus
bonis est resectio. In beata virgine
fuerunt opera ip̄portionabiliter bōa
ergo ⁊ resectio ip̄portionabiliter. Itē;
ps̄ in custodiendis illis retributio mī
ta. Sed brā vgo ip̄portionabiliter alijs

custodiuit. ergo in ipsis iproporabili-
ter retributiōem habuit. Item. Secu-
ra mens quasi iuge cōiūtiū. Sed bñssī-
ma virgo alijs iproporabili-
ter fuit. ergo alijs iproporabili-
ter con-
iūxit. Itē ysa. 58. Si auerteris a sab-
bato pedem tuum. facere voluntatem
tuā in die scō meo. et vocaberis sabba-
tum delicatum. et sanctus dñi glorio-
sus: et glorificaueris eum: dum non facis
vias tuas. et non inueneris voluntas
tua. vt loquaris sermonem: tunc delec-
taberis super domino. et sustollas te su-
per latitissimam terrē: et cibabo te be-
ne ditate iacob patris tui. Omnia hec que
premittuntur ad istam cibationem sue-
runt in beata virgine summe. ergo ci-
batur in summo.

De caritate. cap. 120.

Ost hec queritur de fructu que ē
caritas. et probatur qd ī beata vir-
gine fuerit in summo. hoc modo. Cari-
tas est que de terra ad celum euocat.
et sic duo inuiniuntur que pertinent ad
hunc fructum. A terrenis sepatio. Ad
celum eleuatio. vtrūq; istorum ī brā
virgine fuit in summo. Qd iproporabi-
liter alijs a terrenis fuit separata p;
per hoc qd nec pulvis venialis pci pedi-
bus eius adhesit. qd omnibus alijs via-
toribus inuitabile fuit. Qd ad celum
maxime eleuata fuit sic pbat Mat. 6.
Ubi est thesaur⁹ tuus etc. ergo thesau-
rus tuus trahit ad se fructum. S; brā
virgo habuit iproporabile thesaur⁹
ī regno celorum. ergo iproporabili-
ter leuabatur ad celum. Item eleuatio est
grā. s; in brā virgine fuit iproporabil⁹
gratia. ergo etc. Itē in ps. 23. Sūt tres
qōnes. vna. Quis ascendet in montem
sanctum tuū. Altera aut quis stabit ī
loco scō tuo. Tertia. Quis habitabit. Qd
difficile est et perfectum ascendere. dif-
ficilius et perfectius stare. difficilim⁹
et perfectissimū habitare et quiescere.
Sed ad statū apostolorum qui sunt ma-

iores de ecclesia pertinet ascendere. s;
non habitare ymo descendere. Vñ an-
geli descende-
bāt et ascende-
bāt in Gen.
28. cap. Unde apostolus rapiebatur vt
q; ad tertium celus; et mox descendit ad
disponenda cubacula infirmorum. Vñ
ipse dicit. 2. cor. 5. Siue mente excedis
do. siue sobrijs sumus nobis. ergo ad p-
fectiorem statum q; apostolorum fuerit
ad quem pertinet ascendere et quiesce-
re. Sed super statum apostolorum nō
fuit status eminentior q; status beate
virginis. ergo ad statum bñ virginis p-
tinet ascendere habitare. et quiescere.
Item ps. 23. Concupiuit et defecit aīa
mea in atria dñi. Concupiscere et defice-
re medium est inter atria domini con-
cupiscere et non deficere. Primum per-
tinet ad statum viatorum. secundū ad
statum comprehensorum. ergo mediū
ad statum medium. hic est autē stat⁹
beatissime virginis. ergo beata virgo
atria domini concupiuit et non defecit
ergo ibi requieuit. Itē ysa. xi. Et rege-
uit super eum spiritus domini. spiritus
sapientie etc. Bernar. Nimirum super
eam. ergo et sup eam requieuit spūs sū-
ctus. Sed requies est priuatio motus.
Sed augmentus et diminutio sunt mo-
t⁹. ergo si habuit spiritus sanctum fuit
sine motu. ergo sine augmento. ergo in
summo. ergo fructum caritatis in sum-
mo. Item sapi. vi. In corruptio facit eē
proximū do. Sed in beatissima virgine
fuit iproporabilis incorruptio. ergo
iproporabilis proximitas deo. Itē
luce. 14. et 18. Qui se exaltat humiliabi-
tur etc. Beatissima virgo fuit in summo
humiliata. ergo in summo eleuata. Cu-
ergo caritatis fruct⁹ sit eleuatio ad ce-
lum. manifestum est ex his qd bñssima
virgo habuit fructus caritatis in sum-
mo.

De gaudio. capi. 121.

Ost hoc querit de scō fructu qui
est gaudium. De quo glo. ibidem

Quod gaudium est puritas conscientie. et
elevation animi in his que digna sunt se
exaltatis. Sed hec tria puritas. scilicet
conscientie ut patuit supra. et elevation
animi ut proximo est probatum. et digni
tas donorum spiritualium fuerunt in
beata virgine in summo. ergo habuit
finetis gaudij in summo. Itē ps. 197.
Uiderunt omnes fines terre salutem dei
nostri. in b. late deo etc. Glo. q. visio sal
uationis est causa inebriationis. Sed in
visione ista beatissima virgo in summo
vidit. ergo inebriavit in summo. Itēz lu
ce. 2. Annuncio vobis gaudium ma
gnum. q. natus est sal. Improporcionabi
liter maius est saluatorem nasci de se.
q. nasci sibi. ergo beatissima virgo im
proporcionabiliter omnibus causam gau
dij habuit. ergo iporcionabiliter oibus
gausa fuit. Item iporcionabiliter ma
ius est saluatores sibi nasci filium q. sibi
nasci dñm. Si. n. beata gens cuius est
dñs eius. improporcionabiliter beator e
cuius dominus filius eius. Sed beatif
sime virgini nascebatur filius. alijs do
minus. ergo improporcionabilem cam
alijs gaudedi habuit. ergo in summo ga
usa fuit. Item iohannis. 14. Si dilige
tis me gauderetis vtiq; etc. hec eime
diata et per se. Dilectio. n. est immedia
ta causa gaudij. Sed beatissima virgo
habuit dilectionē in summo. Item luc.
io. Gaudeat et exultate. qm̄ no. v. etc.
hoc e gaudij de predestinatōe eterna.
et d. presenti iusticia. Sed btā virgo ha
buit pntem iusticiā in summo. ergo et gau
dium in summo. Item aliquis pdestia
tur vt sit seruus dei et fili⁹ per adoptō
nem. aliquis vt filius dei sit per deum:
vt xps homo: aliquis vt sit mater dei p
naturam. sed iporcionabiliter maius
est matrem dei esse p naturā: q. esse fi
lium per adoptionem. ergo beatissima
virgo causam gaudij bz in summo. Itē
ap̄lus ad phil. 4. Gaudeat et donum. do
minus enim prope est. ergo proximitas

est causa gaudij. Sed beatissime vgni
in summo proximus fuit. ergo sumum
gaudium hūit. Item ap̄ls ad col. 3. ha
bentes sup oia caritate: que ē vinculu
perfectionis. et pax dei exultet in cordi
bus vestris. glo. Caritas que est causa
exultationis. Sed beata virgo habuit
caritatem in summo. ergo exultavit in
summo. Itē ad ro. 14. Regnu; dei iter
vos est pax. et iusticia. et gaudium in spū
sancto. Beatissima virgo improporcionā
biliter plus hūit in corde de regno dei.
ergo improporcionabiliter plus de gau
dio in spiritu scō. Itēz dicitur i ps. 28.
Misericordia et veritas pcedent facies
tuam. beatus populus q. scit inebriatōez.
Precesio misericordie ē cā inebriatōis.
Sed in beatissima virgine precessit mi
sericordia in summo. ergo sciuit iubila
tionem in summo. Item Thob. 5. Qua
le gaudium mihi est q. i tenebris sedeo.
et lumen celi si video. ergo attracto sen
su in luce esse. et lumen celi videre est
causa leticie. hoc autem fuit in beatissi
ma virgine in summo. ergo habuit gau
dium in summo. Item beata virgo oī
bus viatoribus et cōprehēsoib⁹ est cā
gaudij et leticie. ergo plus omnib⁹ hūit
gaudij et leticie. Un̄ sarr a in figura ei⁹
dicit. gene. 21. Risum mihi fecit dñs. et
oēs qui audierunt corrdent mihi. qua
si diceret. Gaudium principaliter ptiēt
ad me. alijs aut incosequenti et p me.
Unde Judith. xv. Tu gloria ir̄m. tu
leticia israel. tu honorificentia populi
nostri. Item ysa. 5. Letabuntur coram
te. sicut qui letantur in messe: sicut ex
tant etc. hic tanguntur due cause gau
dij messorū de fructu: victorū de spolijs
Si ergo ē gaudium de fructu. et bz bea
tissima virgo habuit fructum in summo.
Item beata virgo habuit victoriā et
spolia in summo que ex faucibus leuia
than totum mundum quasi spolijs eri
puit. ergo gaudij fructum in summo
possedit.

De pace. capl. 122.

Ost hec querit de fructu q est pax
q fuerit in summo in beata virgi
ne probatur hoc modo. luc. 2. Gloria in
excelsis deo. Et in terra pax hominibz
z. Beatiſſima virgo improporcionabi
liter omnibus habuit bonaz volutarē.
ergo iproporcionabiliter pacem. Item io
hannis. 14. Pacez relinquo vobis. Pa
cem meam do vobis z. hec ē duplex
pax. ſ. eternitatis: z pectoris. Pax pec
toris est quies a peccatis. Illam autem
habuit beatiſſima virgo in summo. In
alijs autem quies a peccato est cessatio
peccadi. ergo beatiſſima virgo habuit
pacem pectoris in re: z pacem eternita
tis improporcionabili certitudine. ergo
habuit fructuz pacis improporcionabilr
oī viatore. Item ysa. 32. Opus iusticie
est pax. Sed beatiſſima virgo iusticia;
habuit in summo. ergo z pacem i sum
mo. Itē in ps. 75. In pace factus ē loc⁹
eius. Sed beatiſſima virgo iproporcionā
biliter fuit locus dñi. ergo iproporcionā
biliter pax. Itē mundus pacē eius tur
bare nō potuit. qz pauperima spū fuit
Item dyabolus pacem eius turbare nō
potuit. qz humilis in summo fuit. Sed
nec caro turbare potuit. quia fomes i
ea extictus fuit. z sic patet quomō bta
virgo fructum pacis in summo hūit.

De patientia. ca. 123.

Ost hec queritur de patientia ps
93. Secundū multitudinē dolorum
meoz in corde meo. cōsolationes tue le
tificauerunt aīam meaz. Sed beatiſſima
virgo habuit dolore passionis p filiu
suū i summo. ergo fructū patientie in sū
mo. Itē sicut se hz passio ad passionem
ita cōsolatio ad cōsolationem. Xps aut
i passioe summū dolorē hūit z summaz
cōsolatiōem. Sz passio beatiſſime virgīs
similima fuit illi passioi. ergo z cōsola
tio cōsolatōi. Itē puer. vlt. Date sicerā
merentibz. z vīnū his q amaro sūt aīo

Sed beatiſſima virgo hūit amaritudines
passiois i summo. ergo z sicerā cōsolatiōi
i summo. Itē ysa. 61. Dabit ei dñs coro
nā pcinere olei gaudij p luctu. palliū
laudis p spū meroris. Sz beatiſſima vgo
hūit luctu z merore i summo. ergo gau
dium z cōsolatione; in summo.

De longanimitate. ca. 124.

Ost hec queritur de longanimitate.
te. glo. Qd longanimitas ē i expe
ctatiōe boni. In de sic. Bonū expectatū
reficit. Sed beatiſſima vgo improporcionā
bile gaudū alijs expectauit. ergo fruc
tū lōganimitatis iproporcionabilr hūit.
Itē bonū expectatū nō reficit nisi i ali
quo certū sit hēri. ergo ubi ē maior cer
tutudo de hēndo. ibi maior refectio in
expectando. Sz beatiſſime virginis expe
ctatio oībus alijs iproporcionabiliter fui
ctum habuit lōganimitatis. Itē oīs al
terius viatoris expectatio ē per modū
esuriētis. expectatio beate virgīs fuit
per modum comedentis. Sz impropor
tionabiliter magis delectat expectatio
in comedendo. qz in esuriendo. Patet
ergo q beata virgo fructum longani
mitatis habuit improporcionabiliter
viatoribus uniuersis.

De bonitate. ca. 125.

Ost hec querit de bonitate glo.
Est dulcedo animi. Sed scōz phm
Dulce est quod amaro impmixtuz; dul
cius qd amaro impmixtus: dulcissimū
quod amaro impmixtissimū: Sed ani
mus beate virginis solius fuit omni
amaritudine impermixtissimus. ergo
eius solius animus fuit dulcissimus.
Item hec dulcedo est de bonis cogni
tis z habitis. Sed beatiſſima virgo bo
na nobilissima in se cognouit z habuit.
ergo dulcissima fuit. Item ps. 30. Quā
magna multitudo dul. tue ro. quam
ab. ti. cc. Sed beatiſſima vgo nobilissi
ma timorē. ſ. reuerētie hūit in summo.

ergo dulcedine habuit in summo. Item
Judic. 6. legif q vellus vulci roze im
pletum post hoc totam aream impleuit.
Per vellus beatissima virgo intelligitur
que totum mundum dulcedine repleuit. er
go plus omnibus dulcedinis habuit.

Itē ad hebr. 9. In archa fuit vna cū
māna. Per archam beā alioz. per mā
na sūma dulcedo signat. ergo ipsa i sū
mo habuit dulcedinem. Itē ecclci. 24.
Spiritus me⁹ super mel dulcis. Sed p
mel cōter intelligit qd dulcissimum.
Juxta illud Jud. c. 14. Quid dulci⁹ mel
letergo beatissima virgo habuit maiorez
dulcedinem super omne dulcedinem.
Item quanto arbor altior. tanto fruct⁹
dulci⁹. Sed fructus beatissime virginis
fuit dulcissimus. quia ipse solus altissi
mus. Sed si fructus fuit dulcissimus.
ergo rami iuxta illud Jacobi. 3. Nūq
fons de eodem forāme emanat dulces
et amaram aquā. q. diceret. Qualis in
tus. talis t extra. Cum ergo a beatissi
ma virgine sūma dulcedo pcesserit.
p q dulcissima fuerit. Sic ergo p q
beatissima virgo bonitatem. i. dulcedi
nem animi habuit in summo super om
nem viatorem.

De mansuetudine. ca. 126.

Est hec querit de mansuetudine
Est autē mansuetudo fm glo. tra
ctabilitas. Tractabilis autem est qui
h; bonos mores. Boni autē mores sūt
per virtutes. beatissima uirgo habuit
virtutes in summo. ergo tractabilis fuit
in summo. Item Jaco. p^o. Cū mansue
tudine suscipite instam verbum. Glo.
Cum mansuetudine cōtra iram. Qui mi
nus hab; de ira habet magis de māsue
tudine. Beatissima virgo oīno caruit
ira. ergo habuit māsuetudinē in summo.
Item inter supbos semp iurgia sunt. er
go superbia per se est causa iurgiorū.
ergo vbi plus de supbia plus de iurgiis
minus de māsuetudine. ergo p opposi

tuz vbi minus de supbia minus de iur
giis. et plus de mansuetudine. Sed in
beatissima virgine fuit humilitas in sū
mo. ergo et mansuetudo. Itē Tractabi
lis dicit qui est omnib⁹ cōformis et cō
formabilis. Tractabilis ergo est qui ē
omnibus omnia. hoc autē potest ēē duo
bus modis. vel scdm genera singulorū
sicut paulus q factus est iudeis sicut iu
deus et. vel scd; singula generū. et iste
ē simpliciter oibus omnia. et hoc fuit
beatissima virgo. ergo beatissima ego
fuit tractabilis in summo. Unde Ber. in
sermōe de assumptōe. Signū magnū.
Quid ad mariā trepidet humana fragi
litas. Nihil autē i ea. nihil terribile.
tota suavis est. Et infra. Oib⁹ oīa scā ē
oibus misericordie sinū aperuit. ut o ple
nariū. iē eius accipiat vniuersi. captiū⁹
redemptionē. eger curationē. tristes cō
solationē. peccator veniā. iust⁹ gratiaz
angelus leticiā. et eniq; tota trinitas
gloriam filij psona carnis humane sub
stantiā ut nō sit qui se abscondat a calo
re eius. Itē argui pōt ex eo q ecclia in
terpretetur eam diuersis statibus. et p
prietatibus assimilando. d. ecclci. 24.
Ego qsi vris fructificaui et. Ex quib⁹
oibus argui pōt q ipsa est omnib⁹ con
formabilis. et oibus comparabilis. Et
ideo omnibus in summo tractabilis.
Item paulus fuit omnia oibus scdā
assimilationē. i. cor. 9. Beatissima autē
ego scdm veritatē. Itē paulus diuersis
hominib⁹ et statibus se pro loco et tem
pore cōformauit scdm similitudinē et
cōdescensionē. beatissima autem v
go simul et semel diuersis tēpōribus et
etiā oppositis se conformauit scdm
rem et veritatem rei. Simul enī secun
dum rem et matribus. et virginibus se
cōformauit et viduis. hominib⁹ et ange
lis. ergo fuit improporcionabiliter tra
ctabilis viatorib⁹ vniuersis. Sic ergo
patet q beatissima virgo habuit fructū
mansuetudinis in summo.

De benignitate. ca. 127.

Ost hec queritur de benignitate. que est ut dicit glo. largitas rerū. Qd aut ista fuerit in beatissima v̄gine in summo: probat hoc mō. Largitas rerū cōsistit in dando. sed beatissima v̄go improporcionabiliter omnibus dedit ergo improporcionabiliter omnib⁹ p̄ largita fuit. Minor p̄ hoc modo. De deo pater dicit. Ap̄s ad ro. 3. Qui proprio filio suo non pepercit. Quō non omnia nob̄ cū illo dōant? Sed deus dedit nob̄ filium generādo ipsam secundā diuinam naturam. et eius incarnationes operando. ergo et beata virgo dedit nob̄ filium ipsam generādo secundā humanam naturam. ad ipsius incarnationem carnem vniendam ministrādo. ergo et ipsa nob̄ filium dedit. et in ipso omnia nob̄ cōtulit. Itē beatissima v̄go dedit omne dabile. ergo fuit magis larga omni viator. media pater. Omne enim dabile est deus vel creatura. Ip̄sa enim dedit deum mūdo. et mundum et oīa deo. De primo dicit in libro sapie. 7. ca. Quomā omniū bonorū mater ē. de secūdo venerūt mihi omnia bona pariter cū illa. Itē ps. 50. Benigne fac. glo. filium mittēdo. peccata dimittēdo. Sed inter oēs creaturas filij missioni et peccati dimissioni sola officium et ministerium exhibuit. ergo ip̄porcionabiliter plus omnibus benigna fuit. Itē ad. i. cor. 13. Caritas patēs est. benigna est. he sūt propositiones p̄ se. Ergo vbi maior caritas. ibi maior benignitas. Sed beatissima v̄go in summo habuit caritatē. ergo et benignitatem. Item Mar. 5. Sicut et pater vester solē oīri facit et pluit sup̄a ingratos et malos. glo. benign⁹ quia dedit eis potestātē filios dei fieri his qui credūt in nomine eius. Qui nō ex s̄g. 7c. Sed post dū beata virgo in summo suo modo dedit nob̄ filios dei fieri per gr̄iā nos regenerādo. beatissima enim virgo de-

dit nob̄ potestātē filios dei fieri regneratozem nostrū generādo. Un̄ luc. 2. Maria peperit filiū suū primogenitum. Glo. i. vñū filium genuit. in quo nos omnes secundum spiritū in filios dei regenerauit.

De fide. ca. 128.

Ost hec querit de fide. dicitur aut hic fides s̄m glo. inuisibiliū certitudo. Intenditur aut delectatio ex certitudine tribus modis. Prim⁹ modus est p̄ scibilitū pluralitatē. ut si delectatō est in sciēdo: quāto plura sciūtū tanto maior est delectatio. Sed beatissima virgo plus omnib⁹ sciuit. ergo plus omnibus scdm̄ hunc modū delectationis habuit. Secund⁹ modus est per nobilitatem et melioritatē scitozū: ut si est delectatio in sciēdo talia: maior delectatio erit in sciēdo nobilioza et melioza. Sed br̄issima virgo sciuit improporcionabiliter melioza et nobilioza ad sciēdum alijs. s. deū trinitatē. et br̄itudinē p̄p̄iā. ergo eius delectatio quā habuit in sciēdo. oīum aliorū delectationib⁹ fuit ip̄porcionabil. Nihil enī est delectabilius anime scire q̄ scire deū. et se ab ip̄so scire nūquam separandū. Tertius modus est p̄ modum sciēdi perfectiorem: ut si delectat aliquid scitum simpliciter scitum perfectius plus delectat. Sed br̄issima uirgo improporcionabiliter perfectionē habuit in sciēdo: Item mūdicia preced. t̄ uisionem. uisio certitudinem. certitudo delectationē. Sed beatissima uirgo habuit improporcionabilē mūdiciā. ergo uisionem. ergo certitudinē. ergo et delectationem. Sic ergo p̄ qualiter br̄a uirgo et plura sciuit et delectabiliōza ad sciēdum. et p̄fectiōri modo sciēdi omnibus alijs. et sic certitudinem habuit inuisibilem excellentius omnibus alijs. Igitur fructum fidei habuit in summo.

De modestia. ca. 129.

Ost hec queritur s̄ modestia: que
 ut dicit glo. consistit z in dictis. z
 in factis. z sermone. Sed hec fuerunt i
 summo in beata virgine. ut probatur est
 supra. ergo z resectio debebatur. Si
 cut enim se habet cibus ad cibum: ita
 delectatio ad delectationē. Item sicut
 se habet virtus ad virtutem ita actio
 ad actionem. z modus actionis ad mo
 dum actionis. Sed beata virgo habuit
 virtutem in summo. ergo z actiones. er
 go z modū. Sed penes modificationē
 consistit modestia. ergo habuit mo desti
 az in summo. ergo z fructus modestie.
 Itē in virtutibus politis virtus ē me
 dietas duorum extremorum. vnde in his
 modus consistit circa mediū. In vir
 tutib⁹ autē theologicis tanto aliqd per
 fectius habet virtutis esse quāto maior
 eleuatio z extensio ad cōsecutionē; fi
 nis. vnde mod⁹ sibi attenditur secundū
 maiores eleuationē virtutis. Fides enī
 tanto magis est virtus quanto magis
 eleuat potentia ad credendū: z simili
 modo spes tanto perfect⁹ habet esse s̄
 tutis quanto magis eleuat ad sperādū.
 Similiter est in amore: cuius modus ē
 non habuisse modū. Si ergo modestie
 est tenere modū. ergo modestissimū in
 summo erit tenere modū in summo. Si
 mus autē mod⁹ est per modū in statu
 vie eleuare potentia ad pfectissimū ac
 tum qui potest esse in statu vie. huius
 modi autē eleuatio fuit tantū in beata
 virgine. ergo ipsa habuit modū tantū
 in summo. Item glo. super illd ro. 12. Ra
 tiōabile sit obsequiū. Neq; nimis neq;
 minus. hoc autē solū conuenit beatissi
 me virgini precise. ergo sola habuit fru
 ctus modestie in summo. Item in alijs
 viatoribus modestia ē cohibitō z restri
 ctio appetitū inordinatorū a concupi
 scentia surgentiū: z fructus modestie
 est resectio uel delectatio de huiusmo
 di cohibitōe uel restrictione. vnde ē q̄
 si delectatio pugnatorū post victoriam

z sic est delectatio per modū penitētie
 Modestia autē beatissime v̄ginis non ē
 de restrictione appetitū inordinatorū
 qui in ea esse nō possunt: sed est perse
 cta subiectio carnis z sensualitatis ad
 sp̄ritū in tale z tam plenum rationis
 dominium q̄ non est possibile irascibi
 lem vel cōcupiscibilem z rationales; ex
 cedere suū modū: z sic fructus mode
 stie i ipsa nō est super cohibitione uel
 restrictione motū inordinatorū qui in
 ea nō sunt: Sed in ea est delectatio su
 per eo q̄ huiusmodi motus ei nō insūt
 nec inesse possunt: z sic sua resectio est
 per modū innocentie: aliorum autē rese
 ctio fuit p modum penitētie. Sed stat⁹
 innocentie improporitiōabiliter excellit
 statū penitētie in dignitate. ergo rese
 ctio p modum innocentie refectionem p
 modum penitētie: quia pena pōt demer
 culpa pbenis erit. Sic ergo pz q̄ bea
 tissima virgo fructum modestie impro
 portionabiliter excellentius habuit om
 ni viatore.

De continentia. ca. 130.

Ost hec queritur de continentia.
 que ut dicit glo. ē ab illicitis ab
 stinere. z intelligit de licitis z ē virtus
 placitis abstinuisse bonis. z intelligitur
 hoc de placitis secundū sensum. Non
 enim ē virtus abstinuisse a bonis placi
 tis secundū intellectū. Illa enim sunt
 simpliciter bona z scdm virtutem ap
 petenda. a bonis autē sensibilibus dele
 ctabilibus abstinendū: sūme vero dele
 ctabile scdm sensum est actus genera
 tionis: ergo ab hoc abstinere est mari
 mū virtutis. hoc aut potest esse duob⁹
 modis: s̄m abstinentiam perfectā vel
 secundū perfectionē. vel scdm perfectis
 simam. Perfectā ut in cōiugatis. perfe
 ctiozem ut in viduis: perfectissima; ut
 in virginibus z ibi perfectior ē; q̄ vir
 ginitas perfectior. ergo simpliciter in
 summo. hec autē in beata virgine fuit

in summo. ergo habuit fructū continē
tie in summo. Item virtus est circa ar
duum et difficile: s; hec est cōtinentia
secundum abstinentiam actus genera
tionis maxie ē ardua et difficilis nature
corruptibilitate. Precipue circa partē
que est corrupta et infecta. ergo vbi est
illa abstinentia in summo. ibi erit cōtinen
tia in summo. Itē; licitū est q; nulla lege
prohibetur. sed beatissime virgini non
ē lex posita. iustis. n. si ē lex posita. Un
de ad gal. 3. enumeratis fructibus sub
iungitur. Aduersus huiusmodi non ē
lex. ergo omnia ei licebant. Omnibus
autem alijs est lex posita. ergo omnia
erant ei improporcionabiliter magis li
cita. ergo improporcionabiliter alijs si u
ctus eius erat continentia. Item aug
mentat virtutem cōtinentie abstinere
a rebus non tantū placitis et licitis. sed
etiam aliquibus debitis. Erit ergo vir
tus continentie perfecta abstinere a li
citis placitis. et debitis. ergo a magis
debitis abstinere erit maior virtus.
Sed beatissima virgo improporcionabi
liter abstinit ab honoribus. et rebus
sibi debitis plus omnibus alijs creatu
ris. Item augmentat virtutē; continē
tie abstinere a magno et digno sibi de
bito et licito et erit continentia si abste
atur ab honore in summo. Sed honor et
reuerentia que debebatur ei inquantū
erat mater dei. excellit omnem reuerē
tiam. et omnem honorem debitū crea
ture. ergo ipsa habuit fructum conti
nentie in summo. Sic ergo p; qualiter
beatissima virgo abstinit a summe lici
tis. a summe debitis. a summe dignis.
et sic habuit fructum continentie excel
lentius omnibus creaturis.

De castitate. ca. 131.

Ost hec queritur d castitate. que
ut dicit glo. ē recte vti licitis. Et
q fuerit in beata virgine in summo p

bat hoc modo. Triplex ē status. Ante
gratia uel pter gratia. in gratia et i glo
ria. In p;io statu fuit opatio s; natura
In vltio fit opatio s; glia. S; iter hec
duo extrema duo sūt media. s. operari
quādoq; fm naturam quādoq; fm gra
tiam: et operari semper secundū natu
ram et gratiam. sed operari secundum
gloriam conuenit comprehensoribus:
secundum vō naturam corruptam vel
non corruptam conuenit hominib; siue
peccatorib; siue nō peccatoribus. ope
rari vero quādoq; secundū naturam
et quādoq; fm gratiam conuenit viato
ribus. ergo omnia operari secundū na
turam et gratiam conuenit statui me
dio inter comprehensores et viatores.
Ille autem status medius ē beatissime
virginis. ergo illud operari conuenit
beatissime virgini tantū. et illud opari
ē summe recte vti licito. ergo ei conuēit
castitas in summo. Itē omnes actiones
humane sunt referibiles secundū ac
tum vie. ergo summe perfectus secundū
statum vie omnes refert: hec autem fu
it btissima ego. ergo ipsa retulit omnes
actōes suas. Item apłs. i. cor. 10. Siue
māducatis siue bibitis: omnia i gloria
dei facite: hoc autē est omnia referre in
gloriam dei: et huiusmodi referre est
vti. ergo contingit omnibus recte vti:
si tamen vti consistat in rferendo: Est
enim vti referre ad id quod est fruen
dum: et sicut contingit referre differē
ter. ita contingit differenter vti. Sed
viatores contingit referre omnia habi
tualiter. Solam beatam virginē prin
cipit diuina referre et actualr. ergo cōue
nit ei vti oib; iporcionabiliter. Qd autē
nulli viatorū pūiat posse referre actua
liter. sic p;. Omne aliū necesse ē pecca
re uenialiter aliqñ. Sed quicunq; pec
cat uenialiter illum impossibile est re
ferre omnia actualiter. Sed omnem
viatorem excepta brā uirgine necesse ē
aliqñ peccare uenialiter. ergo nullum

viatores excepta beata & sic possibile
 ē oīa referre actualiter. Itē inter ha-
 bitum & statum; medium est actus. ergo
 inter statum fruendi & habitum referē-
 di medium est actus referendi. ergo in-
 ter frui deo & omnibus in deo actualiter
 & omnia referre ad deum habitualiter;
 medium est omnia referre actualiter i-
 deus. primū autem pertinet ad statum
 cōprehensorum. scdm ad statum viato-
 rum. ergo medium ad statum mediū.
 hic autem est status beatissime virgīs
 ergo opera sua omnia retulit in deum
 actualiter. & hoc est recte vti licitis in
 summo. ergo ipsa sola habuit fructum
 castitatis in summo. Pz ergo q̄ beatis-
 sima virgo omnes fructus spiritus ha-
 buit in summo. hec autē concedim⁹
 omnia. & credimus eē vera sicut ex ve-
 ris & probabilibus per ordinem sūt p-
 bata. Ad expressiorem tamen predicto-
 rum intelligentiam & ad videndū gra-
 tuitorū perfectionis differentiam. quā
 in plenitudine gratie beatissime virgi-
 nis omni-feram disputauimus esse cōpre-
 hensiuam. notā q̄ gratuita perfectio
 comparari pōt ad duo. Ad id in quo ē
 ut in subiecto. uel ad id ad quod est. v-
 l ad quod ordinat v- l ad actum obiectū.
 vel finem. Secundū cōparatiōem autē
 quam habet ad id in quo est sumū frui-
 ctus. Perfectio. n. gratuita delectat p-
 priū subiectum & reficit ipsum. & fm
 hoc appellatur fructus. Comparatio at
 ad id ad quod est vel ad quod ordinat:
 potest esse duobus modis. Potest enī
 esse illa comparatio uel scdm statum. l
 secundum actum. Si secundū statum.
 sic sunt beatitudines que determinant
 statum perfectum fm perfectionē; gra-
 tuitam per modum uic. & est determinā-
 tio status per effectus completissimos
 & excellentissimos in uia. ut est omnia
 relinquere sua & aliorum peccata de-
 flere. & animam pro proximo ponere. &
 horum similia. Si autem illa fiat scdm

actum. hoc potest esse adhuc dupliciter.
 Potest enī esse perfectio gratuita quā-
 tum ad actus primos. Primo in agere
 gratuito perficientes. vel quo ad actus
 secundos. secūdo & ad cōsequentes ac-
 tus & excellentes perficientes. Si secū-
 do modo. sic sunt dōa. Si primo modo:
 hoc potest esse dupliciter. qz primo ista
 perfectio i esse gratuito potest esse libe-
 rando a malo: & sanando. v- l ad bonū
 ordinando. Primo modo sunt gratie sa-
 cramentales. Secūdo modo virtutes.

Sufficientia autē horū omnium ē hec
 Et primo sacramentorum. Cum enī sa-
 cramentum sit medicina cōtra lesionē
 a malo: aut ē contra indigētiā mēbroz
 fm se singillatiz. vel i corpore ecclesie.
 Si scdm q̄ in corpore: sic diuidit̄ duo-
 bus modis. Aut enī ad multiplicatio-
 nem fidelium carnalem: & sic est matri-
 monium vel spirituale. & sic est ordo.
 Si autem est cōtra indigentiam mem-
 broz secundum se: illa quadruplex
 erit: Primus ē defectus originalis iusti-
 cie per originale culpā. Secundo ex
 illo cōsequitur pronitas ad originale
 siue actuale peccatū. Ad quam tertio
 psequitur actuale peccatū: post quod
 sequitur infirmitas ad recidendum.
 Contra primum defectum ordinatur
 baptismus. contra secundū; confirma-
 tio: contra tertium penitentia: contra
 quartum sacramentum eucaristie. P^o
 hoc est quedam penaltas que non tol-
 litur omnino: vt infirmitas: ex pte cor-
 poris: & infirmitas venialis peccati ex
 parte anime. contra hanc ordiatur ex-
 tremā vinctio. Sufficientia virtutū
 sumitur hoc modo. Virtutum quedā
 immediate sunt in deum. quedam autē
 mediate. Immediate autem virtutes
 distinguuntur secundum delectabile
 trū viriū moriarum. fides respec-
 tu veritatis. spes respectu arduitatis.
 caritas respectu bōitatis. Mediate vō
 distinguūt̄ ē; tres act^o trū viriū. rōabit

Summa cōpre-
 hensio dōa
 magistrat

irascibilis. concupiscibilis. qui sunt discernere. aggredi. concupiscere. Penes discernere prudentia. penes concupiscere temperantia: penes aggredi fortitudo. Quarta vero scilicet iusticia sumitur secundum ordinem ad alterum. Honorum multiplicatio sic est. Aut enim doni actus est in malum pene. aut a malo culpe: aut cuius actus est in bonum. Si per modum erit donum timoris: si autem fuerit in bonum. aut est ad bonum quod est ad finem: aut est ad bonum consilij vel precepti. Si autem est bonum precepti. aut erit ut dirigens. aut ut exequens. Si ut dirigens sic est donum scientie. si ut exequens sic est donum pietatis. Item si est bonum consilij. aut erit ut dirigens. aut ut exequens. Si ut dirigens sic est donum consilij. si ut exequens sic est donum fortitudinis. Si autem est in bonum ut est finis. aut erit ut dirigens: aut ut exequens. Si ut dirigens sic est donum intellectus. Si ut exequens sic est donum sapientie. Sufficientia actus beatitudinum sumitur hoc modo. Actus beatitudinum uis aut est in bonum. aut in malum pene. Malum autem pene: aut est ex compassione rei delectabilis: aut ex compassione rei tristabilis. Tristabile vero est aut ex compassione presentis inflicta: aut ex pena originali contracta. Si fuerit ex compassione rei delectabilis. abdicatio eius est beatitudo paupertatis. Si ex compassione inflicta in presenti. sic est mititas. Si ex compassione contracta sic est luctus. Si autem fuerit in bonum aut in bonum consilij. aut in bonum precepti. Si precepti. sic est iusticia. Si consilij. sic est misericordia. Si autem fuerit in bonum creatum. Aut quantum ad intellectum. aut quantum ad affectum. Si quantum ad intellectum: sic est cordis mundicia. Si quantum ad affectum tunc est pacificatio.

Sufficientia fructus: sic patet. Defectio in virtutibus aut est quantum ad actus interiores: aut quantum ad actus

exteriores. Si ad exteriores. vel quantum ad gustum vel tactum. vel quantum ad alios sensus. Si quantum ad gustum et tactum. sic erit vel abstinere a licitis: et hec est continentia. vel recte uti licitis et hec est castitas. Si autem quantum ad alios sensus. hoc erit actus interiores: aut ille erit irascibilis. aut concupiscibilis. aut ratioabilis. Si irascibilis aut respectu eorum que circa finem: sic est patientia: vel respectu finis. sic est longanimitas. Si autem est actus ratioabilis. vel est quo ad deum. vel quo ad seipsum. vel quo ad proximum. Si est ad deum. sic est fides. Si ad seipsum sic est bonitas. que est dulcedo animi. Si autem est ad proximum: tunc est vel in bonum regendo motus concupiscibilis. sic est benignitas. vel in bene regendo motus irascibilis. et sic est mansuetudo. Si autem est actus concupiscibilis. aut erit ad deum: et sic est caritas: aut ad seipsum. sic est gaudium. aut ad proximum: sic est pax. Concedimus ergo quod iste perfectiones. secundum omnes status et diuersitates excellentissime fuerunt in beata virgine.

De gratijs gratis datis. Primo de sapientia. capi. 132.

Isto de gratijs grati facientibus qualiter fuerunt in beata virgine. videndum est de gratijs gratis datis. Et primo de his quas posuit Apostolus. i. cor. 12. Alij quidem per spiritum datur sermo sapientie etc. Primo ergo queritur de sapientia quam habuit beata virgo in contemplatione eternorum. Et queritur per mo vtruz viderit angelos et spiritualia per species proprias. et videtur quod sic. Ipsa enim videre potuit et vidit spiritum increatum per specie propriam. ergo et quolibet aliud. Item Grego. in. 2. dialo. Quid enim non vident qui videntem omnia vident. Sed ipsa vidit videntem omnia. ergo vidit omnia. Item plus

Quod intellectus cognoscit omnia propter
se ipsum agnoscendum. Quicquid autem
est secundum naturam cognoscitur alicuius
cognosceret illud nisi impediat. Illa autem
impedimenta secundum Augustinum in supe-
rioribus sunt fantasmatum corporalium ani-
me per amorem conglutinata quibus
abstractis anima seipsam videt. Sed ab
his anima beatissime virginis potuit se
abstrahere. ergo potuit seipsam videre
per speciem propriam. Item augustinus
in libro de spiritu et anima. dicit quod
anima concupiscibilitatem. rationabilitatem.
et irascibilitatem habet antequam cor-
pori infundatur. et intelligit quod non habet
ea a corpore sed a sua natura in se. ergo
anima in se est naturaliter cognoscitiva
Et posito per impossibile. quod non infunda-
tur corpori. adhuc esset cognoscitiva. et
non esset coartata per aliam naturam
ergo apta nata est cognoscere omnia.
Sed inordinatum esset quod aliquid foret
cognoscitivum omnium aliorum. et non sui
ipsius. ergo anima naturaliter est cogno-
scitiva sui ipsius et omnium aliorum. ergo
cognosceret omnia. et seipsam nisi impedia-
tur. hoc autem est impedimentum quod
dictum est supra. Sed in anima beatissi-
me virginis hoc fuit sublatum. ergo
vidit seipsam. et omnes angelos. et omnia
creata. Unde Augustinus de anima et
spiritu. Animas corporis domitor. re-
ctor. habitator. videt se per seipsum. seip-
sum per semetipsum videt: non querit
auxilium corporalium oculorum. imo vero
ab omnibus corporalibus sensibus tam
quam compedibus abstrahit se ad se.
ut videtur in se: et noverit se apud se:
et dum vult deum cognoscere eleuat.

Item philosophus in primo de anima dicit
quod omnino et penitus difficiliorum est
aliquam fidem accipere de anima. et in-
telligitur de anima secundum suam sub-
stantiam. operationes enim et potentias ip-
sius et accidentia non est difficiliorum co-
gnoscere. Si ergo cognoscere animam

in se per suam speciem de numero diffici-
limorum est. ergo est de numero cogno-
scibilium. ergo etiam secundum partem qui non
habet ad gratiam respectum. possibile est
animam cognoscere per speciem propriam
licet difficulter. Sed ista difficultas ani-
mouetur per abstractionem a fantas-
matibus corporalibus. Sed illa abstra-
ctio fuit completissima in contemplatione
ne beatissime virginis. ergo vidit animas
et spiritus in sua contemplatione et sub-
stantias corporalium. Item philosophus
in tertio de anima ponit intellectum agen-
tem. et quod ille non sit pars anime sic probat
Sicut in omni natura causa omnia fa-
ciens est penitus alia in essentia a causa
materiali in qua omnia fiunt et ex his duo-
bus nunquam componitur unum. ita se habet
intellectus agens et intellectus possibili-
lis in anima. ergo neque sunt idem in es-
sentia. nec sunt partes proponentes unum
totum. ergo intellectus agens non est
pars anime. nec potentia. Item nulla
ars. neque mechanica. neque liberalis
est eadem in essentia cum anima in qua
est. neque est eadem in essentia cum ma-
teria que sustinet operationes venien-
tes ab ipsa. Sed intellectus agens se ha-
bet ita ad possibilem. ut ars ad ma-
teriam. ergo non sunt eadem essentia.
nec constituunt aliquod totum: ut par-
tes anime. Item potentia et habitus
non sunt idem in essentia: intellectus
autem possibilis dicitur: potentia per se. intel-
lectus vero agens ut habitus. ergo non
sunt idem in essentia. Item nunquam
lumen quod facit potentia colores actu esse
colores. est idem in essentia cum coloribus
qui sunt actu. neque cum sensitivo
visus susceptivus colorum: neque constituit
aliquid unum essentialiter cum altero illorum.
Sed intellectus universaliter agens se
habet ad species intelligibiles ut lumen
ad colores. et se habet ad intellectum possibilem
ut lumen ad sensitivum visus. ergo non est
eadem essentia intellectus possibilis et

agentis. neq; constituunt vnus vt partes anime. Ex his ergo rationibus pz excerptu de philosopho adductis. qd intellectus agens non est pars anime. Item omnia que intra sunt in anima proportionata sunt eis que sunt extra. et antea quodammodo est omnia. qz omnia cognoscit. ergo sicut est extra vna tñ oia faciens. sic species ipsius accepta in anima et intellectu omnia erit faciens in intellectu. maior patet in capitulo 3 remissencia. minor in tractatu de intellectu agente. Intellectus enim p cognitionem creatorum venit in cognitionem primi principij. secunduz qd ē cā oīuz et suscipit in se speciem intelligibilem ab ipso. et intellectus iste acquisitus i aia omnia facit in anima. eo qd dicitur intellectus agens vniuersaliter facere. Et licet queritur vtrum aliquem contingat habere intellectum vniūq; agentem; q non nouit primam causam nec hz spēz acceptam ad cognitionem prime cāe.

Solutio dicitur q aia non habz complete intellectum agentem huiusmodi sed habet dispositiōem quādam fluentē a prima cā que dicitur lūmē illuminās intellectū possibilem. Et si querat cur intellectus sit nobilissima pars anime perfectissime cognoscens minus indigens exteriori amiculo q alie partes. quare indigeat huius lumine. sensus aut et fantasia minime dici oportet qd minime indiget huiusmodi lumine ad cognoscendas species intelligibiles: que prius sunt fantasmatā. quia sic est debilioz et minoris potētie q sensus et fantasmatā. sed indiget huius lumine ad cognoscendum talia que sunt occulta nature que non possunt apprehendi sensu vel fantasia cuiusmodi sunt substantie que in rebus naturalibus sunt: rebus fantasmatā facientibus. ipse vero minime fantasmatā facere possunt. et huiusmodi sunt substantie separate vt angeli. et

separabiles vt anime in quarz cognitione indiget intellectus tali lumine a primo principio infuso et ad cognitionē ipsius primi principij. Et de hoc veruz est qd dictum est quātu ad cognitionē talium spērū. quia sicut facit lumen potētia colores acturita huiusmodi lumen impressum intellectu a primo principio facit huiusmodi species occultas potētia intelligibiles esse actu intelligibiles. Ex his patet qd etia; pbece pcedendo possibile est animam existētem i corpore. spiritus et spirituales et substantias corporalium videre etiam sine presentia gratie. ergo multo fortius anima beatissime virgīs eleuata et abstracta gratie plenitudine. Item scdm phyz oportet dici q intellectus hz duplicem potētia. scilicet fantastica. diū ē in corpore: et non fantastica diu est separata a corpore. et sic est potentia fantastica corruptibilis mediante fantasia. et inquantum talis corruptibilis est. potentia vero sua simpliciter inest ei p naturā sue substantie et non alio mediante. vnde et ista potentia incorruptibilis est: sicut et sua substantia. Inde sic. Omne principium quod habet vnam potentia; per se et secundum suam naturam. aliam vero mediante alio et per accidens essentia; vti debet potentia quam habet per se et secundum suam naturam qd potentia quam habet mediante alio et per accidens. Sed intellectus habet huiusmodi potentiam duplicē. ergo nobilius et melius debet vti potentia quam habet per se. qd quam habet per accidens. Item omnis intellectus qui habet vnam potentiam per se aliam per accidens melius et verius debet vti et cognoscere per illam quam habet per se quam per illam quam habet per accidens. ergo si per esse in corpore nihil auferatur ei. Sed magis confertur. quia dicitur de anima existente in corpore quod omnia cognoscit

z quodāmodo dī omnia. ergo melius z
verius cognoscet per potētia non fanta
sticā. q̄ per potētiā fantastica. ergo
melius cognoscet spiritalia q̄ fantasti
ca. Solutio Ad hoc dicimus q̄ mō
uolens est ponere substantiā sine potē
tia. z ponere substantiā ppetuam. Simi
liter ē icōueniens ponere potētia intel
ligendi quā h̄ intellectus i corpore esse
perpetuā. Unde nota q̄ qualitates na
turales sensibus ppijs proportionabiles
sunt z appropriātur. quātitates vero se
sui cōmuni. substantiē vero intellectui.
hic. n. est ordo cognitionis aīe dūz est
in corpore. Intellectus vero separatus
a corpore aut habet eundem ordinem i
telligendi quem habuit i corpore: aut
cōtrarium. Si eundem. ergo erit idem
modus intelligēdi i corpore z extra cō
pus. quod est impossibile. Sed si ppiū
est ei cognoscere substantiā: z hoc ē ei
principale s̄m se. tunc extra corpus ha
bebit p̄cipaliter intelligere substantiā.
z s̄m posterius accidētia. hec aut potē
tia simul est creata cum intellectu. z ē
perpetua sicut intellectus perpetuus.
altera aut est hec potētia ex cōiunctiōe
ipsius cum corpore. Ex cōiunctiōe enīz
ipsius cū corpore cognoscit accidētia
z substantias eo mō quo extra corpus co
gnoscere nō pōt. q̄ cognoscit accidētia
nō solūz in illa h̄itudine in qua se hēnt
ad substantias in quibus sunt sed i illa
cōparatiōe qua sunt p̄cipia permuta
tionū scōm q̄ generant suas species i
alienis substantijs corporeis z icōporcis
Scōz. n. hāc h̄itudine generāt species
suas in sensibus: ex quibus generatis i
sensibus sūt fantasmata in fantasia. z
postea accipiuntur i intellectu. z p̄ huius
modi fantasmata cognoscitur substan
tie: que fantasmata facere non possunt
Et sic ex cōiunctiōe ipsius cū corpore
potētia ipsius creata nō fantastica. in
cipit ēē fantastica. i. fantasticum. z per
fantasmata aliorū cognoscitur: z sic p

coniungi cū corpore alteratur potētia
nō fantastica in fantasticā. Et sic alij
maiores motus inanimales extra gbul
intendit aīa impediunt minores p̄cipi
ab aīa: ita dum est i corpore manifestō
res motus z maiores rerum facientū
fantasmata circa aīam. impediunt per
cipi ab aīa manifeste ea que fantasma
ta facere nō possunt. Unde aliqui cum
intellectus cōtrahat in se ipsum abstra
hendo specular. s̄m suam a sensu: mul
ta percipit occulta que per specularēz
ipsius cōiunctam speculationi sensuum
p̄cipere nō pōt. Et sic iterum p̄ p̄pice:
q̄ aīa in corpore etiā citra auxilij gr̄e
gratū faciētis. in cōtēplatione spūz z
spūalium aspiciere pōt z aspectū dirige
re z videre. ergo multo fortius b̄tissima
virgo auxilio gratie potuit hoc facere
in sua cōtēplatione. Itē paulus scri
bitur in rapta vidisse dīspōitionē cele
stis ierarchie z b̄tō dyonisiō fuelasse.
ergo multo fortius beata virgo vidit sta
tum angelorū. z triūphantis ecclesie.
Itē martinus vidit demones. Itē
iacob angelos. q̄ dixit gen. 32. Lastra
dei sunt hec. Ex his aut oībus cōclu
ditur q̄ beatissima virgo in sua cōtē
platione poterat videre deum. ac ange
los. z demones. z aīam p̄p̄iam. z sub
stantias rerum corporalium p se ipsas.

De scientia. ca. 133.

Ost hec q̄rit de sciētia que p̄tinet
ad actiōem. z primo de mechani
cis. z post de liberalibus. Querit ergo
vtrū beata virgo scierit oēs mechani
cas scias. Et videtur q̄ sic. Dis sciē
tia de numero bonorū est. sed ei nullū
bonum defuit. ergo oēs scientias h̄uit.

Itē: bonum additū bono facit maius
bonum. ergo aut defuit ei aliquid bonū
vel scia aut nō: si nō. habeo p̄positum
si sic. illa addita manus bonum fieret.

Itē: natura nō deficit in necessarijs.
nec abūdat superfluis. ergo multo fortius

gratia. Sed q̄daz mechanice scie erant
btē virgini necessarie sicut muliebres:
quedā superflue sicut viriles: ergo istas
hūit z nō alias. Itē Ber. super can. .
Quidā volūt scire ut sciāt: z est curiosi-
tas. quidā uolunt scire ut sciānt: z ē
vanitas. qdā ut edificetur: z est sapia.
quidā ut edificent: z ē caritas. z hi tan-
tum duo numero vltimi nō sunt i abu-
sione scie. ergo omnis scia nō abusua
debet esse ad edificationē sui vel alio-
rū. Sed sciri mechanicas scias viriles
a btā virgine non est ordinatu: ad sui
vl' alioz edificatōez. ergo ipas nesciuit

De mechanicis. ca. 134.

Ost hec querit vtrum sciuerit me-
chanicas muliebres subtiliores z
meliores sicut q̄ sunt in aurisfrigijs z
sericis operib⁹ z subtilibus futuris z
textaris. z huiusmodi. Et videt q̄ sic.

Itē enī a nullo illustrius vincit: he au-
tem sūt sciētie z opa illustrius; feniariū

Itē sua operatio fuit laudabilissima
ergo humilima. Sed maior humilitas
est scire nobilia z subtilia. z operari vi-
lia z cōmuna q̄ tantum scire vilia z
opari talia. ergo videt q̄ beatissima v-
go debuit scire nobilia z opari vilia.

Itē ista subtilia magis ordinātur ad
vanitatem q̄ ad vtilitatē: operatio autē
btissime virginis tantū ad necessitatē.
ergo nō erat circa talia. Itē beata v-
go pfecta fuit secundū actionē z contē-
platōē. vnde luc. io. Maria optimam
partē elegit. Bona pars actiuozū: me-
lior contēplatiuoz. sed optima ei⁹ que
perfecta fuit in actione z contēplatiō-
ne: sicut fuit beatissima virgo. ergo ip-
sa debuit habere opera actionis que cō-
templationi minime repugnarent: hec
autē sunt opera a manualia. grossa. z cō-
muna q̄ non requirunt multam atten-
tionē cogitationis. ergo videt q̄ circa
huiusmodi deberet esse operatio virgi-
nis. Queriur etiā si sciētiā mecani-

earum sciuerit inproporcionabiliter
alijs z excellenter. Et videtur q̄ sic.
Sicut se hz effectus ad effectū: ita cau-
sa ad causā. Sed effectus cātus ab ar-
te mechanica beate virginis inpropor-
tionabiliter excellit effectū cātum ab arti-
bus mechanicis in alijs. ergo sciētiā
mechanicā i beatissima virgine excellit
sciētiā mechanicā in quocūq; minor
p̄ ex hoc q̄ dignissimū ad quod ordinā-
tur mechanice est vestimentū. p̄io. n.
aia. de de corp⁹. post hec vestimentū.
Sed dignissimū oīum vestimentozum
fuit tunica incōstutis quam fecit bea-
tissima virgo. ergo eius ars mecani-
ca causabat nobilissimum effectum. er-
go habuit sciētiā artis mechanice
in summo.

De artibus liberalibus. ca. 135.

Ost hec q̄rit de artibus liberali-
bus: vtrum z illas sciuerit i sum-
mo beata virgo. Et videt q̄ sic. puer.
9. Sapientia edificauit sibi domū. exci-
dit colūnas. 7. Illa dom⁹ ē btā virgo.
septē columnę sunt septem liberales ar-
tes. ergo btā virgo habuit septem libe-
ralium artium sciētiā. Itē Exo. mu-
lier petat a vicina sua vasa argentea z
aurea. hoc exponit glofe z sci de scien-
tijs secularibus. ergo sci debent secum
scias seculares deportare de mūdo: er-
go z beatissima virgo. Item nulle cli-
pei pendēt ex ea. omnis armatura for-
titi. turis dā. sacra scriptura: clipei sūt
phifice scie. ergo scie liberales pertinēt
ad munitionē sacre scripture: ergo scō-
rum est illas scire. ergo z beatissime v-
ginis. Item quidā sancti laudantur a
talibus sciētijs: sicut beatus domini-
cus. documētis artū cruditi⁹ satis trā-
sijt ad studiū sūme veritatis: Item de
beato gregorio. Studijs liberalibus
zē. Item de beato vincentio z sancta
chaterina: z multis alijs. ergo beati-
me virgini non debet deesse ista mate-
ria laudis.

De grāmatica. ca. 136.

Ost hec querit spāliter de istis sci-
entijs: Et primo de Grammatica
vtrū illā sciuerit btā virgo. Et respōde-
tur q sic sup illud luc. 2. Maria cōser-
uabat oīa verba hec. glo. legerat in di-
uersis pp̄phetijs. ergo sciuit legere. et p̄-
stat q intelligere: quia legere et non in-
telligere negligere est. ergo sciuit grā-
maticā. Item hēmus q in templo su-
it enutrita vbi v̄gines instruebantur.

Itē de Susana q erudierūt filiaz su-
am scdm lege moysi Dan. 13. Principi-
um autē eruditionis est a grāmatica.
ergo btā virgo sciuit grāmaticā in sum-
mo. Itē nunquā peccauit in loquen-
do. ergo sciuit grāmaticā in summo.

De rethorica. ca. 137.

Ost hec querit de rethorica. pro-
bat Aug. in libro de doctrina xpi-
ana q in sacra scriptura sunt diuersi
colores rethorici. Sed sacram scriptu-
ram bñssima virgo pfecte sciuit: ergo et
rethoricam.

De legibus. ca. 138.

Item q iura ciuilia et canonica.
et leges. et decreta sciuerit in sum-
mo patet hoc mō. Sapientia aduocati
manifestat in tribus. vñ q obtineat
cōtra iudicem iustū et sapientem. Scōz
q p̄tra aduersariū astutum et sagacē:
Tertium q in causa despata. Sed btā
sima virgo cōtra iudicē sapientissimū
deum. cōtra aduersarium calidissimū
dyabolū in causa nostra despatisima.
sententiā optatā obtinuit: ergo aduoca-
ta sapientissima fuit. Item sapiētis ē
eligere aduocatū sapientem. sed istā ad-
uocatam spiritus sanctus nobis elegit
qui oīa cognouit. ergo ipsa sapientissi-
ma fuit. Item aliqui aduocati pnt in
iustum iustū esse probare sophisticē. l3
non realiter. sed btā virgo de nostra i-
ustitia iustitiā fecit. ergo improprio

nabiliter omnibus optime allegare sci-
uit. Item ipsa imperatrix fuit. ergo
leges condere potuit: et legis interpre-
tatio penes ipsam fuit. et omnia iura in
archa sui cordis clausa hūit. ergo bea-
tissima virgo iura omnia et rethorica et
in summo sciuit.

De logica. ca. 139.

Ost hoc querit de logica: quā q
sciuerit probatur hoc modo. hec
enim putilima ē ad sciām sacre scriptu-
re. et ad hēsum destructionem. et fidei
cōfirmationem. et rationis redditionē
de ea q in nobis fide. ergo ista scientia
maxie ē necessaria scis. ergo et beatissi-
me virgini. Itē Jeronim. Qd liber
Job continet pp̄ōnis assumptōes et cō-
clusiones: et idē p3 de alijs libris sacre
scripture in quibus sunt vie diuisionū.
diffinitionū. argumentationū. hec ergo
omnia sūt necessaria ad sacram scrip-
turam. ergo et loyce in qua docent ista
Sed beatissima virgo pfecte sciuit sa-
cram scripturam. ergo et loycam.

De spēbus loyce. ca. 140.

Item p3 pcurrendo de spēb' loyce
que sūt temptatiua. sophistica. de-
mfatiua. dyal. tica. Temptatiua enim
in summo sciuit: qz nunquā in tēptatione
succubuit. Sophisticam in summo hūit:
quia omnes astutias dyaboli cognouit
et oīa sophismata sua patefecit. Dyale-
ticam in summo sciuit. quia nullius pro-
p̄te ignorantia hūit. et oīa pbleumata
soluere sciuit. Demonstratiua in summo
sciuit. quia nobilissimā propriā passio-
nem de nobilissimo proprio subiecto p
semetipsā cōclufit. Summe nobile subie-
ctū ē p̄ia et summa bonitas. nobilissima
pp̄ia passio ē misericordia siue misatio.
hāc ergo pp̄ia passionē d hōc subiecto
btā virgo cōclufit. qñ p eam tāquam p
mediū summe bonus deus in ope nre re-
dēptionis in se sumā misericordiā demo-

strant. q̄si tali vteretur demonstrato
ne. quicq; auferat omne malū auferi
bile z conferat omne bonū cōferibile ip
se est sūme misericors. de? homo in nra
redēptōe abstulit omne malū auferibi
le z cōtulit omne bonū cōferibile. er
go ē sūme misericors. Sic pz q̄ btā v
go habuit oēs ptes loyce in summo.

De physica. ca. 141.

Ost hec querit de physica z medi
cina Dicit. n. phy. q̄ cognitō ante
ad omnia valet maxime ad sciām natu
ralē. Sed btissima virgo pfectissimam
cognitionē aīe habuit. pfectissime enī
cognouit se. Itē per diuersas propie
tates lapidū sp̄rum lignorum z aīaliū
z ceterarū rerum naturalū diuerse si
gurantur intelligētie misteriorū; in sa
cra scriptura. ergo sine notitia rerum
nō est pfecta noticia scripturarū. Sed
beatissima virgo pfecte sciuit scriptu
ram. ergo sciuit naturas. Itē nullus
morbus encratici incurabilis quin sci
ret z posset eū curare; ergo habuit i sū
mo sciām medicine. Itē ipsa sciuit
curare solo uerbo. ergo sciuit medici
nam in sūmo. Itē ipsa sciuit cura
re corpus z aīam. ergo ipsa sciuit perfe
cte medicinā. Itē ipsa sciuit sanā
ad immortalitatem. ergo in summo ha
buit medicine cognitionem.

De quadriuiū. ca. 142.

Ost hec q̄rit de scientijs q̄druiua
libus vtrū fuerit i brā v̄gine. Et
videt q̄ nō. Quicqd enī pleniū ē grā ni
hil hz imprius ad grāz. Btā virgo ple
na fuit grā: scīe q̄druiuales sunt impri
nētes ad grām. ergo btissima v̄go nō
huit sciām quadriuiualē. Itē nullus
scōrum laudatur de huiusmodi sciētīs
Itē Jeronim? eū studiuisset in Cicero
ne. z in rapto cui? esset conditionis cēt
requisitus rādit. xpianus. Et dictum
est ei. non es xpianus. sed Ciceronian?

Itē sci huiusmodi sciētias appellāt cu
riosas. Itē phs. In mathematicis nō ē
bonū qz neq; motus nec opatio. Itē
ibi nulla ē vtilitas neq; delectatio. qz
de talibus cogitatio ē mētis pfecte ad
creaturas inclinatio: z cōsequēter de
lectatōis q̄ in deo est interruptio z dini
natio. Ex his ergo videtur q̄ beata v̄
go nō scuerit mathematicas sciētias.

Sz cōtra. Ipsa fuit pfectissima scōm
affectū. ergo z scōm intellectū. sed di
lexit oīa diligibilia. ergo cognouit oīa
cognoscibilia. Itē bonum additū bo
nō facit magis bonū zē. ut supra. Itē
dicit de Abrahā q̄ scuerit huiusmodi
sciās. z p eas ditatus est. ergo btissima
virgo eas scire debuit cui nullum bo
num defuit.

De musica. ca. 143.

Ost hec spālter q̄rit de musica.

Tā i veteri q̄ i noua lege erāt can
tores. z vsus cātus ad cultū dei. Cant?
aut recte scit p musicā. ergo ad cultū
dei p̄tinet sciā musice. ergo fuit in btā
v̄gine. Itē quicqd pfectissimo audi
tū delectabilissimū ad audiendū fuit:
illud maxie armōicū fuit. sed auditus
filij dei nobilissimus auditus fuit: vox
matris sibi delectabilissima ad audien
dū: fuit ergo sūme armōica. ergo btissi
ma v̄go effectū musice scīe in summo
habuit.

De astronomia. ca. 144.

Ost hec q̄rit de astronomia. Cū
enī legis gē. p̄rio. In p̄cipio crea
uit de? celū z terrā zē. Et ponit ibi sci
expositores plures celos. Itē ibi fecit d
us duo magna lumīaria. Itē ut sunt in
signa z tpa zē. Itē aque q̄ sub celo sūt
zē. Ex his oīs pz q̄ in sacra scriptura
agit de siderib? z stellis de quibus est
sciā astronomie. ergo ast. onōia ē neces
saria ad theologiam: ergo btā virgo sci
uit eam.

De arismetica. ca. 145.

Ost hec querit de arithmetrica
que est de numeris. Numeri autē
in sacra scriptura sūt mystici: ⁊ secūda
diuersitatem numerorū diuersa p eos
signantur. ut p3 in ternario. senario. ⁊
denario. ⁊ sic de alijs. utp3 in multis
scripturis ⁊ glosis. ergo cognitio nume-
rorū; necessaria est in sacra scriptura.
ergo arithmetrica. Item computa-
tionē sepe fiunt i sacris scripturis an-
norum. ut de Jacob Ysaac. ⁊ alijs. er-
go scia algorismi est necessaria ad sa-
crā scripturā. Itē festa diuersa agū-
tur ⁊ in scriptura agi describunt: ad
q necessaria est scia compoti. ergo ⁊ il-
la necessaria ē ad sacram scripturam.
Ex his autē manifestum est q cognitio
arithmetice utilis ē ⁊ necessaria theo-
logie. ergo fuit in beata virgine.

De geometria. ca. i46.

Ost hec querit de geometria. In
sacra scriptura diuerse sūt mensure ⁊
mensurationes. Mensura. Epbi. Bati.
Eboi. Modij. ⁊ similes mensuratōes.
ut3 in tabernaculo. ⁊ in templo Eze. d
huiusmodi autē est scia geometrie ⁊ con-
similes. ergo huiusmodi scie sunt neces-
sarie theologie.

Si sciuerit theologiā. ca. i45.

Ost hec querit si sciuerit theolo-
giā. Qdāt brā virgo sciuerit theo-
logiā videt. Psalmista. A mandatis tu-
is intellexi. ergo impletio mādati auger
intellectū operāti: Sed brā virgo man-
datū in sūmo impleuit. ergo theologiā
in sūmo intellexit. Itē ps lucerna pe-
dibus meis verbū tuū. Sed bñssima
virgo sola nūquam pede affectus offen-
dit. ergo lucerna verbi ei pfectissime il-
luminauit. Itē in Eze. p30. Cum ele-
uabant asala eleuabant ⁊ rote iuxta
ea. Quod exponēs beatus gregō. dicit
Qd cum eleuātur doctores in vita: ho-
noratur ⁊ exaltatur i eis scia. Sed bea-
tissima virgo habuit eleuatissimā vi-

tam: ergo habuit eleuatissimā; sciam.

Item apli sciuerunt theologiā. cui
non videlicet. ergo multo fortius bea-
ta virgo. Item ipsa h3 aureolam p3i-
catorum. ergo sciuit theologiā. Itē
d beata Cecilia legitur. Virgo gloriosa
semper eua gelū xpi gerebat in pecto-
re. ergo multo fortius brā virgo. Itē
i. ioh. ⁊. Unctio docet vos de oibus.
glo. ad salutem pertinētia. Sed beata
virgo iproporōabiliter fuit vncta. ergo
iproporōabiliter oib3 sciuit ad salutē;
pertinētia. hec autē ē theologia. ergo sci-
uit theologiā. Itē deuteronom3 erat
i archa: archa figurat brām virginem:
deuteronom3 legē. ergo brā virgo sciuit
totā legē. Itē in exodo. i2. Residū igni
cōburetis. ergo nō oia scripture myste-
ria possum3 cognoscere. S3; ibidē. Non
remanebit ex eo quicq3 vsq3 mane. i. in
discussum vsq3 mane resurrectōis. Ex
his duab3 auctoritatibus videt q sit
sup cōmunē statū scōrum omnes scrip-
turas intelligere: Et cum incōueniens
sit ponere q aliqd a spū sancto sit dictū
quod a nullo fuerit intellectū iuxta illū
isa. 55. Sicut ymber descendit de celo ⁊
inebriat terram ⁊ infra. sic vbiū quod
egreditur de ore meo: nō reuertet ad
me uacū. cōcluditur q pfecta cogni-
tio scripturarū oīum scōm intellectū ip-
sius spūs sci loquentis p scripturas. p-
tineat ad statū qui est sup omnē statū;
viator3: hic autē est status brē vgnis.
Et sic bñssima uirgo theologia3 sciuit
iproporōabiliter uniuersis.

Si sciuerit libru sententiarū. ca. i47.

Ost hec querit de materia libri se-
ntentiarū. Materia primi ad duore
ducit. ad materiā de trinitate. ⁊ mate-
riā de pdestinatōe ⁊ potētia ⁊ uolūitate
S3; d hac materiā plurimū sciuit q po-
tentia ⁊ bonitate dei in sūmo in se ex-
pta fuit. Secūdus liber est d angelis. ⁊
oprib3 sex vicrum. ⁊ statu bonūis.

sed hec omnia perfectissime sciuit bta virgo: ergo secundum libru; sententiarum: sciuit in summo. In tertio agitur de incarnatione verbi ⁊ virtutibus. sed illa in summo sciuit. que incarnatio nem per experientiam cognouit: ⁊ virtutes in summo in se habuit. In quarto agitur de sacramentalibus gratijs. ⁊ resurrectione. Gratias sacramentales in summo habuit. vt patuit in superioribus. Corpus etiam habuit post corp⁹ dei similitum corporib⁹ resurrectionis. que sunt immunia a culpa ⁊ a pena. cōpora autē; alior⁹ scōz in pia sunt obnoxia culpe ⁊ pene. Inter hec fuit corpus beatissime virginis mediu; existēs a pena imune ⁊ a culpa: ⁊ ita habuit corp⁹ similitum corporibus resurrectionis. ⁊ ita maxime cognouit naturā corporum resurrectionis. Ex his ergo pz. q. btiissima virgo ⁊ bibliam. ⁊ sententias i summo sciuit.

Si sciuerit omnia capitu. 149.

¶ Primo querit si sciuerit oia. Et vñ q sic. iohā. 16. Spūs scūs docebit vos oēm veritatē. ergo creatā: ⁊ i crea tam. Si dñ q n̄ itelligat de oī vritate simplr ⁊ vlr. B nō pōt stare. qz qd scriptura pmitit. vlr pmitit. Quare gloriare piculariter. cū beneficia picipū sint largissime interpretādā. Itē itellectus est pure vlr cognoscitur oīz. ergo hēbit pprium cognoscibile oppositū. Sed cōtra q n̄ est restrictus ad cognoscendū aliquā ita q nō alia. ergo naturaliter oia cognoscit. ⁊ ita vñ q de⁹ sit eius oppositū. ergo aīa beate virgis potuit scire oia. Itē oia laudat deus. i. sunt homī nīa laudis diuī. ergo hō tenet in oībus ⁊ de oībus deū laudare. ergo anima tenetur omnia cognoscere.

Item omnia facta sunt propter hominem. ergo homo tenetur de omnibus gratias agere. ergo omnia cognoscit.

Item scire omnia est quoddam bonum. aut ergo anima beate virgis fuit

capax illius boni: aut non. Si sic. ergo summe bonus communicauit. Si non. querit qd sit illud. qd beata virgo non potuit scire. cuius nō fuerit capax per modum vie: nec erit assignare.

Item inter quedam scire ex parte ⁊ scire omnia perfecte medium est scire omnia imperfecte: Primū pertinet ad cōmunē statū in via. Scdm ē cōprehensum in p̄ia. ergo medium p̄inebit ad statū mediū. hoc autem ē status beatissime virginis. ergo bta virgo sciuit omnia p modum vie. Itē xps sciuit omnia per modū p̄ie. ap̄li per modū vie. ergo beatissima virgo q fuit media sciuit omnia per modū vie. Item sicut psona ad psonam: ita scia ad sciam. ⁊ gratia ad gratiā. Sed post psonam filij dei nō pōt persona dignior intelligi ⁊ similitō ei q psona m̄ris dei. ergo sicut psona immediate se hz ad psonam. ita gratia ad gratiā. ⁊ scia ad sciam. Sed ad scire omnia per modū patrie immediatum ē scire omnia p modum vie.

Item aīa xpi scit oia que deus: nec tamē equalis ē ei in scia propter modū sciendi: sed sicut aīa xpi immediate se habet ad deū. ita anima bte vginis scit oia que aīa xpi. sed imperfectiori mō.

Sed cōtra. Sci in patria nihil sciuit nisi ad beatitudinē patrie p̄tinentia. ergo sci vie tantū p̄tinentia ad beatitudinem vie. Item scire omnia p modū vie. aut est scia tñ scdm habitum que non erit in actum: ⁊ sic est frustra. aut secundum actum. ⁊ ita cū scia viatorum sit discretiua. scia huiusmodi circa creaturas particulares esset eleuationis ⁊ cōiunctionis mētis cum deo impeditiua. ergo nociua. Sed cōtra istud videtur esse: q in angelis est duplex scientia vespertina. ⁊ matutina. ⁊ vna non est impeditiua alterius. S; hoc non est simile ad propositum: quia comprehensores vident omnia vno intuitu sed non viatores. Item in p̄ia

euacuabitur oē ipertinens ad glōriam
ergo in beatitudine vie euacuatur oē
impertinens ad gratiam. Item que
ritur vtrum beata virgo habuerit co
gnitionem vespertinam ⁊ matutinam.

Solutio. Ad solutionē horꝝ notandū
ē qd bēa vgo in cognitione sua plura ha
buit privilegia. Prīmū est pfecta cog
nitio siue media dei trinitatis. quā hūit i
via per specialissimāz grām. Scdm est
perfecta cognitio misterij incarnatiōis
⁊ hanc hūit p gratiā ⁊ singularē expē
tiam. Tertū est cognitio sue pdestia
tionis. quā habuit p reuelatiōem ⁊ cāz

Quartū est anime sue ⁊ spūm p spe
cies proprias cognitio. quāz habuit dis
positiue per naturam. completiue per
gratiam. ⁊ fm hanc vidit āgelos. ⁊ ani
mas. ⁊ demones. Quintuz est perfec
ta cognitio omnium ad statum vie per
tinentium: quā habuit per gratie infu
sionem ⁊ inspiratiōē. ⁊ hec cōprehen
dit perfectam cognitiōē scripturarum
operādoꝝ ⁊ cōtēplandozū. Sextum
est cognitio circa se futuroꝝ. quā hūit
per reuelatiōē. ⁊ in speculo lectionū.

Sextimum ē oīum ad statum parzie
pertinentiū per cognitionem. quāz ha
buit per cōtēplationis reuelatiōēz :

Octauum ē oīum creaturaz stantiū
cognitio. quā habuit per naturā. ⁊ gra
tiam. ⁊ cōtēplationem. Nonum est
qd habuit matutinam ⁊ vespertināz co
gnitionem. matutinā per gratiam. ves
pentinā per naturam ⁊ gratiā. Deci
mum ē conclusio ex predictis omnibus
qd nullius proprie habuit ignorantia; :
Unde obiecta soluētes dicimꝝ. qd bēis
sima virgo sufficienter perfecta fuit p
habitum nature ⁊ gratie potens i ope
rationes exire ⁊ finem consequi cuius
libet sciētie. ⁊ hec scientia exiuit i actū
⁊ operatiōē. qñ. vbi. qualiter. ⁊ qdum
ordinabatur sibi in beatitudinē. ⁊ alijs
in salutem. habuit etiam perfectam co
gnitionem omnū ad suam beatitudinē

secundum statum vie pertinentium. ⁊
nulloꝝ inutilium vel ad grām iperti
nentium. Unde ipsius aīa bēissima nul
la habuit in se iutilia vel ipertinētia. sꝫ
p totū grē fuit plēa. Uā oīa que fuerit
i ipsius aīa. vel naturalia. vel acquisita.
sic erant grā informata vel cū grā con
iuncta cum omnia iam essent gratuita
Unde oīs sciētia eius gratuita: omnis
dilectio gratuita. omnis operatio gra
tuita. ut siue omni restrictione. largissi
ma ⁊ verissima interpretatione esset oī
faria gratia plena. Ex his patet solutio
ad predicta.

De fide. cap. i. iso.

Equit. Alteri fides. i. cor. i. glos.
Constantia fidei vlt sermo de fide.

Quod autem beata virgo plus habuit
de fide sic sumpta: ⁊ qd eius fides nun
quam defectit nec fuit intercepta sic p
batur. Aliozum constantia fuit defi
ciens ⁊ intercepta. ipsius autem non.
ergo ipsa vicit omnes in fidei constan
tia. Unde illud solet de ea exponi in ec
clesiastes primo. Generatio preterit: ⁊
generatō aduenit. terra vero in eternū
stat. Item alioꝝ fides fuit amissibi
lis: ipsius inamissibilis. ergo fidei ipsiꝝ
constantia fuit alioꝝum imp. oꝝportiona
bilis. Ite; latera ciuitatis sunt equa
lia. sicut dicitur in Apoca. xxi. Sed ca
ritas eius fuit improporcionabilis alio
rum caritati. ergo ⁊ fides fidei. Ite;
p ad 1. cor. xii. Caritas omnia credit.

Item Mar. 9. Omnia possibilia sunt
credenti. Sed ex eius fide secutus ē ef
fectus improporcionabilis fidei alioꝝum

Item Mat. i. Si habueritis fidē sic
granū synapis: ⁊ dixeritis monti hinc
tollere ⁊ mittere in mare. obediet vob
Sed ad ipsiꝝ dictū qñ dixit fiat mihi sꝫ
verbū tuū. summus mons mōtium tu
lit se ⁊ misit se in mare amari. i. in ma
riaz. ergo eius fides hūit maximū esse
ctuz. ergo maior fuit fide omniū alioꝝum.
Item abrahā ponitur in exēplum ma

xime fidei. qz in spem contra spem cre-
didit Ro. iij. Sed quid credidit? Seni
de vetula filiū nascitur. hec autē de vir-
gine deū nascitur. ergo ipsa ipropor-
tō biliter supavit abrahā; fide. ergo z oēs
alios. Quicquid. n. ē superius supiore est
superius z inferioze. Itē grego. fides
nō hz meritum cui humana rō prebet
expimentū. Sed illud creditū maxime
fuit super ratione; z expimentū. ergo
habuit maximum meritū. ergo z maxi-
me fidei habitum z actum. Ex his oī-
bus manifestū; est qz btā virgo impe-
trix omnium in constantia fidei omnes
superat viatores.

De grata gratia sanitatum. capi. ist.

Equitur de grā sanitatū. Alij grā
sanitatum. glo. Curandi iſtinos.

Quod autē hoc maxime fuerit i beata
virgine probat. Ipsa. n. totum hominē
sanū facit in aīa z corpore. Altissimus
enī; de terra creauit medicinā. Ecclēci.
xxviii. Illam inq; medicinā de qua dī
ecclēci. xliij. Medicina oīum in festinari-
tione nebule. i. caro xpi. de terra quidē
nata sed nullo pondere pregrauata. vl
tra puritate; angeloz; eleuata. subito
spīritu sancto operāto; formata z vnita

Itē; ecclēci. xliij. Ego quasi fluuius
dox. qd est medicamentum generatō-
nis; egressus fui de paradiso dei nri. i.
de beata virgine; que fuit paradysus vo-
luptatis a principio. in quo posuit deus
hōem. i. xpm quem formauerat. Itē
nullus morbus fuit ei incurabilis. ergo
super omnes ē i gratia sanitatū. Itē;
etiam post mortem curat z mortem su-
gat. Itē quos curat sanat ad immor-
talitate; ergo sup; erat omnes in gratia
sanitatus. Sic ergo patet. qualiter bea-
tissima virgo habuit z habet gratiam
sanitatum in summo.

De opere virtutum. is.

Sequitur operatio virtutū; glo.

Operatio miraculorū; contra na-
turam. Quod autem hanc habuit in

summo beatissima virgo patet ex eo qz
oīum miraculorum miraculosissimū; z
nouissimū; est istud. quod eius fide me-
dia constat esse factum. i. qz de homo-
nī; virgo. Unde ysa. vltio. Quis audi-
uit vnq; tale zē. Jere. xxi. Nouū crea-
uit dñs super terram. semina circunda-
bit virum. ergo ipsa habuit gratia; mi-
raculandi in summo. Itē; miraculū
est arduū; z insolitū supra facultatem
consistens admirātis. hoc autē totū fu-
it hic in summo. Item alij fecerūt mi-
racula que sunt pter naturam. vl cōtra
naturā. sed ipsius fide factum est mira-
culum supra naturam. Patet ergo qua-
liter excellit oēs i opatione virtutum.

De prophetia. ca. is.

Equitur. Alij pphā. glo. Scire su-
tura. Qd autē hūerit hāc i summo

beata virgo vī. qz si pphā est diuina i
spiratio. ergo vbi ipropor-
tō biliter i spiratio z pphā. hec
autē fuit in btā virgine iuxta illud lu. i.
Spūs scūs supuenerit i te zē. ergo ipā i
summo hūit spūs pphie. Itē spūs.
in aīas scās se trāssert. z amicos dei
z pphas cōstituit sicut dicit Sapiētie
vij. Ubi ergo ipropor-
tō biliter pphā z amicitia. hoc
autem totum fuit in sanctissima anima
domine omnū creaturarū; ergo hūit
pphā; in summo. Item Mat. xi. Ex
z pphete vsq; ad Johānem. z ille fuit
propha z plus qz propheta. quia solem
digito demonstrat. sed ipropor-
tō biliter plus ē solem genēre z nobis da-
re qz demonstrat. ergo si ppter demō-
strationem Johannes dictus ē prophe-
ta. mltō fortius beata virgo ppter ge-
neratōes; dicit pphetissa. Item ysa.
vij. Accessi ad pphetissam. glo. vgnē
maria. ergo ipsa per excellentiam dicit
pphetissa. ergo ipsa excellit alios in

pphia. Itē si Cayphas eo qd eēt ponti
fer anni illius ppbauit ut Joh. xi. Et
go iproportionabiliter beatissima virgo
regina et imperatrix in eternū sup oēs
gratiā ppbie dē habere. Itē quantū
hanc gratiā habuerit p effectū mōstra
uit: qm consciētia scētorū et psciētia
futurorū ministris nuptiarū dixit. Quod
cūq; vobis dixerit facite ut Joh. 2. pui
dens i spū ppbie qd filius eius aquā vo
luit in vinū conuētere.

De discretiōe spūz. ca. 154.

Equitur: Alij discretio spūz. glo.
vt discernāt quo spū fiat. Qd ē
hanc habuit in summo btā virgo. probat
hoc modo. 1. cor. 2. Spūalis homo iudi
cat omnia. Sed ipsa iproportionabiliter
alijs spūalis fuit. ergo ipsa iproportiōa
biliter alijs oīa iudicauit. ergo ipsa sup
oēs discretione spūum hūit. Itē pau
lus. Nō ignorauit astutias eius. Sicut
dicitur. 2. cor. 2. Et ecce plus quā paul⁹
hic. Itē in vitas pīm. Quis euitabit
hos laqueos? Rñsū; est. Sola hūilitas
Sed ipsa iproportionabiliter omnib⁹ alijs
fuit hūilis. ergo iproportionabiliter plus
indeceptibilis vniuersis. Itē nunquā
fuit decepta. Item proprium est spūs
nequā temptare de supbia. Ipsa autē;
fuit summe hūilis. ergo a spū superbie
maxime fuit inuicibilis. Et sic p; qd di
cretionem spūum btā virgo in summo
habuit.

De genere linguarū. ca. 155.

Equitur. genera linguarū. Qd autē
hanc non hūit in summo videri pōt
Ligue enī in signū sunt nō fidelibus s;
infidelibus. 1. cor. 14. Sed ipsa fidelissi
ma fuit. ergo donū lingue nō debuit ha
bere. Itē ipsa nō debuit p̄dicare: er
go nō debuit donū lingue habere. Itē
glo. ibidem. Ut cunctes p mundū intel
ligant linguas hominū. Sed ipsa nō de
buit sic ire p mundum. ergo nō debuit
habere donū linguarū. S; p̄t̄a. Ipsa ē

aduocata oīum. ergo dē scire linguas
singulorū. Itē Act. 2. Sed itq; supra
singulos eorū spūs sanctus. Sed ipsa
tūc fuit cū ipsīs qm apparuerūt dispar
tite lique tāquam ignis: ergo accepit
donū lingue cū ipsīs. Itē cum vuer
is hominib⁹ querētabat: ergo indiguit
dono lingue. Itē a nullo illustriū vin
citur in aliquo: ergo habuit donū istud
omnibus excellentius.

De interpretatiōe sermonū. ca. 156.

Equitur. interpretatio sermonum.
glo. scripturas exponere. Item
qd hanc in summo habuerit p; ex supra dē
terminatis. vbi probatum ē qd omnes
scripturas intellexit. Itē non est ver
bum qd dñs nō reuclauit seruis suis.
sicut testat⁹ Amos. iij. ergo multo pl⁹
mī. Cetera ut supra. Sic ergo manife
stū est qd btā virgo oīum gratiarū gra
tis datarū pfectionē in summo possedit.
etiam hunc nouenarium gratiarum.

De gr̄ijs q ponūtur ad eph. 4. et primo
de apostolis. ca. 157.

Onsequēter querit de illis gr̄ijs
que ponunt ad Eph. 4. Et ipse de
dit quēsdā quidem aplos rē. Et videt
p̄rio qd non cōueniat btē virginē q sit
Apla. hoc enī est opus mīsteriale: Un
de ibidem subūgitur. in opus mīsterij
Sed mīsteriū nō cadit in opationē om
niū: ergo nec aplatus. Itē super illud
dyonisiij Jerarchia ē ordo diuinus scia
et actio. dicit Commētor: qd officiū si
ne actione nec gloria est. S; btissima v
go nō exercuit actum p̄dicatōis: ergo
nō debuit habere officiū. Itē luc. 6.
Duodecim elegit et illos vocauit. Ergo
btissime vgin: nō cōuenit donū aplat⁹

Cōtra iohānes dē se dicit Johis p̄rio.
Ego vox clamātis i deserto rē. q. dice
ret. Nō p̄dico tū voce oris: sed ego ip̄e
tor⁹ sum vox exultatōis. Ita qd omnia
mea. vita. victus. vestitus. loc⁹. f̄dicat

pniam. Sed sicut oia Johis pdicāt pe
nitentiam: ita oia btissime virginis pdi
cāt innocentia. Si ergo Johes hz grām
z donū pdicationis. qz est vox claman
tis in deserto: ergo multo fortius btis
sima virgo hz donū aplatus: ergo est
vox clamentis in celo. Item propie
tas aploz est qd sūt lux mūdi: Sz btā
virgo in summo illuminauit mūdum: er
go in sumo exercuit officii pdicatio
nis. Itē aploz officiu est reconcilia
re peccatores. Sz hoc cōuenit btissime
virgini in summo: ergo habuit aplatū
in sumo. Itē dñs dixit Jo. 7. Mea do
ctrina nō est mea illi attribuēs doctri
nā a quo hūit essentia. Sz sicut hūit
naturā diuinā a pfe. ita hūit naturam
humanā a mfe. ergo sicut sua doctria
inquantū deus fuit a pfe ita z sua do
ctrina inquantū homo fuit a mfe. ergo
mīf omnia que filius docuit nobis per
filium pdicauit. Itē Joh. 16. Non lo
quetur a semetipso dicit dñs de spū scō
ergo sicut spūs loquet ab illo a quo est
ergo fili loquet a mfe inquantū homo
ē. Cetera ut supra de aureola pdicato
rum.

De prophetis. ca. 157.

Equitur. Alios prophetas. Glosa
Scripturę explanatores. Sed ip
sa est totius legis. glosa. ergo in sum
mo ipsa est propha vl pphetissa. Itē
Johānes dicit ppha z plus quaz pro
pheta: quia digito deum demonstrauit.
Ipsa aut genuit. Et sicut se ipsam mfez
z virginem demonstrauit corpore: sic ip
sum filium virginis in prophetis z in
scripturis promissum corpore z opere
demonstrauit. z sic summa pphetissa
fuit. Itē qd serus n̄ repugnet pz quia
in nouo z veteri testamēto prophetisse
fuerunt. Unde in luc. 2. De Anna pro
phissa commemorat: In octibus aplo
rū de philippo qui hūit septem filias q
pphetabant Cetera ut supra d ppha.

De euangelistis. ca. 159.

Equitur alios vō euāgelistas. lu.
2. Maria aut cōseruabat zē. glo.
Ut cū tēpus pdicāde vel scribēde icar
natōis adueniret: sufficienter oia put
essent gesta posset explicare. Cetera vt
supra de aureola pdicatorum.

De pastoribus. ca. 160.

Equit alios autē pastores. Quali
ter hoc donū habuerit brā virgo
qre in tractatu de sacramentis. in sa
crāmēto ordinis. z q̄liter nos paut in
tractatu de btitudinibus i gradibz pau
pertatis: Sic ergo hūit brā vgo z hūc
quaternariū gratiar. Ex his manife
stuz ē qd btissima dñā habuerit vniuer
sitate: gratiarū gratuitaz z gratis da
tarum quod osariam credimus eē ve
rum. Ad solutionē in p̄riū obiecto
rū dicimus taliter distiguendo: qd do
nozum gratis datorū z nō gratum faci
entū. quedā dant in misterii z nō in
ppriū pfectū vt pphetia Balaā z Lay
phe. qdā aut ad p̄riū pfectū z aliozū
ministeriū: ut dona spūs z ligue z scia
aplis data: qdā aut in propriū pfectuz
sui z nō alioz. ut dona inductōis bea
tissime dñe. z talium. tūc quedā dātur
ad pficiendā indigentiā: quedam ad de
corandā potentiam. z nobilitandā na
turam. z honorandam psonā. Et sic ha
buit btissima virgo huiusmodi dona
nō ad ministeriū. sz ad decorationis cu
mulum. ad perfectionis z delectatiōis
augmentū. i materiā laudis z honoris
incrementum. z oium bonozū spūali
um complementum.

De gratis spālibus. ca. 161.

Itē q̄liter btissima vgo hūit oēs
gratias communes. Sequit vide
re qualiter hūit spāles quas in alijs fa
ctis ē reperire. Aliaz aut sunt qd perti
nent ad generationē: siue vite ingres
sum. Quedam ad conuersationē. que
dam ad mortem: Circa generationem

inueniuntur qnq; que sunt . Prefiguratio . Annuntiatio . Miraculosa cōceptio .
z in vtero sanctificatio .

Qualiter fuerit pfigurata . ca . 162 .

Rimo ergo qualiter bñissima virgo fuerit pfigurata erit sic manifestū . Numeri . 17 . Inuēit ergo moyses virgam glo . Mariam q̄ sine viri semine genuit verbū . Ecce qualiter ex textu cū sua glo . sequit̄ q̄ illa virga fuerit figura virginis gloriose . Item Exo . 3 . Rubus ardebat z nō comburebat . q̄ hoc fuit figura bñ virginis . probat ecclesia nō disputando sed cantādo z de terminādo . Rubum quē viderat moyses incombustū zē . Itē luc . p̄rio . Et nomē eius elisabeth . glo . Elisabeth dei mei saturitas . Et signat mariā que dō plena fuit . Itē si annūciatio z cōceptio ysac signat cōceptionē xp̄i . ergo z Sarra signat mariam . Ex his p; q̄ bñ virgo fuit pfigurata . Qualiter autē z quibus figuris . Dicif q̄ multiphariaz multisq; modis . In creaturis . in factis . in vñs . in generatis . in creatis . In p̄ncipio enī creauit deus celum z terram . i . beatā virginem que celum z terrā fuit . i . celestem z terrestrem simul duxit vitam . angelicam z humanā conuersationem habuit . Item celum z terra fuit . quia purissima virginitate . z fecundissima maternitate virgo z mater simul fuit . In hac prima die facta ē nubecula de qua postea factus est sol . Quid ē autem nubecula . materia corporis solaris nisi beata virgo mater z mā corporis saluatoris . In scdo die positū est firmamentū in medio aquarum qd̄ h; fixas stellas in sui ornamento . z diuidit aquas ab aquis . hec ē bñ virgo que habet stellas . i . i . omnium scōrum in capite suo . posita in medio aquarū . i . scōrum vie . z sanctorum p̄rie . diuisa prius ab vtrifq; . Existēs supra cōmunem statū vie . z infra statu

p̄rie . cōmunicans cū vtrifq; . habēs cū superioribus virtutū perfectionē . cum inferioribus merendi conditionē . Itēz cum superioribus iocunditatē . securitatem cōtra casum . cum inferiorib; possibilitatem ad meritū . Item cū superioribus exultationē . cū inferioribus cōgregatio aquarū in vñū locum . i . i . virginalem vterū congregatio oīum gratiarum . Sed in hoc est dīa . q̄ congregatio aquarū appellatur maria media correpta . cōgregatio gratiarum appellatur maria media producta . Illa cōgregatio aquarum brevis est z transitoria . Iuxta illud apoc . 21 . Et mare iāz non est . hec autē est perpetua iuxta illud luc . 10 . Maria optimā partem elegit q̄ non auferetur ab ea . Quarta die fecit deus duo lumina magna . maius ut p̄ress; diei . minus ut p̄ess; nocti . . i . solem z lunam . Quid autē per lunam . nisi virgo beatissima luci formissima z diuina claritate plena figurata . Lia ut legitur in sentētijs facta est . p̄pter diei z noctis vicissitudinem . propter noctis declarationē . propter operantiū in nocte cōsolationē . Et quia q̄dam animalia sūt que lucem diei ferre non possunt . hec autē omnia opatur vizgo lucidissima . Est enī quies laborantiū quies z decus mortuorū . solaciū operantiū . vmbra cōsolationis infirmorum . refrigerans vmbra misericordie quos reuerberat sol radijs iusticie . Quinte z iei op̄ est formatio piscium z auium . Et quid sunt pisces z aues . nisi beatissima virgo que ut piscis natabat ī mari . i . tribulationū . ut auis volauit super pennas ventorum in celo cōtemplationis .

Sexte diei op̄ ē formatio hominis z positio in paradisu voluptatis . Quid autem ē paradisu voluptatis . nisi beatissima virgo in quam deus pater posuit hominem . i . xp̄m in die cōceptionis . Sic ergo beatissima virgo in omnibus

operibus sex dierum est expressissime figurata. Nō autem tantū in creatis s; in factis est pfigurata v; in archa noe in yride: in tabernaculo moysi: i archa testamenti. in candelabro. in ppiatorio. i templo. in throno salomonis. in hostio: in domo saltus. et in multis aliis. Similiter autem in visis et in ymaginatis inuenitur figurata: ut est rub⁹ moysi. Exo. 3. Sedes saphiria super firmamentū Eze. p^o. Mons de quo precisus ē lapis sine manibus. Dan. 2. In arbore q̄ celum tangebatur. Dan. 4. In porta clausa Ezech. 44. In vellere geononis. Iudicū. 6. In fōte quo qui creuit in flumē maximū hester. 12. In porta templi speciosa. Act. 4. Item in muliere amicta sole Apoc. 12. Similiter in coniugatis Rebecca et Rachele. in Iudith viua: in hester coniugata: in Sāra sterili: et Elisabeth matre Iobis baptiste. Ex his omnibus sufficiēter manifestum est q̄ beatissima virgo in creaturis. et in factis. et in generatis i visis et imaginatis. i coniugatis et viduis ē multipliciter pfigurata.

Qualr fuerit pphata. ca. 163.

Ost hec etia; videtur q̄ fuerit pphata ysaie. xi. Egredietur virga de radice yesse etc. glo. Virgo maria. Vel alia glo. Virgam et florem. Iudei xpm suum interpretantur quia in virge regeneratis potētia. In flore pulcritudo. Nos vero per virgam mariam intelligimus cuius nullus frutex adhefit. v^o alia glo. Egredietur virga. glo. sa. prophetia de natiuitate ut tota ecclesia cantat. virgo dei genitrix virga est flos filius eius. Itē Numeri. 24. Orietur stella ex iacob. Item ysa. iiii. Fructus terre sublimis. glo. virgo maria. Item iō. 7. Accessi ad prophetissā glo. virginem mariam. Ex his patet q̄ natiuitas beate virginis est multiplici

ter prophetata.

Qualiter fuit annunciata. ca. 164.

Ost hec probatur q̄ etiam fuerit annunciata hoc modo. Iohannes fuit annunciatus et alij sancti minores ut ysaac et samphon. ergo et beatissima virgo debuit annunciari. Itē propinquante luna plena augmentat lucentia. Sed beatissima virgo fuit luna ergo ipsa ueniente debuerunt multiplicari prophetie. Item lucifer pcedit auroz; s; Iohannes fuit lucifer. beatissima vgo auroza. ergo potius debuit annunciari. Item laboraturus maxime debuit annunciari ortus aurore iuxta illud. Gen. 32. Dimitte me iam enim ascendit auroza. ergo nobis maxime debuit annunciari ortus consurgentis aurore que quando surrexit et nos secum resurgere fecit: et ad surgendum excitauit. Item dama. Ioaichis honestam et laude dignam Annam in matrimonium duxit. Sed quemadmodum vetus Anna sterilis existens per votum et repromissionem samuelem peperit: ita et hec per preces et repromissionem a deo genitricem affert ut in hoc a nullo illustrium vincatur. Ecce expresse patet q̄ beatissima virgo fuit annunciata.

Quō fuit miraculose concepta. ca. 165.

Et hec eade; probatur q̄ fuit miraculose concepta quia si a nullo illustrium vincatur: et minores et min⁹ illustres miraculose sunt concepti. ergo et ipsa. Item dicit Dama. q̄ per preces et repromissiones fuit nata. ergo nō naturaliter. Item signatum perfectius est signo. Sed figure beatissime virginis fiebant diuina voluntate per se operante et non humana. ergo beatissima virgo exiit in esse natuza superiorem operante contra inferiorē. ergo super naturaliter fuit eius conceptio.

Quod fuit in vtero sanctificata. capituli. 166.

Ost hec probatur q̄ fuerit i vtero sanctificata hoc modo. Ecclesia celebrando festinat eius natiuitatē. ergo fuit sc̄a q̄i fuit nata. ergo fuit in vtero sanctificata. Itē iohānes fuit in vtero sanctificatus vt p̄ luc. 1. vbi dicitur ⁊ sp̄i sancto replebit̄ adhuc ex vtero matris sue. ergo ⁊ beata virgo. Itē ieremias fuit sanctificatus in vtero. Jere. 1. Prius quam te formaret̄ i vtero noui te. ⁊ anteq̄ exires de vulua sanctificauit te. ergo beata virgo. Itē oīs sanctificatus in vtero ordinatur ad factūz in vtero. ergo quod immediatōē ⁊ p̄p̄inquoē relationem h̄z ad sanctū in vtero. illud debet potissimum sanctificari in vtero. Sed non potuit imēdiatōē esse relatiō eius q̄s vniebatur v̄bo ad aliquid aliū: q̄ ad id vnde sumebatur illud sanctū: q̄s vniebatur. hoc at potissimum fuit beata virgo. ergo ipsa potissimūz debuit i vtero sanctificari.

Item ieremias dicitur in vtero sc̄ificatus propter expressiōē p̄phetiam d̄ sancto in vtero: ⁊ iohannes sanctificatus in vtero propter digitū dem̄stratōēz: ergo multo fortius beata virgo p̄pter ipsius exceptionē ⁊ generationē. Itē dicit anselmus. Ea puritate beata v̄go nitebat: qua sub deo maior nequit ītel ligi. S; puritas hominis dei est peccatum originale nec habere: nec vnquāz habuisse. Maior post illam est origina le quidem habuisse. s; statim ⁊ oīno ab illo mundatū esse. ergo beata virgo debuit quidez in peccato originali cōcipi sed statz ab ipso penitus mūdari. ergo debuit in vtero sanctificari. Item Bernar. ad cano. ludgumenses. Ego pu to q̄ copiosior sanctificationis benedic tio in ipsam descenderit que non tātūz ipsius sanctificaret ortum. sed ⁊ vitāz ipsius deinceps ab omni peccato custo dīret immunem: quod nemini alteri in

natis muliez creditur esse donatum.

Ex vltima auctoritate manifestūz ē q̄ beata virgo non tū in vtero sanctifi cata fuit. sed q̄ eius sanctificatiō oēs excellit in hoc q̄ alij post talez sanctifi cationē: ad minus venialiter peccauē runt. Unde dī de iohā. Antra deserti teneris sub annis cūiū turmas fugiēs petisti ne leui saltē maculare vitā fami ne posses. Ipsa autē sic sc̄ificata fuit q̄ peccare nō potuit. ut īfra inter p̄uile gia patebit. sic ergo manifestū ē qualr b̄tā v̄go fuit p̄figurata ⁊ p̄phata ⁊ an nūciata ⁊ miraculose cōcepta ⁊ i vtero sc̄ificata. Et cōstat sic ipsa; oēs sp̄iales gr̄as hūisse q̄s contingit ortū sanctorūz decorare.

De specialibus gratijs que circūstant conuersationem eius. capituli. 167.

Ost hec vidēdū ē de sp̄alibus gra tijs que circūstant cōuersationēz q̄ sp̄alitas gr̄e inuif. quociens aliq̄ scō rū sp̄alr a d̄no diligit. vel amic⁹ dei ap pellat. vbi gr̄a. In veteri testō d̄ns sp̄a liter diligere dī Abrahā. ⁊ hoc p̄p̄ fidē iuxta illud Gen. xv. Credidit abrahā deo ⁊ reputatū ē ei ad iusticiā. Item Moyses propter mansuetudinē. q̄ fuit mitissim⁹ hominū qui fuerunt in terra. amicus dei appellatus ē: cum quo loq̄ batur deus facie ad faciem sicut homo loquitur amico suo. Exo. 23. Item da uid. Nam deus propter humilitatem in uenit eum vtrum secundum cor suūz.

Item in nouo testamento iohannes euangelista propter virginitatem quez sc̄ilicet specialis prerogatiua castitatis speciali dilectione fecerat dignum. ⁊ erat discipulus quem diligebat iesus.

Item legitur Johan. xi. q̄ dominus diligebat mariam ⁊ martham ⁊ lazari. Et constat q̄ hoc propter hospitalita tez. p̄ quā ipsi ⁊ alij qdā placuerūt deo. Itē nichola⁹ p̄p̄ misericordiā amic⁹ dī appllat⁹ ē. S; h̄ oīa excellētissime fu

erūt in beata uirgine: Si enim dilexit
 abraham qz credidit de uetula z uetu
 lo filiū nasciturū: uel quia credidit fili
 um moriturū z resurrecturū: multo for
 tius dil git beata uirginē ppter fidem
 qua credidit se uirginē deū pariturā z
 uirginē pmanfuram. Itē si diligit da
 uid ppter humilitatē: hec aut ut dicit
 Aug. nūquā exaltata sup choros ange
 loru fuisse: nisi esset humilima oīum
 hoīū. Itē si Moysen ppter manfue
 tudinē. Et hec ē uirgo singularis iter
 oēmītis. Si autē mariā z marthā p
 pter hospitalitatē dilexit: hec ipsum in
 utero suo hospitauit. carne uestiuit. lac
 te cibauit: que Martha nō fecit. Itē
 si Nicolau ppter misericordiā: hec autē
 est regina misericordie. Si autē Johā
 nē ppter uirginitatē: z ecce pl⁹ q̄ Jo
 hānes. hec. n. ē uirgo uirginum. hoc
 iohānes nō fuit. Ex his manifestum
 ē qz oēs speciales grē quas circa alior
 scōz: cōuersationē est reperire i nrā
 gloriofissima uirgie superant z eminet
 manifeste.

De spālibus gratijs circa mortē. 167.

Ost hec querit de gratijs spālīb⁹
 circa mortē que videntur ēē eē qn
 qz. s. mortē pscire: moriturz imitari:
 mori sine dolore. statim euolare. i ania
 z corpore statim resurgere.

Utrum mortem pscuerit. cap. 169.

D primuz qz beata uirgo mortem
 suam pscuerit uidet a minor. De
 sancto martino de quo legitur z canta
 tur. Beatus martinus obitum suū lon
 ge ante pscuit zē. Itē petrus sciuit
 qz breuis essz dispositio tabernaculi sui

Item iohānes sciuit supuenisse diem
 mortis sue. Cum ergo oēs isti pscue
 rint mortem suā. ergo z beatissima uir
 go oīum illoz dñā. Itē p. xij. Spes
 que differtur affligit aīam. si tēpus sit
 etiaz determinatū: z psciētia pene si
 niende letificat: incertitudo amicitatē
 generat. ergo ad beatitudinē nie p̄tinet

p̄scire mortē determinate. ergo bea
 tissima uirgo pscuit mortē suā deter
 minate. Sic ergo patet beatissimā uir
 ginē habuisse gratiā primā eoz que cir
 cūstant mortē. Itē ad hoc idem Dis
 homo uellet p̄scire mortē suā: libēter
 ergo z ipā. Sed quicqd uoluit scire fili
 us ei⁹ reuelauit ei nisi aliqua rō impe
 diret: s; illud nulla rō impediuit. ergo
 ei reuelauit. Itē q̄ est rō quare aliqui
 bus reuelatur. aliquibus nō: Si digni
 tas. s; ipā dignissima. Si caritas: s; ipā
 carissima. Si fiderit iuxta dan. uir d
 fiderior zē. sed ipā cupiebat sūme dis
 folui z esse cū ipso: Quēcūqz ergo cā af
 signari pōt: illa excellentior fuit in ipā
 q̄ in alijs. ergo sibi potius reuelari de
 buit q̄ alijs. Itē inter p̄scire trāstuz
 z opari z inter nō p̄scire nec opari me
 dium ē p̄scire z non opari. Primū con
 uenit xpo. s; alijs uiatozibus. ergo me
 diū cōuenit beate uirgini: que hz sta
 tū mediū.

Utrū inuitata obierit. ca. 170.

Ost hec querit de inuitatiōe z de
 ductiōe. Qd aut dñs matrē suā
 inuitatam deduxerit. uidet p locū
 a minor. Nā dñs appuit caro suo iohā
 ni z dixit. Ueni discite mi zē. Si ergo
 hoc xps iohāni ergo potius mī. Itē
 si iohāni qz car⁹ ergo pot⁹ mī q̄ in infi
 nitū carior fuit. Itē dī p̄mi palippo.
 is. qz dauid deduxit archā in domū suā
 in tympanis zē. Itēz q̄lter lūit añ
 archam ergo xps matrē suam psonatr
 deduxit. Item opus misericordie ē se
 pelire mortuos. ergo z p̄ misericordia
 rū potissime debuit obsequijs mīs sue
 interesse z sepulture cōmēdare. Sed
 ipsius sepeliri fuit in celo sup choros
 angelorum altissimos assumi: ergo hoc
 debuit filius suus i persona ppria cor
 porali p̄sentia facere.

Si sine dolore obierit. ca. 171.

Ost hec queritur de ipsius morte si fuerit sine dolore. Et videtur primo q non hoc modo: Sicut vita ad vitam ita mors ad mortem. Sed vita domine nostre inter omnes similima fuit vite domini nostri iesu christi. ergo et mors mortis. Sed ista dolorosissima fuit ergo et ista. Item quando assignatur causa quare mors domini fuit asperia dicitur q nobiliorum naturarum nobilior et maior est delectatio. et in quorum conjunctione maior est delectatio: in illorum separatione maior est dolor. Unde cum anima christi nobilissima coniuncta esset corpori nobilissimo. in illorum conjunctione maxima fuit delectatio: et in separatione maximus fuit dolor. Unde Tren. i. Quos omnes qui transitis perulam etc. Sed eadem causa est in beatissima virgine que fuit secundo loco i summo. ergo in ipsius morte maximus fuit dolor post dolorem domini nostri iesu christi. Item inter quosq q maior est pars. illorum delectabilior est commanatio. Sed in corpore beatissime virginis et in anima sua adinuicem maxima fuit pars. quia ibi spiritus aduersus carnem non concupuit. ergo ibi delectabilissima commanatio. ergo et maximus dolor in separatione. Contra legitur de iohanne in prologo super iohannem: q facta oratione positus est ad patres suos. tam extraneus a dolore mortis q a corruptione carnis alienus. Sed beata virgo improporcionabiliter plus fuit extranea a corruptione carnis. ergo improporcionabiliter plus debuit esse aliena a dolore mortis. Item Damasc. Ipsa beata et earum que super naturam donationum digna effecta dolores quos effugit pariens. hos in christi passione sustinuit a maternalis compassionis viscerum lacerationem tollens. et quem deum cognouit per natiuitatem hunc vt maleficum videns in terrefactum cetero gladio cogitationibus la-

cerabatur: et hoc est. Tuas ipsius aias pertransibit gladius. Luc. ij. Ex hac auctoritate inferitur. q si dicimus. q dominus non iudicabit bis in idipsum: et ille dolor reputatur ei gladius. ergo sicut post gladium non est dolor: ita nec post istum gladium debuit sustinere dolorem mortis. Item ille gladius reputatur ei per equipotentiam p martirio. Sed post martirium non est dolor mortis. ergo nec post hunc erit qui equipollet ei. Item ratione huius doloris debetur ei aureola martirum. ergo post hunc non est dolor mortis. Item moyses propter abstractionem secundum actum a viribus inferioribus non sensit desiderium sitis et famis. xl. diebus et xl. noctibus. Similiter et bellas. ergo si delectatio spiritus talis et tanta taliter et tantum astrahit. et sensum passionis taliter et tunc et tam diu interrumpit. ergo maior magis abstrahit et magis interrumpit. ergo improporcionabiliter maior abstrahit et improporcionabiliter interrumpit. Sed improporcionabiliter abstrahi a corpore super illud abstrahi quod est secundum actum est illud abstrahi quod est secundum substantiam. et improporcionabiliter interrumpi super illud interrumpi quod est ad tempus est illud interrumpi quod est semper. ergo improporcionabiliter delectatio potest abstrahere animam a corpore secundum substantiam et excludere omnem penam. ergo beatissima virgo fuit mortua pre amor et sine dolore. Item paulus nesciuit i raptu vtrum in corpore siue extra corpus. se ad cor. xij. Ergo intensior raptus secundum substantiam abstrahere posset. Item maiores motus impediunt minores et natura inclinat ad carnes et ad corpus. Sed caritas inclinat a corpore ad christum. Iuxta illud ad phil. primo. Cupio dissolui et esse cum christo ergo tantum potest intendi inclinatio sursum q separatur et abstrahitur ab

64
inclinatōne deorsus. ergo caritas tantū potest sursum trahere. q̄ separabitur a corpore ⁊ sic morietur p̄e amore.

Item duorum dolorum maior est medicina minoris. Anima secundum caritatem dolet esse separata a deo. secundum naturam dolet diuidi a corpore. ergo ille tantum penetrabit q̄ istuz si continget sentiri. ergo potest mori sine dolore. Item quicquid aptum natus est inducere languorem. si continuetur ⁊ intendatur poterit inducere mortem. sed amor potest inducere languorem. ergo mortem. minor patet. Lantri. secūdo. Quia amore languet. glo. p̄e amoris magnitudine. omnia temporalia fastidio. Ex his patet q̄ beata virgo p̄e amore ⁊ sine dolore mortua fuit. An autem statim euolauerit. disputabile si est quia nihil purgabile habuit.

Si statim in anima ⁊ corpore assumpta fuerit. ca. 172.

Ost hec queritur si statim in anima ⁊ corpore assumpta fuerit.

Et videtur primo q̄ non. vt patet per sermones Jeronimi. Logitis me o paula 22. Item Augustinus q̄ vera de eius assumptōe sua h̄ ē: vt assumpta sit siue i cōpe siue extra cōpus nescio de⁹ scit. Item Jeronimus. Quod humanum mendacium non apponat manifestum quod deus voluit esse occultum.

Item quicquid non separatur a culpa nec a pena. Sed omnes in ada; peccauerunt. ergo omnes pro peccato suo i suo p̄co p̄iuri dñt. S; ei ip̄oī p̄ea gñ. tertio. Pulvis es ⁊ i puluerem reuerteris. ergo omnes i peccato corporali nati debent incinerari. Contra grego. i collecta. Nec tam mortis nexib⁹ dep̄mi potuit. quod dominum nostrum ih̄m xp̄m de se genuit incarnatuz. Modo quero quid ibi appelletur nexus mōtis

Nam vel est bonum vel est maluz. nō bonum. quia omnis boni capax fuit.

Item bonuz non deprimit s; eleuat. ergo nexuz non nominat ibi aliqd bōi. Si autem est malum. aut est malū culpe aut est malum pene. Non culpe. q̄ mors non est nexuz ad culpam. quia post mortem non est status culpe sed pene. Item sic dicendo nihil dictum ē. quia post mortem non posset peccare. quia esset mater dei. Si autē esset malum pene quero quam penā importat. Non gehennae: quia ad illam nec necit mors: quia multi moriuntur qui nō vadunt ad gehennam. Eadem ratōe nec ad purgatorium. quia multi moriuntur qui non vadunt ad purgatorium. Nec potest etiam dicere penam temporalem quia ad illam non necit mors ymo ab soluit ab illa. Item non potest dicere penam mortis. quia beatissima virgo vere mortua fuit. ergo relinquitur q̄ non potest signare nisi incinerationem ergo erit sensus. Non potuit mortis nexibus deprimi: id est non potuit incinerari. Sed nisi statim resurgeret fuisset incinerata vt alia corpora. ergo statim surrexit. Item Augustinus. Maria quadam excellentiori prerogatiua honoratur a filio. Possidet in ipso corpus quod genuit: quare non ⁊ corpus per quod genuit. Nisi obdauerit auctoritas nundum perspecta: credo vere q̄ ⁊ per q̄ genuit. Item idem in eodem. Thronum dei: thalamuz domini tabernaculum christi ibi debz esse vbi debet esse. Tantum thesaurum dign⁹ est seruare celum q̄ terrā. Item Augustinus in eodem. Letare maria leticia inenarrabili in anima ⁊ in corpore. Et ista. Vtiat igitur integraliter que omnium genuit integram vitam.

Dionisius in libro capitulo tertio. de diuinis nominibus. Quoniā ⁊ apud ip̄os deo acceptos n̄ros Jerāchas qñ ⁊ nos vt nosti ⁊ ip̄orum multi scōrum

nostrozū fratru cōuenimus ad diuī-
sionem corporis vite p̄cipis. ⁊ quod deū
suscepit. Aderat autem ⁊ frater demī
Iacobus. ⁊ Petrus summa ⁊ p̄uētis-
sima theologorū sumitas. Super hunc
locum. glo. Marini vult q̄ in dormitō
ne domine fuerūt p̄dicti apostoli ⁊ bea-
tus dyonisiū⁹ ⁊ magr̄ suus Jōtheus
⁊ post assumptionem corporis fecerūt
collationem: ⁊ Jōtheus raptus fuit.
Et sic videt̄ approbare iste textus dyo-
nisiū cum suis glossis illud quod inueni-
tur de assumptione beate v̄ginis corpōa-
li. Itē Ber. Non decuit vt carnē ma-
tris sine honore in terra reliqueret ei q̄
honorem parētū sub p̄cepti districtio-
ne posuit. Itē Ber. Si anima puili
nūdum nati liquefca est vt maria locu-
ta est: quid putamus que nā fuerit illa
exultatio celestiu cūm: que ⁊ vocem
audire: ⁊ faciē vidē: ⁊ beata eius frui
p̄sentia meruerūt. Item Bernar. in
sermo. de assump. Nec in mūdo dignior
locus virginalis vteri tēpo in quo dei
filius maria suscepit. nec in celis rega-
li solio i quo maria; marie filius subli-
mauit. Item ber. Tēpus loquēdi omni
carni cū assumitur incarnati verbi m̄r
nec cessare d; a laudibus humana mō-
talitas. dum sola nostra mortalis natu-
ra super imortales spiritus exaltatur i
virgine. Itē Augustinus. Qui i vita
illam p̄ ceteris honorauit gratia sui
cōceptus: p̄uā est credere eam i morte
p̄ ceteris honorasse. Item idē; Au-
gustinus. Tantam itegritatē merito in
corruptibilitatis nō sequitur vlla reso-
lutio putredis. Itē si merito viuens
p̄c oibus dotata est gratia cur i mōtua
erit minuenda? Itē idem in eodem.
Quid estimandū ē de matre vbi digna
sit hēri nisi in p̄sentia filij? Si. n. natu-
ra matris est filius. necesse est vt sit cū
filio mater. Item si quis dīcet q̄ beā
esset opinio ⁊ nō manifesta veritas.
Contra dīcit Ber. sic. Quilibet sensu

suo abundet vbi vel certe rōni vel ma-
nifeste auctoritati nō obuiat quod sen-
titur. Item Augustinus ad idē. Que-
rendum est rōne quid consentiat veri-
tati. siatq; ipsa veritas auctoritas. sine
qua nec est nec valet ipsa auctoritas.
Si autem voluit matrē sequare itegritā
virginitatis pudore. cur nō velit incor-
ruptam a putredinis fetore sequare?
Item Angu. Si uera sunt que scripsi
gratias tibi ago quia de sancta uirgine
matre tua nihil nisi qd̄ p̄ium ⁊ dignū
est sentire potui. Ecce testimonio ipsi
us pape gregozij ⁊ duozū Epozum Au-
gustini ⁊ dionisiū ⁊ unius abbatis bea-
ti. s. Ber. ymo ipsozū apostolorū petri
⁊ pauli ⁊ Iacobi probatū ē beatissimā
uirginē corpore ⁊ aīa esse gloriosissimē
assumptam. Qd̄ etiam rōibus p̄aspi-
cū ē. In peccato enī duo sunt. s. auer-
sio a bono incōmutabili ⁊ cōuersio o ad
bonū cōmutabile. Istis r̄sident duoin
pena quia aīa auertit se a sua uita ⁊ in-
cidit in necessitatē auersionis a corpe
cuius ipsa ē uita: ex cōuersiōe autē ad
nihilum incidit i necessitatē redendi in
quasi nihilū. i. in puluerē. Sed beatissi-
ma uirgo auersa fuit per originale Un-
de debuit mori: s; nūquā cōuersa fuit
actualiter ad quasi nihilū ergo non de-
buit incinerari. Item Anselmus: ad
omne cōueniens i deo cui maior rō nō
repugnat sequi necessariū. Illud ē ta-
le: ergo illud est necessarium. Item
Dama. a nullo illustriū uincit. S; dīc
euāgelii Mat. 27. Multa corpora scōz
surrexerūt ⁊ ergo ⁊ ipsa hoc accepit.
Itē dionisi⁹ Oēs p̄prietates inferio-
rū h̄nt supiores cū excellētia. ergo cū
illud datū sit scīs inferioribus: vt dīcit
euāgelii. ergo ⁊ sup̄me omnī in p̄tia.
Itē ecclesie argumētū est illud. Jo.
sanctificatus est in utero. ergo ⁊ bea-
ta uirgo: ⁊ ecclesia cōcedit cōclusionē
⁊ celebrat eꝝ naturatē. hoc mō pōt
argui a simili: Multa scōrum corpora

surxerunt ergo et beatissime virginis corpus surrexit. his rationibus et auctoritatibus et alijs multis manifestum est quod beatissima dei mater in corpore et in anima super choros angelorum est assumpta. et etiam modis omnibus credimus esse verum. Sic ergo per quam liter beata virgo habuit omnes gratias spales morte circumstantes. Ad illud quod obiectum est de ipsius morte dicimus quod mortua sit sine dolore et pre amore. Et non eadem ratione de morte domini quia cum illa deberet esse satisfactiva in summo: conveniebat et oportebat quod esset penalis in summo. Unde ita fuit spiritui permittente carni in propria ut ibi simul in summo fuerit motus naturalis et motus rationalis. Unde summi gaudium et summi dolor: et vni materia alteri quia summe gaudebat. quod per summum volorem genus humani redimebat. hic autem motus rationalis gratia informatus motum naturalis sopiebat. et vicebat: ita ut cum esset caritate vulnerata in summo et in sursum traheretur. et vinculum in pedibus. scilicet affligentia carnis dissolvebat.

De quatuor suppositis contra adversantes assumptioni illi carnali. ca. 173.

De auctoritates autem que opposite sunt contra assumptionem carnales; beatissime virginis. Respondemus quod quatuor sunt genera suppositibilium. Primum est: quod ex sacra scriptura ita est expresse determinatum. quod nec dubitatio nec oppositio potest esse circa contrarium. De hoc dicit Damascenus. Omnia que tradita sunt per legem et per prophetas et apostolos et evangelistas suscipimus: et veneramus. et cognoscimus. nihil ultra requireres. Alterum genus est oppositio nemini ad hoc est quod omnino incertum est. Et hoc dupliciter. Vel incertum quantum ad sententiam et auctoritatem. et hoc est simpliciter apocrysum. Vel est incertum quantum ad auctoritatem sed non quantum ad sententiam: et hoc est apocrysum secundum quid. et illud po-

nitur dubium. Inter hec duo. duo sunt media. Tertium est quod aliquid non est determinatum ex scriptura. nec per rationes necessarias potest probari: nec etiam per evidenteria sui sed ex consequentijs scripturarum et apparentia rationum potest et ipsum et situm oppositum equaliter videri verum et persuaderi. et hoc proprie fit appellari opinabile. ut sunt quedam opinionum secundum secundum: ut est illa. verum omnia sunt sint creata et illa. utrum angeli sint in gratiis creati. et similia. Alterum est quod quidem non est scriptura biblie expressum determinate. nec ex evidenteria sui manifestum. tamen ex consequentia scripturarum et apparentia bonum ita est probabile. quod nulla scriptura nulla ratio habet opponere in contrarium. et illud est pie credendum. Unde primum est expresse determinatum. Secundum est pie credendum. Tertium est opinatum. Quartum apocrysum. Tercio ergo quod fuit interpretis nihil voluit asserere nisi quod per bibliam est expresse. Augustinus autem ut expositor et investigator non tamen ponit et superponit ea que sunt principia scientie sed ea que necessario consequuntur nulla ratione vel auctoritate repugnante. Et sic manifestum est qualiter beatissima virgo habuit gratias omnium hominum communes et spales.

De privilegijs beate virginis et primo de peccati immunitate. ca. 174.

Ostendit hec gratia de suis privilegijs gratijs. quas ipsa sola et nulla alia creatura possidet. Primo ergo arguitur de hoc privilegio quod est peccati immunitas. utrum hoc fuerit privilegium imperatricis. Et videtur primo quod non per Job. primo dicitur. Si dixerimus quod peccatum non habemus ipsos seducimus et veritas in nobis non est. Item in Ecclesiastico. Neque ipsius vni dicitur si ne peccato est super terram. Item Job. is. Stelle non sunt mundo in conspectu eius. Item Apocalypsis 10. 3. Deus peccaverit. Item luc. 7. Quis ergo eum plus diligit etc. et respondetur. Estimo quod is cui plus donatur

est. S; beata vīrgo plus omnib⁹ dilexit
ergo ipsa plus donauit. ergo ⁊ ipsa pec-
cauit. Itē Ro. 3. Omnia cooperātur
in bonū his qui sū ppositū vocati sūt
sēi. glo. etiā peccata. Sed oīa cooperā-
tur in bonū huic beatissimē v̄gini. ergo
peccata hūit. Itē glo. ibidem. Sine
quib⁹ nō viuūt. Item glo. impossibi-
le ē quātūlib⁹ sanctū nō cadere aliqñ.

Item p̄se Jo. i. Sāguis fili⁹ ei⁹ emū-
dauit nos ab omni peccato glo. Tamē
non debem⁹ putare nos quādiu viu-
mus oīno posse a peccatis mundare.

Itē Jo. ij. Quid mihi ⁊ tibi ē mulier?
Sup hoc dicit Crisostom⁹. Qd aliquid
humāi passū fuit q̄si ppter vanitatem
voluerit xpm miracula facere. Item
puer. 20. Quis pōt dicere mundū est
cor meū. Itē eccle. 7. Non est iustus
sup terram qui faciat bonū ⁊ non pec-
cet. Itē puer. 24. Septies in die ca-
dit iustus. Itē q non sit ipsius p̄ui
legitū videt q non cōuenit ei soli: q ⁊
multi angelorū nunquam peccauerūt.

Item aliquis infans statim baptizat⁹
euolat. ergo ille nūquā peccauit actua-
liter. Itē Job. 27. Neq; enī reprehē-
dit me cor meū i omni vita mea. Cō-
tra Aug. dicit. de qua ppter honores
dñi cum de peccatis agit ⁊c. Itē Bez.
Ego puto q copiosior sit ⁊c. ut supra d
scificatiōe in vtero. Itē peccatū ve-
niale nō est grā. ergo vbi aliqd de pec-
cato veniali ibi aliqd vacuū d grā. S;
ipsa plena fuit de grā. ergo nihil de
peccato fuit i ipsa. Itē Aug. Scimus
enī q ei plus grāe collat⁹ fuerit ad
peccatū ex omni pte vincendū que illū
cōcipere ⁊ p̄ere meruit quē cōstat nul-
lum habuisse peccatū. Itē necessitas
peccandi relinquit in exercitiū eorum
qui cadere possunt. S; ipsa cadere non
potuit. ergo illud exercitiū h̄c non de-
buit. Itē Anselm⁹. Ea puritate nite-
bat brā v̄go qua sub deo maior negt in-
telligi. Sed maior pōt intelligi si pecca-

uit. ergo non peccauit. qd p omnia ve-
rum ē dicim⁹. Et ad auctoritates in-
p̄rium inductas rident⁹: q omnes ille
de peccatorū iure legunt⁹ v̄torū oīum
Illud autē quod est p̄pū b̄e v̄gini
⁊ spāle p̄uilegiū respectu oīum v̄torū
derogat generali. Qd autē dicit
Crisostom⁹. qd aliquid humāi passū
fuit. hoc verū p tanto est: q homo homi-
nibus compassū fuit. S; q aliquid vani
passū fuerit p omnia falsum est ⁊ con-
tra sanctum Augustinum.

De impossibilitate peccandi. ca. 175.

Ost hec q̄ritur de alio p̄uilegio
quod est peccandi impossibilitas.
Utrū sc; beata v̄go potuerit peccare.
Et videtur q sic. Potuit enī mereri.
ergo potuit peccare. Itē Aug. dicit
q adam mori potuit quia peccare potu-
it: ⁊ q nō potuit reduci in actū potētia
moriēdi. nisi p̄p⁹ reducere in actū po-
tētia peccādi. S; b̄tissima v̄rgo potuit
mori. ergo potuit peccare. Itē Aug.
querit quare nō fecit deus homines q
peccare nō possent. ⁊ r̄ndet q illud est
gloriosi⁹. ergo istud debuit puenire b̄e
v̄gini que fuit gloriosior omnibus crea-
turis. Itē in laudem aliorū sanctorū
cātatur. Qui potuit trāsgredi ⁊ non ē
trāsgressus ⁊c. ergo ⁊ illud puenit ⁊ il-
li que ē omni laude dignissima. Itē si
peccare nō potuit hoc nō fuit tantū p-
pter somitis extinctionē: quia angeli so-
mittē nunq; h̄uerāt ⁊ tñ peccauerunt.

Itē hoc nō potuit esse propter excellē-
tiam gr̄e quia angeli fuerunt etiā i grā
⁊ tamē peccauerunt. Itē dama. Om-
ne creabile est veribile scdm esse ⁊ se-
cundū sūi clectionē: scdm ē ut corpo-
ralia: scdm electionē ut rationalia. S;
beata v̄go ex utroq; composita fuit. er-
go fuit veribilis v̄roq; mō. Itē glo-
riosius h̄etur quod habetur cum victo-
ria q qd sūz victoria: Sed vbi nulla ē
pugna nulla est victoria. Sed in b̄tiss

ma virgine maxima fuit gl'ia. summa
ergo et victoria. ergo et pugna. ergo po-
tuit peccare. Item excellentior fuit
status innocentie q' iste et tamen adam
et eua potuerunt peccare. Item. 2. finia-
rum dicitur q' quatuor fuit status libe-
ri arbitrij. Pr'us e' posse peccare. Es pos-
se et no' peccare ante te'ptatione'. Terti-
us e' posse peccare et non peccare posse
damnabiliter. Quart' e' no' posse pecca-
re. Co'tra. q'd meliori et honorabiliori
similaf hoc e' et melius et honorabilius
Sed hoc e' non posse peccare. ergo hoc
est honorabilis et melius. Sed beatissi-
ma virgo scdm locum h' post deum er-
go no' potuit peccare. Item Aug. Co-
cedimus quide' melioze naturae ee' que
omnino peccare nollit: pcedant et ipsi
non ee' mala que talis facta e' ut possit
no' peccare si vellet. Item frustra e' po-
tetia que nunq' reducitur ad actu' s' ip-
sa nunq' fuit peccatrix. ergo frustra fu-
isset in ea potetia peccandi. Item plus
dicit i. metaphice q' potetia e' principiu'
transmutationis in alter. Sed in beata
virgine nullu' fuit principiu' transmuta-
di in peccatu'. ergo nulla potetia peccan-
di. Item loquedo ex pre rei potetia e' q'
e' in predicamento q'litatis est q'ltas di-
sponens ad actu' vel passionem. Sed nul-
la talis q'ltas vel q'si qualitas fuit in
beata v'gine ad peccandum: ergo no' fuit
ibi potetia peccandi. Item cuiusq'
inconueniens est inee' actu': eidem inco-
ueniens est inee' potetia. Sed beatissi-
me virgini inconueniens est inee' actum
peccandi: ergo inconueniens est ei inesse
potentia peccandi. Item inter no' posse
peccare nec posse mereri et inter posse
peccare et posse mereri mediu' est non
posse peccare et posse mereri. Sed pri-
mum ptinet ad statum comprehensoz
simpliciter. s' ad statu' viatoz simpliciter.
ergo medium pertinet ad statum
medium. Sed ille est beate virgis que
fuit simpliciter viatrix. et secundu' q'd

comprehendens. ergo no' habuit poten-
tiam peccandi. Quod dicimus ee' ve-
rum distinguendo tamen q' no' peccare
p se sequit natura' inuertibilem. et hoc
modo deus trinitas dicit no' posse pec-
care. Secdo mo' dicit non posse pecca-
re q'd h' vnionem psonalem cum natu-
ra inuertibili. hoc mo' xps homo no' pot
peccare. Tertio mo' dicit no' posse pec-
care q'd h' co'iunctione' et puerfionem
ad natura' inuertibile p mediu' q'd est d'
sui na' isepabile ut est hitus gl'ie. et hoc
mo' sci p'ies non potuerunt peccare.

Quarto mo' dicit non posse peccare
q' h' punctione' ad natura' inuertibilem
p mediu' q'd scdm sui natura' in se g'de;
est sepabile. s' tñ oino est sepatum a p-
trario repugnate vel resistente vt im-
pediente. et p'terea i suo sumo in tali su-
bieto est isepabile. ut est plenitudo
g're i beata v'gine. Et hoc modo dicitur
bia v'go no' posse peccare. Oes ergo au-
ctoritates et r'oes q' videntur pbare q'
potuerit peccare locutur d' potentia s'
q' opponit ad no' posse p'io vel scdo vt
tertio mo' sup'tu'. h' ergo q' tale no' pos-
se peccare p'iunctu' cu' posse mereri est
propriu' p'uilegiu' beate v'ginis.

Utrū quolz motu merebat. ca. i. 76.

Ost' hec querit vtrū habuerit pro-
p'uilegio. q' quolz motu merere-
tur. Et videtur q' non. Gratia enim
est principium merendi non natura'.
Sed constat q' aliquando mouebatur
motu naturali. ergo non quolibet mo-
tu merebatur. Si diceretur q' simul
moueretur gra' et na': hoc videt no' pos-
se esse. quia si sic esset. vnus motus es-
set meritorius et no' meritorius. Si au-
tem duo. tunc non esset uterq' merito-
rius. ergo altero eozum non meretur.

Item cognitua potentia ordiata est
ad opatiua et scia ad opatōez. s' cogniti-
ua no' fuit pfecta respectu oiz: ut sciret
omnia. ergo nec opatiua erit. perfecta

respectu oīum ut quolibet motu mere-
retur. Itē scōm hoc dñs ihu xps nō
excelleret ipām in opando. si ipsa quo-
libet motu merebat sicut ipē. ergo nō
quolq; motu merebat. Cōtra apłs ad
Col. 3. Omne quodcūq; facitis in vbo
vel ope oīa in noīe dñi nři ihu xpi. Et
i. cor. 10. Siue māducentis siue bibatis
vel aliud quid facitis omnia ī gloriā
dei facite. Aut ergo aliquis implet hoc
vel null? Si nullus ergo frustra preci-
pitur vel cōsultitur ul' monet. Si aliqs.
ergo btīssima vgo. ergo ī omni eo qđ fe-
cit merebat. Itē oīa ī se sūt referibi-
lia. ergo si nō referent hoc est propter
defectū subiecti. Si ergo subiectū non
refert hoc est vel quia nō vult vel qz
nō potest. Si nō vult. ergo peccat vel
adim? impfectum est in bōitate quas
posset habere. Si nō pōt. hoc nō est ni-
si quia hz cōtrariuz in se qđ necessario
aliquā inclināt ad pēritiū ut fomes ad
ueniale. Sz illud nō fuit in brā virgīe.
ergo potuit oīa referre. Itē sapiens
nihil facit sine cā. ergo virgo prudētis-
sima oīa fecit propter primā causam.

Itē quolibet motu mereri ē quoddā
bonum. Aut ergo est pūmunicabile al-
teri creature aut nō. Si ē cōmunicabi-
le. ergo sūme bonus deus cōmunicat
illud alicui. ergo btīssime virgini. Si
autē non est cōmunicabile. hoc nō vide-
tur. qz idē de quolq; opere cōtingeret
dicere. Itē per hoc ē mereri vbi nul-
la necessitas ē peccandi venialiter. hoc
autē fuit in btīssima vgīe ergo ipsa po-
tuit quolibet motu mereri. Item vbi
cūq; nō pōt in discernēdo ratio errarē
z volūtas nūquam pōt eligere multa.
ibi semp eligit vltimū z optimū. Sed
vtrūq; horū fuit in brā virgīe. ergo
omnia fecit propter optimū z ultimū.
ergo in quolibet ope merebat. Item
sicut se hz aīa ad corpus ita caritas ad
aīam. ergo sicut aīa elicit omnes opera-
tiones a corpore. ita caritas ubi plene

hz esse forme ibi elicit oīs opatōes ab
aīa z sic quolibet motu meret. hoc autē
fuit in brā virgīe ergo ipsa quolibet
motu merebat. Itē pñs. Intellect⁹
semp est rectus nisi qñ se misceat fanta-
sticis. z deducit ab illis. Sed intellect⁹
btē virgīnis nunquā se immiscuit fan-
tasticis. ut deduceret ab illis. ergo semp
rectus fuit. Sed rectū est cūis medi-
um si exit ab extremis. ergo semp fuit
in sūmū bonū. ergo semp merebat.

Utrū qualibz passiōe merebat. ca. 177.

Ostēdēt qritur vtrū qualibet pas-
sione merebat. z videtur q non

pñs. Passionibus non meremur.
Itē nullū necessarium est voluntari-
um z nullū non voluntariū est merito-
rium. ergo passionibus nō meremur.

Item a parentibus cōtraxim⁹ passio-
nes ergo nō sunt meritiōe. Cōtra pas-
sio latronis fuit necessaria tñ merito-
ria. Itē ij. Thym. 2. Si sustinebim⁹ z
corregnabim⁹. z cetera plurima. So-
lutō. Ad 1. dicim⁹ q btīssima virgo
quolibet motu liberi arbitrii ad agen-
dū vel patiēdum merebat. Unde non
merebat motibus nālibus inquantūz
naturalibus sed rōnabilibus grā in-
formatiōis. Unde motib⁹ libi arbitrii gra-
tutis merebat vbi etiā liberum arbi-
trium z grā opabantur: sz liberū arbi-
trium ut iumentum. grā ut fessor. scōm
Anselmū. Unde Apłs. i. cor. 15. Nō au-
tem ego sed gratia dei mecu: z sic me-
rebat quolibet motu quo cōtingit
mereri. Nec tamen in hoc domo nō
stro ihu xpo equabat. qui opabatur z
naturalia z supernaturalia z sine sui ī-
digentia. z hoc īproportionabili carita-
te. Passionibus autem inquantū ab
extrinseco inferuntur. vel necessario
cōtrahūtur. nō meremur. sz inquantūz
voluntas rationalis informata grā ad
illos sufferētia libertate ppxia inclinat
Ex his patent solutiones ad obiecta

69
67
De puritate in summo capitu. 178.

Ost hec querit de hoc quod e puritas i summo: vtrum debeat assignari bte virgini p privilegio. Et videtur q n. qz si istio puritatis e recessus a contrario sicut albus qd e nigro impermixtus. 7 purius quod e impuro impermixtus. tunc queritur quid sit illud impurum p cuius impermitione sit puritas hec i summo. Et non videt q proprie possit dici aliquid impuruz nisi vel i corporalibus opacuz vel mixtum opaco vel i spiritalibus pena vel culpa. Si pmo mo tunc sol fuit purior bra virgine. Si 2o mo tunc in statu innocentie 7 ois aie beate a corporibus se parare 7 et angeli. Si 3io mo. tunc ea dem puritatem hnt omnes sci patric: 7 etiam illi qui sunt in purgatorio. quia omnes sunt sine culpa. Item si dicatur q hec puritas sit maior post deum a recessu ab originali. quia xpus hnt puritatem ab origine talem: q nuquaz 7 nullo modo habuit originale. Alij ois baptizati habent puritatem ab originali: quia peccatum originale habuerunt 7 adhuc aliquo modo habent quantum ad penam: fomitis. Sed inter nullom habere nec habuisse. 7 inter habuisse 7 habere e medium huisse: 7 n hnt qtuq ad aliquid. Et h puritas fuit beatissime virginis immediate post puritate xpi.

Si sic dicatur. contra est. q non dicit Anselmus post xpm sed post deuz. Itē secundum hoc angeli maiori puritate lucerent. quia peccatum originale nec habent nec habuerunt. vel etiam fm hoc bruta 7 inanimata maiori puritate niterent: que originale peccatum non habent nec possunt hnt. Itē si dicat q hoc intelligatur de hominibus. hoc adhuc non potest stare. qz adam in statu innocentie secundum hoc maiore nitebat puritate. qz tunc nullo modo habuit nec habuerat originale. Item si purum. dicitur per recessum ab impuro

secundum hoc magis recedit quod recedit quantum ad actum 7 dispositioez 7 adhuc plus recedit quod recedit quantum ad actum 7 dispositioez 7 potentia omnem. Illud ergo purissimum e inter alia. Sed tale puruz est sol qui recedit ab impuro: 7 quantum ad actuz 7 quantum ad dispositionez 7 quantum ad potentiam. 7 quocunq modo dicitur impurum: ubi est mixtio naturaruz contra riarum opace. scilicet 7 lumine. siue ubi est mixtio nature 7 pene siue etiaz nature 7 culpe: siue etiaz ignorantie 7 nescientie: nulla istarum impuratum in sole est qui nec in se est mixtus. nec alij miscibilis. nec habet penam vel culpam: vel ignorantiam: vel nescientiam: 7 sic purior esset beata virgine si puritas hec eet recessus ab impuritate.

Itē si forte diceretur q h puritas dicitur per recessum ab impuro: ubi apertum natum eet inesse impurum. scdm h in xpo. vel etiam in deo non eet maior puritas: q in quouis homine: qz vel in xpo vel in deo non potest aliqua impuritas ee. Ex his ergo patet q hec impuritas no dicitur per recessum ab impuro tantum: sed etiam per approximationem 7 accessum ad summe purum.

Scdm hoc queritur. vtrum bea vgo niteret secundum statum illum ea puritate. scilicet qua sub deo maior nequit intelligi. Et videtur q non: quia etia ipsa post in statu glorie nitebat maiore puritate 7 tamen sub deo. Item ois sancti patrie in sua puritate glorie plus videntur appropinquare puritati pure q actuz puritas vie. Illa. n. sufficit ad hoc vt possint primam lucē p specie videre. hec autem non ita. ergo beatissima virgo non nitebat tunc summa sub deo puritate. Item si dicatur q intelligit secundū statū vie. adhuc no videtur hoc posse stare qz aia xpi que creata fuit in statu vie maiori q beatissima virgo nitebat puritate. Contra

predicta obicitur in hunc modum. Puritas et videtur sequi naturā lucis et luminosi. et aut plus participat de natura lucis: plus habet puritatis ut summa lux vel summe luminosus summe sit lucidus et purus. et ubi magis proprie et vere est proprietas lucis ibi etiam magis vere et proprie est proprietas puritatis. Unde cum sit lux corporalis et lux spiritualis: et ut dicit Aug. super Gen. ad litteram magis proprie dicatur lux. lux spiritualis quam lux corporalis. erit et puritas corporalis et spiritualis. Sed maior puritas corporalis est secundum maiorem convenientiam ad summam corporalem lucem. Et finis hoc aqua purior est quam terra. aer quam aqua. ignis quam aer. firmamentum quam ignis. celum aqueum quam firmamentum. celus empyreum quam aqueum. Et istud patet ad sensum. Similiter ergo erit maior puritas spiritualis secundum maiorem convenientiam ad summam spirituale lucem que est deus: qui lux est in tenebris: in quo tenebre non sunt velle. Secedum hoc ergo purior est anima sensibilis quam vegetativa. rationalis quam sensibilis. rationalis angelica quam rationalis humana secundum naturam. Secundum gratiam autem que est quasi lumen creatum procedens a luce increata ubi maior est participatio ibi maior ad primam lucem appropinquatio. ergo ubi gratia in summo ibi appropinquatio in summo et puritas in summo. Sed in beata virgine respectu omnium creaturarum aliam non unitam fuit gratia in summo. ergo appropinquatio ad primam lucem in summo. ergo puritas in summo. Item apostolus prima. Thim. i. et caritas est de puro corde. ergo ubi caritas in summo ibi puritas in summo. Sed in beata virgine ut ostensum est supra: fuit caritas in summo. ergo puritas in summo. Item effectus Seraphice actionis sunt purgari illuminari. et perfici. Sed beata virgo fuit in summo illuminata et perfecta. ergo

et purgata. ergo pura in summo. Item ad rationem doni supremi sequitur collatio omnium inferiorum. Iuxta illud ad Ro. 8. Qui proprio filio suo non pepercit et. quomodo non omnia cum ipso nobis donavit? Sed domus beate virginis summum donavit cuius capax fuit pura creatura. scilicet dei maternitate. ergo et summam puritatem. Item dyonysius in secundo. c. Ange. Jerar. dicit quod superiores habent proprietates inferiorum cum excellentia. Unde Seraphyn qui excellunt caritate. excellunt omnibus donis omnes inferiores. ergo et beatissima virgo cum excellit seraphim caritate. excellit etiam puritate. Item catur in festo pentecoste in psalmo. Tu purificator omnium flagitiorum spiritus. ergo effectus spiritus sancti est purificatio. finis vel effectus purificationis est puritas. Sed beata virgo super omnem creaturam habuit spiritum sanctum. Iuxta illud luce. i. Spiritus sanctus superueniet in te et. ubi dicit glo. Quod nunquam in aliquem venit: venit in te. ergo in summo fuit purificata. ergo in summo pura. Item sicut virginitas est puritas cordis. ita fides est virginitas mentis. Sed beatissima virgo habuit virginitatem in summo. ergo et puritatem in summo. Item puritas est pars pulchritudinis: et pars proportionabilis minor debet esse suo toto. ergo ubi pulchritudo in toto summo: ibi et puritas est in summo. Sed beatissima virgo pulchra fuit in summo ergo et pura fuit in summo. Maior pars per figuras ipsius. De Rebecca enim que figurabat ipsam dicit quod erat puella decora nimis virgoque pulcherrima. Item Hester ii. quod erat formosa valde et incredibili pulchritudine omnium oculis gratiosa et amabilis et. Item pars idem per Judith et Rachel. Item puritati suae misericordie cordis attribuit videre iuxta illud Mar. 5. Beati misericordie corde et. Et illud da pure mentis oculos. Sed beata virgo in summo

mo vidit deum. ergo in summo pure hñit oculū. Itē ponam⁹ scdm statum vie q̄ aīa btē virginis sine omni additione grē z glē separetur a corpore: constat q̄ tunc formosissima esset in puritate. Sed eandem hñit in corpore. ergo z tūc super oēs creaturas nitebat puritate.

Item q̄ nō obstat q̄ sua puritas nō plene apprehendat per spēm lucem in creatam: videtur per simile. Videmus enim q̄ quādoq; maior lux minus illuminat. z minor lux maius illuminat pp̄ p̄mationē cū aere obscuro vel claro. Unde qñq; illuminat tñ luna in nocte aere puro quātum sol in die aere obscuro. z tñ ip̄proportionabiliter est maior lux solis q̄ lune. A simili ergo nō videtur inconvēiens si maior lux grē in subiecto passibili p̄mctio corpore z passibili z grosso minus immutat z movet actualiter: q̄ maior lux gratie in subiecto impassibili z glorioso. Ex his ergo omnibus probatur. z p̄babile videtur q̄ simpliciter verū sit q̄ scissima oīum dñā. z in statu vie sup̄ omnem creaturam ea puritate nitebat qua sub deo maior nequit intelligi.

Utū hāc puritatem simul vel successively suscepit. ca. 179.

Uta hoc q̄ritur qñ acceperit istā puritatem in summo vtrū simul v̄l successively. Constat enī q̄ in vtero fuit sc̄ificata z purgata. Sed status i vtero inquantū huiusmodi non est ad operandū. ergo illa purificatio non fuit p̄ virtutes huiusmodi s; per gratiam operantem simul ad gratiam sacramentalē. Item constat q̄ post modum ēt operabatur secūdu virtutes. z illa operatio ē ipsius anime purificatio. Unde Act. 15. fide purificans corda eorū. Itē constat q̄ in perfectionibus gratuitis ad operandū gradus sūt. eo q̄ dona v̄tutibus sunt superiora. z beatitudines donis. ergo fm hoc gradus hñe potuit

purificatio que ex his perfectionibus ē effecta. Itē si purificatio illuminat: ordinat⁹ ad illuminationē z p̄fectionē. ergo qñ illa fuerit in p̄plemento tñc etiā puritas fuit in summo. Sed hoc fuit in conceptione lucis eterne. ergo tunc impleta fuit hec puritas in summo. Itē huius puritatis causa fuit ut dicit Anselm⁹. q̄ debuit esse mater dei. sed effectus non est prius in re q̄ sua causa. ergo non debuit prius pura esse puritate qua maior nequit intelligi q̄ tunc cum debuit esse mater dei. Ad hec dicim⁹ solvendo. sicut ait Anselmus. Nempe sic decens erat ut ea puritate qua sub deo maior nequit intelligi virgo illa niteret. cui deus pater vnicū filium suū quem de corde suo equalem sibi genitum tanq̄ se ipsum diligebat: ita dare disponebat: ut naturaliter esset v̄l idemq; communis dei patris z virginis filius. z quam ipse filius specialiter sibi matrem eligeat. z de qua spiritus sanctus volebat z operaturus erat: ut conciperetur z nasceretur ille de quo ipse procedebat. Dicitur ergo q̄ hec puritas est ab originali non dico distantia sed segregatio. z ad puram lucem quantum possibile est pure creature deformis approximatō. Unde secundū rem nihil aliud est hec puritas. nisi peccati originalis deletio. fomitis extinctio. gratuitarum perfectionum ultimatō. Ex his patet q̄ nihil ad p̄positum est qd̄ obicitur s̄ aliis sanctis vel inanimatis vel xpo vel angelis vel deo. Concedimus etiam q̄ in beata virgine secundum statū vie fuit gr̄a deformior q̄ in angelis. z hoc dico quantum ad substantiā s; si quātū ad actū qui est op̄at⁹. ut supra plene s̄ terminat⁹ est in m̄a de caritate. Dicitur etiā q̄ ad hanc puritatē in summo quatuor gradib⁹ ascendit: p̄mo enim purificata fuit p̄ sanctificationē in utero. scdo in v̄tutū exercitatione. Tertio in

spūs sci supernētōne. quarto i filij pcep-
tione. In p̄mo gradu est p̄fectio gradu
um uel gr̄arū sacramentaliū. In sc̄do
p̄fectio uirtutū. In tertio p̄fectio dono-
rū. In quarto p̄fectio fructuū z b̄itu
dinū. De p̄mo dicit Lān. 4. Tota pul-
chra es z̄. tota pulchra ab originali. to-
ta pulchra a mortali. z macula. s. uenial
peccati nō est in te. De sc̄do ibidē. 4.
Quam pulchra es amica mea z̄. q. d.
q̄ pulchra es corpore per castitatem. q̄
pulchra in ope p caritatē. q̄ pulchra i cor-
de p humilitatē. Itē de eodē. hester
ij. Erat hester formosa valde z̄. for-
mosa in ope p caritatem que ē forma v̄-
tutū z incredibili pulcritudinē in corpe
p insolitam v̄ginitatis castitatē. iuxta il-
lud. Sap. 4. Quā pulchra est casta gene-
ratio cū claritate. Oīum oculi gratiosa
z amabilis propter cordis hūilitatē iux-
ta illud Luc. i. Respexit humilitatē an-
cille sue. Itē d̄ eodē Judith. xi. Nō
est mulier talis sup terrā in aspectu z
pulcritudine z̄. In aspectu puerisatōis
in ope. In pulcritudinē castitatis in cor-
pore. In sensu verborū. i. in errenorib⁹
v̄bis: i puritate cogitatōis i cōde. De
tertio gradu dicit in ps. S̄cificauit ta-
bernaculū suū altissim⁹. Itē de in me-
dia. ci⁹ nō pmouebis. Itē luc. i. Spūs
scūs supueniet i te. Item ysa. xi. Rege-
scet sup eum spūs dñi z̄. haud dubi⁹
quin etiā sup eā. De q̄rto d̄r Ezē. 43.
Maīestas dñi ingressa est templū ad vi-
am porte q̄ respicit ad orientē. Et post
sequitur. Et repleta est gl̄ia domus dñi.
Item Jere. 14. Solij gl̄ie tue recordare
Itē ysa. 60. Domū maīestatis mee glo-
rificabo. Et in eodē 46. p̄parabis i m̄si
cordia solui e⁹. Item Apl's ad heb. 4.
Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gr̄e eius
Item Anselm⁹. Ea puritate n̄stet z̄.
Ex his manifestū est q̄ z q̄lis z quan-
ta est puritas in sūmo quā h̄z gl̄iosa
virgo pro p̄uilegio.

De hoc q̄ est m̄r dei. ca. 129.

Et inde q̄ritur de eo qd̄ est esse ma-
trem dī. rōe cui⁹ etiā p̄cipaliter
dicit gr̄a pl̄a b̄issima dñā: de quo q̄ri-
tur vtrū possit itelligi maior gr̄a pure
creature p̄cipari q̄ ē m̄r dei. Et
videt q̄ sic. Gr̄a enī imediata est post
filij p naturā esse filij p gr̄am z ita vi-
det q̄ plus sit ēē filij dei p gr̄āz adop-
tōis q̄ ēē m̄r dei per naturā creatā.
Item videt q̄ plus sit dari alicui ēē
angelū q̄ esse matrē dei. qz natura āge-
lica ē sup naturā humanā. Item plus
est eleuari i substantiā q̄ i accidēs. sic
ri angelū est eleuari i substantiā supio-
rem. fieri m̄r est n̄n eleuari fm ac-
cidēs. ergo maior gr̄a cōfertur b̄issi-
me virginī si fieret angel⁹ q̄ esse mater
dei. Itē cū spūs scūs sit tertia in tri-
nitate p̄ fm ordinē nature: z fili⁹ sc̄da
sc̄dm illum modū. ergo post illā gr̄āz q̄
aligs sit fili⁹ dei p̄rio. immediate vide-
tur esse illa q̄ aligs fieret spūs scūs. z
sic patet q̄ post esse filij dei p̄t maior
gr̄a itelligi q̄ esse m̄r dei. s. spiritus
scūs. z ita nō videt imediata gr̄a b̄is-
sime v̄ginis ad gr̄am filij dī dñi n̄ri ihu
xpi. Item si b̄rā v̄go adhuc vnū filij
pur⁹ hōiem genuisset ille esset fili⁹ v̄gis
z frater dei z illius gratia maior esset
gr̄a b̄issime v̄ginis. que fuit m̄r dei s;
non filia virginis. Item iuxta hoc q̄
ritur si aliqua pura creatura esset p̄r
dei fm humanitatē vtrū hoc esset pl⁹
q̄ esse matrē dei. Et videt q̄ sic. qz
malus z dignus est esse p̄rēz q̄ m̄rēz.
ergo eodem addito eadem maneret be-
atitudo. ergo maior est esse patrem q̄
matrē dei. Item si diceretur q̄ im-
possibile est esse hōiem patrem dei: er-
go ita impossibile fuit v̄ginem esse ma-
trē sc̄dm naturā. Sed sicut nec illō
fuit deo impossibile ita nec illud. ysa.
66. Ego qui generationem alijs p̄sto nū
qd̄ ipse sterilis pmanebō. Ex quo p̄ue-
nit trahi q̄ gr̄atōis eterne si nisi vni⁹
d̄ uno sit exp̄cissimū exemplū. Est. n.

christi gñratis tñalis nō nisi ex vna per
sona sola. s; in diuinis nō est materni
tas sed tñ pñritas. ergo expressius illā
generationē representabit homo pñ dñ
qñ homo mñ dei. ergo esset dignius z
nobilius esse patrem qñ matrem dei. er
go hoc nō est maior gratia que partici
pāri possit a pura creatura. Item ad
supra quesitum cū post proprietates im
mediate sint appropriata: vñ q pñ cōi
ctionem proprietatum immediate ē p
pñatorū pñunctio: z sic post fieri deum
esset fieri omnipotentes summe sapien
tem sume bonū. Cōtra pñdicta obicif
in hunc modū. Inter matrē z filium
est coniunctio substantialis: inter patrē
z filium adoptiuum est participatio ac
cidentalī. ergo magis est esse matrem
dei per naturam qñ esse filiū dei p adop
tionem. Item inter esse filium dei p
naturam z eē deū: z esse filium dei per
adoptionem: z non esse deum. mediuz
est esse matrem dei per naturam z nō
esse deum. ergo immediate post esse de
um est esse matrem dei. Item quicqd
claudit alterum in se plus est eligendū
qñ illud quod nō claudit alterum in se.
sed esse matrem per naturam necessa
rio claudit in se esse filium per adoptio
nem: ergo plus est esse matrem dei qñ
esse filium dei per adoptionem. Itēz
ad quod sequitur magis bonum illud
plus est eligendum. ad esse matrem dñ
sequitur maius bonum qñ ad esse ange
lum. ergo hoc melius est: z magis eli
gendū. Minor pz. quia ad esse matrē
dei sequitur esse dominā omnium an
gelorum. Item cā inquantū causa di
gnior ē effectu inquantū effectus. ergo
dignius ē esse causa boni qñ cōcausati
bono. Sed mñ dei causa ē z origo dei
secundum id qñ natum est. frater autē
dei non est origo vel causa dei sed cā
tus ab eadem origine. ergo plus est eē
matrem dei qñ fratrem dei. Item ma
ter respectu filij dei dicit relationē sup

positionis: frater autem equiparātie.
vnde dicit. Deutero. 5. honora patrem
z matrē. non autē est pñceptū de fratrī
bus honorandis. Manifestū est ergo q
plus est esse matrem dei qñ fratrem. Itē
si beata virgo fieret spūs sanct⁹ tunc
esset ipsa z ipse: z sic esset pñfusio sexus.

Item si duo filij essent esset alter ma
ior qui esset filius pñis z alter minor
qui esset filius matris beate virginis.

Item q nō possit homo esse pater dñ
sic probatur. Dicit pñus q masculus ē
qui generat in alio. ergo ille qui esset
pater dei aut generaret in alio aut in se
ipso. Si in alio ergo duo. vnus generās
in alio z vnus vel vna generans ab al
tero. ergo esset ibi masculus z femina.
Si autē ille pater generaret in se ipso.
ergo non esset masculus. ergo nec pñ.

Item tunc non esset ratio quare plus
dicret pñ q mater. Item cum nō sit
in viro locus cōceptionis z formatio
nis z nutritiois. si fieret subita forma
tio non esset generatio. Item cum sit
ibi organū partus: indifferens esset ra
tio virginitatis. z sic non esset filius v
ginis. Item esset nec pater nec mñ.

Item sic esset exclusus sexus femine
us ab incarnatione. cum incarnatum
nō eēt femina. nec de femina incarna
tū. Ex his manifestum est q maior
gratia nō pōt intelligi pure creature
participari qñ eē matrem dei. vnde hoc
est priuilegium beatissime virginis do
mine nostre.

Qd ē mater z virgo. ca. lxi.

Equitur uidere de illo priuilegio
qd ē mater z virgo. De quo grif
primo qualiter ponatur inter priuile
gia gratie: cum non videtur esse gra
tuitum. quod sic probatur. Utrunq;
potest non eē sine peccato. s. eē virginē
z eē matrem. ergo neutrum potest esse
gratuitum. Item quilibet pars secū
compatitur peccatum mortale. ergo z

totum. Item ex duobus indifferentibus non fit vnum gratuitum. Ex his videtur q non debeat poni pro priuilegio. Item q non conueniat soli. videtur. philosophus dicit q ferus est i platis et est planta mascula: planta femia et tamen planta generat plantam sine corruptione vel coniunctione. ergo ibi simul est virgo et mater. Item ecclesia est mater et virgo. ergo non solum beata vgo. Si dicatur q ecclesia dicatur mater et virgo spiritualiter. tunc sic nobilior et verior et perfectior est mater nitas et virginitas spiritualis: q corporalis. ergo ecclesia verius et nobilior et perfectior dicitur mater virgo. q beata virgo. Item virgo nubens in caritate nullas perdit virtutes si prius habuit virginitatem virtuosas. ergo et ad hoc habet. et fit mater. ergo habet et maternitatem et virginitatem simul. ergo est uirgo. Item quicquid est in infero superius pertinet ad dignitatem est et in superioribus. sed angelus non gerit angelum. ergo hoc non pertinet ad dignitatem. ergo in hoc non debet esse priuilegium. Contra. homo est dignissima creatura. ergo generatio hominis est nobilissimus effectus generationis. ergo generatio nobilissimi cuiusdam hominis est effectus nobilissimus. Sed nobilissim? si est nisi nobilissime substantie. iuxta illud luc. vi. vnaqueq arbor ex fructu suo cognoscitur. ergo generatio nobilissimi hominis erit effectus nobilissimus: vel nobilissime hominis generantis. Sed vnus solus est homo nobilissimus. ergo vni soli couenit esse matrem illius. ergo huiusmodi maternitas est priuilegium vnius solius. Item effectus huiusmodi generationis fuit perfectus in summo. ergo et generatio perfecta est in summo. Sed perfectior est generatio vbi vnus de vno q vbi vnus de duobus: ergo i ista generatione debuit esse vnus de vna. ergo illa fuit ma-

ter et virgo. Item ad perfectissimam generationem secundum naturam sequitur perfectissima maternitas. Sed perfectior et nobilior est maternitas cu incorruptio ne q cu corruptione. Sed ista fuit perfectissima. ergo debuit esse cu virginitate.

Item quicquid est in arte exemplari diuina totum debet esse declaratum: et exemplatum in exemplo creato. ergo et generatio diuina aliquod debet habere exemplum in natura. Sed ibi vnus de vno sine diuisione: corruptione vel mixtione ergo et hic vnus de vna sine corruptio ne. ergo erit mater virgo. Item prima dignitas in diuinis que est communis cunctis creaturis est a quo alius per generationem. ergo et hec prima et summa dignitas naturalis. ergo et in hoc potest esse priuilegium super oia virginis gloriose.

Item hoc est minor mundus. Creare mundum maiorem priuilegium est dei. ergo generare mundum minorem priuilegium potest esse hominis. Item deus melior est mundo. ergo plus est generare deum: q creare mundum. Item virginitas prout fuit i beata virgine fuit recessus ab omni malo. Maternitas dei fuit ei collatio ois boni ergo omne eligendum et omne appetendum intelligitur in hoc priuilegio. Item q hoc solum conueniat beatissime virgi probatur hoc modo ysa. lvi. Anteq parturiret peperit et. Et infra. Quis auduit talia et. Item ecclesia cantat. Nec similem visa est nec habere sequentes. Item dyonysius. Quod hoc erat ois nouorum nouissimum. Ad hoc dicitur q priuilegium est beate virginis q sit mater dei et virgo et q sua virginitas nec sua maternitas fuit indifferens. sed vtrumq meritorium. Eius enim virginitas fuit perfectissima integritas cordis et corporis procedens ex ratione summe caritatis. Eiusq maternitas sibi fuit meritum. quia ipa de congruo meruit fieri mater dei merito fidei spei et caritatis et sue excellentissime humilitatis.

Ex his etiam patet solutio ad obie-
cta de ecclesia et de planta. Ecclesia. n.
non habet in omnibus membris inte-
gritatem carnis et in nullo habet inte-
gritatem carnis et cordis cum summa
secunditate spiritus et corporis: excepta
perfectissima virginitate beate virgi-
nis et secunditate. Sed et illam spiritua-
lem secunditatem et virginitatem quas
habet ecclesia in alijs membris habet
et beatissima virgo in se excellentissime
cum alijs communem et insuper istam
privilegiatam singularitatem. Sed nec
etiam planta suo modo habet virgini-
tatem et secunditatem. Et quidem suo
modo virginitas et maternitas dici pos-
set. si simul virorem florationis cum par-
tu fructificationis reservaret. ut dice-
re possit. Flores mei fructus. sicut ami-
gdalum. illud quod virginis matris fi-
gura fuit quodam modo sub umbra et
enigmatice futuri beatam virginem pre-
sentavit.

Quod est virgo virginum. cap. 182.

Unc restat videre de illo privile-
gio quo dicitur virgo virginum:
Contra quod sic obicitur. In huiusmo-
di locutionibus notatur excellentia ut
flos florum quasi dicat excellens om-
nes flores. Similiter rex regum et do-
minus dominantium. Cum ergo nihil
excellentius ipsum. nihil est virgo virgi-
num. Si dicatur quod excellit omnes vir-
gines a se virgines a se. contra ergo ex-
cellit christum in virginitate. quod fal-
sum est. Item secundo si dicitur virgo
virginum non quod excellit seipsam vel
deum vel christum sed inferiores se.
sic et beata virgo catharina posset dici
virgo virginum. quia excellit omnes
virgines inferiores. et quilibet virgo sic
esset virgo virginum. Quare ergo hu-
iusmodi designatur habitudo? Et si di-
catur quod habitudo originis ut sit sensus
virgo virginum. id est virgo origo vel

mater omnium virginum. in hoc eua-
deberet dici virgo virginum. quia ipsa
est mater et origo omnium virginum et
omnium viventium. Item quod non ex-
cellat videtur quia philosophus dicit quod
incontiens est qui patitur et deducitur.
contiens qui patitur et non deducitur.
insensibilis qui nec patitur nec deduci-
tur. Sed beata virgo ab opposito virgi-
nitatis nec patiebatur nec deducebatur
ergo fuit sensibilis. Sed insensibili-
tas non est virtus. alie autem continen-
tes patiebantur et non abducebantur
quod est virtus castitatis. ergo beatis-
sima virgo non excellit alias virgines in
continentia. Contra genitus a gene-
rari quasi a prima sui ratione a qua et
nomen recepit: et notat habitudinem ge-
nitoris ad genitum vel econverso.

Sed beata virgo est mater omnium in
virginitate que prima sine precepto. co-
silio: vel exemplo: gloriosum virginita-
tis munus deo obtulit: per quod et om-
nes virgines per imitationem in virgi-
nitate genuit. ergo ei soli convenit: quod
sit virgo virginum. id est mater omniu
virginum. Item si noveretur ibi excel-
lentia: excellit omnes virgines in fomi-
tis extinctione: et in summa puritate.
ergo similiter convenit ipsi soli omnes
circa deum excellere in virginitate.

Item victoria est declaratio potentie
super adversarium. sed magis et magis
declarat potentiam quando tanta est po-
testas in adversarium quod non potest mo-
vere bellum nec inire consuetudinem: quod tunc
est postictus et vulnera vincit inimicum.
Ex hoc patet quod maior fuit deus in beatissima virgi-
ne castitatis quam in aliqua virgine pura
hominum. Item quod in virginitate excel-
lit angelos videtur quia angelorum
castitas est a natura. hec autem a gra-
tia. unde hec nobilior quam illa. Item an-
gelorum necessaria. hec autem vo-
luntaria unde gratior hec quam illa.
Item angelorum non est meritoria

Unde utilior hec q̄ illa. Itēz angelo-
rum in natura est impassibili. hec aut in
carne fragili. unde h̄ mirabilior q̄ illa
Item angelor̄ ē cū libero arbitrio fle-
xibili. ergo laudabilior hec q̄ illa. ⁊ sic
ē nobilit̄ gravior vtilior gloriofior mira-
bilior : laudabilior ⁊ etiam integralior
quia hec est in aīa ⁊ in corpore. illa autē
in spī tñ. Patet ergo qual̄z brissima v̄
go excellit oēs virgines citra illum qui
est deus in virginitate.

Quare nō dī mater matrum cap. 133.

Ux̄a p̄dicta gr̄f qual̄z brissima
virgo nō dī mater matrum sicut dī
v̄lgo virginūz. Sicut. n. excellit oēs
virgines i virginitate. ita ⁊ oēs matres
in maternitate. Item a digniori debz
fieri denōmatio. Dignius ē autē esse ma-
trem dēi q̄ esse virginem. ergo dignior
est excellentia maternitatis i br̄a virgi-
ne q̄ excellentia virginitatis. ergo poti⁹
debet dici mīr matrum q̄ virgo v̄ginūz.

Item precipua dignitas cōicabilis ē
generatō. ⁊ huic ista est similima. ergo
beata virgo potissime deberet ab illa d̄
nominari. Itē oīum bonor̄ mater ē.
Sapi. vii. ergo ⁊ mīr matrum. Cōtra
que fm̄ prius ⁊ posterius: ⁊ n̄ vniuoce
dicitur n̄ sunt cōpabilia. Sed materni-
tas primo ⁊ p̄cipalr ⁊ verissime d̄ br̄a
virgine dicitur. d̄ alijs aut per posteri⁹.
ergo non sunt comparabiles ei alie ma-
tres in maternitate. Sed res suplatiui
comparatur rebus suppositis p̄ genitiuū.
ergo nec pprie. nec vere diceretur ma-
ter matrum. Item in virginitate br̄e
virginis fuit id quod etia; ē in virgini-
tatibus aliorum. s. integritas carnis ⁊
mētis. sed perfectius ⁊ plus. Sed mīr-
nitas vt fuit in alijs: nō fuit in ipsa : qz
generauerunt ab alio. hec autem non
ab alio hōie. ⁊ sic p̄z qualiter cōparabi-
liter dicitur virginitas de br̄a virgine ⁊
de alijs. sed si maternitas. ergo pōt dici
virgo virginūz ⁊ non mater matrum.

Quod cōcedimus dicētes q̄ br̄a v̄go
nō dī mater matrum. sed v̄go v̄ginūz.
Et notat p̄ genitiuū duplex bitudo gen-
rat̄ ⁊ sp̄alis qz rōne habitudinis quaz i
portat ḡnralr notat originē. rōne autē
sp̄alis ip̄ortat excellentie significatōnē.
rōne p̄imi nō cōuenit x̄po. vt dicatur
virgo virginūz. qz ipse nō fuit p̄im⁹ v̄z
go q̄ generatur alias p̄ imitandem. S;
ipsius mater que primo per votum vir-
ginitatis obprobriū virginitatis abstulit
⁊ eam in se cōsecrauit. Per fm̄. s. excel-
lentiam nulla alia potest virgo virginūz
dicti. quia ipsa sola excellit omnes virgi-
nes alias. Excell̄ t̄ aut in tribus. cāli-
tate: puritate: fecunditate: que tria non
est in aliqua virgine inuenire. Conce-
dimus etiam q̄ in tantis beata virgo
excellit omnes matres alias in mater-
nitate: q̄ etiam non videtur secundum
eamdem rationem posse ei ⁊ alijs mīrni-
tas cōuenire. non q̄ ei aliquid deficiat
quod exigitur ad perfectāz rationē ma-
ternitatis. sed quia ipsa sola sic p̄cipua-
liter ac perfecte possidet rationem mīr-
nitatis: q̄ omnes alie matres dicti mat-
res secundum diminutam rationē; a
ratione ipsius maternitatis: vt melius
parebit infra in benedictionibus mulie-
rum. Aliorū solutio p̄z per ea que i cō-
trarium sunt obiecta.

Quod sit mater omnium capitu. 134.

Unc restat videre de priuilegio il-
lo quo beata virgo dicitur mater
omnium. Queritur ergo vtrum ei illō
cōueniat. Et videt q̄ non. Filij. n. t̄p̄e
non precedunt matrem. sed multi tem-
pore precedebant beatāz virginē. ergo
ipsa non est mater omnium. Item cū
generatio sit ingressus in esse. ⁊ tñ tri-
plex ē eē nature gratie. ⁊ glorie. beata
v̄go n̄ ē mater oīū; fm̄ eē nature. quia
plurimi p̄cesserūt eam secundum eē na-
ture. Itē nec scōm eē gr̄e. qz multi hūe-
runt ante gratia; q̄ ipsa. Item eadem

ratione nec i esse glorie. qz multi ange
li z homines ate huerunt esse glorie qz ipa

Itē si ipa sit mater per fidem. multi
sunt qui nūq habuerunt nec habebūt
fidem. ergo nec est mater oīum hoīū.
per fidem. Itē videt q non sit mater
corpōaliū. qz corpōalia nō hēnt eē gra
tie. ergo nō potest eē mater illorū in eē
gratie. z cōstat q nec in eē nature vel
glorie. Item aīatum proprie non ge
nerat inaiatum. Item corpōalia nō
hēnt fidem. ergo nō est mater oīum il
lorū. Itē videt q nec mī omnium iu
storū angelorū. Illi. n. semp fuerūt i
gloria. ergo nīhil receperūt ab ea. Itē
angeli nō sunt recreati. ipa at ē mater
per recreatōē. ergo nō est mater cor.
Item ipa ē mater p fidem. sed i āge
lis nō ē fides. ergo nō ē mī āgelorū.

Itē quozūtiqz ipa est mī: ipsozū
xps ē frater. Sed xps non ē frater āge
lorū. ergo ipa non ē mater cor.
In cōtrazūm q sit mī oīūz pbat̃ sic. lu
ce. ij. Deperit f. lūi suū primogenitū.
ergo habuit sedō genitūz. z cōstat q nī
cazualiter. ergo spūal. ter. Sed gīratō
spīritual. vna ē oīūm. ergo ipa ē mater
oīūm spīritualium. Item ad hebr. 2.
filius eius nō confunditur vocare eos
fratres. Ad ro. 8. Ut sit ipse primogeni
tus in multis fratribus. Ben. 37. Caro
enim z frater noster ē. Sed ipa est mī
oīūm illius fratrū. ergo ipa ē mī oīūz
hoīū. Item ysa. vlti. Nunquid piet
terra vna die aut piet gens simul? Cō
stat at q nō querit de terra scdm līte
ram: qz stulta esset qd. ergo intelligitur
de terra fmi figurum. Sed terra scdm
figurā ē beatissima virgo. ergo ipa piet
si mul oēs gētē. ergo erit mī oīūz hoīūz.

Item mar. xi. Et qui preibant z qui
sequebāt clamabāt osanna filio dauid
dicit Augu. Qd oēs sūe pcederēt i cor
natiōēz siue sequerēt: saluabāt p fidez
mediatoris dei z hoīūm. Sed ad illam
fidem necessario exigitur vī implicate

vel explicitē credere deum incarnatuz
de virgine. ergo per hōc est regiratio
vniuersal. ergo fides incarnati de vīe
est. per qd ē regeneratio in esse gratie
oīūm hoīūm. Itē q ipa sit mī corpo
raliū sic pbat̃. Ipā ē mater innoua
tōis cōpaliū iux illd Ro. viij. Qis crea
tura ingemiscit z pūrit vsqz adhuc ex
pectās reuelatōem filiorū dei ergo ipa
ē mī i eē innuatōis oīūz corpaliū. qm
oīs creatura innouabit̃ per ipsam z li
berabitur a seruitute coruptōnis i lib
tatem glorie filiorū dei. Itē q sit oīūz
mī videtur. qm oīūm bonorū mater ē.
Sapi. vij. Itē ipa ē mater grē. sed p
gratiā datur esse gratuitum z gloriosū
ergo ipa ē mī oīūm bonorū bōitate grē
z glorie. Item de ipa appropiate le
gitur. Cum ipso erā cuncta cōponens.
Et tūc dominus possedit me initio via
rum suarum prouer. 8. Item. Eccle.
24. Primogenita ante omnē creaturā.
Ex his oībus videt q ipa sit mater oī
ūm. z pīor oībus z origo oīūm. Itēz
Ber. Merito o dñā respiciunt in te oculi
li vniuersē creature in qua z ex qua
benignissime manus dei quicquid crea
uerat recreauit. Item ipa est mater
dei z deus est pater z origo omnīū. ergo
ipa est mater z origo omnīūz. Quic
quid enim p se est origo cause: est per
se origo z causa causati sed mater est p
se causa z origo filij: z filius per se cau
sa z origo omnīūm. ergo ipa est per se
omnīūm mater. Item angeli accipi
unt a domino ihu illuminationē. perfe
ctionem beatificationem: ipse ē enim i
quem desiderant angeli prospicere. i.
pe. i. Per quem omnia restantur in
celo z in terra. Ephe. i. ergo z āgeli fci
piunt quoddam esse glīca beatissimā
virgine. ergo etiam ipsozūm est mater
in esse glorie. Itēz ipa est mater grē
sed grā generat gloriā. ergo ipa est
mater glorie. ergo ipa ē mater omnīūz
que sunt in esse glorie. ergo ipa mater

angelorum. Ad hoc dicim⁹ rñdendo
q^d beatissima virgo est oium bonorum
mater. Sed nñ respectu filij quattuor
bz ppterates. que sunt genitura. cura.
pñtias. dignitas. Respectu alicuius
habet oēs istas ppterates. z respectu
alicuius aliquas z nō oēs. z fz hoc ma
gis z minus proprie dñ oium hominuz
mater. Item nñ ē fm oēs ppterates
maternitatis. Bñ nñ a. qz vñum hoīem
genuit z oēs regenerauit. z hoc ē qz pe
perit filiū suū primogenitum. Itē nñ
nostra ē cura qz in vno nob genuit qz
quid ad hanc vitam vel futurā necessa
riū fuit. Unde ecclī. xliiij. A gñrationi
bus meis adimplemini. Itē qz proprio fi
lio suo nō peperit qñ nñ cū illo nob oīa
donauit. Itē dignitatis. qz ipsa primo
genita ante oēm creaturā. Itē prio
ritate predestinationis. Ipsa. n. ate secu
la predestinata est vt esset principiu ex
quo recreandū fuit oē creatum. z sedz
hoc loquūtur iste auctoritates dñs pos
sedit me zē. fm qz de ipsa exponitur.

Angeloz quoqz mater dici pōt gent
tura qz genuit patrem angeloz z re
stauratorem eoz. Prior ē dignitate.

Similiter aut z corporalū nñ ē gent
tura. qz genuit ipsoz innouatorē. z pōz
ipsis pñtias pdestinationis z dignita
te prelatiōis. z vñ qz nñ est creatoris
nñ ē oīuz creaturaz. Et sic pz qualiter
pñm pñlegium est beate virginis qñ
omnium bonorum mater est.

Quod dicitur stella maris. capi. i. 25.

Une restat videre de illo pñlegio
fm qz beatissima virgo dñ stella ma
ris. De quo pñs querit vñū huiusmōdi
appellatō dicat pñe trāslatiue. Et
vñ qz proprie qz verba sumenda sunt se
cū dum cōmūne significatiōem. Item
vbi magis pñe est natura totius. ibi
magis proprie est natura pñis. Sed in
spiritualibus magis pñe ē natura lu

eis. ergo z ibi magis pñe est natura
stelle. ergo bñ ego pñe dñ stella ma
ris. Contra si sumitur pñe vt dñ de
beata virgine z pñe vt dñ de stella. er
go iter illa non attēdit aliqua similitu
do. Itē fm hoc potius diceretur bñ
virgo stella celi qz stella maris. Post
hoc qñ si hec appellatio cōueniat bñ
sime virginis trāsumptiue. Et necesse ē
vt dicat pñs trāsferentes aliqua simi
litudine vti. Que est at similitudo isti
stelle super alias stellas cū bñ z glorio
sa. Non. n. vñ per naturā substantiue.
qz illa eadem similitudo ē i illa z i alijs.

Item figura istius stelle nō cōuenit
plus bñissime virginis qz figura altaruz.
St. n. propter lucem maiorem alie que
dam plus sunt lumine. z tñc potius di
ceret bñissima ego lucifer qz stella ma
ris. Item si dicatur pp situm hoc nō
videt. quia vltia ē illa z in cauda vñse
Bñissima aut virgo nō ē vltima. neqz
in cauda. Item non pp motum. quia
mouetur cum firmamento sicut alie stel
le. z sic non videt qz sit aliqua pñetas
stelle hui⁹ super alias cū bñissima vir
gine pp quā debeat notari nomine stel
le maris plus qz nomie alterius stelle.

Item si dicatur qz propter effectuz.
qz dirigit nauigantes. hoc iter cōmūne
est oibus stellis z lune z alijs plāctis.

Itē si dicat qz sicut ista stella dirigit
nautas claritate sue lucis. ita bñissima
virgo totum mundum luce sue cōuerfa
tionis. z sic dicitur stella maris ratōne
exemplaritatis. tunc querit vñū hoc
sibi soli conueniat. vñ hoc habeat p pñ
uilegio. Et videtur qz nō. qz dictū fuit
moysi. In pñe z fac secūduz exemplar
quod tibi in monte monstratum ē. Qd
quali exponēs beatus dyonisiū dicit.
qz icararchia humana per exēplaritatez
descendit a celesti. Et Apōs. xxi. Vidi
ciuitatem sanctam ierusalē nouam de
scendentem de celo. ergo videtur qz rō
vniuersalis exemplar itatis sit in ecclē

fia triumphante: respectu militantis. &
 sic ab illa exemplaritate nō dicitur bea-
 tissima virgo stella maris. Item po-
 tū capite libri scriptum est 22. glo. Ego
 sum liber humani generis. Item ois
 christi actio ē nostra instructio. q. dicit
 Jo. 8. Ego sum lux mundi. ergo ipse po-
 tius dicitur stella maris. Item sacra
 scriptura sufficienter ostendit oia peri-
 cula vitanda & omnia compendia nau-
 gandi ad portum patre. Unde dicitur
 Lucerna pedibus meis verbum tuum
 & lumen semitis meis. ergo illa proprie-
 tas a qua beatissima virgo dicitur stel-
 la maris. etiam conuenit scripture.

Item cum beatissima virgo data sit
 nobis in exemplum innocentie. Maria
 autem magdalena dicatur stella maris
 in exemplum penitentie illis qui sunt i
 naufragio constituti. videtur potius q
 sancta maria magdalena dicatur stella
 maris. Itē qui ad iusticiam erudiūt
 multos. quasi stelle i perpetuas eterni-
 tates. ergo videtur q. hec pprietas cō-
 ueniat oibus doctoribus. Item qrit
 iuxta hoc. vtrū hec pprietas conueniat
 beatissime virgini fm statum vie. Et
 videtur q. non. quia i illo statu fuit ab-
 scondita vel occulta. Si autem secūdu
 statum patrie. tunc potius diceret stel-
 la celi. Item cum non tantum viam
 ostendat sed etiam transibat. potius
 deberet dici navis maris: q. stella ma-
 ris. Item queritur quare ab hac ppri-
 etate nomen accepit cum habuerit
 nobiliores respectu dei: & respectu nri.

Quod autem beatissima virgo pprie
 dicatur stella maris sic probatur. Una
 est pprietas illius stelle q. est sita in
 summo poli respectu omnium. & beatif-
 sima virgo est suprema omnium sancto-
 rum. ergo ipsa conuenienter participat
 nomen illius. Itē vt dicit exarchenes
 de arthos minor: q. in primo libro cau-
 de stella est vna isima que polus appel-

latur: per quem locum mundus ipse exi-
 stimatur versari. nulli autē pure crea-
 ture videtur potius conuenire mundū
 circa ipsum versari q. gloriose regine
 celi & mundi. ergo ipsa est stella maris

Item ista stella nuncium implet sep-
 tennarium. qui est nuncius virginis.
 quia vt dicit Macrobius. Omnes nūe-
 ri infra decedē vel generat vel generā-
 tur preter septennarium. Et cui magis
 hoc proprium q. illi que nec secundum
 naturam genuit nec genita fuit. Itē
 illa ē stella suprema & vltima in cauda
 & quid est hec nisi illa que est suprema
 dignitate. & vltima humilitate. Itē
 ferrum attrahit. & beatissima virgo per
 instam sibi naturaliter misericordiaz
 peccatores ad eclum trahit. Itē nau-
 tas dirigit: & beatissima virgo omnes
 naufragantes vniuersaliter ad portum
 salutis transmittit. Item sita est cir-
 ca aquilonem. & beatissima virgo sem-
 per versa est ad peccatorem. Ex his pa-
 ret q. multe sunt stelle huius pprie-
 tates soli beatissime virgini appropria-
 biles. propter quas secundum modum
 transumptionis beatissima virgo dici-
 tur stella maris. & quedam illarū illi
 soli conueniunt. quibus respondēt alie
 proprietates proportionabiles in beata
 virgine. propter quam conuenientiam
 ipsa sola proprie dicitur stella maris.

Si autem que sint ille proprietates
 queritur in quibus est similitudo. Dici-
 mus i illa stella est considerare substā-
 tiam. qualitatem. situm. statum. effec-
 tum. Substantia est celestis incorru-
 ptibilis. origo lucis. & beatissima virgo
 est celestis conuersatione. incorrupta
 corpore. origo lucis generatione. Qua-
 litas est superior: clarior: utilior. Et
 sic beatissima uirgo est omnibus supe-
 rior dignitate clarior uirginitate. utilior
 fecunditate. Situm est suprema & i cauda
 ultima. & brissima ergo est sita i supmo

poli in dei dilectione. Status stelle est quasi sine motu sine occasu: sine error. Et beatissima virgo fuit sui motu incōstantie: sui occasu culpe: sui errore ignorantie. Effectus triplex ferri: Attrahit lucem tribuit. nautas dirigit. Sic bēa virgo attrahit peccatores. illuminat pēitentes. dirigit innocentes. Item sic. attrahit a culpa. illuminat in iusticia: dirigit ad gloriā. vel sic. Attrahit incipientes: illuminat p̄ficientes. dirigit perfectos et perseverantes. Et nota q̄ dñs beatissime virgini opus recreationis f; genus quattuor causarum cōmūtavit

Causa efficiens nostre regenerationis post deum et sub deo: et cum deo ipsa fuit: quia ipsa illum nobis genuit qui nos omnes regeneravit et vt ipsum gigneret suis virtutibus de congruo promeruit. Item causa material. quia sp̄s sanctus d̄ purissimis eius carnib⁹ et sanguinibus. ip̄s cōsensu mediāte carnem sumpsit qd̄ i corpus trāfformavit. per quod redemptio nostra fca fuit

Item cā finalis fuit: quia totum op⁹ redemptionis post deum in ip̄s gl̄iam et honorem ordinatum fuit. Unde apoc. x. xxiij. seniores et oēs sancti mittūt coronas suas ante pedes agni recognoscētes se oēs coronatos illa humilitate et humanitate. quā accepit de virgine: et ipsa ē mulier illa que h; coronam stellarum. xij. i. oīum scōr. qz oēs p̄ ipsam sunt coronati. et sic filius cū ipsa dedit ea; cām finalē recreationis. Itē causa formalis est ipsa recreatio. qz oibus luce sue deiformissime cōuersationis fuit speculum et exemplū reuerſionis a tēnbris et dīrectionis et cōuersionis ad cōtūrum primæ lucis. Et propter hoc ratōe v̄litate per modū exēpli dīrectionis et f̄ductionis d̄ vgo clarissima stella mar.

Cōuenit autē istud p̄uilegiū b̄ssime virgini in statu patrie. sed ratione stat⁹ vic. sicut stella in celo oēs dirigit nautas in pelago. Un̄ nō dicit nautis

maris rōe istius p̄p̄ietatis. Nautis. n. fluctibus cōquassatur et nō dirigit i; dirigitur. Scripturæ quoq; nō cōuenit ista appellatio. Scriptura. n. dirigit: stella beatissima virgo dirigit p̄ exēpla.

Item deus uel xps nō dicitur stella maris. qz est fons toti⁹ lucis. Vel magdalena nō d̄r stella maris. qz non dirigit oēs: sed tātū penitētes. et taliter ipsa dirigit q̄ etiā ipsa dirigitur. Sed stella nauum dirigit: et a nomi nō dirigitur. Et b̄ssima virgo oēs dirigit: et a nullo dirigitur. Magd. illuminat p̄ opera ad penitentiam et n̄ per opera innocentie. et p̄ opera nō dico penitētes. sed penitentie. fuit. n. nocens et fecit opa penitentie.

Item alij illuminabant tātū viduis alij t̄m cōiugatis: alij t̄m virgibus. S; b̄ssima virgo illuminabat oib⁹ simul viduis cōiugatis et virgibus. Ex his p; q̄ p̄uilegiū ē b̄ssime v̄gis marie: q̄ ipsa est stella maris.

Quod dicitur porta celi. cap. i. 86.

Estat nūc vider de p̄uilegio illo secundum qd̄ d̄r porta celi. Cōtra qd̄ sic obicitur. Edificiū nō ē p̄fectum sine porta. Sed añq; b̄ssima virgo fieret: celum habuit portam. ergo ipsa nō est porta celi. Item porta nō intrat s; per portā alij intrant. Sed b̄ssima virgo celos penetravit. ergo ipsa n̄ ē porta

Item queritur qualiter nos ip̄oret. Si per exēplum vel suffragiū: sic quib; sc̄us est porta celi. Si per meritum. sic crux xpi est porta. qz passio aperuit nobis celū. Itē; dñs iohānis. x. Ego sū hostium. ergo nō dñs. Item eze. xl. et apo. xxi. iohānes uidit. xij. portas. ergo non dñs est t̄m porta. Item p̄nā pōtat in celum. ergo est porta celi. Itē; gen. xxvij. Jacob dixit. Non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. Item si vis i gredi ad vitā. serua mādātā. ergo obferuantia mādātōrum ē porta. Contra p̄p̄ietas porte ē importare et exportare.

S; nec penitētia nec mādāta exportāt sed importāt tm̄. Sed beatissima uirgo ⁊ egredientem exportauit. ⁊ ingressuros importat. ergo ipsa est proprie porta.

Item xps importat ⁊ non exportat. Item porta pōt esse in hostio. Item i tēplo fuerunt duo hostia que simul apertiebantur ⁊ simul claudebantur; ergo ⁊ in celo dñs ⁊ beatissima uirgo. Item Aug. Ista fides sana ē: qua credimus nullum hominē suae maioris suae minoris etatis liberari a contagio mortis ⁊ obligatione peccati qđ prima natura ꝑ traxit nisi ꝑ vnum deum ⁊ hominem mediatorem ibm xpm. Item idem. Eadem fides que nos saluat iustos: saluos faciebat antiquos. Item Greg. super Eze. dicit qđ qui prebant ⁊ qui se quebantur clamabant osanna quia omnes electi qui in iudea esse poterant vlt̄ nunc sunt in ecclesia i mediatorem dei ⁊ hominum crediderūt ⁊ credunt. Ex his patet qđ fides mediatoris est que introduct creditentes ⁊ in illum mediator rem implicite vel explicitē oportebat credi ipsum natum de uirgine: ⁊ ille ē primus articulus de huiusmodi mediatore. ⁊ sic fides incarnati de uirgine in quantum de uirgine omnes portat i celos. ergo ipsa proprie est porta celi.

Iuxta hoc queritur qualiter differat porta celi ⁊ fenestra celi. ⁊ qualiter beatissima uirgo dicatur vtrunq;. Ad hoc dicimus qđ beatissima uirgo proprie dicitur porta celi quia per ipsam exiit quicqđ unq; gratie creatum vel in creatum in hunc mundum venit. Omniū enim bonorum mater ē ⁊ mater gratie ⁊ mater misericordie. ⁊ etiam ipsa sapientia increata tanq; aque ductus exiit ab ipsa ⁊ venit in mundū. Itē per ipsam intrauit quicqđ unq; boni ⁊ celis in terram descendit ⁊ ecōuerso. Unde dicit filius. Sap. 7. Venerūt mihi omnia bona pariter cum illa. Unde ipsa est porta templi speciosa que filio

dei exeunti per ipsam fuit clausa. Unde Eze. 44. Porta hec clausa erit. ꝑinceps ingreditur per ipsam. Hec porta omnibus intrare uolentibus est pua. Unde ipsa est porta que ex omni parte mundi tria genera hominū uiduas cōiugatas uirgines apporiat ⁊ importat.

Est autem non solum porta in portādo homines. sed etiam fenestra per quā lux uenit in hunc mundum. ⁊ lux que de terra orta est ab ipsa procedens penetrauit celum. lux illuminans celum ⁊ mundū. Ex his patet qualiter gloriosa uirgo est porta ⁊ fenestra celi.

De cōmunicatione passionis. c. 137.

Ost hec queritur de priuilegio qđ est cōmunicatō passionis. Et videtur primo qđ non fuerit ei passio cōmunicata per illō ysa. 63. Torcular calcui solus ⁊ c. glo. Tormenta sol. Itē glo. Judicū. is. Solꝑ sanfon ꝑcisus crinibus. Nec angelus. nec archangelus. nec glibet celestis spiritꝑ: deniq; humani generis nullus vel gentilis: ul' iudeus. Solus pugnat ⁊ superat. ergo nulli est passio cōmunicata. Item alij omnes sunt in statu saluandorum ⁊ redimendorū. ipse solus saluator ⁊ redemptor. Sed ad redemptorem tantū pertinet passio. ergo ipse solus fuit passus. Item in ymolatione Isaac ⁊ in omnibus alijs figuris passionis nusiꝑ figuratur sub participatione plurīū. ergo ⁊ in figurato tantum debet esse vnꝑ passus pro omnibus. Item ps. Singulariter sum ego donec transeam. Et sic uidetur qđ cōmunicatio passionis nō sit priuilegium beatissime uirginis. ergo non fuit passio cōmunicata alicui creature. Econtrario uidetur qđ non possit esse priuilegium eo qđ pluribus ⁊ non ipsi soli fuerit cōmunicatum. Quod probatur per illud Job 19. Pellit mee cōsumptis carnibus adhesit os meum. glo. gregozij. In osse fortitudo

in carne corporis infirmitas designat
Per os christus. per carnem discipuli
designantur. qui tempore passionis istius
sepelierunt. Per pellem que exterior
est carne: femine sancte designantur.
que exterioribus domo ministerijs ser
uierunt. Quasi ergo consumptis car
nibus os domini pelli sue adhesit. quia
fortitudo eius fugientibus a se discipu
lis iuxta se mulieres inuenit. ergo non
soli virgini tempore passionis commisit
cata est passio vel fides etiam passionis

Item Johan. xix. Stabant iuxta cui
cem iesu maria mater et soror matris
et. ergo ipsa non fuit sola cōsors passionis
et. Item in cruce dixit matri. Ecce
filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ec
ce mater tua. Qualiter ibi beatus Jo
hānes honoraretur tanto priuilegio vt
filius virginis daretur. vt sibi mater
dei committeretur. si non fuisset fidelis
seruus et prudens cui commisit domi
nus matrem suam? Si autem fidelis. er
go habuit fidem et compassionem. Item
Mar. xiiij. Adolescens sequebatur eum
amictus syndone super nudo: et tenuerunt
eum. At ille relicto syndone nudus
profugit ab eis. Glo. Ab eis quorum pre
sentiam detestabatur et facta: non a do
mino cuius amorem etiam absens cor
pore seruauit in mente. Sed caritas non
est sine fide. ergo Johannes habuit ca
ritatem cum compassionem. Item laza
rus nuper fuit suscitatus i anima et i cor
pore. et multa vt dicit Crisostomus de
penis infernalibus narravit. Quali
ter ergo opinabile est quod tam cito ceci
derit a fide? Item latro in cruce per
veram penitentiam placuit deo: sed si
ne fide impossibile est placere deo. ergo
habuit fidem et compassionem. ergo non
est hoc priuilegium domine quod potest
etiam latroni cōuenire. Item helias
et Enoch qui locuti fuerant cum domi
no in transfiguratione habuerunt etiam

fidem incarnationis et passionis. Item
Johannes baptista in limbo habuit fi
dem. Item multi absentes quibus do
minus predicauerat: vt ille de quo ipse
dicit Mater. viij. Non inueni tantas fi
dem in israel et multi alij. Item glo.
super illud Mar. 14. Et cepit flere. Egre
ditur foras vt culpam negationis libe
rius lauet fleibus. Item Cornelius
fidem habuit et presens non fuit. Et
videtur ex his quod multi tempore passio
nis habuerunt fidem et per consequens
compassionem. et sic non potest poni pri
uilegium fides compassionis vel cōmū
catio passionis. Sed cōtra si de eo quod
magis videtur in esse et non inest. nec
de quo minus. sed maxime videbatur.
De mulieribus quod habuerunt fide et pas
sionis. vt patet supra per glo. Gregorij
et inter mulieres maxime videbatur ō
magdalena. sed illa non habuit fidem.
tunc ergo nec aliqua aliarum. Minor
patet Johan. vigesimo. Venit maria
magdalena ad monumentum cum ad
huc tenebre essent. Crisostomus. Quia
adhuc fuit in tenebris infidelitatis.
Item mulier quid ploras glo. Non la
crimas nudas. sed fidem quero. Bone
lachryme si iesum agnoscas. Et infra.
Noli me tangere: nundum enim ascen
di ad patrem meum glo. Non quod nollet
tangi nisi cum ascendisset: cum etiam
mulieres et alij in terra tetigisse legantur
et non sedentem in celo. Vult ergo spi
ritualiter tangi. id est sic credi vt sit eū
lis patri. Et quia ista adhuc carnaliter
in eum credebatur quem sicut hominem
flebat. audit noli me tangere. id est sic
in me credere. quia nundum in corde
tuo ascendi ad patrem meum. id est nū
dum credis equalem patri. tunc tūges
cum me in patre deum credes. Item
quem mortuum queris. viuentem tan
gere non mereris. Et his patet quod mag
dalena de qua minime videbatur: in

passione domini discredidit. et cecidit. ergo omnes alij. Item Mar. vigesimo sexto. Omnes vos scandalum patiemini in hac nocte. glo. Predicit quid passuri sint ne post euentum desperent: sed per penitentiam liberentur. Item infra. Relicto eo omnes fugerunt.

Item petrus qui expressissime fidem protestatus fuit ter negauit. ergo multo fortius alij. Item Mar. decimoquarto. q. adolescens amictus syndone etc. glo. q. potest intelligi Johannes fuisse. ergo et iohannes fugit. Item Johan. vigesimo. Surrebant duo simul etc. Et infra. Tunc ergo introiit et ille discipulus qui venerat prius ad monumentum et vidit et credidit. et sic patet q. iohannes non prius credidit. Item de mulieribus. Bernardus. Sic vos o bone mulieres cui nam queso excubitas exhibuistis cui aromata comparastis vinguera parastis? Si sciretis quantus sit q. sit inter mortuos liber mortuus iste quem vos tangere vultis. vos forsitan posceretis ab eo potius vos vngi. Nempe iste est quem vnxit deus oleo leticie pre consortibus suis. Beate eritis si gloriari poteritis reuocantes et dicere q. de plenitudine eius accepimus. Enimvero factum est ita. Nam vncte remeant que vngere venerant misse ab angelo. glosa. Opus faciunt euangeliste facte apostole apostolorum ad annunciamdam mane misericordiam domini. Ex his patet q. mulieres omnes in passione discrediderant.

Item q. beatissima virgo sola in fide permanferit tempore passionis videtur posse subtiliter inueniri. Ita. quadragesimo tertio. Quum dicit. Torcular calcui solus: et de gentibus non est vir mecum. Si enim voluisset omnes homines excludere sufficisset dicere. calcui solus: et sic superfluum esset dicere

de gentibus non est vir mecum. Item sic potius dixisset de gentibus nullus est mecum. quando vero tantum viros exclusit. constat q. aliquam feminam reliquit quam non exclusit: que torcular passionis secum sustinuit et calcavit. Item magis videbatur de mulieribus q. de viris q. secum calcarent quia ille stabant iuxta crucem. ergo si noluit omnes excludere. potius debuisset illas expressisse de quibus videbatur inesse magis. Item addit Ambrosius Stabat iuxta crucem non ut dolorem filij consideraret: sed ut salutem humani generis expectaret. ergo ipsa sola stabat et omnes alij et alie fugerunt corde vel corpore. ergo ipsa sola communicauit domino in passione. sed et passio. Item v. q. coicatio passionis non debeat poni pro privilegio: omne enim privilegium aliquod debet importare commodum illi cuius est privilegium. Istud autem non videtur importare commodum sed tormentum. Item liberatio a pena est signum et effectus dilectionis. ergo in agere penam non est signum dilectionis. ergo non est privilegium. Contra Johan. decioctauo. Calicem quem dedit mihi pater etc. Item xvij. Pater clarifica filium tuum. Item phyl. primo. Quibus datum est non solum ut credatis in ipsum: sed etiam ut patiamini pro ipso. Item ad hebreos xij. Flagellat deus omnes filium quem recipit etc. Item Jac. i. Omne gaudium existimate fratres mei: cum in temptationes varias incideritis. Item Actu. s. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij: quoniam digni habiti sunt pro nomine ihu contumeliā pati. Ex his oibus manifestū est q. communitio passionis est privilegium. Item q. passione sustinuerit beatissima virgo

patet per Dam. qui dicit . Qd dolores quos effugit paricns: in xpi passione sustinuit . Item luc. ij . Et tuam ipsius animam pertransibit gladi? . Itē ysa. vl . Aliq? porturiret pepit . et antequā veniret partus eius pepit masculū . Ex hoc sequitur q? aliquādo pepit sine parturitione et sine dolore . Et postmodum sequitur ibidem . Nunquid parturiret terza vno die . an parturiret omnem gentem simul quia parturiuit et peperit . ergo aliquādo peperit gentē simul et cu? parturitione et dolore: primo ergo peperit filium suum primogenitū sine dolore i sua natiuitate: postea peperit gentem simul in filij passione . vbi facta fuit ei in adiutoriu simile sibi vnde ipsa mater misericordie patrem misericordiarum in summo opere misericordie adiuuit : et vna secum omnes homines regenerauit . Et hec regeneratio cu? summo dolore vtriusq? fuit . Unde glo. ibidem post Multo labore in fide genuit . Ex his pz q? pater misericordiarum soli matri misericordie opus summe misericordie . i . passionem communicauit .

Utrū in passione habuit summum gaudium et dolorem . ca. 122 .

Veritur iuxta hoc an sicut dominus in passione simul habuit summū gaudium et summum dolorem . ita beatissima virgo simul habuerit utruq? .

Et uidetur q? sic . In ipso enim fuit utruq? . Si enī communicasset matri alterum tantum non fuisset equum cōsortium . Item dolor non est meritorius sine dilectione . Apłs . i . cor . 13 . Si tradero corpus meum ita ut ardeam . caritatem autem non habeam : nihil mihi prodest . Sed impossibile est dilectionē esse sine delectatione . ergo simul habuit dolorem et delectationē . ergo et summū dolorem habere potuit cum summa delectatione . Item q? ibi fuit summus dolor pbat̃ur . Omnis dolor est ex amo-

re: amor autem triplex ē . scilicet . nālis . acquisitus . et gratuitus . Nālis in summo fuit ibi quia quāto natura nobilior . tāto nobiliores habet affectiones et operationes . Sed ipsa habuit summe nobilem amorē naturālē . Item acquisitus in summo . Omnes enī cause accidentales que inducunt matrem ad diligendum filium suum hic fuerunt in summo . Nāq? enī si lius alius matrem suā tantū dilexit et tātum honorauit vel tñi dedit vel pro ipsa sustinuit et sic de singulis causis accidentalibus dilectionis . ergo amor ibi acquisitus in summo fuit . Item gratuit? ibi in summo fuit: q? nunquā alia mē vel alia creatura tantam caritatem habuit . ut supra patuit . Et sic beatissima virgo ad filium suū in summo habuit amorem naturalem acquisitum et gratuitum . ergo si isti tres habitus amoris simul eliciant vnu motum amoris i summo illa erit intensissima dilectio : et dolor illi rñdens erit dolor in summo . Sed tam naturalis q? acquisita q? infusa dilectio respectu illius ita est intensa si cut respectu vite delectatio . ergo naturalis acquisitus et infusus amor diligit vitam in dilecto . ergo et de morte dilecti dolet in summo . ergo cum beatissima vgo respectu filij sui habuerit omnifariam dilectionē in summo: constat q? de morte ipsius habuit omnifariū dolorem in summo . Item q? fuerit ibi gaudiū siue delectatio in summo . sic probatur . Dilectio gaudet de bono dilecti: et de maiori bono dilecti magis gaudet . ergo de bono dilecti in summo . gaudet in summo: Sed si caritas est dilectō di et proximi: caritas in summo gaudet in summo . S; summus honor dei et proximi utilitas fuit in passione et per passionē i summo: et beatissima virgo habuit caritatem i summo . ergo tunc gaudebat in summo ergo simul habuit dolorem et gaudiū i summo . Item ex dilectione est cōpassio . ergo vbi iproporcionabilis dilectio

Ibi inproportionabilis compassio. ergo ubi videtur dilectio in summo ⁊ cōpassio in summo. Iteꝛ maius est gaudiū angelorū; quod habent de vñius peccatoris conuersione q̃ aliquod gaudium hui⁹ vite. ergo ex equali vel maiori caritate inproportionabiliter erit maius gaudium de omniū peccatorum cōuersione q̃ aliquod gaudium huius vite.

Iteꝛ angeli de passione domini habuerunt delectationem ⁊ nō compassionē. aliqui mali compassionem ⁊ non delectationem. ergo ipsa debuit vtrinq; habere. Iteꝛ beata virgo communicauit recreationi. sed recreatio fuit p passionem. ergo ⁊ passio fuit ei communicata. Iteꝛ Ber. Longe eaz plus q̃ matrem censemus ⁊c. vt supra. Contra hoc obicitur in hunc modum. Sumus dolor ⁊ summum gaudium opponitur ergo non sunt simul in eodem. Si dicatur. q̃ dolor de morte filij ⁊ gaudium de salute generis humani non opponitur. Tūc ad hoc obicitur q̃ motus maiores impediunt minores. ergo videtur impossibile q̃ quādo anima tota quasi absorbetur dolore. tunc i summo tripudiet ⁊ exultet in amore ⁊ delectatione.

Iteꝛ in dolore anima cōuertitur super malum in quantum malū. i gaudio super bonum i quantum bonum. S; impossibile est animā; conuerti simul super diuersa tanq̃ terminos. ergo impossibile est animam simul gaudere ⁊ dolere.

De gaudijs beatissime virginis q̃ hūit in passiōe. ⁊ de cōparatōe cor. ca. 128.

Ostēd̃ probatū; ē q̃ beatissima virgo summū gaudium habuit in passione filij. queritur de comparatiōe huius gaudiij quod habuit in passione ad alia gaudia sua: quando. scilicet; maritū; habuit gaudium. Et videtur primo q̃ in filij sui conceptione hac ratione. Ex bono est gaudium. Job tertio. Quā

si effodientes thesaurū; gaudentq; vehementer euz inuenerint sepulchrum. ergo ex summo bono summum gaudiū. Sed in conceptione accepit summum gaudium. cum enim deus pater filium suum dedit quomodo non cum illo omnia nobis donauit? ergo tunc summum gaudium habuit. Iteꝛ tunc tantum legitur cantasse canticum exultatiōis. luce primo. Magnificat anima mea dominum ⁊c. ergo tunc maxime videtur gaudia fuisse. Iteꝛ ablatio ve est causa leticie: sed tunc vt dictum est supra ablatum fuit ei omne ve. ergo tunc suam habuit causam leticie. Iteꝛ nouitas ē causa gaudiij. luc. decimo. Sili tu semper mecum es ⁊c. Epulari ⁊c. Ergo videtur a simili q̃ beatissima virgo in nouitate conceptionis maritū; effectum gaudiij habuit. Iteꝛ tunc cū summo conferibili dono accepit causā ⁊ meritum ad omnia dona necessario conferenda. ergo tunc summā habuit causam gaudiij. ergo ⁊ summū effectū; gaudiij. Econuerso autē; videtur q̃ in natiuitate filij maius habuit gaudiū hac ratione. Si natiuitas vel generatio fuerit perfectior. erit causa perfectioris ⁊ plenioris gaudiij. Sed perfectior ⁊ plenior est natiuitas ⁊ generatio ex vtero q̃ in vtero. ergo perfectius ⁊ plenius: ⁊ maius fuit gaudiū; natiuitatis q̃ conceptionis. Iteꝛ illa die dixit angelus luce secundo. Euangelizo vobis gaudium magnū quia natus est nobis hodie saluator. Si ergo natiuitas saluatōis causa est gaudiij. ergo illi qui habet inproportionabiliter propinquoꝛ; comparatione; ad saluatoꝛ; q̃ oēs alij erit inproportionabiliter maior cā gaudiij. hec autē; est mater saluatoris ergo illa die summū; habuit gaudiū;.

Iteꝛ Johan. xvi. Mulier euz parit tristitia; habet. quia venit hora eius. euz autē; peperit puerū; iam non meminit pressurē propter gaudiū; quia natus ē

homo in mundus. Itē de iohanne . luce p^{ro} . Et multi in natiuitate eius gaudebūt . ergo maius videtur gaudiū pertinere ad natiuitatē q̄ ad conceptio nem . Item in cōceptione ipsam delectationē tantum videbat visu intelle ctuali . in natiuitate vero ⁊ sensuali ⁊ intellectuali : ergo tunc tantum reficie batur intellectus : nunc autem intellec tus ⁊ sensus . ergo tunc tantū gaudiū fuit . nūc autē leticia ⁊ exultatio . ergo maius gaudiū . Item similis fuit gaudio patrie vbi oculus corporis resi citur in domini humanitate : ⁊ oculus cordis in ipsius diuinitate . Sed meliori ⁊ honorabiliori similis ē melius ⁊ ho norabilius . ergo nobilius fuit gaudiū natiuitatis q̄ conceptionis . Item bo num additum bono maius facit bonū . ergo magis dilectionem . ergo maiorez delectationem . Sed conceptio ē bonū : partus est bonum . ergo bonū duplica tum duplicat delectationem . ergo gau dium quod fuit in conceptione : duplica tum fuit in natiuitate . Itē prius gau debat se virginem concepisse ⁊ virgīez peperisse : ⁊ virginem lactare . ergo mo do maximum habuit gaudiū . Econ tra autem videtur q̄ mar^{ia} habuit gau diū in filij passione . quia vt dictum est supra . ipsa nunquā ⁊ aliquo gauisa fuit tantūz quantūz de honore dei ⁊ sa lute proximī . sed vtrūq; fuit in passio ne in summo . ergo tunc habuit gaudiū in summo . Itē caritas gaudet de bo no dilecti . Triplex autem est bonūz . ho nestum . vtile . delectabile . ⁊ quodlibet istorūz in passione domini : respectu sui fuit in summo . Unde ipse appellat pas sionem suam claritatem dicens . Jobā . xviij . clarifica me pater : propter honore salicet quem summūz habuit per passi onem : propter quā deus exaltauit illū : ⁊ dedit illi nomen quod est super omne

nomen . Appellat etiam eam cibūz ⁊ potum propter delectationem quam in summo effectu tunc habuit . Nunquam enim in aliquo creato tantum delecta tus fuit quantum in redemptione gene ris humani per passionē . Appellat et eam donum dicens . Calicem quem de dit mihi pater propter suum lucrum : quod mediante passioe acquisiuit . per quam omnia ad se traxit . Sic ergo qd libet genus boni ipsius dilecti in passio ne fuit in summo . ergo ⁊ in diligente . tunc summa fuit delectatio . Itē mo tiuum affectus ⁊ generatiuum delecta tionis non est nisi bonum . bonum autē aliud creatum : aliud increatum . ergo si vtrūq; in summo mouebat affectūz recte dispositum : vtrūq; causabat de lectionem in summo . Bonum autem increatum semper est in summo in se . sed non semper in summo in ostensione ⁊ exhibitione . ipso testante . cū ait Jo . xv . Maiorem hac dilectione : nemo hz zē . Item summus effectus boni est redemptio generis humani . ergo sum mum bonum increatum . ⁊ summūz bo num creatum . in passione simul mouebant affectum beatissime virginis opti me dispositum . ergo tunc habuit sumū gaudiū . Itē in conceptione fuit m^{ater} dei ⁊ hominis in vtero : in natiuitate fuit mater dei ⁊ hominis ex vtero : in passio ne v^{ero} mater dei ⁊ hominis redempto ris . Unde que prius fuit mater creato ris . modo ē ⁊ mater redemptoris . ergo duplicatum est bonum ⁊ donum . ergo ⁊ gaudiū . Item in conceptione ⁊ i natiuitate facta fuit mater tantūz vni^{us} dei ⁊ hominis . in passioe v^{ero} facta fuit mater omnium hominū . ergo tūc mul tiplicatum ⁊ maius habuit gaudiū . Item finis melior ⁊ nobilior est his que sunt ad finem . ergo quod fini p^{ro} pinquius est melius ⁊ nobilius est . Sed conceptio est propter natiuitatez .

natiuitas propter passionem: passio propter redemptionem. ergo passio finis p[ro]p[ter] prius. ergo melior. ergo maius delectamentum. ergo tunc maius gaudium. Quod autem in resurrectione filij maximum habuit gaudium videtur quoniam effectus dilectionis est flere cum fiente. et gaudere cum gaudente. iuxta illud ioh[ann]is. 14. Si diligetis me gauderetis utiq[ue] et c[etera]. Sed dominus summun habuit gaudium in resurrectione: quando gaudebat anima cum corpore et deitate. ergo et domina nostra debuit tunc gaudere in summo. Item apostolus Ro. iij. Quod mortuus est p[ro]pter delicta nostra et resurrexit p[ro]pter iustificationem nostram. ergo et ex parte nostri resurrectionis p[ro]p[ter] prius fuit finis. ergo maior causa gaudij. Item tunc specialiter etiam vituit hac exultatione. hec est dies quam fecit dominus exultemus et letemur in ea. Item in festo illo plus cantat ecclesia alleluia q[uam] in alio festo. ergo videtur q[uod] cant[us] illius festi maxime sit causa gaudij. Item resurrectionis xpi est causa et exemplar illi[us] vite in qua summa est exultatio. ergo illud festum p[ro]p[ter] prius est summo gaudio. ergo tunc debet esse in hac vita summum gaudium. Item beata virgo p[ro]p[ter] dilexit filium q[uod] totum mundum. ergo plus gaudia fuit de bono filij q[uam] totius mundi. Sed bonum mundi et pena xpi fuit in passione: bonum autem christi. scilicet liberatio ab omni pena fuit in resurrectione. ergo plus fuit gaudia de resurrectione q[uam] de passione. Videtur autem q[uod] maximum gaudium habuit in ascensione christi. Tunc enim filius dei primo videtur habuisse festum perfectum et gaudium: tunc enim primo in reparatione in hiis suis conuocat amicos dicens. Congratulamini et congaude mihi. luc. xy. et c[etera]. Item tunc pater primo filio prodigo fecit festum cum amicis suis. luc. xy. Item tunc p[ro]prio redijt

de exilio in palatium. Item tunc p[ro]prio ianua aperta est et homo introductus est.

Item tunc primo redemptionis completa est. et ruina iam in parte restaurata est. Item tunc primo maxim[us] honor filio et matri exhibitus est. quando caro sua super angelos exaltata est. Item tunc primo quantum ad manifestatores datum est ei nomen quod est super omne nomen. Cum igitur in ascensione fuisset completissimus effectus boni et p[ro]p[ter] prius finis. videtur q[uod] tunc maximum gaudium habuerit beatissima virgo. Adhuc autem videtur magis his omnibus q[uod] habuit maximum gaudium in sui ipsius assumptione. tunc enim perfecte habuit gaudium fruitionis: ante non. Item illud gaudium nullam compatitur secum tristitiam vel penam sicut omnia predicta. ergo videtur maius omnibus illis. Item illud secundum statum patrie: alia secundum statum vite. caminus autem in ierusalem est igniculus in syon. ysa. 31. Item maius est esse beatum q[uam] esse matrem dei si alterum separaretur ab altero. ergo beatissima virgo maius accepit in sua assumptione gaudium q[uam] in filij natiuitate. ergo maius gaudium habuit tunc q[uam] ante. Contra hec omnia. Et primo de gaudio conceptionis obicitur in hunc modum. quo dato datur reliquum et non conuertitur: maius est illo. Sed dato q[uod] sit mater dei datur beatitudo fruitionis et non econtrario. ergo gaudium conceptionis maius est gaudio fruitionis. ergo est maius omnibus alijs. quia quicquid est maius maiore maius est et minore. Ad hec soluenda dicimus q[uod] hoc privilegium quod dicitur communicatio passionis duo importat. scilicet fidem crucifixi dei et hominis. et per se passionem ex compassione patientis. Et fuit quadruplex diuersitas respectu dominice passionis. Quidam nec habebant fidem nec comm[un]icationem passionem sicut infideles insultantes

blasphemantes. et illudētes. et demones
Quidam compassionem sed non fidez:
ut apostoli et mulieres ille quibus dic-
tum est. lu. 24. Sinite irasci nolite flere
super me etc. Quidam fidem suae cogni-
tionem: sed non compassionem ut ange-
li et alij extra statum vie positi et latro
qui fidem et non compassionem per se.
et hoc circumdatus propria passioe. So-
la autē beatissima virgo tunc habuit et
fidem crucifixi dei et hominis. et per se
passionem ex compassione patientis. et
sic sola fuit cui datum fuit hoc privile-
gium. scilicet communicatio passionis: cui fili-
us ut dare posset premium: ut quia com-
municare meritum passionis. et ut ipsam
participem faceret beneficii redem-
ptionis. quatenus sicut fuit adiutrix re-
demptionis per compassionem: ita fieret
mater omnium per creationem: et sicut to-
tus mundus obligatur deo per suam pas-
sionem: ita et domine omnium per com-
passionem. Contra haec obiecta per obie-
cta in contrarium sunt soluta. Concede-
dimus enim quod sicut dominus simul ha-
buit summum gaudium et summum dolo-
rem: sic et domina nostra habuit simul
summam compassionem et congratulatio-
nem compassionem existente in natura si-
mul et in ratione ut natura: congratu-
latione autem existente in ratione ut ra-
tione. Et intelligantur haec verba sicut
in materia dominice passionis. Vel di-
catur quod summum tristabile in tali gene-
re est accipere dupliciter. Uno modo ut
contrarium summe appetitui: et sic in-
fert summam dolorem. Alio modo prout
est via et medium ad summum delectabi-
le. et sic infert summum gaudium: et sic
anima beatissime virginis apprehendit
mortem filii ut summe contraria appe-
titui. et sic summum intulit ei dolorem. Et
apprehendit et ut medium in redemptioe huma-
ni generis et sic causavit in ea summam de-
lectationem. Et possunt haec simul esse:
quia unum est materia ad alterum. vel

secundum alterum modum via in alte-
rum et medium in ipsum. Quod autem
obicitur de comparatione gaudiorum
sic responsum. Si. n. fiat comparatio
quod secundum posterius includit in se pri-
us. sic nulla est questio ut si queratur
an unum sit plura quam duo vel duo quam
tria. Nativitas enim includit in se con-
ceptionem. passio natiuitatem. et sic de
alijs: et sic ordinantur ad se invicem se-
cundum supra additionem: et sic magnū
fuit gaudium conceptionis maius nati-
uitatis. et adhuc maius passionis. et sic
ulterius. Si autem fiat comparatio per
oppositum et separationem: ita quod poste-
rius accipiat per se sine intellectu
prioris. et sic comparentur. sic dico quod
gaudium quod habuit in conceptione
maius fuit omnibus gaudijs vite et vie
quia tunc acceptus et maius bonus: et cer-
titudinem omnium aliorum suo tempore
conferendorum. Et differat gaudia
vie hoc modo. Gaudium nihil aliud est quam
delectatio in bono vel de bono. Est au-
tem bonum dei. bonum sui. et bonum pro-
ximi. In resurrectione ergo et ascensio-
ne est bonum dei. et sic etiam posset po-
ni gaudium passionis summum quod ha-
buit pro bono proximi. Similiter autem
gaudium conceptionis summum fuit quod
omnia alia causaliter in se claudit. Gau-
dium autem in conceptione et gaudium
in assumptione se habent ut excedentia
et excessa. Gaudium enim conceptionis
maius fuit causaliter. gaudium assump-
tionis actualiter. In conceptione enim
maior fuit bonitatis ostensio. maioris
doni collatio. maior delectationis exhi-
bitio. et haec omnia causaliter. In assump-
tione fuit maior doni collatio. maior
affectus exaltatio. et desiccatio. maior
cuius dilectio communicatio actualiter. Et
posset poni simile de istorum gaudiorum
comparatione ut si aliquis haberet pi-
gnus pro centum marcis obligatum. et
aliquis daret ei. 20. marcas ad pignus

ris solutionem faciens ipsi pignoratitiam cautionē. q̄ temporibus determinatis daret sibi. ita q̄ quolibet tempore duas. tunc secunda datio propinquius et plus disponet ad pignoris solutionem q̄ prima. et tertia q̄ secunda. et sic vsq; ad quintā que pignus soluit. et tamen prima datio plus alijs contulit dupliciter et quia plus datum fuit et quia d̄ alijs dandis securum fecit. Similiter in proposito. Quādo dominus beatissime virginē ut mater dei fieret in utero tribuit tunc etia; tribuit q̄ de ipsa virgine deus nasceretur. et passione sua humanum genus redimeret. et tertia die resurgeret. in celum ascenderet. et q̄ ipsam in summā frustionem in corpore et anima assumeret securauit.

Nō super omnē creaturā in quarta ierarchia exaltata est. ca. 190.

Ultimo queritur d̄ illo priuilegio quod est super omnē creaturā; in quarta ierarchia exaltari. Et videtur q̄ beatissima virgo vltra tertiam ierarchiam; in quarta non sit exaltata. Prius quia in parabola vbi agitur d̄ repARATIONE generis humani luc. 15. dicitur. q̄ decima dragma est inuenta que fuerat perditā. ergo videtur q̄ tantū in id fuit restitutio ex quo facta est perditio. Sed tantū ex ierarchijs tribus fuit casus et perditio. ergo tantū in illas erit redditus et restauratio tantum in illas tres. Itē alia parabola dicitur in Iudith in figura domie nostre Iudith. 13. Subuenisti ruine ante cōspectum domini. Sed ruina tantū ex illis tribus ierarchijs. ergo subuentio et restauratio tantū in illas tres. Item alia parabola luc. 15. Qui habet centum oues et. 27. Glo. Dives pastor cuius nos centesima ouis. Si centesima est d̄ numero alia; 90. et consortio. ergo homo pertinet ad aliquem ordinem angelorum. Itē ierarchia humana est sub angelica. ergo

supremus de humana est sub infimo de angelica. ergo nullus homo ē super choros angelorum. Ad idem facit q̄ ipse in passione permisit ut dicitur luc. 22. q̄ astitit angelus de celo confortans eum. p̄ quod ut dicit Dionysius constat naturā humanā angelicē esse naturaliter subiectā. Sed sicut simpliciter ad simpliciter ita summū ad summum. ergo si angelus super hominē. et supremus angelus super supremū hominē. ergo nullus homo ē super oēs āgelos. Itē Ben. 2. Requieuit dominus ab omni opere quod patrat. Sed tunc nō fuit quarta ierarchia ergo nec mō. Itē ecclesia cantat. Laudent chori angelorum consortes et conciuēs nři. Si cōciues et consortes. ergo i eadem ierarchia. Item ierarchia est sacer p̄cipatus. Sed p̄iceps in eade; ciuitate et regno cum suis subditis est. ergo regina angelorum est in eade; mansionē cū angelis. Itē Augustinus. Minime dubitem raptam a carnis sensib⁹ hominis mentē etiam post mortē ipsa carne depurata videre deum: sicut vident angeli. Et vult q̄ inferioris grad⁹ ē cognitio hominis q̄ angeli. sed penes illam cognitionē est ordo. ergo homo est inferioris ordinis q̄ angelus. ergo supremus ordo est sub supremo angelo. Itē ierarchia angelica descendit per exemplaritatē a diuina: sed in diuina sūt tantū tres ierarchie. ergo nō erit quarta. Itē filius est in ierarchia diuina. ergo si beatissima virgo non est in vna ierarchia angelica sola erit in vna. sed vbi tantū est vna vel vnū ibi non ē ordo: vbi non est ordo ibi nō ē ierarchia. ergo non potest sola habere vnā ierarchiam. Item Dionysius dicit q̄ in qualibet ierarchiarum sunt prima et media et vltima. ergo ipsa non erit in vna ierarchia. Itē ipsa est medium inter alias creaturas et deum. sed medium nō habet medium et vltimū. ergo non facit ierarchiā p̄ se. Contra. Ieronim⁹

et omnes sancti et ipsa vltima mater ecclesie
sola sollemniter cantant. quod ipsa est exalta
ta super choros angelorum. Inde sic.
Omnes chori angelorum sunt de aliqua
ierarchia: sed ipsa exaltata est super cho
ros angelorum. ergo ipsa est super om
nes ierarchias angelorum. Vel directe
quicquid est in aliqua ierarchia est in ali
quo choro. ergo quod non est in aliquo
choro non est in aliqua ierarchia. sed
quicquid est super omnes choros non est
in aliquo choro. ergo quicquid est super
choros non est in aliqua ierarchia. Item
plus distat beata virgo a seraphin in di
gnitate et gloria quam seraphin super che
rubin: sed propter excellentiam dignita
tis ordinatur super cherubin seraphin
vno ordine: ergo beatissima virgo erit
super seraphin ad minus vno ordine. er
go super ierarchiam angelorum. Item
iproporcionabiliter plus distat domina a
seruio quam seruus a seruo. sed seraphin sic
se habet ad cherubin ut seruus ad seruum
domina ad seraphin ut regina sua et om
nium angelorum. ergo iproporcionabi
liter plus est ipsa super seraphin quam se
raphin super cherubin. ergo est in alio or
dine super ipsum. sed seraphin est super
ius ordo angelorum. ergo ipsa est super
omnes ierarchias angelorum. Item
rex et regina ab eadem denominantur
dignitate et regno ac principatu. Ab eo
dem enim regno dicitur rex francie et
regina francie et sic de alijs. ergo ab eo
dem dicitur rex celorum et regina celorum
Sed sua dignitas regalis iproporciona
biliter est super omnes dignitates ange
lorum et principatus. ergo et dignitas
principatus regine celorum est super om
nes choros angelorum. Item. 3. Re.
2. positus est thronus matri regis iuxta
thronum regis: sed constat quod thronus
regis est iproporcionabiliter super om
nes choros angelorum. ergo et thronus
matris regis. Item ipsa est regina pro
pter filium et dicitur regina a regno si

lij. Sed illud est incrementum et eternum.

ergo ipsa est regina a regno eterno.
Item alij homines possunt peruenire
ad seraphin: nullus autem ad dignita
tem vel statum beatissime virginis. er
go est super seraphin. Item status glo
rie est eleuatus super statum innocen
tie in corporibus. ergo et animabus. Sed
si homo stetit. aliquis assumptus fuit
set ad seraphin. ergo aliquis modo su
per ipsos debet eleuari. Ad idem sunt
sanctorum auctoritates Augustini. Sed
dote o virgo maria quid dicam pauper
ingenio cum quicquid dixerit minor la
us est quam tua dignitas mereatur. Si ce
lum appellem: altior es. Si matrem ge
nitricem dicam: excelsis. Si formam dei appel
lem: digna existis. Si dominam ange
lorum vocem: per omnia probaris. Si
ergo domina angelorum. ergo est super
omnes angelos. Item Jeronimus. hec
est dies preclara in qua meruit exaltari
super choros angelorum et peruenire
vltra quam nostre humanitatis est natura
vbi non substantia tollitur sed glorie
magnitudo monstratur cum eleuatur ad
dexteram patris vbi christus pro nobis in
troiuit pontifex factus in eternum ad ce
li palatium. ergo est exaltata vltra quam hu
mane nature sit licitum vbi christus introi
uit. ergo super omnes ierarchias ange
lorum. Item Jeronimus. hec est maxima
dies in qua usque ad thronum celsitudinem
intemerata mater et virgo processit: at
que in regni solio sublimata post christum glo
riosa resedit. Sic itaque vbi que confidenter
sancta dei canit ecclesia quod de nul
lo alio sanctorum phas est credere ut
vltra angelorum et archangelorum digni
tatem merito transcenderent: quia et si
similitudo sanctis reponitur: veri
tas negatur. Et infra. Beata itaque non te
mere super choros angelorum exaltata
deuotissime predicatur hoc: quia pre
cessit eam dominus ac saluator ad cele
stia ut prepararet ei in ethereis mansio

nibus locum. Ex his patet q̄ equali
ter beatissima virgo. super omnes ordi
nes ⁊ tres ierarchias angelorum ⁊ quar
tam ⁊ nonam cum filio ierarchiam est
specialiter exaltata. Itē Ieronimus
ad idem. Creditur enim q̄ saluator om
nium per se quātum datur intelligi fe
stius totus occurrerit. ⁊ cum gaudio
eam secum in throno collocauerit. Ali
as autem quomodo impleuisse credi
t̄ q̄ in lege ipse precepit. Exo. xx. honora
inquit patrem tuum ⁊ matrem tuam.
Ex hoc patet q̄ etiam ipsam in throno
secum collocauerit. Unde Augustin⁹
Tibi thronus glorie regis collocatur i
aula regni: teq̄ ip̄e rex glorie ut matrē
veram ⁊ decoram sponsam pre omnib⁹
diligens amoris amplexu associat sibi.
Ex hac auctoritate quatuor sequitur p
clusiones. Si positus est ei thronus re
gis. ergo idem super thronus ⁊ regis vi
citur. ergo super omnes thronos. Itē
si mater regis. ergo iuxta regem. Itē
si sponsa regis ergo iuxta regem. Item
si ipsam ip̄oportioneabiliter plus omni
bus creaturis diligit. ergo ip̄oportio
nabiliter omnibus collocavit. Item
sicut i corporalibus ita ⁊ in spiritalib⁹
nihil est vacuū. sed inter deum ⁊ crea
turam medium esse est creatura vnita
Similiter inter esse puram creaturaz
⁊ esse creaturam vnitam medium est
esse creaturam de qua sumitur quod
nascitur illud quod vnitur: ⁊ hoc est
beatissima virgo. ergo ipsa est medium
inter creaturas ⁊ filium. ergo ei debe
tur medius status. Item vna est ma
iestas regni celorum in quo deus trini
tas rex est ⁊ ipsa regina. ergo sua digni
tas est super omnem creaturā. Item
a summo celo egressio eius ad celum
trinitatis. Sed ipsa est a dextris filij.
ergo in celo trinitatis. ergo super celū
angelorum. Item Mar. vii. Domin⁹
quidem ille postq̄ locutus ē eis ascen
dit ad celum ⁊ sedet ad dexteram pa

tris. Ibi dicit glo. In potioribus bonis
patris. Sed regina stat a dextris filij.
glofemus similiter: ergo ipsa est i pot
simis bonis regni celorum. ergo ipsa ē
cum filio sup omnes qui sunt in regno
celorū vel vnq̄ futuri sunt.

Utrū habuit beata virgo proprietates
omniū angelorum. ca. vii.

Utra hoc queritur cum dicat bea
tus Dionysius q̄ proprietates i se
riorum habent superiores cum excellē
tia: ⁊ beatissima virgo sit super omnes
ordines angelorum. vtrūq̄ habeat om
nes proprietates omniū angelorum.
Quod videtur. Et primo de propieta
tibus communib⁹ que omnibus ange
lis cōueniunt: post de proprietatibus q̄
singulis ordinib⁹ proprie insunt. Pri
ma ergo cōmunis proprietates est nūcia
tio que omnibus conuenit: a qua ⁊ oēs
angeli dicuntur. Qd̄ autem hec beatif
sime virgini conueniat ⁊ cum excellē
tia. ex hoc patet. quia omnes angeli nū
ciant per verba creata. ipsa autem per
verbum increatum. hanc autem pro
prietatem ponit apostol⁹ Ad heb. i. cū
dicit. Omnes administratorij spiritus
in ministerij missi propter eos qui he
reditatem capiunt salutis. Aliam po
nit Dyo. i. xi. ca. celestis ierar. dicit. Vi
duntur super mundana ratione om
nes diuini intellectus in essentiam in
virtutem. in operationem. beatissima
autem virgo imediat se habet ad pri
mum esse. ergo summe habet esse. Si
militer ad superius esse sequitur supe
rior virtus ⁊ operatio. ergo ipsa inter
oēs creaturas hz hec oia tria in sumo.
Itē Dionys⁹ d̄ celesti ierarchia. Juxta
enī sepe a nob̄ redditā rōne ip̄e qd̄ sup
firmate dispositōes abundānt hnt mūdo
roz sacras pprietates. vnde d̄o maior
suppositas vniuersitates n̄ hnt p̄cularit̄
i eas. p̄ app̄tib⁹ illuatib⁹ p̄as eis p̄
pōtib⁹ distributas. ergo cū beatissima

virgo superior sit omnibus celestibus
 dispositionibus ipsa habet proprietates
 omnium abundanter. Item una pro-
 prietas communis est illa quam ponit
 Dyo. i pluribus locis: purgatio: il uatō.
 perfectio. Sed has beatissima virgo in
 summo habuit. patet. Ipsa enī purita-
 te nitebat qua sub deo maior nequit i-
 telligi. sed ad maiores purgationem se-
 quitur maior illuminatio. et ad maiores
 illuminationem: maior perfectio. ergo
 hec tria in ea erant in summo. Item
 Daniel. 7. Milia milium ministrabant
 ei. et decies milies cetera milia assiste-
 bant ei. Quod et he due proprietates
 similiter cum excellentia in ea fuerunt:
 sic patet. Augustinus in omelia super il-
 lud euangelium. luc. x. Intravit iesus in
 quoddam castellum sic dicit. Sicut mater
 dei est singulariter: ita et istarum vitarum
 effectus quarum iste sorores typum tenet
 in ea extitit singularis. Nunquam in aliqua
 persona Martha sic operata est nunquam
 sic maria contemplationi vacauit. Et i-
 fra. Ut breuiter sex illa misericordie opa
 percurramus. hec virgo dei filium hospi-
 te; suscepit. nudus; carne et pannis co-
 operuit: esurientem paut. sitientes lac-
 te potauit. infirmum per infantiam et ia-
 centem non solum visitauit. sed etiam
 balinando et fouendo frequentauit. ut
 merito de ipso dicatur. Martha satha-
 gebat circa frequens ministerium. Ex
 his patet quod ministrabat in summo. Quod
 etiam asserit per contemplationem in
 summo per idem patet quod subiungit ibi-
 dem Augustinus. Porro de parte ma-
 rie que optime predicatur que et quanta
 et quibus fuerit in beatissima virgine Ma-
 ria quis digne eloquatur? Quam ma-
 gna multitudo dulcedis dei fuit in bea-
 tissima virgine maria. quando spiritus
 sanctus superuenit in eam et virtus altissi-
 mi obumbravit ei: et de eodem spiritu sa-
 cto concepit. Quid de eo sapiebat in qua
 dei sapientia latebat et in cuius utero

corpus sibi adaptabat christus. In maria
 ergo omnes thesauri sapientie et scien-
 tie dei. Maria hec non tantum ad pedes
 sed etiam ad caput domini sedes audie-
 bat verbum illius. hec conseruabat omnia
 verba hec pastorum: angelorum: mago-
 rum. nec non et ipsius filii conferentis.
 Nemo unquam sicut hec virgo beata gusta-
 uit quod suauis est dominus. Inebriabatur
 ab ubertate domus sue: et torrente vo-
 luptatis sue potabatur. Nec mirum quo-
 niam apud eam ymo intra eam erat fons
 vite: de quo manabat tanta perfectio
 vtriusque vite. Ex his patet quod beatissi-
 ma virgo et proprietatem ministrandi
 habuit in summo et etiam assistendi.

Item Dionysius in celesti hierarchia.
 tertio capitulo. Est quidem secundum me-
 ordi diuinus scientia et actus. Et vult quod hec
 tria similiter sunt in omnibus angelis.
 ordo. idest potestas. scientia et operatio.

Quod ergo hec tria habuit beatissima
 virgo cum excellentia patet hoc modo.
 Potestas imperialis improporcionabi-
 liter est super omnes potestatem miste-
 rialium: sed potestas eius est imperialis.
 omnium angelorum potestas est mini-
 sterialis: ergo potestas eius est super omnem
 potestatem angelorum. Sed in perfecte
 ordinatis ad maiorem potentiam sequitur
 maior scientia ad maiorem scientiam
 maior operatio. ergo et hec in beatissi-
 ma virgine fuerunt in summo. Item
 una est proprietas communis omnibus
 angelicis. Mat. decimo octauo. Semp-
 vident faciem patris. hec autem visio
 est tota merces. Sed merces beatissi-
 me virginis est improporcionabiliter su-
 perior mercedibus omnium. ergo et vi-
 sio superior est visionibus angelorum.

Ex his patet qualiter beatissima vir-
 go habuit omnes communes proprietates
 angelorum.

Utrum habuerit proprietates singulo-
 rum ordinum. capitulo 122.

Eiusdem sequitur de singulis proprie-
 tatibus singulorum ordinum qualiter
 in ea omnes fuerint. et cum iproporcionabili
 excellentia. Primus est ordo angelorum
 cuius tres inueniuntur proprietates. Una
 quod ordo ille immediate ordinatur ad hu-
 manam hierarchiam. Secunda quia maxime
 noti nobis sunt illi de ordine angelorum.
 Tertia quod singuli singulos homines custo-
 diunt. Prima harum conuenit beatissime
 virgini cuius excellentia. Ipsa enim est super
 nos immediatio nobis quam angeli: quia et
 conuenit nobiscum in natura. Unde an-
 geli sunt nobis plati. sed non fratres vel
 filii. Ipsa autem et prelati. et matris. et filia: et
 soror. Secunda et conuenit ipsi cum excellen-
 tia. Angeli enim noti sunt nobis tantum per in-
 telligentiam et nos ipsos tantum per intelligen-
 tiam. Sed beata virgo nota est etiam per
 experientiam. quia ex nobis cognoscimus in
 ea que sunt proxime nostre. Similiter ipsa
 cognoscit humanam infirmitatem per expe-
 rientiam. Non enim habemus dominas que non possit
 comparari infirmitatibus nostris. Tertiam
 vero proprietatem et habet cum excellentia
 Angeli. enim custodiunt singulos homines.
 Ipsa vero custodit per singulos
 et singulariter vniuersos. Singuli enim
 seruorum presunt sibi commissis. domine
 autem et domini est custodia et prouidentia
 vniuersalis. Sic patet qualiter ipsa habet cum
 excellentia omnes proprietates angelorum.
 Secundus est ordo archangelorum qui sicut
 secundum dyonisiu tres uidentur habere proprie-
 tates. Prima a superioribus communicare
 Secunda super inferiores esse. Tertia ad su-
 periora inferiores reducere. Primam
 harum habuit cum excellentia. Ipsa enim
 maxime communicauit a superioribus. Iuxta
 illud luc. 1. Spiritus sanctus superueniet in te.
 id est plus quam in aliquo sanctorum ueniet in te.
 Alii enim sancti acceperunt a superioribus
 gratiam creatam particulariter. Ipsa autem
 creatam uel in creatam singulariter.
 Secunda etiam habuit cum excellentia
 Alii enim sunt super aliquos et nullus

super omnes. Ipsa est super omnes.
 Item angeli et alii sancti super alios sunt
 tantum ex gratia. Ipsa autem ex gratia
 iusticia et natura. Naturaliter enim mater
 regis est regina. Et regina natura. est
 regina iusticia que est super omnes qui
 sunt in suo regno. Tertia quoque ha-
 buit etiam cum excellentia. Ipsa enim sola ha-
 buit omnes inferiores et reduxit tanquam
 mediatricem reconciliationis. et adiutricem re-
 demptionis. et angelorum numerum restaura-
 uit et subuenit ruine ante conspectum dei
 sicut dicitur de iudith. xiiij. et hominem la-
 psam reuocauit. Sic ergo habuit beata
 virgo omnes proprietates secundi ordinis
 cum excellentia in summo. Tertius
 est ordo principatum. qui similiter tres
 habent proprietates. Prima est primi prin-
 cipii imitatio. Secunda est principalium
 virtutum ornatum. Tertia est inferiorum
 ad ipsum principatum principii reductum.
 Prima habuit beatissima virgo in sum-
 mo. Imitatur enim primum principium in
 tribus. In maiestate inuinitate. Iuxta illud
 sapi. vi. Incorruptio facit primum
 deo. In boni communicatione. Nam enim
 omnis bonorum est. Uenerunt mihi omnia
 bona et innumerabilis habestas per
 manus illius. sicut dicitur sapie. viij.
 Item in communicanda communitate
 Est enim olyua speciosa in campis sic dicitur
 ecclesi. 24. Et preoccupat qui se concu-
 piscunt: et circumquerens dignos se. sic
 dicitur sapi. vi. Clama. transite ad me
 omnes qui concupiscitis me et. Sic dicitur
 ecclesi. xliij. Est ego primum principii in sum-
 mo imitatio. Secunda vero propieta-
 tem que fuit principalium virtutum or-
 natus habuit in summo: quia habuit dei
 formissimas virtutes iuxta illud ecclesi.
 xliij. Ego in altissimis habito. Tertia
 quoque proprietatem principatum que
 fuit inferiorum ad principium princi-
 pium reductum habuit in summo.
 Ipsa enim de ultimo fecit primum. et de
 primo ultimum. ymo omnia. id est deum

creaturā in homine reduxit ad pncipiū
a quo exierunt ipsi se personaliter vni
endo. Unde ipsa est ista fortis muller o
qua prouer. vlti. cuius pretiū de vlti
mus finibus. i. de humanitate z diuini
tate cōiunctis hominē perditum rede
mit. Et sic pz qualiter btā virgo omnes
ordines pume ierarchie transijt tran
scendendo: z singulorum ordinum sin
gulas proprietates i summo possidēdo.

De proprietatibus scōbe ierar. ca. 193.

Am ergo de secunda ierarchia vi
deamus. In qua primus est ordo
potestatum. cuius quoq; tres sunt p
prietates. Prima est sui ordinis z di
gnitatis custodiitiū. Secunda aliorū
ordinatiū. Tertia actiū z vniuersali
ter reductiū. Primam habuit in sū
mo. quia virgo fuit post z ante in sua
dignitate stans. Secūdam etiam ha
buit cum excellentia que fuit ordinis
virginum inuentrix. z ordinatrix. z or
dinum angelorum reparatrix. z restau
ratrix. Fuit etiam actiū in sūmo.
habuit enim actus virtutum secundū
modum patrie quantum ad perfectio
nem. z secundum statum vie quantū
ad meriti conditionē. Fuit etiam vni
uersaliter reductiū per exemplū. Un
de z dicta est stella maris. z sic habuit
proprietates in sūmo potestatiū. Se
cundus ordo scōbe ierarchie est ordo h
tutum quarum tres sunt proprietates.
Prima est incommunicabilis virilitas.
Secūda est nullius ibecillitatis tardi
tas. Tertia est ad iferos largitas. Viri
litas consistit in tribus: in resistētia cō
trarij: in aggressionē ardui. in tollerā
tia mali. hec omnia in beatissima virgi
ne fuerūt in summo. Resistētia con
trarij. Ita enim omne contrariū: noci
uum. i. peccatum vicit qd ab ipso nun
quam aliqd passa fuit. Angeli enim nū
quam vicerūt quia nūquam pugnaue
runt. Itē in aggressionē ardui idest

in altissima paupertate rerū. maxima
carnis asperitate: summa cordis humi
litate. Item in tollerātia cōtrarij. In
asperissima filij passione: quando ipsius
animāz pertrāsuit gladius. In his om
nibus beata virgo incommunicabilem
virilitatem in sūmo possedit. Secūda
proprietates virtutum fuit. nullius ibe
cillitatis tarditas. hāc ipsa cum excellē
tia habuit. quia eandem angelicam vi
tam quam angeli sine onere carnis: ip
sa in carne cum carne duxit z cum sar
cina carnis illos sine sarcina ad maius
brauium antecurrit. Tertia proprie
tas est que fuit ad inferiores largitas.
hanc etiam habuit cum excellentia. Il
li enim dant dona dei: ipsa dedit ipsū
deum. Itē ipsi dant tantū inferioribz.
ipsa autem superioribus z inferioribus
summū donūz tribuit. Dedit enim mū
do deum. deo mundū: cuiuslibet homini
regnum celorum: habuit ergo etiam p
prietates virtutum brāssima virgo in
summo. Ultimus i secūda ierarchia
est ordo dominationū quarum propie
tates ponit beatus Dionysius in celesti ie
rarchia ca. viij. in hec verba. Scārum
dominationū manifestiū i nominationē
cristino declarare absolutā quandā z
ab omni pedestri minoratione liberam
anagogen. nullaq; tyrānicā dissimili
tudinū. nullo modo eam vniuersaliter
inclinatam liberaliter seueram oriatō
nem omni misericordie fuituti suppositā
superiorem subiectōe omni z remotam
ab vniuersali dissimilitudine oriatōis
incessanter appetentē. z ad illi ipsius
naturalr subsistētie stratis similitudi
nē. quantū possibile ē z seipsam z ā po
stea sūt optie z speciose cōformantē: ad
nullū vana videntū s; ad pprie existē
tē vlr quieram: z officē semp deformita
tis in picipatōe: fm qd possibile est ipi
factā. Ex hac auctoritate possunt ex
trahi x. pprietates oriatōni. Prā est a
fuitute libertas: Scōda ab hostibz mui

cibilitas. Tertia liberalis seueritas. Quāta minutū fuit superioritas. Quīta nulli subiectōis egestas. Sexta dissimilitudinis inuitas. Septima dñandi ordiata voluntas. Octaua sui et suoz ad deū conformitas. Nonā nulla i dñando vanitas. Decia diuie dñatōis princeps cōfortitas. Et excludū i his x. pprietates aliar dñationū. Prīmū est fuitū supiorum. Scdm impetus hostiū. Tertiū dominiū victoz. Quartū gratuitas fuitiōrū. Quītū passio subditiō. Sextū sollicitudo necessariōz exteriōz. Septimū ambitio honoz. Octauū p̄trarietas diuinōz et hūanōz. Nonū excecatio vāitātū. Decimū elongātia imitatōis diuinarū actionū. Qd autē he pprietates in sūmo fuerūt in beatissima virgine. sic est manifestum. Qd libertatē a fuitute habuerit in sūmo patet p ea que dicta sūt supra de ipsi nobilitate. Qd autē sebz hūit q fuit ab hostib⁹ inuincibilitas p̄ ipsa enī nō solū in se ipsa caput ei⁹ contriuit: sed etiā p̄dam totū humani generis ab ipso abstulit: et in nā corporea spiritū nature angelice supauit: in carne sup carnē vixit: et superbiā victricē cū diabolo vixit: et tam de diabolo q̄ d mundo. tam de se ipsa. quam de angelis omnibus supergrediens triumphauit: et q omnibus his altius est cōtra ipsum deū fortis fuit: q̄ deū de celis ad terrā vinculis carnis ligatū: et caritate vulneratum in gremio vteri sui. s. beatissime virginitatis carceri captiuauit. Patet ergo qualiter mulier fortis in hostium inuincibilitate omnes dominationes preceit. Tertia pprietas fuit liberalis seueritas per quod potest intelligi vel medium inter prodigalitatē et auariciam. vel medium inter excessum iusticie: hoc est rigorem. et excessum misericordie. et hoc est remissionem. Quidam enim domini sunt nimis liberales hoc est prodigi: quidam nimis seueri et avari: medius inter hec

est liberalis seueritas. Item quidam sunt nimis iusti per rigorem: quidam nimis misericordes per remissionem. Inter hec medium est liberalis seueritas. Primum medium habuit beatissima virgo cum excellentia super omnes dominationes. Ipsa enim nunquā dedit cui non esset dandum et nunquā non dedit cui esset dandum. et preterea dedit omne dandum. deo mundus. de um mundo. hominibus celus. Secundum medium etiam habuit in summo. Ipsa enim in se nunquam misericordiaz obmisit: in filio enim iniusticiam incoz rigibilem correxit. omnem misericordiam receptibilem porrexit. Sic ergo patet quomodo beatissima virgo habuit prodigalitatē et auaricie medium in summo. Item quidam domini nimis sunt liberales libertate voluptatis. Quidam autē seueri asperitate passionis. Inter hec quoq; medium esse potest liberalis seueritas. hoc quoq; medium habuit beatissima virgo p̄ dñationib⁹: que hūit sūmā asperitatem in corpore. et sūmā liberalitatē in mente. Quarta pprietas est minutue seruitutis superioritas. per quod potest intelligi q nulli seruiunt. cuius seruitum ipsos a sua dignitate diminuat.

hanc pprietatem in summo habuit cui omnis creatura seruit. et ipsa nulli pure creature sed soli deo subiecta seruauit. et ita sicut seruire conseruo: et seruare soli deo vnum alterum excellit: ita beata virgo in hac pprietate dñationes excellit. Omnes enim alij domini vel dñe vel dñationes quibus fuit a creatura. sic fuit q ipsi fuit creatura. Soli autē dñe nre sic seruauit oēs creature: q ipsa nō teneat nisi soli deo seruire cui fuit nō est dñimū s; regnare.

Quīta pprietas fuit nulli subiectio nis egestas: p quod potest intelligi q non est sic in celestibus dñationibus sicut est in terreis: qui tantum suūmo do

indigēt seruis: sicut serui dominis suis indigent. In celestibus autē nulla est indigentia seruitutis. hanc proprietatē habuit beatissima uirgo sup̄ dñationes que ⁊ si nō habeant indigentiam respectu inferior ⁊ subditor. hēnt tñ respectū superior ⁊ beatissime virgi. Ipsa autē nullius inferioris ⁊ superioris. quia cū nulla ipsa sit superior indigentiam nō habet creature. sed solius creatoris persone. Sexta pprietas ē dissimilitudinis immunitas. per quod intelligitur remoueri dissimilitudo operationis. ⁊ attribuitur dñationibus eo q̄ nō legunt missi ad exteriora: s; semp̄ interioribus ⁊ inferioribus attentis. hanc autē pprietatem habuit beatissima uirgo in summo que similima deo fuit corde corpore ⁊ opere. Corde. fuit. n. uirgo singularis inter oēs mitis ⁊ humilis corde. Corpe qz incorruptio i summo facit eam prori mam deo. In opere etiā ipsi similima fuit. Ade. n. celesti nō inueniebatur adiutorii simile sibi. Similia ergo fuit deo fm suam diuinitatem: ⁊ deus ipsi scōz sream humanitatem. Unde Augustinus supra. Si formā dei appelles; digna extitit. Ipsa. n. uapoz ē virtutis dei ⁊ emanatio quedā claritatis op̄otētis dei superna. ⁊ ideo nihil iniquitatum i eam incurrit. Cadōz. n. est lucis eterne ⁊ speculū sine macula dei maiestatis: ⁊ ymago bonitatis illius. h; ergo immunitatē dissimilitudinis in summo btā uirgo. Septima pprietas ē dominandi ordinata uoluntas quā etiā habuit ipsa i summo. Improporēabiliter. n. ordinatus ē dominum vel dñm dñari super seruuz q; seruū supra cōseruū. per accidens ē. n. si seruus domiatur. ergo iproporēabiliter plus ordinata ē uoluntas dñandi quā dñā uult dñari sup̄ seruū. Accidit enim seruo dñari: cōfētiale uero ē dominum dñari. Octaua pprietas est sui superioris: ad deū cōformitas: quod sic itelligit. qz dñi illi qui ita sunt dñi q ⁊ ser

uit: taliter debent suis suis dñari ut studeant se ⁊ suos subditos ad sup̄or dñorū imitationē iformare. hanc ē pprietas habuit beatissima uirgo i summo: q̄ omnes seruos fugitiuos ad dñum diuinum reduxit: ⁊ de seruis dños reges ⁊ p̄cipes ymo deos fecit. Unde corona; stellarum. xij. habuit i capite. quā constat oēs scōs sibi subiectos eterna gloria corāssse. Nonā proprietatē nulla in dominando uanitas. hanc habuit beatissima uirgo in summo que quāto maior fuit tāto plus humiliauit se in oibus. Unde cū cōstet ipsā maximā oīz creaturaz fuisse. necesse ē ipsā oībus hūilima; extitisse. hoc. n. ē per se. Qui se humiliat exaltabitur. xiiij. ergo oīz exaltatissima oīum fuit humilima. ergo que oībus iproporēabiliter plus hūit humilitatis. minus iproporēabiliter oībus habuit uanitatis. Decima pprietas fuit diuine dñationis cōformitas. hanc ē beatissima uirgo hūit i summo que uere sola dñice dñatidis facta fuit p̄iceps. Dñā. n. vt dicit dam. uere scā est osum: conditoris mater existēs. Sic ergo manifestum ē qualiter pprietas dñationuz habuit beatissima uirgo.

De suprema ierarchia. capitu. iij.

Estat nunc uidere de suprema ierarchia. In qua primus in ascendendo est ordo trionoz. quoz; he sunt sex pprietas. Prima ē celsitudo. scda regis circūdatio. tertia stabilis collocatio. quarta regis susceptio. quinta regis delatio. sexta familiaris ap̄tio. Prima cōuenit btissime uirgini in summo: qz sicut dñ ecclesi. xxiij. Ipsa in alt. similis habitat: ⁊ tronus eius i collina nubis Ipsa est. n. illa sedes saphirina. quā uidit Ezech. i. super firmamētū. i. super altitudinē oīz scōz i gloria cōfirmatorum: utpote que exaltata ē sup̄ choroz oīum angeloz. Item Augu. Si celum uoce; altior es. Secunda proprietatē

est regis circūdatio. quā lucide habuit in summo. qz quem nō solum angeli ymo ipsi celi capere nō poterant tuo gremio conuulsi. Item. In tua se clausit viscera factus homo. hoc est enī nouus ymo omnium nouorū nouissimū. qz hec mulier circūdabit nouissimū. qz hec mulier dicitur Jere. 31. Tertia proprietas fuit stabilis collocatio. hanc etiam in summo habuit beatissima virgo. qz rex celi ipsam in solū glorie eternaliter elegit. et in ipsa requiescens de ipsa sua se de corpus sibi fecit. qd sibi in unitate persone assumpsit et nūq̄ dposuit. Quarta proprietas ē regis susceptio. hāc autem habuit in summo beatissima virgo. Thronus enim ipsum suscepit per inhabitatē gratia. ipsa autē scissima sic ipsum plenius suscepit q̄ illi. s. p. gratie plēitudinē et presentia corporealem. Quinta proprietas regis delatio. hanc etiam in summo habuit beatissima virgo que ipsum regē glorie in mundū detulit de celo. Unde ipsa est nature ferculū quod fecit sibi uerus salomon. Lan. 3. qd ipsum in mundū tulit et in mūdo circūtulit. qm ascendit sup nubem leuem et ingressus fuit in egiptum. Sexta proprietas est familiaris apertō. hanc hūit expresse beatissima virgo. qz ut dicit beatus Ber. q̄ liter splendor ille inaccessible virgineis se infuderit uisceribus soli datum est scire cui soli datum est experiri. Item. Prouer. 30. Tria sunt difficulta mihi. et quartū penitus ignoro. qd. s. ē via uiri in adolescentia sua. Unde et Iohs propheta et plus qz propheta nescit corrigia; calciamenti eius soluere sicut dicitur lu. 3. Et ipse nuncius gabriel quesiti modi questionē non soluit; s; ad spiritū sc̄m transmittit instruendā sicut dicitur lu. 1. Sic ergo manifestū est ex his qz beatissima virgo oēs proprietates tronoꝝ habuit et in summo. Secundus ordo vltimē ierarchie est cherubin cuius cunctū dyonisiū quatuor sūt proprietates. Pri-

ma est in circuitu esse. Secūda est reductiū. Tertia actiū. Quarta exemplatiū. Prima ergo que est in circuitu esse per quam secundū cōmentatorem intelligit qz in circuitu sunt. qz ad totum quod est intrant. hanc ergo beatissima virgo habuit in summo quia ipsum totum circūddedit. et preterea intima viscera misericordie pr̄is intrant; et ei filium vnicū et vniūgenitū de corde extraxit. Secūda est reductiū per quod intelligitur scdm cōmentatorem qz ad deū tendunt. Et hāc etiam habuit in summo beatissima virgo q̄ omnia reductibilia ad deū reduxit. Ipsa enī est mulier que tria sara. i. corpus. et aīam. et deitatem cōiunxit. Mat. 13. per quod natura in primū ymo super primū statum institutōis rediit. Itē ipsa ē mulier que lucernā accēdit. per quā dragma decima mueta fuit luc. 15. Tertia proprietas est actiū qd est ut dicit cōmentator ut scdm deū incendat. hāc autē habuit beatissima virgo in summo quoniam maxime secundū deum ascēdit et icēssit. que et deiformissimos actus habuit. et in summo actu ipsū singulariter imitata fuit. quādo ipm deum genuit. ipsa etiā deum et hominē generauit. Quarta proprietas est exemplatiū qd est secundū cōmentatorem ut s; suū exemplū hoc faciant. hanc etiam plenissimē habuit. que omnib; re creandis speculum. et exemplar. et stella maris extitit. et doctrix discipline di omnia illustrauit. Patet ergo qualiter beatissima virgo omnes proprietates cherubin habuerit in summo. Superius omnium ordo est seraphin cuius secundū dyonisiū octo sunt proprietates que sunt be. Prima est mobile. Secūda incessabile. Tertia calidū. Quarta actiū. Quinta superuidū. Sexta intentā. Septima intima. Octaua inuisibilis. Quas proprietates expōit cōmentator sic. Prima ergo proprietas ē dulcetōis qd

est vita. hanc hñt beatissima virgo in summo. Ipsa. n. sua caritate meruit & cōgruo sibi videri vita summe gloriosa & qz ipsa fuit p̄cipui vite icreate & oī bus nobis causa vite eterne. Itē si vita est effectus dilectionis. ergo cū in ipsa sit ip̄oportioā. lis dilectio: erit ip̄oportioā. bilis vita. Scda proprietatē ē ineffabile quia perpetua. Incessabilitatē autē habuit beatissima virgo super seraphim. Magis est. n. ineffabile quod non cessat & nō pōt cessare nec vnq̄ potuit cessare: q̄ qd non cessat. & n̄ potest nō cessare: sed tamen potuit aliqñ cessare. Sed caritas angelorū seraphim potuit aliquādo cessare. In summo enim & oī dūc illo cessauit quando cecidit. Sed caritas beatissime virgīs nunq̄ potuit cessare. ergo magis fuit ineffabile. ergo excellit seraphim in incessabili caritate. Minor patet ex hoc q̄ non pōt cessare nisi per peccatum mortale: sed ipsa nunquam potuit mortaliter peccare. In vtero enim nullus potest mortaliter peccare. Ipsa autem adhuc ī vtero matris fuit sanctificata & cōtra peccatum confirmata: & sic nunquam potuit caritatem amittere. Seraphim at amittere potuerunt. ergo excellit illos in hoc quod est ineffabile. Tertia p̄prietatē est calidum: fuit calidum dilectio quasi sopita. Sed & hoc habuit beata virgo super seraphim. Alijs enī paribus fortior est virtus. que tantundem operatur cum resistentia contrarij q̄ illa que sine resistentia. Unde maior est virtus que sopitum facit ī tumultu & strepitu: q̄ illa que sopit ī silentio & quiete. ergo cum beatissima virgo sopita fuerit & omnino tranquillā ī tumultu & strepitu tribulationum: temptatio num & persecutionē huius mundi. fuit magis sopita q̄ seraphim extra huiusmodi strepitum & tumultū constituti. sicut maior est violentia somni que cogit hominem dormire ī strepitu q̄ ī

quiete. Quarta proprietatē est acutus: & dicit commentator. acutum quod est sapientia. In hac excellit beatissima virgo seraphim vt patet supra in plurib⁹ locis de ipsius sapientia. Preterea dicit Augustinus. Chastus est in maria. ergo omnes thesauri sapientie & scientie in maria. Item vinctio Seraphim docet de omnibus necessarijs ad salutem. vinctio domie dat omnia necessaria ad salutem. Item participant sapientia creatam accidentaliter. Ipsa ē mater sapientie increate essentialiter. Quinta proprietatē est super feruidus: quod est vt dicit commentator. dūz per ignē amoris extollitur super se: per vin amoris expellit a se. hanc etiam habuit beatissima virgo in summo. Vidi enim speciosam sicut columbam ascendente p̄ contemplationem desuper riuos aquarum. i. super omnes choros angelorū & nardus ipsius humilitatis introiit ī cubiculum regis. & eduxit filium de domo patris. Itē spiritus sanctus eluat sursum: sed ipsa improporcionabiliter alijs spiritum sanctū habuit. ergo improporcionabiliter habuit cor sursum. Item vbi est thesaurus tuus. ibi & cor tuum. Mat. vi. Sed ipsa p̄e omnibus maximum thesaurum habuit sursum. ergo maxime fuit ipsius cor sursum. Item ip̄a maxime fuit expulsa a se que se totaliter deo dederat. & totaliter cor p̄ore & anima deo plena erat: ita q̄ nec corpore nec anima plus gratie secūdū statum pro tempore recipere poterat. Quid enim habet homo gratie quas & ea non acceperit ergo quanto plus h̄z gr̄e tanto minus h̄z de se. ergo que plena gratia fuit de se totaliter expulsa fuit. Sexta proprietatē est intēa. quod est secundum commentatorem vt in ipsum pergat. hanc etiam beatissima virgo habuit in summo que intima cordis eius penetravit. & & visceribus misericordie sue intimis filiū de intimo

cordis patris extraxit. et in summas im-
mensitatem misericordie eius intine et
profundissime intimauit. et omnes diui-
tias misericordie sue effudit. et in sanctu-
ario dei habitans sapientiam a seculis
absconditam carne indutam omnibus
patefecit. Septima proprietas est in-
tima. quod est ut dicit commentator quod
ad exteriores non effluat. Quia etiam
in summo ipsa habuit super seraphim. Illi
enim non effluxerunt descendendo. sed
nec ascendunt. Ista autem deorsum non
fluxit. ymo contra naturam sursum flu-
xit: et omnes qui defluerant secus sur-
sum traxit. Octaua proprietas est in-
flexibilis. quod est ut extra ipsum non
diuertat. hanc quoque habuit supra
seraphim. Illi enim tantum ab illo quod
acceperant non diuerterunt. ipsa autem
nunquam diuertit ab ipso: sed omnia
uertit ad ipsum. et totum mundum in ip-
sum conuertit. Item alij accipiunt ali-
quid ab alijs unde se ad illa conuertunt.
ipsa autem omnia habet in solo filio.
Vnde nunquam diuertit ab ipso. Ex his
patet qualiter beatissima virgo habuit
omnes proprietates omnium angelorum
in summo. Item per quasdam quibusdam
alijs assignat proprietates: quod videlicet
virtutum est miracula facere. peccatum
contrarias potestates demonum coherce-
re. principatum regna mutare et mini-
strare. hec omnia fuerunt in beatissi-
ma virgine maria in summo. Nam et o-
mni miraculorum miraculosissimum fe-
cit cum deum et hominem genuit: pote-
statem cohercuit cum regnum dyaboli
destruxit. regnum transmutauit cum ho-
minem in regnum celorum transfudit. Est
ergo beatissima virgo angelus in gratie
inuentione: archangelus in dei genera-
tione: princeps in principii subiectione. praes-
tes in supernaturalium operum virtutes in
deiformissimorum actuum perfectione. diuina
tiones in creature suppositione. troni in dei
corporali receptione: cherubin in omnium

secretorum secretissima cognitione. sera-
phim in suprema super omnes dilectione. Pro-
pterea ergo qualiter beatissima virgo omnes
proprietates angelorum habens. super omnes
angelos et omnes ierararchias est exalta-
ta. ita quod singulorum et omnium propria-
tes et dona ipsa sola per se singulariter in
summo possidet vniuersa.

Quod est regina misericordie. ca. lxx.

Primo queritur de vltio privilegio
quod est regina misericordie. De
quo queritur utrum illud nomen conue-
niat proprie in predicta dignitate exal-
tate. Et videtur quod non. Maiori enim
dignitati conuenit dignius nomen. ergo
summe dignitati conuenit dignissimum
nomen. Sed dignitas illa in quam est
exaltata: est summa dignitas. ergo secun-
dum illam conuenit ei dignissimum nomen.
Dignissimum autem nomen creature
est mater dei. ergo secundum illum sta-
tum deberet matri dei nominari. Itaque sic
Exaltata est in statum glorie. ergo potius
dicitur regina glorie. Item a digniori
sunt denominationes. sed dignissimus
est gloria. ergo ipsa est regina glorie.

Itaque quod nobiliori et digniori filio in-
est. hoc est nobilior et dignior. sed no-
bilissimum et dignissimum est rex glo-
rie. ergo ipsa illi similis debet dici re-
gina glorie. Item ab eodem regno a
quo filius suus dicitur rex. ipsa dicitur
regina. Sicut rex francie dicitur et re-
gina francie. sed filius dicitur rex glo-
rie. ergo ipsa regina glorie. Item ubi
cumque non est misericordia non est misericor-
dia. sed glorie aliquando dicunt quod in ce-
lo non est misericordia. Ipsa autem est
regina celorum. ergo non est regina mise-
ricordie. Itaque secundum statum illam ipsa est super
omnes ierararchias celorum. ergo per quod debe-
at dici regina celorum. Itaque gloria tamen
est in celo. misericordia tamen per se in mundo.
gratia autem communiter est in celo et in

terza iuncta illis Jo. i. gratia pro gratia: ergo debet dici regina gratie. Itē imperator est super reges et imperatrix super reginas. ergo deberet imperatrix misericordie denominari. Itē in ordinibus angelorum superiores denominantur a superioribus et dignioribus donis. Sed summi ac nobilissimi domini est caritas: ergo deberet dici regina caritatis. Itē; filius dicitur deus pacis et dilectionis. ergo ipsa dici deberet regina pacis et dilectionis. Itē; Seraphim denominantur a caritate sed ipsa est superior seraphim ergo ipsa deberet a superiori denominari. Sed nihil est superius caritate nisi deus. ergo ipsa deberet a deo denominari ergo ipsa deberet dici dea misericordie.

Itē filius dicitur rex regum et dominus dominantium: ergo ipsa dicitur regina reginarum et dominatrix dominarum. Itē; filius dicitur deus deorum. ergo ipsa dea dearum. Item Dionysius de divinis nominibus. Inuenies autem quod deos eloquia vocant non tantum super celestes essentias sed et apud nos amantissimos dei et mirabiles viros. Et israhel. Et vltimamque virtus vltima conuertitur et in diuitias eius illuminatōes incessanter extenditur secundum virtutem diuina imitatione et diuina inuolutione digna effecta est. Cum ergo beatissima virgo sit dei amantissima et mirabilissima. et ad diuinas illuminatōes omnibus alijs creaturis inproportionabiliter plus extēta. ipsa potissime vocabitur dea et dea dearum.

Contra hoc opponitur in hunc modum. Gloria. gratia. iusticia p se tantum dñe collatione boni. Misericordia autē et collatione boni et ablatione mali per se. ergo plus cōprehendit et in amplius se extendit regnū misericordie quā gl'ie vlt' gr'e vlt' iusticie. Sed et ab ampliori et maiori potētia maior est dignitas et denotatio. ergo beatissima vgo a summa dignitate dicitur regina misericordie. Itē gl'ia et h'e in celo. nō in terra nō in inferno non in

purgatorio. Misericordia autē ē in celo. et in inferno et purgatorio. ergo mariam regnū ē misericordie. ergo maria regina dicitur regina misericordie. Itē quicquid est superius superiore est superius inferiore. Sed misericordia est super omnia opera dei et regnū misericordie super misericordiam. ergo regina misericordie determinat potētiā super omnia. Sed illa puenit proprie beatissime virginis. ergo proprie et vere ē regina misericordie. Itē ipsa super primoniū et proprie tate filij sui ē regina. sed hec ē misericordia. propriū enim est dei misereri. ergo proprie ē regina misericordie. Itē ysa. 17. Ego autē considerabo in loco meo. glo. q. loc' est misericordia: Sed proprius locus regis ē regnū. ergo misericordia ē regnū regis. ergo et regie. Sed proprie dicitur rex et regia eius quod est ipsius regnū sicut rex vel regia fracie dicitur cuius ē regnū francie. ergo et beatissima vgo proprie dicitur regia misericordie cuius ē regnū misericordie. Itē ois quęst in regno dei ē in misericordia. sed nō ois qui ē in regno: est in gl'ia vel in grā vel iustitia. ergo sola misericordia pprehēdit totū regnū. ergo regia super totū regnū potissime dicitur regia misericordie. Itē regnū glorie est regnū misericordie sed nō cōuertitur et regnū gr'e est regnū misericordie. sed nō puerit. ergo regnū misericordie cōe est et cōplectitur vtrūque. ergo vltis regia potissime dicitur regia misericordie. Itē proprie dicitur regia francie quā dñā et vere et iure cēt oium quę sunt in fracia. Sed beatissima vgo vere et iure et proprie est dñā oium quę sunt in misericordia dei. ergo proprie ē regia misericordie. Itē si obliquus quē ē misericordia pstruit trāstine. vere et proprie dicitur regia misericordie. Ipsa enim ē cā totius misericordie primens totā misericordiam. et releuās omnē misericordiam. Itē si constructiū itrastine sensus erit. regia misericordie. hoc ē regia misericordie. q. f. est ipsa misericordia. Ipsa enim ē regina misericordie quā ē misericordia. Unde et beater

in figura beatissime virginis alio nomine edificata vocabatur: quod et interpretatum misericordia. *hester. 2.* Item ysa. xvi. Et preparabitur in misericordia solium eius. Sed solium proprie est in proprio loco regni. ergo misericordia est proprius locus regni. Sed illius dicitur proprie rex et regina. ergo beatissima virgo proprie dicitur et vere regina misericordie.

Item dyonysius de dei nomine. Regnum est omnis finis et ornat et legis et ordinis distributio. sed hec omnia proprie conveniunt misericordie. ergo ei proprie convenit ratio regni. Finis distributio super iusticia sed misericordia. quia exules facit reges. ornatus: quia deformissimos peccatores facit. angelos pulcherrimos. legis: quia dat caritatem et per illam regnum. ordinis: quia limus super angelos: terra super celos. hoc ergo misericordia proprietates regni proprie. ergo ipsa est proprie regnum. ergo et beatissima virgo potissime dicitur regina misericordie. Solum. has rationes omnes concordes dicentes quod propriissimum nostrum quod beatissime virginis sed sua dignitate summam debet: est esse reginam misericordie et plus proprie quam imperatrix. hoc enim nomen magis est nomen tiore et rigoris. regina autem plene est nomen prudentie et equitatis. Unde etiam non credo deam usque in biblia expresse nominari imperatorem sed regem. hoc enim nomen est maiestatis. Item magis proprie dicitur regina misericordie quam domina dominatrix vel regina regiarum vel dea deorum. hoc enim omnia important dignitate et excellentiam respectum maiorem et minorum. Si enim diceretur dea deorum non videretur esse dea vel regina peccatorum vel demonum. Item nec proprie dicitur regina pacis et dilectionis: quoniam nec hoc est velle omnibus suis regni. Item melius dicitur regina misericordie quam regina potentie vel sapientie. In sapientia enim intelligitur potentia: sed non convertitur. In misericordia vero dicitur sapientia et potentia: et non e converso. Unde misericordia claudit omnia illa tria in se. Unde regina misericordie est regina potentie. et sapientie. et non e converso. Quod

autem potius dicatur regina misericordie quam regina iusticie vel regina gratie: vel regina glorie per contrarium obiecta per.

Recapitulatio privilegiorum et additio capit. 196.

Ostendit hanc gratiam de privilegiis sufficientia beatissime virginis. Et videtur quod potius esse plura quam dea sunt. Primus enim inter deas fuit quod nunquam peccavit. Quare ergo si non habuit respectu ignorantie vel pene sicut unum habuit respectu culpe. maxime cum videtur illorum non fuerit in statu innocentie: et videantur utriusque opposita ad innocentiam a culpa pertinere.

Item secundum privilegium fuit quod non potuit peccare. Queritur ergo quod si non habuit unum privilegium respectu pene vel que non posset peccare non posset puniri: cum tamen omnis pena sit per culpam. ergo ubi nulla culpa nulla posset esse pena. Item tertium privilegium fuit quod quolibet opere meruit. Queritur ergo quod si non habuit privilegium vel similiter frueretur sicut ipse dominus iesus christus qui si mulier virtus fuit carni mortali. Item quartum privilegium fuit puritas in semine. Cum triplex sit actus ierarchie purgatio: illuminatio: perfectio: et beatissima virgo habuit unum privilegium respectu purgationis. ergo debuit habere alia duo: unum respectu illuminatiōis: aliud respectu perfectionis.

Quintus fuit virgo virginum. Cum autem fuerit beatissima virgo et virgo virginum et mater et coniugata et viduata: et habuit unum respectu virginum. videtur quod debuit alia tria habere respectu coniugatorum et viduarum et matrum. Sextum fuit mater dei. Et constat quod fuerit similis mater dei filia et sponsa dei et multa consilia. ergo et respectu illorum dicitur habere multa privilegia. Septimus fuit mater omnium. Quare non solum fuit unum privilegium quod esset soror et filia omnium sed saltem quod esset domina omnium. Octavum fuit stella maris. Illud habuit beatissima virgo per privilegium respectu maris. ergo et aliud dicitur habere respectu ignis et unum respectu aeris: et unum respectu

terre. Nonum fuit porta celi. Si respectu porte huius unum privilegium. ergo eadem ratione respectu fundamenti vel pietatis huius unum potest dici fundamentum vel lapis angularis vel aliquid aliud huiusmodi.

Decimum fuit passionis communicatio. Cum ergo privilegium habuerit respectu passionis: et habet aliud respectu actionis. cum actio sit nobilior passione. Item. xi. fuit exaltatio et sic huius respectu ardui. ergo alia deo habet unum respectu et alio respectu boni. Item. xii. fuit regina misericordie. quod si unum respectu potest esse vel sapientie quam misericordia sunt priora. Item unum aliud ab his omnibus sunt quod erat mater et filia quod non est determinatum inter alia. Item unum videtur quod huius virtutes per modum patris. Item unum privilegium vel quod potuit mereri et non demereri. Item fomitis extinctio. Item quod concepit sine libidine. Item quod portavit sine gravitudine. Item peperit sine dolore. hec sunt tria privilegia. ergo habuit plura quam dicta. Item super demonstratum est quod nullius habuit ignorantiam: quod est et unum privilegium beatissime virginis.

De sufficientia privilegiorum. capi. 197.

Ufficientia privilegiorum sumitur in hunc modum. Privilegium vel est contra malum vel ad bonum. Contra malum: culpe vel pene. Pena autem vel est presentis vel futura. Auferre penam presentem non est privilegium sed nocumentum: quia illa est meritoria.

Item futuram auferre non est privilegium quia hoc est commune pluribus: vel omnium maritum et omnium parvulorum et aliorum multorum: pfectorum tam innocentium quam peccatorum qui omnes post vitam istam non sustinent aliquam penam. Si ergo est contra malum culpe vel est culpa actualis vel originalis. Si actualis. sic est quantum ad actum et sic quod nunc peccavit. Si est culpa originalis sic est puritas in summo. Si autem est privilegium ad bonum: vel ad bonum meriti vel ad bonum premij. Si meriti: et

est habitus vel actus passio. Si habitus vel est corporis vel anime. Si corporis vel in se vel ad deum vel ad proximum. Si in se: sic est virgo mater. Si ad deum sic est mater dei. Si ad proximum sic est virgo virginis. Si autem est habitus anime vel est intellectus vel affectus: et hoc vel ad proximum vel ad deum. Si ad deum tunc est puritas in summo. Si ad proximum tunc est mater omnium. Si autem est actus: vel in se vel ad proximum. Si in se sic est quod quolibet motu merebatur. Si ad proximum sic est vel exemplum et sic est stella maris: vel ad auxilium: et sic est porta celi. Si autem est passio. tunc est passionis communicatio. Si autem pertinet ad premium: vel quantum ad rem sic est super creaturas exaltatio. vel ad nomen sic est regina misericordie. Et sic in multis sunt privilegia beatissime virginis. Primum quod nunc peccavit. Secundum quod peccare non potuit. Tertium quod in summo pura fuit. Quartum quod virgo mater. Quintum quod mater dei. Sextum quod virgo virginis. Septimum nullus ignorantia. Octavum mater omnium. Nonum quod quolibet tempore meruit. Decimum stella maris. Undecimum porta celi. Duodecimum passionis communicatio. Tertiodecimum super omnes exaltatio. Quartum decimum regina misericordie. Si ergo sunt. 14. privilegia beatissime virginis. quod est ergo quod Job. apoc. 12. Vidit mulierem amictam sole et coronam. xii. stellarum in capite suo: quod quasi omnes exponit et predicant de. xii. privilegiis beatissime virginis. Ad hoc respondemus. quod sicut articuli fidei unum sunt. xii. aliam sunt. xiii. sic et in proposito. Dist. n. ista. xiii. reduci ad. xii. Ad summam. n. puritatem que sub deo potest intelligi reduci in unitas peccati. Impossibilitas et peccandi est summa appropinquatio ad puritatem dei: et sic ad puritatem in summo reducuntur prima duo et sic. xiii. sunt. xii. visa in illa corona. his visis respondemus ad obiecta. Quod. n. obicitur de fomitis

extinctione. dicimus q̄ illud claudit in se puritas in sumo. Sed querit q̄ vni n̄ fuerit q̄ fuit sine originali cōcepta

Dicimus q̄ fuit impossibile nisi conciperetur de virgine: et sic m̄ sua fieret virgo m̄: et sic nō esset suus p̄uilegiū scilicet q̄ fuit m̄ virgo cum hoc fuisset prius sue matri communicatum. Itē frui in via nō potuit ei dari p̄uilegiū quia illud creatura non vnita nō compatitur secum cum corpore corruptibili et cum pena. Item respectu matris habuit p̄uilegiū q̄ fuit mater vgo. et hoc q̄ fuit mater dei. Item q̄ poterat mereri et non demereri non est p̄ se p̄uilegiū: sed est conclusio duorum p̄uilegiorū. Nā ex puritate i summo sequitur q̄ non poterat demereri. ex eo q̄ quolibz actu merebatur sequitur q̄ poterat mereri. Item nutrix dei non est per se p̄uilegiū sed pars p̄uilegij quod est mater dei. Ad integritatē. n. maternitatis exigitur non tantum prima materia corporis generandi. sed et nutrimentum nutriendi: quod tamen aptum natum est ab alio homine accipi. Unde scimus quoniam alia est nutrix alia mater. Nutrix ē quasi diuidua mater a qua etiam puer aliquando multū contrahit a complexionē influente: ergo ad perfectissimam maternitatem exigitur etiam ratio nutricis. Unde cū beatissima virgo fuerit p̄fectissima mater fuit et nutrix. Unde luce. xi. Beatus venter qui te portauit et vbera que suxisti. et ita sub matre dei intelligitur nutrix dei. Item filia dei vel sponsa dei non est p̄uilegiū. quia esse filiam dei nihil addit quod sit a speciale. Item domina omnium non est per se p̄uilegiū sed includitur in regina misericordie. Omnis enim regina est domina: unde cum misericordia sit oīum domina et regina. regina misericordie ē dñā oīum. Itē q̄ n̄ dat p̄uilegiū respectu terre et ignis et aeris iō ē. q̄ mare p̄p̄e

exprimit p̄culum huius vite: pp̄ q̄ in naufragio indigemus dirigente et cōducēte. Itē q̄ nō dicitur fundamētū v̄l lapis angularis p̄uilegiū: iō ē quia fundamētum p̄p̄ie respicit fidē q̄ a solo deo ē. lapis angularis vnionē diuine et hūane nature. Itē q̄ n̄ h̄z p̄uilegiū respectu actōis sicut respectu passiōis dicimus q̄ hūit id q̄ quolibet actu meruit. q̄ sū deo facere nō potuit. q̄ sū me nihil potestis facere sed adiutores dei sumus i merēdo. Itē q̄ nō hūit p̄uilegiū respectu veri v̄l boni sicut respectu ardui dicim⁹ q̄ h̄z. q̄ illa sua exaltatio nō tñ i arduum sed i ver⁹ et bonum arduū. Itē q̄ n̄ respectu sapie vel potētie sicut respectu misericordie habuit p̄uilegiū. Dicim⁹ q̄ misericordia claudit vtrūq; in se. Nā regia misericordie et regina potētie et sapientie.

Ex his p̄ q̄ p̄uilegia beatissime virginis sunt tñ. xij. et non plura vel pauciora.

Epilogus quid nobis ex illa plenitudine venerit. iō 8.

Am ergo sufficienter ostensum ē qualr beatissima virgo plena fuerit q̄ oēs gr̄as ḡrales et sp̄ales oīz creaturaz in summo habuit. Sc̄o q̄ illas gr̄as hūit a qb⁹ oīs creatura vacua fuit. Tercio q̄ sua gr̄a tanta fuit q̄ pura creatura maioris gratie capax n̄ fuit. Quarto q̄ et gr̄am ierētam i se tota; cōtinuit. et sic p̄ oēm modum gr̄a plena fuit. Fuit etiam ista plenitudo p̄fectissima secundum omnem rationem plenitudinis. Est enī plenitudo alia diuina et nō receptiua que soli deo conuenit vt dictum est supra. Alia est receptiua. et hec triplex. Quedam enim est receptiua et diuina et non retentiva: et hec est plenitudo canalīs. et sic beata virgo plena est gratia omnium quantum ad numerum gratiarum que omnes ad numerum transeunt. quantum ad ipsam per ipsius manum. Unde

Eccl'ici. 24. Ego q̄si aque ductus exiui
de paradiso dei. hoc est o delitijis nisi
cordia dei. Itē Ber. Du defuerūt flu-
enta grāz qz nōdū venerāt aque duct⁹
z iste est aque duct⁹ mirabilis qz p ipz
deflūit oēs aque grāz deorsum. z itēz
p eundē reflūit in sursum. Un Sapi. 7.
Uenerūt mihi oīa bōa pter cū illa. z
innumerabilis honestas p man⁹ illi⁹. Et
sic ad locū vnde exēit flumina reuertun-
tur ut itēz flūat. Eccl'es pzo. Est at
z plenitudo receptiua z retētiua z nō
datiua. 7 hec est plenitudo vasis. Et hz
hanc plenitudinē plena fuit brā virgo
oībus gratijs creatis scdm specē. quas
omnes in specie in sūmo habuit. z nun-
quā amisit. z p̄terea grā increata quas
totā simul accepit. z. 2. mensib⁹ i se cla-
usit. Fuit ergo plenū vas. Sed et erat
illud vas admirabile op⁹ excelsi. ut di-
cit⁹. Eccl'ici. 4. Mirabile enī esset vas
quod maius seipso cōtineret. z ipsa viz
qz dei genitrix quē totus non capit or-
bis in tua se clausit viscera fac⁹ homo
Itē vas eēt admirabile quod vinum z
aquā simul sine interstitio z tñ sine cō-
mixture p̄tineret. Et vas illud vinum
diuinitatis z aquā hūanitatis siml⁹ con-
tinuit sine cōfusione mixture natura-
rū vel pp̄ietatū. non enī cōmixturez
passus ē neqz diuisione. Item vas esset
admirabile quod manēs clausum oīa i
se reciperet. z clausum effunderet. Il-
lud aut scissimū vas est bñssima virgo
quē deum cōcepit z post partum virgo
permanit. Unde fuit ortus cōclusus.
fons signatus. Can. 4. fuit etiam porta
clausa. Eze. 44. p quam ingrediebatur
z egrediebaf. Est etiam plenitudo re-
ceptiua datiua z retētiua. Et hec ē ple-
nitus fonsis qui est plenus z tamen
effluit. hac plenitudine etiam plena fu-
it bñssima virgo a qua cōtinue effluit
gratia: z tamen ipsa gratia est semper
plena. Unde ipsa est fons paruus qz cre-
uit in flumen maximū. z in aquas plu-

rimas redūdauit. hester. x. Ex fōte enī
huius plene beatitudinis p̄lūit omnis
beatitudo humani generis. Ex hac enī
uenit nobis pretiū redemptionis aqua
ablutōis. panis refectionis. medicina
curatōis. arma expugnatōis. premium
remūeratōis. pretiū redemptōis. Sed
hec ipsa est sacculus pecunie. de quo p
ver. 7. Sacculū pecunie secū tulit i die
plene lune reuerfurus ē in domū suāz.
In quo sunt oēs thesauri sapiētie z scie
absconditi ut habet ad col. 2. Quē se-
cum tulit. beat⁹ vir qui in cōsilio impio-
rum non abiit. Tulit dico i beatissime
virginis assumptōe. z reuerfurus est
in die plene lune. i. in cōsumatione ec-
clesie. De hoc pretio dicit⁹ puer. vlt.
Mulierem fortem quis inueniet p̄cul.
22. dicit glo. De vltimis finibus. i. de
extrema hūilitate beate virginis vlt⁹ de
vltimis finibus. i. de punctione dei z
hominis qui sūt duo fines. Attingit enī
a fine vsqz ad finem fortiter. Sapi. 8.
Illud pretiū i die annūciatōis fuit col-
lectū. i. die passionis p̄solutum. Sed
miseri iudei pretiū nostrū cogitauerūt
repellere. Quāvis enī cēt aurum terre
illius. i. bñssime virginis aux optimū.
quia tamen ipsi non crediderūt deum
eum esse. z qd fuerat aurum mūdissi-
mū crediderūt esse cuprū. z mel suspi-
cati sūt eē fel. Unde z omni modo quo
probatur aliqua pecunia probauerūt
ipsum. Examinauerunt eum per ignēz
ps. Igne me examinasti. Sed nec sic in-
uenerūt aliquid de scoria. z non est in-
uenta in me iniquitas. p̄terea etiā dī
numerauerūt. ps. Dinumerauerūt om-
nia ossa mea. Insup in statua crucis li-
brauerūt. Unde cārat. Statua facta
corpōis: z sic effluxit pretiū redēptōis
hic etiā effluxit nobis aqua ablutio-
nis. Ipsa enī est fons. de qua iacha. 1. z.
Ezlt fons patens domui dauid z bitan-
ibus iherlm in ablutione peccatoris z
mēstruate. Et erat fons hortorū pute⁹

aquarū viuentiū ut habet can. 4. Et
 fons iste pfiguratus fuit. scđi. regū pe
 nultio vbi dicit David. Sigs mibi da
 ret potū aque de cisterna betlehem q̄
 erat iuxta portam. Břisima virgo ē
 fons quātū ad coia beneficia q̄ exhibet
 oībus: puteus aut quātū ad spālem d̄
 notionem quā dat suis spālibus. Cister
 na vero inquantū ab ipsa fluit refectio
 peccatoribus: hec cisterna ē iuxta por
 tam quia vult oēs satiare. Unde cla
 mat. Ecclici. 24. Transite ad me tē.
 aqua cisterne huius ē xps qui est fons
 aque salientis in vitā eternā ut dī ioh.
 4. hanc aquā multum desiderauit dō
 i. popul⁹ iudaicus. Unde clamat ysa.
 41. Egredī z pauperes querūt aquas z
 nō sunt Job. 30. Oīa mea aruerūt pre
 caumate ps. Anima mea sicut terra si
 ne aqua tibi. Et tunc dñs moysi dedit
 cōsiliū Num. 20. loquimini inquit ad
 petram. i. beatā virginē durā contra
 tribulationē. grauem contra instabili
 tatem. frigidam cōtra libidinem. z ipsa
 dabit vobis aquas. Et tūc aperuit eis
 thesaurū suū fontem aque viue de ci
 sterna betlehem. Et hanc aquam tūle
 rūt tres fontes fides caritas z humili
 tas virginis. fides per quā scī uicerūt
 regna que fortis est. qz z montes trans
 fert. ut habet mat. 17. Caritas fortis ē.
 quia fortis est ut mors dilecto. Lā. ult.
 humilitas fortis est que solo odoze re
 gem de accubitu suo. i. de pallatio prīs
 traxit ad vbera matris. Sed quid fe
 cit dauid. i. iudaicus populus de aqua
 ista: postquā venit nō biberūt. quia nō
 crediderūt sed libauerūt i cruce. Sed
 certe illa libatio nra fuit ablutio. Ipse
 enī dilexit nos z lauit nos a peccatis
 nostris i sanguie suo apoc. prō. Iste
 etiā puteus figuratur p illā de quo can
 tant filij israel. Num. 21. Ascendat pu
 teus. Et dicit ibi q̄ illum puteū foderūt
 principes z duces in decreto legis z i ba
 culis suis. pcepit q̄ principes z priar

che z duces. i. pphe cum ipso doctore
 legis. i. moysē multū diu foderūt puteū
 istū desiderādo. orando. pfigurādo. pro
 phetādo. Sed Mathe⁹ noui testamēti
 fossor fodere scuit. Liber inqt genera
 tōis ihu xpi zē. Ecce vena vire. Iste te
 tigit rectam venā qz ut z tētur in Job.
 28. hz argentū venarū suarū picipia. Et
 illud picipiū tetigit hic Mathe⁹ dices
 Vir Marie. de qua nat⁹ est ihs. Ipsa
 enī ptilit nobis fontē vite sicut optie
 figurat i Ben. 2. vbi legit q̄ flui⁹ egre
 diebat de paradiso voluptatis. z inde vi
 uidebat in q̄tuor flumia. qz d̄ břisima
 h̄gie egressus est oīs q̄ effluit in oīs il
 la q̄tuor břificia a qbus deriuant oīa
 alia beneficia creatōis. recreatōis. iusti
 ficatōis. gloriā creatōis. Et bene dicitur
 hec flumia bñdicta q̄ ptilerūt nobis q̄
 tuor q̄ solent flumia magna cōferre ci
 uitatib⁹ p quas fluit. flumē enī neces
 saria apportat. supflua deportat: sordes
 abluit sibi extinguit. Břificiū ergo crea
 tōis oīa necessaria apportauit: oīa sup
 flua stulit. Tūc ei h̄re? emissari⁹ pec
 cata populi detulit i desertū sicut dicit
 leuit. 16. Nihil enī supflui nisi peccatū.
 Beneficiū iustificatōis omnia imūda
 abluit. i. sordes filiarum syon in spū iu
 dicij z spū ardoris ysa. 4. Beneficiū
 aut gloriātionis omnem situm extin
 guit. Sitit enim omnis anima ad deu:
 fontem viuū. Et hec sitis nūq̄ hic ex ti
 guntur. quia hic non saturat oculus vi
 su. nec auris impletur auditu. sicut dī
 Eccles prō. Sed satiabimur cū appa
 ruerit glia ei⁹: qñ de torrente volup
 tia potabim⁹ ut ait ps. hec sunt ergo
 q̄tuor flumia q̄ nobis pfluit ex plenitū
 die ista semp plena. Profluit nobis ni
 chilomin⁹ ex ipsa panis refectōis. Ipsa
 enī est nauis illa institoris de lōge por
 tans panē suū. ps. vit. Delōge. qz est
 panis viuus: qui d̄ celo descēdit. ut dī
 ioh. 6. Ad quē inuitat nos beatissima h̄
 go. 2. ps. 2. Comedite panem meum

et bibite vinum quod I misculi vobis. De
trinitas. aqua humanitatis cum vino di
uinitatis misculi. qui humana natura
diuine vniuit. Sed beatissima virgo mi
scuit qui credidit et consensit. Panem quo
que istum ipsa nobis confecit: Ipsa enim
est illa mulier euangelica que tria sata
et corpus christi et aiam et diuinitatem coniu
xit. Fermentum autem in hac cofeccionem fu
it fides virginis. Istum panem petierunt
paruuli et non erat qui frangeret eis. Tr. 4.
Quam fractionem petebat ysa. 52. Fra
ge esuriienti panem tuum. Unde uey fuit
et panis iste pifus fuit in incarnatõe.
sed fractus in passione. quando misit cri
stallum suum sicut bucellas. Alia transla
tio h3 sicut frustu panis. Non sit ergo cri
stallum suum. i. clarissima; animam sc3 ad
lymbus; quasi frustri panis diuisus; a pa
ne. i. a corpore quod iacuit in sepulchro
cum quo vnita fuit. homo autem integer pa
nis viuus qui de celo descendit. Et
fluxit etiam ab hac plenitudine medici
na curatõis. Ecclesi. 32. Altissimus de
tertia creauit medicinam. et 43. Medicina
omnium in festinatione nebule. Medicina
ergo omnium in hoc est in christi carne pu
rissima festinata: quia subito decisa et
in corpus formata. et hec nobis ex ista
effluxit plenitudine. unde ipsa dicit.
Ecclesi. 24. Ego quasi fluxi? dorix et sicut
aque ductus exiui de paradiso dei. Do
rix medicamentum generatõis: christus est: qui
sanat omnes infirmitates nostras et om
nis generationis. Accepimus quoque
ab hac plenitudine arma expugnatio
nis. Sed que conuenientia armis ad me
dicinam? quod eade; accepimus arma
et medicinam. In hoc quoque optime figu
raturum fuit. 3. Reg. 7. In domo saltus
libani. quam edificauit salomon ut expla
nat magis in historia. Domus illa in du
as partes fuit distributa. Superior fu
it pigmentaria in qua fuerunt pigmenta
et aromata ad usum templi. Altera fuit
armamentaria ad tuitionem regis et de

corem domus. Lybanus candida est
brissima ego tota candida tota pulchra
intus et extra. Quam domus fecit sibi rex
salomon: quia sapientia edificauit sibi do
mum in qua fuerunt medicina contra vul
nera peccatorum. arma contra inuidum
vel dyabolum. In hac autem domo dici
tur spalius de scutis aureis que fecit
salomon. Et quid signant illa scuta nisi
illud scutum quod petit ps. Apprehen
de arma et scutum et exurge in adiuto
rium mihi. Et domus ita fecit. Inroi
bo ingit inadmiraibile tabernaculum
quia quem celi capere non poterant etc.
Istud tabernaculum intrant. et armauit
se. De quo ps. Scuto bone voluntatis.
Scutum bone voluntatis ipse nunquam
i ali
quotatum ostendit quantum in nobis in
hoc quod assumpsit scutum istud: et est sa
ctus lucifer noster. unde notat dicit.
Coronasti eos. hoc enim est summa coro
na hominis ad alias creaturas: quod vi
dit deum ferentem scutum suum. Unde
quod hic appellat scutum. cant. 3. dyadema
appellatur. Egre dimini fite syon. et vi
dete regem salomonem in dyademe quo
coronauit eum mater sua: glosa. virgo
maria: Item alia glo. super illud in die
sponsatõis. dicit. Tempore annuatõis.
Istud scutum in pugna passiois in quibus
locis fuit perforata. huius scuti isigma
ferebat ille qui dicebat ad sal. 6. Stig
mata domini nostri ihu christi in corpore meo
porto. Est enim magna dignitas militis
portare isigma regis. Unde hester. 6.
homo quem rex honorare cupit. debet i
dum vestibus regis: et iponi super equum
qui de sella regis est et accipere regis;
dyadema super caput suum. et primus de re
gis principibus ac tyrannis teneat equum
ei? per plateam ciuitatis incedens clamet et
dicat. Sic honorabit quemcumque rex volu
erit honorare. domus ergo quam boies hono
re voluit vestes regales ei idum. qui diui
nas proprietates ei communicauit. et econ
trario vestes sui reinduit quam sacculum nostre

mortalitatis deus induit sibi. vñ primi Reg. 18. Expoliavit se Ionathas tunica q̄ erat indut⁹ ⁊ dedit eā dauid ⁊ reliqua vestimenta sua vsq; ad gladium ⁊ arcū vsq; ad balthēum. Itē sup equū q̄ de sella regis hominē posuit. qñ corp⁹ humilitatis nr̄e corpori sue claritatis ⁊ figuravit. Itē dyadema regis in capite hominis posuit. qñ nos reges celi cōstituit. Unde Apoc. 19. Ille qui sedebat super equū album. hūit in capite suo dyademata multa. Multa pcul dubio hūit dyademata. qui cuilibet homini vñā dedit. ⁊ iple tñ nostra dyademata in suo capite hūit. quia nimirū in corōnā glorie sue vertit q̄ de suo p̄mōio tot reges ⁊ regias fecit. Unde iterū. Apoc. 4. seniores coronas suas mittūt ante sedentem in throno. quia oēs scī p humanitatē xpī se cognoscunt coronatos. Unde ⁊ mulier amicta sole coronā stellarū. 12. in capite suo hūit ut dicitur apoc. 12. Q̄ beatissima vgo omnes scōs coronauit. Principes aut cum equo per plateas ciuitatis nos ducit. qñ corporibus ⁊ aiab⁹ nos ad regna celestia pducunt. Si ergo tātus est honor militis ferre. s. signū vel insignia regis. quāte dignitatis regem ferre insignia militis. Quāte autē caritatis regem sibi reputare. p coronā regni q̄ fert scutū ferui carneū In dyademate inqt. Can. 3. quo coronauit cum mī sua. i. virgo maria. Sed ⁊ ipse cōstrario solus matrem suam nascendo coronat. cū ei ⁊ secunditatem matris cōtulit. ⁊ virginitatem nō abstulit. ⁊ esse matrē dei ⁊ reginā misericordie mox nascendo concessit. Pz ergo que sunt arma ⁊ scutum quo nos deus coronauit. ⁊ que arma dīsta plenitudine accepim⁹. Accipiemus autem ⁊ ab eadem tandem p̄m̄ium remunerationis. Unde ps. Filij merces fructus ventris. Gen. 15. Ego p̄tector tuus sum ⁊ merces tua magna mīnis. Et sic pz q̄liter ex ista plenitudine

virginis effluit perfecta ⁊ oimoda beatitudo humani generis. Predictis adicienda est alia ratio plenitudinis quam etiam continet in se plenitudo beate virginis ⁊ hec est plenitudo loci. secundū q̄ aliquis locus dicitur plenus. Et hoc dupliciter. Dicitur enī aliquādo locus plenus hominibus vel aīalibus. aliquādo plenus herbis vel florib⁹ vel fructib⁹. Per primū modum btissima virgo plena est sicut domus vel ciuitas dicitur plena. Unde ps. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Sicut letarium omnium habitatio est in te scā dei genitrix. Dicitur autem beatissima virgo plena hominibus letantibus. Ipsa enī omnes continet ⁊ saluat ⁊ ambit intra eē leticie ⁊ omnium hominū affectū trahit ad se. ⁊ omnū desiderium quietat ī se. Unde ipsa est letantium q̄si quoddā spāle regnū celozū. Est aut beatissima virgo plena sicut locus plenus dicitur fructibus. Unde plena est. sicut odor agri pleni. cui benedixit dominus. Gen. 27. Quam plenitudinem florum. herbarum. fructuum. signantem perfectionē mox virtutū ⁊ operū diuersorum; expleatē concupiscit ⁊ deficit ille qui ī persona sua dicit. Eccl̄ic. 24. Sicut emāum ⁊ balsamum aromatizans odore dedit. Et ibid⁹. Quasi cedr⁹ exaltata sū in libano. Est etiā alia ratio plenitudis quā in se cōtinet plenitudo btē virginis scdm̄ quam aliqs dicit plenus spū scō. hāc habuit btissima vgo in fūmo que spū sancto cum p̄re ⁊ filio plena fuit ⁊ corporaliter vtpote in qua plenitudo aī unitatis habitauit corporalī. Unū vidi m⁹ eam plenā caritate ⁊ dilectōe. deus aut caritas est; ergo deo plēa est ⁊ fuit que caritate plena fuit. Ex his ergo manifestū ē q̄liter brā vgo omni grā. omni plenitudine. omni rōe plenitudo. ⁊ oibus modis gratia plena fuit.

De hoc dñstecum. ca. 129.

Equit dñs tecū. Uidet aut q nō
bñ ponatur i hoc loco dñs tecū.
qz vt dicit phis. Sermones inquiredi
sunt fm materiā. ergo i mā timoris d;
poni nomen timoris: z i mā amoris no
men amoris. Sed dñs ē nom? timoris
iuxta illud. Mal. i. Si ego dñs: vbi est
timor meus? ergo cū hic agatur ois mā
amoris: nō deberet hic poni nomē timo
ris. sed amoris: z ita nō debuit dicere
dñs tecū. Itē cū tota trinitas sit mit
tens hanc salutationē: vñ q debuit di
cere. Trinitas tecū. Itē ille qui ānū
ciatur vocatur emmanuel: qd est itēpre
tatum nobiscū de⁹. z illa allocutio scā
fuit in ista annūciatōe. ergo potissime
debuit dñe deus tecum vel deus nobis
cum. Itē dñs dī esse nobiscū vel cum
aliquo specialiter: p ibitantem gratia;
sz illa appropriat spū scō. ergo debuit
dicere spūs scūs tecū. Item ista con
ceptio facta fuit appropriatē de spū san
cto. ergo debebat dicē spūs scūs tecū.

Itē mod⁹ salutādi dñi fuit. par vob.
ergo cū iste saluaret ex parte dñi. de
buit dicere par vobis. I par tecū. Itē
Augustinus i libro cōfess. Mecū eras
z ego tecū nō eram. ergo dñs est cū ma
lis z mal: nō sunt cū dño. sed tñ boni.
ergo cū beatissima virgo summe sit d nu
mero bonor: debuit dicere tu cū dño.

Item cū dñs nunci: hic futurus in
ea p corporalem pñtiam: fuit aut p cō
poralē pñtiā in ipsa z iste ē ppri⁹ mod⁹
essendi quo cū beatissima virgine fuit
z cum nullo alio. ergo cū illū pprium
modum essendi deberet hic exprimere
debuisse dicere dñs in te. Itē Jere.
scribens de ista associatōe de qua hic
agitur: dicit. zi. Femina circūdabit vi
rum. Sed q circūdatur ab alio. illud ē
in illo. ergo debuit dicere domūs i te.

Item vbi i diuinis ē ydempitas na
ture. dñs vna persona ēē in alia z eon⁹
so vt ibi. Ego in patre: z pater in me ē.
ergo cum hic notetur associatio i eadē

nā fm spēm: debuit dicē dñs i te. Itē
dñs absolute deū sumi solet p pñe: vt
ibi. vbo dñi celi firmati sunt z spū oris
ei⁹ ois virtus cor. ergo cū notet spāl r
pñtia corporalē q nō cōuenit pñ. nō debu
it dicere dñs tecū. Itē q nō dicit dñs
oīpotens l dñs exercitū vel huiusmōi

Itē q nullū posuit verbū. Itē dñs
dī quasi dans mīas. hic aut nulla fit
cōminatio. sed magis p nūssio. ergo ma
le ponit hic dñs. Itē cū dñs iposset
respēz ad seruū. q nō determinat hic
ille respectus vt diceret cuius est dñs.

Itē cū ois associatio sit i aliquo: qrit
in quo sit ista associatō. Si in esse vt sit
sensus dñs ē tecū. ista associatio cōuenit
deo cū omnibus. z sic cois est ei cum
oib⁹ entib⁹. ergo i hoc nihl dī qd bñ ē
gini appropriet. Ad hec dicim⁹. Iq in
ista salutātōe p hoc qd dicit dñs tecū:
duo intendū. Unū ut psona mittētis
pprie exprimat. alter vt libeū arbitri
um beatissime vginis ad credendū z cō
sentiendū inclinet. Ista aut duo perfe
ctissime z appropriiss. me exprimit hoc
nomē dñs quod a potentia imponit: z
qñ absolute dī soli deo appropaf. Alij
vō dñi serui illius sunt. ipse absolute ē
dñs qui dñs ē oīum: quod solius dei tri
nitatis ē ppriū. qui est psona mittens i
hac salutātōe. z sic persona mittens p
prie nominatur. Per idem autem libe
rum arbitrium gloriosissime virginis i
clinatur. quia ad consentiendū i mira
bila maxime disponit fides de omni po
tentia. quia credit z aduertit deum om
nia posse facere. acquiescit ipsum posse
naturas mutare: vel naturis impare.
Unde cum hic omnium nouorum no
uissimū; annuncietur beatissime vginis
ad credendū: congruentissime ponit
hic hoc nomē dominus quod abso
lute positū est oīpotētie demātiū. Qz
vero liberum arbitriū beatissime virginis
etiam per se facile erat ad credendū
paratum: non indiguit expressissima

insinuatione ospotetie cū terrore. vt di-
ceret. dñs oipotens vl dñs exercitū.
sed sufficit ipsius leuis annuntiatio z qñ
obscura expñio potetie qualis per hoc
nomē dñs iportatur. Dicis ergo ei. dñs
recti. quasi apre dicat. Nihil credas ti-
bi ipossibile que scis te dñm in socium
habere. sed die cōfidenter. Oia possum in
eo qui est mecum. Si. n. aliqui duo vñi
officiū debeant operari. quid ipedit si
vnus est debilis cum alter adeo sit for-
tis vt per se officij possit pficere isto
etiā n̄ iuuante. Ex his solutio ad oia
patet obiecta vsq; ad vltimū qđ qñtur
ē de associatiōe. Ad quod dicimus. qđ h
associatio notat oibus i genere i qbus
associatio pōt esse. Est at triplex associa-
tio. Est. n. associatio i essendo: associatio
i patiēdo. associatio i agēdo. Associatio
i cēdo dupliciter. Absolute vel respec-
tue. Si absolute in substantiali. in qñli.
i quāto. Associatio i substantiali ē ydem
pitas. in quali similitudo. i quāto eqñli-
tas. Inter deū aut z btissimam virgīez
fuit associatio in substantiali vna humāi-
tate. qz verus hō d̄ virgine vera hōie.
Fuit et similitudo i voluntate vnus in
viroz. Fuit et equalitas potentie i ge-
nere. Ipsa. n. eiusdem regni ē regia cu-
ius ipse est rex. Item pōt inter ipsos
notari ydeptitas in natura. similitudo in
forma naturali. z in figura. equalitas
i vtute naturali siue i potētia. Si at
ē cōmūio i esse respectue. hoc est vel
duoz adinuices vel duoz ad vñū. Si p̄
mo modo illa cōmūio fuit hic i sūmo.
qz ipa mater sua z ipse filius eius. Si
sō mō: tunc est vel ad vñū tēpus l̄ ad
vñum locum. vel ad vñū situm vel ha-
bitum. Scdm tēpus ibi fuit cōio. quia
ipsa simul m̄r dei z ipse simul filius ho-
minis z eodē. Scdm locū fuit ibi cō-
mūio. Ipsa. n. ipsum secum portauit d̄
loco ad locum quocunq; infra. 9. mēse
fuit. Possumus aut z ifras cōiōes tē-
poris z loci subdividere. Est. n. tempus

aduersitatis z ē tps prosperitatis. Ad-
uersitatis at duplex vel a seipso vel ab
alio: z sic triplex erit tps ppe humiliatō-
nis. aliene psecutōis. z tps solatiōis. et
in his oibus fuit dñs cum ipsa. In tpe
pprie humiliatiōis. in purificatiōe: qñ
obtulit ipsum ad tēplum. luc. 2. In alie-
na psecutione: sicut i passiōe. qñ stabat
iuxta crucē. Job. xix. In superna conso-
latōe. sicut i resurrectione. Itē locoꝝ
alius ē natural. aliud ē penalis: aliud
dignitatis. Natural vt ē vterus. pēal.
vt exiliū. dignitatis vt solium. In his
oibus dñs fuit secū z ipsa cū domo:
Dñs. n. fuit secum i vtero. secū i exilio
secū i solio. Itē diuersi i diuersis locis
solent esse simul. fratres simul i domo
p̄r z filius simul i mensa. vir z vxor si-
mul in lecto: seruus z dñs simul i via:
simul in conitatu. Ipsa aut i his oibus
fuit secum simul in domo vt frater cu;
sorore. In mensa vt filius cū patre. In
lecto: vt sponsus cū sponsa. In comita-
tu. vt dñs cū ancilla. De p̄rio. ps. Ecce
qđ bonū z qđ io. De secundo. Mat. xv.
Non est bonū sumere panem filioꝝ.
Item ps. Filij tui sicut nouelle oliuaz
De tertio Gen. 2. pp hoc reliquet homo
patrem suum z matrē. De quarto. Jo.
xij. Siquis mihi ministrat me sequat.

Fuit etia; ibi cōio fm situm oī mō.
Ipse enī ix. mēsisbus cū iacēte iacebat
cum stāte stabat: cum sedente sedebat.
Fuit etiam ibi cōmūio fm bitūz sub-
stantialē. Ipsa. n. btissima virgo idem
ipsum deum eadē carne qua ipsa fuit i-
duta. vnde z ipse in similitudinem est
hoiūz factus z bitū mētus vt homo.

Fuit etiam ibi cōmūio in patiēdo.
Est aut triplex cōpassio accidentalis vt
seru' dño. natural vt mater filio. esē-
tialis vt mēbrum cū mēbro. Ipsa ergo
cōpassa fuit ei vt ancilla fidelissima do-
mino suo. vt mater dilectissimo filio:
vt mēbrū dilectissimūz suo mēbro.

Itē in agendo fuit inter eos oimoda

auxilio

communio. Tria autē sūt generā hominū
que necessario p̄municāt sibi in agēdo
s. p̄trahentes generātes adiuvātes. Et
ipsa b̄tissima virgo cōmunicavit cum
dño in p̄tractu matrimonij hominis et dī
In gēratōe filij. In adiutōio gēris hu
mani. et sic p̄municavit ei i oī quo p̄tin
git aliq̄ue; alicui p̄municat. Dñs ergo
oīū; gēnratr p̄ creatiōē hominū. sp̄ali
ter p̄ creatiōē. tuus p̄ immediatā sū
ptiōē. xpi hoīs p̄ vniōē. ē tectū p̄ cēnti
a; p̄ntiā et potētiā. inhabitantē gratiā. cor
poralē p̄ntiā. Un̄ Ber. S; cū ita sit cū
oīb; scīs sp̄ali tñ cū mariā cū qua vti
q; tāta ei p̄sensio fuit ut illi nō solū vo
luntatē s; et sibi carnē p̄iungeret. et de
sua v̄ginisq; substantiā vniū xpm̄ efficēt
vel poti⁹ vnus xps fieret. q; et si nec to
tus de deo nec tot⁹ de v̄gie. totus tñ dī
et totus v̄ginis esset. nec tuo tñ filij s;
vnus vtriusq; fili⁹. At itaq;. Ave gr̄a
plena dñs tecū be. tu in mu. Nec tantū
dñs fili⁹ tecū quē carnē tuā idius: sed
dñs sp̄s scūs de quo cōcipis. et dñs p̄
q; genuit quē capis. P̄r inq; tecū q; suū
filiū facit et tuū. Filij tecū q; ad condē
dū ite mirabile sacramentū mirō mō
et sibi roferat gēitale secretū. et tibi ser
uat v̄ginale signaculū. Sp̄s scūs tecū
qui cū p̄re et filio tuū sc̄ificat vterum.

Itē de codē. Maxim⁹ Ep̄us. Dñs te
cū in mēte. tecū in ventre. tecū i vtero
tecū in auxilio: Ex his ergo p; qualiter
dñs fuerit cū b̄tissima v̄gie oī mō quo
cōtingit aliquid eē cum altero.

De hoc b̄ndicta tu in mulierib⁹. c. 200.

B̄ndicta tu in mulierib⁹. De hac
clausula gr̄is an aliquid addat su
per plenitudinē gr̄e. aut nihil. Si enī
nihil addit. ergo sup̄fluit. Si aliquid ad
dit ergo illa p̄r gr̄a plēa nō fuit. ergo
angelus falsum dixit qñ ipsa p̄r gratiā
plēnā nūciavit. Itē natura sua eadē
est cū nā mulier. ergo si excellit hoc est
in gr̄a. Sed oīs gratia includit cum dī
citur gr̄a plēna. ergo frustra addit po

stea b̄ndicta tu in mulierib⁹. Item si
ista b̄ndictio addit aliqd gr̄e et i gratia
excellit viros et mulieres. tūc debuiss;
dixisse b̄ndicta tu in hominib⁹ et etiam
b̄ndicta tu in oībus creaturis. cum in
gratia sit excellentior vniuersis. Itē
b̄ndicta tu in mulierib⁹. glo. que sine
exēplo muliebris cōditōis v̄go et mater
deū genuit. s; illud totū in plenitudine
gr̄e est cōprehensum. ergo frustra hic
repetit. Itē cum v̄gines oēs excellē
tiā habeāt dignitatis. ista b̄ndictio om
nibus v̄ginib⁹ cōuenire videt. Omnes
enī v̄gines inquantū virgines benedi
cte sunt in mulierib⁹: et sic poti⁹ debu
isset dicere b̄ndicta tu in v̄ginibus.

Itē si p̄pter fecunditatē virginalem ē
b̄ndicta in mulierib⁹. tūc multo poti⁹
dixisset b̄ndicta tu in mulierib⁹. Itē
plus est factum q̄ dictū. b̄ndicta autes;
dicit qñ bene aucta. sed plus ē beata.
ergo poti⁹ dixisset br̄a tu mulierib⁹ q̄
b̄ndicta tu in mulierib⁹. Itē cum
benedictio quedam sit gr̄e. quedam v̄
ḡie: oīs autē benedictio v̄gie includit in
se benedictionē gratie. ergo plus dixit
set dicendo gloriosa tu in mulieribus

Itē b̄ndicta tu in mulierib⁹ glo. i.
p̄re mulieribus. Et alibi in figura dici
tur. Benedicta es tu p̄re oībus mulie
rib⁹ sup̄ terzā. Iudith. ij. Itē hester
et Asuerus rex dilexit hester plus q̄
omnes mulieres. questio. Queritur
ergo que sit d̄ra inter b̄ndicta tu mulie
rib⁹ et p̄re mulieribus et inter mulie
res et plusq; omnes mulieres. Itē q
ritur vtrū p̄nomen dem̄stratiū secūde
psone notet ibi excellentiā vel discretō
nem. Si discretōem videtur q; non. qz
multe alie sunt b̄ndicte i mu. Si autē
excellentiā. cum excellentiā habeat
non tñ respectu mulier⁹ sed respectu
oīum creaturarū. dixisse debuerat b̄ndi
cta tu i oībus creaturis. Itē querit
vtrū ista b̄ndictō b̄tissime v̄gis cōpre
hēdat oīum aliorū benedictōem i se. Et

vñ q sic ymo nēq; dubitabile vñ. Quid enī magnū vñ miri si hūit bñdictōez; oī um gentiū q bñdictōes oīum angelorū z grās hūit z a nullo illastrū vñctur;

Ad hec solūda dicim⁹ q qdruplex est rō bñdictōis. Dñ enī bñdictō qñq; maledicti euacuāt. Itē dñ bñdictō. se cunditatis ampliāt. vñ benedixit eis. Crescite z mul. zc. Gen. 1. Dñ etiā bñdictō. singularis grē collatō. Unde bñdictō dñs Abraham. Gen. 22. Itē dñ benedictō. congratulantīū collaudatō vñde mat. 21. bñdictus q venit ī nomīe dñi. Scdm omne modū istum z rōnem fuit benedictissima vgo ī mulierib⁹ bñdicta

Itēz benedictō que est maledicti euacuātō triplex fuit fm q est maledictio nature. maledictō culpe. maledictō pe ne. Maledictio nē obprobriū; sterilitatis. maledictō culpe feditas libidinis: maledictio pene est inflicto penalitatis Et quelibz istaz triplex. In obprobrio enī sterilitas triplex fuit maledictio: scz libido īpregnātis. feditas cōcipiētis peccatū nascētis. Cōtra hec bñdictissima vgo tres hūit bñdictōes ī cui⁹ conceptōe īpregnans fuit spūs sanctus. cōcipiens vgo. conceptus deus. Item ī inflicto penalitatis triplex fuit maledictō damni. vgnitatez; per dendo: la boris ī portādo: doloris ī pariēdo. Cōtra hec iterum ī beatissima vGINE triplex fuit benedictō cui ī concipiēdo vgnitas aucta. z consecrata fuit. sine la bore portauit: sine dolor peperit. Et sic constat q nouē maledictōes: nouēz bñdictōibus euacuauit. z sic ppter maledicti euacuātōez; bñdicta est ī mulieribus. Itē est bñdictō. fecunditatis sup exaltatō: z hec quoq; pōt esse triplex. vna ex parte agētis. altera ex parte generati. tertia ex pte gignētis. Et qlibz istaz triplex. Agens enī ī ista cōceptio ne fuit deus pater. deus filius. de⁹ spīritus scīs. Exaltata autē esset super om nem generationē; generatō illa ī qua

agens esset solus pater. sed plus exaltata vbi pater z filius z spūs sanctus.

Item ex parte generati exaltata est generatō super omnem generationē;: vbi concipitur vir perfectus ī natura libus. Sed plus exaltata est vbi concipitur vir sanctus gratia z virtutibus. Sed super exaltata est vbi cōceptus fuit vir perfectissim⁹. homo sanctissim⁹. z summus deus. Itēz ex parte gignētis exaltata fuit quia virgo concept z plus exaltata quia virgo peperit: exaltatissima quia mater z virgo lactauit

Est etiā benedictō singularis gratie que similr ī beatissima virgine triplex fuit: Prima q ipsa secundum vgnitatem caput est z principium feminarum. Secundo q est mater oīum. Tertio q est domia oīum. Prīa istarum adhuc triplex. Dñ enīz pncipium feminarum propter tria. Unum est qz habuit quicqd bōi ī femis fuit. Aliud qz quod libet illoz ī summo habuit. Tertiūz est q illud habuit quod nunquam alia femia habuit vel habere potuit. Primum triplex. Triplex enī bonum fuit ī femis. bonum coniugatarum. bonum viduarum. bonum vgnum. In vgnitate adhuc triplex benedictō est. vna ē carnis ico:ruptō. Secunda nulli viro subiectō. Tertia angelica conuersatō.

In viduitate etiā est triplex bonū. libertas contemplatōis. exercitium ī operibus pietatis. castigatō carnis. Omnia ista bona simul fuerūt ī bñssima vGINE. habuit etiā ista omnia ī summo. Prececlit enim omnes vGIES ī tribus benedictōibus vgnum causalitate. quia virgo vgnum puritate qz purā ī summo. fecunditate. quia mater z virgo. Coniuges similiter excellit ī tribus. habuit enim fecunditate sine corruptione. prolem sine patre. fecunditatem respectu altissime nature. qz esset mater dei. Bonum viduarum sūtr habuit utpote ī summa cōtemplatōe

precipua pietate: excellētissima castitate. Quicquid ergo boni in mulieribus fuit
h̄ totū excellētissime h̄uit. q̄ v̄go v̄giūz
fuit: q̄ mater dei fuit: q̄ m̄r v̄go fuit.

Secunda gratia specialis. q̄ m̄r fuit
hoiū. Et h̄ quoq̄ triplex. Fuit. n. m̄r
vni⁹ hoi⁹ per ḡnatiōē: oīūz hoiūz m̄r
p̄ regeneratiōē. ⁊ virginū mater per
inuitatiōē. Tertia gratia sp̄alis fuit:
q̄ fuit dñā oīū. ⁊ hoc triplici ratōe.
Tripliciter. n. efficitur quis iuste dñs.
Una est per operatiōē: vt dñs ē q̄s ei⁹
rei quā opatus est ⁊ cōdixit in esse.
Secūdo p̄ p̄ptiōē. Tertiō p̄ electiō
nem: vt p̄lati. Ista triplici rōne fuit
beatissima virgo dñā oīū; creaturaz.
vtpote mater cōditiōis. adiutrix redē
ptōis: regina creatiōis. Quarto d̄r
benedictiō cōgratulantūz collaudatō
z hec quoq̄ triplex. Collaudatur enim
ab angelis: ab hoi⁹bus: a corporalibus.
Benuit. n. angeloz restauratorē: hoiūz
conditorē: corporalīū innouatorē.

Laudant autē eam angeli p̄pter tria.
Restaurauit enim reddendo per eq̄pol
lentia: dep̄ditum: multiplicando nume
rum: augmētādo sup̄additum. deciam
scilz ierarchiam. hoi⁹s quoq̄ laudāt
eam pp̄ tria: genit enim eis redēptorē
iustificatorē: glorificatorē. Corpora
lia quoq̄ laudant eam pp̄ tria. Immu
tauit. n. corpora innouādo: nobilitādo:
⁊ oīa in xp̄i corpore diuinitati vniēdo.
Sic quoq̄ patet qualiter bt̄ssima oīūz
dñā fm̄ oēm rōnem benedictiōis oīsa
riam est superbenedicta.

Qualiter eius benedictio omnes b̄ndic
tionem cōprehendat. cap. 201.

Qualiter autē ⁊ ista benedictiō i mul
ieribus cōprehendat in se oēm
aliam benedictiōem facile est videre
singula percurrēda.

De benedictione diei septime. ca. 202.

Prima benedictio ē illa qua b̄ndi
xit deus diei. vii. In qua regnauit

ab oī opere quod patrarat. Gene. i. Est
autē ista benedictio operū cōsumatio: a
peccatis vacatio: eterne requiei p̄f̄i
guratio. In bt̄ssima autē virgine fuit
perfecte operūz cōsumatio: q̄ oīa circa
ta i vno hoiē vniū⁹ euz creatorē: ⁊ p̄
mum sit vltimū ⁊ vltimū primū. Non
enim ē perfectiō motus vel operis nisi
in c̄lo. Item ibi similiter est vera a
peccatis cessatio in cuius voluntate pec
catum nullū fuit: ⁊ p̄terea inesse nō po
tuit. hec etiā requies nō solū fuit fu
ture requiei signū: s̄ ⁊ cā. Si ergo dies
7^a ē benedicta pp̄ sabbatū dei: ⁊ tamen
excellenti⁹ ē sabbatissimus recreationis
q̄ creatiōis. ergo ⁊ maior benedictio.
In oībus. n. requiem quesuit: ⁊ i ipsa
sola inuenit: in qua inuenit oīa quēcū
q̄ q̄siuit. Unde ⁊ in tabernaculo ei⁹ re
quieuit. Eccl̄i. 24. hec ē. n. vera syon.
quā elegit dñs in bitationēz sibi. Ibi re
quies sua in seculū seculi: ibi habitauit
qm̄ elegit eam. Sic ēt beatissima virgo
habuit diei septime benedictionem.

De benedictione ade ⁊ eue. cap. 203.

Secunda benedictio qua b̄ndixit
de⁹ fuit illa quā dedit ade ⁊ eue.
Gen. i. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ re
plete terram ⁊ subicite eas: ⁊ domiamini
piscibus maris ⁊ volatilib⁹ celi ⁊ vni⁹
sis aīantibus que mouētur sup̄ terraz.

hec benedictiō tria cōplectitur i se. s.
nature fecūditatem: terre subiectiōē:
aīalium dñariōē. fecūditas duplex
ē carnalis ⁊ spiritalis. Utrāq̄z h̄uit
bt̄ssima virgo in summo. fecūditatem
carnalem sup̄ fecūditatē naturalem: ⁊
spiritalē v̄lēm. qm̄ oīū bonoz m̄r ē
h̄uit etiā terre subiectiōē i summo.
terram. n. corpore sui. ita p̄ oībus sibi
h̄uit subiectam: q̄ etiā nunq̄ primū
motum rebellions h̄uit cōtra spiritū.
Terram etiāz mortaliā sibi habuit sub
iectam. cum sit dñā oīū angeloz: vni.
habet ēt beatissima virgo oīū aīalū

subiectionē et dominationē. Dñatur ē
per: potentia piscibus maris. i. demoni
bus in amaritudine inferni constitutis.
Dñatur et volantibus celi. i. eleuatis
angelis et volantibus in celum et ad al
titudinem cōtemplatōis dei. Dñatur et
per misericordiam vniuersis aniantibus
que mouētur super terrā. i. hominibus
oib⁹ in mobili vita pstitutis. Et sic beā
sima virgo habuit benedictionē primo
rum parentum.

De benedictōe Jacob. ca. 20.

Item ysaac benedixit Jacob Bē.

27. Det tibi deus de rore celi et de
pinguedie terre abundantia frumenti
vini et olei. et suat tibi populi et adorēt
te tribus: esto dñs fratru tuor. et secur
uentur ante te filij matris tue. Qui ma
ledixerit tibi sit ille maledictus. et qui
benedixerit tibi bñdictionib⁹ repleat.

hec quoq; benedictio in tribus consi
stit. in abundantia necessarioru: ut ibi
det tibi deus. In dignitate honoru: ibi
esto dñs fratrum tuor. in amonitione
incōmodor. ut ibi. qui maledixerit tibi
Item ros celi. i. grā cōtemplationis. pi
guedo terre grā actōis. et ex his fit fru
mentu; fidei. vinu spei. Un ad Ro. 12.
Spe gaudētes. oleu caritatis. his addū
tur necessaria corporis. et sic intelligit
in his omne necessariū. Sed constat
q; hec omnia bona beata vgo habuit i
sumo. cōtemplationē. actionē. fidē. spē
et caritatē. ergo pceptū illius bñdictō
nis Jacob hūit in summo. Scōm q;
in hac bñdictione est dignitas honor.
q; intelligit per hoc. Seruiat tibi populi
et adorent te tribus. esto dñs fratru tuo
rum. Populi sunt gētiles ad fidem con
uersi. tribus iudei. fratres sui sunt xpia
ni. filij mris sunt angeli. Dēs istio bea
tissima fuunt tibi in ecclesia militante:
adorant te ypaulia in triumphante. et i
curuāt ante te: q; vbiq; et omnib⁹ do
minaris cōgermana tibi pietate. Ter

tius quod fuit in bñdictōe hac est icō
modor. amorio. et laudis cōmunicatio
q; intelligit per hoc q; dicit. Qui male
dixerit tibi corde. ore. ope maledictio
bus repleat pñtis et future vite. et q; bñ
dixerit tibi benedictōibus repleat. pre
sentis grē et glorie future. Istā bñdi
ctionē etiā habuit i summo beatissima
virgo. q; nunquā aliquod incōmodum
habuit quo caruisse vluerit. ymo om
ne incōmodū suū cōmodu; sibi fuit.
Qui at ipsam corde ore et ope maledixe
rit: maledictionē eternā hereditabit.
Qui vō ipsa; corde ore ope benedixerit
bñdictionē grē et glorie possidebit. Om
nes etiā illā laudant qñ cantantes di
cimus. Bñdicta tu i mulierib⁹. Et sic
p; qualiter btā virgo habuit benedictio
nem Jacob in summo.

De benedictōe singulor. filior. Jacob et primo iude. ca. 20.

Unde et alie famose bñdictiones in
ter q; sunt ille quibus bñdixit Ja
cob filijs suis singulis benedictōibus
prijis Gen. xlix. Sed quāuis omnes di
catur bñdictōes. qdā tñ illaz sūt magis
pphetie vñ maledictōes. qb⁹ obmissis
illas que vere sunt bñdictōes qualiter
cōprehendant sub bñdictione bñdictis
sime declaremus. Cum autē filij Jacob
alias significēt virtutes. Ju las signifi
cat caritatē. et iō in psona Jude decē et
septem ibi ponit pprietates de carita
te. Dicit ergo Gen. xlix. Ipda laudabit
te fratres tui. Manus tua in cornuib⁹
inimicor tuor. Adorabunt te filij pris
tui. Catulus leonis Juda. Ad predam
ascendisti fili mi. Requiescēs accubui
sti ut leo et qñ leena. quis suscitabit eū
Non auferetur sceptrum de Juda. et
dux o femore ei⁹ donec veniat q mittē
d⁹ est. et ipse erit expectatio gētū. ligas
ad vineā pullū suū et ad vitum o fili mi
asnam suā. laudabit i vino stolā suā;
et i sanguie vne pallū suū. Pulchritōes

sunt oculi ei⁹ vino. ⁊ dentes eius lacte
candidiores. Prima ergo pprietas est
q⁹ caritas ē dignissima virtutū iuxta illō
prie cor. 13. Maior horū est caritas.
Et hoc int. ligif p hoc iuda laudabūt
te fratres tui. Secda pprietas ē q⁹ ip
sa est expugnatix peccatorū. iuxta illō
prie petri. 4. Caritas opit multitudine
peccatorū. Et hoc int. ligif per hoc qd
dicif. Manus tue i ceruicib⁹ inimicorū
tuorū. Tertia pprietas ē q⁹ dat virtuti
b⁹ essentia virtutū. ⁊ hoc int. ligif p hoc
qd dī Adābūt te filij pīis tui. Quarta
est q⁹ amatrix ar duorū. ⁊ hoc int. ligif
p illō qd dī. Catul⁹ leonis iuda. Qui
ta est q⁹ est expulatrix demonū quod i
telligif p hoc. Ad pda ascendisti fili mi

Sexta q⁹ ē victrix passionū. qd itelli
gif p hoc. requiescens. Septia est q⁹ ē
supatrix tēptationū p hoc qd dī. Accu
buit i vt leo. Octaua ē q⁹ facit p dile
cto aiām ponere. qd int. ligif p hoc qd
dī leona. Nona ē q⁹ nihil pōt eā a di
lecto separare. Uñ ad ro. 2. Quis nos
sepabit a caritate dī? ⁊ hoc int. ligif p
hoc. Quis suscitabit eū? Decia ē q⁹ fa
cit in eternū regnare. prie cor. 13. Car
tas nūquā excidit. ⁊ hoc est q⁹ dicit. nō
auferet sceptrū dī iuda. Undecima
q⁹ facit filios deo generare. quod itelli
gif p hoc qd dicit. ⁊ dux s femore ei⁹.

Duodecima ē q⁹ facit xpm de celo de
scēdere. ⁊ hoc ē quod dīc. donec vēiat
q⁹ mttēd⁹ est. Tertia decia q⁹ vnit mē
bra ecclie i se ex q⁹ totū corp⁹ est pnerū
⁊ compactū. ⁊ hoc est quod dicit. ligās
ad vineā pullū suū. Quātadecia ē q⁹
vuit ⁊ ligat mēbra cū capite: ⁊ hoc est
qd dīc. ⁊ ad vitē o fili mī asinā suā. De
ciaginta q⁹ facit xps; suo sanguie nos laua
re. iux illō. A po. 1. Qui dīcxit nos ⁊ la
uit nos a peccatis nīis i sāguie suo ⁊ b
ē lauabit i vīo stolā suā ⁊ i sāguie vīe
pallū suū. Sextadecia ē q⁹ fecit eū p
doctrinā vocat. iux illō Jo. vi. Symō
iobis diligis me pasce oues meas. Et b

est qd dīc. pulchiores sūt oculi ei⁹ vīo

Decia septia ē q⁹ fecit xpm nos sibi p
sacramēta icorporare. ⁊ hoc ē qd dicit dē
tes ei⁹ lacte cādidiores. Et sic i vñ vīo
sūt. i. pprietates caritatis q⁹ sūt dignis
sima virtutū. expugnatix peccatorū. dās
virtutib⁹ cē virtutū. amatrix ar duorū. spo
liatrix demonū. victrix passionū. triu
phatrix tēptationū. aiām ponere. nihil
sepāre. in eternū regnare. filios deo ge
nerare. xps; d celo deducere. vnire mē
bra ecclie. vnire mēbra cū capite. san
guie lauare. p doctrinā vocat. p sacra
menta icorporare. qd itelligif p hoc qd
dī. dētes ei⁹ lacte cādidiores. p lac enī
itelligif māsuetudo sacramentorū qd car
ne xpi ⁊ passioe fluētū. Iste ergo ē
pprietates caritatis i quib⁹ pñstī bñdi
ctio iude. S; ad nobilitatē substantia;
sequit nobiliores pprietates. ergo gen
q; bz caritatē i sumo b; ⁊ has pprieta
tes i sumo. ⁊ p pñs bñdictōes iude in
sumo. S; bñissima oīum asarum vñā
habuit caritate; in summo. ergo ⁊ has
pprietates habuit in summo.

De bñdictione zabulon. ca. 206.

Equi bñdictō zabulon. zabulon
i litore maris habitabit i statōe na
uium ptuens vsq; ad sidonē. Per za
bulon ē; magistrū Richardū d s. vic.
intelligif z. p aīaz. d quo sic dicit. Post
ysachār zabulon. i. hitaculū fortitudis
gignit. qz p dulcedis degustationē odi
um victorū. grā ⁊ vere virtutis obur ac
grif. Iste est zabulon q⁹ irascendo iras
dei placare pfuevit q⁹ pie sentiendo duz
homīnū vicia pcutit. qñ nō parcēdo me
li⁹ pcut. Aīaz dubio nihil sic placet deo
nihil sic placat deū. qz zelus aīaz. Et in
fra. Quā multos hodie videm⁹ paupes
spū. caritate frueres. multū abstinen
tes. admodū patientes. ad zelū tñ anīa
rū nimis tepidos multūq; torpentes.
Alij qdem ad custodiā hūilitatis declīn
quentes icrepare nō psumūt. Alij neces

fitate; fñā ne turbare videant. peccātes arguere metuit. Sic alij alijs atq; adhuc alijs modis zelare pro domo nolunt. virtutis hoc fingunt esse. vel virtutis esse credūt. Ecce quidā qd absq; dubio agunt in spū furoris: agere se arbitrantur zelo rectitudinis. & dū veraciter odio psequuntur hominē hoc agere se putāt vel simulant odio vicioꝝ. Illi pietate potius q̄ crudelitate delinquentes persequi credendi sunt. qui inter nā illa gaudia atq; eos tot doloribus inuitant. & per experientiam nouerunt. Debet etiā; zabulon non solum delinquentes corripere. sed etiam tēpore persecutionis cōtra persequentes defendere. Debet etiā; zabulon promptior esse ad mala ferenda q̄ inferēda: & quia habz necesse quādoq; pro culpa corꝝ irasci. amplius vtiq; dolet cum cogitur eos pro culpa percutere. q̄ cum cogitur pro eorū; defensione puniri. Libenter ergo se occurrentibus periculis obicit. & cōtra seuentium procellas tempestatum se spē opponit: alioquin frustra iuxta littora maris habitat. frustra in statio ne nauium parat si cōtra maxima nūdanc pressurē discrimina trepidat. ut tēpestatibus diu fatigatos tandem litortibus ereptos blande excipiat & benigne foueat. Et infra. Usq; ad sydonez. Scimus fieri huius venationez animarum quādoq; per occultam suggestionem demonum. quandoq; per apertā suasionem hominū. Veruntamē nouit vtrūq; zabulon comprehendere & caute detegere. Sigit ergo fortitudinis sue habitaculum e regione maris i cōfīno sydonis: ubi hic vigilat p̄ra seuciā psequentiū. illic cōtra fraudulentia insidiantiū. Et infra. Nescio si pōt homo a deo i hac vita aliquid mai⁹ accipe. igo ro cui possit hac grā maiorem aliquā dū homini cōferre. q̄ ut eius munus pueri homines in melius murent & de filiis dyaboli filij dei efficiantur.

An forte cuiquā maius esse videbitur mortuos suscitare? Ergone maius erit suscitasse carnē mortuā iterum mortuam. q̄ aīam in eternū victuram? Ergone maius erit restituisse carnē gaudia mundi. q̄ anime gaudia celi? O qualis vos. qualis dignitas. talem gratiam a deo accipere. Non decuit celestem sponsum sponse sue aliam vitem donare. q̄ ut per adoptionis gratiam possit multos filios gignere deo & filios ire filiosq; gebenne: regni celestis heredes ascribere. Unde ipso nato exclamat mater eius. votauit me dominus vire mea bona. Ex his intelligitur q̄ per zabulon zelus animarum intelligitur. cuius sunt x. proprietates. Prima q̄ odit peccatum. Secunda q̄ maxime placat deum. Tertia q̄ non parcendo plus parcit. Quarta q̄ nihil plus placat deo. Quinta q̄ promptior est ad mala ferenda. Sexta q̄ blande recipit penitentem. Septima q̄ vigilat contra persecutores & manifestas insidias. Octaua q̄ homo non potest maius donum accipere. Nona ē q̄ est dos quam celestis sponsus dat sponse sue. Decima q̄ filios dei generat. Iste ergo sunt proprietates zeli in quibus consistit benedictio zabulon. Sed ad nobiliorem substantiam sequitur nobiliores proprietates. ergo quicunq; habet zelum animarū in summo: habet has proprietates in summo. & per cōsequens benedictionē zabulon i summo. Sed beatissima virgo habuit zelum animarū in summo. ergo benedictionē in summo. Mōr p̄ illud quod in p̄cipio ponitur. s. q̄ zelus animarum ex interne dulcedinis degustatione generat. S; illam degustationem habuit in summo ergo zelum animarum in summo cum suis proprietatibus. ergo & benedictionem zabulon in summo.

De benedictione ysachar. ca. 207.

m 2

Zelli p̄p̄t

q̄ interest

Equitur bñdictio ysachar. De qua
dicit ysachar alius fortis accu-
bans inter terminos : Uidit terrā q̄ est
bona : ⁊ requiē q̄ esset optima ⁊ suppo-
suit humerū suū ad portandū. factus
q̄ est tributis fuiciens. glo. Recte post
natiuitatē Gad ⁊ Aser lyatalē filii ge-
nuit q̄ nū. p̄ abstinentiā ⁊ paciētā mēs
humana ad verū gaudiū non ptingit .
Oportet enī non solī delectationem sal-
sam sed ⁊ vanā p̄turbationē excludere
q̄ vult de veritate gaudere. Et iste fuit
ysachar. i. merces dicit. q̄ illud gaudi-
um vix tanq̄ mercedem oīum laborū
expectamus. Et infra. Scim⁹ q̄ mare
semp fluctuat : terra autē in eternū stat
sic ⁊ cetera elemēta semp ī motu sunt :
⁊ sola terra stāte cetera stare nesciunt.
Et scim⁹ q̄ mens que p̄ varia bñdieria
fluctuat. quā adhuc seclariū causaz p̄-
cella exagitat : ad illud eternū gaudiū
non adiūctis : ⁊ illo torrente volupta-
tis nō potat : quāto minus inebriat. Et
infra. hec est terra illa bona tranqui-
litas mentis. qm̄ mens in se ipsa tota col-
ligit ⁊ in vno eternitatis desiderio im-
mobiliter figit. hec ē terra quā p̄misit
dn̄s. Beati mites qm̄ ibi possidebūt ter-
rā. Et infra. Pro hac terra ysachar as-
inus factus ⁊ fortis effectus ⁊ libenter
suppōit humerū suū ad portandū : ⁊ fa-
ctus tributis seruiciens. Multū sibi subi-
to iuluerat qui se asinū animal pene ce-
teris vilius reputabat . Multū concu-
puit terrā quam vidit pro qua ad om-
nē laborem fortis perdurauit . Uiderat
nihilomin⁹ q̄ sane ad pulchritudinē il-
l⁹ terre oēs pulchritudines iusticie n̄re
sūt ut p̄nus mēstruare. Uiderat nihil
omn⁹ q̄ nō sūt p̄digne passionēs hui⁹
t̄pis ad futurā gloriā. In vno ergo sibi
vilius : in altero fortis effect⁹ . ō vno hu-
miliatus. de altero roborat⁹ fortitudis
sue humer⁹ ad omnem laborem lib̄ter
inclinauit ⁊ i acquirendo diuina nō sua
vero regi tributū p̄soluit. Unde ps. Ut

iumentū factus sum apud te . Itē pro
pter te mortificamur tota die. Quia ō
hui⁹ vite bona ad necessitatē nō respē-
bat hanc terrā penitus nō deserebat .
Quia ō future vite nihil nisi nouissi-
ma qdā capere poterat . illā non appre-
hendeat . ⁊ inter terminos habitabat : ⁊
istam tollerabat ad necessitatē . illā cō-
cupiunt ad iocunditatem . Sarsagebat
istā penitus deserre nec poterat . abige-
bat ī illā totus ītrare nec valebat . Se-
cit ergo quod potuit : inter terminos ha-
bitauit. Quotidie in illam nitebatur .
quotidie in istā relabebat . ⁊ sic inter
terminos morabatur . Ex his colligit q̄
per ysachar gaudiū internum interp̄e-
tatur. Cuius in his verbis x. proprietates
exprimunt. Prima est q̄ falsā dele-
ctationē excludit. Secūda q̄ vanā pertur-
bationē elidit. Tertia q̄ est merces la-
borum. Quarta q̄ mentem stabilizat .
Quinta q̄ animū roborat. Sexta q̄ ho-
minē humiliat. Septima q̄ animū ī sus-
pēdium eleuat. Octaua q̄ terrā p̄spicit .
Nona q̄ requiē sentit. Decia q̄ gloriā
deo ascribit ⁊ reddit. Itē ergo p̄prie-
tates sūt interni gaudiū in quib⁹ consi-
stūt bñdictio ysachar. Sed beatissima viz
go hūit gaudiū. ergo ⁊ p̄prietates eius
in sumo. ergo ⁊ bñdictione ysachar in
sumo. minor pater supra de beatitudini-
bus super illam quē est. Beati qui esu-
runt. ⁊ i tractatu ō fructib⁹ supposito

Benedictio dan. ca. 20.

Equitur benedictio dan. Dan. tu
dicabit populum suū sicut ⁊ alia
tribus in israel. glo. Per officiū Dan .
illecebrofas cogitationes comprehē-
dimus. arguimus. damnamus. castiga-
mus. Recte enī dan. i. iudiciū vocat⁹
est. Et infra. Si dan populum suū cu-
stodiat districte si iudicium suū diligen-
ter exerceat : fiet nihil in ceteris tribu-
bus. raro inuenietur qui dampnari de-
beat. Ex his colligitur restrictio cogita-

tionum inutilium. Circa hoc quatuor proprietates innuuntur in quibus sua benedictio consideratur. Prima est cogitationes malas reprehendere. Secunda arguere. Tertia damnare. Quarta castigare. Iam autem cogitationum restrictionem beatissima in summo habuit. que tales cogitationes ordinatas habuit: quod nullus vel primus motus illicitus exurgere potuit. et sic benedictionem dari possedit.

De benedictione Gad. capitu. 20.

Equi benedictio gad. Gad accitius preliabitur ante eum et ipse accinetur retrofus. glo. Quia ad dan pertinet disciplina cogitationum. ad Gad pertinet disciplina sensuum. Unus est sedare civilem discordiam. alterius repellere hostilem pugnam. hic vigilat contra civilem prodicionem. ille contra hostium incurSIONem. Et infra. Quamvis assidue in throno iudicii sedet. quous rixas alternantium cogitationum indefinenter componat. frustra utique in observanda civium concordia laborat: nisi eodem studio Gad civitatem nostram per sensuum disciplinam muniat. et hostilium victorum agmina instante prelio acriter feriat. Unde scriptum est. Gad accitius preliabitur ante eum. Gad proculdubio tunc sic accititur. quando sensuum dissolutiones per disciplinam restringit. Tunc fortiter dimicat quando carnalia desideria per carnis mortificationem tuncidat. Ex his colligitur. quod per Gad disciplina sensuum intelligitur. Cuius sunt tres proprietates. Prima quod civitatem mentis custodit. Secunda hostilem pugnam repellit. Tertia hostes per abstinentiam dimittit. has proprietates in summo habuit beata virgo. que civitatem cordis taliter custodiuit: quod nunquam aliquis hostium in ipsam vel primo. impugnatu motu attemptavit. ergo et benedictionem Gad beata virgo habuit.

De benedictione neptalim. capitu. 21.

Equitur benedictio neptalim. Neptalim ceruus emissus dans eloquia pulchritudinis. glo. Sicut ad dan pertinet per representat omnem pene repugnare exurgit a terra. sic ad neptalim pertinet per consolationem premiorum inflammaré bona desideria. Et infra. Quia ergo quicquid scriptum regit ad spalem intelligentiam convertit. consolationis nomen accepit. Sed notandum quod non qui volanti sed ceruus currenti comparatur. Nam quis quidem volando longe a terra suspeditur. ceruus autem ad dandos saltus terre vicinatur. Sed nec in ipsis suis saltibus separatur a terra. Sic nimirum neptalim dum per rerum visibilibus formam querit invisibilium naturam. quodam saltus dare non autem ad plenus volare consuevit. quia in eo quod se ad summa erigit rerum corporalium secum vim trahens yma omnino non desit. sic novit neptalim carnalia spiritalibus miscere. et per corporalia incorporea describere. ut utraque hominis natura in dictis inueniat. ut se mirabiliter reficiat. qui ex corporea et incorporea natura constat. Illud autem in huiusmodi dictis valde mirabile est quod tunc fere spiritus bladiunt. quam iuxta sensum littere nihil sonare videntur. Quale est illud. Capilli tui sicut greges caprarum. Et illud Nasus tuus ut turris libani et similia. nisi forte in brevissimo dictis best est quod tam libenter amplectimur ex iocunda quadam ut ita dicam littere fatuitate ad spiritalem intelligentiam consurgere coartamur. Ex his colligitur quod per Neptalim intelligitur contemplatio in invisibilem per visibilia cum doctrina. Cuius gratie hic sex proprietates ponuntur que neptalim complectuntur. Prima est premiorum consideratio. Secunda desideriorum inflammatio. Tertia scripturarum ad spiritalem intelligentiam

tiam conuersio. Quarta est nec visibili
um nec inuisibilium derelictio. s; inter
vtrumq; saluatio. Quinta est per absur
ditatem littere ad spirituales intellectū
coartatio. Sexta ē spiritualis doctrine
instructio. hec autem omnia ipsa hūit
in summo que sola inter homines oēs
viatores perfectam in via habuit con
templationem. sola oēs scripturas fm
omnes; sancti spiritus sensum intellexit.
z verbo increato vetus z nouum testa
mentū expresse docuit. cuius z ipsa ore
z opere discipline dei docuit vmo glo.
fuit. Et sic quoq; benedictione; nepta
lim sua benedictione includit.

De benedictione Aser. capitu. iiii.

Equitur benedictō Aser. Aser pi
guis panis eius: z pbebit delicias
regibus glo. Aser quāuis multum esu
riat panem iusticie dedignatur tamen
eundem comedere nisi fuerit conspūsus
oleo misericordie. Ex multa enī de icia
rām affluentia que sibi semper abūdat
ex spolijs pro frequenti victoria multū
est delicatus effectus. nec etiam sapit
panis vllus quantamlibet nitidus nisi
sit oleo cōspersus. in tantam vt de ipso
pūnciet scriptura dicens Aser pīguis
panis eius. Si enim gaudium est super
vno peccatore penitentia; agente. quā
ta tunc solennitas erit super quolibet
inno libenter pro iusticia monētes. Ne
re pīguis panis eius pbebit delicias
regibus. O qualis panis eius. O qua
les delicie eius que tantum sapiunt re
gibus talibus. Certe reges isti iam ad
nuptias introierunt. iam ad illud eter
num conuiuium sedent. iamq; illo pae
angelorum delicijs eternis vescuntur
iam torrente voluptatis inebriantur.
z adhuc aser delicias insatiabiliter esu
riunt. Sed vnde ei tanta diuitiarum
abundantia: nisi vt est dictum de hosti
um spolijs in tam frequenti victoria;

Quanto enim amplius atteruntur ho
stes iusticie. tanto vberius cumulant
gaudia conscientie. Gloria z diuitie in
domo eius zc. Gloria autem. hec est te
stimonium conscientie nostre. hostib;
itaq; fugatis z omnibus pacificatis nil
tamen obstat. vt arbitror. quoniam illa ci
uitas nostra experiat. que sit illa par
dei. que exuperat omnem sensum. z
quam magna sit multitudo dulcedinis
tue domine. quam abscondisti. timentib;
bus te. Quid ergo mirum si eam quili
bet amator mundi nescit quāz deus di
ligentibus se abscondit? Qui enim in
bonis falsis spem figunt. bona vera in
uenire non possunt. vnde dicunt. Quis
ostendit nobis bonas? Est enim manna
abscondituz: quod nemo nouit nisi qui
accipit. Mens enim que laudibus ho
minum delectatur quid sit internum
gaudium experiri non meretur. Ex
his colligitur q; per aser intelligit mo
rum iustificatio. Cuius hic nou. m. pro
prietates ponuntur. que benedictione;
Aser complectuntur. Prima ē esuries
pro iusticia. Secunda delectatio in mi
sericordia. Tertia est diuitiarum abūda
tia. Quarta est deliciarum affluentia.
Quinta est hostiuz frequens victoria.
Sexta est celestium conuiuiuz prepa
tio. Septima est conscientie exaltatō.
Octaua est superne pacis experientia:
Nona est abscondite dulcedinis pregu
statio. harum autē due. aliarum omnium
sunt cause. s. esuries iusticie z frequen
tia victorie. quibus etiam intensis iten
duntur omnes alie. Constat autē q;
in beatissima virgine i summo fuit esu
ries iusticie z excellentia victorie. sicut
z diuitiarum z deliciarum spiritualium
z conuiuiarum z pacis z delectationis
eminētia. vtpote que nos iustificauit.
mater misericordie extitit. serpentem
pre omnibus contriuit. omnes filias in
diuitijs supergressa abūdaunt. delicijs
affluens. inmixta super dilectuz ascēdit.

panē angelorū z vinū oib⁹ dedit mixtū
pre oibus cōfortibus suis: oleo exultati
onis vincta fuit p quā pax vera descen
dit de celo: z verū mānā non ē mēfib⁹
i se absconditū hāit. z tūc oibus in ci
bū māifestauit z donauit. z sic iterum
bñdictō sua bñdictionē aser icludit.
De benedictione Ioseph. capitū. xii.

Equitur benedictio Ioseph filii
accrefcens ioseph. fili⁹ accrefcēs
z decorus aspectu. filie discurreunt
super murū: sed exasperauerūt eū: z
iurgati sunt. Inuiderūtq; ei hētes ia
cula. Sedit in forti arcus eius: z dispo
luta sunt vincula brachiorū z manūz
illius p manus potentis Jacob. Inde
pastor: egresus ē lapis israel. de⁹ p̄ris
tui erit adiutor tuus: z oīpotens bñdi
ctionib⁹ benedictionibus celt desuper
z benedictionibus abyssi iacentis deor
sum. benedictionibus vberū: z vultue.
benedictiones p̄ris tui cōfortate sunt
de benedictionibus p̄mū eius. donec
veniret desiderii collum eternorum.
Fiant i capite Ioseph z in vertice na
zarei inter fratres suos. hec bñdictō
Ioseph fm intellectū litterale. diuidit
in. xvij. p̄tes bñdictionē Ioseph itegrā
tes. Prima ē dei filiatio. Secda ē diuina
imitatio. z hec itelligit p filiū bis posi
tum. Tertia ē augmētū sapiētie. Quar
ta est augmentum gracie. z ille intelli
guntur p accrefcens bis positū. Quinta
ē bona fama q̄tum ad seipsum. z hec i
telligit per illud q; dī decorus. Sexta
est edificatio p exemplū. z hoc intelli
gitur q; dī filie discurreunt super mu
rum. Septima ē patiētia ab ope. z h̄ q
dicit. Sed exasperauerunt eū. Octaua ē
patientia ab oīe. z itelligit per hoc q;
dicit iurgati sunt. Nona ē patientia a
cordis iniuria. z hoc ē q; dicit. Inuide
rūt ei habētes iacula. Decia ē liberatō
a malo culpe. z hoc est q; dicit. dissolu
ta sunt vincula. Undecima est tēporāl
origo. z hoc est q; dicit. Inde egresus

est pastor. Duodecima est mali sēptatio
nis superatio: z hoc ē deus p̄ris. t. cit
adiutor tuus. Tertiadecima ē collatio
boni glorie. z hoc ē. bñdictionib⁹ celi d
sup. Quartadecima ē collatio bōi grē
z hec est. benedictionibus abyssi iacen
tis deorsū. Decia quinta ē collatio bo
ni nature q; ē. bñdictio vberū z vultue
Sextadecia ē boni hereditaria z hoc ē
benedictiones patris tui cōfortate sūt.
De benedictionibus patrū eius donec
veniret desiderii collum eternorum.
Decima septima est bōitatis i alios h̄r
ditatio z h̄ ē. fiat i capite Ioseph z in
vertice nazarei iter fies suos. h̄az oīz
benedictionū sufficientia videtur in
hunc modum. benedictio p̄sone vel est
in essendo vel i patiēdo vel in agendo
In essendo vel ad vti vel ad seipsum
vel ad p̄mū. Ad deū dupliciter vel i
accipiēdo esse. sic ē filius per creatio
nē. vel in accipiēdo operationē z sic est
filius per imitationē. Ad se dupliciter
v̄l quantū ad intellectum sic ē augmē
tum sapiētie. vel quantum ad affectū
sic est augmentum gracie. Ad p̄mū
dupliciter vel quantū ad bonū propi
um. sic ē bona fama v̄l quantū ad bonū
p̄mū. sic ē exemplū. Si autem in pa
tiendo ē. vel ē passio a malo illato v̄l in
nato. Si ab illato sic ē vel ab opere vel
a sermone. vel a corde z sic contra hoc
triplex est patientia que est arcus in for
titudine diuina. Si a malo innato. sic
est liberatio a culpa. Si autem est in
agendo. vel est actō naturalis. z sic oī
go christi per propagationē temporālē
uel ē voluntaria. Et sic vel est contra
malum z hoc est temptationis superatio
vel ē ad bonum. Et hoc tripliciter vel
in se uel in causa uel in efficientia. In
se vel est glorie. vel gracie. vel nature.
In causa sic boni hereditaria posses
sio. In efficientia sic est bonitatis in
alios operatio. Ex his ergo integratur
benedictio Ioseph. Sed constat q; hec

omnia fuerunt in beatissima virgine in summo que fuit summa filia dei in esse glorie grē z nature. z in perfectissima imitatioe habens plenitudines sapiētie. grē. fam. exempli. patientie. immunitatis culpe. tpalis origo xpi. plena etiā bono glorie grē z nature que omnium pgenitorū virtutes cū excellentia hūit z suā grē plenitudinem ad oēs transmissit. z sic p3 qualiter bñdictio Ioseph etiam in beatissime virginis benedictione inclusa fuit.

De bñdictione beniamin. ca. 23.

Equitur de benedictioe beniamin Beniamin lupus rapax: mane cōedet pda z vespere diuidet spolia. hec bñdictio in tribus cōsistit. Primū pdi toz oīz ereptio a culpa. fm de ereptō ne cōgratulatio in grā. tertiu i futuro oīum z singulorū gloriatio in glia. Et hec in beatissima virgine fuerūt in summo que sumam in ereptione hūit victoriā. sumam de ereptis in pñti leticiam. z sumam in futuro gloriā. z sic sua benedictio benedictionē quoq; beniamin in cludit. Si autē scdm tropologiā per Ioseph intelligit gratia discretionis in actione. p beniamin grā cognitionis in cōtemplatione. constat quoq; qd hec in summo habuit beata vgo. z sic bñdictiones filiorū Jacob omnes que vere sūt benedictiones in bñdictione dñe etiā cū excellentia sunt incluse.

De bñdictioe pria balaam. ca. 24.

Equit videre qualiter benedictiones ille quibus bñdixit balaā israel in benedictioe dñe sint incluse. Diuidunt autē he benedictōes in duas partes. In prima ponit bñdictiones quantū ab substantiā. Secūdo quantum ad ipsarū causam sufficientem vbi dicit Vndebo eū sed nō mō zc. Num. 24. Pri ma ps continet tres bñdictiones. Pria illarū bñ. sic populo. secundū statū pñtē

vnde dicit nume. 23. De sumis silicibz zc. Secda quo ad statū pñt. ritū: i quo fuerunt ibi vbi dicit. Nō est ydoliū i iacob. zc. Tertia quantū ad statū futurū in q postea erūt ibi ubi dicit. Quā pulcra tabernacula zc. Pria benedictio est hec. De sumis silicibus videbo eum z de collibus considerabo eum. populus solus qui habitabit: z inter gentes nō reputabitur. Quis dinumerare possit puluerem Jacob. z nosse numerū stirpis israel. Moziat aīa mea morte iustorū. z sunt nouissima mea horū similia. hec bñdictio h3 quāq; particulares bñdictōes. Pria est cōuersatiois altitudō. z hec duplex vel imitatioe angelorū z hoc est qd dicit de sumis silicibus videbo illū. vel imitatioe scōz z pfectorū hominū z hoc est qd dicit. de collibus cōsiderabo illū. Secda bñdictio est a malis separatio: z hoc duplici. vel a p munice demonū. z hoc est qd dicit. populus solus q habitabit. vel a pfortio malorū hominū z hoc est qd dicit. Inter gentes nō reputabit. Tertia bñdictio ē in se pfectio z hec duplex. vel i actōe z hoc intelligit p hoc qd dicit. Jacob. vñ i cōtemplatioe z hoc intelligit p israel.

Quāta ē semis mltiplicatio. z hoc dupliciter vel est multiplicatio spūs z sic est qd dicit. numerū stirpis israel. vel se cū dū carnē. z hoc est qd dicit. pulcrē Jacob. Quīta bñdictio est finis beatitudo. z hec duplex. s. bōa mors z hoc est qd dicit moriatur anima mea morte iustorū z bñdictio post mortē. z hoc ē qd dicit. fiāt nouissima mea horū similia

Et sic hec bñdictio pria cum suis subdiuisionibus decē habet bñdictiones quarū. Primam beatissima virgo hūit in summo cū conuersatio sume angelica fuit. z in virtutū deiformitate. z in peccati immunitate. z in virginitatis dignitate. In carne enī oīno pter carnē viuere nō est humana vita sed angelica. Secūda habuit similiter in summo

que oēs pios patrū mores ostendit i se
sed excellit eisdem. Unde z i altissimis
habitat hominū z angeloz. Tertiā etiā
habet in sūmo. Sūma enī humilitas q̄
in ipsa fuit cū supbia dyaboli nihil cōe
hūit. Item ab errore vl peccatis genti
lūm immunitissima fuit : z sic quartā
bñdictionem hūit. Quintā etiā in sūmo
hūit quia sola p̄fectam cōtemplatione;
hūit in via. Sextam quoq; quia quali
bet actione liberi arbitrij meruit. Sep
timā hūit quia fecunditatem carnis cu;
integratōe sūm possidens deū z homi
nem simul genuit. in quo omnes homi
nes in filios spūaliter regenerauit. No
nā hūit que morte gloriosa z sine dolo
re z cū amore mortua fuit. Decimā
habuit q̄ gloriosissime. s. in aīa z corpo
re statim surrexit. Ex his patet qualē
bñdictiones primo z atas omnes cū ex
cellentia in benedictōe beatissime sunt in
cluse. Sufficiens aut benedictionum
sumis sic. bñdictio vl est ad alium vl
ad seipsum. Si ad aliū vel ē ad extra
neoz ad posteror. Si ad extraneos vl
bonos vl malos. Si ad extraneos bo
nos: z hoc dupliciter qz vel angelos. z
sic p̄ia. vl homies z sic scōa. Si ad ex
traneos malos. tūc vel demones z sic
tertia. vel homies. z sic quarta. Si ad
posteror vel fm carnē z sic material
multiplicatio. vel fm spiritum z sic est
spūalis multiplicatio. Si autē ē benedi
ctio ad se vl ē in p̄nti vel in futuro. In
p̄nti vel quantū ad operationē z sic est
actio. vel quantū ad cognitionē sic con
templatio. Si in futuro vel ē terminus
vite intra. z sic est mors. vel terminus
vite huius extra z sic ē beatitudo.

De secūda bñdictōe balaam. ca. 25

Secūda benedictio balaam princi
palis ē. Num. 23. Non est idolum i
Jacob. nec videt simulacrū in israel.
dñs deus eius cū eo ē. z clangor victo
rie regis i illo. deus eduxit eum de egi

pto cuius fortitudo similis ē rhinocero
tis. Nō est augurium in Jacob nec di
uinitas i israel. z p̄ibus suis dices Ja
cob z israel quid opatus sit deus. Ecce
populus ut leena cōsurget z quasi leo cri
get. Nō accubabit donec deuoret p̄dā
z occisor sanguinē bibat. hec autē
benedictio similiter h3 decē particula
res. P̄ia ē immunitas peccatoz corpora
lūm. z hoc ē q̄ dicit. Nō ē ydolum in
Jacob. vel immunitas peccatoz spūalū
z hoc est q̄ dicit. Nec videtur simila
crū in israel. Secūda ē diuinū auxili
um. z hoc ē q̄ dicit. dñs deus eius cū
eo ē. Tertia ē aīmonitio p̄dicatozū. z
hoc ē clangor victorie i illo ē. Quarta
ē de mundo educitio. z hoc ē dñs deus
eduxit eū de egipto. Quinta ē humās sa
pientie euacuatio z hec est duplex. vel
quantū ad aīalem intellectum z hoc ē
nō ē augurium in Jacob. vel quantum
ad carnalē affectum z sic ē neq; diuina
tio in israel. Sexta ē diuine sapientie
repletio. z hec ē duplex v. l. quantū ad
tpalia z hoc ē q̄ dicit. Tēpo. ibus suis
dicitur Jacob. vl quantū ad spūitalia
z hoc ē q̄ dicit. Et israel quid operat
sit dñs. Septia ē confidētia in fide
z hoc ē q̄ dicit. Ecce populus ut leena.

Octaua ē exultatio i spe. z hec ē quasi
leo erigetur. Nō ē refectio in carna
te z hoc est q̄ dicit non accubabit do
nec deuoret p̄dā. Sūt autem bene
dictiōes cum suis subdiuisionibus. i3.
quarum sufficiens sumatur sic. Ista
benedictio dat in comparatiōe ad sta
tum preteritum. qui ēeductio de egi
pto. z i hoc tria sunt. Prīmū ē educēdi
dispositio. secundum ipsāeductio. tertiu
m ēeductozum cōuersatio. In dīposi
tione triplex ē benedictio. Vel enim est
ex parte educendi z sic ē peccatozū
immunitas. z hoc ē corporaliū vel spū
rialium: z sic sunt prime due vel ē ad
spoliatio ex parte educēdis. z sic est di
uinum auxilium: vel ex parte adiunādis

z sic est amonitio predicatorum. dispo-
nit enim ad educendum peccator a pec-
catis recedendo. de⁹ gratia infunden-
do. predicator penitētiam predicando.

In ipsa autē educatione duo sūt vni⁹
recessus a malo. z hoc est d⁹ mūdo edu-
ctio. aliud ē ad regnū adiunatio. Edu-
ctorū conuersatio cōsistit in duobus.
Vniū. vnde est impedimētum auferen-
do: aliud est necessaria tribuēdo. Impe-
dimentum duplex. In intellectu. ania-
lis sensus. In affectu. carnalis affect⁹.
z hoc duo comprehendit humane sa-
pientie euacuatio. Itē necessarium
tribuen- do est dupliciter: quo ad intel-
lectum. sic est diuine sapientie repletio.
Quo ad affectū sic est i rationali fides.
in irascibili spes. i concupiscibili refe-
ctio. in caritate z sacramentorum per-
ceptione. Primus z secūdum beatissi-
ma virgo in summo habuit. que nec ve-
niat⁹ vnquam peccauit. Tertius eti-
am habuit in eo q⁹ gratia plena fuit.
Quartum habuit quia omnium perfe-
ctissime docuit sic est opere. Quintum
habuit quia de mūdo omnino segrega-
tissima fuit. Sextū habuit quia i regni
solio iuxta regem glorie ipsa in reginā;
misericordie sublimata fuit. Septimū
habuit quia animalēm sensum omnino
euacuauit. Octauū habuit quia super
omnes fidei eminentia eminebat. No-
num habuit quia carnales affectū nul-
lum habuit. in qua etiā fomes pecca-
ti extinctus fuit. Decimū habuit quia
diuina sapientia plena fuit que ipsa; sa-
pientia; generauit. Undecimū. Duode-
cimū. Tertūdecimū habuit in summo
que fide spe z caritate. omnes atecellit
Et sic patet qualiter secūda benedictio
nes balaam tredecim super israel enu-
merate in benedictione benedictissime
sunt vniuersaliter z cum omni excellē-
tia comprehense.

De tertia benedictione balaā ca. xis.

Tertia benedictio balaā; prinsep-
lis hec est. Num. .24. Quā pulcra
tabernacula tua Jacob. z tentoria tua
israel ut valles nēozose ut horti iuxta
flumēs iriguit. ut tabernacula que fi-
xit deus. Quasi cedri prope aquas flu-
et aqua de situla eius. z semen illius
erit in aquas multas. Tolle tur propter
agag rex eius z auferetur regnum illi-
us. Deus de egipto eduxit illum. cuius
fortitudo similis est rinocerotis. Deuo-
rabunt gentes hostes illius: ossaq; eo-
rum confringent z perforabunt sagi-
tis. Accubans dormiat ut leo. z quasi
leena quam suscitare null⁹ audebit.
Qui benedixerit tibi erit z ipse benedi-
ctus. qui maledixerit tibi in maledictio-
ne reputabitur. Inter has benedictio-
nes nouem benedictiones sunt compre-
hense. Prima est multiplicatio ecclesia-
sticarum actionū. z hoc intelligitur p
illu i qd dicit. Quā pulchra tabernacu-
la tua. Secunda est pulchritudo religio-
nis; z hec ē. tentoria tua israel. Tertia
est. ordo z institutio predicatorū. z hoc
est. auet aqua d situla eius zc. Quarta
est regni iudiciū trāsatio. z hoc ē. tolle-
tur propter agag rex eius. Quinta ē re-
gni gentium ecclie subiectio. z hoc est.
deuorabunt gentes hostes illius. Seta
ē demonū confractio. z hoc ē. ossaq;
eorū; confringent. Septima ē antixpi
interfectio. z hoc est perforabūt sagi-
tis. Octaua ē a somno mortis resur-
ctio. z hoc ē accubans dormiat ut leo
Nona ē bonorum z malorum remun-
ratio. z hoc itelligitur ibi. Qui benedi-
xerit zc. Sumitur autē sufficiētia ista-
rum benedictionū in hūc modū. Bene-
dictio ecclie vel ē in vita presenti vel i
futura. Si in hac vita. vel est collatio
boni vel ablatio mali. Si ē collatio bo-
ni vel ē multiplicatio actiuorum vel p
templariorū vel vtrorūq; doctorum z
secundū hoc sunt tres prie. s. multipli-
catio ecclie asticorum. pulchritudo reli-

gionum . abundantia predicatorum . Si autem est mali ablatio . vel ē commutatio : z sic ē regni iudeorum translatio . Vel destruendo z hoc est vel hominū vel demonum vel antixpi qui est homo plen^{us} demone . z secundū hoc sunt tres ille . regni gentium subiectio . demonū cōfractio . antixpi interfectio . Si post hanc vitam sic est vel oīum cōis resurrectio vel bonorum remuneratio vel malorum damnatio . z sic sunt tres vltimae benedictiones . Qualiter autem iste tres benedictiones conueniāt beatissime virgini facile est declarare . Sūma enim fuit ut sepius dictū ē in actōe in contemplatione . in doctrina . Ipsa quoq; in suo partu transulit regnum iudeorum que regem genuit xpianorū . z per cōsequens destruit regnum gentium z demonum z antixpi quem filij sui ore interficiet . z omnes bonos z malos remunerabit . que remuneratorem omnium generauit . z ipsum bonus in premiū donauit . Et sic patet qualiter iste nouē benedictiones in benedictiōe benedictissime sunt incluse .

De quarta bñdictione balaā . ca . iij .

Quarta bñdictio balaā que non tā benedictio q̄ benedictionū causa est . Oritur stella ex iacob . z confurget virga de israel . z p̄eriet duces moab . vastabitq; oēs filios seir . z erit ydumea possessio ei^{us} . hereditas seyr cedet inimicis suis . israel vero fortiteraget . de jacob erit qui dominetur z p̄dat reliquias ciuitatis . hec benedictō diuiditur in septem partes . Prima ē benedictissime virginis generatio . Secūda filij dei ex ipsa incarnatio . Tertia viorum destructio . Quarta hominū liberatio . Quinta bonorum confirmatio . Sexta bonorum damnatio . Septima malorum damnatio . Prima intelligitur per hoc quod dicit . Oritur stel . ex ja . Secūda per id quod dicit z con . vir . b

israel . Tertia per id q̄ dicit p̄u . duces mo . Quarta per id q̄ erit yd . pos . eius Quinta per id . israel vero forti . ager . Sexta per id de jacob erit q̄ do . Septima per id q̄ p̄dat reliquias ciuitatis

Et sumit horū sufficiencia in hūc modū causam bñdictionis vel est considerare in se v^{el} in effectu . In se . vel ē mediata . z sic est gñratio dñe . v^{el} immediata . z sic est incarnatio filij . Si autēz in effectu . vel in p̄senti vel in futuro . Si in p̄senti . v^{el} respectu malorū v^{el} bonorū . Si malorū vel viorū . z sic est tertia . v^{el} hominū . z sic ē quarta . Si respectu bonorū est quita . Itē si in futuro v^{el} est respectu bonorū . z sic est domiatio . vel malorū . z sic ē dñatio . Patet ergo q̄ liter he quoq; ptes p̄cedūt z dependēt a bñdictione benedictissime virginis . que in hac prima est radix z causa omniūz cōsequentū . Quicq; enī est cā cause ē causa omniū cōsequentū cātorū . vnde cū beatissima virgo mediāte illa bñdictione qua abundat in mulieribus fit cā corporalis generatōis de ipsa . z illa sit cā consequentū . p̄ q̄ in ipsa sua benedictione iste benedictiones causali ter sunt incluse .

De benedictionibus datis p̄p̄o a moyse . ca . iij .

Equitur videre de benedictionibus quib^{us} benedixit moyses israel precepta dñi seruati dicens deuter . xxvij . Benedictus tu in ciuitate z benedictus in agro . Benedictus fructus ventris tui z fructus terre tue fructus q; iumentorum tuorum greges armentorum tuorum z caule ouium tuarum . Benedicta horrea tua z benedictae reliquie tue . Benedictus eris ingrediēs z egrediens . Dabit dñs inimicos tuos : qui cōsurgent aduersum te cōruentes in conspectu tuo . Per vnam viam venient contra te z per septem fugient a facie tua . Emittet domin^{us} benedictōes

sup cellaria tua ⁊ super oīa opa manuu
tuarum. Benedicetq; tibi in terra quā
acceperis. Suscitabit te dñs sibi in po
pulum scām. sicut iurauit tibi. si custo
dieris mādata dñi dei tui. ⁊ ambulaue
ris in vijs eius. Videbūtq; omnes ter
rarum populi q nomen dñi inuocatu;
sit super te. ⁊ timebunt te. Abūda^r te
faciet dominus omnibus bonis fructu
p̄teri tui ⁊ fructu iumentorum tuorum;
fructu terre tue quā iurauit dominus
patrib⁹ tuis vt daret tibi. Aperiet do
minus thesaurum suum opimum celū
vt pluuia tribuat terre tue in tēpore
suo. benedicetq; cunctis operibus ma
nuum tuarum. ⁊ fenerabis gentibus
multis. ⁊ ipse a nullo senus accipies.
Cōstituet te dñs in caput ⁊ nō in caudā
⁊ eris semper supia ⁊ non subter. Et
sic ponātur ibi decē et nouē bñdictōes
Prīa est grā contemplationis. ⁊ h est
Benedictus tu i ci. Secūda ē grā ac
tionis ⁊ h est benedictus in agro. Uñ
glo. Benedictionem contemplatiue ac
tione. Tertia est puritas contēplati
onis; ⁊ hec ē fruc. v. t. Quarta ē vtil
operatio. ⁊ hec est bñ. f. ter. Quinta ē
in alijs fructificatio. ⁊ hec est triplex.
In laicis: in clericis: ⁊ religiosis. Pri
mum per iumenta. Scdm per armēta
Tertium per caulas ouiu;. Sexta est
virtutum frugalitas ⁊ h duplex. Uñ q̄
tum ad actū ⁊ h benedicta horrea tua
glo. virtutum custodia. Vel quantum
ad habitum. ⁊ hec ē. Benedicite reliq̄e
Unde glo. Bona voluntas que remāet
post opera. Septia ē felix consumatō
⁊ hec duplex quātum ad operationē bo
ni. ⁊ hoc est. Benedictus ingrediens. t.
quantum ad euas onem mali. ⁊ hec ē.
Benedictus egre. Uñ glo. Ingressus
in p̄ceptione premij. egredies ab hac
vita ad eternam. Octaua est victoria
temptationum. ⁊ hec est. Dabit domi
nus inimi. t. ⁊c. Nona est cū tempta
tiōe p̄ouentus: ⁊ hec est p̄ vñā uñā ve.

Decia est spiritalis resectio. Et hec
est duplex. De gratia contemplationis
vel contritionis. ⁊ hoc est. Emittere dñs
benedi. super cella. tua. ⁊ de labore sa
tisfactionis. ⁊ h est. Super omnia ope
ra manuum tuarum. Undecia est ce
lestium donorum multiplicatio. ⁊ hec ē
Benedicet tibi in ter. quam acceperis
Unde glo. Gratia celestiu; multiplic
tio donorum. Duodecia sanctoru; a
sociatio. ⁊ hec est. Suscitabit te domi
nus de⁹ sibi in populum scū;. Terc
decia ē hostibus timoris incussio. ⁊ h
est. Videbunt oēs populi terrarū. ⁊c.

Quartadecia est spūalium ⁊ temp
raliu; successio. ⁊ hec est. Abundare ti
fa. dñs o. bo. Quintadecia est i sul
ditis p̄spatio. ⁊ hec triplex vel in rel
giosis. ⁊ hec est. Fructus p̄teri tui. ve
in clericis. ⁊ hec est fructus ium̄torū.
vel in laicis. ⁊ hec est fructus terre.

Sextadecia est abundantia diuine sa
piētie. ⁊ hec est. Aperiet domus th. s.
op. Decimaseptia ē doctrine p̄minen
tia. ⁊ hec est celum plu. t. Decimocta
ua ē bonorū operū frequētia ⁊ hec est.
Benedicetq; cum. o. m. t. Decianona
est dignitatis excellētia. ⁊ hec ē triplex
In dādo ⁊ nō accipiēdo. ⁊ hoc est. Tu
fenerabis. g. m. In regēdo ⁊ nō subeēn
do. ⁊ hoc est. Cōstituet te in caput ⁊ nō
in cau. In exaltando ⁊ nō deprimendo
⁊ hoc ē supia ⁊ nō subter. Huius be
nedictionis sufficiētia sumitur in hūc
modum. Benedictio ecclesie est vel q̄
tum ad contemplationem vel quantū
ad actionem. Si quantum ad actionē;
vel est ordinatum in bonum vel cōtra
malum. Si in bonu; vel in bonum me
riti. vel in bonum premij. Si meriti.
hoc est vel in operibus vel in virtuti
b⁹. Si in opibus. vel in genere vel in
specie. Si in genere. vel est contempla
tio. ⁊ hoc est Benedictus in agro. Si
est in specie. vel ē i se vel in subditis.
Si in se: vel interius vel exterius.

Si est opus iterius sic est benedictus
f. v. tui. si est exterius. tūc ē q̄ dicit fru-
ctus terre. Si autē ē opus in subditis
tūc vel i laicis z sic sunt iumenta. vel i
clericis z sic sunt azimta. vel in religio-
sis z hec sunt caule ouium. Si autē ē
bonum meriti i virtutibus vel ē i actu
z hoc ibi horrea. vel in habitu z h̄ sūt
reliquie. Si autēz bonum premij. vel i
bono vel a malo. Si in bono hoc est in
grediens. si a malo hoc est egrediens.
Unde glo. De p̄nti vita ad eternaz. Si
autē ē actiua cōtra malum. sic est cuz rē-
ptatione puentus. z hoc est dabit dñs
ini. t. Si autē est benedictio pertines
ad cōtemplationē. hoc est quantuz ad
vitam vel quantum ad doctrinam. Si
q̄ntum ad vitam. v. el in se vel respectu
alioz. Si in se. vel ē delectabile vt spi-
rituale gaudiū. z hoc ē vel hēdo vt i
recipiendo. z hoc est cellaria tua. vel i
agendo z hoc ē fruct⁹ opibus ma. t. Uel ē
vtilē vt multiplicatio bonoz. z hoc est
benedicta terra tua. Uel est bon. stuz.
vt consortium bonoz. z hoc est. Susci-
tauit te d. us in populi sui. Si autem
sit respectu aliorum. hoc est vel respectū
inimicorū vel amicorū. Si respectu ini-
micorum. tūc ē q̄ dicit videbunt te o.
Si respectu amicorū vel in se vel i sub-
ditos. Si in se: hoc est abundare te fa-
do. Si in subditis: hoc est vel in religi-
osis z hoc est fru. vteri tui. uel in cleri-
cis z hoc ē fruct⁹ iumentoz. uel i lay-
cis hoc ē fruc. terre. Si at est pertines
ad doctrinā uel est in cognoscēdo z sic
est. Apert tibi dñs the. uel est in docen-
do: z hoc est ut plu. tribu. t. uel i agen-
do: z hoc est dupl. uel in se. z hoc est.
Bñd. op. m. t. vel respectū alioz z tūc ē
uel respectū dñoz uel doctorū: uel respectū
pelatorū. De p̄rio fenerabissē. multis
de scōdo i cap. si i caudā. De tertio sup̄
z si subter. qz. s. erit magr z nō discipu-
lus. dñs z si seruus. platus z si subdit⁹

Qualr autē bñdictōes iste cōueniant

bñssime uirgi. facillimū ē uidē. gratiaz
enī cōtēplatiōis i summo hūit: q̄ pfecte
diuinitatis z hūanitatē sacramentūz i
uia cognouit. pscā i actōe fuit. q̄ oībus
opibus meruit. bñdictiōem fructuum
uētris hūit: q̄ p̄ia i summo m̄ dei cor-
poralr z spūalr fuit: fructificatiōem in
alijs p̄e oībus alijs hūit. q̄ m̄ ēgnum
z oīum clericorū z religiosorū p cōtinu-
tiā extitit ymo q̄ oīum bonoz m̄ fuit.

Itē frugalitatē v̄tutū i summo hūit
q̄ oēs virtutes vie p modū p̄ie habuit.

Itē bñdca fuit igrediēs z egrediens:
q̄ de hac vita sine dolore mortis migra-
uit. z statim corpe z aīa celū introuit

Itē tēptatiōz victoriā in sumo hūit:
q̄ nunq̄ i aliqua tēptatiōe vel semel ve
malr cecidit: ibi tñ iust⁹ septies i die ca-
dit. Itē p tēptatōēz hūit pūctū: n̄ qz
humilior vel cautior surzeat. S; quia
adeo fortiter stetit: q̄ nec tēptatū i pū-
cto mīmo cessit. Itē summa; respectū
nem hūit spālē. vt sup̄ i mā de bñtudi-
nib⁹ z de fructib⁹ manifestū fuit.

Itē celestīū donoz multiplicatiōē i sumo
hūit: q̄ ḡra plena fuit. Itē scōz socie-
tatē i summo hūit. q̄ ēgibus: iugatis.
actiuis z cōtēplatiuis cōformis simul
oīum illoz. p̄prietates i summo hūit. q̄
ēt angelicā z humanā vitā hūit. Unde
i plenitudine scōz decentio mea.

Itē hostibus timoris icussione ipsa i sumo
hūit: q̄ terribil fuit vt castroz acies or-
dinata. Nec miruz: qz caput ipsius atq̄
serpētis attriuit: z nos de maxilla eius
extraxit.

Itē spūaliū z spūaliū succel-
sio i ipsa i sumo fuit: que cōfidenter d se
dicit. In me oīs ḡra vie z veritatis in
me oīs spes uite z virtutis.

Itē in fi-
lijs p̄peratō i ipsa i summo fuit: q̄ deū
gēuit. z oīz creaturā recreabilē recrea-
uit. Itē abundantiā diuine sapie i sum-
mo hūit: q̄ nihil ignorauit. Itē doctri-
ne p̄minentiā i summo hūit. q̄ doctrix
summa discipline dei fuit: z nobis oīa
p vbum i creatū predicauit. Itē bono

rum opem frequentia hant: que quolibet
ope meruit. Itē dignitatis excellētia
i summo hant: que mī dei: regina celi:
regina misericordie extitit. Et sic p3 q
liter oīs benedictiōes iste in benedictiōe
sup benedictissime virginis sunt pphēse.

De benedictionibus datis filiis israel
a moysē. pio Ruben. ca. 219.

Ost hec videndū ē de benedictiōi
bus datis filiis israel a moysē: sic
in deuterio. 33. sunt cōprehense. Ut igr
ad Ruben. Quia Ruben i nō moriaf
z sit puius i numero. Ubi quattuor dñr
de Ruben. Primū q vīuat p grām: z
hoc itelligit per illud qd dicitur vīuat
Scdm q nō moriaf p peccatum: z hoc
ē non moriaf. Tertiū q pu' sit i nūero
Quartū addit glo. q sit maximus fide
Et sufficiētia huius benedictionis sumit
i hunc modū. Benedictio vel ē absolu
te vel respectue. Si ē absolute: vel est
i bono vel a malo. Si in bono. sic ē. vi
uat gratia. Si a malo. sic est. nō moria
tur p culpā. Si respectue. sic ē q simi
lem i bono nō hēat. z hoc ē. sit paruus
in numero. Ut q alios excellat. z sic ē
maximus in fide. hec at oīa expressissī
me fuerūt i bñssima virgine: i qua oīs
gratia vite fuit. Itē que nūq3 pecca
uit. Itē que nec primaz: simile visa ē
nec habere sequētē. que z fide z oībus
virtutibus omnes excellat.

De benedictione iude. cap. 220.

Equitur de benedictiōe iude. hec
est benedictio iude. Audi dñe vo
cem iude: z ad populū suū introduc eū.
manus eius pugnabit p eo. z adiutor
illius cōtra aduersarios eius erit. In
qua ē quattuor: ponit. Primū est pre
cūm exauditiō. Scdm ē ad pplm intro
ductio. Tertiū ē sui ipsius defensio. Et
hoc est manus eius pugnabit pro eo.
Quartum est aliorum protectio. z hoc
est adiutor illius contra aduersarios

eius. Huius benedictiōis sufficiētia ro
mitur sic. Bñdictio v' est ad bonū. vel
p malū. Si ad bonū v' ē ad finē: z hoc
ē pū exauditiō. v' est ipse finis z sic ē
ad pplm introductio. Si at est p malū:
v' sui: z sic ē sui ipsi' defensio. vel alior
z sic ē pectio. hec aut oīa fuerūt i bñs
sima vrgine i sumo. in q fuit exauditiō i
summo. Nā tertij regū 8o legit ipsi dic
tū: i psona berabee. Pote mater mi qd
vis. nō. n. phas est vt quertā faciē tuā.
Et i persona bester ei dī. quarto. Et si
dimidiū regni mei petieris i petrabis.
Nam z illam filiū suū nihil negans bono
rat. Itē ad populū introductio ei cō
uenit i summo. Ipsa. n. vt colūna nūb
populū i terram pmissionis introduc

Itē sui ipsius defensio in ipso i summo
fuit. que ab hoste nūq3 lesa fuit. Itē
aliorum protectio in ipsa fuit. que nos
ab hoste ptegit auxilio. ab ira filij sus
fragio z exemplo. Item sui ipsius de
fensio in ipsa fuit in summo. q2 alios sic
defendit q in ipsa nec pugnā aduersa
rius sumpsit vtpote i qua ipse hostis oī
no extinctus fuit. Sic ergo p3 qualiter
beata virgo habuit benedictiōe: iude.

De benedictione leui. ca. 221.

Equitur. Leui quoq3 ait pfectio
tua a viro scō. que probasti i tem
ptatione z iudicasti ad aquas cōtradi
ctiōis. Qui dixerit patri suo z mī sue
nescierunt filios suos hi custodierūt
eloquiū tuū z pactum tuū seruauerūt
Iudicia tua o iacob z legem tuā israel
ponent thymiana i furore tuo: z holo
caustum super altare tuū. Benedic do
mie fortitudinē eius z opa manū illi
suscipe. percutē dorsa inimicor eius z
qui edunt il lum non confurgāt. In be
nedictione leui nouem ponuntur. Pri
mum est vite perfectio. ibi. Perfectio
tua. Scdm ē doctrine altitudo. ibi. Det
ibi. Tertium est xpīeductio z hoc est

a viro scō tuo. Quartū ē oīuz abnegatio. ⁊ hec ē. Qui dixerit patri suo vlt̄ matri sue ⁊c. Quintū ē pceptozum ⁊ cōsiliozū impletō. ⁊ hec ē. Qui custodiūt eloquiū tuum ⁊ pactū tuū; seruauerūt. Sextum est pro alijs intercessio. ⁊ hec est. Ponunt thinnama in furore tuo. Septimum est de passione gloriatio. ⁊ hoc est. Benedic domine fortitudinem eius. Octauum est remuneratio de opibus. ⁊ hoc est. Opera manuum illius suscipe. Nonum est hostium destructio ⁊ hoc est. Percute dorsa inimicōz eius huius sufficientia sic sumit. Benedictio vel ē pertinens ad meritum. uel ad premium. Si ad meritum. uel ē i essen do. uel i substantia. uel in efficientia. Si i substantia. uel i se. sic est perfectio uite. uel respectu alioz. ⁊ sic est altitudo doctrine. Si in efficientia. sic est christi eductio. si autem est meritum in operā do. uel est a malo. ⁊ sic est omnium abnegatio: uel est ad bonum. ⁊ sic est cōsiliozū ⁊ pceptorū impletio q̄ sūt in utroq; t. stamento. Si autem est in operando in alijs. sic est pro alijs intercessio. Si autē pertinet ad premiū. uel absolute uel respectiue. Si absolute. sic est de passione gloriatio. ⁊ o actione remuneratio. Si respectiue. sic ē hostiū destructio. Quātr autē hec oīa fuerit in beata uirgine. facile est uidere. Ipa enim fuit perfectissima i uita. altissima in doctrina. que toram leges seruit. xp̄s quoq; de suo utero eduxit: qui ibi quadraginta ebdomadibus. sex diebus minis quieuit. Ite; oīa abnegauit. que perfectissimā paupertatē habuit ut sup̄ paruit. Item pcepta ⁊ cōsilia i summo ⁊ ex caritate in summo impleuit. Item pro alijs intercessio in ipsa i sūmo fuit. que omnibus dominum placauit. ⁊ adhuc pro nob ipsi pectus ⁊ ubera ostendit. Item quia post filium sūmā passionem haurit. ⁊ summam h̄z de passione gloriationem. Item quia

summas ⁊ nobilissimas actiones h̄uit summam habuit remunerationem.

Item quia sibi ⁊ omnibus nobis hostem uicit a quo nunquam uicta fuit. supremum de hoste triumplum repositauit. Et sic patet qualiter beatissima uirgo habuit benedictionem leui.

De benedictione Beniamin. cap. 22.

Equitur de Beniamin. At igitur

Beniamin amantissimus domini habitabit confidenter. i eo quasi i thalamo tota die cōmorabitur. inter humeros illius requiescet. In hac benedictione quattuor ponuntur. Primum est pre omnibus dilectio. Et hoc ē. Beniamin amantissimus. Secundum est securā hitatio. ⁊ B. ē. hitabit cōfidenter. Tertiū est diuina hitatio. ⁊ hoc est. Quasi in thalamo tota die cōmorabitur. Quārum est in operibus illius delectatō ⁊ hoc ē. Inter humeros illius regeleset. huius benedictōis hec est sufficientia. Uel est in se. uel respectu dilecti. Si in se. uel in bono. ⁊ sic pre omnibus dilectio. uel est a malo. ⁊ sic securā hitatio. Si respectu dilecti. uel est quantum ad substantiā. ⁊ sic ē diuina hitatio. uel quantum ad actū. ⁊ sic est in operibus delectatio. hec oīa i summo h̄uit beata uirgo. q̄ sup salutem ⁊ oēm pulchritudinē dilecta ē a dño. q̄ securissima hitat i regali solio. i q̄ hitauit diuinitas corporaliter n̄ tñ tota die. sed. ix. mensibus. que mulier prudentissima in oībus delectabat uirum ⁊ filium suum. Et sic patet qualiter ⁊ benedictionem Beniamin in sūmo habuit beatissima uirgo.

De bñdictione Ioseph. ca. 22.

Equit Ioseph quoq; ait. De bñdictione dñi terra eius de pennis celi. ⁊ rore atq; abisso subiacente: de pomis fructuum solis atq; lune. de fruce

antiquorū montiū. de pomis collūi eter
noz: ⁊ d frugibus terre. ⁊ de plenitudi
ne eius benedictio illius. Qui appuit i
rubo ve nat sup caput Ioseph. ⁊ super
verticē nazarei. inter fratres suos. Be
nedictio Ioseph i octo cōsistit. Primū
ē diuine dulcedinis p̄gustatio. ⁊ hoc est
de p̄ois celi ⁊ roze. Ros inq̄rū illūinat
intellectum. Pomū inq̄rū reficit affe
ctum. Scdm ē i humanitate xp̄i delec
tatio. ⁊ hoc ē. Atq; abyssio subiacente.
Tertū i opibus christi resectio. ⁊ hoc.
De pomis fructū solis. Quartū est de
gratijs ecclesie iucūdatio. ⁊ hoc est. Et
lume. Quantum est de gratijs ⁊ virtuti
bus antiquorū p̄m exultatio. ⁊ hoc est
de vertice antiquorū montiū. Sextum ē
modernorū p̄fectorū cōgratulatio ⁊ hoc
est. De pomis eternorū collūi. Septimū
est de gloria ecclesie triūphātis exulta
tio: ⁊ hoc est. De frugibus terre ⁊ d ple
nitudine eius benedictio. Octauū ē glo
rie xp̄i hoīs participatio. ⁊ hoc est. Be
nedictio illi⁹ qui apparuit i rubo. hui⁹
b̄dicationis h̄ est sufficientia. Ut ē per
tinens ad statū vie. vel ē p̄gustatio vel
determinatio illorū quorū ē p̄gustatio. Si
primomō. sic ē diuine bonitatis pregu
statio. Si 6o mō. tūc vel ē de capite: v̄l
de mēbris. Si de capite. v̄l q̄rū ad sub
stantiam: ⁊ sic in humanitate xp̄i rese
ctō. Si de mēbris. l̄ cōiter: sic est d̄ gra
tijs ecclesie iucūdatio. vel spāliter. ⁊ tē
vel sunt antiqui. ⁊ sic est de virtutib⁹
antiquorū exultatio. vel sunt moderni:
⁊ sic ē perfectorū modernorū p̄gratula
tio. S; aut p̄inet ad statū patrie. v̄l q̄
tum ad mēbrū: ⁊ sic ē de glia triūphan
tis ecclesie exultatio. vel q̄rū ad caput
⁊ sic ē glorie xp̄i cōmunicatio. hec autē
oīa hūit i summo brā virgo. q̄ summa;
diuine dulcedinis nō tñ p̄gustatiōem.
sed etiā cōmestione: que totū in se man
na hūit: ēē summa i xp̄i humanitate dī
lectionē: ⁊ delectatiōē: qz sumā ad t̄p̄
habuit refectionē. qñ iudebat corā illo

i orbe terrarū p̄ singulos dies. puer. 3.
Ad Itē de p̄fectu ecclesie cōgratulatio
nem. qz summa ad ip̄m habuit carita
tem. Item de patrū scitate exultatio
nem a quibus duxit originē. ⁊ possede
rat p̄fectionē. Itē d̄ p̄fectu moderno
rum p̄gratulationē hūit. quibus oib⁹
p̄fectionis ipsa fuit magistra. ⁊ dux. ⁊
exemplū. Item de ecclesie triūphātis
gloria summe gaudebat. v̄tpote illius
imperatrix ⁊ regina. De gloria aut xp̄i
hoīs nō partem. sed totum bēbat. cum
quo vna i natura. familiaris in glia. in
gloria ipsū; ⁊ suā gloriā plusq; se ⁊ suā
dilexit. Sic igitur constat māfeste. br̄s
simam virginē oēs benedictōes ioseph
in summo habuisse.

De benedictione Gad. capitu. 109.

Equit de Gad. ait. Benedictus i
latitudine Gad quasi leo requirit
cepitq; gladiū ⁊ verticem. ⁊ vidit prin
cipatum suū qz in parte sua doctor est
repositus. qui fuit cū principibus popu
li sui: ⁊ fecit iusticias domini ⁊ iudiciū
suum cū israel. Benedictio Gad sex cō
prehendit. Primū est regni dilatio.
ibi benedictus in latitudine gad. Scōz
est p̄ fortitudinem requiritio. ibi qñ leo
requirit. Tertū est hostium subiectō
ibi. Cepitq; brachiū. Quartū est impij
adeptio. ibi. ⁊ verticem. Quintū est sui
principatus cognitio. ibi. Et vidit p̄ci
patum suum. Sextū est doctoris apud
ipsum repositio. ibi qz in parte sua do
ctor esset repositus. hec est aut huius
benedictionis sufficientia. Benedictio
vel est ad primū: vel ad seipsum: vel
ad deū. Si ad primum sic est regni di
latatio. Si ad se ipsum: vel a malo: vel
ad bonum. Si a malo. vel intus ⁊ sic ē
requiritio. vel extra ⁊ sic est hostium su
blectio. Si ad bonū: vel in h̄do ⁊ sic
est imperij adeptio. vel in cognoscendo
⁊ sic sui ē principatus cognitio. Si au
tem ad deum sic est doctoris apud se

repositus. Hec quoque in summo habuit beatissima virgo: regni dilatatione. quia a solis ortu et occasu beatam ipsam dicunt omnes generationes que est regina celi et mundi. et angelorum. et hominum. In se requietione habuit in summo. quia in ipsa fuit somitis extinctio. hostium etiam subiectione habuit in summo: ut iam plures supra patuit. Item summam imperii adeptione habuit. que super omnes choros angelorum regina angelorum et imperatricis misericordie exaltata fuit. Item sui preceptus cognitione habuit in summo: quia super omnes choros angelorum et puras creaturas. divinam operationem in se. et gloriam plenius cognoscit. Unde confidenter dicit. In me omnis gratia vite et virtutis. Item doctoris depositio apud ipsam fuit in summo. quia ille magistrorum optimus novem mensibus repositus requieuit in eius utero. Et sic per qualiter beatissima virgo habuit benedictiones gradum in summo.

De benedictione dan. ca. 225.

Equit. Dan quoque ait. Et dan catulus leonis sicut largiter de basan. Benedictio dan tria complectitur. Primum est humilitas. ibi. Catulus. Secundum fortitudo. ibi. leonis. Tertium est largitas. ibi. sicut. Et hec est eorum sufficientia. Benedictio vel est cordis. vel operis. Si cordis. sic est humilitas cordis. Si operis. duplex. vel in se. sic est fortitudo operis. vel in alijs. sic est largitas muneris. Hec autem omnia in summo habuit beatissima virgo. que ultra omnem creaturam humilissima super omnes exaltata. Item mulier fortissima que vicit mundum. deum. dyabolum. Item largissima. que deo dedit mundum. et homini regnum celorum. et ipsum deum.

De benedictione Neptalim. ca. 225.

Equitur. Et neptalim dixit. Neptalim abundantia perfruetur. et plenitudo de benedictionibus domini. Ma-

re et meridiem possidebit. Benedictio Neptalim quatuor comprehendit. Primum est abundantia donorum spiritualium. ibi. Haec abundantia perfruetur. Secundum est plenitudo bonorum celestium. et hoc est. plenus erit benedictionibus domini. Tertium est peccatorum conversio. et hoc est. mare est. Quartum est iustorum conservatio. et hoc est. Meridiem possidebit. Sufficientia horum est. Benedictio vel est in se vel in alijs. Si in se vel est benedictio quantum ad statum gratie. et sic est abundantia donorum spiritualium. vel quantum ad statum glorie et sic est plenitudo bonorum celestium. Si autem est benedictio respectu aliorum. illi vel sunt mali. sic est peccatorum conversio. vel boni sic est iustorum conservatio. Hec autem omnia in summo habuit beatissima virgo. que et gratia plena fuit. et super omnes gloriosa. Item peccatorum reconciliatrix et mediatrix. Item omnium peccatorum saluatrix. et iustorum conservatrix. Et sic quoque habuit benedictionem summa benedictiones Neptalim.

De benedictione Aser. ca. 225.

Equitur Aser quoque ait. Benedictus in filiis Aser. sit placens fratribus suis. tingat in oleo pedem suum. ferum et es calcamentum eius. sicut dies iuventutis ita et senectus tua. Benedictio Aser sex comprehendit. Primum est filiorum multiplicatio. et hoc est. Benedictus in filiis Aser. Secundum est fratrum dilectio. ibi. Sit placens fratribus suis. Tertium est misericordie abundantia. et hoc est. tingat in oleo pedem suum. Quartum est incorruptibilis patientia. et hoc est. ferum. Quintum est sonora doctrina. et hoc est. Es calcamentum eius. Sextum est in bono continuatio perseverantie. et hoc est. Sicut dies iuventutis tue. Sufficientia horum hec est. Vel est benedictio respectu aliorum. vel in se. Si respectu aliorum vel respectu inferiorum. et sic est filiorum multiplicatio. vel ad pares et sic fratrum dilectio. vel ad superiores. scilicet domini et sic abundantia misericordie

p quod ē quedā imitatio dei. Iuxta illō
Luc. 6. Estote ergo misericordes sicut ⁊
pī vī misericors est. Si in se. vel a malo
sic ē patientia. vel ad bonū: ⁊ hoc vel ē
respectuū. ⁊ sic est doctrina. vel abso
lutum. ⁊ sic ē perseverantia. hec autē
omnia manifestissime hānt btissima viz
go que omniū bonorū mī est: que est ple
na caritate ad deū. ⁊ dilectōe ad prox
mū. Regina misericordie est. Summa quo
q; patientiā: ⁊ doctrinā. ⁊ perseverāti
am hānt: ut superius manifestū est i ma
teria de virtutibus.

De bñdictōe oīum simul. 227.

Ost hec sequit benedictio oīum si
mul. Non est deus alius ut deus
rectissim⁹: ascensor celi auxiliator tu⁹.
magnificētia eius discursūt nubes. ha
bitaculū eius sursum: ⁊ subter brachia
tua sempiterna: eiciet a facie tua inimi
cū. Dicetq; Contere. habitabit israel cō
fidenter. ⁊ solus oculus Jacob in terra
frumētī ⁊ vini: celiq; calligabūt rore.
Beatus es tu israel. Quis similis tui
popule qui saluaris? In dño scutū auxi
lij tui. ⁊ gladius glorie tue. deus tuus.
Negabūt te inimici tui. ⁊ tu corū colla
calcabis. Ista bñdictio nemem cōprehē
dit. Primū est veri dei cognitio. ⁊ hoc
est. Ascensor celi auxiliator tuus. Et
hec auxiliatio ē quadruplex. Secundū
est apīs spiritū sanctū in terrā mittē
do ⁊ hoc est magnificētia eius discurs
runt nubes. Item ipse pro nobis pīem
in celis interpellando. ⁊ hoc est. hīta cu
lum eius sursum. Unde glo. Corpus a
mortuis suscitauit. ⁊ in dextera pīs
collocavit. Item grām preuenientem
⁊ cooperantem porrigendo. ⁊ hoc est.
Subter brachia tua sempiterna. Item
hostem impediēte; repellendo. ⁊ hoc
est. Eiciet a fa. tua inimici dicetq; Co
tere. hoc ē ergo quadruplex auxiliū
Tertii est timoris manū ablatio. ⁊ hoc
est habitabit israel cōfidenter. Quor

tū est saturitatis boni possessio. ⁊ hoc
est. Solus oculus iacob i terra frumē
ti ⁊ vini. Quintū ē perfecta dei cogni
tio p speciem. ⁊ hoc est. Celiq; calliga
bunt rore. Unde glo. pro subtili ⁊ leuī
sima dei cognitione. Sextū est summe
beatitudinis comprehensio. ⁊ hoc ē. Bea
tus es tu israel. Septimū ē omnibus
creaturis platio. ⁊ hoc ē. Quis similis
tui popule q saluaris i dño? Octauū est
diuina auxiliatio. ⁊ hoc ē. In dño scu
tum auxiliij tui. Et hec auxiliatio est du
plex. vna nos iuuando cōtra malū. sic
ē scutū auxiliij tui. vel ad bonū operan
dū. ⁊ sic ē. gladius glorie tue deus tu⁹
Nonum ē hostiū subiectio. ⁊ hoc est du
plex. vna q nos puniendo mō. faciunt
nobis coronas in futuro. ⁊ hoc ē. Ne
gabūt te inimici tui. Glo. In pīti vita.
Alia subiectio ē. quia de corū pena no
bis in futuro erit exultatio. ⁊ hoc est.
tu eorū colla calcabis. Sufficiētia hu
ius benedictōis est. Bñdictio vel ē p
tinens ad statum vie. vel ad statū prie
Ad statū vie vno sē tñ necessaria. Unū
est verū deum agnoscere. ⁊ hoc est pī
mū. Secundū est auxiliū quo possim⁹
ad ipsū ad eternā beatitudinem ascē
dere. ⁊ hoc est fm. Si autē pīnet ad sta
tū prie. vel quantū ad substantiale pī
um: vel quantū ad accidentale. Si sub
stantiale. vel in se. vel i cōparatione ad
cām efficientē. Si i se vel a malo. ⁊ sic
est timoris ablatio. vī in bono. ⁊ hoc vī
in se. vel respectū. Si i se. vī quantū
ad pīnū concupiscibilis ⁊ sic est saturi
tatis possessio. vel pīnū rationalis. ⁊
sic est pfecta dei cognitio. vel pīnū ira
scibilis. ⁊ sic ē beatitudinis comprehen
sio. Si autē est bonū respectu aliorū. sic ē
creaturis platio. Si autē sit in compara
tione ad cām efficientē. sic est diuina
auxiliatio. Si autē pīnet ad pīnū acci
dentale. sic est hostiū subiectio. in qua
duplex habemus gaudium. s. de nīa in
presenti passione. ⁊ illoz in condemna

tionē. Hec autem omnia beatissima uirgo possedit in summo. Ipsa enim super omnem creaturam dum cognoscit. Item ipsa nobilissimo auxilio utpote delicijs affluens intra super dilectum corpore et anima ascendit. Item ipsa innumisima timoris mali sub umbra dilecti requiescit. Item ipsa a torrente voluptatis super omnia inebriata fuit. Item perfectissima et humanitatis et eternitatis christi cognitio non habuit in summo. Item supremam post deum benedictionem apprehendit. Item super omnes purarum creaturarum ordines utpote superior exaltata fuit. Item diuinum auxilium super omnes habuit. cum quo maxima et excellentissima opera fecit. Item innumum non tantum in celo sed etiam in terra sub pedibus calcavit. Sic ergo pater qualiter beatissima uirgo benedictiones singulorum singulariter. et uniuersorum uniuersaliter singulas et uniuersas poscedit in supremo.

De hoc. Benedictus fructus ventris tui. ca. 22.

Equit de eo quod addit Elisabeth Et benedictus fructus ventris tui. De quo prius querit quare inter illud et preedens intercedat copulatio. cum tamen in predictis nulla sit posita copulatio. Item cum ista saluatio sit in textu euangelij et ad euangelium nihil sit licitum de mihi vel apponi. ut prohibere sub anathemate in fine apocalipsis. et etiam in dictione teronomio. et ergo ecclesia hoc apponit. Item aut apponendum fuit. aut non. Si fuit. ergo angelus obmisit qui non apposuit. Si autem non apponendum fuit. ergo ecclesia male apposuit. Item Elisabeth licet illud apposuerit non tamen illi coniunxit. ergo quare ecclesia coniungit. Item quare ecclesia mutauit verba angelij. dicendo iter mulieres. cum angelus dixerit in mulieribus. Item cum de unitas sit hic mittens et saluans. et uirgo benedictissima sit saluata. hoc

quod est benedictus fructus ventris tui non videtur pertinere ad salutantem nec ad personam salutatam. ergo ponitur superflue.

Item Bernardus dicit. Non ideo ille benedictus quia tu benedicta. Sed quia ille benedictus ideo tu benedicta. Cum ergo causa naturaliter precedat effectum. debuisse sic ordinasse. Benedictus fructus ventris tui. et benedicta tu in mulieribus.

Quid importet hec benedictio. Benedictus fructus ventris tui. 22.

Ostenditur quid importet si quando hoc quod est. benedictus fructus ventris tui. et in quo differat ab alijs in salutatioe promissis. Videtur enim includi in eo quod est gratia plena. sicut consequens claudatur in antecedenti. Si enim gratia plena fuit. ergo fructus ventris eius benedictus fuit. Item videtur includi in eo quod est benedicta tu in mulieribus. Causa enim intelligitur in suo effectu. est. benedicta in mulieribus. quia benedictus fructus ventris produxit.

Item uel male apponi quia quia angelus salutatione dixit tunc dominus adhuc fructus ventris eius non fuit. ergo ecclesia hoc male annectit. Item cum maior sit laus spiritualis quam generalis. et magis sit spiritus filius quam fructus. omnis enim filius est fructus. et non e converso. debuisset dixisse filius ventris tui et non fructus. Item cum non tantum de ventre sed de toto corpore facta fuerit formatio. debuisset dixisse filius corporis tui. Item cum filius non sit filius tantum corporis. vel tantum anime sed puncti debuisset dixisse filius tuus. respondendo punctum sine partem determinatio. Item quia uirum benedictio ista qua dicitur fructus ventris tui sit eiusdem rationis cum illa de qua dictum est benedicta tu in mulieribus. Et uel quod sic. quia una est causa alteri. ergo oportet quod hoc sit et per uinuocationes. Albedo enim uinuoce est causa albedinis in pariete. Sed pro hoc est quod benedictio illa de qua dicitur benedicta tu in mulieribus. non dicitur benedictio per exclusionem

maledictōis. Ista autē benedictio. bñdī
ctus fructus ventris tui nūquam fuit
maledictibilis. ergo nō pōt dici benedi
ctus p̄exclusionem maledictōis. ergo
oportet q̄ scdm̄ aliam rationē. Item
benedictissima dicit̄ benedicta ī mulie
ribus propter fecunditatem. S; fructus
ventris benedictus non p̄ huiusmodi
fecunditatem. ergo nō hūit huiusmodi
sed alteri? modi benedictionē. ergo nō
sumitur vtrōvq; scdm̄ eandem ratio
nem. Item benedictissima dicit̄ bene
dicta. ⁊ determinat̄ respectu cuius qz
in mulieribus. quare ergo nō similiter
dicit̄ fructus ventris benedict? cū de
terminat̄ de respectu cui? sit benedict?

Item si dicat̄ q̄ absolute dicit̄ bene
dictus. quia ē benedictus super omnia
z in omib; secundū hoc quoq; bñdī
ctissima non deberet dici tñ benedicta
in mulieribus. cū sua benedictio se ex
tendat in pl? ⁊ sic deberet dici benedi
cta in creaturis omnibus. ⁊ non tātūz
in mulieribus.

Utrum contineat in se benedictiones
omnium. ca. 230.

Q̄st̄ hec querit̄ vtrum benedictio
fructus p̄tineat ī se benedictiōes
oīum. ⁊ maxime si habeat benedictiōes
oīum in se que sunt in benedictionib;
matris sue comprehense. Et videtur
p̄io q̄ nō. Dñs enim nō habuit benedi
ctiones coniugatorū quibus dictum est.
Arescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete ter
rā. Dñs enim huiusmodi multiplicatio
nē corporalem nō hūit: nec generatiōe
terā repleuit. Itē luce. 1. Et erit gau
diū tibi ⁊ exultatio. glo. Monentur pa
rentes nō minus gr̄as agere pro ortu
scōz filioz. q̄ p̄ meritis. Nō enim par
uū munus est dī dare liberos. propaga
tores generis. successiōis heredes. Ja
cob ī generatiōe. xij. filioz gaudet.
Abrahe filius daf. ⁊ zacharias exaudi
tur. Diuinū igitur mun? est fecunditas

parentis. Agant igitur patres gratias.
quia genuerūt. filij quia generati. ma
tres quia honorantur p̄mij con ugi.
stipendia militie sue filij sūt. Dominus
autē illud munus: illud premiū. illud st
pendiū nō habuit. quia co. p̄oraliter nō
genuit. ergo nō omne bonū vel omniūz
benedictionem. bñdictus fructus in se
poscit. Item benedict? fructus ven
tris tui benedictū fructū ventris non
hūit: quia nullū fructum ventris hūit
ergo aliqua bñdictione caruit. Item
luce. 10. Maria optimā partem elegit
Bona pars est coniugator. melior vidua
rum: optima virginū. Sed dñs nō hūit
bonū coniugatorū nec viduarum. ergo
nec hūit benedictiōes oīūz. Itē Aug.
dicit q̄ celibatus Jobānis non p̄fertur
cōiugio Abrahę. ergo vtrūq; bonum.
ergo ambo siml? melius bonū. Sed dñs
Ibus xp̄s habuit tantū alterū. ergo nō
habuit omne bonū creati. Itē in se
mia est gr̄a q̄ est vgo ⁊ m̄. ergo ī viro
debet esse gr̄a q̄ esset virgo ⁊ p̄r: sed
hoc quoq; non habuit. Itē bonū est
esse vginem: bonū est esse matrem. ergo
vtrūq; esse siml? est meli? Item dñs
est m̄ carnal? ⁊ est m̄ spūalis. fili? autē
ei? est tñ p̄r spūalis ⁊ nō carnal? ergo
ipsa h; plus. Item bonū est esse p̄rēz
carnalem. bonū est esse p̄rēz spūalem.
ergo vtrūq; est meli? esse. Item ipse
nō est p̄r dei. ergo ipse nō h; totū bonū
quod h; m̄. Item q̄rit̄ de singulis
p̄uilegijs suis q̄nter a filio excellat in
illis. Cōtra p̄dicta obicit̄ in hūc mo
dū. Quicqd est boni in creaturis est in
homīe. S; quicqd boni fuit in homīe
fuit in dño ihu xp̄o. ergo quicqd fuit bo
nū ī creaturis fuit ī xp̄o. Item supio
res hñt p̄prietates inferior: cū excellen
tia. Item ps. Unxit te de? p̄re p̄forti
b? tuis. Item. Speciosus forma p̄ fi
lij hominū. Item Damascen? Assū
psit primitias nr̄e masse. Item Jo. 2.
Nō ad mensurā dat de? spūm. ergo ipse

non hñt spm̃ ad mensurã. Itē Jo. p. De plenitudine eius oēs accepimus. Itē ro. xi. Ex ipso ⁊ p ipsum: ⁊ in ipso sunt oīa. Itē deus est quo melius cogitari nō pōt. Itē; Damascen⁹. Siue enī fm̃ bonitatē: siue fm̃ virtutē: siue fm̃ sapientiã: siue fm̃ sp̃s: siue scdm̃ locum deficiat a pfectione: deus nō ē. ergo quicqd boni ē in creaturis est ⁊ i ipso q̃ est deus. Itē. Jac. p. Dē datū optimum ⁊ oē donum pfectum defurū ē descendens a patre luminum. Itē; q̃ in oībus p̃uilegijs ipsam excedit pz. Prīmū fuit q̃ ipsa nūq̃ peccauit. nec ipse i peccato cōceptus fuit. Secūdū fuit q̃ ipsa peccare nō potuit. Tertū fuit q̃ ipsa in omni actu liberi arbitrij meruit. ipse autē oī bono in ipsa cōcepti one dignus fuit: ⁊ postea quolibz actu nobis meruit. Quartū fuit puritas i summo. Sed ipsa puritatē receptiua: ipse autē datiuā habuit: ⁊ ipsa pura i sūmo ad modū aeris: ipse autē ad modum solis. Quintum fuit q̃ ipsa fuit virgo virginum: ipse autē virgo filius virginis. Et plus ē eē virginem virginis filium. q̃ virginem matrē virginum. Sextū fuit q̃ erat mater virgo p generatiōz. ipse vero fuit virgo pater p creatiōē. ⁊ nobilior est creatio q̃ generatō: ⁊ actus creatoris q̃ actus creature. Septimū ē q̃ ipsa ē mater oīum: ipse autē est pater oīum. maius autē est esse patrē q̃ matrem. Item ipse genuit verbo: illa autē factō: ⁊ plus est ⁊ prime generatōi similis gñare vbo q̃ scō. Octauū q̃ ipsa nullus habuit ignorantia: ipse autē oīum scientia. Nouū q̃ ipsa fuit stella maris: ipse autē lux mundi. De cūmū ē q̃ ipsa est porta celi. ipse autē hostiū: in quo est porta. Undecimū q̃ ipsa habuit cōmunicatiōem passiōis p cōpassiōē: ipse autē ipsam passiōē. Duodecimū q̃ ipsa super oēs choros angelorum est exaltata. ipse autē habet nomen quod est super omne nomen.

Tertium decimū est q̃ ipsa ē regina misericordie: ipse autē ē p̃ miserīcōdiarū ⁊ rer glorie. Ad plenariam intel ligētiã p̃dōz querit de sufficiētia cor: ⁊ de dīa eoz q̃ ponitur i ista salutatiōe. Et primo q̃rit de nūero dictiōnū quātm̃ hēat decē verba ⁊ n̄ plura t̃ pauciora. Itē q̃ t̃m̃ quattuor siue ponatur i ipsa. Itē q̃ siue ita sibi succedūt progressiue: ita q̃ prima hēat vnā dictōz. Secūda duas. Tertia tres. Quarta quatuor. Itē fm̃ ad dictiōē elisabet quiqz sūt siue: ⁊ quita hz quiqz dictōes. Item qd significet hoc q̃ hic ponit denariū q̃ ē numerus singularis ex oī p̃singularis a base i cōi. Itē s̃lt. xv. S; tūc o; quinqz ponit p base. Ad hec obiecta primo soluētes dicimus q̃ sufficiētia salutatiōnū sumitur i hoc modo. In ista salutatiōe annūciat beatissime virginis pfectissima b̃tudo: ⁊ p ipsa; ⁊ in ipsa toti generi humano. Perfectō autē b̃tudo vel q̃tum ad substantiã. vel q̃tum ad cām: vel q̃tum ad efficiētiã. Si quātum ad substantiã. vel ē a malo: ⁊ sic ē. Aue. vel est ad bonum. ⁊ sic ē gratia plena. Si q̃tum ad causā: sic ē. Dñs tecū. Si q̃tum ad efficiētiã: vel est imediata: sic est. B̃dicta tu in mulieribus. vel mediata. sic ē. B̃dictus fructus ventris tui. Ad aliud dī q̃ p decē verba significat decalogi impletio. In q̃tuor s̃ijs significat i quattuor euāgelij cōsiliōz supadditio. ⁊ per hec duo sit nobis pfecte salutis annūciatio. Item decē verba i quattuor s̃ijs. B̃ ē lex i quattuor euāgelij. Itē gradua lis p̃gressio significat q̃ in via n̄ ē p̃fca legis impletio: sed t̃m̃ initiatio. Item denari⁹ triagularis significat legis mobilitatem. quaternarius autē euāgelij eternitatem: ⁊ vterqz ē numerus im̃perfectus. Sed decē in duobus. Quattuor in vno. q̃ euāgelij quidē hz p̃fectōz vie: sed nō patrie: ⁊ ita vnā sibi deest. Sed denarius legis deficit in duobus.

Aue grā pl

quia nec h; pfectionē vie: nec patrie:
Item quattuor: cū oībus suis pribus
facit denariū: ⁊ lex materialr tota ē in
euāgelio. Itē denarius ē numer' tria
gularis: qz quattuor tendit in cōmut.
qz per firmitatē legis ⁊ euāgelij recte
impleti puenitur ad vñi. de quo dicit.
i ps. Unā petij a domino. Itē fm ad
duos; Elisabeth denarius dictionuz;
figificat decalogū: quaternari; inīari;
figificat euāgelii. addito elisabeth do
ctrinam apłoz. Et hec oīa figurāt i sa
lutatione bñssime virginis dñit' mī
sa. In ipsa. n. fuit legis ⁊ euāgelij imple
tio. ⁊ ipsa est vtriusq; expositio. p ipsa;
vñius cum altero est coniunctio. Item
vñius in alterum reductio. Item per
ipsam virtutum consumatio. Item per
ipsam sanctitatis pgressio. Item ad
deum ascensio. Nobis aut per legem ⁊
ipsam. noue ⁊ eterne salutationis annū
ciatio: ⁊ in salutem ipsam productio.

his vñs: videndum est ad ea que d
benedictione fructus sunt obiecta. No
tandum ergo qz de benedictōe illa pos
sumus loqui secūdam tres vias. Prio
quātum ad significatiōes. Secūdo qū
ad suppositiōem. Tercio qū ad sbām.
Quantū ad significatiōes. vtrū. s. bene
dictio hēat vñam significatiōes vel plu
res. ⁊ si plures. scdm quā hic sumatur:
⁊ si oēs qūo ratio omnis benedictiōis
saluet in ista benedictione. Quātū ad
suppositionem: vt si benedictio ē cōmu
ne ad plura p qua sumatur hic: ⁊ vtrū
pro omnibus suis suppositis. Itē quā
tum ad suam substantiā ex quibus ⁊ qū
tum integref. ista benedictio quattuor
h; significata: quoz omniū rō saluatur
in ista benedictione. Est. n. bñdictō ma
ledicti euacuatio: ⁊ ē benedictō oīs bo
ni possessio: ⁊ ē benedictō secunditatis
superexaltatō: ⁊ est benedictio congra
tulantiū collaudatio. ⁊ quel; istar tri
plex est. Est. n. triplicis maledicti eua
cuatio. Incidit. n. homo per peccatum

triplex maledicti. Primus ē punitiō so
mnis. Secūdu ē labor inueniēde veri
tatis. Tertiū ē necessitas incineratōis.
Primū intelligit p hoc. Cum operatus
fueris terram: germinabit tibi spinas.
Secūdu p illd qd dicitur. In sudore vultu
tui vesceris pane tuo. Tertiū per illd.
Cum es ⁊ i cinere reuerteris. Istius
triplicis maledicti euacuatio fuit i isto
fructu. Benedictio primi. qz puncturā
fomitis nō habuit. Secūdu qz oīa scuit.
Tertiū qz corruptiōem nō vidit. Se
cūda significatio fuit oīs boni possessio
⁊ hec triplex fuit. habuit. n. bonitatem
humāe nē i summo. Itē bonitatē dñi
q est ex cōiunctōe vtriusq; ⁊ hē oī bonū
possedit in sumo. Tertia significatio
fuit fecūditatis superexaltatio: ⁊ h quo
qz triplex. Fuit. n. pater p creationē; i
esse nature. p recreatiōes; i esse grē. p
glorificatiōem in esse glorie. Quarta su
it significatio gratulatiū collaudatō. ⁊
hec triplex angeloz. ⁊ hoīz. ⁊ corpora
lium. Oēs bi benedicti ipsam q genuit
angeloz restauratō. hoīz redemptio
rem. corporaliū renouatōem. Quan
tū ad suppositiōes: benedictio ista tria
h; appellata. ⁊ p oīs illis redditur
locutio vera. Est. n. iste fructus benedi
ctus benedictione nature. benedictione
gratie. benedictione glorie. ⁊ quodlib;
istorū triplex. Bñdictio nē triplex. ha
buit. n. benedictum corpus. bñdictam
aīaz. bñdictam diuinitatem. Corpus bñ
dictū fuit tripliciter i materia. i forma
in armonia. qz tēpatissimū. Pulcrū ē
fuit tripliciter. In pgruentia qūtatīs.
In elegātia dispositiōis. In venustate
coloris. ⁊ sic in statura. in figura. in
colore. Anima fuit benedicta tripliciter
i se ⁊ i cōparatōe. In se dupliciter. a
malo. in bono. A malo tripliciter. a pec
cato. a fomite. ab ignorantia. In bono
tripliciter. Diuini naturaz naturali cō
ditione. virtutum politicaz pfectiōe.

suprema naturali dei dilectione. Itēz
i cōparatōe bñdīcā fuit dupl'r. scilicet ad deū .
z ad corp⁹. Ad deū summa ymagine z
similitudine. ad corp⁹ sine cōtrarietate
Item bñdīctā hūit diuinitatē. z hoc tri
pliciter. Bñdīcāz i seipsa. bñdīcāz i ope
ribus suis. bñdīctā i donis suis. Itē
habuit benedictōnez grē. z hec quoqz
fuit triplex. Increatā cū p're. creatam
cū m're. cōiunctā p'ter vtrūqz. Item
cū p're triplicē hūit grām a p're. q' est
deus. q' dei filius. i. q' spirator spiritus
sci. Cum m're quoqz triplicē hūit grāz.
Unam q' oēm grāz hūit. Scdm q' oēs
dedit. Tertiā q' dedit vltra id qd hūit.
Dedit. n. grām. virtutē. z remissionem
peccatorū quā nō hūit. Un' spūs helye i
heliseo dupliciter fuit. Itēz ex cōiuncti
one p'ter vtrūqz triplicē grām habuit.
Unā q' filius plurius fuit. Scdm q' re
demptor hoīum fuit. Tertiū q' beatitu
do oīūz erit. Et quodlibet istorū triplex
qd filius plurius fuit. ex hoc sequit' tri
plex grā. Mater habuit patres z m'rez
sed non deū. pater suus nec habuit pa
trem. nec matrē. nec deū. nec homīez.
Ipse autēz habuit patrem z matrem z
deum z hoīem. Item q' redemptor ex
hoc hūit tria. q' spon⁹. aīarū. sacerdos
fidelium. iudex viuorū z mortuorū.

Item q' bñtudo oīum. Ex hoc ēt ha
buit tria. q' ē bñtudo angelorū. hoīum.
z corporalium. Itē benedictōez glorie si
mīl'r hūit triplices. hūit. n. gloriā p'pre
bensois. sbāz redēptoris. gloriā creato
ris. Et quelibet istaz triplex. Cōprehē
sois summā aureolā. sup oēs aureolas
i summo. accidētia p'mia i summo.

Item hō est primo viator z nō cōphē
sor. postea cōprehensor z non viator.
Ipse autem cōprehensor aliquando.
aliquando viator. z simul viator z
cōprehensor. Item viatorū ductor.
cōprehensor coronator. viatorum z
cōprehensorum adiutor. Itē glo
ria redemptoris triplex. Quia hoīum

liberator. demonum supator. nē exalta
tor. Item gloria creatoris triplex. Mi
sericordia i sanctis. Iusticia in damna
tis. gloriosus in seipso. Item habuit
gloriam creatoris. iustificatoris. gloriifi
catoris. Si autem consideret ista be
nedictio q'tum ad p'tes integrale. tunc
est benedictio vel quātū ad cām. vel q't
tum ad p'cipiū. iste benedictus fruct⁹
triplicem hūit originem. Bñdictam tri
nitatem per creationēz. Bñdictam ma
trem per natiuitatem. Bñdictū patres
per generationē. Quātū ad essentiā bñ
dictus fuit tripliciter scdm bernardū.
Odoze. sapore. spē. Odoz iplens cogno
scitiuā inq'tū verū. Sapore reficiēs af
fectiū inq'tū bonū. Spē bñficians cō
prehensiuam inq'tū summā fuit ar dūū
Addamus z nos odorū. saporū speciei.
valorem. Valet. n. in medicamentū cō
tra oē malū. In cibum bñtem omne
delectamētū. z i p'ui comparans omne
bonū. Itē q'tū ad efficiētiā. z q'tum
ad passiua. z actiua tripl'r. Qz benedic
nos i cse. nē. grē. z gl'ie. Un' ps. Bñdic
cat nos deus qd n'r z bñdicat nos de⁹
Item benedic nos benedictione tempo
rali. spiritali. celesti. Passiua qz nos
benedicim⁹ ipūz corde. Unde ps. Bene
dic anima mea dñm z omnia que tra
me sunt. Item benedicimus ipsum ore
Unde ps. Benedicaz dñz i omni tēpōr
semp laus eius i ore meo. Itē benedic
mus ipsum ope. Unde ps. Benedicaz
dñm in vita mea. his vīsis rīdemus
ad obiecta. Qd ergo q'rīf de copulatōe
dicim⁹ q' hic ponit copulatō. q' cōtinet
alterius finē z alteri iceptionē. ad an
gelicā salutatōez. z ad p'sonā filij perti
nentem. z etiam ut notet inter benedi
ctionem filij z matris aliquam esse di
lectionem: quāuis tñ scdm allegoriam
ad aliaz pertineant rōem. Ipsa enī est
benedicta p'pter bñdictionē fruct⁹. vñ
sua bñdictio descēdit a bñdictionē f. liij.
Itē nō āgel⁹ addidit qz nūdū fruct⁹

eius ventris fuit . sed ipsum quasi pro-
missū in hoc qd dixit benedicta tu i mu-
lieribus fructū cōprehendit . Ecclesie au-
tem exhibitū z maxime hūinis beatissi-
me cōmendatū . i ipsius salutatione ap-
posuit . Quid pz ex sufficiētia . Item q
re nō dixit filius : filius nāq; ē ad spūa
lem z carnalē generationem . fructus
aut plus determinat carnalem genera-
tionem . z maxime cū hac determinatō
ne ventris . qui est locus generationis
carnalis ppter qd etiā nō dixit . corpo-
ris sed ventris . ut vitas generationis
plus exprimeret . z falsitas heretica pl⁹
sopiretur . Item quare nō determina-
uit respectu cuius esset bādictus . Dici-
mus q fm omnē significatiōē . z scd
omnem suppositionē . z fm omnē ptez .
z omni modo . z in oībus bādictus fu-
it . eius benedictio p nihil specificū ; co-
artari potuit . Benedictio quoq; beatif-
sime virginis p hoc q dicit in mulieri-
bus . nō restringit sed cā z origo omnis
benedictōis monstrat . Concedimus
etiā q dñs ih̄us xps hūit omnes digni-
tates sue m̄ris . vel in se vel in equipo-
lenti excellentissimo cōgruenti . hūit eti-
am bonū cōiugale qz sponsus fuit vniū
salis ecclesie . Item h̄go fuit et p̄ quia
verbo veritatis generavit . z ex aqua
z spū ex m̄se ecclesie omnes regenera-
uit . Item sicut ipsa est m̄r dei . ita z
ipse est fili⁹ dei . z plus est esse filiū dei
q̄ m̄rem dei . Item plus est eē filiū h̄gi-
nis q̄ esse virginem h̄gnum . qz si ipse
esset h̄go h̄ginū sequeretur q ipsa m̄r sua
nō esset h̄go . Item plus ē esse benedi-
ctum fructū ventris q̄ eē bādictā i mu-
lieribus . Locedim⁹ etiā q a filio suo
in omnib⁹ p̄m̄ilegijs suis excellit . nec
i hoc laus m̄ris sue diminiuit . sed exal-
tat in eo q nō tñ genuit filiū sibi equa-
lem sed i infinitū meliorē . qd etiā ex
hoc pte quodāms infinitat matris bōi-
tatem . Dis enī arbor ex fructu suo co-
gnoscitur . Unde si bonitas fruct⁹ bōi-

ficat arborem . infinita bonitas in fru-
ctu infinitam quantū ad hoc ostendit i
arbore bonitatem .

De ipsius turbatōe . ca . 231 .

Equit . Que cū audisset turbata ē
Querit ergo quare turbata fue-
rit b̄tissima h̄go . Et videt p̄io q an-
gelica visio . Et hoc pbat a simili . lu-
p̄ . dicit de zacharia . Apparuit illi an-
gelus dñi stans a dextris altaris incē-
si . Et zacharias turbatus est . z timor
irruit super eum . Ergo ex visione ange-
lica est turbatio z timor . Item Breg.
O in quantā miserā cecidim⁹ . qz etiā
z bonos angelos formidam⁹ . Itē su-
per iam dictū textū luc . glo . Sicut hu-
manus defect⁹ est terrore . ita angelice
bōitatis est pauentē de suo aspectu blā-
diēdo consolari . ergo pauor est de aspe-
ctu angeli . Item q cū audisset turba-
ta est more humāe fragilitatis de ange-
lica visione . Itē luc . 2 . Angelus dñi
stetit iuxta illos z claritas dei circum-
fulsit illos . z sequit⁹ . Timuerūt timore
magno . Itē dñs Mat . vlt . q erat aspe-
ctus angeli sicut fulgur . Et dñs ibi . q ti-
more exterriti sūt custodes . ergo ex vi-
sione angeli ē terror z turbatio . Itē
Judic . xij . Vir dei venit ad me habēs
vultū angelicum terribilē nimis . ergo
ex vultu angeli est terror . Contra qd
cū audisset turbata est i sermone ange-
li nō ergo in visione . Itē aliq discretō
spirituū . s; ipsa hūit discretiōē spūūz
ut dictū est supra . ergo turbat nō ex vi-
sione . Itē ipa cognovit angelos p spe-
ciem . Itē aut cognovit z nō fuit tur-
bata . aut nō cognovit z sic fuisset tu-
bia . Item Abrahā loth Jacob Josue
z aliq p̄res veteris testam̄ti viderunt
angelos . z nō fuerūt turbati . ergo nec
ipsa . qz ipsa a nullo illustratū vincitur .

Si ppter hoc dicit q fuerit turbata
i sermone . Contra turbatio ē a malo vl a
p̄rio . s; i isto sermōe nihil dñ ei malū p̄-

Itē ergo de isto timore non turbat.
Itē nec in iniuncto est aliqua ad ipsam
discrētarietas. ergo nec p illā nec p nū
ciatum turbat. Itē cōminatio est cā
turbatōis. ergo cōsolatio erit cā exul
tatiōis. Itē glo. Et prudenter noue sa
lutatiōis formā mirat. ergo videtur q
ista turbatio fuerit ex ammiratione.

Querit ergo si fuerit turbatio ammi
ratiōis. et videt q nō. legit enī de scō
Augustino q nō satiabat altitudinē cō
siderare cōsiliū diuini. dulcedine mira
bili sup salutē humani generis. ergo illa
admiratio est bona. ergo nō est phibē
da. s; istam turbatiōē remouet angel.
dicens. Ne timeas. ergo ista turbatio
non fuit admiratiōis. Vel si dicat q
nō fuerit admiratio dubitatiōis. Cōtra
hoc dicit Ambrosius q dicit ibidē. Tur
bat qz nescit an sit pteritū v; futurū qd
angel. dixit. Itē Bernard. dicit. Du
bia cōsolat. Si ppter hoc dicat fuisse
turbatio dubitatiōis. contra hoc dicit.
Ambrosius i glo. i hūc modū. Cū Sāra
risit de pmissiōe dei. et maria dixit quo
modo fiet istud. cur nō fuit muta esse
cta sicut zacharias. S; Sāra et maria
non dubitat fiendū qd pmissū. s; post
modū requirunt. ergo hic nulla turba
tio fuit dubitatiōis.

De ipsius cogitatione. ca. 22.

Ost hec querit de hoc qd dicit.
Et cogitabat. Et obicit in hunc
modū. Cogitatio ē decursus rōis d vno
oppositōr sup reliquū. Unde dicit co
gitatio qsi cogitatio. S; vbi ē rōis flu
ctuatio de vno oppositōr sup reliquū.
ibi est dubitatio. ergo v; q hoc erat du
bitatio. Itē bernard. Sciebat ego
prudens q sepe angel. Sathane trans
figurāt se i angelū lucis. et qz nimium
humilis et simplex erat. nihil tale pen
t a scō angelo spabat. et ideo cogitabat
qlis eēt ista saluatio. Tūc angel. intui
tus vginē. et varias secū voluere cogi

tatiōes facillē cōprehendens. pauidam
cōsolat cōfirmat dubiā. ergo videt q
hec cogitatio fuit p modū dubitatiōis.

Itē ibidem glo. Solent vginē que
vere virgines sūt semp pauere. et nun
quā secure esse. et ut caueāt timēda etiā
tuta ptemescere scientes se i vasis ficti
libus thesaurū portare ptiolū. et nimis
ardū esse viuere angelos iter homines
et in teris more celestū conuersari. ac
in carne vitā celibē agere. ac proinde
quicqd fuerit ortum suspectas hominū
insidias totā contra se estimāt machia
tum. Itē circo et maria turbata est. Ex
hac itē auctoritate videt q hec turba
tio et cogitatio fuerit timoris et dubita
tiōis.

De ipsius timore. ca. 23.

Unde sequit. Ne timeas. Et qrit
primo huiusmōi timor hic timore
atur. Et videt q nullus hic vere possit
remoueri. quia ut dicit dama. timor ei
nidit in sex. In segnitatem. in ei ubescē
tiam. i. verecundā. in admirationē. in
stuporem. et agoniā. Segnitates est ti
mor future oparōis. Ille nō fuit hic
quia nihil vniat hic operandi. Eru
bescencia est timor in expectatiōe con
uitij. et ille quoq; nō est hic. qz nihil sit
de conuitio. Verecundia est timor in
turpi actu. et de hoc nihil hic. Admi
ratio est timor ex magna ymaginatōe.
cōtra illam nō est necessaria cōsolatio.
ut dictū est. Stupor vō est timor ex i
cōsuetā ymaginatōe. hic autē nihil de
ymaginatōib; agebat. Agōia vō ē timor
p casū l infortunū. timētes. n. isfortia
ti casū l isfortiā actōis. agonizamus.
hic quoq; nihil de infortunio vel casū
ergo nō fuit agoniā. et sic null. timor. et
ita frustra remouetur timor. vbi null.
fuit timor. Item si ammiratiōis ti
mor ille non prohibetur. Item nō est
nisi contra malum. Item nihil time
re timore remouibili nisi culpa vel pe
na. Item perfectis nulla t. menda ē

Timor in
p. 101

pena. ergo frustra. Unde Act. 5. Ibat apostoli gaudentes a conspectu concilij qm digni bitu sunt p noie iesu cōstume liam pati. Item laus plus excitat ad amorem q̄ ad timorem. ergo cū nihil p̄cessisset nisi qd̄ fuit de laude nullus ti mor debuit inesse vel removeri. S; cōtra. glo. Ex verecūdia pauet. Itēz alia glo. Trepidat virginū est. z ad om nes viri ingressos pauere. z oēs viri af fati vereri. ergo videt q̄ v̄e timuit.

De verecūdia. ca. 234.

Ux̄ta hoc q̄rit. Utrum b̄tissima virgo hūit verecūdia. Et videt q̄ sic. glo. supra. Ex verecūdia pauet.

Item alia glo. ibidem. Elisabēth ex culpa erubuit. Maria de verecūdia. In muliere enim modus pudoris auge tur. Itēz. Eccle. 26. Gratia super gra tiaz mulier scā z pudorata. Itē pudo re bono repletus dei famulus. Item Jere. 3. Fronis meretricis facta ē tibi noluisse erubescere. Itē eccl̄i. 23. Aio uruerēt i infrunito ne tradas me. Itē. Eccle. 4. Est cōfusio adducens gloriā. Itē damasce. de erubescētia dicit. Optima aut̄ hec ē passio. Item de verecūdia dicit q̄ non est insperabi le ad salutem. Item phis. Erubuit. res salua est. Ex his omnibus videtur q̄ verecūdia sit bona. z q̄ ip̄am habue rit b̄tissima virgo. cui nullū bonū defu it cuius pura creatura capax fuit. S; cōtra Damascen⁹ dicit q̄ est de turpi actu. sed nihil erat turpe in beatissima virgine. ergo nec verecūdia. Item Adam nō habuit ip̄am ante peccatū : sed post viderūt q̄ nudi fuerunt: z fece runt sibi perizonata. Itēz qui non que rit gloriā nō sentit cōtumeliā dicit Jeronim⁹. Sed humilita nullā quesit gloriā. ergo nō sensit cōtumeliā. ergo nō hūit verecūdia. Item sūme humilis. ergo voluit vilis reputari.

Itē iuxta hoc querit de dño. Utrum ipse habuerit verecūdia. Et videt q̄ nō. Dicit Damascen⁹ q̄ ea assūpsit que in nostra nā plantauit. sed i nā nra nō plantauit verecūdia. ergo verecūdia am non hūit. Itē verecūdia est seq̄la peccati. ergo non hūit illam. Contra hec passio ē meritoria. ergo est bona. ergo habuit illā. Item ipsa nālis. Itē assūpsit oīa p̄ter peccatū z ignorantiam. Sed verecūdia neutriū istorū est. ergo habuit verecūdia. ps. Verecūdia mea contra me est. Itē qm̄ propter te sustinui obprobriū. has auctoritates exponit glo. de dño. ergo hūit verecūdiam.

De inenisti enī grāz ap̄ dñm. c. 235. Isten querit de hoc. Inuenisti enī grām apud dñm. Et querit qd̄ sit grātia inuenire. Si hoc est p̄ditam recuperare. hoc est multis commune. Item si hoc est p̄ditam p̄io recupera re. tūc b̄tissima virgo grām non inue nit. Sed Adāz z eua qui p̄mo recupe rauerūt. Item si inuenire ē p̄uigi rem venire. scdm̄ hoc p̄mus angelus vel p̄m⁹ homo grām inuenit. Que ritur ergo vtrā b̄tissima vgo meruerit fieri m̄r dei. Et videt q̄ sic. quia dicit Augu. Que tuo singulari merito mun do succurristi p̄dito. Item per v̄tutes gratuitas proprie est meritū. Sed dicit Augu. q̄ sola humilitas gēuit nobis dñm. Itēz bernardus. Qd̄ cōrpus xp̄i z aīa. z diuinitas. tria sunt sata que mi scuit mulier euāgelica. z q̄ fermentūz est fides virginis. ergo mediāte fide fa cta ē m̄r dei. Itē Elisabēth dicit ad ipsam luce. i. Beata q̄ credidisti p̄m̄ p̄fici entur i te q̄ dicta sūt tibi a dño. ergo p̄pter credere ē b̄tā. ergo merito fidei ē b̄tificata. Item maius est h̄re vtrā eternā q̄ esse m̄rem dei. s; illud p̄m̄ p̄fici mereri. ergo illud. Si dicat q̄ meru it de cōgruo z nō de cōdigno. hic nihil videt dictū. quia vitā eternā nō mere tur quis de cōdigno. q̄ nō sūt cōdigne

passiones huiusmodi ad futuram gloriam. Ro. 8. Nullum enim temporale digne valet eternum.

Item Aug. In psalmo. haec facta est promissio et precibus sanctorum iuvanda est dei per fructum. ergo precibus potest obtineri gratia gratum faciens. multo fortius gratia gratis data. Item Aug. dicit. Quod beatorum fuit concipiendo fide. quam carne. ergo si per virtutes gratitudo est alicui mereri gratiam dei. ergo et per virtutes potest mereri fieri misericordiam dei.

Item luc. 1. Ne timeas zacharia. exaudita est oratio tua. ergo oratione meruit quod elisabeth mater fuit. Sed dicit glossa. ibi quod elisabeth quod est dei mei saturitas. figurat mariam quam deo plena fuit. Obtenit ergo et signatum mereri potuit. ergo et esse misericordiam dei potest merito virginis obtineri.

De apud dominum. ca. 236.

Em de quibus de hoc quod dicit. Apud dominum. Et videtur apud dominum in tribus significationibus inveniri. Quandoque enim significat equalitatem essentie. ut cum dicitur. ubi erat apud deum Job. 1. Quandoque significat equalitatem. scilicet quod opponit ut supra et ista. ut quod dicitur tertij regum. 2. Quandoque significat thronum misericordie regis apud thronum regis. Juxta quem modum dicitur misericordiam in uero et discipulus quem diligebat ihesus stare iuxta crucem Jo. 19. Aliquod etiam apud et iuxta dicitur respectu. scilicet quod modum dicitur tur alie mulieres stare iuxta crucem. non absolute iuxta crucem sed respectu turbe quam longe stabat. Unde etiam dicitur stare a longe respectu misericordie et discipuli qui prope stabat iuxta. Medium est operatione inter duo extrema. Querit ergo quo istorum modorum hic sumat. et videtur quod ultimus. Ipsa enim invenit gratiam propinquior quam aliqua alia creatura. non tamen simpliciter equalis sit potuit ut esse cum deo. Impossibile est enim in situ vel in alio quod creatura equalis deo. Quod ergo si dicitur quo ad aliquid esse apud dominum. quod hoc sit respectu aliarum creaturarum. Quod autem secundo modo hoc sumat vel quod propinquum est regine apud regem esse. Juxta illud. Assitit regia a

dextris tuis. Unde et mulier sancta fuit et latere viri. Similiter et misericordie propinquum est esse apud filium. Juxta illud. Positum est thronum misericordie regis etc. Item quod et primo modo hoc sumi possit videtur. Una est maiestas. regia a qua rex est rex. et regia est regia. ergo coequatur in illa. ergo apud potest dicere equalitatem in ipsa. Vel sicut dicitur filius esse apud patrem propter ydem potitatem nature. sic etiam dici potest esse apud filium propter ydem potitatem nature in qua unum est cum matre. sicut et in alia natura unum est cum patre. et sic potest ibi apud sumi primo modo.

Item queritur que sit causa inter apud et coram. secundum quod in alijs reperitur quod inveniunt gratiam coram domino vel in oculis eius. et utrum gratiam habere apud dominum possit esse solius virginis gloriose.

Solutio predictorum. ca. 237.

De predicta soluendo dicimus. quod beatus sima virgo commemorans preteritam humilitatem. admirans presentis salutatoris sublimitatem. sparsit future impletoris vitatem. quam cum audisset humiliter. diligenter. prudenter. reuerenter letiter. credendo. sperando. turbat admirans dei potentiam. sapientiam. misericordiam. caritatem. vitatem. humilitatem. nuncij dignitatem. saluatoris novitatem. rerum immensitatem. sui puritatem. propter cautele timorem. propter uerecundiam virginalem. cogitabat lecta dictis comparando. cue deceptione recordando. locutionis precipitum fugiendo. consuetudinem meditationis exhibendo. usum prudentie exercendo. modum repositionis ordinando. se fallibilem recognoscendo. nos ad prudentiam invitando. Cogitabat inquam qualis quam venerabilis. quam admirabilis. quam salutaris. quam sublimis. quam subtilis. quam familiaris. quam generalis. quam singularis esset ista. Ista dico a deo predicta. a filio scripta. a spiritu

scō nunciata ab angelo portata. Ista in
q̄ salutatio que ē salutis optatio. ichoa
tio: portatio: perfectio. augmētatio. cō
firmatio. perpetuatio. Qui angelus.
Ne timeas inquit regis magnitudinē.
tui paruitatē. sermonis falsitatē. rerū
cōprehensibilitatē. sine ambiguitatē:
pmissi p̄racticōz. salutis amissionē.
reventi diminutōz. Ne timeas inq̄. qz
inuenisti non creasti vt deus. nō semp
habuisti vt filius tuus: n̄ rapuisti vt pri
mus angelus: nō perdidisti vt p̄m? pa
rens. nō enisti vt symon magus. s; inue
nisti. qz quesuisti vbi fuit: vt ego pri
uilegissima: vt doctrix fidelissima: sed
reddidisti vt mater misericordissima.
Inuenisti inq̄ dei miseratīs caritate. p
mittentis veritate: hoīs necessitate. tui
ad hoc idoneitate. Inuenisti inq̄ grām
increatam. et in illa et cū illa oēm crea
turam. Venerunt. n. tibi oīa bona. pa
riter. cū illa. Creatam autē spūalē et cor
poralem. spūalem generalem. specialem.
singularem. Generalē sumitas omniū:
que spūaliter fuerūt in alijs. Singularis
que cōprehensa est. xij. p̄uilegijs. Cor
poralem similiter generalem: specialem.
singularem. Generalem corporis resur
rectionem: spūalem virginitatis itegrita
tem. singularem virginalis p̄teri fecū
ditatem. hoc autē oīa inuenisti apud deū
Apud dico p̄p̄inquisima similitudine.
dignitate. familiaritate. nature vnitatem.
Et hoc apud deum creatorem. recrea
torem: iustificatorem: glorificatorem.
his vñs et intellectis patz solutio ad
oblecta. Concedimus. n. q. beatissima
virgo in sermone isto salutorio: lau
dabilissimo: consolatorio. instructorio:
credibili. delectabili: vñli: honorabili:
admirabili. sermone inq̄ eius quē veri
tas misit. quia veritate nunq̄ discessit
qui falli nō potuit nec voluit fallere.
In isto inq̄ sermone beata virgo fuit
oīfariam mirata. in sensu per verē
dian virginalē de angelica visione. i

virili specie. in rōne p̄r timorē caute
le de deceptione. in intellectu plaudēs
et admirans de promissorum et nuncia
torum magnitudine. Patet etiā qz
non est turbatio t̄m de malo. sed etiā
de magno. Item nō est timor t̄m mali:
sed etiā magni. Unde damasce. Ad
miratio vero est timor ex magni yma
ginatione. Stupor vero ex inconsuetā
imaginatione. Patet ergo qualis fuit
turbatio. qualis cogitatio. qualis timor
qualis saluatio. Inuenit autē quia huma
no generi perditāz p̄mo recuperauit
hoc adqz vel abraham non fecit. Imo
per ipsam omnes gratiam rebabuerūt
vtz in p̄uilegio. Mater oīum. et p̄uili
legio. porta celi. Cōcedimus et qz ap̄
potest quolibet illorum trium modorū
ibi sumi sicut dictum est i apponēdo.

De hoc. Ecce concipies de quo tanq̄
concipiente. capitu. 23.

Equit. Ecce cōcipies. De cōceptō
ne. P̄tio q̄ritur de quo scā sit cō
ceptio tanq̄ o causa efficiente p̄ appro
p̄iationem. Et vñ qz de patre. Cōceptō
enim sit de generāte. Patris autē solius
est p̄p̄riūz generare. ergo si alicui d;
appropriari. hoc erit p̄sone p̄ris. Itēz
generatio tēporalis ymago ē ḡn̄ratiōis
eterne. s; illa ē o p̄re. ergo et ista. Itē
idem est nobis filium dare qz generatō
tēporal. s; illa datio ē a p̄re. ergo et p̄ce
ptio. Qd autē filio d; appropriari sic
probatur. Triplex est dei opus. creatō.
recreatio. glorificatio. Sed creatio ap
propriat p̄ri. glorificatio spūi scō. ergo
recreatio filio. Itē ab illo d; fieri cō
ceptio qui agit et remanet in generato.
S; hoc fuit in p̄sone filij. ergo et tān
cōuenit cōceptio. Itē exmanuit seip
sum. s; fuit hoc i cōceptione. ergo cōce
ptio fuit ab ipso. Qd autē a spū scō de
beat fieri i cōceptō p̄ euāgelij patet. vbi
dī. Inuēta est in vtero habens de spū

sc5. Item ista cōceptō est opus summe benignitatis. ergo d3 appropriari spūi scō. Item i euangelio nazareorū dicit q̄ descēdit sup eum fons oīs spūs z dixit. hic ē filius meus dilectus. Juxta hoc querit̄ vtz spūs scūs sit p̄r illū cōcepti. z v̄r q̄ sic. Quicqd. n. ē alio operante v̄r cā efficiente: si illud est m̄r. z illud est pater. Sed b̄tā v̄go est m̄r dei z cōcepit filiū de spū scō. ergo sicut ipa est mater ita spūs scūs est pater.

De quo tanquam materia capt. 239.

Ost hec querit̄. De quo tanq̄ de materia scā sit ista pceptio. Et v̄r q̄ de carne: q̄ ita dicit Augustinus q̄ d carne beatissime virginis carnē sibi assumpsit. Item i momento scā ē ista formatio z v̄no cū aia. ergo cum vici nior sit caro ad corpus q̄ sanguis. videtur q̄ de carne cōceptus sit. Itē de illo assumpsit corpus q̄ descendit de Adam sed sanguis nō descendit d adā. ergo nō assumpsit de sūguie. Probatio medie. Dīc p̄bus. Sanguis ē vltimū nutrimentum i habentibus sanguinem. ergo sanguis est de cibo. ergo nō descēdit ab adam. ergo nō sumpsit d sanguine. Cōtra damasce. Ex castis semper virginis sanguibus. carnē aiatam aia rōnali v̄r intellectuali suscepit. Itē sanguis potentia est totum corpus. ergo non potuit accipere de carne. Ita ē est in alijs hoībus q̄ corpus eorum coagularur de sanguine matris z non de carne. Istis rōnibus cōcedunt qdāz z dicunt q̄ t̄m de sanguinibus conceptus sit. Et ad auctoritates q̄ dicunt ip̄z cōceptum de carne. dicūt ibi carnē sumi p sanguie. z dicunt q̄ quīs sūguis de cibo sit. z materialr nō descendit de adam. ē t̄n virtus generatiua z nutritiua que nō fm esse sed fm originez fuit in adam. Cōtra hos qui sic dicūt obicitur in hūc modum. Scdm phyam naturalem: Ad cōseruationem indiuidui

z saluatōne speciei ponuntur quattuor digestiones. Prima digestō sit in ore quod p̄batur ex eo q̄ aliquā opatiōēz ē effectum plus h3 res masticata: q̄ non masticata. Scda sit in stomacho vbi segregatur subtile a grosso: z cōstat q̄ adhuc neutrum ē pars corporis. Tertia sit ex epate. vbi fit vltimio segregatio puri ex impuro. z constat q̄ adhuc neutrum ē vnituz corpori: vel p̄ corporis

Quarta sit in mēbris vbi transmittitur magis purum. Et illud ad mēbra trāsmittit̄ tria facit. Prīmū ē q̄ nutrit z saluat substantiam suscipiētis. i. efficiendo depditum cōtinue defectiōis: q̄ est ex calore naturali agente i sua materia. Scdm est q̄ eandem substantiā etiā augmētāt: z deducit vsq; ad debitam q̄ritatem si est citra. Tertiu est q̄ his duabus actionibus supfluum trās nutrit ad viam generationis: z sit fēmi qd est supfluitas quartē digestionis.

Nō quero de illo supfluo. Aut ergo de illo t̄m sit decisio: aut nō t̄m d illo. Si t̄m de illo. sed illud nunq̄ fuit p̄ generantis: nec pars corporis: q̄ i fine quartē digestionis. primo vel cōuertit in corpus si est necessarium. vel transmittitur generatiue: si est supfluum. ergo si t̄m de illo est propagatio. ergo nō est essentialis ppagatio. q̄ nec aia de aia nec corpus de corpore. Item supfluum nunq̄ vnitum fuit massē corrupte: ex cuius cōiunctione cōtrahit̄ originale. ergo ille generator nō habebit originale. Item scdm hec nihil esset i xpō. q̄ fm esse nunq̄ fuit i adā. ergo nō descendit ab ipso fm corpulentā svām qd est expresse falsum. fm Augustinū

Item si dicat ab ipso descendisse non q̄ aliquod sui in ipso fuerit fm esse. s3 t̄m fm originem anime vegetabilis z nutritiue que est potentia in semine. ergo potius dicet descendisse a prima planta vel a primo animali: in quo primam originem habuit aia nutritiua z

vegetabilis. Itē cū aīa Vegetabilis z
sensitiua vna substantia sit cū rationabi
li in homīe. z illa nullā hūit ab adam
originem: fm aīam vegetabilem z nu
tritiuam: nullomō dicef dñs descēdit
se ab adam. Si diceref q in semīe ē
virtus anime vegetabilis z nō in aīa.
hoc nihil ē. Virtus. n. ē sine substā
tia cui⁹ ē virtus. Itē ponamus q hō
tū comedat boīem: z inde fiat ppaga
tio. queritur ī quo resurgat caro come
sti. Si in generante. ergo nihil habet
comestus in quo resurgat: cū nō acce
perit corpus nisi de comestio. ergo d ne
cessitate o: q non resurgat vnus hō.
uel q ppagatio non fiat de nutrīmento
tū. ergo non tū de sanguīe q est vici
mum quarte digestionis. Et ex positōe
vī sequi q sit essentialis propagatio.

Item q n sit originalis pci pctō. Itē
q dñs non descendit fm corpulentam
substantiam ab adam. Itē q non sit
oīum necessaria resurrectio. Itē da
masce. Ex patris beneplacito z coopa
tione spīritus sci. tribuit creatori crea
ri: plasmatōri plasmati: z filio dei z dō
incarnari: z humanari ex castis z non
coīquinatis eius caribus z sanguīni
bus: pte mentis ex pleno debitum. Ec
ce expresse dicit q a carnibus z sāgu
nibus. n. ergo tantum ex sanguīe bea
tissime virginis.

De modo concipiendi. capitu. 240.

Ost hec queritur de modo cōcipiē
di. Et vī q fuerit creatio. Dñs
est non seminās. sed per spūm sanctūz
creans. ergo fuit creatio. Item cum
duxerit sit principium educendi res in
esse: vī: principium mouens: z princ
ipium creans: mutatio: z creatio ē soli⁹
prīmū: z illō quod immediate erit a pri
mo principio est creatio. Sed ista cōce
ptio immediate fuit a deo. ergo fuit crea
tio. Item quicqd sit subito non ē mo
tus. sed mutatio vel creatio. sed ista z

ceptio facta fuit subito. ergo fuit crea
tio. Itē Jere. 31. Nouū creauit dñs sē
terraz zc. Sed illa conceptio fuit circū
datio. ergo pceptō fuit creatio. Iuxta
hoc qritur vtr hec conceptō fuerit ime
diata a virtute creata vel increata: z
videtur q a creata: q dicit Damascē.
q spūs scūs descendit in ipsam. dāns ei
virtutes susceptiuā simul z generatiuā
Sed generatiua ē que actiue generat.
ergo videtur q immediate sit generatus
a virtute beatissime vginis. Preterea
queritur quid sit dare virtutem gene
ratiuam ad actum in ipsa. Aut cū hoc
quā ipsa sola habuerit ad hoc virtutē
generatiuam. z sic sequitur q prius ge
nitus sit a virtute creata simpliciter.
aut hoc est ex virtute spīritus sancti: z
virtute generatiua virginis conceptus
efficere. z sic videtur esse commixtio
virtutum quod est heresis. ergo nō de
dit virtutem generatiuam. Item si
ei data fuit virtus generatiua. ergo ac
tus non miraculosus. Si enim ceco dē
tur oculi non est postea miraculum si
videat. Contra hoc obicitur infinite
distantie coniungere. infinite est poten
tie z virtutis. Eiusdem autem virtutis
est operari conceptionem z vnionem.
quia simul fiunt in vno. sed in vnione:
deus z homo infinite distantie sunt cō
iuncta. ergo hoc fuit a virtute infinita.
ergo nec fuit vtutis create. Nulla. n.
creatura est infinita.

Quanto tēpore fuerit ī vtero. ca. 241.

Et inde queritur quāto tēpore fuerit
in vtero dñs. Et dicit augustinus
in libro nono de ciuitate dei q nouem
mensibus z sex diebus: fm quod dicit
in Job. 2. Quadragea z sex annis edī
ficatum ē templum hoc. hoc est contra
Jeremi. Nouū creauit dñs sup terraz
zc. ergo statim in conceptione fuit ibi.
ergo. xlvj. dies ipsi fuerunt superflui.
qui alijs sunt necessarij. ergo pri⁹ nasci

debut et minus in utero esse q̄ aliq̄.
 Preterea q̄ necessitas fuit q̄ corpus i
 conceptione statim fuit vnitum et forma
 tum: cum non sic sit in alijs etiam si n̄
 eet peccatum. Item vtrumq; fieri po
 tuit opatione spūs sci: et q̄ statim esset
 perfectū: et q̄ x̄pi. dic. ergo cū ipse na
 turam nr̄ā assumpsit: et modū assumē
 di naturalem et cōmunem obseruare v̄
 buit. Item x̄pus est scōs adam vt dic
 Apostolus priā Cor. 15. Ergo debuit in
 eadem pfectione essem qua primus hō
 Adā erat in pfectione corporis. Ille at
 pfectionē corporis non accepit per i
 cremētā. Item deuterō. 33. Dei pscā
 sunt opera. Sed ista conceptio fuit im
 mediate opus dei. ergo debuit in perfe
 ctum opus terminari.

Qualiter egressus. capitu. 242.

Ost hoc q̄rit de ptu. qualiter fuit
 egressus ex utero: cū corpus non
 transeat p corpus grossum nisi diuidē
 do. Ad hoc quidam dixerunt q̄ dñs
 diuisum et successiue assumpserit quat
 tuor dotes corporis. Subtilitatē i egres
 sione de utero. agilitatem in ambulan
 do super aquas: claritatē i transfigura
 tione: impassibilitatem in cena. Sed cō
 tra. De veritate nature ipse grossū cō
 pus habuit et materiale sicut conceptū
 et sile nre nature. ergo si nascēdo aliō
 assumpsit hoc falsitatis fuit et fictōnis.

Item fin hoc egressio de utero nō ē
 miraculosa. sicut post resurrectionem
 non fuit miraculosū q̄ intrauit ianuās
 clausas. quando habuit subtilitatē cor
 poris gloriofi. Itē dyonisijs de diui
 nis nominibz. Ignoras aut quō ex vir
 gineis sanguinibus altera preter natu
 ram lege cōpositus sit: et quomodo sic
 cis pedibus naturale corpus hēntibus
 et materie grauitatem. supra mare am
 bulauerit. Manifestus ē ergo q̄ oīa fie
 bant per miraculum.

Ut et pceptōe hūit delectatō; ca. 243.

Utra hoc queritur: vtrū btissima
 virgo i cōceptōe habuēt dolorē
 vel aliquam delectatiōem. Qd̄ dolo
 rem v̄ quia ibi fuit diuisio et dissolutio
 continui. ergo dolor. Contra q̄ fuit
 ibi delectatio videtur. quia produci de
 se simili est naturale. ergo ē delectabi
 le. Itē; in statu innocentie in cōcep
 tione fuit delectatio. Item illa delec
 tatio ē naturalis. ergo per peccatū nō
 est maiorata sed minorata: ergo maior
 fuit in statu innocentie q̄ illa que mō
 cum libidine. Sed ista conceptio s̄ilis
 est illi immūitate peccati et libidinīs.
 ergo maior esse debet delectatio. q̄ illa
 que est cum libidine. Itē; natura no
 bilior nobiliores hz opationes et etiam
 delectatiōes. S; natura nō cōrupta no
 bilior est q̄ corrupta. ergo nobilior erit
 ei⁹ delectatio. ergo et isti⁹ que est simi
 lis illi. Itē btissima v̄go maximā hūit
 delectatiōē in essendo m̄r dei. ergo et
 in fiendo.

Utrū in portādo hūit grauitatē. c. 244.

Uterū etiā dignū ēē videt vtrū
 aliquā grauitatē habuerit brā v̄
 go i portādo. Et v̄ q̄ sic. q̄ corp⁹ gros
 sum et graue additū corpi grossō: neces
 sario trahit ipm fm suā iclinationē de
 orsum. et sic grauat necessario aliquan
 tulū. Itē hoc nō v̄ repugnare btitu
 dīni brē v̄ginis s; magis esse ad meritū.
 cū graui sit penale. Unde. 2. Macha
 beor. 2. Mater qdā ad memoriā reuo
 cat filio. q̄ et quāta sustinuerit in utero
 p ipō. ergo v̄ q̄ etiā brā v̄go debuerit
 grauari i portādo. Itē Tobī. 4. De
 mor. 11. ēē debes q̄ et quāta passa sit pp
 te i utero suo. S; cōtra. In statu aīe
 peccatū non fuisset huiusmōi: grauitas
 i portādo. ergo nec i ista portāde cū⁹
 pceptio oīo fuit sine peccato. Itē hoc
 est pure nāle. ergo nō penale. Itē ha
 bere apd se et si ē dilectus nō ē penale
 s; delectabile. ergo btissima v̄go nō ha
 buit grauitatē in portādo.

Utrum in pariēdo dolorē vel delectati-
nem habuerit. ca. 245.

Ost hoc queritur vtrūq; hūerit do-
lorem vel delectationē i pariēdo
Et videtur q; dolorē. q; si ex cōiunctōe
que facta est i cōceptōne fuit delectatō
ergo in diuisione que scā est i partu fuit
dolor. Contra. Peperit sine dolore.

Itē ysaias. Anteq; pturire peperit.
Itē aut ptum tūm reficiebatur: s; intel-
lectum z tactum. nūc aut s; intellectū
z oēm sensum. ergo mō maiorata ē sua
delectatio.

Solutio predictorū. capitu. 246.

D predicta sū ordinē soluēdo di-
cimus q; hec cōceptō ē opus trini-
tatis. appropriabile tū spū scō rōibus
assignatis. Patri aut cōgruit gēratō q;
est in idēitate substantie. Ois. n. pater
generat i idēitate sue nature z sub-
stantie. vt deus deū. hō hōiem. Itē ge-
neratio tēporalis quāshēat cū eterna
cōueniētia; remorā: nō tū propinquāz.
In ista. n. tēporali ē differētia eiusdem
nature sū spm inter patrem z filiūz.

In eterna nō ē differētia eiusdē natu-
re z essentie iter patrē z filiū. Uā hoc
nō appropriat patrē sed spū scō: cuius
est donoz distributio. Itēz nō ē idē
filiū dare z icar nationē facē. q; posset
filiū dare nō existentē i carne. vt dicit
Augustin⁹ i quarto de trinitate. Itē
cūz recreatio z glorificatio hēant se ad
inuitē sicut cā ad cārum. sicut vniū ap-
propriatur spū scō ita z reliquū. Itē
efficere gēratū ē dupliciter. s. p modū
cāe efficiētis z material: z per modūz
efficiētis solū. Primū istoz tū habz
rōem patris. Unde aut materialiter
scā fuit ista cōceptio. dicimus cū da-
masceno. q; nō tū de sanguine. sed ēt
de sanguinibus z carnib⁹ beatissime vir-
ginis. Et dicim⁹ q; duplex ē humiditas
sui sanguinis i corpore. Una nutrimen-
talis que venit a cibo z ad hoc non est
corpus vel pars corporis: sed ad hoc pē

vel vniū vel pars fieri. vel transmitti
ad generationē alterius corporis. Pre-
ter hāc ē ibi humiditas substantia⁹ que
est actuali in oib⁹ mēbris. z ē pars es-
sentialis corporis. vel generātib⁹ cō-
iuncta. vel p nutrimentū in corpus cō-
uersa. z illi vniū. Et ex his vtrūq; sit
decisio vel ppagatio. Et hoc est q; sub-
tiliter tangit pbus in libro de aia dicēs
q; est generatiōis factiū. z hoc duob⁹
modis. vno mō q; ex supfluitate ipsius i
vltima digestionē fit pars semis z rei
generate. Alio mō q; per alimētū susci-
piunt completam gēratēz tūc z substantia-
tiūz. vt possit ex ipsis decidere essentia-
liorem z veriorē partē seminis rei ge-
nerate. alias si nutrimentū tūc ēt ma-
teria seminis z non effectiū. non beā
diceret factiū: q; dicit potētiā actiūā
Nunc aut ē nutrimentū z materia se-
minis gētum ad maiorem ptem ipsi⁹ se-
minis: z ē cā efficiens z pferens mem-
bris complementū ad decidēdum de se
partē essentialiorem z veriorē. Item
idē tangit damascē. dicendo in vno
loco. ex sanguinibus z nō ex sanguine
dicens. in alio loco dicit expresse ex pu-
rissimis carnibus z sanguinib⁹. Itēz
tangit Jo. i. cum dicit. Qui nō ex sangui-
nib⁹: neq; ex volūtate carnis. neq; ex
voluntate viri. sed ex deo nati sunt. di-
cendo ex sanguinibus plurāliter z vo-
luntate singulariter. Uā pbus nō ca-
tholic⁹ diceret q; oēs hōies materialr
fuisent in adam: z corpus ipsius conti-
nuū fuisset diuisibile in semper diuisi-
bilia. z nūq; stat diuisio ex parte rei di-
uise: z sic homo cōfess⁹ h; p veritate
humane nature illud quod traxit i sua
conceptione a parentibus. reliquūz q;
postmodūz sibi p nutrimentum z ante
aiationēz vel post est vniū ceder. Ter-
tio scilz ppagato de comesto in verita-
te nature: z sic quilibet habet suam p-
prium humane nature veritatez. Ad
aliud dicendū q; ista conceptio fuit per

modi generatōis et nō p modū creatio-
nis. Nec dama dicit creatus: quamuis
hoc dicat magister in sūijs. sed dicit sic
spermatice nō semialiter s; cōditine p
spiritū scūz. Et alia trāslatio h; creabi-
liter. q. d. quāuis nō sit pure creatio: ē
tamen ibi proprietās et similitudo crea-
tionis quia facta fuit subito et immedia-
te a deo q nō indiget mā. Concedim⁹
etiam q dñs fuit in vtero: cc lxxvi. die
bus q sūt xxxix. ebdomade. et duo dies
Et pgruentissimū et p̄ciosissimū tps est
quo scōm ordinem nature non erātis
neq; deficientis partē congruit esse in
vtero post anime infusionē: nec debuit
dñs concipi pfectione corporali. q esset
contra modū humane natiuitatis sed p
fectione spiritali q; primo ad deū terra
terreno congruebat pfectio corporalis.
scō a de celesti cōgruebat pfectio spūa-
lis que intelligit p virū cū dicis. Mu-
lier circūdabit virū. Itē sine dotis
assumptōe exiuit clauso vtero supnālī
nascendo. Concipit in brā v̄gine sine do-
lore cū summa spūs delectatōe. et etia;
cum delectatōe sūma nāt. sed nātus fu-
it ibi mātis. spūalis vō fuit formalis: si-
cut ipsa pceptio fuit spū sancto operan-
te tñi. et natura opationē suscipiente.
Nec dissolutio continuū est dolor: nisi si-
at a p̄cipio extra agente p violentiā.
qd hic nō fuit. Itē dicim⁹ de partu p
omnia. De partatōe dicim⁹ q fuit sine
grauedine scōm p̄prietatē status inno-
centie. sicut corpus p̄p̄riū non grauat
p̄p̄ie. sic nātus corp⁹ m̄ris et filij ante
ptū est q̄si vnū corp⁹. Un scōm naturā
non est vnū aptū natū alteri grauare.

De hoc q dicit in vtero. ca. 247.

Item post hoc queritur de hoc q
dicit in vtero. Et videtur sup̄atū
esse. Omnis enim concipiens concipit
in vtero. Ad hoc dicimus q hoc est
p̄m̄ilegium istius solius conceptionis.
omnes enim alie concipiunt in vtero.

illa sola concepit in vtero que concepit
virgo.

De hoc nomine ih̄us. ca. 248.

Ost hoc querit de nomine. De quo
subiungitur. Et vocabis nomē ei⁹
ih̄us. Querit ergo vtrū vbi incarnā-
tum habuerit vnū solum nomen. Et
videtur q sic. vnus enī; indiuiduū na-
turaliter vnū debet esse nomen. Itē
vnū; sufficit determinare xpm ab alijs
indiuiduis. Item vnū est significa-
tum. Contra inferius dicit. Filius al-
tissimi vocabit. Item ysaie. 7. Voca-
bitur nomen eius emmanuel. Item cū
hoc annunciatu diuine et humane na-
ture vnio. et hoc itelligatur per emanu-
el. hic potius deberet illd nomen poni.

Item de eodem ē annunciatō d quo
fuit pphetatio. s; illa fuit sub hoc nomi-
ne emmanuel. ergo hoc dberet poni. Itē
ysaie. 9. Vocabit nomen eius admi-
rabilis consiliari⁹. de fortis. pater futuri
seculi. p̄iceps pacis ergo multa noia.

Item vocabitur nomen eius spolia d
trabe. festina. p̄dare. Item noia om-
nia conueniunt tribus personis. ergo
non sunt propria verbi incarnati. Itē
nullum cōmune est p̄p̄riū. sed fortis
admirabilis. et huiusmodi non sunt p-
p̄ia. ergo sunt cōmunia. Item Mes-
sias fuit p̄missus. hic autē est xps. ergo
hic debuit vocari xps.

Quis imposuit hoc nomen. ca. 249.

Ost hoc querit quis imposuerit
illud nomen. et videtur q Joseph
Mat. 2. Joseph fili dauid noli timē ac-
cipere mariā coniugē tuam. Et infra.
Et vocabitur nomen ei⁹ ih̄us. ergo Jo-
seph imposuit. Itē luc. 3. vocatū est
nomen eius ih̄s q vocatū est ab ange-
lo. ergo angelus imposuit. Item hic
dicit q super benedictissima virgo filio
suo nomen imposuit. Item ad ipsam
pertinebat. quia ipsa sola inter homines
ius hēbat ad eū. Itē ipsa sola plene

ipsum tunc cognouit. et optime proprietates ipsius sciuit. Item significatio est institutionem: sed una est significatio. ergo una tamen debuit esse institutio.

Quia institutum fuerit illud nomen. c. 250.

Ost hoc querit quoniam institutum fuerit illud nomen. et videtur quod ab eterno. luc. 3. prius quam in utero conciperetur.

Item Mat. primo. vocabitur nomen eius ihesus. glo. Non impones quod ab angelo ab eterno impositum est. Item glo. Non decuit tam gloriosum nomen prius ab homine appellari: sed excellentior nomen hominis machinatorum: huius nominis videtur retineri. Item alia glo. Sicut a christo christiana: sic in utraque nomen a ihesu. id est saluatore saluati vocatur: quod nomen non solum ante quam concipiamur in utero sed etiam ante tempore secularia nobis a deo est ordinatum.

Secunda luc. 2. Postquam impleti sunt dies octo ut circumcideretur puer vocatum est nomen eius iesus. Item dicitur impositum vel ioseph. ergo ex tempore.

De hoc. Qui pueniat illud nomen. c. 251.

Ost hec querit cui conueniat illud nomen. Et videtur quod tribus personis. Pater enim et filius et spiritus sanctus saluant a peccatis ergo saluator. ergo ihesus.

Item opera trinitatis sunt indiuisa.

Item est eternum et non est personale. ergo essentiale. ergo puenit tribus. Contra. Est proprium nomen verbi incarnationis. ergo non conuenit trinitati.

Solutio praedictorum. ca. 252.

De hec soluenda dicimus quod quauis unum proprium non possit esse plurimum: unius possunt esse propria plura. ut risibile. et discipline susceptible hominis. Unde cum verbum incarnatum plures habeat proprietates sibi soli conuenientes. et nulli alie persone. potest a qualibet istarum denominari. Unde omnia predicta nomina conueniunt ei ratione diuersarum proprietatum.

Item autem ab ultimo et optimo unumquodque quod habeat denominari: finis autem est ultimus in utroque: id est unumquodque proprium me denominari a fine. Item ergo finis incarnationis sit saluatio humani generis. verbum incarnatum ubi filius dei incarnatur. recte vocatus est ihesus. Sic ergo quauis saluatio a culpa sit communis tribus personis tamen culpa sit communem propria est filij incarnati. et secundum hanc filius solus sanguine suo saluati fecit populum suum a peccatis eorum. Unde ipse solus ihesus dicitur quod est saluator. Item quauis mirabilitas et fortitudo in se communia sunt. tamen mirabilitas natiuitatis de virgine et fortitudo in morte non sunt communia tribus personis. sed propria filij et similiter incarnationis. Item illud nomen impositum deus: angelus et verba omnium et ioseph. et eorum nominis praestando. angelus praedicando. verba impando. ioseph exequendo. Et hoc patet quoniam impositum fuit. sed a deo eternaliter: ab angelo in annuntiatione. a verba et ioseph in circumcissione. Et his et patet cui pueniat illud nomen ihesus. Si autem quis de coniunctione istorum nominum ihesus christus dicimus quod nominat unam personam a duabus naturis. quod iuenta est secundum humanitatem saluatori. secundum diuinitatem humanitati coniuncta.

De hoc quod dicitur hic erit magnus. c. 253.

Ost hec querit de eo quod subiungitur hic erit magnus. Queritur ergo utrum deus per incarnationem suam factus sit parvus vel magnus. Et videtur quod parvus. per. Minuisti enim paulominus ab angelis sed prius sunt multo maior angelis. Item apostolus ad hebreos. 2. Nunc autem quomodo quam angeli minoratur? Et. Videmus ibidem propter passionem mortis gloria et honore coronatum. Item phil. 2. Exinanivit semetipsum.

Item Bernardus super illud Magnificat anima mea dominum dicit. Non laudat deus magnus et laudabilis nimis. sed parvus deus et amabilis nimis. Item ysaia parvus natus est nobis. Item bernardus. Quare erit

z nō pot⁹ est magn⁹: qui sp cālīter est magnus. z nō hz quo crescat ut maior post cōceptū futurus sit q̄ ante sit vel futur⁹ sit. Itē duplex est magnitudo. Molis. 7 virtutis. De magnitudine molis nihil ad ppositū q̄ illa ē indifferens. Juxta qd p̄rio R. xvi. Ne respicias vultum eius: neq; altitudinem stature ei⁹ qm̄ abiecti eum. Magnitudo autē virtutis nulla accessit deo per incarnatiōez. Quicquid enim potest homo. pōt deus z plus. ergo quicquid potest modo potuit z prius. ergo non est magnus factus. Contra. Magnificat anima mea dominum. ergo ipsa magnificauit eum. ergo ipse est magnificatus. Unde in figura. tertio R. x. Magnificatus ē rex Solomon super omnes reges terre diuitijs z sapientia. z vniuersa terra desiderabat videre vultum eius. Item Bernard⁹. Vere magnificatus est. qz magnificauit eum dominus in conspectu regum: vt adorant euz omnes reges omnes gentes seruiant ei. Itēz augmentus ē p̄sistentis magnitudinis additamentum. Ipse āt manens quod erat assumpsit quod non erat. ergo magnificatus. Itē tale additū tali magis facit tale. Sed diuinitas ē bonum z humanitas ē bonum. ergo additū alteri crit magis bonum. Ad hec soluendo dicimus qd dñs iesus xps ī icarnatione factus est magnus z paruus. quia factus est deus z homo. Magnus inq̄tūz de⁹. paruus inquantum homo respectu diuinitatis. ergo vna z eadez persona magnificata. z purificata est. z magnificatio hec ad diuinitatē. putat⁹ aī fuit exinanitio ab hūanitate. Qd autē p̄sona pōt magnificari hoc hz rōne humanitatis. qz diuina natura non hz quo crescat. Qd autem persona dicit⁹ exinaniri hoc conuenit ei ratiōe diuinitatis. Est autē purificatio siue exinanitio non diuine nature in aliquo. sed cum ī feriori vniō. sicut z magnificatio hec

est non nature extra metā propriam eleuatio. s; cum summa nā p̄sonalis cōiunctio. Erit itaq; magnus nobilitate. dignitate. p̄tate. virtute. famositate. vtilitate. nouitate. De magnitudine nobilitatis dicit Bernard⁹. Bene magn⁹ cuius magnitudinis non est finis. Et quis magnus sicut deus noster? Plane magnus quia tam magnus q̄ altissimus. Et Infra. Altissimus enim pater. quāuis omnipotens sit: non potuit tñ equalem sibi p̄dere creaturā: vel inēquale gignere filium: Fecit itaq; angelum magnū sed non quānt⁹ est ipse z ideo nec altissimū. Solum autē vniūgenitum quē non fecit s; genuit oīpotens omnipotentē. altissimū⁹ altissimum. cōternus coeternū. ipsūz sibi p̄ omnia cōparari nec rapinam estimat nec iniuriā. De magnitudine dignitatis siue auctoritatis. idem Bernard⁹. Erit enim magnus dominus quia magnificauit eum dñs zē. ut supra. De magnitudine potestatis bernard⁹. Magnificat anima mea dominū quia. hic erit magnus z magna faciet tibi: quia potens est z factum nomen eius. Item potestas eius potestas eterna que non auferet⁹ Dan. 7. De magnitudine virtutis z dignitatis simul. Apoc. 19. habens in vestimēto z in femore suo scriptū. Rex regum z dñs dominantium. Item Apo. 5. Uicit leo de tri. iuda. De magnitudine fame. Magnus dominus z laudabilissimus. Item ps. A solis ortu. vsq; ad occasum laudabile nomē domini. De magnitudine vtilitatis Ber. dicit. Magnificetur a nobis paruus z magnus dñs quos ut faceret magnos factus ē paruus. puulus ait ysa. 9. Nat⁹ est nobis. nobis inquam non angelis qui cum magnūz haberēt puti non requirēbāt. nobis ergo natus nobis datus quia nobis necessarius. Ideo de nobis nato vel dato faciamus ad quod natus est z datus: vtamur nostro ad

nostram utilitatem: de saluatore salu-
tem operemur. De magnitudine no-
uitatis. Jere. xxxi. Nouum creauit do-
minus ꝛc. Et dyonisijs. Quod est om-
nium nouorum nouissimum. Magnus
inq̃ erit secundum omnem modū: ma-
gnus secundum substantiam. quia de-
us magnus ēꝫ quantitatē. qꝫ oīpotens:
magnus. secundū qualitatem. qꝫ sum-
me bonus deus. magnus secundū rela-
tionem. quia filius dei. magnus scđm
quādo quia eternus. Magnus secūdi
vbi. quia vbiqꝫ. magnus secundū sitū
vel potentiaꝫ. quia celū sibi sedes ē. ꝫ
terra scabellum pedum suorum. ꝫ sedes
super cherubin. ꝫ abulat super pennas
ventorum. Ascendit etiā super omnes
celos ꝫ sedet ad dexterā patris: ꝫ astat
nunc vultus dei pro nobis. Magnus se-
cundū habitum. quia vestimenta sua
sunt candida super niuem. qualia fullo
non potest facere super terram. qꝫ forti-
tudo ꝫ decor indumentum eius. Indu-
tus est. n. decore ꝫ precinxit se virtute.
concidit saccum suum ꝫ circumdedit se
leticia. Magnus quoqꝫ est magnitudie
actōis. In principio creauit deus celū
ꝫ terram: idest filium quem genuit in
quo omnia creauit. ꝫ recreauit. iustifi-
cauit. glorificauit. Unde ps. Genera-
tio ꝫ generatio laudabit opera tua. Ip-
se opera fecit que nemo alijs fecit. ꝫ
opera que ipse fecit testimonium perhi-
bent ei. quia magnus filius magni dei.
Magnus quoqꝫ in passione. ipse enī no-
uissimus viroꝝ vir dolorū. ꝫ nō ē
dolor similis dolori eiꝫ. Sic ergo pꝫ
qualiter paruulus. ipse per omnem mo-
dum est glorificatus ac magnificatus.
Est autē magnus ipse purificatus. Unde
Ber. Et tu quidem virgo paruulum pa-
riens paruulum nutriens paruulū lac-
tans. Sed videns paruū. magnū co-
gita. Et infra. Ecce paruulus in medio
statuitur. O paruulus paruulus deside-
ratus. O vere paruulus. sed malicia si

sapientia. Studeamus effici sicut pa-
uulus iste. distamus ab ipso. quia nullus
est ꝫ humilis corde. ne magnus videlꝫ
deus factus sit sine causa homo pūiꝫ
ne gratis homo mortuus: ne in uacuū
crucifixus. Sic ergo patet qualiter pa-
uulus iste paruus est ꝫ magnus leo ꝫ
agnus leo detribu iuda ꝫ agnꝫ qui tol-
lit mundi peccata.

De hoc quod dicitur filiꝫ altissimi vo-
cabitur. capi. 254.

Ostenditur queritur. Et filius altissi-
mi vocabitur. Ad quid additur:
cum supra dictum sit. Et vocabitur no-
men eius testis. Et qualiter differat h
vocatio ab illa. Item filius altissimi
est commūe oīum hoīum. Juxta illud
ps. Filij excelsi omnes. ꝫ illud Mat.
vi. pater noster. Et illud. Ecce. iij. ꝫ
eris velut filius obediens. Item al-
tissimus est deus trinitas. ergo ipse est
filius dei trinitatis. ergo filius spiritus
sacri ꝫ filius filij. Ad hoc dicimus qꝫ
differt hec filiatio ab alijs ꝫ hec vocatō
a supra dicta. hec enim filiatio est per
eternam generationēꝫ alie vero pꝫ ado-
ptionem. superius posita vocatio notat
proprij nominis impositionem. hec autē
non solum propriam nominationem. sꝫ
ꝫ rei nominis ꝫ diuine nature per opa
declarationēꝫ Ipse itaqꝫ vocabit eter-
na nominatione. scripture attestatōe.
Johānis pphatione. operum pbatōe:
patris declaratione. columbe offēsiōe.
petri confessione. demonum suspitōe.
doctrinē singularitate. qꝫ sicut dicit
io. vij. nūqꝫ locutus est sic hō: glo. qꝫ
deus cuiꝫ fuit sermo i patre. ꝫ si sicut
scribarū ꝫ phariseorū. Oibꝫ ergo istis
modis vocabitur ab hoībus altissimus
filius vniuentis in esse nature. vni-
genitus in donis gratie. sūmus i esse glo-
rie. vnum in essentia cum patre. erit a
patre eterna generatione: vnum pꝫci-
pium in cōmuni spiratione.

De hoc dabit illi dominus deus sedes.
capit. 255.

Ost hec qrit de illo quod subdit
Dabit illi dñs sedē dō patris ei.

Querit ergo vtz p sedē dauid hic in
telligat regnum corporale vel spūale.
Si corporale illud nunq̄ habuit. ymo
sicut dī. Jo. 6. a turbis eū regē facē vo
lentibus fugit. z añ pylatu; ptestatus
fuit. Sicut dī. Jo. xvij. Regnum meū
nō ē de hoc mūdo. Si aut̄ itelligatur
p hoc regnū spirituale illud sp̄ habuit.

Item lu. i. dabit illi dñs sedē dauid.
glo. In pñti vita corda inhabitans re
gnabit. i. futuro ad gloriā vocās. Sed
xp̄us hō regnū spirituale nunq̄ hūit.
in pñtū deus semper habuit. ergo illi
nunq̄ datum fuit. Itē qñ natus fuit
tunc rex fuit. ergo nascendo vel p nati
uitatē non accepit. Itē diffiniētes. p
genus p̄p̄inquis diffiniūt. regnū in
deorum p̄p̄inquis fuit dño nro iesu
xp̄o in Josya q̄ in alijs. Un pot̄ dixit
se debuit sedē Josyc eiūs. p̄serti; cū
iosias i plurimis figurauit dñz ibz xp̄z.

Itē regnum dauid fuit cū sanguis ef
fusione pp qd dī. 2. R. vij. Nūquid edi
ficabis mihi domū; glo. Non qz vir san
guinis es. Et. 3. R. v. Non poterat edi
ficare domum nomini dei sui. pp bella
imminētia in circuitu. Regnum autem
salomonis fuit pacificū sicut ibidē sub
iungitur. Nunc aut̄ requies dedit deus
mihi per circuitum: z n̄ est sathan nec
occursus malus. Si ergo regnū dauid
in sanguinis effusione. regnum vero
Salomonis in pace consimilis fuit re
gnum salomonis regno xp̄i. qui non re
gnat nisi in pace. Regnum enim suum
inter nos est. z iusticia z pax z gaudiū
in spiritu sancto. quia in pace factus ē
locus eius. Sicut dicit ps. z non est
ipse deus dissensionis sed pacis. qui est
pater futuri seculi p̄iceps pacis. ergo
expressius z potius figuratur regnum
eius per regnum salomonis. q̄ per re

gnum dauid. Itēz nomine z re. z re
gimine videtur salomon expressius do
minum figurasse. Nomine. quia pa
cificus interpretatur. Lixus autem
pacem fecit ei qui longe est z qui p̄p̄e
est. Re. quia tertio R. x. Magnifica
tus est salomon duritijs z sapiētia sup
reges zc. hec autem omnia p̄p̄rijsi
me conueniunt christo. quia sicut dici
tur. Col. ij. virtus est z sapiētia patris
in quo sunt omnes thesauri sapiētie: z
scientie dei absconditi. Speciosus for
ma p̄ filijs hominum. In quem zc.
desiderant angeli p̄spicere. Sicut di
citur. i. Petri p̄. Regimine. quia non
fuit sathan. nec occurus malus. sicut
dictum est in regno suo. In opere ē
dominum figurauit. Ipse enim domū;
domino edificauit. iij. R. viij. edificans
edificauit domum i habitaculū tuū zc.
z xp̄s vā sapiētia edificauit sibi domū;
z excidit columnas septem puer. 9.

Item diuina electione videtur dñm
figurare. quia de eo iuxta litteram scri
ptum est. ij. R. vij. Ego ero illi in p̄fz
z ipse erit mihi in filius; quod vere z p̄
prie solummō cōuenit dom̄o iesu xp̄o.

Nec obstat qz salomon alienigenas si
bi copulauerit vt dicit. 3. re. xi. cum ē
ipsum in hoc figuret qui zelotipia aīa
rum quasi extra se raptus animas pec
catrices sibi in misericōdia z miserationibus desponsauit. Quod aut̄ malum
factum bonū possit figurare p̄z p glo.
2. R. xi. Super historia adulterij z iter
fectionis vrie. Itēz Lan. 3. Videte re
gem Salomonem i dyadmate quo co
ronauit eum mater sua. glosa. Maria.
Ibi rex salomon itelligitur rex xp̄us.
ergo z sua sedes debet dici sedes salo
monis.

De hoc regnabit in domo iacob in eter
num. capit. 256.

Ost hec sequitur d̄ eo qz sequitur
Regnabit i domo iacob in eternū
zc. Si. n. sedet sup sedem dauid. ergo

z regnat in domo dauid. Nihil enī esset dictum dabit ei sedem regis theutonie z regnabit in domo regis fracie. Itē si intelligatur q̄ regnaturus sit vtro-
biq; ergo regnum Jacob debuisset pre-
posuisse. Item nō potest de diuersis
regnis intelligi: quia regnum dauid nō
fuit nisi in domo Jacob idest in iudeis.

Item cum dominus regnet spiritua-
liter nō solum super eos qui sunt i do-
mo Jacob. sed super totam ecclesiam.
debuisset dixisse in domo ade. vel abel
a quorum altero ecclesia icipit. Item
si intelligatur de regno spiritali. quo
regnauit spiritualiter super populu; pe-
ccatares. s. ecclesiam iud eorum. tūc de-
buisse dixisse. in domo abrahe. Itē
discriminatio istius populi facta ē p̄ isaac
Iuxta illud Gen. xxi. In isaac vocabit̄
tibi semen. ergo debuit dicere in domo
Isaac. Item si voluit denominare a
primo rege israel. sed hic fuit Saul.

Item cum dauid non habuit sedem
spiritualem: quomodo regnum spirita-
le dicitur sedes dauid? Item quicquid
est eternum illius non erit finis. ergo
alterum eorum erit superfluum.

Utrum dominus in quantum homo sit
rex angelorū z eccl'ie militantis. c. 257.

Utra dicta querit vtrū dñs in q̄-
tum homo sit z rex angelorū z ec-
clesie militantis. Et videtur q̄ sic. hō
est dignissima oīum naturarū. ergo di-
gnissimus inter hoīes erit oīū creatu-
rarum dignissima. ergo rex. Itē m̄r
sua est regina angelorū. ergo ipse ē rex
angelorū. Item mater sua ē exaltata
super choros angelorū. Ut dicit Iero-
nimus q̄ sibi soli cōuenit: z matri z fi-
lio. ergo ipsa regina z ipse rex angelorū
Item caritas ordinat statū patrie. s.
dñs in proportionabiliter habuit carita-
tem super seraphim. ergo z statū. ergo
z rex angelorū. Item Mat. x. Ac-
cesserunt angeli z misrabant ei. Itē

ipse est i quē desiderant angeli p̄spicē.

Itē Apoc. xix. z. xxi. Conseruus tuus
sum z fratrum tuorum. dicit angelus
ad iohannem. Item Apoca. 4. Uigi-
tati quatuor seniores mittebant cordas
suas ante thronum. q̄ omnes sancti z
sificentur q̄ per humanitatē xp̄i corona-
ti sunt. Item filii resurrectionis equa-
les erunt angelis. sed ipse est rex illoz
ergo z angelorū. Ipse est. n. primoge-
nitus mortuorum z princeps regū ter-
re. Apo. p̄. Itē luc. xix. homo quidā
abiit in regionem longinquā accipere
sibi reg. z re. zc. Ergo xp̄us accepit re-
gnū triumphantis ecclesie. Itē ysi-
do. Trinitas sibi soli nota est z homi-
nī assumpto. Item anima xp̄i sciunt oīa
quē deus. ergo ipse est superior omniū
angelorū in cognitione. ergo z in di-
lectione. Itē dicit Dionysius i eccl'asti-
ca Jerar. ca. v. Lex quidam hec divini-
tatis p̄ p̄ia fa ad diuissimā. s. reducere
lucem. z sic p̄ supiora regūtū inferiora
ergo ipse ē rex angelorū. Itē habet i
vestimēto z in femore suo scriptū rex re-
gū zc. Itē dyo. in cele. ierar. v. ca.
Quosdam enim eorum introducit a po-
ribus sacra eruditos domū esse virtu-
tum. z regem glorie in celum humani-
tus receptos non quosdam vtro apud
ipsum iesum immediate docentem z p̄
largiens eis manifestantem suam hūa-
nam benignitatem. Ego inquit disputo
iusticiā z iudicium saluatoris. Ex his
patet q̄ angeli illuminantur per efficiū
tur in quibusdā immediate a domino
iesu christo in quantum homo. ergo in
quantum homo est rex angelorū.

Contra celestis ierarchia ē super hu-
manam. ergo infimum de celesti est su-
per supremum de humana. sed infio-
ra non regunt superiora. ergo nullus
homo potest esse rex angelorū.

Item simplicius simplicio: z optimum
optimo. Sed angelus superior z meli-
or est homine. ergo optimus angelus

optimo homine. Item dyonisi⁹ in. 122. cap. de diuinis noibus. Regnum ē oīs finis z ornat⁹ ordinis. z legis distributio. sed xpus inquantum homo non distribuit angelis fines z ornatus z legē ergo non est rex eorum inquantum homo. Item ps. Adiuuisti cum paulominus ab angelis. ergo non est rex angelorum. Item christ⁹ aut ē superior angelis inquantum homo aut non. Si non ergo non ē rex. Si sic z inquantum homo. ergo omnis homo quod falsum est. Item rex debet esse eiusdem nature cum eis quorum est rex z conuerso. Asinus enim nō poneretur rex autē nec aquila rex animalium gressibilium; z christus homo non est eiusdem nature cum angelis. ergo inquantum homo non est rex angelorum. Item in angelis non est proprie lex. ergo nec rex.

Item aīa ē substantia intellectualis illuminationē a primo vltima relatione receptiua. ergo angelus prior. ergo agel⁹ natural⁹ ē superior aīa. z aīa supposit⁹ hoī. ergo angel⁹ superior omni hominē ergo nō est rex angelorum. Item spūs vnibilis corpori. propinquior est corpori q̄ non vnibilis. z spiritus nō vnibilis propinquior est spiritui increato q̄ vnibilis. ergo spiritus angelicus propinquior est deo q̄ humanus. ergo nobilior z melior. ergo homo non potest esse rex angelorum. Item luce. xxiij. Assit angelus de celo confortans eum z

Item dyonisi⁹ in cel. ierar. iij. Uī deo enim q̄ t̄p̄e isto sup̄ celestium essentiarū superessentialis essentia ad id qd fm nos inmutabiliter veniens nō resilit a se ordinata z assumpta humana ordinatione. sed semper obediens subditur patris z dei per angelos dispositionibus z per medios ipsos ordinatur. Nūciatur ioseph a patre disposita filij ad egiptum recessio. z iteruz ex egipto ad iudeam tractatio: z per angelos videmus ipsum paternis legationibus ordi-

natum iuste dīe vt scienti nostris sacerdotilibus traductionibus expressa z de angelo ipsum iesum confortante. Ex his omnib⁹ videtur qd domin⁹ ies⁹ inquantum homo. sit sub angelis. ergo non est rex angelorum.

Solutio predictorum. cap. 252.

Hec soluēda dicimus qd dom⁹ iesu xpo est secundū quattuor modos loquendum. Primo de ipsa yposta si siue persona z secundum hoc ē rex omnium angelorum. Secūdo de natura idest de persona ratione diuine nature z sic est superior adhuc omni angelo. Tertio de persona ratione humane nē. sed hoc potest ēē dupliciter vel secundū qd ipsa ē in vnione cum diuina. z sic adhuc est superior omni angelo vel secundū qd i se circūscripta diuinitate cōsideratur. z sic est inferior omni angelo. z sic loquitur damasce. Vbi ait qd ignorantēz z seruilem naturam assumpsit. Trib⁹ ergo modis ē superior omni angelo. q̄r tomodo est inferior omni angelo. Ad ea que obiecta sunt de sede. z d̄ regno dauid dicitur qd ibi accipitur signū p signato. Per regnum autē dauid t̄p̄ale figurat regnū xpi spirituale. Dabit ergo illi sedem regni sacerdotij magisterij. iudicij. conuincij dauid. propter carnis propagatiōēz. diuinaz electionem. humilit⁹ exaltationēz. hostiūz deuictōēz. sanguinis effusionē. diuini cultus augmentatōēz. spūale pfiguratiōēz. spūale pmissionem. operūz incitatiōēz. stutūz similitudinē. caritatis magnitudinem.

Et regnabit miseris miserādo. malos extirpando. bonos exaltando. omnib⁹ ipeando. hostes subiugādo. curias ee lebando. iura puulgando. regnum dilatando. Regnabit aut p gratiam z gloriam i domo. per caritatem z vnitatem hospitum. idempitatem cibi z vestitus communitatem. operūz conformitatem.

In domo iacob inq̃ qz instabit iacob
pgrinatē. fūientē. fugientē. repatri
antē. Dicim⁹ etiā qz regnū xpi figura
tū fuit in regno dauid ⁊ in regno salo
monis. S; regnū dauid significat re
gnū xpi p̃s sup militantē eccl̃iaz. que
est in bello contra vicia. ⁊ cū effusione
sanguinis. ⁊ castigatione corporis. ⁊ cru
cifigione carnis. ⁊ vicijs ⁊ p̃cupiscētjs
Regnū autē salomonis figurat regnū
trīphantis eccl̃ie. q̃ est in ṽsione pa
cis. vbi non audis maleus neq; securis
sicut dicit de templo quod edificauit
Salomon. 3. Regū. 6. Sed sedet ibi po
pulus dñi in pulcritudine pacis. in taber
naculis fidei. i. requie opulenta. ysa.
32. Unde sedes dauid appellat hic re
gnū p gratiā in p̃nti. p domū iacob in
tellgit regnū gl̃ie in futuro. vnde po
tissime ponitur ibi iacob qui signat ca
ritatē iuxta illud. Abrahā genuit ysa
ac. ysaac autē genuit iacob. i. fides sp̃s.
sp̃s vero caritatē. Unde nō est ibi do
mus ade quia nō est ibi terrena s; cele
stis cōuersatio. Non abrahę vel ysaac.
qz fides. sp̃s. euacuabunt: sola autē
caritas nūquā excidet. Unde regnabit
in domo iacob in eternū. Unde Ber.
deniq; quid magnū mittitur ei qui se
det super cherubin quē ppha videt se
dentē sup solium excelsū ⁊ eleuatur; se
dere in sede dauid p̃s sui. Sed noui
mus quandā aliam ierusalē ab ea que
nunc est. in qua regnauit dauid signa
tam multo ista melioz. multo dilectō
rem. hanc igit puto hic esse figurata;
illo v; vsu loquendi quo se scriptura si
gnans ponit p signato. Tunc sane de
dit illi dñs deus sedem p̃s sui. qñ cō
stitutus est ab eo rex super syon montē
eius. Sed hic ppha de quo regno dire
rit. exp̃ssius apparuisse videtur in eo
qz non in syon sed super syon posuit.
Nam ideo fortassis dictū est super qz i
syon quidem regnauit dauid: super sy
on vero regnum est illius de quo di

ctum est ad dauid de fructu ventris
tui ponā super sedē tuam. de quo pal
um ppham dicitur. ysa. 9. Sup solium
dauid super regnū eius sedebit in eter
nū. Vides qz vbiq; reperis sup syon.
super sedē. sup solū. sup regnū. dabit
ei dñs sedē dauid patris ei⁹ non typicā
sed verā; non tpalem sed eternā. non
terrenam sed celestem. Que idcirco ut
iam dictum ē memorat fuisse dauid. qz
quod hic tēporaliter sedit: eterne illius
gerebat ymaginē. Et regnabit i domo
iacob i eternū. hic quoq; si domū ia
cob tpalem accipimus quomō in illa q̃
eterna est in eternū regnatur⁹ est? Que
renda ergo est dom⁹ eterna iacob in
qua regnet in eternū. cuius regni non
erit finis. Aut nō deniq; exasperās do
mus illa iacob ip̃e abnegauit cum. ⁊
insipienter respuit ante faciem pylati.
qñ illo pferente regem vestrū crucifi
gam: vno ore rīdendo clamāt non ha
bemus regem nisi cesarem. Requere
itaq; aplm: ⁊ discernet tibi cum qui in
occulto iudeus est ab eo qui ē in māife
sto. ⁊ q in spū est circumcisio ab ea que
fit in carne. vel spūalem israel. a carna
li. ⁊ filios spūs abrahę a filijs carnis.
Non enī; inquit oīs qui ex israel hī sūt
israhelites. neq; qui semē abrahę hī filij
abrahę. Solos igit qui in fide iacob i
uenti sūt reputat de domo iacob. Vel
potius nōneris ipsos spūalem ⁊ eter
nam domū iacob in qua regnabit dñs
in eternū. Sequere ergo ⁊ dic siml̃r.
nō omnes qui ex iacob hī reputādi sūt
de domo iacob. Quis ex vobis qui iux
ta interpretationē nominis iacob sup
plantet dyabolū. s. de corpore luctet cū
vicijs ⁊ cū concupiscētjs suis. ut non
regnet peccatum in suo mortali corpo
re: sed regnet in eo ih̃sus nunc quidem
per gratiā in eternū p gl̃iam. Beati in
quibus regnabit ih̃sus in eternū; quia
ipsi cum eo regnabunt ⁊ regni eorū
non erit finis. Quam gl̃iosum est illi

lud regnum in quo reges congregati
conueniant in vnum ad laudandū. s.
et glorificandū eū qui super omnes est
rex regum et dñs dominantū. et cuius
splendissima cōtemplatione fulgebūt
iusti sicut sol. O si et mei peccatoris me
minerit ih̄us cū venerit in beneplacito
populi sui. cū venerit in regnum sa. O
si me in illa die quando traditurus est
regnum deo p̄ri v̄sitare dignabitur in
salutari suo. ad videndū in bōitate ele
ctorum suorum ad letandū in leticia gen
tis sue ut laudet etia a me in heredita
te sua. Veni interim dñe ih̄u aufer scā
dala de regno tuo. qđ est anima mea: ut
regnes tu qui sedes ī eo. Venit enim
auaricia et vendicat sibi in me sedem.
Factantia cupit domiari mihi. Super
bia vult mihi ēē rex. Luxuria dñe. Ego
regnabo. Ambitio inuidia. detractio. et
iracundia. certāt in me cuius ego potis
simus videar esse? Ego quantum va
leo resisto renitor. quantum iuuor: dñm
meum ih̄m xpm reclamo: ipsi me defen
do. qđ ip̄sus me iuris eē cognosco: Ip
sum mihi deum ipsum mihi dñm tenco
et dico. Non hēo regem nisi ih̄m. Veni
ergo dñe et disperse illos ī virtute tua
et regna in me qđ tu es ipse rex meus et
deus meus.

De hoc quomō fiet istud. ca. 259.

Ost hec queritur. de illo quod se
quitur. Quomō fiet istud. Et vide
tur potius qđ hoc dixerit dubitando.
Annūciatio ysac fuit figura istius
annūciationis. Sed ibi Sarra risit et
dubitauit. ergo videt qđ similiter debet
esse in figurato. Item Abraham di
xit Gen. 17. tñm ysmael viuat coram te.
ergo videt simul dubitasse. Itē lu. i.
zacharias dubitauit. qđ annūciatio etiā
istius figura fuit. ergo et in ista annun
ciatione debet esse dubitatio. Sed p̄
tra Ambrosius super luc. in glo. Cum
Sarra risit de promissione dei: et vide

tur qđ dixerit. Quomodo fiet istud qđ
virum nō cognosco: cur nō fuit muta
sicut zacharias? Sed Sarra et maria nō
dubitant faciendum quod promittitur
sed modum requirunt. Itēz alia glo.
Legerat et nō dubitabat virginēz pari
turam: sciebat qđ impleri oportebat qđ
ab angelo audierat et quo ordine imple
ri debeat requirit. Itēz Ber. Non du
bitabat de facto s; modū et ordinem re
querit. Non enim querit an fiat istud.
s; quomō. quasi dicat. Cū sciat dñs me
us testis consciētie mee votū esse ancil
le sue nō cognoscere virū. qua lege quo
ordie placebit tibi ut fiat istud? Si opor
tuerit me frāgere votum ut pariam ta
lem filium: et gaudeo de filio. et doleo
de proposito. fiat tamē voluntas eius.
Si vero cōcipiā virgo paria ēgo: quod
vtiq; si placuerit ei impossibile nō erit
tūc scio vere quia resperit humilitatem
ancille sue. Ex his videt qđ nō dubita
uerit de facto s; de mō. Sed cōtra vi
detur qđ p̄ illud quomō. non solū quera
tur qđ dubitatur de mō. sed qđ dubita
tur de facto. Jo. 3. Quomō pōt homo
nasci cū sit senex. ibi tñm dubitatur de
ipso facto et nō tñm de modo. Item si
gnum qđ angelus dat ad istā gōnez nō
certificat de modo sed de facto. qđi dice
ret. Si elisabeth pōt concipere. ergo et
tu. Item modus satis videtur expres
sus cū dicit. Concipies in vtero. ergo
concepit virgo. Nupta concepit in vtero.
Item lu. i. Non erit impossibile apud
deum omne verbū. glo. i. factū quod v
bo exprimitur. ergo certificatur de fa
cto. ergo dubitauit de facto. Item
plius. dubitare de singulis non erit in
utile. ergo potuit de vtroq; dubitare.
Item si de mō licuit dubitare. ergo
et de facto. Itēz sancti exponunt istā
conceptionem mistic. Unde Ambrosi
us. Mistic maria desponsata sed vgo.
typus ē ecclesie: que est immaculata s;
nupta concepit nos de spiritu. virgo

parit nos sine gemitu. et ideo fortasse alij nupta ab alio repleta. ergo cum ista conceptio possit spiritaliter intelligi licite potuit dubitari: vtrum sic vel sic debeat hoc fieri. Item non est credendum: omni spū. quia angelus sathane transfiguratus in angelum lucis. Sicut dicitur 2. cor. xi. ergo de hoc potuit dubitare.

Item Sapi. ix. qui cito credit. lenis est corde. Item quod ex hoc quod quesivit sequatur aliqua dubitatio nec de facto nec de modo per hoc quod non omnis quod est propter dubitationem. dñs enim in euāgelis sepe et plura quesivit. et tñ de nullo vñquā dubitavit. Item Mat. xi. Iohānes cum audisset in vinculis opera xpi et glo. Crisostomi dicit quod non propter se sed propter discipulos quesivit. Alii simili vident quod etiam beata virgo quesivit non sibi sed nobis. Item legerat virginem parituram. ergo hoc sciuit per fidem: et ei modo dicitur quod ipsa sit illa. ergo credidit virginem parituram.

Item ipsa credidit articulum de incarnatione. Sed de substantia ipsius articuli est credere virginem deum concipere. et parere. ergo non dubitavit vtrum manens virgo esset conceptura et paritura. Item angelus non respondit nisi quod sciuit prius. Item angelus nihil respondit nisi de modo concipiendi.

Item videtur quod non hoc quod subiungitur virum non cognosco. Multe enim virgines virum non cognoscunt: et tamen in posterum concipere possunt.

Ad hoc soluendo dicimus quod beatissima virgo prudentissima et fidelissima nec de facto vel modo dubitavit. nec obstat si in figuris dubitatio pcessit. Quicquid enim in figuris dubitationis pcessit vel imperfectionis. in hoc istud figuratum figurat excellit. quia nulla figura istud figuratum per omnia et in omnibus exprimere sufficiens fuit. Quod neminem autem quam beatissima virgo angelis fecit. propter ipsius dubitationem

non fecit sed propter materie pleniorē descriptionem. propter veritatis maiorem expressionem. propter errorum dubitationem. opinionum exclusionem. propter nostram edificationem. Ad id quod de cause quoniam translatione obicitur per solutio per argumentum gloriose. Non cognosco. id est non cogniturum propono. Ex his patet solutio ad obiecta.

De hoc quod virum non cognosco. ca. 250.

Ostenditur hoc queritur de hoc quod dicitur virum non cognosco. nouit enim patrem suum. ergo virum. Item nunquid non nouit Ioseph. Item omnis cognitio est se infusa vel intellectiva. omnis intellectiva est speculativa et affectiva. beatissima virgo cognouit virum cognitione speculativa et affectiva quia dilexit omnes viros et omnes homines. Item sensitiva qui multos viros viderat et audierat. ergo omni modo virum nouit. Item si dicatur quod intelligatur de cognitione experientie. contra multos viros experta fuit. Est enim experientia multorum singularium simul cognitio. Ex multis enim memoriis fit vnum experimentum. et sic experta fuit multos viros. Si autem dicatur quod hic accipitur cognitio pro actu generationis. hoc videtur inconueniens quod actus cognitionis et actus generationis genere opponantur. Item non sequitur non cognosco per experientiam. ergo non cognosco. Item si dicatur quod sequitur secundum usum. hoc non videtur posse stare. quia hoc beatissima virgo propter loquendo dixisset falsum. quod absit. Ad hoc dicimus quod hic accipitur vir secundum quod dicitur relative ad mulierem et mulieris vir. vir importat secundum quod beatissima virgo nouerat. virum nunquam vel videre vel audire. vel intelligere. vel sapere. vel diligere. Dicat ergo non cognosco ut persone mee dominatorem. opus rectorem. corporis corruptorem.

nē obligatorē . prolis propagatorē . nū
quā volo cognoscere aliqua cognitio
ne . Ex his soluta sunt obiecta .

De hoc spūs scīs supueniet i te . c. 261 .

Unde quaritur de illo quod sub
ditur . Spiritus sanctus super ueniet
et in te videtur q̄ potius dixisse debuit
filius ueniet in te quia in illa mō spālī
fimo tū filius fuit per corporalem pre
sentia . Itē cum ista aduētio sit p̄ filij
humiliationē . potius dixisset descendit
in te . Item de domino legit Jo . p̄rio
Super quem uideris spūm descendēte

Item spūs corporali sp̄e descendit in
ipsum luc . 3 . Item luc . p̄rio qū dictuz
fuit dñs tecum . intelligebatur d̄ corpo
rali p̄sētia . ergo uidetur superfluere .

Item de Johāne lu . p̄rio . Spiritu sā
cto replebis ex utero matris sue . ergo
multo fortius beatissima uirgo . ergo
ista superflua . Item glo . q̄ spūs sct̄
castificauit ipsam a fonte uiciorum : s̄
nihil de uicijs uel sordibus habuit .

De hoc ⁊ uirtus altissimi obumbrabit
tibi . ca . 262 .

Ost hoc queritur de hoc q̄ dicit .

Et uirtus altissimi obumbrabit ti
bi : x̄ps enim dei uirtus ⁊ dei sapientia
non h̄z obumbrare : sed illuminare qui
Sicut dī Jo . p̄rio . Est lux uera ⁊ illū
nat omne hominem : s̄ in sumo beatis
simā suam matrē . Ad Idem Ezech .
xliij . Ingressa ē gloria dñi in templum :
⁊ splēduit terra a facie maiestatis ei⁹ .
ergo beatissima uirgo non est obumbra
ta sed illuminata . Item purgatio ordi
natur ad illuminationē : illuminatio ad
p̄fectionem : sed i conceptione p̄ficiē
batur in sumo . ergo illuminabatur in su
mo . Ad hoc soluendo dicimus q̄ spi
ritus timoris . pietatis . sciētie . fortitudi
nis . consilij . intellectus . sapientie ⁊ spi
ritus increatus . purgās . illuminans . in
flāmans . perficiens . stabiliens . conse

crans . secundans . superueniet . i . sub
ito ueniet . super id quod modo est uenit
et . d̄ superno ueniet . plus omnibus ue
niet . p̄ter solitū ueniet : super merita
est q̄ ueniet plus q̄ ueniet . quia ueniet
⁊ requiescet super naturam uenientis
quia nunquam recedet . In sumo uenit
et : ad summum actum ueniet : sup om
nes est qui secum ueniet filius dei : ⁊ h̄
tus altissimi obumbrabit tibi somitem
extinguēdo . contra tribulationem pro
tegendō . de carne tua umbraculum fa
ciendo . illum modum tibi soli notificā
do . lucem suam in te abscondendo . lu
cem tuam mundo non pandendo uia
rum refrigeriū te faciendo . cōtra estū
concupiscētie te opponendo . lucē corpa
lis prosperitatis tibi subtrahendo . vi
tam tuam cum x̄po i deo abscondendo
Unde Ber . Non dubitat sed modum
requirit ⁊ ordinem . Non enim querit
an fiet istud : s̄ quomodo fiet istud ⁊ ⁊ .
Et dixit angelus et . Spūs sanctus sup
ueniet i te . Nunquid potuit repleri gra
tia sp̄it⁹ ⁊ necdum habere sp̄m cui⁹
ipse sit dator gratiarū . Si autem spūs
sanctus iā in ea erat . quomō tāquā ad
huc non uenerit superuenturus repro
mittitur . An forte ideo nō dixit simpli
citer ueniet i te . sed addit super . quia q̄
dem prius in ea fuit per multam grām
sed nūc supuenire nunciatur p̄pter ba
bundatōis gr̄e plenitudinē quā effusa
rus est super illam . si aliquid amplius
capere pōt quomō fuisse grā plena in
telligēda est . At uo cui⁹ iā plena sit . illū
amplius quō capere poterat . An prioz
quidem grā tū repleuerat mentem . se
quens uero uentrē debet perfundere .
q̄renus . i . plenitudo diuinitatis que an
te in illa sicut in multis scōrū sp̄ualiter
⁊ sicut in nullo scōrū corporaliter in ipsa
abundare incipiat . ⁊ yt nāq̄ spiritus sā
ctus ⁊ ⁊ . Qui pōt capere capiat . Quis
enim fortassis excepta illa que . hec so
la in se felicissime meruit experiri .

Intellectu cape. rōne discernē possit. q̄
liter splendor ille inaccessibilis v̄gineis
se infuderit visceribus: z vt illa quod ī
accessibile est accedere. ad se ferre po-
tuisset de portuicula eiusdem corpōis
cui se per omnia aīa mediante cōtēpa
uit relique masse vmbra culus fecerit ē
Et forte propter hoc maxie dictus est.
Obumbrabit tibi. qz nimirum ī sacro
erat. z qz sola per se trinitas in sola z
euz sola virgine voluit operari. soli da-
tus est nosse cui soli datus ē experiri. Di-
catur ergo. Spūs sanctus zē. qz vtiqz
potentia sua fecundabit te: z virtus al-
tissimi obumbrabit tibi: hoc est illū mo-
dum qz de spū scō cōcipies: dei virg? z
dei sapientia xpūs sic ī suo sacratissimo
consilio obumbrando cōteget. z obum-
brabit quatenus. qui tñ notus ē patri
notus hēatur z tibi. Ac si angel? respō-
deat virgini. Quid a me queris quod
in te met experieris? Scies scies z feli-
citer scies sed illo doctore quo z aucto-
re: Ego aut missus sum nunciare v̄gi-
nalem conceptum. non creare. nec pōt
doceri nisi a donante: nec pōt adisci ni-
si a suscipiente. Ideoqz z quod nasce-
tur ex te sanctum vocabitur filius dei. qm̄
non de homine. sed de spiritu scō concei-
pies. concipies aut virtute altissimi. B
est filium dei. Ideoqz z quod nasceetur
non solum de sinu patris in vterū tuuz
veniens obumbrabit tibi. sed etiam id
de tua carne sociabit tibi. Ex hoc iam
vocabitur filius dei. quemadmoduz is
qui a patre est ante secula genitus. tu?
quoqz amodo reputabitur filius. Sic
autem z quod natus est ex ipso erit tu?
z quod ex te nasceetur eius erit. vt tñ
non sint duo filij sed vn? vtriusqz fili?
erit. Et licet aliud quidem ex te aliō ex
illo sit: iam non cuiusqz suus sed vnus
vtriusqz erit fili?. Ideoqz quod nasce-
tur ex te filius dei vocabitur.
De eo qd. n. nasceetur sanctum vocabit-
ur filius dei. capi. 263.

Ost hec querit. De hoc quod seg-
tur. Quod nasceetur ex te sanctus
vocabitur filius dei. Cum enim nō na-
tura nasceatur s; psona. unde qz debuit
set dixisse. Qui ex te nasceetur. Itē v̄
et hoc incongruum filius est sanctum.

Item filius dei est cōmune multis.
Quod bene soluit Bernar. Quid enīz
ē ita simplr sanctū z absqz additamen-
to? Credo qz non habuit quo proprie di-
gne nominaret illud eximium. illz ma-
gnificū. z reuerendum: quod de puris-
sima virginis carne. euz sua aīa. vnico
patris erat vniendum. Si diceret caro
sancta. vel scis homo. sanctus infans:
vel quodlibet tale poneret parum uide-
retur dixisse. posuit ergo indefinite san-
ctum. qz quicquid illud sit. quod virgo
genuit sanctum pcul dubio. z singula-
riter scūz fuit. p spūs sanctificationez.

De hoc. Ecce elisabeth cognata tua
capitu. 264.

Ost hec queritur. De hoc quod di-
citur. Ecce elisabeth cognata tua
quare vel ad quid illud inducitur. Et
videtur qz ad certificandum domina;
de predictis. Unde glosa Bernar. Ne
virgo de partu desperet. accipit exem-
plum sterilis. Item alia glo. q. d. nō
debes hesitare: quia cognata tua zē.

Contra alia glo. Non quasi incredu-
lam hortatur ad fidem: sed credenti q̄
audierat ampliora replicat miracula:
vt que deum erat paritura. pcurso-
rem quoqz de anu sterili nasciturum
cognosceret. Item si aliud est exēplū
promissi. hoc non videtur simile isti.
Quomodo enī probaret hoc proposituz
vel que etiam consequentia: si vetula
de vetulo concepit hominem. ergo vir-
go sine viro concepit z parit deum z
hominem? Item id posset eam incre-
dendo potius impedire cum non duce-
ret in suum simile.

De hoc non erit impossibile apud deum
omne uerbum. ca. 265.

Qst hec querit de hoc quod dicit
Non erit impossibile apud deum
omne uerbum. Et uidetur esse falsum
quia deum non esse est uerbum. et ta-
men non est possibile apud deum.

De rñsione uirginis fiat mibi scđum
uerbum tuum. ca. 266.

Item de uirgine q dicit . Fiat mi-
hi secundum uerbum tuu . Qua-
re dicit tuum cum non sit suu s; dei fue-
rit uerbum . Ad hec dicim⁹ q scđm
Ber. qtuor de causis h iudetur pceptō
Elisabeth. Dicit enim sic . Quid fuit ne-
cesse etiam huius sterilis uirginis nūcia-
re conceptum . Nūquid forte adhuc du-
biam et incredulam oraculo . recentiori
uoluit confirmare miraculo . Absit . Le-
gitur zacharie incredulitatem ab hoc
angelo fuisse castigatā . mariam autē;
in aliquo reprebensam non legimus .
quin potius fidem ipsius elisabeth
prophetante laudatam cognouimus .
Beata inquit elisabeth que credidisti .
Sed ideo sterilis cognate conceptus v-
gini nunciatur . ut dum miraculum mi-
raculo additur . gaudium gaudio cumu-
letur . Porro necesse erat inmodico le-
ticie et amoris infāmari incendio . que
filiū paternę dilectōis cū gaudio spūs
sci mox fuit pceptura . Neq; . n . nisi i de
uotissimo atq; hylarissimo corde tāta
se cape poterat dilectōis et alacritatis
affluentia . Vel ideo conceptus elisa-
beth nūciat marie . q; pfecto decebat .
ut uerbum mox diuulgandū . prius sci-
ret uirgo p angelus . q; audiret ab hōe
ne mater uiz dei a cōsilijs filij videre
āmora . si eorum que in terris tam pre-
gererentur remansisset ignara . Vel
ideo potius nunciatur ut dum nūc sal-
uatoris . nunc precursoris edocetur ad-
uentus . rerum tēpus . et ordinem tenēs
ipsa melius postmodum scriptoribus et

predicatoribus euangelij referaret ve-
ritatem . que plene de omnibus a prin-
cipio celitus fuerat instructa misterijs

Vel ideo ut audiens cognatam vetu-
lam et gravidam cogiter iuuenula si-
mul et obsequio . sicq; illa pperante ad-
uiscendum paruulo prophete locus et
occasio datur . quo minori adhuc . domi-
no sui officij valeat exhibere pūnitias
et dum ad se inuicem concurrat matrū
infantiumq; ab alterutro excitata de
uotio mirabilis fiat miraculu; de mi-
raculis . Benedicamus domino et bñdic-
tissime uirgini .

Excellentissimi et sanctissimi uiri dñi
Alberti magni epi ratiſponēsis ordinis
predicatorū in euangelij . Missus est
Gabriel angelus . aureum et deuotissi-
mū opus feliciter explicat . Diligentissi-
me emendatū p venerabilem fratrem
Augustinum de Papiā eiusdem ordi-
nis predicatorū de obseruantia . Aloy-
sius uero de Sera;ombus sua opera et
impensa imprimi curauit . Mediolani
Ab Ulriccho scinz;eler . Leutēico .
Anno domini . 1488 . Die 17 . Aprilis .

S J n J S .

Registrum operis.

a	b
Prima alba	gratia
quod sentitur	strauit
De longanimitate	sed hec
Excellentissimi	tunc
b	c
peccauerunt	surrexerunt
Item inter	ma virgine
milantur	De puritate
de sola	mo vidit
c	k
est terra	Sed nec
Item a	passione
illud	ibi
ginis de	natiuitas
d	l
salutatio	est regis
munis	cordis
Veritur	in figura
Quidam	extinctione
e	m
omnis	subiectionem
qua creatura	sitatem
quid sunt	tiorum
ratio	panem
f	n
corporali	repositio
que mori	tione
eas regitur	non habuit
do dicimus	suprema
g	o
nobis	modum
omni a	et non
custodiuit	De hoc
De pace	optimo

G. M. M. M. M.

112

J. Schiepati ⁸⁶ 1793.

Syntheis quid 12.8.4. id est calu. f.

[illegible]

